ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 1/1977

Σήμερα, 4 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2 , Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημήτριος Ἀνδριόπουλος, Θεμιστοκλῆς Βαρδάκης, Νικόλαος Βλουτίδης, Βασίλειος Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσᾶκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματεύς τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου.

Ἀπουσίασε ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Κων/νος Πασσᾶκος, γιατί ἦταν ἄρρωστος.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Κρίσεις γιά τή χρησιμότητα μιᾶς σειρᾶς ἀπό δύο τεύχη "Μαθαίνω νά σκέπτομαι παίζοντας" μέ τόν τίτλο :"Τά σύνολα".
2. Ἀνακοινώσεις.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Κρίσεις γιά τή χρησιμότητα δύο τευχῶν τοῦ βοηθητικοῦ ἀναγνώσματος "Μαθαίνω νά σκέπτομαι παίζοντας" μέ τόν ὑπότιτλο "Τά σύνολα", ὁ Εἰσηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, διατυπώνει τίς παρακάτω ἀπόψεις του:

Μέ τό ὑπ'ἀριθμ. πρωτ. Φ. 30971/18/117805/5-11-76 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἀποστέλλονται στό ΚΕΜΕ: α) αἴτηση τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου "Ι.ΣΙΔΕΡΗΣ" υἱοί Ἀνδρ. Σιδέρη Ο.Ε. καί β) τό 1ο καί 2ο τεῦχος τῆς σειρᾶς:"Μαθαίνω νά σκέπτομαι παίζοντας" μέ τόν ὑπότιτλο:"Τά σύνολα".

Σχετικά μέ τή δομή, τήν καταλληλότητα καί τή χρησιμότητά τους ὁ κ. Εἰσηγητής παρατηρεῖ τά ἑξῆς:

Τά τεύχη αύτά έκτύσεως 31 σελίδων τό 1ο καί 31 σελίδων 2ο προορίζονται "γιά παιδιά προσχολικής ήλικίας" καί χαρακτηρίζονται ώς "εικονογραφημένα τεύχη παιγνιδιού καί έργασίας".

Στό 1ο καί στό 2ο τεύχος προτάσσονται δύο σελίδες μέ δδηγίες "γιά τό δάσκαλο καί τούς γονείς", οί ίδιες καί γιά τά δύο τεύχη.

Τό 1ο τεύχος έχει τόν ύπότιτλο "Από τό σύνολο στό πλήθος" καί προορίζεται γιά τήν προσχολική ήλικία.

Τό 2ο τεύχος έχει τόν ύπότιτλο "Άριθμός, διάταξη" καί προορίζεται έπίσης γιά τήν προσχολική ήλικία.

Ή σειρά φαίνεται ότι θά όλοκληρωθεί μέ τέσσερα άκόμη τεύχη γιά τά Σύνολα καί μέ προορισμό τίς πρώτες τάξεις τού Δημοτικού Σχολείου.

Ή εικονογράφηση έγινε άπό τή MARGET ETTTICH καί τό κείμενο είναι τών: FRAMA OTTO SCHMADERER καί ELISABETH καί MARIA HAWG, τόσο γιά τό πρώτο βδο καί γιά τό δεύτερο τεύχος.

Ή εικονογράφηση είναι πλούσια καί καλαίσθητη. Μπορεί νά έλκύσει τήν προσοχή καί τό διαφέρον τών νηπίων τής προσχολικής ήλικίας.

Ή συστηματική διάταξη τής ύλης τών συνόλων τού 1ου τεύχους: σχηματισμός συνόλων μέ διάφορους τρόπους (χρώμα, σχήμα, μικρό, μεγάλο, μέ τή βοήθεια μιάς γενικής έννοιας, ύποσύνολα, βασικό σύνολο, συμπλήρωμα συνόλου, παιγνίδια, άθλητικά είδη, άρνηση, συμπλήρωση στοιχείων, σύγκριση, συμβολισμός, σχηματισμός σχέσεων ίσοδυναμίας μεταξύ δύο συνόλων) καί τής ύλης τού 2ου τεύχους: παράσταση τού πλήθους τών στοιχείων, σχηματισμός κλάσεων συνόλων, χωρισμός συνόλων, σειρά διατάξεως κατά μέγεθος, χρώμα, δύναμη συνόλων, σύνδεση συνόλων μέ άριθμούς (1-6), μαρτυρούν γιά τή χρησιμότητά τους ίδιαίτερα γιά τήν προσχολική ήλικία.

Γι'αύτό τό λόγο ό κ. Εισηγητής προτείνει στό Τμήμα νά εισηγηθεί στόν κ. Υπουργό τή σύσταση τών τευχών αύτών, προκειμένου νά χρησιμοποιηθούν προαιρετικά άπό τούς γονείς καί τίς νηπιαγωγούς γιά μορφωτική καί ψυχαγωγική άπασχόληση τών νηπίων τής ήλικίας τών $3\frac{1}{2}$ – 5 $\frac{1}{2}$ ετών, άφού γίνει προηγουμένως όρθογραφική προσαρμογή τών κειμένων μέ τή Νέα Γραμματική τού Μ. Τριανταφυλλίδη, όπως άναπροσαρμόστηκε άπό τό ΚΕΜΕ.

Έπειτα, άφού έλαβε τό λόγο ό Πρόεδρος τού Τμήματος κ. Σ. Παγιατάκης, παρατήρησε τά άκόλουθα:

/

Τά βιβλία αὐτά προϋποθέτουν μία στοιχειώδη πρώτη μύηση μέ μορφή παιγνιδιοῦ στίς ἁπλούστερες μορφές τῶν συνόλων καί ἀπό τήν ἄποψη αὐτή μποροῦν νά κριθοῦν ὡς ἀξιοσύστατα.

Ἐπειδή ὅμως ἡ ἐφαρμογή τῶν συνόλων, ἔστω καί μέ τήν πιό στοιχειώδη μορφή τους, ἀπαιτεῖ προκαταβολική ἐξοικείωση τοῦ δασκάλου, ἡ ἐνδεχόμενη σύσταση τῶν βιβλίων αὐτῶν πρέπει νά ἔχει τήν ἔννοια, ὅτι μόνο ἀπό ἔμπειρους καί ἐνημερωμένους δασκάλους ἡ χρησιμοποίησή τους μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὠφέλιμη.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου τοῦ ὑπουργοῦ ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ.30971/18/117805/5-11-76, β) τήν παραγρ. 5, ἄρθρ. 2 τοῦ Ν. 186/1975 καί γ) τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. εἰσηγητοῦ καί τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος, ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τά δύο τεύχη τῆς σειρᾶς "Μαθαίνω νά σκέπτομαι παίζοντας" κρίνονται χρήσιμα ὡς ἐλεύθερο βοήθημα καί μόνο γιά τίς νηπιαγωγούς στή περίπτωση πού ὕστερα ἀπό ἄδεια τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, μποροῦν καί θέλουν νά χρησιμοποιήσουν κάτι καινούργιο.

2) Γιά τό δεύτερο θέμα "Ἀνακοινώσεις", ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Ν. Βλουτίδης, ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τό περιεχόμενο μιᾶς χαιρετιστήριας ἐγκυκλίου τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημ. Ἐκπ/σεως Περιφερείας Ἐορδαίας κ. Κων/νου Κουλίδα ἀριθμ. 1955/27-10-76.

Ἔπειτα [illegible], ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα συζήτηση, τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 2/1977

Σήμερα, 7 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματεύς τοῦ Τμήματος, Εὐρυδίκη Παπανικολάου, μέ βαθμό 7ο.

Θέμαα ἡμερήσιας διατάξεως

Θέματα πού θά ἀπασχολήσουν τό Τμῆμα κατά τή διάρκεια τοῦ 1977.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης εἰσηγεῖται γιά τό θέμα αὐτό τά ἀκόλουθα:

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλ. Καρανικόλας μέ ἔγγραφό του, ἀριθμ. 1888/4-1-1977, καλεῖ τό Τμῆμα νά καθορίσει τά θέματα, πού, πέρα ἀπό τήν τρέχουσα ὑπηρεσία, θά ἀπασχολήσουν τό Τμῆμα, καθώς καί τά μέτρα πού πρέπει νά τεθοῦν σέ ἐφαρμογή, ὥστε τό Τμῆμα νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἱδρυτικοῦ νόμου τοῦ ΚΕΜΕ. Ἐπίσης στό ἴδιο ἔγγραφο ὁρίζεται ὅτι τά θέματα καί τά μέτρα αὐτά πρέπει νά καταταχθοῦν ἀξιολογικά, νά διευκρινισθεῖ ὁ στόχος κάθε θέματος καί μέτρου καί νά καθορισθεῖ χρονοδιάγραμμα γιά τή μελέτη καί τήν ἐφαρμογή τους καί ὁτρόπος ὀργανώσεως καί πραγμάτωσεώς του.

Συνεχίζοντας τήν εἰσήγησή του ὁ κ. Πρόεδρος προτείνει τά ἀκόλουθα:

1) Τό πρῶτο θέμα πού πρέπει νά ἀπασχολήσει συστηματικά τό Τμῆμα εἶναι ἡ ἀνασύνταξη ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Α΄καί Β΄τάξεως ἐπάνω σέ μονιμότερες βάσεις σύμφωνα μέ τά σύγχρονα ἐπιστημονικά δεδομένα καί τίς ἰδιαίτερες συνθῆκες τοῦ τόπου μας, ὥστε σταδιακά νά ἀναμορφωθεῖ ὁλόκληρο τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἐπειδή ὑπάρχει ἤδη τό

προηγούμενο κάποιας συστηματικής προσπάθειας καί συγκεκριμένα τής πειραματικής έρευνας τής Δ/νσεως Προγραμμάτων καί Μελετών, πού έγινε τό 1975/76 καί ή κατά μέγα μέρος άναμόρφωση τού 'Αναλυτικού προγράμματος τών δύο πρώτων τάξεων άπό τό Τμήμα Δημοτικής 'Εκπ/σεως τού ΚΕΜΕ, πιστεύει, ότι άπό τόν 'Ιανουάριο τού 1977 μέχρι τό καλοκαίρι τού ίδιου έτους είναι δυνατό νά μελετηθεί ή δομή, νά προσδιοριστούν τά κύρια στοιχεία τού προγράμματος καί νά διαμορφωθεί τό πλαίσιο τών πειραματικών έφαρμογών, πού πρέπει όπωσδήποτε νά άρχίσουν τό έρχόμενο σχολικό έτος.

2) Ένα άλλο θέμα πού θά πρέπει νά άπασχολήσει τό Τμήμα, είναι ό θεσμός τής Μετεκπαιδεύσεως τών διδασκάλων καί νηπιαγωγών.

3) Ώς τρίτο άντικείμενο τής δραστηριότητας τού Τμήματος κατά τό έτος αύτό πρέπει νά όριστεί ή έπιμόρφωση τού 'Εποπτικού καί Διδακτικού Προσωπικού τής Δημοτικής 'Εκπ/σεως μέ τή διοργάνωση σεμιναρίων, τών όποίων τά θέματα θά άντληθούν άπό τούς νέους προσανατολισμούς τής παιδείας, σύμφωνα μέ τό έπιστημονικό έργο, τίς ύποδείξεις τού ΚΕΜΕ καί τίς είσαγόμενες καινοτομίες στόν τομέα τής Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως.

4) Ώς τέταρτο θέμα είσηγείται ή διοργάνωση μηνιαίας μετεκπαιδεύσεως τών πρωτοδιοριζομένων δασκάλων, πού έχουν άνάγκη κάποιας έπιμορφώσεως, κυρίως παιδαγωγικής, έπειτα άπό 5 ή 6 χρόνια άδιοριστίας, γιά νά μπορέσουν νά έξοικειωθούν μέ τά παιδαγωγικά καί διδακτικά τους καθήκοντα.

Τό Τμήμα , έπειτα άπό μακρά συζήτηση άποφασίζει τήν κλιμάκωση καί ίεράρχηση τών έργασιών του κατά τό έτος 1977 ώς έξής:

Πρώτο θέμα: 'Ανασύνταξη έπάνω σέ μονιμότερες βάσεις τού άναλυτικού προγράμματος τής Γ' τάξεως, σύμφωνα μέ τά σύγχρονα έπιστημονικά δεδομένα καί τίς ίδιάζουσες έκπαιδευτικές σθνθήκες τού τόπου μας. 'Η προσπάθεια αύτή γενικότερα άποβλέπει στή σταδιακή άναμόρφωση όλοκλήρου τού Α.Π. τού Δημοτικού Σχολείου.

Χρονοδιάγραμμα: 'Από τό Φεβρουάριο τού 1977 μέχρι τό καλοκαίρι τού ίδιου έτους θά μελετηθούν ή δομή καί τά "καθ' ύλην" στοιχεία τού προγράμματος αύτού καί θά διαμορφωθεί τό γενικό πλαίσιο μέσα στό όποίο θά καθοριστούν οί βασικές προϋποθέσεις γιά τήν άποτελεσματικότερη έφαρμογή του. 'Από τό Σεπτέμβριο τού 1977 θά άρχίσει ή δοκιμαστική έφαρμογή τού νέου προγράμματος στήν Γ' τάξη καί θά λήξει τόν 'Ιούνιο τού 1978 γιά νά άρχίσει ή έπεξεργασία τών άποτελεσμάτων γιά τήν τελική άξιολόγησή τους καί γιά τήν ένδεχόμενη όριστικοποίηση ή διόρθωση τού 'Αναλυτικού προγράμμα-

τος.

Ειδικότερα :Μέχρι τό Μάϊο τοῦ 1977 θά ὁριστεῖ ἡ γενική δομή τοῦ προγράμματος καί ἡ διάρθρωση τῶν μορφωτικῶν στοιχείων του.Ἀπό τόν Ἰούνιο τοῦ ἴδιου ἔτους μέχρι τόν Αὔγουστο θά γίνει ἡ προετοιμασία τοῦ πρώτου μέρους τοῦ πειραματισμοῦ. Ἀπό τόν Σεπτέμβριο μέχρι τό Δεκέμβριο 1977 θά γίνει ἡ πρώτη ἐφαρμογή τοῦ πειραματισμοῦ, ἐνῶ συγχρόνως θά προετοιμάζεται τό ὑλικό γιά τό δεύτερο τρίμηνο (Ἰανουάριος-Μάρτιος 1978) κοκ. μέχρι τόν Ἰούνιο τοῦ 1978, ὁπότε θά ἔχει λήξει ἡ πειραματική ἐφαρμογή. Οἱ χρονικές αὐτές προθεσμίες θά πρέπει νά θεωρηθοῦν ἐνδεικτικές.

Τρόπος ὀργανώσεως: Τό νέο πρόγραμμα θά ἐφαρμοσθεῖ μέ τήν ὑπεύθυνη καθοδήγηση τῶν Συμβούλων τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ, πού θά βοηθοῦνται στό ἔργο τους ἀπό κεντρικές καί περιφερειακές ὁμάδες ἐργασίας ἀπό διαλεχτούς δασκάλους πού θά ἀποσπασθοῦν στό ΚΕΜΕ γιά τήν καλύτερη προετοιμασία καί ἐφαρμογή τοῦ πειραματισμοῦ. Στήν προσπάθεια αὐτή θά κληθοῦν νά βοηθήσουν καί μερικοί ἐπιθεωρητές.

Στήν ἀρχική αὐτή φάση τοῦ ἡ πειραματική ἐφαρμογή τοῦ νέου προγράμματος θά περιοριστεῖ σέ ὁρισμένα Δημοτικά Σχολεῖα τῶν Ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν, ἀστικά καί ὑπαίθρου καί θά ληφθεῖ μέριμνα, ὥστε, ὅπου ἐπιβάλλεται, ἡ διαμόρφωση καί ἡ πρακτική τοῦ προγράμματος νά προσαρμόζεται καί πρός τούς τοπικούς παράγοντες, ὅταν αὐτοί παρουσιάζουν κάποια ἰδιαίτερη ἔξαρση.

Δεύτερο θέμα: Ὁ θεσμός τῆς Μετεκπαιδεύσεως τῶν διδασκάλων καί Νηπιαγωγῶν.

Σκοπός:Μελέτη τῶν προβλημάτων πού ἔχουν προκύψει ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ τῆς Μετεκπαιδεύσεως τῶν λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως, ἔπειτα ἀπό τήν ἵδρυση τοῦ Διδ/λείου τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (1970). Ἀτέλειαι καί τρόποι βελτιώσεως τοῦ θεσμοῦ.

Χρονοδιάγραμμα: Μέχρι τήν 1η Μαΐου 1977.

Τρίτο θέμα: Ἐπιμόρφωση Διδακτικοῦ καί Ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ καί διοργάνωση σεμιναρίων.

Γενικός σκοπός: Ἡ ἐπιμόρφωση καί ἐνημέρωση τοῦ Διδακτικοῦ καί Ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως στά κυριότερα σημεῖα τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Μεταρρυθμίσεως καί συγκεκριμένα στά ἀκόλουθα:

./.

1) Ἐνημερωτικές ὁμιλίες σχετικά μέ τό ἀναμορφωμένο προσωρινό Ἀναλυτικό πρόγραμμα καί ἰδιαίτερα γιά τά σημεῖα ἐκεῖνα πού παρουσιάζουν σημαντικές καινοτομίες.

2) Ἡ Γραμματική τῆς Δημοτικῆς καί ἡ διδασκαλία της.

3) Νέες ἀπόψεις γιά τό μάθημα τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη.

4) Ἡ σπουδή τοῦ περιβάλλοντος καί τό πρόβλημα τῆς προστασίας του.

5) Ἡ ὀργάνωση τῆς ἐργασίας τῶν μαθητῶν στό σχολεῖο καί στό σπίτι.

Ὀργάνωση: Ἀπό συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ καί Ἐπόπτες Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως σέ κέντρα τῶν ἀνωτέρων Ἐκπ/κῶν περιφερειῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Χρονοδιάγραμμα: 3 - 10 Σεπτεμ. 1977.

Τέταρτο Θέμα: Ἐπιμόρφωση τῶν νεοδιοριζομένων διδασκάλων.

Σκοπός: Ἐπειδή οἱ νεοδιοριζόμενοι διδάσκαλοι κατά τά μακρά χρόνια τῆς ἀδιοριστίας τους(κατά μέσο ὅρο 5-6) ὄχι μόνο ἔχουν, κατά μέγα μέρος, ἀποξενωθεῖ ἀπό ὅσα διδάχτηκαν στίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες σχετικά μέ τή διδακτική καί παιδαγωγική πράξη, ἀλλά ἔχουν χάσει καί αὐτό τόν ἀρχικό ἐπαγγελματικό ἐνθουσιασμό τους, κρίνεται ἀπαραίτητη ἡ μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα ἀνανέωση τῆς μορφώσεώς τους.

Ὀργάνωση: Ὅσοι δάσκαλοι διορίζονται, πρίν ἀναλάβουν τά καθήκοντά τους, θά καλοῦνται στήν Ἀθήνα γιά μία μηνιαία ἐντατική μετεκπαίδευση στά Παιδαγωγικά, στή Διδακτική καί στήν ἐξοικείωσή τους μέ τή Γραμματική τῆς Δημοτικῆς γλώσσας.

Ἡ ἐκπαίδευση θά γίνει ὁμαδικά ἤ κατά τμήματα, ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν διοριζομένων πού θά μισθοδοτοῦνται ἤδη κανονικά γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν ἐξόδων διαβιώσεώς τους.

Τό διδακτικό ἔργο θά ἀναλάβουν, ἀνάλογα μέ τήν εἰδικότητά τους, Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, Δ/ντές Παιδαγ. Ἀκαδημιῶν, Ἐπόπτες Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως καί γενικά ἐπιστήμονες Παιδαγωγοί.

Χρονοδιάγραμμα: Αὐτό θά προσδιοριστεῖ ἀπό τό χρόνο πού θά γίνουν οἱ διορισμοί.

Ἔπειτα, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση, ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐμ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 3/1977

Σήμερα, 10 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Δεωχάρους 2, Ἀθήνα). Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, οἱ κ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμιστοκλῆς Βαρδάκης, Νικόλαος Βλουτίδης, Βασίλειος Κοινιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄ καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιά κανονιστική ἀπόφαση πού ρυθμίζει θέματα διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς διδασκάλων γιά μετεκπαίδευση στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γιά τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση γιά κανονιστική ἀπόφαση πού ρυθμίζει θέματα διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς διδασκάλων γιά μετεκπαίδευση στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο", ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:

Μέ τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ὑπ'ἀριθμ Φ.557.1/140500/30-11-76, διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ Ν.186/75, ἄρθρ. 2 παραγρ 2, Σχέδιον ἀποφάσεως "Περί καθορισμοῦ τῶν διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς τῶν πρός μετεκπαίδευσιν διδασκάλων καί νηπιαγωγῶν εἰς τήν Μαράσλειον Διδασκαλεῖον Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως"

Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἐκδίδεται μέ βάση τά ἄρθρα 4 παραγρ. 1 καί 6 παράγ 8, περίπτωση β΄τοῦ Νομοθετικοῦ διατάγματος 1222/72 "περί μετεκπαιδ

μόνο περιπτώσεις μποροῦν τά μέλη τοῦ Συμβουλίου νά ἔχουν προσωπική ἀντίληψη καί 3) ἀποφεύγοντας μέ τόν τρόπο αὐτό οἱ αὐθαιρεσίες.

Τό Σῶμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν παραπάνω Εἰσήγηση, ὕστερα ἀπό συζήτηση μελῶν του,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωματεύει:

1) Γιά τό ἄρθρο 1:

Νά παραμείνει ὅπως ἔχει, ἀφοῦ μέ τήν ἀναφορά πού κάνει στήν περίπτωση β' τῆς παραγράφου 8, τοῦ ἄρθρου 6, τοῦ Ν 1222/72, κατοχυρώνεται νομικά ἡ ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως πού συζητεῖται.

2) Γιά τό ἄρθρο 2 "Προϋποθέσεις καί δικαιολογητικά": Νά παραμείνει ὅπως ἔχει. Ἀποτελεῖ ἐπανάληψη καί προσαρμογή τῶν διατάξεων τῆς Φ 557.1/1/9796/28-1-76 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, μέ τήν ὁποία καθορίζονται οἱ Προϋποθέσεις καί τά δικαιολογητικά γιά τή συμμετοχή τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως στή διαδικασία ἐπιλογῆς γιά μετεκπαίδευση στό Μ.Δ.Δ.Ε.

3) Γιά τό ἄρθρο 3:

α) Ἀπό τό ἐδάφιο α τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις: "καί τήν ἐξ ἐπιθεωρήσεων ἰδίαν αὐτοῦ ἀντίληψιν".

β) Ὕστερα ἀπό τή λέξη "συντάσσει" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις: "βάσει αὐτῶν".

γ) Στήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση "τήν εἰσήγησιν τοῦ Εἰσηγητοῦ καί τήν ἰδίαν ἀντίληψιν τῶν μελῶν αὐτοῦ" ἀφοῦ: 1) θεωροῦνται ἀρκετά τά στοιχεῖα πού περιέχει ὁ φάκελός του γιά τό σχηματισμό ὀρθῆς γνώμης γιά τόν ὑποψήφιο, 2) σέ σπάνιες μόνο περιπτώσεις μποροῦν τά μέλη τοῦ Συμβουλίου νά ἔχουν προσωπική ἀντίληψη καί 3) ἀποφεύγονται μέ τόν τρόπο αὐτό οἱ αὐθαιρεσίες.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐπ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 4/1977

Σήμερα, 11 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ Ἀνδριόπουλος, Θεμιστοκλῆς Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασίλ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως.

1. Γνωμοδότηση γιά κανονιστική ἀπόφαση πού ρυθμίζει θέματα διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς διδασκάλων γιά μετεκπαίδευση στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο (συνέχεια συζητήσεως).

2) Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί διδακτικά βιβλία διδ/λίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καί τῶν ὑπόλοιπων μαθημάτων γιά τίς δίγλωσσες τάξεις στή Σουηδία.

3. Ἀνακοινώσεις

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Α) Θέμα 1ο. Γνωμοδότηση γιά κανονιστική ἀπόφαση πού ρυθμίζει θέματα διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς τῶν διδ/λων γιά μετεκπαίδευση στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο (συνέχεια συζητήσεως).

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ Σπ. Παγιατάκης συνεχίζοντας τήν εἰσήγησή του ἐπάνω στό θέμα αὐτό, προτείνει ἡ Ὑπουργική ἀπόφαση "Περί καθορισμοῦ τῶν διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς τῶν πρός μετεκπαίδευσιν διδασκάλων καί νηπιαγωγῶν εἰς τό Μ.Δ.Δ.Ε" νά

τροποποιηθῆ μέ βάση τίς παρακάτω γιά κάθε ἄρθρο παρατηρήσεις:

1) "Αρθρο 4:"Διεξαγωγή τοῦ διαγωνισμοῦ".

α) Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση:"τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμ. Προγραμμ.ΣΕΑΠ τοῦ ΥΠΕΠΘ", ἀφοῦ στήν ἴδια 'Επιτροπή συμμετέχει ὁ προϊστάμενός του.

β) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση: "ἤ εἰς τά προσηρτημένα πρότυπα Δημοτικά Σχολεῖα αὐτοῦ".

γ) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση :"ἤ εἰς ἕνα ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΑΠ ἤ τῆς Δ/νσεως ἑτέρων κλάδων Γ.Επ/μίαν Δημοτικῆς καί Μέσης τοῦ ΥΠΕΠΘ", γιατί ἐκεῖνοι πού ἀπομένουν εἶναι ἀρκετά ἐξοικειωμένοι στή φύση αὐτῆς τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ἐκεῖνοι πού διαγράφονται εἶναι πολύ ἀπασχολημένοι στήν ὑπηρεσία τους.

δ) Στό ἐδάφιο γ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "καί Διοικητικοῦ"

ε) Στό ἐδάφιο Ι, περίπτωση α τῆς παραγράφου 5 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά προστεθεῖ ἡ φράση:"κυρίως δέ ἀνάλυσις ἐμμέτρων ἤ πεζῶν λογοτεχνικῶν ἔργων ἐκ τῶν δοκιμωτέρων Νεοελληνικῶν συγγραφεών".

στ) Στό ἐδάφιο ΙΙ, περίπτωση α τῆς ἴδιας παραγράφου ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "σχέσιν ἔχοντος μέ τήν" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "εἰδικήν".

ζ) Στό αὐτό ἐδάφιο νά ἀντικατασταθεῖ ἡ περίπτωση β ὡς ἑξῆς:"Εἰς τήν ἐξελικτικήν ψυχολογίαν ἰδίᾳ δέ τοῦ παιδός".

η) Στό ἐδάφιο ΙΙΙ, περίπτωση β'τῆς ἴδιας παραγράφου μετά τή λέξη "καί" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "ἰδίᾳ".

θ) Στό ἐδάφιο IV, περίπτωση α τῆς ἴδιας παραγράφου ὕστερα ἀπό τίς λέξεις:"σχέσιν ἔχοντος μέ τήν" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "εἰδικήν".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν παραπάνω εἰσήγηση, ὕστερα ἀπό συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν του

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Γνωματεύει:

1) Γιά τό ἄρθρο 4:"Διεξαγωγή τοῦ διαγωνισμοῦ".

α) Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση:"τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμο. Προγραμ. ΣΕΑΠ τοῦ ΥΠΕΠΘ", ἀφοῦ στήν ἴδια 'Επιτροπή συμμετέχει ὁ προϊστάμενός του.

β) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση:"ἤ εἰς τά προσηρτημένα

πρότυπα Δημοτικά Σχολεία αὐτοῦ".

γ) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση:"ἢ εἷς ἕνα ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμ. ΣΕΔΠ ἢ τῆς Δ/νσεως ἑτέρων κλάδων Γ.Ε πλήν Δημοτικῆς καί Μέσης τοῦ ΥΠΕΠΘ", γιατί ἐκεῖνοι πού ἀπομένουν εἶναι ἀρκετά ἐξοικειωμένοι στή φύση αὐτῆς τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ἐκεῖνοι πού διαγράφονται εἶναι πολύ ἀπασχολημένοι στήν ὑπηρεσία τους.

δ) Στό ἐδάφιο γ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "Διοικητικοῦ".

ε) Στό ἐδάφιο I, περίπτωση α τῆς παραγράφου 5 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά προστεθεῖ ἡ φράση:"κυρίως δέ ἀνάλυσις ἐμμέτρων ἢ πεζῶν λογοτεχνικῶν ἔργων ἐκ τῶν δοκιμωτέρων Νεοελλήνων συγγραφέων".

στ) Στό ἐδάφιο II, περίπτωση α τῆς ἴδιας παραγράφου ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "σχέσιν ἔχοντος μέ τήν" νά προστεθῇ ἡ λέξη:"εἰδικήν".

ζ) Στό αὐτό ἐδάφιο νά ἀντικατασταθεῖ ἡ περίπτωση β ὡς ἑξῆς:"Εἰς τήν ἐξελικτικήν ψυχολογίαν ἰδίᾳ δέ τοῦ παιδός"

η) Στό ἐδάφιο III, περίπτωση β΄ τῆς ἴδιας παραγράφου μετά τή λέξη "καί" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "ἰδίᾳ"

θ) Στό ἐδάφιο IV, περίπτωση α τῆς ἰδίας παραγράφου, ὕστερα ἀπό τίς λέξεις:"σχέσιν ἔχοντος μέ τήν" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "εἰδικήν".

Β) Θέμα 2ο. Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί διδακτικά βιβλία διδ/λίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καί τῶν ὑπόλοιπων μαθημάτων γιά τίς δίγλωσσες τάξεις στή Σουηδία.

Τό Τμῆμα ἐπιφυλλάσσεται νά συζητήσει καί νά λάβει σχετική ἀπόφαση γιά τό θέμα αὐτό στήν ἐπόμενη συνεδρία του.

Γ) Θέμα 3ο. Ἀνακοινώσεις

α) Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά τό περιεχόμενο τοῦ ὑπ'ἀριθμ. 146304/21-12-76 ἐγγράφου τοῦ Δ/ντοῦ Ἐφαρμογῆς Προγραμ. Μ.Ε. κ. Β. Κουτσόγερα καί

β) ὁ πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τό περιεχόμενο τοῦ ὑπ'ἀριθμ. Φ 211.17/216/153525/30-12-76 ἐγγράφου τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, σχετικά μέ τά διδακτικά βιβλία τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1977-78.

./.

Έπειτα από αύτό τελείωσε ή συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Σπύρ. Παγιατάκης

Η Γραμματεύς

Εύρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 5/1977

Σήμερα, 12 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του(Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικόλαος Βλουτίδης, Βασίλειος Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Γνωμοδότηση γιά κανονιστική ἀπόφαση πού ρυθμίζει θέματα διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς διδ/λων γιά μετεκπαίδευση στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο (συνέχεια συζητήσεως).

2. Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί διδακτικά βιβλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καί τῶν ὑπόλοιπων μαθημάτων γιά τίς δίγλωσσες τάξεις στή Σουηδία.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγουμένης συνεδρίας (ἀριθ. 4/11-1-77).

Ἔπειτα σχετικά μέ τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης συνεχίζοντας τήν εἰσήγησή του, προτείνει νά τροποποιηθεῖ ἡ Ὑπουργική ἀπόφασις, πού συζητεῖται, "περί καθορισμοῦ τῶν διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς τῶν πρός μετεκπαίδευσιν διδασκάλων καί νηπιαγωγῶν εἰς τό ΜΔΕ" μέ βάση τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

1) Ἄρθρο 4 "Διεξαγωγή τοῦ διαγωνισμοῦ".

Παρατηρήσεις

α) Τό ἐδάφιο θ τῆς παραγράφου 7 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:

./.

"Οἱ ἐπιτηρηταί κατανέμονται εἰς τάς αἰθούσας ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς αὐτάς διαγωνιζομένων μέ ἐλάχιστον ἀριθμόν δύο κατ'αἴθουσαν".

β) Στό ἐδάφιο ια'τῆς ἴδιας παραγράφου νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις: "ἤ νά καταδολιευθοῦν".

γ) Στό ἐδάφιο ιβ τῆς ἴδιας παραγράφου ἡ λέξη:"πέρα τῶν " να'ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη :"μετά".

δ) Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 8 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "σημειοῦνται παρατηρήσεις περί" νά προστεθοῦν οἱ ἑξῆς νέες:"ἐνδεικτικαί τυχόν " καί στή συνέχεια νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"ἤ καταδολιεύσεως".

2) "Ἄρθρο 5:"Βαθμολόγησις γραπτῶν δοκιμίων-'Αναβαθμολόγησις . "Ἔκδοσις ἀποτελεσμάτων - Σύνταξις τελικοῦ πίνακος".

Παρατηρήσεις

α) Στή παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου 5 τῆς ἀποφάσεως πού συζητεῖται νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"τοῦ 'Εποπτικοῦ προσωπικοῦ Δ.Ε", γιατί οἱ 'Επιθεωρητές πού ἀσκοῦν κυρίως διοικητικό ἔργο δέν ἔχουν καί τήν ἐπιστημονική ἐνημερότητα, πού εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν ἀντικειμενική ἀξιολόγηση τῶν γραπτῶν. Στή συνέχεια ἡ λέξη "Γυμνασιαρχῶν" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη"Λυκειαρχῶν".

β) Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἴδιου ἄρθρου νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις: ἤ εἰς ἕτερα δημόσια καταστήματα ὁριζόμενα ὑπό τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμ. Προγρ. Σ.Ε.Δ.Π".

γ) Στό ἐδάφιο β τῆς ἴδιας παραγράφου νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"τό ὁποῖον σφραγίζει δι'ἰσπανικοῦ κηροῦ", γιατί σέ ἀντίθετη περίπτωση ἀμφισβητεῖται ἡ ἐντιμότητα τοῦ Προέδρου τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς.

δ) Στό ἐφάφιο β'τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἴδιου ἄρθρου μπροστά ἀπό τίς λέξεις:"ἐν ἑκάστῳ μαθήματι" νά προστεθεῖ τό ἄρθρο "ὁ",ὕστερα δέ ἀπό αὐτές νά προστεθεῖ ὁ σύνδεσμος "καί".

ε) Στήν παράγραφο 5 τοῦ ἴδιου ἄρθρου ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "ἐκ τοῦ ἐπί 2ῳ" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις:"καί ἄνω".

στ) στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"ἤ τοῦ 'Εποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δ.Ε".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν παραπάνω εἰσήγηση, ὕστερα ἀπό συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν του,

. / .

Αποφαίνεται ομόφωνα

Γνωματεύει:

1) Γιά τό άρθρο 4 "Διεξαγωγή του διαγωνισμού":

α) Τό εδάφιο θ της παραγράφου 7 του άρθρου αύτου νά άντικατασταθεί ώς εξής:

"Οί επιτηρηταί καπανέμονται είς τάς αίθούσας αναλόγως του αριθμού τών είς αύτάς διαγωνιζομένων μέ ελάχιστον αριθμόν δύο κατ'αίθουσαν".

β) Στό εδάφιο ια της ίδιας παραγράφου νά διαφραφούν οί λέξεις:

"ή καταδολιευθούν".

γ) Στό εδάφιο ιβ της ίδιας παραγράφου ή λέξη " πέρα τών" νά άντικατασταθεί μέ τή λέξη "μετά".

δ) Στό εδάφιο β της παραγράφου 8 του άρθρου αύτου ύστερα από τίς λέξεις "σημειούνται παρατηρήσεις" νά προστεθούν οί εξής νέες:"ένδεικτικαί περί τυχόν", καί στή συνέχεια νά διαγραφούν οί λέξεις "ή καπαδολιεύσεως".

2) Γιά τό άρθρο 5:"Βαθμολόγησις γραπτών δοκιμίων -'Αναβαθμολόγησις. "Εκδοσις αποτελεσμάτων-Σύνταξις τελικού πίνακος."

α) Στήν παράγραφο 1, του άρθρου 5, της αποφάσεως πού συζητείται, νά διαγραφούν οί λέξεις:"του 'Εποπτικού Προσωπικού Δ.Ε.", γιατί οί 'Επιθεωρητές πού άσκούν κυρίως διοικητικό έργο δέν έχουν καί τήν επιστημονική ενημερότητα, πού είναι απαραίτητη γιά τήν αντικειμενική αξιολόγηση τών γραπτών. Στή συνέχεια ή λέξη "Γυμνασιαρχών" νά αντικατασταθεί μέ τή λέξη "Λυκειαρχών".

β) Στήν παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου νά διαγραφούν οί λέξεις:"ή είς έτερα δημόσια καταστήματα οριζόμενα υπό της Δ/νσεως 'Εφαρμ. Πμογραμ. ΣΕΔΠ".

γ) Στό εδάφιο β της ίδιας παραγράφου νά διαγραφούν οί λέξεις:"τό ὁποῖον σφραγίζει δι'ίσπανικού κηρού", γιατί σέ αντίθετη περίπτωση αμφισβητείται ή εντιμότητα του Προέδρου της Κεντρικής 'Επιτροπής.

δ) Στό εδάφιο β της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου μπροστά από τίς λέξεις:"έν εκάστῳ μαθήματι" νά προστεθεί τό άρθρο "ό", ύστερα δέ από αύτές νά προστεθεί ό σύνδεσμος "καί".

ε) Στήν παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου ύστερα από τίς λέξεις "έκ του

/

ἐπί 2φ" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "καί ἄνω".

Β) Γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί διδακτικά βιβλία διδ/λίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καί τῶν ὑπόλοιπων μαθημάτων γιά τίς δίγλωσσες τάξεις στή Σουηδία" ὁ Εἰσηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Πρῶτα ὑπενθυμίζεται ἡ 89η πράξη τοῦ Τμήματος τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1976, κατά τήν ὁποία συζητήθηκε τό θέμα αὐτό. Τότε ἀποφασίστηκε ἡ συγκρότηση ὁμάδας ἐργασίας γιά τήν μελέτη τοῦ θέματος, ἀλλά διαπιστώθηκε ὅτι οἱ ἁρμόδιες ὑπηρεσίες δέν εἶχαν τά ἀπαραίτητα στοιχεῖα ἐπάνω στά ὁποῖα θά βασιζόταν ἡ σχετική ἐργασία. Ἐξάλλου ἐπρόκειτο νά γίνει ἡ δεύτερη συνεδρίαση τῆς μικτῆς Ἑλληνοσουηδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τό θέμα αὐτό, ἡ ὁποία καί πραγματοποιήθηκε στήν Ἀθήνα στίς 8 καί 9 Νοεμβρίου 1976. Ἀτυχῶς ὁ κύριος ὑπεύθυνος τῆς ἐπιτροπῆς ἀπό ἑλληνικῆς πλευρᾶς, ἐπόπτης τῶν ἑλληνικῶν Σχολείων Δυτικῆς Εὐρώπης, δέν πραγματοποίησε καμμιά ἐπαφή ἤ ἐπικοινωνία μέ τό Τμῆμα γιά σχετική ἐνημέρωσή του, ἄν καί παρακλήθηκε γι'αὐτό. Οἱ πληροφορίες μας εἶναι ὅτι στήν συνεδρία, πού ἀναφέραμε, ἡ ἐπιτροπή δέν κατέληξε σέ καμμιά ὁριστική συμφωνία καί ὅλο τό θέμα ἔμεινε νά συζητηθεῖ σέ μέα συνάντηση τῆς ἴδιας ἐπιτροπῆς τήν Ἄνοιξη αὐτοῦ τοῦ ἔτους. Ἔτσι, ἐπί τοῦ παρόντος δέν ὑπάρχει κανένα θετικό στοιχεῖο ἐπάνω στό ὁποῖο καί θά στηριζόταν ὁποιαδήποτε ἐργασία συντάξεως προγραμμάτων.

Γιά τό λόγο αὐτό προτείνεται νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος, ἕως ὅτου ἡ ἁρμόφια ἐπιτροπή καταλήξει σέ ὁριστικές ἀποφάσεις σχετικά μέ τίς διαθέσιμες διδακτικές ὧρες τοῦ προγράμματος τῶν Ἑλληνικῶν τάξεων τῶν Σουηδικῶν Σχολείων, μέ τήν προϋπόθεση στοιχεῖα, ὥστε ὕστερα ἀπό τήν ἐκτίμησή τους νά ἀποφασισθεῖ ὁ τρόπος ἀντιμετωπίσεως τοῦ ὅλου θέματος.

Ὅλα τά παραστατικά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν στήν διάθεσή μας τά καταθέτομε στή Γραμματεία τοῦ Τμήματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν παραπάνω εἰσήγηση, ὕστερα ἀπό συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἁρμόδιοι δέ δύσουν
ὅρια ἄλλα τά ἀναφαί-

./.

Ἀθαβίλλει γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση τή λήψη ἀποφάσεως γιά τό θέμα αὐτό, ἕως ὅτου γίνουν γνωστές οἱ σχετικές ἀποφάσεις τῆς μεικτῆς Ἑλληνοσουηδικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία πρόκειται νά συνέλθει πάλι τόν προσεχῆ Ἀπρίλιο.

Μετά ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀπ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 6/1977

Σήμερα, 13 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Ἰων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο. Ἀξιολόγηση τοῦ βιβλίου "Νέο πνεῦμα στήν Ἐκπαίδευση" καί χαρακτηρισμός τοῦ συγγραφέα του Νικ. Ἀντωνόπουλου.

Θέμα 2ο. Γνωμοδότηση γιά τή δυνατότητα εὐρύτερης χρησιμοποιήσεως στά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς ἀλλοδαπῆς τριῶν σχολικῶν βιβλίων, πού ἔχει ἐκδόσει τό Ὑπουργεῖο Παιδείας Κύπρου.

Θέμα 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ὁδηγός Ὑγιεινῆς τοῦ παιδιοῦ".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα τό Τμῆμα ἀρχίζει τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο. Ἀξιολόγηση τοῦ βιβλίου "Νέο Πνεῦμα στήν Ἐκπαίδευση" καί χαρακτηρισμός τοῦ συγγραφέα του Νικ. Ἀντωνόπουλου.

Ὁ Εἰσηγητής Δημ. Ζ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιά τό θέμα αὐτό εἰσηγεῖται στά μέλη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

./.

368/27-6-1976

711/21-5-76

1. - Μέ ἔγγραφο τοῦ Ἐπιθ. Δημ. Ἐκπαιδεύσεως τῆς Α΄ Ἐκπ/πῆς Περιφ. Ἐδέσσης, [illegible], διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ τό βιβλίο τοῦ Νικ. Ἀντωνόπουλου, Ἐπιθ. Δημοτ. Ἐκπ/σεως μέ τίτλο "Νέο Πνεῦμα στήν Ἐκπαίδευση", γιά ἀξιολόγηση καί χαρακτηρισμό τοῦ συγγραφέα αὐτοῦ σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ Ν. 186/75 ἄρθρ. 2παρ.5.

2.-Ἐπειδή σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 τό ΚΕΜΕ ἀξιολογεῖ τά βιβλία πού ἀποστέλλονται σ'αὐτό καί χαρακτηρίζει τούς συγγραφεῖς αὐτῶν ἀξιόλογους ἤ ὄχι, τό ἔγγραφο καί τό βιβλίο πού ἀποστέλλεται μαζί μέ αὐτό εἰσάγονται νομότυπα στό τμῆμα γιά συζήτηση.

3.- Τό βιβλίο"Νέο πνεῦμα στήνἐκπαίδευση" ἀποτελεῖται ἀπό 219 σελίδες, διαιρεῖται σέ 12 κεφάλαια καί περιέχει ἐπίλογο, βιβλιογραφία καί Εὐρετήριο θεμάτων.

Ὁ συγγραφέας παρουσιάζει μιά σειρά ἀπό θεωρητικά καί πρακτικά θέ - ματα πού σχετίζονται μέ τήν ἀγωγή καί μόρφωση τῶν παιδιῶν, μέ σκοπό νά ἐνημερώσει καί προβληματίσει ἐκπαιδευτικούς, γονεῖς καί ἄλλους, πού ἐνδιαφέρονται γιά τήν ἐκπαίδευση. Ἐπίκεντρο τῆς ἐργασίας του εἶναι ἡ ἔννοια"μάθηση", πρός τήν ὁποία συγκλίνουν διάφορα ἐπί μέρους θέματα. Ἐπισημαίνεται ὅτι τήν ὑποδομή τῆς ἐργασίας ἀποτελοῦν κυρίως οἱ ἀπό- ψεις τῆς Ψυχολογίας τῆς συμπεριφορᾶς (BEHAVIORISM), γιά τήν διαπραγμά- τευση τῆς ὁποίας ἔχει χρησιμοποιήσει μιά πλούσια (κυρίως ξένη) βιβλιο- γραφία. Ὡς πρόσθετα θέματα πρέπει νά θεωρηθοῦν τά ὅσα ἀναφέρονται στήν ἀνάπτυξη τῆς δημοκρατικῆς συμπεριφορᾶς τῶν μαθητῶν καί στά μειο- νεκτικά παιδιά. Γενικά ὁ χαρακτήρας τῆς ἐργασίας εἶναι ἐκλαϊκευτικός καί διαπιστώνεται μιά τάση ὑπεραπλουστεύσεως τῶν διαφόρων θεμάτων καί προβλημάτων. Ὁ συγγραφέας δέν κατορθώνει νά ἐξαντλήσει ὅλες τίς βασικές διατάξεις τῶν ἐπί μέρους θεμάτων καί στή διαπραγμάτευσή τους δέν δια- κρίνεται ὅτι κατέχεται ἀπό ἰδιαίτερο ζῆλο γιά κριτική ἀνάλυση καί ἀξιολόγηση (σελ. 28:ἡ εὐφυΐα, σελ. 106: οἱ ἔννοιες, σελ. 113:ἡ δημιουρ γικότητα, κ.ἄ). Στό κεφ. "Ἔννοιες" δέν θίγεται τό θέμα τῆς διαδικασίας τοῦ σχηματισμοῦ των καί τῶν ἐξελικτικῶν τους σταδίων στό παιδί, πρᾶ- γμα πού θά ἦταν ἐξαιρετικά χρήσιμο στόν ἀναγνώστη. Τό ἴδιο ἰσχνή παρουσιάζεται καί ἡ ἐξέταση τῶν διαφόρων τύπων μαθήσεως κατά τόν

CACNE. (Σημαντική μάθηση, Ἐρέθισμα-ἀντίδραση κ.ἄ.) γιά τούς ὁποίους ἁπλῶς παραθέτει μικρές περιλήψεις.

Γενικά, ἡ ἐργασία εἶναι μιά φιλότιμη προσπάθεια, ἀποτελεῖ ἀπόδειξη φιλομάθειας καί ἐπαινετῆς ἐνημερώσεως καί ἐνθαρρύνει ἐλπίδες γιά τή μελλοντική ἐξέλιξη τοῦ συγγραφέα. Ὡστόσο τά ἀντικειμενικά δεδομένα δέν μποροῦν νά ἐπιτρέψουν πρός τό παρόν τόν χαρακτηρισμό του ὡς ἀξιόλογου συγγραφέα.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως τοῦ Ν. Ἀντωνόπουλου, Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Α΄ Ἐκπ/κῆς περιφερείας Ἐδέσσης, πού ὑποβλήθηκε στό ΚΕΜΕ μέ ἔγγραφο ἀριθμ. 711/21/5/76 τοῦ ἴδιου, β) τήν Εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀνδριόπουλου, Συμβούλου Β΄, καί γ) τή σχετική γιά τό θέμα συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Συμφωνεῖ μέ τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰσηγητῆ ὅτι δηλ. τά ἀντικειμενικά δεδομένα, πού ἀναφέρονται σ'αὐτή, δέν μποροῦν νά ἐπιτρέψουν πρός τό παρόν τόν χαρακτηρισμό τοῦ Ν. Ἀντωνόπουλου ὡς ἀξιόλογου συγγραφέα.

Θέμα 2ο. Γνωμοδότηση γιά τή δυνατότητα εὐρύτερης χρησιμοποιήσεως στά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς ἀλλοδαπῆς τριῶν σχολικῶν βιβλίων, πού ἔχει ἐκδόσει τό Ὑπουργεῖο Παιδείας Κύπρου.

Σχετικά μέ τό θέμα αὐτό οἱ κ.κ..Εἰσηγητές Κων/νος Πασσάκος, Βασίλειος Κονιδιτσιώτης καί Νικόλαος Βλουτίδης, ἔθεσαν ὑπ'ὄψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ. 309.2/370/29505/3-6-76 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ τό ὑπ'ἀριθμ 246/68/2/13-3-76 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου μέ συνημμένα σ'αὐτό τρία σχολικά βιβλία, πού ἔχει ἐκδόσει τό Ὑπουργ. Παιδείας Κύπρου, γιά παιδιά τῆς Κυπριακῆς παροικίας τῆς Ἀγγλίας, μέ τό σκοπό νά γνωμοδοτήσει γιά τήν δυνατότητα εὐρύτερης χρησιμοποιήσεώς τους ἀπό ὅλα τά ἑλληνικά Σχολεῖα τῆς ἀλλοδαπῆς.

Τά βιβλία φέρουν τούς τίτλους:

1. Μαθαίνω νά διαβάζω (Μέρος Α΄).
2. Ἡ Ἑλλάδα καί ἡ θάλασσα καί
3. Ταξίδι στήν πατρίδα μας Ἑλλάδα.

Στή συνέχεια οἱ κ.κ. Εἰσηγητές παρατηροῦν τά ἀκόλουθα:

Α) Τό πρῶτο βιβλίο "Μαθαίνω νά διαβάζω", Μέρος Α', γιά τό ὁποῖο θά ἀποφανθοῦμε, πρίν λάβουμε τό Β'μέρος του, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ τό διαβιβαστικό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργ. Παιδ. Κύπρου, περιέχει 15 ἑνότητες κατά τό σύστημα τῆς ὁλικῆς μεθόδου. Ἔπειτα περιέχει 27 ἑνότητες κατά τήν ἀναλυτικοσυνθετική μέθοδο, στίς ὁποῖες δίνονται ὅλα τά γράμματα καί τά συμπλέγματα γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου. Δέν εἶναι ἀλφαβητάριο σύμφωνο μέ τήν ὀρθόδοξη ἀναλυτικοσυνθετική μέθοδο, γιατί δέν δίνει σέ κάθε ἑνότητα ἕνα ἄγνωστο γράμμα ἤ σύμπλεγμα γραμμάτων.

Στήν πρώτη ἑνότητα δίνει τέσσερα (4) ἄγνωστα στοιχεῖα (Ν,ν,α,ι), πού ἀπαιτοῦν μία,δύο καί τρεῖς ἀκόμη κινήσεις τοῦ χεριοῦ γιά νά γραφοῦν. Αὐτό δημιουργεῖ δυσκολίες στή γραφή, ὅσο καί ἄν τά παιδιά γνωρίζουν πιθανόν τή γραφή μιᾶς ξένης γλώσσας. Πέρα ἀπό αὐτό ἀφήνει ἄγνωστα στοιχεῖα ἐντελῶς ἀδίδακτα καί προχωρεῖ. Ἔτσι στό πρῶτο μάθημα ἀφήνει ἀδίδακτα τά ἄγνωστα περιεχόμενα γράμματα ο,ω,ρ,μ καί π. Στό δεύτερο μάθημα ἀφήνει ἀδίδακτο τό λ μικρό, στό πέμπτο τό ο, π καί κ. Ἐπίσης παρατηρεῖται παράλειψη τῆς διδασκαλίας βασικῶν στοιχείων δομῆς τῆς γλώσσας(δίφθογγοι). Ἀναμφισβήτητα ἀξιόλογη εἶναι ἡ παράθεση σύντομου καί ἁπλοῦ λεξιλογίου στό τέλος τοῦ βιβλίου.

Δέν εἶναι συνεπῶς κατάλληλο γιά βασικό ἀλφαβητάριο, διότι εἶναι πολύ πιθανόν νά προκαλέσει δυσχέρειες καί σύγχυση στούς μαθητές, ἄν λάβουμε ὑπόψη, ὅτι, γιά τήν ἀπόκτηση τῆς ἀναγνωστικῆς δεξιότητας στά Ἑλληνικά Σχολεῖα, τό ἀλφαβητάριο ἔχει ἑβδομήντα ἑνότητες ἀντί 27 πού ἔχει τό ἀναφερόμενο ἀλφαβητάριο. Μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ σάν ἐλεύθερο βοηθητικό καί ἐμπεδωτικό ἀνάγνωσμα παράλληλα μέ τήν μεθοδική διδασκαλία τῆς γλώσσας καί ἀφοῦ παγιωθεῖ ἡ ἐκμάθηση τῶν ἁπλῶν δομῶν της μέ βάση ἕνα πιό μεθοδικό καί ἀναλυτικό ἀλφαβητάριο.

Β) Τό δεύτερο βιβλίο "Ἡ Ἑλλάδα καί ἡ θάλασσα" καθώς κάί τό τρίτο "Ταξίδι στήν πατρίδα μας Ἑλλάδα", Ὑπουργεῖον Παιδείας Κύπρου 1972, κρίνονται ὡς κατάλληλα καί χρήσιμα ἐλεύθερα ἀναγνώσματα, πολύ ἀποδοτικά, γιατί παρέχουν στά Ἑλληνόπουλα τοῦ ἐξωτερικοῦ, κατά τρόπο ἐπαγωγικότατο, τά κύρια χαρακτηριστικά τοῦ γεωγραφικοῦ χώρου τῆς Ἑλλάδος μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε νά ἐνυφαίνονται φυσιολογικά στήν Ἱστο-

ρία τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλά καί στή σύγχονη πρόοδο τοῦ ἔθνους μας. Ἐκτός τῆς ἐνημερώσεως σέ θέματα παρμένα ἀπό τήν ἑλληνική Ἱστορία καί τή θρησκευτική ζωή γεννοῦν καί αἰσθήματα ὑπερηφάνειας γιά τό ἔθνος μας καί ἐνισχύουν ἔτσι τό πατριωτικό συναίσθημα καί τούς συναισθηματικούς δεσμούς τῶν ξενιτεμένων Ἑλληνοπαίδων μέ τήν μητέρα πατρίδα.

Τά πιό πάνω ὅμως ἀναγνώσματα δέν ἠμποροῦν νά ἀντικαταστήσουν ὁποιοδήποτε βασικό βιβλίο πατριδογνωσίας ἤ Γεωγραφίας. Ἠμποροῦν ὅμως νά χρησιμοποιηθοῦν σάν ἐλεύθερα ἀναγνώσματα μόνο γιά τούς μαθητές τῆς Ε΄καί ΣΤ΄τάξεως τῶν ἡμερήσιων Σχολείων τῆς ἀλλοδαπῆς, χωρίς ἀξιώσεις νά ὑποκαταστήσουν τά ἀναγνωστικά βιβλία τῶν τάξεων αὐτῶν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ.Γ.Ράλλη ἀριθ. Φ.309,2/370/29505, β)τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου ἀριθμ. 246/68/2/13-3-76 καί γ) τήν εἰσήγηση τῶν κ.κ. Πασσάκου, Β. Κονιθιτσιώτη καί Ν. Βλοστίδη, Συμβούλων Β΄, καθώς καί τή διεξαχθεῖσα συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα γνωματεύει

Α) Γιά τό βιβλίο "Μαθαίνω νά διαβάζω", Μέρος Α΄,:

Δέν κρίνεται κατάλληλο γιά βασικό ἀλφαβητάριο, διότι εἶναι πολύ πιθανόν νά προκαλέσει δυσχέρειες καί σύγχυση στούς μαθητές,ἄν λάβουμε ὑπόψη ὅτι γιάτήν ἀπόκτηση τῆς ἀναγνωστικῆς δεξιότητας στά Ἑλληνικά Σχολεῖα, τό ἀλφαβητάριο ἔχει ἑβδομήντα (70) ἑνότητες ἀντί εἴκοσι ἑπτά(27)πού ἔχει τό ἀναφερόμενο ἀλφαβητάριο. Μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖσάν ἐλεύθερο ὑποβοητικό καί ἐμπεδωτικό ἀναγνωσμα παράλληλα μέ τήν μεθοδική διδασκαλία τῆς γλώσσας καί ἀφοῦ παγιωθεῖ ἡ ἐμμάθηση τῶν ἁπλῶν δομῶν της μέ βάση ἕνα πιό μεθοδικό καί ἀναλυτικό ἀλφαβητάριο. Β) Γιά τά βιβλία "Ἡ Ἑλλάδα καί ἡ θάλασσα"καί "Ταξίδι στήν πατρίδα μας Ἑλλάδα": Κρίνονται κατάλληλα καί χρήσιμα ἐλεύθερα ἀναγνώσματα γιά τούς μαθητές τῆς Ε΄καί ΣΤ΄τάξεως τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων τῆς ἀλλοδαπῆς γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θέμα 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο Ὑ"Ὁδηγός Ὑγιεινῆς τοῦ παιδιοῦ".

Ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ.309.2/300/34790/17-4-76 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση τό βιβλίο "Ὁδηγός Ὑγιεινῆς τοῦ Παιδιοῦ" μέ σχετική αἴτηση τοῦ Ε. Βάσσιου.

Γιά τό βιβλίο αὐτό ὑπάρχει ἡ ἔνδειξη ὅτι ἔχει ἐκδοθεῖ "ὑπό ἐπιτροπῆς ἰατρῶν-παιδιάτρων τῇ ἐπιμελείᾳ καί ἐκμεταλεύσει Ε. Βάσσιου". Ἔχει μικρό σχῆμα καί ἀποτελεῖται ἀπό 70 σελίδες μέ

μεγάλα στοιχεῖα καί πίνακες σέ κάθε δυό σελίδες καί διαφωτιστικές εἰκόνες. Δύο ἕως τέσσερεις σελίδες ἀφιερώνονται γιά κάθε ἡλικία ἀπό τόν πρῶτο μῆνα καί μέχρι τό 15ο ἔτος. Περιλαμβάνονται διατροφή, περίπατοι, παιγνίδια, ψυχοκινητική ἀνάπτυξη, ἐμβόλια, καθαριότητα τοῦ βρέφους, ὕπνος, ὀδόντια, ψυχογεννητική καί ψυχοπνευματική ἀνάπτυξη, ὁμιλητική ἀνάπτυξη, ἀγωγή καθαριότητος, ψυχοπνευματική, κοινωνική καί σχολική ὡριμότητα.

Γιά κάθε μῆνα τοῦ πρώτου ἔτους ἡλικίας καί γιά κάθε ἔτος στή συνέχεια μέχρι τοῦ 15ου, παρατίθεται ἕνας πίνακας πού παρέχει στοιχεῖα σχετικά μέ τό "ΜΙΝΙΜΟΝ" τό "φυσιολογικόν" καί τό "ΜΑΧΙΜΟΝ" τοῦ σωματικοῦ βάρους καί μήκους χωριστά γιά τά δύο φύλα.

Δέν ὑπάρχει ἔνδειξη σχετικά μέ τήν προέλευση τῶν σχετικῶν πινάκων Στό τέλος τοῦ βιβλιαρίου ὑπάρχουν κενές σελίδες γιά τήν κατάλληλη καταχώρηση στοιχείων σχετικῶν μέ τίς σωματικές διαστάσεις τοῦ παιδιοῦ, τίς τυχόν ἀσθένειές του καί τά ἐμβόλια πού ἔχει κάμει.

Αὐτός πού ἔχει τήν ἐκμετάλλευση τοῦ βιβλίου ζητεῖ νά τοῦ ἐπιτραπεῖ νά διαθέσει "σημαντικήν ποσότητα τεμαχίων τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου "δωρεάν", πρός περαιτέρω διάδοσιν αὐτοῦ εἰς Νηπιαγωγεῖα καί Σχολεῖα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως - - - - - ". Στήν ἴδια αἴτηση ἀναγράφεται, ὅτι δημαρχεία "περί τῆς καταλληλότητος (τοῦ βιβλίου) ἀπεφάνθη ἡ ἁρμοδία τοῦ Ὑπουργείου κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ζητήσαμε καί μᾶς ἔστειλαν φωτοτυπημένο ἀντίγραφο τοῦ ὑπ'ἀριθμ. 24/714/3-4-1976 ἐγγράφου τῆς Δ/νσεως Δημοσίων σχέσεων τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν πρός τίς νομαρχίες τῆς χώρας, μέ τό ὁποῖο ἁπλῶς γίνεται ἐνημέρωση γιά τήν κυκλοφορία πέντε βιβλίων, ἰατρικῆς κυρίως φύσεως, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τό συζητούμενο βιβλίο. Ἐπισυνάπτεται ἐπίσης καί ἄλλο ἔγγραφο τῆς ἴδιας ὑπηρεσίας "πρός τάς Δ/νσεις καί Ὑπηρεσίας τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος τοῦ Ὑπουργείου", μέ τό ὁποῖο ζητεῖται ὀνομαστική κατάσταση τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου, πού ἔχουν παιδιά ἡλικίας μέχρι καί (4) τεσσάρων ἐτῶν, προκειμένου νά διατεθεῖ σ'αὐτούς δωρεάν ἀπό ἕνα ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

Ἐπειδή τό βιβλίο παρουσιάζει ὑπέρμετρη ἁπλούστευση δέν ὑπάρχει τεκμηρίωση τῶν ἀναγραφομένων πινάκων, δέν ἀναφέρονται συγκεκριμένοι ἐπώνυμοι συγγραφεῖς καί γενικά ἀφορᾶ ἄμεσα τούς γονεῖς καί ὄχι τούς μαθητάς, εἰσηγοῦμαι, νά μήν ἀπασχοληθοῦν οἱ ἐκπαιδευτικές ὑπηρεσίες

μέ τήν παραλαβή καί διανομή του σέ μαθητές τῶν σχολείων , οἱ δέ ἐνδιαφερόμενοι γονεῖς, ἄν θέλουν, νά τό προμηθευθοῦν ἀπό τό ἐλεύθερο ἐμπόριο βιβλίων.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ κ.Κ.Πασσάκου, ἔπειτα ἀπό διεξοφική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Τό βιβλίο, παρόλη τήν καλαίσθητη ~~κατ~~έμφάνισή του καί τήν πολυτέλεια τοῦ χαρτιοῦ, παρουσιάζει μία ὑπερβολική ἁπλοποίηση τῶν ὁδηγιῶν τῆς Ὑγιεινῆς τοῦ παιδιοῦ, πού φθάνει τά ὅρια τῆς ἀπαράδεκτης κοινοτυπίας.

2) Ἡ γλῶσσα του εἶναι μεικτή καί δέν ἀναγράφεται σ' αὐτή τό ὄνομα τοῦ ὑπεύθυνου συγγραφέα παρά μόνο τό ὄνομα τοῦ Ε. Βάσσιου πού ἔχει τήν ἐμπορική ἐκμετάλλευση, πρᾶγμα πού στερεῖ τό βιβλίο αὐτό ἀπό κάθε κύρος ἐπιστημονικῆς ὑπευθυνότητας.

3) Τό περιεχόμενο του δέν ἀπευθύνεται σέ μαθητές, ὥστε νά φικαιολογεῖται ἡ διανομή του σ' αὐτούς, ἀλλά στούς γονεῖς.

4) Γιά τούς λόγους αὐτούς δέν κρίνει σκόπιμο νά ἀπασχοληθοῦν οἱ ἐκπαιδευτικές ὑπηρεσίες μέ παραλαβή καί διανομή τοῦ βιβλίου αὐτοῦ καί γιά τόν ἐπί πλέον λόγο ὅτι γιά τό θέμα τῆς ὑγιεινῆς τοῦ παιδιοῦ εἶναι πρῶτα ἁρμόδιοι οἱ δασκάλοι.

Ἔπειτα, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση , τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Κ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 7/1977

Σήμερα, 14 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγκατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημήτριος Ἀνδριόπουλος, Θεμιστοκλῆς Βαρδάκης, Νικόλαος Βλουτίδης, Βασίλειος Κοινιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

1. Ἐπικύρωση προηγουμένων ἀποφάσεων τοῦ Τμήματος γιά τήν Ὑπουργική ἀπόφαση "περί καθορισμοῦ τῶν διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς τῶν πρός μετεκπαίδευσιν διδασκάλων καί νηπιαγωγῶν εἰς τό Μ.Δ.Δ.Ε".

2. Γνωμοδότηση γιά ἄδεια κυκλοφορίας τοῦ ἐντύπου "Στατιστικές γνώσεων" μεταξύ τῶν μαθητῶν Δημοσίων Σχολείων.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδριάσεως, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως (πράξη 6/12-1-77).

Ἔπειτα τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ον: Ἐπικύρωση προηγουμένων ἀποφάσεων τοῦ Τμήματος γιά τήν Ὑπουργική ἀπόφαση "περί καθορισμοῦ τῶν διαδικασιῶν προκρίσεως καί ἐπιλογῆς τῶν πρός μετεκπαίδευσιν διδασκάλων καί νηπιαγωγῶν εἰς τό Μ.Δ.Δ.Ε".

Σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τήν

/.

'Υπουργική ἀπόφαση "περί καθορισμοῦ τῶν διαδικασιῶν προκήρυξεως καί ἐπιλογῆς τῶν πρός μετεκπαίδευσιν διδασκάλων καί νηπιαγωγῶν εἰς τό Μ Δ Δ.Ε", πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο τοῦ ὑ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἀριθμ Φ.557.1/ 140500/30-11-1976 γιά γνωμοδότηση, β) τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 παραγρ 2 τοῦ Ν 186/75 ἀπό τίς ὁποῖες προκύπτει ὅτι τό θέμα νομότυπα εἰσάγεται γιά συζήτηση καί γ) γ) τίς σχετικές συζητήσεις καί ἀποφάσεις γιά τό θέμα αὐτό στίς ὑπ'ἀρθμ. 3/10-1-77, 4/11-1-77 καί 5/12-1-77 συνεδριάσεις του,

ὁμόφωνα γνωματεύει:

1) Γιά τό ἄρθρο 1: Νά παραμείνει ὅπως ἔχει, ἀφοῦ μέ τήν ἀναφορά πού κάνει στήν περίπτωση β' τῆς παραγράφου 8 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.1222/72 κατοχυρώνεται ἡ ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως πού συζητεῖται.

2)Γιά τό ἄρθρο 2 "Προϋποθέσεως καί δικαιολογητικά":Νά παραμείνει ὅπως ἔχει 'Αποτελεῖ ἐπανάληψη καί προσαρμογή τῶν διατάξεων τῆς ἀποφάσεως τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας ἀριθμ. Φ 557.1/1/ 9796/28-1-76, μέ τήν ὁποία καθορίζονται οἱ προϋποθέσεις καί τά δικαιολογητικά γιά τή συμμετοχή τῶν 'Εκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως στή διαδικασία ἐπιλογῆς γιά μετεκπαίδευση στό Μ Δ.Δ.Ε.

3) Γιά τό ἄρθρο 3:

α) Ἀπό τό ἐδάφιο α τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"καί τήν ἐξ ἐπιθεωρήσεων ἰδίαν αὐτοῦ ἀντίληψιν"

β) Ὕστερα ἀπό τή λέξη "συντάσσει" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις: "βάσει αὐτῶν".

γ) στήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση "τήν εἰσήγησιν τοῦ Εἰσηγητοῦ καί τήν ἰδίαν ἀντίληψιν τῶν μελῶν αὐτοῦ" ἀφοῦ:1) θεωροῦνται ἀρκετά τά στοιχεῖα πού περιέχει ὁ φάκελός του γιά τό σχηματισμό ὀρθῆς γνώμης γιά τόν ὑποψήφιο, 2) σέ μόνο σπάνιες περιπτώσεις μποροῦν τά μέλη τοῦ Συμβουλίου νά ἔχουν προσωπική ἀντίληψη καί 3) ἀποφεύγονται μέ τόν τρόπο αὐτό οἱ αὐθαιρεσίες.

4) Γιά τό ἄρθρο 4: "Διεξαγωγή τοῦ διαγωνισμοῦ".

α) Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση: "τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ τοῦ ΥΠΕΠΘ", ἀφοῦ στήν ἴδια Ἐπιτροπή συμμετέχει ὁ προϊστάμενός του.

β)Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση:"ἢ εἰς τά προσηρτημένα πρότυπα Δημοτικά Σχολεῖα αὐτοῦ".

γ) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφεῖ ἡ πρόταση:"ἢ εἰς ἕνα ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ ἢ τῆς Δ/νσεως ἑτέρων κλάδων, Γ.Ε πλήν Δημοτικῆς καί Μέσης τοῦ ΥΠΕΠΘ", γιατί ἐκεῖνοι πού ἀπομένουν εἶναι ἀρκετά ἐξοικειωμένοι στή φύση αὐτῆς τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ἐκεῖνοι πού διαγράφονται εἶναι πολύ ἀπασχολημένοι στήν ὑπηρεσία τους

δ) Στό ἐδάφιο γ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "καί Διοικητικοῦ"

ε) Στό ἐδάφιο Ι, περίπτωση α τῆς παραγράφου 5 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά προστεθεῖ ἡ φράση:"κυρίως δέ ἀνάλυσις ἐμμέτρων ἢ πεζῶν λογοτεχνικῶν ἔργων ἐκ τῶν δοκιμωτέρων Νεοελλήνων συγγραφέων".

στ) Στό ἐδάφιο ΙΙ, περίπτωση α τῆς ἴδιας παραγράφου ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "σχέσιν ἔχοντος μέ τήν"νά προστεθεῖ ἡ λέξη:"εἰδικήν".

ζ) Στό αὐτό ἐδάφιο νά ἀντικατασταθεῖ ἡ περίπτωση β ὡς ἑξῆς:"Εἰς τήν ἐξελικτικήν ψυχολογίαν ἰδίᾳ δέ τοῦ παιδός".

η) Στό ἐδάφιο ΙΙΙ, περίπτωση β'τῆς ἴδιας παραγράφου μετά τή λέξη "καί"νά προστεθεῖ ἡ λέξη "ἰδίᾳ".

θ) Στό ἐδάφιο ΙV, περίπτωση α τῆς ἴδιας παραγράφου, ὕστερα ἀπό τίς λέξεις:"σχέσιν ἔχοντος μέ τήν" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "εἰδικήν".

ιβ Στό ἐδάφιο θ τῆς παραγράφου 7 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:

"Οἱ ἐπιτηρηταί κατανέμονται εἰς τάς αἰθούσας ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς αὐτάς διαγωνιζομένων μέ ἐλάχιστον ἀριθμόν δύο κατ'αἴθουσαν"

ια) Στό ἐδάφιο ια τῆς ἴδιας παραγράφου νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις: "ἢ καταδολιευθοῦν"

ιβ) Στό ἐδάφιο ιβ τῆς ἴδιας παραγράφου ἡ λέξη:"πέρα τῶν" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη "μετά"

ιγ) Στό ἐδάφιο τῆς παραγράφου 8 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ὕστερα ἀπό τίς

λέξεις "σημειοῦνται παρατηρήσεις", νά προστεθοῦν οἱ ἑξῆς νέες: "ἐνδεικτικαί περί τυχόν", καί στή συνέχεια νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"ἤ καταδολιεύσεως"

5) Γιά τό ἄρθρο "Βαθμολόγησις γραπτῶν δοκιμίων - Ἀναβαθμολόγησις. Ἔκδοσις ἀποτελεσμάτων - Σύνταξις τελικοῦ πίνακος".

α) στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου 5 τῆς ἀποφάσεως πού συζητεῖται νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δ.Ε", γιατί οἱ Ἐπιθεωρητές πού ἀσκοῦν κυρίως διοικητικό ἔργο δέν ἔχουν πλήρη ἐπιστημονική ἐνημερότητα, πού εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν ἀντικειμενική ἀξιολόγηση τῶν γραπτῶν Στή συνέχεια ἡ λέξη "Γυμνασιαρχῶν" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη "Λυκειαρχῶν"

β) Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἴδιου ἄρθρου νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις: "ἤ εἰς ἕτερα δημόσια καταστήματα ὁριζόμενα ὑπό τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμ. Προγραμ. Σ Ε Δ.Π".

γ) Στό ἐδάφιο β τῆς ἴδιας παραγράφου νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις: "τό ὁποῖον σφαγίζει δι'ἱσπανικοῦ κηροῦ", γιατί σέ ἀντίθετη περίπτωση ἀμφισβητεῖται ἡ ἐντιμότητα τοῦ Προέδρου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς

δ) Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἴδιου ἄρθρου, μπροστά ἀπό τίς λέξεις:"ἐν ἑκάστῳ μαθήματι", νά προστεθεῖ τό ἄρθρο "ὁ" καί ὕστερα ἀπό αὐτές νά προστεθεῖ ὁ σύνδεσμος "κάί".

ε) Στήν παράγραφο 5 τοῦ ἴδιου ἄρθρου , ὕστερα ἀπό τίς λέξεις:"ἐκ τοῦ ἐπί 2ῳ", νά προστεθοῦν οἱ λέξεις:"καί ἄνω"

στ) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις:"ἤ τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δ.Ε".

Θέμα 2ο. Γνωμοδότηση γιά ἄδεια κυκλοφορίας τοῦ ἐντύπου "Στατιστική γνώσεων" μεταξύ τῶν μαθητῶν Δημοσίων Σχολείων.

Σχετικά μέ τό θέμα αὐτό ὁ εἰσηγητής κ. Β Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Ὑπουργήματος τά ἑξῆς:

Ὑποβάλλεται γιά ἔγκριση καί κυκλοφόρηση μεταξύ τῶν μαθητῶν τῶν δημοσίων σχολείων, κατά τίς ὧρες τῶν διαλειμμάτων, τό ἔντυπο "ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΓΝΩΣΕΩΝ", γιά νά προμηθεύονται οἱ ἐπιτυχόντες μέ ἔκπτωση τήν "Ἐγκυκλοπαίδεια Μαθηματικῶν", τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ.

Ἐπί τῆς οὐσίας τοῦ αἰτήματος, ὁ κ. εἰσηγητής διατυπώνει τή γνώμη, ὅτι δέν πρέπει νά ἐπιτρέπεται ἡ κυκλοφορία στά σχολεῖα παρομοίων

ἐντύπων, μέ σκοπό νά διευκολύνεται ἡ διάθεση ἐκδοτικῶν ἐντύπων, γιατί οὔτε τά σχετικά ἔντυπα εἶναι συνταγμένα ἀπό ὑπευθύνους φορεῖς, οὔτε οἱ τάξεις πού θά χορηγοῦνται δηλώνονται, οὔτε οἱ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενοι εἶναι δυνατόν νά εἶναι ἀντικειμενικοί 'Από προσωπική πεῖρα γνωρίζει ὁ κ εἰσηγητής, ὅτι εἶναι, ἀντίθετα μαί πολύ ἐνοχλητικοί καί καθόλου ἀντικειμενικοί, πληροφοροῦντες μάλιστα τούς μαθητές γιά τήν ὀρθή ἀπάντηση, ὅπου δυσκολεύονται, ὥστε μά παρουσιάσουν πολλούς μαθητές "ἄριστους" μέ ἀπαντήσεις καί στίς 10 ἐρωτήσεις.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ὁ κ εἰσηγητής προτείνει στό Τμῆμα νά γνωματεύσει γιά τήν μή ἔγκριση τῆς κυκλοφορήσεως τοῦ ἐντύπου "ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΓΝΩΣΕΩΝ στά σχολεῖα γενικά , δημόσια ἤ ἰδιωτικά

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:α) τό περιεχόμενό τῆς αἰτήσεως τοῦ Δημητρίου Παύλου (Γραφεῖον προωθήσεως Μορφωτικῶν Βιβλίων) ἀριθμ πρωτ. 253/8-5-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ.Β.Κονιδιτσιώτη καί γ) τήν συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα γνωματεύει

νά μήν ἐγκριθεῖ ἡ κυκλοφορία τοῦ ἐντύπου "Στατιστική γνώσεων" στά δημόσια ἤ ἰδιωτικά σχολεῖα γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

'Ο Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

'Η Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 8/1977

Σήμερα, 17 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

2. Γνωμοδότηση γιά τά τεύχη "Χειροτεχνικές ἀσχολίες" τοῦ Θ. Κόκκινου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως (πρ. 7/14-1-77).

Ἔπειτα τό Τμῆμα ἀρχίζει τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο. Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Πρῶτος ὁμιλεῖ ἐπάνω στό θέμα αὐτό ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης πού λέγει τά ἀκόλουθα:

"Περιμένοντας τίς γνῶμες τῶν ἁρμοδίων στελεχῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, στούς ὁποίους ἐστάλη τό ἀναμορφωμένο ἀπό τό Τμῆμα Ἀναλυτικό Πρόγραμμα, μποροῦμε νά ἀρχίσουμε τήν ἀπαραίτητη

προεργασία γιά τή σύνταξη τοῦ ὁριστικοῦ, πού κάπως ἐλπίζουμε νά εἶναι ἕτοιμο μέχρι τό 1980 πού θά ὁλοκληρωθεῖ ἡ 9/ετής ὑποχρεωτική φοίτηση. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι δέν μποροῦμε νά βραδυπορήσουμε οὔτε νά ἐπεκταθοῦμε σέ ἀκόπες θεωρητικολογίες καί σέ ὄχι ἀπαραίτητους πειραματισμούς. Γιά νά ἀντιμετωπίσουμε σωστά τό πρόβλημα τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος πρέπει, κατά τή γνώμη μου, νά λάβουμε ὑπόψη μας τά ἀκόλουθα στοιχεῖα, ὅπως προκύπτουν ἀπό τήν ἐκπαιδευτική μας πραγματικότητα:

α) Σέ τήν ὁλοκλήρωση τῆς 9/χρονης ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως πρέπει νά ἔχουν προσδιορισθεῖ μέ σχετική ἀκρίβεια τά μορφωτικά στοιχεῖα, ἡ ὕλη, πού πρέπει νά κατέχει τό παιδί πού θά προωθηθεῖ στό πρῶτο ἔτος τοῦ Γυμνασίου, ὥστε ἡ φοίτηση καί ἡ σπουδή του σ'αὐτό νά ἔρχεται σάν μιά ὀργανική συνέχεια τῆς φοιτήσεώς του στό Δημοτικό.

β) Ἡ δοκιμαστική ἐφαρμογή τοῦ νέου ριζοσπαστικοῦ προγράμματος πού ἔγινε τό 1975/76 ἀπό τή Δ/νση προγραμμάτων καί Μελετῶν σέ ὁρισμένα σχολεῖα τῆς Ἀττικῆς καί γειτονικῶν περιοχῶν ἀπό μία πολυμελή ὁμάδα ἐργασίας δέν ἔδωσε ἀποτελέσματα θετικά, ὥστε νά στηριχθοῦμε σ'αὐτά καί νά συνεχίσουμε τόν πειραματισμό στήν Γ΄ τάξη. Ἐξάλλου, πιστεύ ὅτι ἡ ἐπανάληψη τοῦ πειραματισμοῦ θά ἦταν τελικά μιά ἀνώφελη σπατάλη χρόνου. Ἐκτός αὐτοῦ ἡ ἐπέκταση τοῦ πειραματισμοῦ σ'ὅλη τήν ἐπικράτεια μέ τόν τρόπο πού ὀργανώθηκε στήν Ἀττική, θά εἶχε σάν μοιραῖο ἀποτέλεσμα νά βουλιάξουμε κυριολεκτικά μέσα σέ ἀβέβαιες ἀναζητήσεις στίς ὁποῖες, ἐκτός τῶν ἄλλων, θά εἴχαμε νά ἀντιμετωπίσουμε καί τόν τοπικό, γεωγραφικό, οἰκονομικό, κοινωνικό καί πολιτιστικό παράγοντα πού παρουσιάζει διαφορές ἀπό τή μιά γεωγραφική περιοχή στήν ἄλλη, καθώς καί τή διαφορά πνευματικῆς ἀναπτύξεως καί δεκτικότητας τῶν παιδιῶν ὅσο ἀπομακρύνονται ἀπό τά ἀστικά κέντρα.

γ) Γι'αὐτούς τούς λόγους πιστεύω, ὅτι ὁ ἀσφαλέστερος καί συντομότερος δρόμος γιά νά πετύχουμε τό σκοπό μας, νά ὡσουμε δηλαδή, μέσα σέ λογικά χρονικά ὅρια, ἕνα συγχρονισμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἔστω καί μέ ὁρισμένες θεωρητικές ἀβαρίες, ἀλλά καί χωρίς ἐπιστημονικά σφάλματα, εἶναι ὁ ἑξῆς:

1) Ἀπό τώρα μέχρι τόν Ἰούλιο, ἔχοντες ὑπόψη καί τίς γνῶμες τῶν Ἐκπαιδευτικῶν, στούς ὁποίους ἐστάλθηκε τό ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό

πρόγραμμα, νά καταστρώσουμε τίς γενικές δομές τοῦ προγράμματος αὐτοῦ καί νά ἐπιμερίσουμε ὀρθολογικά τό μορφωτικό ὑλικό σέ κάθε τάξη, προσέχοντας ἰδιαίτερα τήν ὀργανική διαπλοκή τῶν μορφωτικῶν στοιχείων μεταξύ τους (ὅπου, βέβαια, εἶναι τοῦτο δυνατό).

2) Ἡ γενική δομή τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος νά εἶναι ἀρκετά ἐλαστική, ὥστε σέ κάθε μάθημα νά εἶναι εὔκολο νά καταλάβουν ἐξέχουσα θέση τά ἰδιαίτερα μορφωτικά στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν σέ κάθε εὐρύτερη γεωγραφική περιοχή.

3) Ἡ τοποθέτηση καί ἀξιοποίηση τῶν στοιχείων αὐτῶν θά γίνει κατά μεγάλα γεωγραφικά διαμερίσματα ἀπό εἰδικές ὁμάδες ἐργασίας σέ μερικά σχολεῖα, μέ τήν προεδρία τοῦ Ἐπόπτη, τήν ἐπικουρία τῶν Ἐπιθεωρητῶν καί μέ τήν καθοδήγηση τῶν Συμβούλων τοῦ Τμήματος Δημοσιευσεως Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ψιά ὅλες τίς τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ.

4) Ἡ φάση τῆς ἐφαρμογῆς θά πραγματοποιήσει δύο τουλάχιστο σχολικά χρόνια (1977/78 καί 1978/79), ἐμῶ στό τέλος κάθε χρόνου τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ θά ἐπεξεργάζεται καί θά ἀξιολογεῖ τά ἀποτελέσματα. Ἔτσι ἀπό τό 1979/80 τά σχολεῖα θά λειτουργοῦν μέ μόνιμο ἀναθεωρημένο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα.

Βέβαια ἕνα τέτοιο πρόγραμμα φαίνεται νά ἔχει ἐμπειρικό μᾶλλον χαρακτῆρα. Ἀλλά αὐτό θά συμβαίνει μονάχα στήν πρακτική ἐφαρμογή του, γιατί ἡ ἐπιστημονική ἐργασία καί οἱ τελικές ἀξιολογήσεις θά εἶναι καθαρά ἐπιστημονικές. Παρακαλῶ τούς κ.κ. συναδέλφους νά ἐκθέσουν τή γνώμη τους σχετικά μέ ὅσα εἶπα".

Ἀκολούθησε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν ἐπάνω στίς ἀπόψεις τοῦ κ. Προέδρου γιά τό ὁριστικό Ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Θέμα 2ο.Γνωμοδότηση γιά τά τεύχη "χειροτεχνικές ἀσχολίες" τοῦ Θ. Κόκκινου.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Πιστάγονται νομότυπα γιά Γνωμοδότηση ἕξι(6) τεύχη μέ τόν γενικό τίτλο ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ τοῦ ζωγράφου καί καθηγητῆ Θ. Κόκκινου σύμφωνα μέ τό Κ.186/75, ἔρθρ. 2, παρ. 5.

Στά τεύχη αὐτά περιέχονται σχέδια-παιχνίδια καί ἀσχολίες γιά τά νήπια καί τά παιδιά τῶν δημοτικῶν σχολείων μέ σκοπό τή χρησιμοποίησή τους, τόσο στό μάθημα τῆς χειροτεχνίας, ὅσο καί στά πλαίσια τῆς διδα-

σκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ὥστε νά ἀναπτυχθεῖ ἡ ἐφευρετικότητα, ἡ προσοχή, ἡ παρατηρητικότητα, ὁ ζῆλος γιά ἐργασία καί ἡ ἐπιδεξιότητα τοῦ χεριοῦ.

Πρόκειται γιά ἁρκετά καλαίσθητες κατασκευές-σχέδια, χρήσιμα τόσο γιά τά νήπια καί τά παιδιά τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου(ΑΒΓ), ὅσο καί γιά τούς νηπιαγωγούς καί τούς δασκάλους, πού στίς πιό πολλές περιπτώσεις δέν ἔχουν ἴχνη ἐγκυκλοπαιδικῆς δεξιότητα καί κατάρτιση , ὥστε νά βοηθήσουν ὅσο πρέπει στήν καλαισθητική ἀγωγή τῶν νηπίων καί τῶν παιδιῶν.

Ἡ χρησιμότητά τους γιά τά νήπια καί τά παιδιά ἔγκειται:α) στά εὐχάριστα αἰσθανσθήματα πού προκαλοῦν μέ τήν ὡραία εἰκόνα-σχέδιο, καί β) τήν ἐνεργητικότητα πού ἐπιτρέπουν καί διευκολύνουν νά ἀναπτυχθεῖ μέ τό χρωματισμό καί τήν κοπή τῶν εἰκόνων-σχεδίωνκαί γ) στή συσχέτισή τους μέ τήν ὕλη διδασκαλίας, γιά τήν κατανόηση καί ἐμπέδωση τῆς ὁποίας βοηθοῦν κατά πολύ.

Γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους ὁ κ. εἰσηγητής

π ρ ο τ ε ί ν ε ι

νά θεωρηθοῦν τά τεύχη ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ τοῦ Θ.Κόκκινου ὡς χρήσιμα γιά τά νήπια, καί τούς μαθητές τῶν κατωτέρων τάξεων τῶν δημοτικῶν σχολείων (ΑΒΓ), τίς νηπιαγωγούς καί τούς δασκάλους.

Τό Σῶμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση, καί ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση

γ ν ω μ α τ ε ύ ε ι

ὅτι τά ἕξι(6) τεύχη ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ τοῦ ζωγράφου καί καθηγητῆ Θ.Κόκκινου εἶναι χρήσιμα γιά τά νήπια, καί τά παιδιά τῶν κατωτέρων τάξεων τῶν δημοτικῶν μας σχολείων (ΑΒΓ) τίς νηπιαγωγούς καί τούς δασκάλους ἐπειδή προκαλοῦν εὐχάριστα συναισθήματα, βοηθοῦν στήν ἀνάπτυξη δραστηριοτήτων μέ τό χρωματισμό καί τήν κοπή τῶν εἰκόνων-σχεδίων καί συμβάλλουν ἔτσι στήν κατανόηση καί ἐμπέδωση τῆς ὕλης διδασκαλίας.

Ὁ Πρόεδρος

ΔΗΜ. ΠΑΠΙΑΤΑΣΗΣ

Ἡ Γραμματεύς

ΕΥΤΥΔ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 9/1977

Σήμερα, 18 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του(Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος , Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων (συνέχεια συζητήσεως).

Γνωμάτευση στήν αἴτηση τοῦ διδ/λου Δ. Ρευματᾶ, πού διαλαμβάνει ἐξέταση εὑρεσιτεχνίας του καί χρησιμοποιήσεώς της στήν Α΄τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

3. Ἀνακοίνωση

Στήν ἀρχή ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἔπειτα τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο. Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων (συνέχεια συζητήσεως).

Γιά τό θέμα αὐτό ὁ κ. Θ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς ἀπόψεις του πού ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Διατυπώνοντας τίς σκέψεις μου πάνω στό διάγραμμα ἐργασίας γιά τή σύνταξη ἑνός νέου Α.Π.τοῦΔ.Σ. ἔχω τήν πρόθεση:

/

α) νά δώσω ἀφορμή στό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ γιά σχετική συζήτηση πάνω σέ μιά συγκεκριμένη βάση καί β) νά ἐνημερωθεῖ Διοίκηση γιά τή σοβαρότητα καί ἔκταση πού ἔχει ἡ ἐργασία τῆς συντάξεως ἑνός νέου Απ ὥστε νά δεῖξει κατανόηση γιά τό χρόνο, τά μέσα καί τό προσωπικό πού ἀπαιτεῖ ἡ ὁλοκλήρωσή της. Στό χρονοδιάγραμμα πού ἀκολουθεῖ προσδιορίζοντας τά ἐλάχιστα χρονικά ὅρια μέσα στά ὁποῖα, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι θά ἐνισχυθεῖ τό τμῆμα μέ τίς κατάλληλες κεντρικές καί περιφερειακές ὁμάδες ἐργασίας, εἶναι δυνατό νά γίνει ἀποτελεσματικά ἡ ἐργασία αὐτή.

Ἔχω τή συνείδηση ὅτι δέν καινοτομῶ. Ἡ ἐργασία μου αὐτή ἔξω ἀπό τήν προσωπική μου πεῖρα στηρίζεται καί στή μελέτη ἐργασιῶν πού ἀναφέρονται σέ ἀνάλογες προσπάθειεςοἱ ὁποῖες ἔγιναν μέ ἐοιτυχία σέ διάφορες εὐρωπαϊκές χῶρες.

Γιά νά συνταχθεῖ λοιπόν ἕνα ἐπιστημονικά ἔγκυρο νέο Α.Π. τοῦ Δ.Ε. πρέπει, κατά τή γνώμη μου, νά γίνουν οἱ ἑξῆς κατά σειρά ἐργασίες:

Ἐργασία Ι. Ἔρευνα καί ἀνάλυση μέ ἀκρίβεια τῶν αἰτίων πού ἔχουν προκαλέσει τήν ἀνάγκη νά συντάξουμε νέο Α.Π. Ἡ ἐργασία αὐτή θά μᾶς ὁδηγήσει στό νά προσδιορίσουμε τίς βασικές ἀρχές μέ τίς ὁποῖες θά ὀργανώσουμε τή δομή καί τό περιεχόμενο τοῦ Α.Π.

Ἐδῶ πρέπει νά ἀναφερθοῦμε στίς ἀλλαγές πού ἔχουν γίνει στούς παράγοντες πού προσδιορίζουν τά στοιχεῖα τοῦ Α.Π. Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε:

α) τίς ἀλλαγές στό περιβάλλον: Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας καί τήν τεχνική πρόοδο βρισκόμαστε μπροστά σέ νέες καταστάσεις. Ὅ,τι ὁ δάσκαλος πρό 40 ἐτῶν μετέδιδε ἀπό δεύτερο χέρι σήμερα προσφέρεται στούς μαθητές χωρίς τήν παρέμβασή του ἀπό πρῶτο χέρι μέ τόν κινηματογράφο, τήν τηλεόραση, τό ραδιόφωνο, τίς φωτεινέςεἰκόνες κ.τ.τ.

Ἕνας μαθητής τοῦ Δημοτικοῦ σήμερα γνωρίζει περισσότερα ἀπό ἐκεῖνα πού θά μποροῦσε νά ξέρει στόν καιρό τῆς ἡ γενιά πού φεύγει, ἀλλά ἡ γνώση του αὐτή εἶναι λιγότερο ἀκριβής.

Ἡ ἐποχή μας τοῦ αὐτοματισμοῦ ἀπαιτεῖ ἀπό τόν ἄνθρωπο λιγότερη πνευματοκτόνο σωματική καί περισσότερο διανοητική καί ἐξειδικευμένη ἐργασία καί τοῦ παρέχει περισσότερο ἐλεύθερο χρόνο.

Τό Α.Π. πρέπει νά προσαρμοσθεῖ στίς μεταβολές αὐτές καί νά πάρει νέες διαστάσεις.

β) τίς ἀλλαγές στούς προσανατολισμούς τῆς ἀγωγῆς π
Πρέπει νά προσδιορισθεῖ ὁ τόπος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ 21ου αἰῶνα πού πρέπει νά προετοιμάσει τό σημερινό σχολεῖο. Εἰδικώτερα νά καθοριστοῦν οἱ ἀπαιτήσεις πού προβάλλει τό Α.Π. ἡ προοπτική τῆς ἐξελίξεως τῶν πολιτικῶν, κοινωνικῶν καί οἰκονομικῶν δεδομένων τῆς σύγχρονης Ἑλλάδας.

γ) Τίς ἀλλαγές στά δεδομένα τῆς ψυχολογίας τοῦ παιδιοῦ . Τό Α.Π. πρέπει νά θεμελιωθεῖ στά τελευταῖα πορίσματα τῆς ψυχολογίας τοῦ παιδιοῦ. Ἐφ' ὅσον π.χ. γίνεται λόγος γιά ὁλικό βίωμα τοῦ παιδιοῦ γεννᾶται τό ἐρώτημα μέχρι ποιό σημεῖο δικαιολογεῖται ἡ διαφοροποίηση τῆς διδασκαλίας σέ μαθήματα. Τό Α.Π. διαφόρων χωρῶν παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές στό σημεῖο αὐτό. Ὡρισμένοι ἔχουν ἑρμηνεύσει τίς διαφοροποιήσεις αὐτές τῶν μαθημάτων σάν ἀποτέλεσμα μιᾶς θεωρήσεως τοῦ προβλήματος ἀπό τή σκοπιά τοῦ ὡρίμου καί σημειώνουν τό γεγονός ὅτι τά περισσότερα ἐλαττώματα τῆς σύγχρονης σχολικῆς ὀργανώσεως εἶναι δεδεμένα μέ τό γεγονός ὅτι κατά τόν μεσαίωνα ἄρχισαν τήν οἰκοδόμηση τῶν σχολείων ἀπό τή στέγη, τά Πανεπιστήμια δηλ. καί ὅτι σέ πολλές περιπτώσεις ἡ κατανομή τῆς ὕλης στίς βαθμίδες τῆς ἐκπαιδεύσεως ξεκινοῦσε ἀπό ἕνα κλειστό σύστημα γνώσεων ὅπως τό φαντάζονταν οἱ ὥριμοι στή πρέπει νά ὁλοκληρωθεῖ στό Πανεπιστήμιο. Ἴχνη τῆς νοοτροπίας αὐτῆς εἶναι ἐμφανῆ ἀκόμη καί σήμερα στά προγράμματά μας.

δ) τίς ἀλλαγές στήν Πειραματική Παιδαγωγική , πού δίκαια προβάλλει τήν ἀπαίτηση πώς σέ κάθε περίπτωση πού ἐπιχειρεῖται μιά ἀναμόρφωση τοῦ Α.Π, πρέπει νά ἐρευνηθεῖ μέ ἀκρίβεια σάν πρόωρο γιά νά διδαχθεῖ, τί ἀντιστοιχεῖ στίς ἱκανότητες καί τά ἐνδιαφέροντα τοῦ παιδιοῦ μιᾶς ὁρισμένης ἡλικίας. Δέ ἀντίθεση μέ πολλές προηγμένες χῶρες στή χώρα μας ἀπ' ὅσα γνωρίζω, δέν ὑπάρχουν σχετικές ἔρευνες καί ἔτσι λείπει μιά βασική προϋπόθεση γιά τήν ἐπιστημονική σύνταξη ἑνός Α.Π. Τό κενό αὐτό θά πρέπει νά συμπληρωθεῖ παράλληλα μέ τή δόμηση τοῦ νέου Α.Π.Καί, ὅπως εἶναι φανερό, ἀπαιτεῖται γι'αὐτό τεράστια ἐργασία πού θά συντελεσθεῖ μόνο μέ τή συνεργασία πολλῶν φορέων καί μεγάλου πλήθους εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

ε) τίς ἀλλαγές στίς σχέσεις μεταξύ παραδόσεως καί ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς. Στή δομή τοῦ Α.Π. ἀντικατοπτρίζεται ὁ ἀνταγωνισμός μεταξύ τοῦ παρελθόντος καί τοῦ παρόντος τῆς παραδόσεως καί τῶν ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς τῶν ἀναλλοίωτων σκοπῶν καί τῶν παροδικῶν ἀπαιτήσεων πού προβάλλει κάθε φορά ἡ κοινωνική καί οἰκονομική κατάσταση τῆς χώρας μας. Πρέπει νά ἐρευνηθεῖ καί νά βρεθεῖ μιά σωστή ἐξισορρόπηση τῶν δυό

αὐτῶν τάσεων μέσα στό Α.Π.

στ) τίς ἀλλαγές στίς σχέσεις μεταξύ ὑλικῆς καί εἰδολογικῆς μορφώσεως. Ποῦ θά ρίξουμε δηλ. τό κέντρο βάρους τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Α.Π.Στήν ἀπόκτηση γνώσεων ἤ στήν καλλιέργεια δεξιοτήτων;

Στήν ἐποχή μας μέ τήν τεράστια διάδοση τοῦ ἐντύπου, τή λειτουργία βιβλιοθηκῶν, τήν ἐξάπλωση τῶν ὀπτικοακουστικῶν καί ἄλλων πηγῶν μεταδόσεως γνώσεων δέν θά χρειάζεται πλέον ἡ νέα γενιά τόν ἐγκυκλοπαιδικό φόρτο γνώσεων πού προβλέπουν τά παλαιά προγράμματα. Ἀντίθετα θά πρέπει κατά τή σχολική κιόλας περίοδο τό παιδί νά εἰσδύσει ὲέ βάθος στά τυπικά προβλήματα τῶν διαφόρων τομέωνοῦ ἐπιστητοῦ κατά τρόπο ὥστε ἐγκαταλείποντας τό σχολεῖο νά μή ἔχει χάσει τή δίψα γιά μάθηση, τή χαρά γιά τό διάβασμα τή διάθεση γιά ἔρευνα καί τόν ἐνθουσιασμό γιά αὐτομόρφωση.

Στά σημερινά μας προγράμματα βρίσκεται συχνά στό προσκήνιο ἡ γνώση πού πρέπει νά ἀποκτήσει τό παιδί γιά νά εἰσαχθεῖ στήν ἀμέσως ἑπόμενη ἀνώτερη σχολική βαθμίδα. Σέ ἕνα ἰδεῶδες πρόγραμμα παράλληλα μέ τή γνῶση πού εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀποκτήσει τό παιδί μιᾶς ὁρισμένης ἡλικίας πρέπει νά προβλέπεται καί ἡ καλλιέργεια ὁρισμένων δεξιοτήτων καί μορφῶν συμπεριφορᾶς, Μέ ἄλλα λόγια: θά πρέπει στό Α.Π νά διαφαίνεται ὅτι τό Σχολεῖο ἐπειχειρεῖ νά μερφώσει ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο. Πολλές φωνές ἀπαιτοῦν ἀπό τό σύγχρονο σχολεῖο τό νέο αὐτό προσανατολισμό. Τό Α.Π. πρέπει νά ἀντισταθεῖ στίς πιέσεις πού δέχεται ἀπό πολλούς παράγοντες (κοινωνία, ἐκκλησία, οἰκονομία, ἐπιχειρήσεις) γιά ὑπερφόρτωση τῶν μαθητῶν μέ γνώσεις.

ζ) τέλος ἀναφερόμαστε στίς σημαντικές ἀλλαγές πού ἔγιναν τελευταία στό ἐκπαιδευτικό μας σύστημα. Ἡ ἐντατική ὑποχρεωτική φοίτηση προβάλλει νέες ἀπαιτήσεις, δημιουργεῖ θά ἔλεγα νέα κατάσταση πού δέν μπορεῖ νά ἀγνοήσει τό νέο Α.Π.

Μέ βάση τίς παραπάνω ἐνδεικτικές παρατηρήσεις καί μέ ἄλλες πού πιθανόν νά προκύψουν ἀπό τή συζήτηση στό Τμῆμα θά καθορισθοῦν οἱ γενικές ἀρχές στίς ὁποῖες θά θεμελιωθεῖ ἡ δομή καί τό περιεχόμενο τοῦ νέου Α.Π.

ΙΙη Ἐργασία: Ἐπεξεργασία σχεδίου Α.Π. τοῦ Δ.Ε. Μέ βάση τά πορίσματα καί τίς ἐρχές πού θά προκύψουν ἀπό τήν πρώτη ἐργασία θά γίνει ἀπό τό τμῆμα ἐπεξεργασία ἑνός σχεδίου Α.Π. πού θά περιέχει:

α) τό γενικό σκοπό τῆς ἀγωγῆς καί διδασκαλίας.

β) τόν εἰδικό σκοπό τῆς διδασκαλίας κάθε μαθήματος ἤ ἐργασίας σέ ἕνα τομέα ἐρεύνης ἐφ'ὅσον ἡ διδασκαλία θά εἶναι διαθεματική.

γ) τίς βαθικές γνώσεις πού πρέπει νά ἀφομοιώσει ὁ μαθητής καί τίς βασικές δεξιότητες πού πρέπει νά ἀποκτήσει στή διάρκεια κάθε σχολικῆς χρονιᾶς κατά τομεῖς. Θά ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι ἡ ὑποχρεωτική φοίτηση εἶναι ἐννέα χρόνια, πρᾶγμα πού θά συμτελέσει στόν περιορισμό τῶν ἀπαιτήσεων καί τήν ὑπερφόρτωση τοῦ προγράμματος.

Στήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου Α.Π. μποροῦν νά βοηθήσουν σημαντικά:

α) Ἡ ἐργασία πού ἔκαμε τό τμῆμα Δημοτικῆς γιά τήν ἀναμόρφωση τοῦ Α.Π. πού ἰσχύει σήμερα. Ὅπως εἶναι γνωστό ἡ ἀναμόρφωση αὐτή σέ ὡρισμένους τομεῖς ἰδιαίτερα τῶν Α καί Β'τάξεων εἶναι ριζική.

β) Οἱ κρίσεις πάνω σ'αὐτή τήν ἀναμόρφωση τῶν 100 περίπου ἀνωτέρων καί ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν πού σύντομα θά ἔχουμε.

γ) τά πορίσματα ἀπό τήν ἐργασία πού ἔκαμε ἡ ὁμάδα ἐργασίας πάνω στό πρόγραμμα τῶν Α'καί Β'τάξεων ἀφοῦ πρῶτα ἐλεγχθοῦν ἀπό τό Τμῆμα.

δ) εἰδικά ἐρωτηματόλογια πού θά συντάξει καί θά ἐφευθύνει κάθε φορά πού κρίνει σκόπιμο τό Τμῆμα σέ Ἐπόπτες, Ἐπιθεωρητές καί δασκάλους. Ἐπισημαίνεται πώς χωρίς τή γνώμη πολλῶν ἐμπείρων δασκάλων δέν μποροῦμε νά ἐπιτύχουμε στό ἔργο μας αὐτό. Ὁ βαθμός κάθε ἀξία τῆς ἐκμεταλεύσεως τῆς πείρας τῶν δασκάλων ἐξαρτᾶται, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀπό τήν ποιότητα τῶν ἐρωτηματολογίωνπού ἀπαιτοῦν ἰδιαίτερη προσοχή στή σύνταξή τους.

ε) ἡ συνεργασία μέ τίς Πανεπιστημιακές ἕδρες (Παιδαγωγικῆς, Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας Ψυχικῆς ὑγιεινῆς) μέ σκοπό τήν ἐνημέρωση τῶν συντακτῶν, τοῦ Α.Π. στά ἔγκυρα πορίσματα τῆς ἔρευνας πού τυχόν πραγματοποιοῦν στόν τομέα αὐτό. Εἶναι σκόπιμη καί ἐπιθυμητή ἡ συνεργασία μετά Πανεπιστήμια στόν τομέα ἔρευνας τῶν προβλημάτων , πού θά προκύπτουν κατά τή σύνταξη τοῦ νέου Α.Π.

στ) ἡ ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος στή σχετική διεθνῆ βιβλιογραφία καί ἡ μελέτη ἀναλυτικῶν προγραμμάτων ξένων χωρῶν πού παρουσιάζουν ὅμοια μέ τή χώρα μας γεωπολιτική φυσιογνωμία.

IIIη Ἐργασία:Δοκιμαστική (πειραματική)ἐφαρμογή τοῦ σχεδίου Α.Π. σέ μερικά μονωμένα σχολεῖα τῶν ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν τῆς χώρας πού νά ἀντιπροσωπεύουν τούς τύπους σχολείων πού κυριαρχοῦν στή χώρα μας καί χαρακτηριστικές τοπικές συνθῆκες.

Ἡ δοκιμαστική ἐφαρμογή τοῦ σχεδίου Α.Π. θά ἀποβλέπει

./

α) Νά ἐξετασθοῦν μέ ἐπιστημονικές μεθόδους τά ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας τῶν διαφόρων μαθημάτων στίς διάφορες τάξεις-ἡλικίες.

Κανόνας:Μέ τήν προϋπόθεση ὅτι διδάχτηκε καλά τό μάθημα πρέπει τά 65-75% τῶν μαθητῶν νά ἀφομοιώσουν σωστά τήν ὕλη.Σέ ἀντίθετη περίπτωση εἶναι πιθανό νά ξεπερνᾶ ἡ ὕλη τίς δυνατότητες τοῦ μαθητῆ καί πρέπει νά ἀπορρίπτεται.

β) νά καθορισθεῖ τό MINIMUM τῶν βασικῶν γνώσεων καί δεξιοτήτων πού πρέπει νά ἀποκτήσουν ὑποχρεωτικά ὅλα τά ἑλληνόπουλα σέ κάθε διδακτικό ἔτος.

γ) Νά προσαρμοσθεῖ ἡ ὕλη πού προβλέπεται στό σχέδιο Α.Π. σέ γενικές ἑνότητες στίς ἰδιάζουσες τοπικές συνθῆκες μέ σκοπό τή διαφοροποίηση στίς σημαντικές γιά κάθε διαμέρισμα τῆς χώρας λεπτομέρειες.

IV. Ἐργασία: Ἐπεξεργασία ἀπό τό Τμῆμα τῆς ὁριστικῆς μορφῆς τοῦ Α.Π.

Ἡ ἐπεξεργασία τῶν στοιχείων πού θά συγκεντρωθοῦν ἀπό τή δοκιμαστική ἐφαρμογή τοῦ σχεδίου Α.Π. θά δώσει στό Τμῆμα τή δυνατότητα νά διαμορφώσει τή σχετική ὁριστική μορφή του.

Vη Ἐργασία/ Κοινοποίηση τοῦ νέου Α.Π. στούς διδασκάλους τῆς χώρας γιά τήν καθολική ἐφαρμογή του. Τό Α.Π. θά συνοδεύεται μέ ἐνημερωτικό σημείωμα γιά τίς ἀλλαγές πού ἔγιναν καί μέ ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή του.

VIη Ἐργασία: Ἐκτεταμένη καί συστηματική ἐνημέρωση τῆς οἰκογένειας καί τῆς κοινῆς γενικά γνώμης πάνω στή φιλοσοφία, τούς σκοπούς , τή δομή καί τό περιεχόμενο τοῦ νέου Α.Π .

VIIη ἐργασία: Ἐπεξεργασία ὁδηγιῶν, προκήρυξη καί ἔκδοση τῶν καταλλήλων διδακτικῶν βιβλίων πού θά στοιχοῦν ἀπόλυτα μέ τό νέο Α.Π. καί πού θά περιέχουν ὁδηγίες καί διδακτικές παρατηρήσεις γιά τό δάσκαλο. Δέν ἀμφισβητεῖται ὅτι ἐκεῖνο πού κυρίως μετρᾶ στήν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογή ἑνός Α.Π. εἶναι τό κατάλληλο διδακτικό βιβλίο.

Χρονοδιάγραμμα γιά τήν ἐκτέλεση τῶν παραπάνω ἐργασιῶν

I καί II ἐργασία: ἀπό σήμερα ὡς τόν Αὔγουστο τοῦ τρέχοντος ἔτους μέ δυνατότητα προεκτάσεως μέχρι Μαρτίου 1978 ἐφ'ὅσον ἡ ἐπεξεργασία στίς λεπτομέρειες θά γίνει τμηματικά.

III ἐργασία : Σ/βριος ὡς τόν Ἰούνιο 1978

IV ἐργασία : Ἰούνιος 1978 ὡς τόν Ἰούνιον 1979.
V " : Σ/βριος 1979
VI " : ἀπό τόν Ἰούνιον 1978
VII " : ἀπό τόν Ἰούνιον 1978 ὡς τό Σ/βριο 1979.

Τό Α.Π. στήν ὁριστική του μορφή πρέπει νά εἶναι ἕτοιμο, ὅταν τό 1980 θά καθιερωθεῖ ἡ 9/ετής ὑποχρεωτική φοίτηση, ἀφοῦ θά συνταχθεῖ πάνω σ'αὐτή τή βάση.

Γενικές παρατηρήσεις

1) Τό διάγραμμα ἐργασίας πού ἀμαπτύχθηκε ἔχει ἐφαρμογή τόσο γιά τή σύνταξη ὁλήρου τοῦ νέου Α.Π. τοῦ Δ.Σ, ὅσο καί γιά τήν ἐπεξεργασία ἑνός τμήματος αὐτοῦδηλ. μεμονωμένου μαθήματος π.χ. γλωσσικοῦ μαθήματος, μαθηματικῶν κ.τ.λ. ἤ μεμονωμένων τάξεων π.χ. Ακ'Β', Γ κ Δ ἤ Ε κ ΣΤ τάξεων.

2) Τό χρονοδιάγραμμα πού παρατίθεται ἀναφέρεται στή σύνταξη ἑνός Τμήματος τοῦ Α.Π. πού ἀνάλογα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς μπορεῖ νά εἶναι τό πρόγραμμα τῶν Ακ'Β τάξεων ἤ Γ'καί Δ τάξεων ἤ καί μεμονωμένου μαθήματος.

3) Γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν Α.Π. ὁμάδων τάξεων Α κ Β, Γ κ'Δ καί Ε κΣΤ μπορεῖ τό διάγραμμα αὐτό ἐξαιρέσιας νά ἐφαρμοσθεῖ παράλληλα μέ διαφορά στήν ἔναρξη ἑνός ἔτους γιά κάθε περίπτωση.

Στή συνέχεια ἔγινε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν ἀπάνω στίς ἀπόψεις τοῦ κ.Θ.Βαρδάκη.

Θέμα 2ο. Γνωμάτευση στήν αἴτηση τοῦ διδ/λου Δ. Ρευματᾶ, πού διαλαμβάνει ἐξέταση εὑρεσιτεχνίας του καί χρησιμοποιήσεως της στήν Α'τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Σχετικά μέ τό θέμα αὐτό ὁ εἰσηγητής κ.Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

./.

"Ο διδάσκαλος Δ. Ρευματᾶς ὑποβάλλει ἕνα σχέδιο συσκευῆς γιά τήν ἀναπαραγωγή τῶν φθόγγων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καί γιά παραγωγή λέξεων ἤ φράσεων γιά τήν Α΄τάξη τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου σέ συνάφεια μέ τό Α΄τεῦχος τοῦ ἀναγνωστικοῦ αὐτῆς τῆς τάξεως.

Τό ἀντίγραφο τοῦ παραπάνω σχεδίου συνοδεύεται ἀπό μία ἀναλυτική περιγραφή του καθώς καί ἀπό ἕνα δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας, τόδποῖο ἔλαβε ὁ ἐπινοητής τῆς συσκευῆς ἀπό τή Νομαρχία Ἀττικῆς (Δ/νση Ἐμπορίου).

Πρόκειται, σύμφωνα μέ τήν περιγραφή, γιά τήν ἐπινόηση μιᾶς συσκευῆς μέ τήν ὁποία ἀναπαράγονται φθόγγοι καί μ'αὐτούς σχηματίζονται λέξεις καί φράσεις, πού περιλαμβάνονται στό πρῶτο τεῦχος τοῦ ἀναγνωστικοῦ τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἡ συσκευή περιλαμβάνει 212 κινητά στοιχεῖα. Κάθε ἕνα ἀπό αὐτά παρουσιάζει τό σύμβολο τοῦ ἀναπαραγομένου φθόγγου. Οἱ φθόγγοι καί οἱ λέξεις ἔχουν ἠχογραφηθεῖ καί ἔτσι αὐτός πού παρακολουθεῖ βλέπει καί ἀκούει ταυτόχρονα δηλαδή ἔχει ἐρέθισμα ὀπτικό καί ἀκουστικό.

Αὐτό γίνεται σέ χρόνο πού καθορίζεται ἀπό ἕνα χρονοδιακόπτη. Ὁ χρόνος μπορεῖ νά μεταβάλλεται ἀνάλογα πρός τίς διδακτικές ἀπαιτήσεις καί μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε νά πρηγεῖται ἡ ὀπτική καί νά ἀκολουθεῖ ἡ ἀκουστική ἀντίληψη τοῦ παρουσιαζομένου (φθόγου, λέξεως, φράσεως). Οἱ φθόγγοι παρουσιάζονται διαδοχικά μέ κανονική σειρά, ὥστε μ'αὐτούς νά παράγεται ἡ λέξη.

Ἡ συσκευή περιλαμβάνει καί μία εἰδική φωτεινή θήκη-ὀθόνη, ὅπου ἠμπορεῖ νά τοποθετηθεῖ καί εἰκόνα σχετική τῆς παρουσιαζόμενης λέξεως ἤ φράσεως.

Θά μποροῦσε νά παρατηρήσει κανείς γενικά πῶς ὅ,τι, σχετικά μέ τήν πρώτη ἀνάγνωση, γινόταν ὥς τώρα στόν πίνακα ἀπό τό δάσκαλο, μέ τρόπο εἰδικά συστηματικό πετυχαίνει μέ τή συσκευή.

Καθώς περιγράφεται αὐτή φαίνεται πράγματι ἐνδιαφέρουσα καί πολύ πιθανόν νά εἶναι σάν μέσο διδ/λίας ἀρκετά ἐλκυστικό καί ἴσως καί γόνιμο.

Ὅμως εὑρίσκουμε ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο νά ζητηθεῖ ἀπό τόν εὑρεσιτέχνη διδάσκαλο νά μᾶς παρουσιάσει αὐτή τήν ἴδια τή συσκευή του, γιά τήν ὁποία μάλιστα εἶναι βεβαιωμένο, ὅπως φαίνεται ἀπό τά στοιχεῖα πού ὑποβλήθηκαν, ὅτι ἔχει κατασκευασθεῖ, σέ μιά ὑποδειγματική παρουσίασή μέ μαθητές.

Ὕστερα ἀπό αὐτά, προτείνεται μέχρι τότε ἡ ἀναβολή κάθε σχετικῆς ἀποφάσεως ἀπό τό Τμῆμα.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:α) τό ἔγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ.Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ.309.4/64/37017/7-4-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ.Κ. Πασσάκου καί γ) τήν διεξαχθεῖσαν μεταξύ τῶν μελῶν συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἀναβάλλει τή λήψη κάθε ἀποφάσεως γιά τό θέμα αὐτό, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θέμα 3ο..:Ἀνακοινώσεις

Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος , Σύμβουλος Β΄, ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τό περιεχόμενο μιᾶς χαιρετιστήριας ἐγκυκλίου γιά τό νέο ἔτος 1977, ὑπ'ἀριθμ. 2/3-1-77, τοῦ Ἐπόπτου Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως Η΄Ἀνατέρας Ἐκπ/κῆς Περιφερείας κ. Ἀθανασίου Παπαγεωργίου.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση, τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 10/1977

Σήμερα, 19 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημη. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Ἰων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Β. Κονιδιτσιώτης, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (συνέχεια συζητήσεως).

2. Γνωμάτευση γιά βιβλίο μέ τίτλο "Προσχολικά μαθήματα" τοῦ Γ. Κωσταλλη

3. Κρίσεις γιά τήν ἐφεύρεση μονοτονικῆς ἀκουστικῆς γραφῆς τῆς Δημοτικῆς γλώσσας", τῆς κ. Ζ. Γεωργαλάκη.

4. Ἀνακοινώσεις.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα τό Τμῆμα ἀρχίζει τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο. Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων (συνέχεια συζητήσεως).

Παίρνει τό λόγο ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκης καί διατυπώνει περιληπτικά γιά τό θέμα αὐτό τίς ἀκόλουθες ἀπόψεις του:

1) Μολονότι δέν ἔγινε ἀκόμη ἀπό τό Τμῆμα ἡ ἀξιολόγηση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἔρευνας πού ἔκαμε τό σχολ. ἔτος 1975-76 ἡ ὁμάδα ἐργασίας τῆς

./.

Δ/νσεως Προγραμμάτων καί Μελετῶν, ὡστόσο ἀπό τή μελέτη τῆς "Σύντομης Ἐκθέσεως γιά τήν πειραματική Ἐφαρμογή τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος στίς Α΄καί Β΄τάξεις", πού μᾶς ἔδωσε ἡ Εἰδική Σύμβουλος κα Καλλ. Μουστάκα, ἔβγαλα τό γενικό συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐργασία αὐτή στήν ὁποία ἐπρωτοστάτησαν δεκάδες ἐπιστήμονες καί κοινῆς ἀναγνωρίσεως ἐκπαιδευτικοί, δέν ἠμπορεῖ βέβαια νά κριθεῖ σάν ἀναμφισβήτητα ἐπιτυχής, ἀλλά καί οὔτε στήν προσπάθεια μάταια καί ἄχρηστη , γιατί παρουσιάζει ἀρκετά θετικά στοιχεῖα ἄν κρίνουμε ἀπό τά ποσοστά ἐπιτυχίας πού ἀναφέρονται κατά τομεῖς στίς σελίδες 13 καί 14 τοῦ ὑπομνήματος. Τό γεγονός δέ ὅτι ἡ πειραμική αὐτή ἐφαρμογή ἐκάλυψε μικρό χρονικό διάστημα (περίπου πέντε σωστούς μῆνες) φαίνεται νά ἐνθαρρύνει τή σκέψη γιά τήν ἐπανάληψή της ἀπό τό σχολ. ἔτος 1977/1978 μέ πυρῆνα τά ἴδια στελέχη πού ἔκαμαν τόν προηγούμενο πειραματισμό, ἀλλά σέ μεγαλύτερη ἔκταση.

2) Ὅταν ὁμιλῶ γιά εὐρύτερη ἔκταση, δέν ἐννοῶ ἁπλῶς σέ περισσότερα σχολεῖα, ἀλλά ἐπέκτασή της καί σέ ἄλλα ἀντιπροσωπευτικά γεωγραφικά περιβάλλοντα τῆς χώρας μας, πού ξεχωρίζουν μέ τόν ἔκδηλο τοπικό τους χαρακτῆρα καί μέ τά ἐξέχοντα πολιτιστικά, παραγωγικά, οἰκονομικά, γεωγραφικά κ.λ.π. στοιχεῖα. Ἔτσι, μέ ὁρισμένες ἀλλαγές πού ἐπιβάλλονται ἀπό τίς τοπικές συνθῆκες, θά ἠμποροῦσε τό πρόγραμμα αὐτό νά προσαρμοσθεῖ στίς μεγάλες γεωγραφικές περιοχές τῆς Ἑλλάδος, στίς ὁποίες ἐπικρατεῖ κάποιο τοπικό στοιχεῖο, π.χ. στή Θεσσαλία, στήν Ἤπειρο, στήν Κρήτη, στήν Πελοπόννησο κλπ., θά ἠμποροῦσε νά γίνει ἰδιαίτερη δοκιμαστική ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ἀπό εἰδικά ἐπιτελεῖα μέ καθοδήγηση τῶν στελεχῶν τοῦ προηγούμενου πειραματισμοῦ καί μέ τή σθεναργασία τοῦ Ἐπόπτου καί τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

3) Ταυτόχρονα τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ, πού θά ἔχει μέχρι τό καλοκαίρι ἐ.ἔ. σθγκροτήσει τίς γενικές δομές τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Γ΄τάξεως καί θά ἔχει ὁρίσει τά γενικά πλαίσια τῆς διδακτέας ὕλης, θά ἠμπορέσει τμηματικά (σέ τρία τρίμηνα) νά ἐφαρμόσει δοκιμαστικά τό πρόγραμμα αὐτό, λαμβάνοντας σοβαρά ὑπόψη τά πολιτιστικά, οἰκονομικά, τουριστικά καί γεωγραφικά στοιχεῖα πού διαστέλλουν τή μία μεγάλη γεωγραφική περιοχή ἀπό τήν ἄλλη, ὥστε νά μήν εἶναι ξένο πρός τή ζωή καί ἄσχετο μέ τίς ἰδιάζουσες συνθῆκες διαβιώσεως τῶν μαθητῶν. Ἔτσι θά γίνει ἕνα πρόγραμμα ρεαλιστικό καί ὄχι πρόγραμμα γραφείου.

Στή συνέχεια ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις μεταξύ τῶν μελῶν.

Ειδικότερα ὁ Σύμβουλος Β'κ. Δ. Ἀνδρίδόπουλος παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

"Ὁ πειραματισμός πρέπει γιά τό ἐπόμενο σχολικό ἔτος νά περιορισθεῖ στό Ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ'τάξεως. Θά μποροῦσε νά γίνει καί γιά τίς δύο τάξεις, Γ'καί Δ', ἄν ἦταν δυνατό νά ἐξασφαλισθοῦν ὅλες οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις. Ἀπαιτεῖται σύνεση καί συστηματική ὀργάνωση τῆς ὅλης πειραματικῆς ἐργασίας, πού πρέπει νά προχωρήσει σταδιακά καί νά καλύψει τούς βασικούς κύκλους μαθημάτων. Τά μεγαλεπήβολα σχέδια γιά πειραματική ἐφαρμογή τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος σ'ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα δέ μέ βρίσκουν σύμφωνο. Χονδρικά, προτείνω νά περιορισθεῖ σέ 4 ἤ 5 γεωγραφικά διαμερίσματα καί, κατά προτίμηση, στήν Ἀττική, Ἤπειρο, Κρήτη, Δυτ. Πελοπόννησο καί Δυτική Στερεά Ἑλλάδα καί ἴσως στή Θράκη, ὥστε νά ἀντιπροσωπευθοῦν τά Σχολεῖα τῶν ἀστικῶν κέντρων τῶν ὀρεινῶν καί πεδινῶν περιοχῶν καί τῆς νησιωτικῆς Ἑλλάδος. Ἄν τά παραπάνω ἐγκριθοῦν, θά πρέπει ἀπό πολύ ἐνωρίς νά γίνει σοβαρή προεργασία ἀπό μέρους μας μέ τή συνεργασία τῶν Ἐποπτῶν. Θά ἔλεγα ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἔγκαιρη μετάβασή μας ἐπί τόπου γιά νά λυθοῦν πολλά ὀργανωτικά καί ἄλλα προβλήματα, πού συνήθως παρουσιάζονται τήν τελευταία στιγμή. Πρέπει, μέ ἄλλα λόγια, ὄχι μόνο νά ἐκπονήσουμε τό Ἀναλ. Πρόγραμμα στούς ἀμέσως ἑπόμενους μῆνες, ἀλλά καί νά προετοιμάσουμε ὅ,τι ἀπαιτεῖται (ὀργανωτικά, τεχνικά)στίς περιφέρειες πού θά γίνει ἡ πειραμτική ἐφαρμογή.

Μέ ἐπικεφαλῆς τούς Ἐπόπτες πρέπει νά συγκροτηθοῦν οἱ τακτικές ὁμάδες ἐργασίες, ἀπό τούς ἱκανότερους καί πλέον φωτισμένους Ἐπιθεωρητές καί δασκάλους. Ἀκόμη, πρέπει νά καθορισθεῖ ὁ ἀριθμός καί οἱ τύποι τῶν Σχολείων,στά ὁποῖα θά διεξαχθεῖ ὁ πειραματισμός. Δέν πρέπει νά παρουσιασθοῦν προβλήματα καί νά γίνει ἔτσι μετατόπιση τοῦ χρόνου ἐνάρξεως τῆς πειραματικῆς ἐφαρμογῆς ὅπως ἔχει συμβεῖ σέ παρόμοιες προσπάθειες στό ἐξωτερικό καί στή χώρα μας. Σέ τέτοιες περιπτώσεις τά ἀποτελέσματα θεωροῦνται διαβλητά.

Οἱ παρά τῷ ΚΕΜΕ συνάδελφοι θά ἦταν σκόπιμο νά ἀναλάβουν τήν ὁλοκλήρωση τῆς πειραματικῆς τους προσπάθειας στίς Α'καί Β'τάξεις, γιατί δέν ἐφήρμοσαν τά προγράμματα τῶν Μαθηματικῶν καί Φυσ. Ἐπιστημῶν στή Β'τάξηκλπ."Ἴσως θά χρειασθεῖ νά ἐφαρμόσουν καί πάλι τά ἴδια προγράμματα(βελτιωμένα αὐτή τή φορά), ἄν διαπιστωθοῦν ἀδυναμίες καί θεωρηθεῖ διαβλητή ἡ ἐγκυρότητα τῶν πορισμάτων τους. Νομίζω, ὅτι, στήν περίπτωση αὐτή, ἡ ἐμπειρία, πού ἔχουν ἀποκομίσει, θά ἀποδειχθεῖ πολύτιμη. Ἐπακολουθεῖ συζήτηση πάνω στίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Ἀνδριόπουλου.

Θέμα 2ο:Γνωμάτευση γιά βιβλίο μέ τίτλο "Προσχολικά μαθήματα".

Σχετικά μέ τό θέμα αὐτό ὁ εἰσηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς: Μέ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας ἀριθ. 309.2/320/72077/2-9-76 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση τό βιβλίο

τῆς Γεωργίας Κωστάκη, Μαθηματικοῦ - Φυσικοῦ, μέ τίτλο, "Προσχολικά Μαθηματικά διά τό Νηπιαγωγεῖον". Τό βιβλίο αὐτό εἶναι μεγάλου σχήματος, ἀπαρτίζεται ἀπό 80 σελίδες καί παρουσιάζει πλούσια καί πολύχρωμη εἰκονογράφηση. Πάνω ἤ κάτω ἀπό κάθε εἰκόνα τῆς σελίδας εἶναι γραμμένη μιά φράση πού δηλώνει τί πρέπει νά κάμει τό παιδί ἐπάνω στήν εἰκόνα σάν ἄσκηση. Θά πρέπει νά σημειώσει, νά κλείσει σέ κύκλο, νά χρωματίσει ἕνα περίγραμμα σχεδίου ἤ κάποια εἰκόνα ἀντικειμένου. Συνήθως κυριαρχεῖ κατά κανόνα ἡ μορφή ἐκείνη ἀντιδράσεως ἀπό μέρους τοῦ μαθητῆ, πού συνίσταται στό νά κλείσεις σέ ἕνα κύκλο τόν ἀριθμό πού δείχνει τόσα ἀντικείμενα ὅσα καί ἡ εἰκόνα.

Ἀντικείμενα μαθήματος πού ἀπεικονίζονται μέ τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου εἶναι ὁρισμένες προμαθηματικές ἔννοιες, ὅπως διάκριση μεγεθῶν (μικρότερο-μεγαλύτερο), διάκριση χρωμάτων, σχημάτων. Ἐπίσης εὕρεση ὁμοιοτήτων καί διαφορῶν, εὕρεση σχέσεων μεταξύ ἀντικειμένων -ἐδῶ πρόκειται γιά παρόμοια ἐρωτήματα, τά ὁποῖα περιλαμβάνονται σέ τέστ εὐφυΐας, Ἀκόμη ἔννοιες συνόλων, ἔννοια τῆς ἀντιστοιχήσεως καί , τέλος, ἀπ τή σελίδα 34 τοῦ βιβλίου ὡς τό τέλος συστηματική παρουσίαση τῶν ἀριθμῶν 1-10 καί συναφεῖς ἐμπεδωτικές ἀσκήσεις γιά τήν κατανόησή τους.

Τό βιβλίο συνοδεύεται καί ἀπό ἕνα πολυγραφημένο 16/σέλιδο ἔντυπο πού περιλαμβάνει σύντομες ὁδηγίες γιά τή λύση τῶν ἀσκήσεων καί προορίζεται γιά τήν νηπιαγωγό.

Παρατηροῦμε ὅτι ὁρισμένα ἀντικείμενα δέν ἔχουν σχέση τουλάχιστο ἄμεση μέ τά Μαθηματικά πού εἶναι τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου, ὅπως λ.χ. "οἱ λαβύρινθοι" τῶν σελ. 47 καί 57. Προξενεῖ ἐπίσης ἔκπληξη τό γεγονός ὅτι ἐνῶ τά νήπια, γιά τά ὁποῖα ἔχει γραφεῖ τό βιβλίο, δέν γνωρίζουν ἀνάγνωση, ἐν τούτοις μέ γραπτά κείμενα - ὁδηγίες καλοῦνται νά ἐργασθοῦν. Ἐξάλλου οἱ ἴδιες οἱ ὁδηγίες δέν εἶναι δυνατό νά κατανοηθοῦν ἀπό τά παιδιά αὐτῆς τῆς ἡλικίας.

Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε :"Σημείωσε μέ ἕνα μπλέ ἐκεῖνο πού ἔχει διαφορετικό μέγεθος" ἤ"κλεῖσε μέ μιά γραμμή κάθε σύνολο τῶν δύο"(σελ.35). Πέρα ἀπό τίς εἰδικότερες παρατηρήσεις ἔχουμε νά ὑπομνήσουμε ὅτι δέν διδάσκονται συστηματικά Μαθηματικά στό Νηπιαγωγεῖο, καί ἡ συστηματική διδασκαλία τῶν μαθητῶν ἀρχίζει στήν Α΄τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

./.

Ἐξάλλου βρίσκουμε ὅτι τά σύνολα δέν ἔχουν εἰσαχθεῖ στά Μαθηματικά τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἕως τώρα καί ὁπωσδήποτε εἶναι ἡ εἰσαγωγή τους πολύ πρόωρη γιά τό Νηπιαγωγεῖο. Τελικά, εἰσηγούμεθα, μέ βάση ὅλα τά παραπάνω ὅτι δέν κρίνουμε χρήσιμη τήν εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου αὐτοῦ στά Νηπιαγωγεῖα τῆς χώρας ἄν καί διαπιστώνουμε ὅτι πρόκειται γιά μιά ἐνδι φέρουσα προσπάθεια ἀπό τήν ὁποία οἱ νηπιαγωγοί πιθανόν νά ἔπαιρναν ὡρισμένες χρήσιμες νύξεις γιά τή σχετική ἐργασία τους στό Σχολεῖο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τήν αἴτηση τῆς κ. Γ. Κωστάκη πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας ἀριθμ. 309.2/320/72777/ 2-9-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ.Κ. Παπαδάκου καί γ) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Παρά τήν καλαίσθητη ἐμφάνιση, τήν πλούσια εἰκονογράφηση καί γενικά τήν ἐκδοτική ἐπιμέλεια τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, γνωματεύει ἀρνητικά γιά τήν εἰσαγωγή του στά Νηπιαγωγεῖα γιά τούς παρακάτω λόγους:

1) Τό βιβλίο περιλαμβάνει κείμενα-ὁδηγίες πού ἀπευθύνονται στό παιδί χωρίς αὐτό νά ἔχει μάθει ἀκόμη νά διαβάζει.

2) Περιλαμβάνει ὕλη πού δέν ὑπάρχει στό πρόγραμμα τῶν Νηπιαγωγείων καί ἀπαιτεῖ ἐνέργειες ἀνώτερες ἀπό τίς διανοητικές δυνάμεις τῶν νηπίων.

Θέμα 3ο. Κρίσεις γιά τήν ἐφεύρεση μονοτονικῆς ἀκουστικῆς γραφῆς τῆς Δημοτικῆς γλώσσας", τῆς Ζ. Γεωργαλάκη.

Ὁ κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τήν αἴτηση τῆς Ζαφείρως Γεωργαλάκη, κατοίκου Χανίων, μέ τήν ὁποία ζητεῖ ἀναγνώριση ἀπό τό ΚΕΜΕ "τῆς νέας μονοτονικῆς ἀκουστικῆς γραφῆς τῆς Δημοτικῆς γλώσσας, πού ἡ ἴδια ἐφεῦρε.

Τό Τμῆμα, ἐπειδή πρόκειται γιά σύστημα πού στερεῖται ἀπό κάθε εἶδος σοβαρότητος, ἀποφαίνεται ἀρνητικά.

Θέμα 4ο. Ἀνακοινώσεις

α) Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης ἀνακοινώνει στά μέλη τό περιεχόμενο ἐγκυκλίου, ἀριθμ. πρωτ. 21/11-1-77, τοῦ ἐπιθεωρητοῦ Δημοτ. Ἐκπ/σεως περιφερείας Φιλιατῶν, κ. Γ. Ἀλπέντζου, πού ἀναφέρεται στήν πραγματοποίηση γενικοῦ Παιδαγωγικοῦ Συνεδρίου.

β) Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τό περιεχόμενο μιᾶς χαιρετιστήριας γιά τό νέο ἔτος 1977 ἐγκυκλίου, ἀριθμ. πρωτ. 1687/2-1-1977, τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Γορτυνίας κ. Χ. Δεληνικολόπουλου.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση, ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐμ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 11/1977

Σήμερα, 22 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Θημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμιστ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ Σύμβουλος Β΄κ.Δ. Ἀνδριόπουλος , λόγῳ ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Σκέψεις καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων σχετικά μέ τίς θεωρητικές καί πρακτικές προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκης, ἀφοῦ ἀνακεφαλαίωσε ὅσα συζητήθηκαν στήν προηγούμενη συνεδρία, καλεῖ τούς κ. Συμβούλους νά συνεχίσουν τήν ἀνάπτυξη τῶν σκέψεών τους σχετικά μέ τίς βασικές ἀρχές τῆς συντάξεως τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Πρῶτος παίρνει τό λόγο ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, πού ἐκθέτει σχετικά τίς ἀκόλουθες ἀπόψεις του:

Ὕστερα ἀπό τήν τελική διαμόρφωση τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος, πού θά γίνει μετά τήν ἐπεξεργασία καί ἀξιολόγηση τῶν ἀπαντήσεων πού περιμένουμε ἀπό τούς Ἐπόπτες, Διευθυντές τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν κ.ἄ, ἔχω τή γνώμη ὅτι τό Τμῆμα πρέπει νά ὀργανώσει καί νά μεθοδεύσει μέ πολύ προσοχή τή θεωρητική καί σταδιακή πειραματική ἐφαρμογή

/

ένός μονιμότερου 'Αναλυτ. Προγράμματος μέσα σέ χρονικά ὅρια, πού θά
έπιτρέπουν τήν έξέλιξη μιᾶς έπιστημονικά έδραιωμένης διαδικασίας. Έτσι
θά έξασφαλιστεῖ ἡ έπιτυχία τῆς νέας μεγάλης προσπάθειας πού θά ἀναλά-
βει τό Τμῆμα.

Γιά τήν πετυχημένη σχεδίαση τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος, πρέ-
πει κατά τή γνώμη μου νά γίνουν τά παρακάτω: Έπανεξέταση καί ἀνασχη-
ματισμός τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων ἑνός, δύο ἤ καί ἑνός κύκλου, ἀκόμη,
μαθημάτων τῆς Γ' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (γλωσσικῶν, φρονηματι-
στικῶν, τεχνικῶν) ἀντί τῆς πειραματικά ἀβασάνιστης θεμελιώσεως τῶν
γενικῶν θεωρητικῶν δομῶν τῆς ὕλης τῆς τάξεως αὐτῆς. Ἡ στατιστική
ἀξιολόγηση τῶν ἀποτελεσμάτων, πού θά προκύψει ἀπό μιά ἰδιαίτερα προσ-
εγμένη διαδικασία, θά μᾶς ὑποδείξει μέ τρόπο ἀντικειμενικό καί πειρα-
ματικά ἔγκυρο, τίς γενικές βασικές δομές τοῦ διδακτικοῦ ὑλικοῦ, ἀκρι-
βῶς γιατί θά'ναι ρεαλιστικές καί στέρεα δομημένες, ὄχι μόνο πάνω στήν
ἔρευνα καί στήν ἐφαρμογή, ἀλλά καί στίς κατά τόπους διδακτικές ἀπαιτή-
σεις.

Ἡ δόμηση τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων καί ἡ προετοιμασία τοῦ πρώτου μέρου
τῆς πειραματικῆς ἐφαρμογῆς τοποθετεῖται χρονικά στό διάστημα μεταξύ
'Ιανουαρίου καί ἀρχές Σ/βριου 1977, καί ἡ ἔναρξη τῆς πειραματικῆς
ἐφαρμογῆς στό τέλος Σ/βριου ἤ ἀρχές 'Οκτωβρίου 1977.

Βασική προϋπόθεση γιά τήν ἀπό κάθε ἄποψη μελέτη, προπαρασκευή καί
ἐφαρμογή τῆς πειραματικῆς ἔρευνας σέ ἀντιπροσωπευτικά σχολεῖα τῶν
γεωγραφικῶν περιοχῶν τῆς χώρας, εἶναι ἡ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ καί στίς
ἕδρες τῶν ἐποπτῶν Δ.Ε. ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ἐκπαιδευτικῶν μέ σκοπό τή συγκρό
τηση κεντρικῶν καί περιφερειακῶν ὁμάδων ἐργασίας.

Κατόπιν ὁμιλεῖ ὁ Σύμβουλος Β'κ.Θ. Βαρδάκης, ἀπαντῶντας στά ὅσα εἶπε
σχετικά μέ τό νέο 'Αναλυτικό πρόγραμμα ὁ κ. Βλουτίδης.

Κάθε ἀπόπειρα ἀναμορφώσεως ἤ τῆς διαρθρώσεως τοῦ ποσοῦ τῆς ὕλης
πρέπει νά στηρίζεται σέ γενικές ἀρχές πού καθορίζονται ἀπό πρίν. 'Επίσ-
ης ἀπό πρίν πρέπει νά καθορισθεῖ καί ἡ δομή τοῦ προγράμματος ἡ σχετικ
μέ τή μορφή καί τά κύρια χαρακτηριστικά της.

'Ακολουθοῦν οἱ παρακάτω ἀπόψεις -παρατηρήσεις τοῦ κ. Κ. Πασσάκου,
Συμβούλου Β'.

"Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι θά πρέπει νά μελετήσουμε μέ πολλή προσοχή τό ἐ
ξαιρετικά σπουδαῖο θέμα τῆς μεθοδολογίας ἐρεύνης γιά τό ἀναλυτικό πρό-

γραμμα. Ὑπάρχουν πολλές μέθοδοι πού εἶναι δυνατό νά χρησιμοποιηθ
ἀπό τίς περισσότερο ἐλαστικές, ὥστε ἡ ὅλη ἐργασία νά μήν ἔχει πειρα-
ματικό χαρακτῆρα, μέχρι τίς περισσότερο αὐστηρά ἐπιστημονικές, ὅπου
τά πάντα καθορίζονται, πειραματικά ἐλέγχονται καί ἀντικειμενικά ἀξιο-
λογοῦνται μέ τρόπο συστηματικό. Εἶναι ἀνάγκη νά συζητήσουμε, νά
σκεφθοῦμε καί νά ἀποφασίσουμε ποιᾶ μέθοδος ἐρεύνης πρέπει νά ἐφαρμοσ
θεῖ ὅτή προσπάθειά μας γιά σύνταξη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος,
ὥστε καί μέ τίς γνωστές γενικές καί εἰδικές ὑπάρχουσες συνθῆκες
νά εἶναι προσιτή στήν ἐφαρμογή της, ἀλλά καί τά ἀποτελέσματά της
νά ἔχουν, ὅσο εἶναι δυνατό, ἀναμφισβήτητη ἐγκυρότητα.

Ὁ κ Β. Κονιδιτσιώτης συμφωνεῖ μέ ὅσα εἶπε ὁ κ. Πασσᾶκος.

Τέλος, παίρνει τό λόγο ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ Παγιατάκης,
πού περιληπτικά ἐκθέτει τά ἀκόλουθα:

α) Ἐπανάληψη τοῦ πειραματισμοῦ γιά τό Ἀν. Πρόγραμμα τῆς Α΄καί Β΄
τάξεως ὄχι ἀπό ἐκείνους πού τόν ἐπραγματοποίησαν κατά τόσχολ. Ἔτος
1976-77 ἀλλά ἀπό τό τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ. Θά σημ-
αίνει ἀπώλεια πολύτιμου χρόνου. Ἐπειδή νομίζει ὅτι ὁ πειραματισμός
ἐκεῖνος, παρά τίς ἀτέλειές του, ἔχει καί ἀρκετά θετικά στοιχεῖα,
φρονιμότερο εἶναι νά τόν ἐπαναλάβει ἐπί ἕνα ἀκόμη σχολικό ἔτος δέ
εὐρύτερη κλίμακα ἡ ἴδια ὁμάδα ἐργασίας, ἀφοῦ αὐτή συνεργαστεῖ στενά
μέ τό Τμῆμα. Παράλληλα τό Τμῆμα νά ἀσχοληθεῖμέ τόν ἐπιστημονικό σχε-
διασμό καί τήν ἐφαρμογή Νέου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τήν Γ΄
τάξη. Διαφωνεῖ μέ τήν πρόταση τοῦ κ. Βλουτίδη γιά τή δόμηση καί τήν
πειραματική ἐφαρμογή μιᾶς μονάχα ὁμάδας συγγενῶν μαθημάτων(Γλωσσικά,
Φρονηματιστικά, Φυσιογνωστικά κλπ) γιατί, ἄν αὐτό γενικευθεῖ, εἶναι
ἀμφίβολο ἄναξ μιά δεκαετία θά ἔχουμε Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τῆς προ-
κοπῆς. Ἡ ἐκπαιδευτική κατάσταση τῆς χώρας μας δέν ἀντέχει σέ μιά
τέτοια πολυτέλεια. Ἔπειτα πιστεύει, ὅτι τόσο ἡ προσωπική ἐμπειρία
τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος ὅδο καί οἱ διεθνεῖς ἔρευνες καί ἐφαρμογές
ἐπάνω σπό ἴδιο θέμα θά μᾶς βοηθήσουν σημαντικά, ὥστε τό ΚΕΜΕ μέσα σέ
τρία, τέσσερα τό πολύ χρόνια, νά ἔχει ἕτοιμο ἕνα κοινῆς ἀποδοχῆς πρό-
γραμμα πού ὡς τόσο δέν θά ἀποκλείει παράλληλες ἔρευνες καί πειραμα-
τικές ἐπεμβάσεις γιά τήν βαθμιαία βελτίωσή του. Καί αὐτή, ὅπως πιστεύ-
ει, εἶναι ἡ ὀρθή βάση τοῦ ζητήματος.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος
Σπ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς
Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 12/1977

Σήμερα, 24 'Ιανουαρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. 'Ανδριόπουλος ; Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συζήτηση γιά τόν Πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίες.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

'Ο Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Αλέξ. Καρανικόλας μέ ἔγγραφό του, ἀριθμ. 40/8-1-77, διαβίβασε στό Τμῆμα τό πόρισμα καί τά ἄλλα σχετικά τῆς ἔρευνας, πού ὀργανώθηκε τό σχολ. ἔτος 1975-76 ἀπό εἰδικούς συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ καί ἄλλους λειτουργούς τῆς 'Εκπ/σεως καί ἀναφερόταν στό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν Α΄καί Β΄τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, γιά νά διατυπώσει γνώμη:α) γιά τή χρησιμότητα ἤ μή τῶν πορισμάτων στό σχεδιασμό τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ καί β) γιά τή συνέχιση ἤ μή τῆς ἔρευνας αὐτῆς στίς Γ΄καί Δ΄τάξεις καί τόν τρόπο ὀργανώσεώς της.

Κατόπιν ὁ κ. Παγιατάκης, σχετικά μέ τή σύντομη ἔκθεση τοῦ πειραματισμοῦ τῆς ὁμάδας ἐργασίας, ἀναφέρει τά ἀκόλουθα:

Τόν 'Ιανουάριο τοῦ 1975 ὁ 'Υπουργός Παιδείας μέ ἀπόφασή του, ἀριθμ. Φ.9Δ0.45/6/10009/30-1-75, ἀναθέτει στούς ἐκπαιδευτικούς συμβούλους, πού

./.

είχαν επανέλθει με τό Ν.Δ. 76/1974 τή "Γενική θεώρηση τών 'Αναλυτικών προγραμμάτων Δημ. 'Εκπ/σεως". Γιά τήν άντιμετώπιση τοῦ προβλήματος α) συντάχθηκαν όδηγιες γιά τήν όρθότερη χρήση τοῦ Α.Π. 1969, άντικαταστάθηκαν ή άπαλείφτηκαν στοιχεῖα ὕλης καί β) συγκροτήθηκαν τόν 'Ιούνιο 1975 με άπόφαση τοῦ κ. 'Υφυπουργοῦ, άριθμ. Φ.309,4/2/61125/26-6-75, ὑποομάδες έργασίας κατά μάθημα με σκοπό τή θεμελίωση ένός νέου 'Αναλυτικοῦ προγράμματος πάνω σέ σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές άρχές καί με όδους. Συνολικά ἔλαβαν μέρος 47 άτομα:43 'Εκπ/κοί (έκπ/κοί σύμβουλοι, Γεν. 'Επιθ. Μέσης, Νομ. 'Επιθ. Δ.Ε, Διευ/ντές Παιδαγ. 'Ακαδημιῶν, καθηγητές Π.Α., καθηγητές Μέσης ὅλων τῶν είδικοτήτων , Διδ/λοι , καλλιτέχνες , μουσικοί κ.ἄ.).

Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1975 με άπόφαση τοῦ κ. 'Υπουργοῦ, άριθμ . Φ.309/4/10/96797/18-9-75, έγκρίθηκε ή πειραματική έφαρμογή τοῦ 'Αναλυτικοῦ προγράμματος γιά τίς τάξεις Α΄καί Β΄τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου σέ Σχολεῖα τῆς 'Αττικῆς. Μέλη τοῦ προγράμματος καταστρώνουν τό σχέδιο τοῦπειραματισμοῦ με τή συνεργασία τοῦ Δ/ντῆ τῆς 'Εθνικῆς Στατιστικῆς 'Υπηρεσίας, ὁ ὁποῖος βοήθησε στήν έπιλογή τοῦ δείγματος σχολείων καί μαθητῶν. Τό σχέδιο, ὅπως γράφεται στήν "Εκθεση, έγκρίθηκε άπό τήν όλομέλεια τῆς όμάδας στή συνεδρίαση τῆς 30-10-75.

Σκοπός τοῦ πειραματισμοῦ είναι νά διαπιστωθεῖ ἄν καί σέ ποιό βαθμό τό νέο πρόγραμμα ίκανοποιεῖ τίς σύγχρονες άπαιτήσεις τῆς έκπαιδεύσεως άπό τήν ἄποψη περιεχομένου, έκτάσεως καί μεθόδων σέ σχέση με τά χρονικά πλαίσια, τήν ὡριμότητα τῶν μαθητῶν, τίς γνώσεις καί τίς ίκανότητες τῶν δασκάλων.

Τό δεῖγμα όνομάσθηκε ένστρωματωμένο (STRATIFIED SAMPLE). 'Αποτελεῖται άπό 1500 περίπου μαθητές τῶν Α΄καί Β΄τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, πάρθηκε άπό 48 σχολεῖα τῆς έπαρχίας 'Αττικῆς (τ. Δ/νσεως πρωτευούσης) με τήν έξῆς κατανομή (11/θέσια 13, 2/θέσια 14, 3/θέσεα 5, πολυθέσια 9) καί με τή συμμετοχή 50 δασκάλων.

Διάρκεια πειραματισμοῦ:'Αρχές Δ/βρίου 1975 ἕως μέσα 'Ιουνίου 1976.

Μέθοδος πειραματισμοῦ:'Εφηρμοσμένη ἔρευνα (ACTION RESEARCH).

Μέσα πειραματισμοῦ: α) Τό πρόγραμμα

Συνοπτικά περιλαμβάνει: 1) τό σκοπό τῆς 'Εκπ/σεως στό Δημοτικό Σχολεῖο

καί εἰδικότερα στίς Α΄καί Β΄τάξεις, 2) τούς γενικούς καί εἰδικούς στόχους τοῦ κάθε μαθήματος στίς τάξεις Α΄καί Β΄, 3) τήν ὕλη κατά μάθημα, 4) τίς ἀρχές πάνω στίς ὁποῖες στηρίζεται ἡ ἐπιλογή τῆς ὕλης καί ἡ μεθοδολογία διδ/λίας κατά μάθημα, 5) τίς μεθόδους καί τά μέσα τοῦ κάθε μαθήματος, 6) τήν ἀξιολόγηση τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν κατά μάθημα, 7) τήν ἀτμόσφαιρα τῆς τάξεως καί 8) τό χρόνο, πού πρέπει νά διατεθεῖ γιά κάθε μάθημα, ἀναλογα μέ τόν τύπο τοῦ Σχολείου.

β) Τά Φύλλα ἐργασίας

Εἶναι ὑλικό γιά κάθε μάθημα χωριστά, σέ μιά ἀκολουθία ἑνοτήτων. Σ' αὐτά περιλαμβάνονται κείμενα, ἐμπεδωτικές ἀσκήσεις, εἰκόνες γιά αὐτοδιόρθωση λαθῶν καί ἐπέκταση τῶν γνώσεῶντους.

γ) Ὁδηγίες γιά τό δάσκαλο

Τά φύλλα ἐργασίας συνοδεύονται ἀπό συστηματικές ὁδηγίες σχετικές μέ τά Μαθηματικά καί τή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.

δ) Ἀξιολόγηση τοῦ προγράμματος σέ γενική βάση.

Στό τέλος τοῦ χρόνου δόθηκαν στούς μαθητές τῶν τάξεων Α΄καί Β΄εἰδικά TEST ἐπιδόσεως γιά τήν τελική ἀξιολόγηση τοῦ προγράμματος. Τά TEST δοκιμάστηκαν σέ ἕνα Σχολεῖο τοῦ πειραματισμοῦ (Β 6/θέσιο Καισαριανῆς), πού θεωρήθηκε σχολεῖο πιλότος (PILOT SCHOOL). Ἔγιναν οἱ διορθῶσεις, πού ἔπρεπε, καί μετά ἐφαρμόστηκαν στά Σχολεῖα τοῦ πειραματισμοῦ.

Σεμινάρια: α) Ὀργανώθηκε καί πραγματοποιήθηκε 15/θήμερο σεμινάριο γιά τούς δασκάλους, πού πῆραν μέρος στόν πειραματισμό, μέ σκοπό τήν ἐνημέρωση καί καθοδήγησή τους. Ἀναπτύχθηκε, ἀναλύθηκε καί ἑρμηνεύτηκε τό νέο Ἀναλυτ. πρόγραμμα κατά μάθημα, ἔγιναν διαπιστώσεις τῶν δυσκολιῶν καί τῶν προβλημάτων, ὡς καί ἡ παρουσίαση καί χρησιμοποίηση τοῦ ὑλικοῦ τοῦ προγράμματος.

β) Ἔγιναν ἐπίσης καί ἄλλα τρία σεμινάρια (17,19 καί 21 Ἰανουαρίου) γιά τήν ἐνημέρωση στά καλλιτεχνικά μαθήματα καί στίς 31-1-76 μέ δασκάλους καί Ἐπόπτες.

Ἐποπτεία. Ἡ ἐποπτεία γινόταν 1-2 φορές τήν ἑβδομάδα ἀπό ἕναν ἤ δύο Ἐπόπτες, πού συμπλήρωναν ἕνα εἰδικό ἐρωτηματολόγιο.

Ἀποτελέσματα τῶν TESTS Ἐπιδόσεως

Γιά νά ἐλεγχθεῖ ἡ ποσότητα καί ἡ ποιότητα τῶν γνώσεων τῶν μαθητῶν

/.

ἔγινε τελική ἀξιολόγηση μέ εἰδικά TEST.

Πρῶτα δοκιμάσθηκαν στό 2ο δ/θέσιο Σχολεῖο Καισαριανῆς καί μετά ἔγιναν οἱ ἀπαιτούμενες τροποποιήσεις. Παρατίθενται πίνακες ἀποτελεσμάτων κατά μάθημα καί τάξη, γίνεται ποσοστιαία σύγκριση τῶν ἀποτελεσμάτων κατά TEST ἐπιδόσεως καί διατυπώνονται παρατηρήσεις πάνω σ'αὐτά.

Στό τέλος τῆς ἐκθέσεως ἀναφέρονται οἱ σημαντικότερες θετικές καί ἀρνητικές παρατηρήσεις καί διατυπώνονται γενικά συμπεράσματα καθ προτάσεις.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε ὅσα ἐξέθεσε ὁ κ. Παγιατάκης, ἐπιφυλάσσεται νά συνεχίσει τή συζήτηση γιά τόν πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίας σέ προσεχῆ συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Χρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 13/1977

Σήμερα, 25 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τόν πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίας.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη ὅσα στή προηγούμενη συνεδρία σχετικά μέ τή συνοπτική ἔκθεση τοῦ Πειραματισμοῦ, ἐξέθεσε ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, συζήτησε μέ διεξοδικά τά στοιχεῖα τοῦ φακέλου τοῦ Πειραματισμοῦ, πού ἀναφέρονται στό Πρόγραμμα, στό σκοπό τοῦ πειραματισμοῦ στή δειγματοληψία, στά Σχολεῖα Ἐλέγχου, στή διάρκεια, στή μέθοδο καί στά μέσα πειραματισμοῦ, καί διατυπώθηκαν οἱ ἀκόλουθες ἀπόψεις:

Ἄν λάβει κανείς ὑπόψη ὅτι καί στά Πανεπιστήμιά μας, πού διαθέτουν διπλές ἕδρες Παιδαγωγικῆς καί Ψυχολογίας τοῦ παιδιοῦ μέ παιδαγωγικά ἐργαστήρια καί πειραματικά σχολεῖα, δέν ἔγινε μέχρι σήμερα καμμιά συστηματική προσπάθεια στόν τομέα τῆς ἔρευνας πάνω στό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα, πρέπει νά ὁμολογηθεῖ ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς ὁμάδας ἐργασίας (εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ καί ἄλλοι ἐκπαιδευτικοί λειτουργοί) στό σχολικό ἔτος 1975-76 καί μάλιστα χωρίς νά ὑπάρχουν γιά τήν προσπάθεια αὐτή οἱ βασικές προϋποθέσεις ἐπιτυχίας, ἀξίζει κάθε ἀναγνώριση. Παράλληλα πρέπει νά ἀναγνωρισθοῦν οἱ πιεστικές συνθῆκες χρονικῶν ὁρίων, ἡ ἔναρξη τοῦ πειραματισμοῦ 2½ μῆνες μετά τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους καί ἡ περιορισμένη σέ χρόνο ἐνημέρωση τῶν δασκάλων.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

α. Τό Πρόγραμμα

α) Γενικά τό περιεχόμενο τοῦ πρόγραμματος ἦταν ἀξιόλογο στή δομή του: διδακτικοί στόχοι, ἀνάλυση σκοπῶν καί εἰδικές μεθοδικές ὁδηγίες γιά κάθε ἑνότητα ἐργασίας. Ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα παρουσιάζεται ἡ προσπάθεια τῆς ὁμάδας ἐργασίας γιά τήν ἀξιολόγηση τῶν διαφόρων ἑνοτήτων.

β) Γίνεται λόγος γιά κατάστρωση καί πειραματισμό στό Ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Α΄καί Β΄τάξεων ἐνῶ στήν πραγματικότητα πρόκειται γιά καταστρωση καί πειραματισμό σέ ἕνα μέρος τοῦ προγράμματος. Συγκεκριμένα ὁ πειραματισμός ἔγινε στήν Α΄ τάξη στά μαθήματα: Γλωσσικά, Μαθηματικά, Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος καί Φυσικές Ἐπιστῆμες. Στή Β΄τάξη ὁ πειραματισμός ἔγινε στό Γλωσσικό μάθημα καί στή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος. Σημαντικές τομές μαθημάτων ἔμειναν ἐκτός πειραματισμοῦ.

γγ) Ἡ δοκιμαστική ἐφαρμογή τῶν συμβόλων στήν ἀριθμητική τῆς Α΄τάξεως ἦταν πολύ ριψοκίνδυνη, γιατί τά νέα μαθηματικά ἀπαιτοῦν ἕνα διαφορετικό τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι, μέ τόν ὁποῖο ἐλάχιστοι δάσκαλοι μποροῦν νά ἐξοικειωθοῦν. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ διαπίστωση δέν φαίνεται νά συνηγορεῖ γιά τήν ἐγκυρότητα τῶν σχετικῶν ἀποτελεσμάτων, ἀπό τά ὁποῖα, πρέπει νά σημειωθεῖ, δέν ἔμειναν εὐχαριστημένοι οὔτε οἱ ἴδιοι οἱ πρωτεργάτες τοῦ πειραματισμοῦ.

2) Σκοπός τοῦ πειραματισμοῦ

α) Γενικά ὁ Σκοπός τοῦ Πειραματισμοῦ ἐκτείνεται σέ πολλούς τομεῖς καί ἔτσι περιέχει στοιχεῖα πού δέν εἶναι δυνατό νά ἐρευνηθοῦν καί νά ἐλεγχθοῦν, ἀφοῦ δέν ὑπάρχουν οἱ σχετικές προϋποθέσεις.

β) Ἐπίσης δέν διαπιστώνονται καθαρά τά προβλήματα τῆς ἔρευνας καί δέν προσφέρονται στό φάκελλο τοῦ πειραματισμοῦ: α) στοιχεῖα πού ἀφοροῦν τήν ὡριμότητα τῶν μαθητῶν, τίς γνώσεις τους καί τίς ἱκανότητες τῶν δασκάλων, β) τό πῶς καί πόσο ἐπηρέασαν τά στοιχεῖα αὐτά τίς ἐπιδόσεις τῶν μαθητῶν στά διάφορα μαθήματα καί γ) ἡ ἔκταση καί ὁ τρόπος πού ἐλέγχθηκαν οἱ μέθοδοι διδ/λίας, πού χρησιμοποιήθηκαν πρίν ἀπό τόν πειραματισμό.

3. Δειγματοληψία

Χρησιμοποιήθηκε μικρός ἀριθμός σχολείων (π.χ. 3/θεσίων) πού ἐφαρμόσθηκε ὁ πειραματισμός (σελ. 12-13), ἐνῶ δέν ἀντιπροσωπεύονται πολλοί

./.

ἄλλοι τύποι σχολείων.

Ἐπίσης πουθενά στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας ἐργασίας δέν ἀναφέρεται ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἔγινε ἡ ἐπιλογή τοῦ δείγματος σχολείων καί μαθητῶν, πού ἔλαβαν μέρος στήν ἔρευνα. Ἔτσι, δυσχεραίνεται ὁ ἔλεγχος τῆς ἐγκυρότητας τοῦ τρόπου ἐπιλογῆς τοῦ δείγματος. Στήν ἴδια ἔκθεση δέν σημειώνεται πουθενά τό πλῆθος τῶν στοιχείων (POPULATION) ἀπό τό ὁποῖο πάρθηκε τό δεῖγμα, πού δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ σάν ἀντιπροσωπευτικό ὅλης τῆς χώρας , γιά τό λόγο ὅτι δέν χρησιμοποιήθηκαν ὅλα τά σχολεῖα τῆς χώρας παρά μόνο σχολεῖα τῆς περιοχῆς Ἀττικῆς. Ἡ ἐπιλογή τοῦ δείγματος, ὅπως ἔγινε, δέν ἀνταποκρίνεται ἀπόλυρα στούς δύο τρόπους τοῦ ἐνστρωματωμένου δείγματος, δηλαδή οὔτε στό ἐνστρωματωμένο τυχαῖο δεῖγμα (STRATIFIED RANDON SAMPLING), οὔτε στό ἀναλογικό ἐνστρωματωμένο δεῖγμα (PROPORTIONAL STRATIFIED SAMPLING).

Σύμφωνα μέ τόν πρῶτο τρόπο ἔπρεπε νά ὑπάρχει ὅμοιος ἀριθμός ἀντιπροσωπευτικοῦ δείγματος ἀπό κάθε τύπο. Σύμφωνα μέ τόν δεύτερο ἔπρεπε νά ὑπάρχει σταθερά καί ἀκριβής ἀναλογία μεταξύ τῶν σχολείων τῶν διαφόρων τύπων. Γιά νά καθοριστεῖ ὅμως καί αὐτό, πρέπει νά ἦαι γνωστός καί ὁ ἀριθμός τῶν σχολείων κατά τύπους, κατά τό διάστημα τῆς ἐπιλογῆς τοῦ δείγματος, στοιχεῖο πού δέν ὑπάρχει στό σχετικό φάκελο τοῦ πειραματισμοῦ. Ἄλλωστε, σύμφωνα μέ τό δεύτερο τύπο, ἄν χρησιμοποιήθηκε, τά πολυθέσια σχολεῖα ἔπρεπε ἀναλογικά νά 'ναι περισσότερα καί ὄχι λιγότερα. (σελ. 2 τῆς ἐκθέσεως). Οἱ παραπάνω σοβαρές ἐπιφυλάξεις θέτουν σέ ἀμφισβήτηση τήν ἐγκυρότητα τῆς δειγματοληψίας, γεγονός πού μόνο αὐτό εἶναι ,δυνατό νά ἐπεσκιάσει τήν περαιτέρω διεξαγωγή τοῦ "Πειραματισμοῦ".

4. Σχολεῖα Ἐλέγχου

Δέν ὑλοποιήθηκε ἡ ἀρχική ἀπόφαση νά περιλάβει ἡ ἔρευνα καί ὁμάδα "σχολείων ἐλέγχου", πού ἀποτελεῖ βασικό στοιχεῖο τῆς πειραματικῆς ἔρευνας (σελ. 2). Οἱ λόγοι πού προβάλλονται ἀπό τήν ὁμάδα γιά νά δικαιολογήσουν αὐτή τήν παράλειψη δέν εἶναι βάσιμοι.

Θά μποροῦσαν νά ὑπάρχουν σχολεῖα ἐλέγχου παράλληλα μέ τά πειραματικά γιά νά γίνει ἔλεγχος τῶν βασικῶν δεξιοτήτων, πού ἐπιδιώκουμε νά καλλιεργήσουμε ἄτις τάξεις αὐτές.

5. ~~Διάρκεια τοῦ "Πειραματισμοῦ"~~

Δέν ἦταν ἀρκετό τό χρονικό διάστημα τῶν πέντε (5) περίπου μηνῶν πού διήρκεσε ὁ "πειραματισμός". Ἔπρεπε ἡ διάρκειά του νά συμπέσει μέ τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους γιά νά δοκιμαστοῦν τό ὑλικό, οἱ μέθοδοι καί ὅλα τά μέσα τοῦ πειραματισμοῦ ἀπό τήν ἀρχή τῆς σχολικῆς χρονιᾶς.

6. Μέθοδος πειραματισμοῦ

Εἶναι ἀμφίβολο ἄν ἡ μέθοδος "ἐφημοσμένη ἔρευνα" πού ἐφαρμόστηκε ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις μιᾶς ἀπόλυτα ἐπιστημονικά ἔγκυρης πειραματικῆς μεθόδου.

7. Μέσα πειραματισμοῦ

Περάστια προσπάθεια καταβλήθηκε ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας γιά τή σύνταξη καί δόμηση τῆς ὕλης τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος . Πραγματικά ἐκπονήθηκε πολύ ἀξιόλογο διδακτικό ὑλικό πάνω σέ θεμελιώδεις ψυχολογικές καί παιδαγωγικές ἀρχές καί σύμφωνα μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης παιδαγωγικῆς καί διδακτικῆς δεοντολογίας.

Πρέπει ὅμως νά απρατηρηθεῖ ὅτι ὁρισμένα ἀπό τά μέσα τοῦ πειραματισμοῦ δέν ἔχουν ἐλεγχθεῖ οὔτε ἔχουν γίνει οἱ ἀξιολογήσεις τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν μέ αὐτά ἤ πάνω σέ αὐτά. π.χ. Σχετικά μέ τήν "ἀτμόσφαιρα τῆς τάξης" δέν ἀναγράφεται στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας, πῶς καί πόσο ὁ παράγοντας αὐτός ἐπηρέασε τή διδ/λία, τήν ἐργασία καί τήν ἐπίδοση τῶν μαθητῶν δηλαδή δέν ὑπάρχουν στοιχεῖα ἄν καί κατά πόσο τό "VARIABLE" ἀτμόσφαιρα τῆς τάξης, ἐπηρέασε κατ'αὐτόν ἤ κατά τόν ἄλλο τρόπο τίς ἐπιδόσεις τῶν μαθητῶν κατά μάθημα.

Σχετικά μέ τό "χρόνο, πού πρέπει νά διατεθεῖ γιά κάθε μάθημα....",παρατηρεῖται ὅτι δέν ἔχουν γίνει σχετικές μετρήσεις, οὔτε ἔχουν συναχτεῖ συμπεράσματα γιά τό πῶς καί κατά πόσο αὐτό ἤ τό ἄλλο χρονικό διάστημα, πού διαθέτουμε γιά διδ/λία, ἐπηρεάζει αὐτή καί τούς μαθητές καί φέρνει αὐτό ἤ τό ἄλλο γι'αὐτούς ἀποτέλεσμα.

Ἡ ἀρνητική θέση ποσοστοῦ 50% περίπου τῶν δασκάλων ὡς πρός τό ἐλεύθερο ἤ μή ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα θά ἔπρεπε νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη ἀπό τήν ὁμάδα, διότι ὁ παράγοντας αὐτός θά ἐπηρέαζε ἀναπόφευκτα τή διεξαγωγή καί τά ἀποτελέσματα τῆς ὅλης ἐργασίας.

Μετά ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματεύς

Σπ. Παγιατάκης — Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 14/1977

Σήμερα, 27 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Παπαδάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τόν πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίας.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα τό Τμῆμα συνέχισε τήν ἐξέταση καί συζήτηση τῶν στοιχείων τοῦ φακέλου τοῦ πειραματισμοῦ, πού ἀναφέρονται στά φύλλα ἐργασίας, στήν ἀξιολόγηση τοῦ πρόγράμματος σέ γενική βάση, στά σεμινάρια Διδασκάλων, στήν ἐποπτεία τοῦ πειραματισμοῦ, στά ἀποτελέσματα τῶν τέστ ἐπιδόσεως καί διατύπωσε τίς ἀκόλουθες ἀπόψεις.

Φύλλα ἐργασίας

Τά φύλλα ἐργασίας συντάχθηκαν μέ πολλή εὐσυνειδησία καί ἐπιμέλεια, ἀλλά στή σύνταξη καί στήν ἐφαρμογή τους ὑπάρχουν πολλά ἀρνητικά σημεῖα. Ἕνα σημεῖο πού ἀπομάκρυνε τόν πειραματισμό ἀπό τό σύγχρονο μεθοδολογικό πνεῦμα εἶναι οἱ ἀναλυτικές ὁδηγίες, πού μέ ὕφος τυποποίηση δόθηκαν στούς δασκάλους. Αὐτό σημαίνει δέσμευση τοῦ δασκάλου καί ἀναγκαστική τυποποίηση τῶν ἀπαντήσεων τῶν παιδιῶν, πρᾶγμα ἀσυμβίβαστο μέ τήν ἀρχή τῆς αὐτενέργειας. Ἀλλά τό γεγονός ὅτι καί ἡ ἴδια ὁμάδα ἐργασίας σημειώνει ἀρνητικά σημεῖα στήν ἐφαρμογή τῶν φύλλων ἐργασίας (σελ. 15, ἐδαφ. β), μαρτυρεῖ πόσο ἐπικίνδυνη εἶναι ἡ βιασύνη σέ τόσο σοβαρά ζητήματα, στή

μελέτη τῶν ὁποίων οἱ ξένοι μέ ἀφθονία μέσων διαθέτουν ὁλόκληρες δεκαετίες.

'Αξιολόγηση τοῦ προγράμματος

Τέστ ἐπιδόσεως

α) Δέν ἀναφέρονται τά κριτήρια καί οἱ προϋποθέσεις κατασκευῆς τῶν TE ἐπιδόσεως, οὔτε οἱ βάσεις καί οἱ ἀρχές πού ἐλήφθηκαν ὑπόψη γιά τήν κατασκευή τους. Καί στήν περίπτωση πού οἱ δοκιμασίες τῶν TESTS ἐπιδόσεως εἶναι καθ'ὅλα ἀντικειμανικές καί ἔχουν διορθωθεῖ ἀντικειμενικά καί μέ ἀξιόπιστα μέσα καί τρόπους συγκρίσεως, ἐνδεικτικά καί πάλι πρέπει νά λαμβάνονται ὑπόψη γιά τήν ἀξιολόγηση ἑνός προγράμματος. 'Η ἔκθεση τῆς ὁμάδας ἐργασίας δέν ἀναφέρεται καθόλου πάνω σ'αὐτό τό καίριο καί σπουδαῖο στοιχεῖο τοῦ πειραματισμοῦ. Ὕστερα προσέχτηκε ὅσο ἔπρεπε κατά τήν κατασκευή τῶν TESTS ἐπιδόσεως, ἡ σχέση πού πρέπει νά ὑπάρχει ἀνάμεσα στήν ὕλη, πού καθορίστηκε καί, κατά κύριο λόγο, στήν ὕλη πού διδάχτηκε καί στήν ὕλη πού περιεῖχαν αὐτά τά TESTS π.χ. κρίνεται σάν ἰδιαίτερα ἐκτεταμένη ἡ ὕλη τῶν μαθηματικῶν στό 'Αναλυτικό πρόγραμμα. Διδάχτηκε ὅλη αὐτή στόν περιορισμένο χρόνο πού καθορίζεται ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα; Μπῆκαν στά TESTS τά οὐσιώδη ἐκεῖνα στοιχεῖα πού διδάχτηκαν καί μέ ποιά κριτήρια ἔγινε ἡ ἐπιλογή τους; Δέν ἀναφέρεται τίποτε σχετικό μέ τά ἐρωτήματα αὐτά στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας.

β) 'Η ἐπιλογή ἑνός δ/θέσιου σχολείου, σάν σχολείου πιλότος (PILOT) γιά τή δοκιμαστική ἐφαρμογή τῶν TESTS ἐπιδόσεως, ἡ ἔλλειψη κάθε πληροφορίας σχετικά μέ τό πῶς ἔγινε ἡ διόρθωση τῶν TESTS μέ τήν ὕλη πάνω στήν ὁποία δοκιμάστηκαν οἱ μαθητές, μέ τή φάση, ἀκριβῶς, τοῦ πειραματισμοῦ πού ἔγινε αὐτή ἡ δοκιμασία, μέ τά κριτήρια πού χρησιμοποιήθηκαν γιά νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες διορθώσεις, δημιουργοῦν σοβαρές ἀμφισβητήσεις, πού ἔχουν ἐπηρεάσει ἀρνητικά τή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας, τή δοκιμασία τῶν μαθητῶν στά TESTS ἐπιδόσεως ἀλλά καί τήν ὅλη ἀξιολόγηση καί ἐγκυρότητα τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πειραματισμοῦ.

γ) Γίνεται παραδεκτό ἀπό τήν ἴδια τήν ὁμάδα ἐργασίας ὅτι ἡ ἀξιολόγηση τοῦ προφράμματος θά ἦταν τελειότερη, ἄν ἦταν δυνατό νά ἐξετασθοῦν τά παιδιά τοῦ πειραματισμοῦ μέ TESTS πνευματικῆς ἱκανότητας καί TESTS ἐπιδόσεως πρίν ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ὅπως καί μέ νέο TEST ἐπιδόσεως στό τέλος τοῦ χρόνου γιά νά γίνουν σθγκρίσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

(σελίς 4).

Σεμινάρια

Πολύ καλή είναι ή ενημέρωση των σεμιναρίων γιά την ενημέρωση δασκάλων και έποπτών. Φάνηκε, όμως, από αυτά ότι οί δάσκαλοι έχουν ανάγκη περισσότερο από πρακτικές και συγκεκριμένες υποδείξεις.

Από τον πίνακα 1 της σελίδας 6 της Εκθέσεως προκύπτει, ότι με εξαίρεση τα ξένα γλωσσικά μαθήματα υπάρχει χαμηλό ποσοστό κατανόησεως σέ βαθμό "πολύ" των αντικειμένων του σεμιναρίου και μάλιστα των "Νέων Μαθηματικών".

Η μικρή απόδοση των μαθητών στά Μαθηματικά οφείλεται στό γεγονός ότι πολλοί δάσκαλοι άγνοούν τά νέα Μαθηματικά. Αξιοπρόσεκτη είναι ή ομολογία των δασκάλων ότι μόνο ορισμένα από τά μέσα του προγράμματος είναι δυνατό να προετοιμασθούν από τούς ίδιους (σελ. 9, παραγρ. 1).

Έποπτεία του "πειραματισμού"

Όχι μόνο ή παρουσία, άλλά ίδιαίτερα ή ενεργός επέμβαση του έποπτη στό μάθημα, δημιουργεί ανάλογες επιδράσεις πάνω στούς μαθητές, τό δάσκαλο, την ύλη, τή μέθοδο και γενικά στην όλη ατμόσφαιρα της τάξεως. Αύτές οί επιδράσεις επηρεάζουν άρνητικά την όλη διεξαγωγή του πειραματισμού.

Αποτελέσματα των τέστ επιδόσεως

Στην Έκθεση της ομάδας υπάρχουν πίνακες πού δείχνουν μόνο τίς ποσοστιαίες επιτυχίες στά τέστ κατά μάθημα και τύπο Σχολείου και γίνονται άπλές μόνο παρατηρήσεις, δίχως να ξεκαθαρίζεται άν τά ποσοστά επιτυχίας αναφέρονται στό πλήθος των μαθητών ή την ύλη του μαθήματος.

Οί ποσοστιαίες μόνο εκτιμήσεις της επιδόσεως των μαθητών δέν επιτρέπουν αντικειμενικές θεωρήσεις και αναλύσεις, άλλά μιά ακαθόριστη, γενική και χωρίς καμμιά στατιστική σημασία εκτίμηση του βαθμού των επιδόσεων των μαθητών.

Άλλωστε ή άπλή γνώση της ποσοστιαίας αναλογίας, όπως παρουσιάζεται στούς πίνακες της εκθέσεως, δέν καθορίζει τά όρια της επιτυχίας στην κλίμακα της βαθμολογίας των επιδόσεων των μαθητών. Άκόμα, δέν γίνεται φανερό από την Έκθεση ποιά κριτήρια χρησιμοποιήθηκαν γιά τή διόρθωση των τεστ επιδόσεως. Οί παρατηρήσεις των δασκάλων (σελ. 15 της εκθέσεως), θετικές και άρνητικές, είναι προφορικές και υποκειμενικές και γι'αύτό

./.

δέν μποροῦν νά ἔχουν καμμιά ἀντικειμενική καί στατιστική ἐγκυρότητα καί σημασία. Ἔχει παραλειφθεῖ ἐπίσης ἡ στατιστική ἀνάλυση καί ἑρμηνεία τῶν ἀποτελεσμάτων, ἡ ἐξαγωγή τῶν NORMS, ὁ ὑπολογισμός τῶν κεντρικῶν τάσεων τῶν ἐπιδόσεων τῶν μαθητῶν κατά τάξη καί μάθημα, ὡς καί ὁ ὑπολογισμός τῶν σταθερῶν ἀποκλίσεων . Τά ποσοστά ἐπιτυχίας γιά τήν Α΄τάξη κυμαίνονται στούς διάφορους τύπους Σχολείων ἀπό 49, 24-74,25% στά τέσσερα μαθήματα (γλωσσικό, Μαθηματικά, Σπουδή τοῦ περιβάλλοντος, Φυσικές ἐπιστῆμες).

Στή Β΄τάξη κυμαίνονται ἀπό 76,82-89,10% μόνο στά γλωσσικά μαθήματα καί στή Σπουδή τοῦ περιβάλλοντος. Ὁ λόγος , μέ τόν ὁποῖο δικαιολογοῦν αὐτή τή διαφορά μεταξύ τῶν δύο τάξεων, εἶναι ὅτι τά παιδιά τῆς Α΄τάξεως δέν ἦταν σέ θέση νά διαβάζουν τίς ὁδηγίες τῶν τέστ (σελ. 15 παρ. 3).

Ἡ ἑρμηνεία τῶν εὑρημάτων στηρίζεται σέ ἁπλές ὑποθέσεις(σελ.13 τελευταία παράγραφος).

Ἀξιοπρόσεκτη εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς ὁμάδας νά ἀξιολογηθοῦν ὅλες οἱ ἑνότητες χωριστά. Αὐτό ἐπιτρέπει νά διαπιστωθεῖ ποιά ἀντικείμενα τοῦ προγράμματος παρουσιάζουν μικρότερη ἤ μεγαλύτερη δυσχέρεια κατανοήσεως ἀπό τούς μαθητές.

Χαρακτηριστική ἐπιτυχία σημειώθηκε στόν τομέα τῆς σπουδῆς τοῦ περιβάλλοντος καί αὐτό ὀφείλεται τόσο στήν ἐπιτελική ἐπεξεργασία τοῦ ἀντίστοιχου ὑλικοῦ ὅσο καί στή μέθοδο διδασκαλίας.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Μαυρατζάκης

Ἡ Γραμματεύς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 15/1977

Σήμερα, 28 Ἰανουαρίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του(Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος,Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ Εὐρυδίκη Παπανικολάου, γραμματέας τοῦ Τμήματος μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τόν πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίας.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη ὅσα συζητήθηκαν στίς προηγούμενες συνεδρίες του ἀριθμ. 12/24-1-77, 13/25-1-77 καί 14/27-1-77, ὁμόφωνα κατέληξε στίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

Παρατηρήσεις

1. Γιά τό πρόγραμμα.

α) Γενικά τό περιεχόμενο καί ἡ δομή τοῦ προγράμματος στηρίζεται στίς σύγχρονες φυγοπαιδαγωγικές ἀντιλήψεις κάί στίς ἀρχές πού ὑπαγορεύει ἡ σύγχρονη παιδαγωγική καί διδακτική δεοντολογία.

β) Διαπιστώνεται ὅμως ὅτι τό πρόγραμμα αὐτό εἶναι ἐλλιπές, γιατί περιορίζεται στήν Α΄τάξη μόνο σέ τέσσερα (4) μαθήματα, δηλαδή στά γλωσσικά, στά Μαθηματικά, στή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος καί στίς Φυσικές Ἐπιστῆμες, ἐνῶ γιά τά ὑπόλοιπα μαθήματα (Τέχνη, χειροτεχνία, Μουσική) ἔγινε μέν ἡ σχετική μελέτη καί σύνταξη προγράμματος, ἀλλά δέν ἐφαρμόσθηκε δοκιμαστικά.

Στή Β΄ τάξη ἡ ἐφαρμογή περιορίστηκε μόνο στό γλωσσικό μάθημα καί

./.

στή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.

Ἐπομένως δέν εἶναι δυνατό νά ὁμιλοῦμε γιά ὁλοκληρωμένο πρόγραμμα στίς τάξεις αὐτές.

γ) Ἐκτός ἀπό τίς ἐπιφυλάξεις ἑνός μέλους τῆς ὁμάδας ἐργασίας γιά τό μάθημα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν (σελ.2, παραγρ. 2 τῆς Ἐκθέσεως),τό Τμῆμα ἐκφράζει σοβαρές ἐπιφυλάξεις καί γιά τό μάθημα τῶν Μαθηματικῶν.

Συγκεκριμένα ἡ ἐφαρμογή τῆς θεωρίας τῶν συνόλων στήν Α΄τάξη κρίνεται πολύ ρίσκο κίνδυνη, γιατί τά νέα Μαθηματικά ἀπαιτοῦν διαφορετικό τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι, μέ τόν ὁποῖο ἐλάχιστοι δάσκαλοι μποροῦν νά ἐξοικειωθοῦν. Τοῦτο ὁμολογεῖ καί ἡ ἴδια ὁμάδα ἐργασίας στή σύντομη ἔκθεσή της (σελ. 15, παράγρ. 2).

2) Γιά τόν "Πειραματισμό"

α) Σκοπός τοῦ "Πειραματισμοῦ".

1) Ἐπεκτείνεται σέ πολλούς τομεῖς, περιεχόμενο, ἔκταση, ὡριμότητα μαθητῶν, μέθοδο γνώσεως καί ἱκανότητας δασκάλων καί ἔτσι περιέχει στοιχεῖα πού δέν εἶναι δυνατό νά ἐρευνηθοῦν καί νά ἐλεγχθοῦν, ἀφοῦ δέν ὑπάρχουν οἱ σχετικές προϋποθέσεις.

2) Βασική παράλειψη εἶναιὅτι δέν ἐντοπίζονται μέ τρόπο συγκεκριμένο τά ἰδιαίτερα ἀντικείμενα τῆς ἔρευνας.

β) Δειγματοληψία

1. Οὔτε στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας ἀλλά οὔτε καθ' στό φάκελο ὑπάρχουν στοιχεῖα πού νά ἀναφέρονται στόν τρόπο ἐπιλογῆς τοῦ δείγματος τῶν κατά τύπους Σχολείων καί τῶν μαθητῶν.

2. Τό ἐνστρωματωμένο δεῖγμα (STRATIFIED SAMPLE) ἐλήφθη ἀπό μία περιορισμένη περιοχή (Ἀττική) καί, κατά συνέπεια, δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀντιπροσωπευτικό ὅλης τῆς χώρας.

3. Σύμφωνα μέ τήν ἐφηρμοσμένη μέθοδο, πού χρησιμοποιήθηκε (ACTION RESCARCH), δέν διαπιστώνεται ἀπό τήν Ἔκθεση καί τό φάκελο "Πειραματισμοῦ ἀλλά οὔτε καί ἀπό σχετική πράξη τῆς ὁμάδας (3-10-75) ποιός τρόπος ἐνστρωματωμένης δειγματοληψίας ἀκολουθήθηκε. Οὔτε φαίνεται ἡ σταθερή καί ἀκριβής ἀναλογία μεταξύ τῶν σχολείων τῶν διαφόρων τύπων, ἰδιαίτερα γιά τά πολυθέσια σχολεῖα, πολλά ἀπό τά ὁποῖα δέν ἀντιπροσωπεύονται. Ἐπίσης δέν δηλώνεται τό σύνολο τῶν μαθητῶν καί τῶν Σχολείων ἀπότά ὁποῖα ἡ ὁμάδα

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

έργασίας πῆρε τό ἐνστρωματωμένο δεῖγμα τῶν 42 Σχολείων καί τῶν 1500 μαθητῶν.

4. Μία βασική παράλειψη εἶναι ὅτι δέν ἔγινε περιγραφή τοῦ δείγματος ἀπό ἀπόψεως ἐπιπέδου πνευματικῆς ὡριμότητας, κοινωνικοοικονομικῆς προελεύσεως, ἀναλογίας φύλου καί τά παρόμοια ἀπαραίτητα στοιχεῖα γιά κάθε ἔρευνα, ἄν καί γίνεται παραδεκτό ἀπό τήν ὁμάδα ὅτι "ἡ ἀξιολόγηση τοῦ προγράμματος θά ἦταν τελειότερη ἄν ἦταν δυνατό νά ἐξετασθοῦν τά παιδιά τοῦ πειραματισμοῦ μέ τέστ πνευματικῆς ἱκανότητας" (σελ. 4-5).

γ) Σχολεῖα Ἐλέγχου

Θεωρεῖται μειονέκτημα ὅτι δέν ὑλοποιήθηκε ἡ ἀρχική ἀπόφαση τῆς ὁμάδας ἐργασίας νά περιλάβει ἡ ἔρευνα καί Σχολεῖα Ἐλέγχου , πρᾶγμα πού ἀποτελεῖ βασικό στοιχεῖο σέ κάθε πειραματική ἔρευνα. Εἰδικότερα στό σημεῖο αὐτό προδικάζεται ἡ ὑπεροχή τῆς ὕλης καί τῶν μεθόδων δδδ/λίας, πού ἐφαρμόζονται στόν "πειραματισμό". Αὐτά ὅμως ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας (σελ. 3, παράγρ. 1,2).

δ) Διάρκεια πειραματισμοῦ.

Ἡ ἔναρξη τοῦ πειραματισμοῦ ἔπρεπε νά συμπέσει μέ τήν ἔναρξη τοῦ σχολ. ἔτους, ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἔρευνα ἀφορούσε στίς πρῶτες μικρές τάξεις, ἡ δέ 5/μηνη περίπου διάρκεια τοῦ πειραματισμοῦ πρέπει νά θεωρηθεῖ ἀνεπαρκής. Τοῦτο ἀναφέρεται καί στήν Ἔκθεση τῆς ὁμάδας ἐργασίας (σελ. 15, τελευταία παράγραφος).

ε) Μέθοδος πειραματισμοῦ

Ἡ φύση, οἱ προϋποθέσεις καί οἱ ἀπαιτήσεις τῆς μεθόδου πού ἐφαρμόσθηκε (ACTION RESCARCH), δέν δικαιολογοῦν τόν χαρακτηρισμό "Πειραματισμός", πού δόθηκε στήν ἐργασία τῆς ὁμάδας.

στ) Μέσα πειραματισμοῦ

1. Τό περιεχόμενο τῶν προγραμμάτων γενικά εἶναι δυνατό νά κριθεῖ σάν ἀξιόλογο ἀπό ἀπόψεως ὕλης καί δομῆς, γιά τό λόγο ὅτι περιλαμβάνει γενικές ἀρχές καί ὁδηγίες, σκοπούς ἀναλυτικά καί βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐπιτυχία, τούς εἰδικούς διδακτικούς στόχους, ἀντίστοιχους γιά κάθε εἰδικότερο περιεχόμενο, καί μεθοδικές ὁδηγίες.

2. Ὁ παράγοντας "ἀτμόσφαιρα τῆς τάξης", πού ἀναφέρεται στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας, ὡς στοιχεῖο τοῦ προγράμματος δέν εἶναι δυνατό νά ἐλεγχθεῖ,

γιατί εἶναι στοιχεῖο ἀστάθμητο πού ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπό τήν προσωπικότητα καί τίς παιδαγωγικές ἱκανότητες τοῦ δασκάλου.

3. Γιά τό χρόνο, "ποσοστιαία ἀναλογία", πού σύμφωνα μέ τήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας πρέπει νά διατεθεῖ γιά κάθε μάθημα ἀνάλογα μέ τόν τύπο τοῦ Σχολείου (σελ. 3 τῆς Ἐκθέσεως), δέν ἔχουν γίνει σχετικές μετρήσεις καί δέν ἔχουν συναχθεῖ συμπεράσματα γιά τό πῶς τό χρονικό διάστημα, πού διατέθηκε γιά τή διδασκαλία, ἐπηρέασε τούς μαθητές καί ἔφερε τοῦτο ἤ ἐκεῖνο τό ἀποτέλεσμα. Ἔτσι φαίνεται ὅτι εἶναι αὐθαίρετος ὁ καθορισμός αὐτός τοῦ χρόνου.

Ἡ ἀρνητική θέση ποσοστοῦ 50% περίπου τῶν δασκάλων ὡς πρός τό ἐλεύθερο ἤ μή ὡρολόγιο ἀναλυτικό πρόγραμμα θά ἔπρεπε νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη ἀπό τήν ὁμάδα, διότι ὁ παράγοντας αὐτός θά ἐπηρέαζε ἀναπόφευκτα τή διεξαγωγή καί τά ἀποτελέσματα τῆς ὅλης ἐργασίας.

ζ) Φύλλα ἐργασίας

1. Τά φύλλα ἐργασίας συντάχθηκαν μέ πολλή εὐσυνειδησία καί ἐπιμέλεια, ἀλλά στή σύνταξη καί στήν ἐφαρμογή τους ὑπάρχουν πολλά ἀρνητικά σημεῖα, τά ὁποῖα σημειώνει καί ἡ ἴδια ὁμάδα (σελ. 15, ἔδαφ. β).

2. Ἐπί πλέον διαπιστώνεται ὅτι τόσο ἡ ὕλη ὅσο καί οἱ ὁδηγίες παρουσιάζουν τέτοια ἀναλυτικότητα, ὥστε ἀναμφισβήτητα νά δεσμεύεται ἡ πρωτοβουλία τοῦ δασκάλου καί νά τυποιεῖται ἡ ἐργασία μέ τρόπο ἀσυμβίβαστο πρός τήν ἀρχή τῆς αὐτενέργειας.

3. Ἀπό τό περιεχόμενο τοῦ φακέλου διαπιστώθηκε ἂν ἡ ὁμάδα πειραματίσθηκε ἀποκλειστικά ἐπάνω σέ νέο περιεχόμενο (νεά κείμενα) γλωσσικοῦ μαθήματος ἤ στηρίχτηκε, κατά κύριο λόγο, στό ἐγκεκριμένο ἀλφαβητάριο. Ἀλλά τό στοιχεῖο αὐτό ἀποτελεῖ προϋπόθεση πού δέν συμβιβάζεται μέ τή βασική ἀρχή τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας γιά ὅλα τά μαθήματα μέ ἴσους ὅρους.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀνδρισκόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 16/1977

Σήμερα, 1 Φεβρουαρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τόν Πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίας καί τελικό συμπέρασμα καί προτάσεις.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίασης.

Ἔπειτα τό Τμῆμα, συνεχίζοντας τήν τελική διατύπωση πορισμάτων γιά τόν πειραματισμό τῆς ὁμάδας ἐργασίας, παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

Παρατηρήσεις

1. Ἀξιολόγηση τοῦ προγράμματος

Τέστ ἐπιδόσεως

1. Δέν ἀναφέρεται στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας οὔτε καί στό φάκελο ἡ διαδικασία συντάξεως τῶν τέστ ἐπιδόσεως, ὥστε αὐτά νά ἀποτελοῦν ἔγκυρο καί ἀξιόπιστο μέσο ἐλέγχου τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν.

2. Ἡ δοκιμασία τῶν τέστ ἐπιδόσεως σέ ἕνα σχολεῖο, ἑνός τύπου (Β'6/θέσιο Καισαριανῆς) κρίνεται ἀνεπαρκής, διότι δέν εἶναι δυνατό νά θεωρηθεῖ ἀντιπροσωπευτικό ὅλων τῶν τύπων τῶν Σχολείων. Ἄλλωστε αὐτό ἀναφέρεται καί στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας (σελ. 12, παραγρ. 1).

3. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά κάθε ἔρευνα αὐτοῦ τοῦ τύπου εἶναι νά ἀξιολογεῖται ἀρχικά ἡ ἐπίδοση τῶν ὑποκειμένων τῆς ἔρευνας ἀπάνω στό ἐντι-

./.

κείμενο πού ἐρευνοῦμε, γιά νά ὑπάρξει ἡ δυνατότητα ἐλέγχου τῶν πραγματικῶν ἀποτελεσμάτων καί ἀσφαλῶς ὄχι μόνο στό τέλος τοῦ "πειραματισμοῦ".

Ἐδῶ ὅμως τέτοιου εἴδους ἀξιολόγηση δέν ἔγινε παρά τήν ἀναγνώριση τῆς ἀναγκαιότητάς της ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας (σελ. 4, δύο τελευταῖες παράγραφοι).

2) Σεμινάρια

1. Πολύ σωστά προβλέφθηκε καί πολύ ἱκανοποιητικά ἔγινε ἡ ὀργάνωση τῶν σεμιναρίων γιά τούς δασκάλους πού θά ἔπαιρναν μέρος στόν πειραματισμό.
2. Ἐπισημαίνεται ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ χρόνου γιά τό σκοπό αὐτό (στήν οὐσία 10 ἡμέρες), πράγμα πού ἄλλωστε ἀναγνωρίζει καί ἡ ὁμάδα ἐργασίας (σελ. 15, τελευταία παράγραφος).
3. Σχετικά μέ τό περιεχόμενο τοῦ σεμιναρίου, ἄν κρίνει κανείς ἀπό τήν ἀξιολόγηση τῶν δασκάλων, πού ἔλαβαν μέρος, προκύπτει ὅτι θά ἔπρεπε νά εἶχε περισσότερο πρακτικό χαρακτῆρα παρά θεωρητικό (σελ. 10).
4. Ἐπίσης ἀπό τόν πίνακα 1 τῆς σελίδας 6 τῆς Ἐκθέσεως προκύπτει ὅτι, μέ ἐξαίρεση τά γλωσσικά μαθήματα, ὑπάρχει χαμηλό ποσοστό κατανοήσεως σέ βαθμό "πολύ" τῶν ἀντικειμένων τοῦ σεμιναρίου καί μάλιστα τῶν "Νέων μαθηματικῶν", πράγμα πού ἀσφαλῶς θά ἐπηρέασε ἀρνητικά τή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας. Αὐτό ἀναγνωρίζεται καί ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας στήν ἔκθεση (σελ. 15, παράγρ. 2).

Βασική προϋπόθεση σέ περιπτώσεις δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος εἶναι νά μή προβάλλονται ἀπαιτήσεις, στίς ὁποῖες, κατά τεκμήριο, δέν θά ἀνταποκριθεῖ ἡ πλειονότητα τῶν διδ/λων, πού θά κληθεῖ νά τό ἐφαρμόσει.

5. Ἡ ὁμολογία τῶν δασκάλων ὅτι μόνο ὁρισμένα ἀπό τά μέσα διδ/λίας τοῦ προγράμματος εἶναι δυνατό νά προετοιμασθοῦν ἀπό τούς ἴδιους (σελ. 9, παραγ. 1) θέτει σέ ἀμφιβολία τή δυνατότητα γενικεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπό δοκιμασία προγράμματος.

3. Ἐποπτεία

Ἡ συχνή εἴσοδος τοῦ Ἐπόπτου στήν τάξη (μία ἕως δύο φορές τήν ἑβδομάδα) καί μάλιστα ἡ παρέμβασή του στή διδ/λία (σελ. 11, παράγρ. 2) νοθεύει τά ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας.

4. Ἀποτελέσματα τῶν τέστ ἐπιδόσεως.

1. Δέν φαίνεται πουθενά μέ ποιά διαδικασία έχουν έξαχθεί τά ποσοστά έπιτυχίας, ποιά βαθμολογική κλίμακα χρησιμοποιήθηκε καί ποιά βάση έπιτυχίας καθορίστηκε.

Όπωσδήποτε ή ποσοστιαία μόνο έκτίμηση τής έπιδόσεως τών μαθητών είναι έπ σφαλές καί περιορισμένης έγκυρότητας κριτήριο γιά άντικειμενική άξιολόγηση καί έρμηνεία τών άποτελεσμάτων.

Είδικότερα ή ποσοστιαία έπιτυχία είναι μιά χονδρική άκαθόριστη καί περιο ρισμένου βαθμού στατιστικής σημασίας έκτίμηση τών έπιδόσεων τών μαθητών.

2. Δέν διευκρινίζεται άν τά ποσοστά έπιτυχίας άναφέρονται στό ποσό τής ΰλης, πού άφομοιώθηκε, ή στό πλήθος τών μαθητών.

3. Ήταν άπαραίτητο νά έξαχθοΰν ομκεντρικές τάσεις έπιτυχίας, οί σταθερές άποκλίσεις καί νά γίνει στατιστική άνάλυση καί έρμηνεία τών άποτελεσμά των.

4. Ή σημαντική διαφορά τών ποσοστών έπιτυχίας μεταξύ τής Α' τάξεως -αύτή κυμαίνεται στούς διάφορους τύπους Σχολείων άπό 49,24-74,25%-καί τής Β' τάξεως - αύτή κυμαίνεται άπό 76,82-89,10% μόνο στά γλωσσικά μαθήματα καί στή Σπουδή τοΰ Περιβάλλοντος δέν έπρεπε νά ύπάρχει. Οί προβαλλόμενοι λό- γοι γιά νά δικαιολογήσουν τή διαφορά αύτή (σελ. 15, παράγρ. 3), δέν είναι άρκετοί.

5. Σχετικά μέ τήν έρμηνεία τών άποτελεσμάτων διαπιστώνεται ότι δέν έγινε κατά τρόπο άναλυτικό, πού νά στηρίζεται στά πραγματικά άποτελέσματα. Σέ μιά περίπτωση μάλιστα ή έρμηνεία τών εύρημάτων στηρίζεται σέ άπλές ύποθέσεις καί όχι σέ δεδομένα (σελ. 13, τελευταία παράγραφος).

6. Ώς προτέρημα τής έργασίας θεωρείται τό γεγονός ότι ή άξιολόγηση τής έπιδόσεως έγινε σέ διαφοροποιημένους έπί μέρους τομείς γιά κάθε μάθημα, πράγμα πού έπιτρέπει νά διαπιστωθεί ποιά άντικείμενα τοΰ προγράμματος παρουσιάζουν μικρότερη ή μεγαλύτερη δυσχέρεια κατανοήσεως άπό τούς μαθητές

7. Οί παρατηρήσεις, πού άνέφεραν οί δάσκαλοι άξιολογώντας τό πρόγραμμα, είναι προφορικές (σελ. 15, παραγρ. 2), έχουν καθαρά ύποκειμενικό χαρακτήρα καί δέν ύπάρχουν στό φάκελο στοιχεία άντικειμενικής άξιολογήσεως άπό τούς δασκάλους, πού νά προκύπτουν άναμφισβήτητα άπό πειραματικό έλεγχο καί στατιστική έπεξεργασία.

Έπομένως τόσο "οί θετικές" όσο καί οί "άρνητικές" παρατηρήσεις τών δασκάλων (σελ. 15) έχουν άξία μόνο σχετική.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜ

5. Γενικά συμπεράσματα

1. Σχετικά με τά γενικά συμπεράσματα τῆς ὁμάδας ὅτι, "τό πρόγραμμα εἶναι ἐφαρμόσιμο" καί ὅτι "τά ποσοστά ἐπιτυχίας σέ ὅλα σχεδόν τά μαθήματα καί τούς τομεῖς των εἶναι πάνω ἀπό τή βάση" (σελ. 15,16), ἔγινε λόγος στά προηγούμενα.

2. Ἀναφορικά με τή διαπίστωση τῆς ὁμάδας ὅτι "ἡ ὕλη τοῦ προγράμματος προκαλεῖ τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν" παρατηρεῖται ὅτι αὐτό δέν ἔχει ἐλεγχθεῖ μέ ἀντικειμενικά κριτήρια.

3. Τελικά σχετικά μέ τόν ἰσχυρισμό τῆς ὁμάδας ὅτι "οἱ μέθοδοι πού ὑποδεικνύει (ἐνν. τό πρόγραμμα) συντελοῦν στή δημιουργικότερη καί καλύτερης ποιότητας μάθηση", παρατηρεῖται ὅτι δέν μπορεῖ ὁ ἰσχυρισμός αὐτο νά θεωρηθεῖ ἔγκυρος, γιατί οὔτε γιά τήν Α'οὔτε γιά τή Β'τάξη ἔγινε συγκριτικός ἔλεγχος τοῦ ποσοῦ καί τοῦ ποιοῦ μαθήσεως καί τῶν μεθόδων διδ/λίας μέ ἀντίστοιχες ὁμάδες ἐλέγχου.

4. Ἡ τελική πρόταση τῆς ὁμάδας (σελ. 16) γιά τήν ἐπέκταση τῆς "ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Α'καί Β'τάξεων σέ μεγαλύτερη περιοχή τῆς χώρας μας" καί ἡ διαπίστωση τῆς ἀνάγκης "νά καταστρωθεῖ ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τά Μαθηματικά καί τίς Φυσικές Ἐπιστῆμες τῆς Β' τάξεως γιά πειραματική ἐφαρμογή ἀπό τό ἐρχόμενο σχολ. ἔτος", ἀποτελοῦν σαφῆ ὁμολογία ὅτι ὁ "γενόμενος πειραματισμός" εἶναι ἐλλιπής καί δέν ἱκανοποίησε οὔτε τήν ἴδια τήν ὁμάδα", πού μέ ζῆλο ἐργάσθηκε γι'αὐτόν.

Προτάσεις

1. Μέ βάση τήν πεῖρα καί τά πορίσματα τῆς ὁμάδας ἐργασίας τά ὁποῖα, ἔστω καί ἀπό ἀρνητική ἄποψη, εἶναι χρήσιμα γιά τό σχεδιασμό νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν τάξεων Α'καί Β', κρίνεται σκόπιμο νά ἐπαναληφθεῖ, σέ συνενόηση μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς, ἀπό τήν ἴδια ὁμάδα καί στίς ἴδιες τάξεις ἡ δοκιμαστική ἔρευνα, μέ ἀντιπροσωπευτική δειγματοληψία, πού θά καλύπτει εὐρύτερη γεωγραφική περιοχή.

2. Νά καταστρωθεῖ ἀπό τήν ἴδια ὁμάδα ἐργασίας συμπληρωματικά ἀναλυτικό πρόγραμμα καί γιά τά ἄλλα μαθήματα τῶν Α'καί Β τάξεων γιά νά ἐφαρμοσθεῖ ὁλοκληρωμένο καί 3) Νά συνεχίσει παράλληλα τό Τμῆμα τήν κατάστρωση ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Γ'καί Δ'τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ καί τήν πειραματική ἔρευνα σ'αὐτό, σύμφωνα μέ τό διάγραμμα πού ἀναφέρεται στόν προγραμματισμό ἐργασιῶν τοῦ τμήματος τοῦ ἔτους 1977.

Έπειτα από αύτά τελείωσε ή συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Δημ. Ανδριόπουλος

Η Γραμματεύς

Εύρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 17/1977

Σήμερα, 2 Φεβρουαρίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9.15 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπ/σεως τού Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών καί Έπιμ/σεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα)

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ κ.Δημ. Άνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος, Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό Γ'.

Θέματα ήμερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο. Έπικύρωση άποφάσεων τού Τμήματος γιά τόν Πειραματισμό τής όμάδας έργασίας.

Θέμα 2ο. Προγραμματισμός έργασιών τού Τμήματος Δημοτικής Έκπ/σεως κατά τό έτος 1977 (έγγραφο κ.Προέδρου τού ΚΕΜΕ άριθ. 1988/4-1-77).

Θέμα 3ο. Διαγωνισμός ζωγραφικής μεταξύ τών μαθητών Ε' καί ΣΤ' τάξεως τών Δημοτικών Σχολείων Ν. Κυκλάδων.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Έπειτα τό Τμήμα άρχίζει τήν έξέταση τών θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο. Έπικύρωση άποφάσεων τού Τμήματος γιά τόν Πειραματισμό τής όμάδας έργασίας.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη: 1) τό έγγραφο τού προέδρου τού ΚΕΜΕ κ. Άλ. Καρανικόλα άριθμ. πρωτ. 40/8-1-77, μέ τό όποίο ζητήθηκε νά διατυπώσει τή γνώμη του α) γιά τή χρησιμότητα τών πορισμάτων τής έρευνας, πού όργανώθηκε τό σχολ έτος 1975-76 άπό είδικούς Συμβούλους τού ΚΕΜΕ, γιά τό άναλυτικό καί ώρολόγιο πρόγραμμα τών Α'καί Β'τάξεων τού Δημοτικού Σχολείου καί β) γιά τή συνέχιση ή μή τής έρευνας αύτής στήν Γ'καί Δ'τάξη καί 2) όσα διεξοδικά συζητήθηκαν γιά τό θέμα αύτό στίς συνεδριάσεις του άριθμό 12/24-1-77, 13/25-1-77, 14/27-1-77, 15/28-1-77 καί 16/1-2-77, έπειτα άπό έξέταση τών στοιχείων τού σχετικ

κοῦ φακέλου, ὁμόφωνα κατέληξε Α) στίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις πού διατυπώνονται σύμφωνα μέ τή σειρά τῶν στοιχείων πού ἀναφέρονται στή συνοπτική ἔκθεση τῆς ὁμάδας καί Β) στίς σχετικές μέ τό θέμα αὐτό προτάσεις του.

Α. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

πού ἀφοροῦν:

1) Τό πρόγραμμα

1. Γενικά τό περιεχόμενο καί ἡ δομή τοῦ προγράμματος στηρίζεται στίς σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές ἀντιλήψεις καί στίς ἀρχές πού ὑπαγορεύει ἡ σύγχρονη παιδαγωγική καί διδακτική δεοντολογία.

2. Διαπιστώνεται ὅμως ὅτι τό πρόγραμμα αὐτό εἶναι ἐλλιπές, γιατί περιορίζεται στήν Α΄ τάξη μόνο σέ τέσσερα (4) μαθήματα, δηλαδή στά Γλωσσικά, στά Μαθηματικά,, στή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος καί στίς Φυσικές Ἐπιστῆμες, ἐνῶ γιά τά ὑπόλοιπα μαθήματα (Τέχνη, χειροτεχνία, Μουσική) ἔγινε μέν ἡ σχετική μελέτη καί σύνταξη προγράμματος, ἀλλά δέν ἐφαρμόστηκε δοκιμαστικά.

Στή Β΄τάξη ἡ ἐφαρμογή περιορίστηκε μόνο ατό γλωσσικό μάθημα καί στή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος. Ἐπομένως δέν εἶναι δυνατό νά ἐμιλοῦμε γιά ὁλοκληρωμένο πρόγραμμα στίς τάξεις αὐτές.

3. Ἐκτός ἀπό τίς ἐπιφυλάξεις ἑνός μέλους τῆς ὁμάδας ἐργασίας γιά τό μάθημα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν (σελ. 2 παραγρ. 2 τῆς Ἐκθέσεως), τό Τμῆμα ἐκφράζει σοβαρές ἐπιφυλάξεις καί γιά τό μάθημα τῶν Μαθηματικῶν.

Συγκεκριμένα ἡ ἐφαρμογή τῆς θεωρίας τῶν συνόλων στήν Α΄τάξη κρίνεται πολύ ριψοκίνδυνη, γιατί τά νέα Μαθηματικά ἀπαιτοῦν διαφορετικό τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι, μέ τόν ὁποῖο ἐλάχιστοι δάσκαλοι μποροῦν νά ἐξοικειωθοῦν. Τοῦτο ὁμολογεῖ καί ἡ ἴδια ὁμάδαεργασίας στή σύντομη ἔκθεσή της (σελ. 15, παραγρ. 2).

2) Τόν "Πειραματισμό"

α) Σκοπός τοῦ "Πειραματισμοῦ"

1) Ἐπεκτείνεται σέ πολλούς τομεῖς, περιεχόμενο, ἔκταση, ὡριμότητα μαθητῶν, μέθοδο γνώσεως καί ἱκανότητας δασκάλων καί ἔτσι περιέχει στοιχεῖα πού δέν εἶναι δυνατό νά ἐρευνηθοῦν καί νά ἐλεγχθοῦν, ἀφοῦ δέν ὑπάρχουν οἱ σχετικές προϋποθέσεις.

2) Βασική παράλειψη εἶναι ὅτι δέν ἐντοπίζονται μέ τρόπο συγκεκριμένο

τά ἰδιαίτερα ἀντικείμενα τῆς ἔρευνας.

β) Δειγματοληψία

1. Οὔτε στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας ἀλλά οὔτε καί στό φάκελο ὑπάρχουν στοιχεῖα πού νά ἀναφέρεται στόν τρόπο ἐπιλογῆς τοῦ δείγματος τῶν κατά τύπους Σχολείων καί τῶν μαθητῶν.

2. Τό ἐνστρωματωμένο δεῖγμα (STRATIFIED SAMPLE) ἐλήφθη ἀπό μία περιορισμένη περιοχή ('Αττική) καί, κατά συνέπεια, δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀντιπροσωπευτικό ὅλης τῆς χώρας.

3. Σύμφωνα μέ τήν ἐφαρμοσμένη μέθοδο πού χρησιμοποιήθηκε (ACTION RESEARCH), δέν διαπιστώνεται ἀπό τήν "Ἔκθεση καί τόν φάκελο "Πειραματισμοῦ", ἀλλά οὔτε καί ἀπό σχετική πράξη τῆς ὁμάδας (3-10-75) ποιός τρόπος ἐνστρωματωμένης δειγματοληψίας ἀκολουθήθηκε. Οὔτε φαίνεται ἡ σταθερή καί ἀκριβής ἀναλογία μεταξύ τῶν σχολείων τῶν διαφόρων τύπων ἰδιαίτερα γιά τά πολυθέσια Σχολεῖα, πολλά ἀπό τά ὁποῖα δέν ἀντιπροσωπεύονται. Ἐπίσης δέν δηλώνεται τό σύμολο τῶν μαθητῶν καί τῶν Σχολείων ἀπό τά ὁποῖα ἡ ὁμάδα ἐργασίας πῆρε τό ἐνστρωματωμένο δεῖγμα τῶν 42 σχολείων καί τῶν 1500 μαθητῶν.

4. Μία βασική παράλειψη εἶναι ὅτι δέν ἔγινε περιγραφή τοῦ δείγματος ἀπό ἀπόψεως ἐπιπέδου πνευματικῆς ὡριμότητας, κοινωνικοοικονομικῆς προελεύσεως, ἀναλογίας φύλου, καί τά παρόμοια παραλειπόμενα στοιχεῖα γιά κάθε ἔρευνα, ἄν καί γίνεται παραδεκτό ἀπό τήν ὁμάδα ὅτι "ἡ ἀξιολόγηση τοῦ προγράμματος θά ἦταν τελειότερη ἄν ἦταν δυνατό νά ἐξετασθοῦν τά παιδιά τοῦ πειραματισμοῦ μέ τέστ πνευματικῆς ἱκανότητας" (σελ. 4-5).

γ) Σχολεῖα Ἐλέγχου

Θεωρεῖται μειονέκτημα ὅτι δέν ὑλοποιήθηκε ἡ ἀρχική ἀπόφαση τῆς ὁμάδας ἐργασίας νά περιλάβει ἡ ἔρευνα καί Σχολεῖα Ἐλέγχου, πρᾶγμα πού ἀποτελεῖ βασικό στοιχεῖο σέ κάθε πειραματική ἔρευνα. Εἰδικότερα σέ αὐτό σημεῖο αὐτό προδικάζεται ἡ ὑπεροχή τῆς ὕλης καί τῶν μεθόδων διδ/λίας, πού ἐφαρμόζονται τό "Πειραματισμό". Αὐτό ὅμως ἀποτελοῦσε τό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας (σελ. 3 παραγρ. 1,2).

δ) Διάρκεια πειραματισμοῦ

Ἡ ἔναρξη τοῦ πειραματισμοῦ ἔπρεπε νά συμπέσει μέ τήν ἔναρξη τοῦ σχολ. ἔτους, ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἔρευνα ἀφοροῦσε στίς πρῶτες μικρές τάξεις ἡ δέ 5/μηνη περίπου διάρκεια τοῦ πειραματισμοῦ πρέπει νά θεωρηθεῖ

ἀνεπαρκής. Τοῦτο ἀναφέρεται καί στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας ἐργασίας (σελ. 15, τελευταία παράγραφος).

ε) Μέθοδος πειραματισμοῦ

Ἡ φύση, οἱ προϋποθέσεις καί οἱ ἀπαιτήσεις τῆς μεθόδου πού ἐφαρμόσθηκε (ACTION RESEARCH), δέν δικαιολογοῦν τόν χαρακτηρισμό "Πειραματισμός", πού δόθηκε στήν ἐργασία τῆς ὁμάδας.

στ) Μέσα πειραματισμοῦ

1. Τό περιεχόμενο τῶν προγραμμάτων γενικά εἶναι δυνατό νά κριθεῖ σάν ἀξιόλογο ἀπό ἀπόψεως ὕλης καί δομῆς, γιά τό λόγο ὅτι περιλαμβάνει γενικές ἀρχές καί ὁδηγίες, σκοπούς ἀναλυτικά καί βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐπιτυχία, τούς εἰδικούς διδακτικούς στόχους, ἀντίστοιχους γιά κάθε εἰδικότερο περιεχόμενο, καί μεθοδικές ὁδηγίες.

2. Ὁ παράγοντας "ἀτμόσφαιρα τῆς τάξης", πού ἀναφέρεται στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας, ὡς στοιχεῖο τοῦ προγράμματος δέν εἶναι δυνατό νά ἐλεγχθεῖ, γιατί εἶναι στοιχεῖο ἀστάθμητο πού ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπό τήν προσωπικότητα καί τίς παιδαγωγικές ἱκανότητες τοῦ δασκάλου.

3. Γιά τό χρόνο, "ποσοστιαία ἀναλογία", πού σύμφωνα μέ τήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας πρέπει νά διατεθεῖ γιά κάθε μάθημα ἀναλόγα μέ τόν τύπο τοῦ Σχολείου (σελ. 3 τῆς Ἐκθέσεως), δέν ἔχουν γίνει σχετικές μετρήσεις καί δέν ἔχουν συναχθεῖ συμπεράσματα γιά τό πῶς τό χρονικό διάστημα, πού διατέθηκε γιά τή διδασκαλία, ἐπηρέασε τούς μαθητές καί ἔφερε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τό ἀποτέλεσμα.

Ἔτσι φαίνεται ὅτι εἶναι, αὐθαίρετος ὁ καθορισμός αὐτός τοῦ χρόνου.

Ἡ ἀρνητική θέση τοῦ ποσοστοῦ 50% περίπου τῶν δασκάλων ὡς πρός τό ἐλεύθερο ἢ μή ὡρολόγιο ἀναλυτικό πρόγραμμα θά ἔπρεπε νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη ἀπό τήν ὁμάδα, διότι ὁ παράγοντας αὐτός θά ἐπηρέαζε ἀναπόφευκτα τή διεξαγωγή καί τό ἀποτέλεσμα τῆς ὅλης ἐργασίας.

ζ) Φύλλα ἐργασίας

1. Τά φύλλα ἐργασίας συντάχθηκαν μέ πολλή εὐσυνειδησία καί ἐπιμέλεια, ἀλλά στή σύνταξη καί στήν ἐφαρμογή τους ὑπάρχουν πολλά ἀρνητικά σημεῖα, τά ὁποῖα σημειώνει καί ἡ ἴδια ὁμάδα (σελ. 15, ἑδαφ. β).

2. Ἐπί πλέον διαπιστώνεται ὅτι τόσο ἡ ὕλη ὅσο καί οἱ ὁδηγίες παρουσιάζουν τέτοια ἀναλυτικότητα, ὥστε ἀναμφισβήτητα νά δεσμεύεται ἡ πρωτοβουλία τοῦ διδασκάλου καί νά τυποποιεῖται ἡ ἐργασία μέ τρόπο

ἀσυμβίβαστο πρός τήν ἀρχή τῆς αὐτενέργειας.

3. Ἀπό τό περιεχόμενο τοῦ φακέλου δέν διαπιστώθηκε ἄν ἡ ὁμάδα πειραματίσθηκε ἀποκλειστικά ἐπάνω σέ νέο περιεχόμενο (νέα κείμενα) γλωσσικοῦ μαθήματος ἤ στηρίχτηκε, κατά κύριο λόγο, στό ἐγκεκριμένο ἀλφαβητάριο. Ἀλλά τό στοιχεῖο αὐτό ἀποτελεῖ προϋπόθεση πού δέν συμβιβάζεται μέ τή βασική ἀρχή τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας γιά ὅλα τά μαθήματα μέ ἴσους ὅρους.

3. Ἀξιολόγηση τοῦ Προγράμματος

Τέστ ἐπιδόσεως

1. Δέν ἀναφέρεται στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας οὔτε καί στό φάκελο ἡ διαδικασία συντάξεως τῶν τέστ ἐπιδόσεως, ὥστε αὐτά νά ἀποτελοῦν ἔγκυρο καί ἀξιόπιστο μέσο ἐλέγχου τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν.

2. Ἡ δοκιμασία τῶν τέστ ἐπιδόσεως σέ ἕνα σχολεῖο, ἑνός τύπου (Β΄ δ/θέσιο Καισαριανῆς) κρίνεται ἀνεπαρκής, διότι δέν εἶναι δυνατό νά θεωρηθεῖ ἀντιπροσωπευτικό ὅλων τῶν τύπων τῶν Σχολείων. Ἄλλωστε αὐτό ἀναφέρεται καί στήν ἔκθεση τῆς ὁμάδας (σελ. 12, παραγρ. 1)

3. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά κάθε ἔρευνα αὐτοῦ τοῦ τύπου εἶναι νά ἀξιολογεῖται ἀρχικά ἡ ἐπίδοση τῶν ὑποκειμένων τῆς ἔρευνας ἐπάνω στό ἀντικείμενο πού ἐρευνοῦμε, γιά νά ὑπάρξει ἡ δυνατότητα ἐλέγχου τῶν πραγματικῶν ἀποτελεσμάτων καί ἀσφαλῶς ὄχι μονάχα στό τέλος τοῦ "πειραματισμοῦ". Ἐδῶ ὅμως τέτοιου εἴδους ἀξιολόγηση δέν ἔγινε παρά τήν ἀναγνώριση τῆς ἀναγκαιότητάς της ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας (σελ. 4, δύο τελευταῖες παράγραφοι).

4) Σεμινάρια

1. Πολύ σωστά προβλέφθηκε καί πολύ ἱκανοποιητικά ἔγινε ἡ ὀργάνωση τῶν σεμιναρίων γιά τούς δασκάλους πού θά ἔπαιρναν μέρος στόν πειραματισμό.

2. Ἐπισημαίνεται ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ χρόνου γιά τό σκοπό αὐτό (στήν οὐσία 10 ἡμέρες), πρᾶγμα πού ἄλλωστε ἀναγνωρίζει καί ἡ ὁμάδα ἐργασίας (σελ. 15, τελευταία παράγραφος).

3. Σχετικά μέ τό περιεχόμενο τοῦ σεμιναρίου, ἄν κρίνει κανείς ἀπό τήν ἀξιολόγηση τῶν δασκάλων πού ἔλαβαν μέρος, προκύπτει ὅτι θά ἔπρεπε νά ἔχει περισσότερο πρακτικό χαρακτῆρα παρά θεωρητικό (σελ.10

4. Ἐπίσης ἀπό τόν πίνακα 1 τῆς σελίδας 6 τῆς ἐκθέσεως προκύπτει ὅτι, μέ ἐξαίρεση τά γλωσσικά μαθήματα, ὑπάρχει χαμηλό ποσοστό κατα-

νοήσεως σέ βαθμό "πολύ" τῶν ἀντικειμένων τοῦ σεμιναρίου καί μάλιστα τῶν "Νέων Μαθηματικῶν", πρᾶγμα πού ἀσφαλῶς θά ἐπηρέασε ἀρνητικά τή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας. Αὐτό ἀναγνωρίζεται καί ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας στήν ἔκθεση (σελ. 15, παραγρ. 2) .

Βασική προϋπόθεση σέ περιπτώσεις δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος εἶναι νά μή προβάλλονται ἀπαιτήσεις, στίς ὁποῖες, κατά τεκμήριο, δέν θά ἀνταποκριθεῖ ἡ πλειονότητα τῶν δασκάλων, πού θά κληθεῖ νά τό ἐφαρμόσει.

5. Ἡ ὁμολογία τῶν δασκάλων ὅτι μόνο ὁρισμένα ἀπό τά μέσα διδασκαλίας τοῦ προγράμματος εἶναι δυνατό νά προετοιμασθοῦν ἀπό τούς ἴδιους (σελ. 9, πίνακας 6, παραγρ.1), θέτει σέ ἀμφιβολία τή δυνατότητα γενικεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπό δοκιμασία προγράμματος.

5) Ἐποπτεία

Ἡ συχνή εἴσοδος τοῦ Ἐπόπτου στήν τάξη (μία ἕως δύο φορές τήν ἑβδομάδα) καί μάλιστα ἡ παρέμβασή του στή διδ/λία (σελ. 11, παραγρ.2) νοθεύει τά ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας.

6) Ἀποτελέσματα τῶν τέστ ἐπιδόσεως

1. Δέν φαίνεται πουθενά μέ ποιά διαδικασία ἔχουν ἐξαχθεῖ τά ποσοστά ἐπιτυχίας, ποιά βαθμολογική κλίμακα χρησιμοποιήθηκε καί ποιά βάση ἐπιτυχίας καθορίσθηκε. Ὁπωσδήποτε ἡ ποσοστιαία μόνο ἐκτίμηση τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν εἶναι ἐπισφαλές καί περιορισμένης ἐγκυρότητας κριτήριο γιά ἀντικειμενική ἀξιολόγηση καί ἑρμηνεία τῶν ἀποτελεσμάτων.

Εἰδικότερα ἡ ποσοστιαία ἐπιτυχία εἶναι μιά χονδρική, ἀκαθόριστη καί περιορισμένου βαθμοῦ στατιστικῆς σημασίας ἐκτίμηση τῶν ἐπιδόσεων τῶν μαθητῶν.

2. Δέν διευκρινίζεται ἄν τά ποσοστά ἐπιτυχίας ἀναφέρονται στό ποσό τῆς ὕλης, πού ἀφομοιώθηκε, ἤ στό πλῆθος τῶν μαθητῶν.

3. Ἦταν ἀπαραίτητο νά ἐξαχθοῦν οἱ κεντρικές τάσεις ἐπιτυχίας, οἱ σταθερές ἀποκλίσεις καί νά γίνει στατιστική ἀνάλυση καί ἑρμηνεία τῶν ἀποτελεσμάτων.

4. Ἡ σημαντική διαφορά τῶν ποσοστῶν ἐπιτυχίας μεταξύ τῆς Α'τάξεως - αὐτή κυμαίνεται στούς διάφορους τύπους Σχολείων ἀπό 49,24-74,25% - καί τῆς Β'τάξεως - αὐτή κυμαίνεται ἀπό 76,82-89,10% μόνο στά

στά γλωσσικά μαθήματα καί στή σπουδή τοῦ Περιβάλλοντος - δέν ἔπρεπε νά ὑπάρχει. Οἱ προβαλλόμενοι λόγοι γιά νά δικαιολογήσουν τή διαφορά αὐτή (σελ. 15, παραγ. 3), δέν εἶναι ἀρκετοί.

5. Σχετικά μέ τήν ἑρμηνεία τῶν ἀποτελεσμάτων διαπιστώνεται ὅτι δέν ἔγινε κατά τρόπο ἀναλυτικό, πού νά στηρίζεται στά πραγματικά ἀποτελέσματα . Σέ μιά περίπτωση μάλιστα ἡ ἑρμηνεία τῶν εὑρημάτων στηρίζεται σέ ἁπλές ὑποθέσεις καθ' ὅλη σέ δεδομένα(σελ. 13, τελευταία παράγραφος).

6. Ὡς προτέρημα τῆς ἐργασίας θεωρεῖται τό γεγονός ὅτι ἡ ἀξιολόγηση τῆς ἐπιδόσεως ἔγινε σέ διαφοροποιημένους ἐπί μέρους τομεῖς γιά κάθε μάθημα, πρᾶγμα πού ἐπιτρέπει νά διαπιστωθεῖ ποιά ἀντικείμενα τοῦ προγράμματος παρουσιάζουν μικρότερη ἤ μεγαλύτερη δυσχέρεια κατανοήσεως ἀπό τούς μαθητές.

7. Οἱ παρατηρήσεις, πού ἀνέφεραν οἱ δάσκαλοι, ἀξιολογῶντας τό πρόγραμμα, εἶναι προφορικές (σελ. 15, παράγρ. 2), ἔχουν καθαρά ὑποκειμενικό χαρακτῆρα καί δέν ὑπάρχουν στό φάκελο στοιχεῖα ἀντικειμενικῆς ἀξιολογήσεως ἀπό τούς δασκάλους , πού νά προκύπτουν ἀναμφισβήτητα ἀπό πειραματικό ἔλεγχο καί στατιστική ἐπεξεργασία. Ἑπομένως τόσο οἱ "θετικές" ὅσο καί οἱ ἀρνητικές παρατηρήσεις τῶν δασκάλων (σελ. 15) ἔχουν ἀξία μόνο σχετική.

ζ ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1) Σχετικά μέ τά γενικά συμπεράσματα τῆς ὁμάδας ὅτι "τό πρόγραμμα εἶναι ἐφαρμόσιμο" καί ὅτι "τά ποσοστά ἐπιτυχίας σέ ὅλα σχεδόν τά μαθήματα καί τούς τομεῖς των εἶναι πάνω ἀπό τή βάση" (σελ. 15,16), ἔγινε λόγος στά προηγούμενα.

2) Ἀναφορικά μέ τή διαπίστωση τῆς ὁμάδας ὅτι "ἡ ὕλη τοῦ προγράμματος προκαλεῖ τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν", παρατηρεῖται ὅτι αὐτό δέν ἔχει ἐλεγχθεῖ μέ ἀντικειμενικά κριτήρια.

3) Τελικά σχετικά μέ τόν ἰσχυρισμό τῆς ὁμάδας ὅτι "οἱ μέθοδοι πού ὑποδεικνύει (ἐνν. τό πρόγραμμα) συντελοῦν στή δημιουργικότερη καί καλύτερης ποιότητας μάθηση", παρατηρεῖται ὅτι δέν μπορεῖ ὁ ἰσχυρισμός αὐτός νά θεωρηθεῖ ἔγκυρος, γιατί οὔτε γιά τήν Α΄οὔτε γιά τή Β΄τάξη ἔγινε συγκριτικός ἔλεγχος τοῦ ποσοῦ καί τοῦ ποιοῦ μαθήσεως καί τῶν μεθόδων διδ/λίας μέ ἀντίστοιχες ὁμάδες ἐλέγχου.

4) Ἡ τελική πρόταση τῆς ὁμάδας (σελ. 16) γιά τήν ἐπέκταση τῆς

"ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Α΄καί Β΄τάξεων σέ μεγαλύτερη περιοχή τῆς χώρας μας" καί ἡ διαπίστωση τῆς ἀνάγκης "νά καταστρωθεῖ ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τά Μαθηματικά καί τίς Φυσικές ἐπιστῆμες τῆς Β΄τάξεως γιά πειραματική ἐφαρμογή ἀπό τό ἐρχόμενο σχολ. ἔτος", ἀποτελοῦν σαφῆ ὁμολογία ὅτι ὁ"γενόμενος πειραματισμός" εἶναι ἐλλιπής καί δέν ἱκανοποίησε οὔτε τήν ἴδια τήν ὁμάδα, πού μέ ζῆλο ἐργάσθηκε γι'αὐτόν.

Β) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1) Μέ βάση τήν πεῖρα καί τά πορίσματα τῆς ὁμάδας ἐργασίας τά ὁποῖα, ἔστω καί ἀπό ἀρνητική ἄποψη, εἶναι χρήσιμα γιά τό σχεδιασμό νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν τάξεων Α΄καί Β΄, κρίνεται σκόπιμο νά ἐπαναληφθεῖ, σέ συνεννόηση μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς, ἀπό τήν ἴδια ὁμάδα καί στίς ἴδιες τάξεις ἡ δοκιμαστική ἔρευνα, μέ ἀντιπροσωπευτική δειγματοληψία πού θά καλύπτει εὐρύτερη γεωγραφική περιοχή.

2) Νά καταστρωθεῖ ἀπό τήν ἴδια ὁμάδα ἐργασίας συμπληρωματικό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί γιά τά ἄλλα μαθήματα τῶν Α΄καί Β΄τάξεων καί νά ἐφαρμοσθεῖ ὁλοκληρωμένο καί

3) νά συνεχίσει παράλληλα τό Τμῆμα τήν κατάστρωση ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Γ΄τάξεως Δημοτικοῦ καί τήν πειραματική ἔρευνα σ'αὐτό, σύμφωνα μέ τό διάγραμμα πού ἀναφέρεται στόν προγραμματισμό ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος γιά τό ἔτος 1977.

Θέμα 2ο. Προγραμματισμός ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως κατά τό ἔτος 1977 (ἔγγραφο κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ ἀριθμ. 1888/4-1-1977).

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης εἰσηγούμενος γιά δεύτερη φορά τό θέμα, λέγει τά ἑξῆς:

Μέ πράξη τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 2/7-1-77 καθορίστηκαν τά γενικά πλαίσια τῶν ἐργασιῶν καί τῶν στόχων γιά τό 1977 καί ἡ ἀξιολογική κατάταξή τους ἀνάλογα μέ τή σημασία τους. Καθορίστηκαν ἐπίσης τά χρονοδιαγράμματα γιά τή μελέτη καί τήν ἐφαρμογή τους καθώς καί ὁ τρόπος ὀργανώσεως καί πραγματώσεώς του. Ἐπειδή ὅμως α) στό μεταξύ τό Τμῆμα ἐκλήθη μέ τό ἔγγραφο τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ ἀριθμ. 40/8-1-77 νά ἀποφανθεῖ γιά τή χρησιμότητα ἢ μή τῶν πορισμάτων τῆς ἔρευνας πού ὀργανώθηκε τό σχολ. ἔτος 1975-76 ἀπό εἰδικούς συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα τῆς Α΄καί Β΄τάξεως τοῦ

Δημοτικοῦ Σχολείου καί β) ἡ προσεκτική μελέτη ὅλων τῶν σχετικῶν μέ αὐτή στοιχείων τοῦ ἀρκετά ὀγκώδους φακέλου ἐπέβαλε στό Τμῆμα νά ἀσχοληθεῖ σέ ἕξ (6) συνεχεῖς συνεδρίες γιά νά μπορέσει μέ ὁλοκληρωμένη συναίσθηση ἐπιστημονικῆς εὐθύνης νά διατυπώσει γνώμη, τό Τμῆμα, ἀνέβαλε τήν ἀποστολή τῆς σχετικῆς ὅτό πρῶτο ἔγγραφο τοῦ κ. Προέδρου μέχρις, ὅτου ὁλοκληρωθοῦν τά τελικά συμπεράσματα σχετικά μέ τήν ἔρευνα αὐτή.

Ἔτσι τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη ὅσα ἀποφασίστηκαν στίς συνεδρίες ἀριθμ. 12/24-1-77, 13/25-1-77, 14/27-1-77, 15/28-1-77, 16/1-2-77 καί 17/2-2-77, ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίζει

ἀναμορφώνει τήν ἀρ.2/[illegible]-1-77 πραξη του καί καθορίζει τά θέματα πού θά ἀπασχολήσουν τό Τμῆμα κατά τό 1977, ὅπως τό ἔγγραφο τοῦ κ.Προέδρου προβλέπει, ὡς ἑξῆς:

Α) Τελική διαμόρφωσις τοῦ προσωρινοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, πού ἀναμορφώθηκε ἀφοτόυμῆμφ μέ βάση τίς κρίσεις καί παρατηρήσεις γι'αὐτό ἀπό τούς Δ/ντές τῶν Παιδαγ. Ἀκαδημιῶν, Ἐπόπτες, Βοηθωρητές Δημοτ. Σχολείων καί ἀπό τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Διδ/κῆς Ὁμοσπονδίας.

Χρονική διάρκεια μελέτης καί ἐπεξεργασίας τῶν ἀπαντήσεων:1-2 μῆνες ἔπειτα ἀπό τήσυγκέντρωση ὅλων τῶν ἀπαντήσεων:1-2 μῆνες ἔπειτα ἀπό τή συγκέντρωση ὅλων τῶν ἀπαντήσεων.

Β)Προκήρυξη συγγραφῆς νέων διδακτικῶν βιβλίων σύμφωνα μέ τό ἀναμορφωμένο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα .

Χρονική διάρκεια γιά τήν κατάρτιση τῶν ὅρων τῶν ὁδηγιῶν καί τῶν ὑποχρεώσεων τῆς συγγραφῆς:τρεῖς τουλάχιστο μῆνες ἔπειτα ἀπότήν τελική ἔγκριση τοῦ Προγράμματος.

Γ) Κατάστρωση νέου Α.Π. γιά τίς τάξεις Γ'καί Δ'.

Τοῦτο ἀποβλέπει στή σταδιακή ἀναμόρφωση τοῦ Α.Π. μέ βάση τά σχετικά πρότυπα ἄλλων προηγμένων χωρῶν καί τά δεδομένα τῆς Ἑλληνικῆς πραγματικότητας. Ἡ ἐνέργεια αὐτή εἶναι ἐπακόλουθο τῆς ὁμόφωνης διαπιστώσεως τοῦ Τμήματος, ὅτι ἡ ἔρευνα στήν Α'καί Β' τάξη πρέπει νά ἐπαναληφθεῖ ἀπ'τήν ἴδια ὁμάδα ἐργασίας γιά τούς λόγους πού ἐκθέσαμε στό ὑπ'ἀριθμ. 17/2-2-77 πρακτικό τοῦ Τμήματος.

Τρόπος ὀργανώσεως

β) Συγκρότηση ειδικών ομάδων εργασίας από εκπαιδευτικούς υπό την προεδρία μελών του Τμήματος για τη κατάστρωση Αναλυτικού Προγράμματος των διαφόρων μαθημάτων. Κάθε ομάδα θα προεδρεύεται από ένα σύμβουλο του Τμήματος.

α) Μελέτη και καθορισμός από το Τμήμα των γενικών αρχών που θα προσδιορίσουν τη δομή και το περιεχόμενο του Δ.Π.

γ) Καθορισμός του τρόπου συνεργασίας των ομάδων για αμοιβαία ενημέρωση και συντονισμό.

Χρονική διάρκεια: Ολόκληρο το 1977 με προοπτική πειραματικής εφαρμογής στο άμεσως επόμενο έτος. Ο χρόνος αυτός κρίνεται αναγκαίος, γιατί, όπως πιστεύεται, στο μεταξύ θα έχει περατωθεί η επανάληψη σε ευρύτερη κλίμακα του πειραματισμού στη Α΄και Β΄τάξη από την Ομάδα εργασίας

Δ) Επιμόρφωσις Διδακτικού και Εποπτικού Προσωπικού.

Γενικός σκοπός: Η επιμόρφωση και ενημέρωση του Διδακτικού και Εποπτικού Προσωπικού της Δημοτικής Εκπ/σεως στα κυριότερα σημεία της Εκπαιδευτικής Μεταρρυθμίσεως και συγκεκριμένα στα ακόλουθα:

1) Ενημερωτικές ομιλίες σχετικά με το αναμορφωμένο προσεχινό Αναλυτικό Πρόγραμμα και ιδιαίτερα για τα σημεία εκείνα που παρουσιάζουν σημαντικές καινοτομίες.

2) Η Γραμματική της Δημοτικής και η διδασκαλία της.

3) Νέες απόψεις για το μάθημα της αγωγής του Πολίτη.

4) Η σπουδή του περιβάλλοντος και το πρόβλημα της προστασίας του.

5) Η οργάνωση της εργασίας των μαθητών στο σχολείο και στο σπίτι.

Οργάνωση: από Συμβούλους του ΚΕΜΕ και Επόπτες Δημοτ. Εκπ/σεως σε κέντρα των Ανωτέρων Εκπ/κών Περιφερειών Δημοτικής Εκπαιδεύσεως.

Χρονοδιάγραμμα: 3-10 Σεπτ. 1977

Δ) Επιμόρφωσις των νεοδιοριζομένων διδασκάλων.

Σκοπός: Επειδή οι νεοδιοριζόμενοι δάσκαλοι κατά τα μακρά χρόνια της αδιοριστίας τους (κατά μέσον όρο 5-6) όχι μονάχα έχουν, κατά μέγα μέρος, αποξενωθεί από όσα διδάχτηκαν στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες σχετικά με την διδακτική και παιδαγωγική πράξη, αλλά έχουν χάσει και αυτό τον αρχικό επαγγελματικό ενθουσιασμό τους, κρίνεται απαραίτητη η μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα ανανέωση της μορφώσεώς του.

Οργάνωση: Όσοι δάσκαλοι διορίζονται, πριν αναλάβουν τα καθήκοντά τους, θα καλούνται στην Αθήνα για μιά μηνιαία εντατική μετεκπαίδευ-

./.

στη στά Παιδαγωγικά, στή Διδακτική καί στήν ἐξοικείωσή του μέ τή Γραμματική τῆς Δημοτικῆς γλώσσας.

Ἡ ἐκπαίδευση θά γίνει ὁμαδικά ἤ κατά τμήματα ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν διοριζομένων πού θά μισθοδοτοῦνται ἤδη κανονικά γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν ἐξόδων διαβιώσεώς τους.

Τό διδακτικό ἔργο θά ἀναλάβουν ἀνάλογα μέ τήν εἰδικότητά τους, σύμβουλοι τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, Δ/ντές Παιδ. Ἀκαδημιῶν, Ἐπόπτες Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως καί γενικά ἐπιστήμονες παιδαγωγοί.

Χρονοδιάγραμμα: Αὐτό θά προσδιορισθεῖ ἀπό τό χρόνο πού θά γίνουν οἱ διορισμοί.

Θέμα 3ο.

Διαγωνισμός ζωγραφικῆς τῆς μεταξύ τῶν μαθητῶν Ε΄ καί ΣΤ΄τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Ν. Κυκλάδων.

Ὁκ.Εἰσηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Εἰσάγεται νομοτύπως τό Τμῆμα γιά γνωμοδότηση ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς Νομαρχίας Κυκλάδων ἀριθμ. 35/17/1/77, μέ τό ὁποῖο ζητεῖται ἡ ἔγκριση προκηρύξεως διαγωνισμοῦ ζωγραφικῆς μεταξύ τῶν μαθητῶν τῆς Ε΄καί ΣΤ΄τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τοῦ Νομοῦ Κυκλάδων μέ θέμα: "Φεύγουν τά παλιά σπίτια", ἀπό τήν ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Πανεπιστημίου 10-Ἀθῆναι).

Ὁ κ. εἰσηγητής ἔχει τήν γνώμην ὅτι μέ ἕνα παρόμοιο διαγωνισμό θά ὠφεληθοῦν οἱ μαθητές στήν προσπάθειά τους νά γνωρίσουν καί νά ἐκτιμήσουν τήν ἀρχιτεκτονική πλευρά τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομίας, ἀλλά καί στήν κοινωνία θά δώσουν τήν εὐκαιρία νά προσέξει αὐτήν τήν κληρονομιά. Γι'αὐτό

προτείνει

νά γνωματεύσει τό Τμῆμα θετικῶς γιά τή χορήγηση τῆς ἄδειας γιά τήν προκήρυξη τοῦ διαγωνισμοῦ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση καί ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

γνωματεύει

νά ἐγκριθεῖ ἡ προκήρυξη διαγωνισμοῦ μεταξύ τῶν μαθητῶν τῆς Ε΄καί ΣΤ΄τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Νομοῦ Κυκλάδων μέ θέμα: "Φεύγουν τά παλιά ὄμορφα σπίτια" τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, γιατί θά ὠφεληθοῦν οἱ μαθητές στήν προσπάθειά τους νά γνωρίσουν καί νά ἐκτιμήσουν οἱ

ίδιοι τήν παραδοσιακή μας αρχιτεκτονική καί όσα στενά συνδέονται μ' αύτήν καί θά δώσουν καί στήν κοινωνία τήν εύκαιρία νά προσέξει καί νά έκτιμήσει αύτή τήν πλευρά τής παραδόσεώς μας.

Ύστερα από αύτά τελείωσε ή συνεδρία

Ο Πρόεδρος

Ν. Παγιατάκης

Η Γραμματέας

Βάνυ Δ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 18/1977

Σήμερα, 4 Φεβρουαρίου 1977, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Θεμιστοκλῆς Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασίλειος Κονιδιτσιώτης καί Κωνσταντῖνος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς ή γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιά Σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῶν νηπιαγωγείων".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

./.

Στή συνέχεια ὁ Εἰσηγητής γιά τό θέμα κ. Δ. Ἀνδριόπουλος , Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφό του, ἀριθμ. πρωτ. 150950/22-12-1976, ὁ Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση, σύμφωνα μέ τό ἄρθρ. 1, παράγρ. 2 τοῦ Ν. 186/75, Σχ. Προεδρ. διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῶν νηπιαγωγείων". Τοῦτο συνοδεύεται μέ τή σχετική αἰτιολογική ἔκθεση. Τό συζητούμενο Σχ. Νόμου ἀποτελεῖται ἀπό 13 ἄρθρα, τά ὁποῖα ἀναφέρονται στά ὅρια τῆς γεωγραφικῆς περιφέρειας τοῦ κάθε Νηπιαγωγείου καί στόν τρόπο καθορισμοῦ τους, στά βιβλία καί ἔντυπα πού πρέπει νά τηροῦνται στό ἀρχεῖο, στίς ἑορταστικές καί ἄλλες ἐκδηλώσεις, στίς ἐκδρομές, στή διάρκεια τοῦ σχολικοῦ καί διδακτικοῦ ἔτους, στίς ἑορτές καί ἡμέρες ἀργίας, στή διακοπή ἐργασίας σέ ἔκτακτες συνθῆκες καί στίς ἐγγραφές καί στή φοίτηση τῶν κανονικῶν καί τῶν ἀποκλινόντων νηπίων.

Ἔπειτα ὁ κ. Εἰσηγητής προτείνει τό ὑπό συζήτηση Σχ. Προεδρ. διατάγματος νά τροποποιηθεῖ μέ βάση τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

Α) Γενική παρατήρηση

Κρίνεται σκόπιμη ἡ ἀλλαγή τῆς σειρᾶς τῶν ἄρθρων , ἐπειδή ὁρισμένα ἄρθρα μέ τεχνική σημασία προηγοῦνται ἄλλων, πού μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς ἄρθρα γενικά καί θεμελιώδη γιά προεδρ. Διάταγμα . Εἰδικότερα προτείνεται νά γίνουν οἱ ἑξῆς μεταβολές:

Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 10 νά τεθεῖ ὡς 1 ἄρθρο. τό ἄρθρο 1 ὡς ἄρθρο 2, τό 5 ὡς 3, τό 6 ὡς 4, τό 7 ὡς 5, τό 8 ὡς 6, τό 9 ὡς 7, τό 10 ὡς 8 τό 11 ὡς 9, τό 2 ὡς 10, τό 6 ὡς 11, τό 3 ὡς 12, τό 4 ὡς 13, τό 12 καί 13 ὡς 14 καί 15 ἀντίστοιχα.

Β. Παρατηρήσεις σέ κάθε ἄρθρο

1. Ἄρθρο 1ο.

Ὁ ἀριθμός τῶν γονέων, πού ἀπαιτεῖται (παραγρ. 2) γιά τήν αἴτηση μετατοπίσεως τῶν ὁρίων τῶν Νηπιαγωγείων, νά μειωθεῖ ἀπό 5 σέ 3, γιατί τοῦτο ἐξυπηρετεῖ γενικότερους ἀνθρωπιστικούς σκοπούς, ὅταν πρόκειται γιά νήπια ἐργαζόμενων οἰκογενειῶν, καί τοιχεῖ πρός τούς στόχους τῆς εὐρύτερης κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Πολιτείας.

./.

2. "Αρθρο 2ο.

Κρίνεται περιττή ή ταυτόχρονη τήρηση "Ημερολογίου λειτουργίας νηπιαγωγείου" καί "βιβλίου διδασκομένων ένοτήτων" καί προτείνεται ή καθιέρωση ενιαίου "Βιβλίου διδασκομένων ένοτήτων καί γενικής λειτουργίας τοῦ Νηπιαγωγείου".

3. "Αρθρο 3ο " Εκδηλώσεις Νηπιαγωγείων".

α) Γιά τή θρησκευτική ἀγωγή τῶν μαθητῶν θεωρεῖται σκόπιμο νά προστεθεῖ, μετά τίς λέξεις "25ης Μαρτίου"" τῆς παραγρ. 1, ἡ φράση "ὡς καί θρησκευτικαί τοιαῦται".

β) Προτείνεται ἡ διαγραφή τοῦ τελευταίου μέρους τῆς ἴδιας παραγράφου, ἐπειδή 1) μέ τήν ἔνταξη τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων τῶν νηπίων στά προγράμματα τῶν Δήμων καί Κοινοτήτων τά νήπια καταπονοῦνται καί 2) θά ἀποφεύγονται ὁρισμένες κατιχρήσεις καί παρεμβάσεις ἐξωσχολικῶν παραγόντων σέ βάρος τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου τοῦ νηπιαγωγείου.

γ) Τό τελευταῖο μέρος τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ("Εὐνόητον ,.... τοῦ Νηπιαγωγείου") νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Αἱ ὡς ἄνω ἐκδηλώσεις δέον νά εἶναι ὀλίγαι, λιταί, καλῶς ἐπιλεγμέναι καί νά ἐντάσσωνται ὀργανικῶς εἰς τήν ὅλην παιδαγωγικήν ἀτμόσφαιραν καί ἐργασίαν τοῦ Νηπιαγωγείου ἀπαγορευομένων τῶν θεαματικῶν καί ἐξεζητημένων τοιούτων, αἱ ὁποῖαι ταλαιπωροῦν τά νήπια".

4. "Αρθρο 5ο "Σχολικόν καί διδακτικόν Ἔτος".

Τά ἀναφερόμενα (παραγρ. 3) στήν ἔναρξη καί λήξη τῶν μαθημάτων νά προσαρμοσθοῦν πρός τό ἀντίστοιχο ἄρθρο τοῦ Προεδρ. Διατάγματος γιά τήν "ὀργάνωση καί λειτουργία τῶν Δημ. Σχολείων".

5. "Αρθρο 7ο "Διακοπή ἐργασίας λόγῳ ἐκτάκτων συνθηκῶν".

Ἐπειδή, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 21 τοῦ Ν.309, συνιστῶνται θέσεις Ἐπιθεωρητῶν Προσχολικῆς Ἀγωγῆς, νά ἀντικατασταθεῖ ἡ φράση "Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως" μέ τή φράση "Ἐπιθεωρητοῦ Προσχολικῆς Ἀγωγῆς".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

6. "Άρθρο 10ο "Φοίτησις νηπίων".

α) Έπειδή ή παραγρ. 1 άποτελεῖ θεμελιώδη ἀρχή καί ἐκφράζει τή γενική ἐκπαιδευτική πολιτική τῆς Πολιτείας, προτείνεται ἡ μεταφορά της στήν ἀρχή τοῦ Σχεδίου τοῦ Π.Δ. καί ὁ χαρακτηρισμός της ὡς 1ου Ἄρθρου αὐτοῦ.

β) Προστίθεται ὡς ἀποτελοῦσα παράγραφος ἡ ἑξῆς φράση ἡ ὁποία ἔχει ληφθεῖ ἀπό τό Ν.309, Ἄρθρ. 4, παραγρ. 1: "Εἰς τά νηπιαγωγεῖα ἐγγράφονται νήπια συμπληροῦντα τήν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους ἐγγραφῆς ἡλικίαν 3 ἐτῶν καί 6 μηνῶν, ἀποδεικνυομένην διά ληξιαρχικῆς πράξεως".

γ) Στήν παραγρ. 2 νά ἀντικατασταθεῖ ἡ φράση "καί νά προσκομίζουν.....ἰατρικήν βεβαίωσιν" μέ τήν ἑξῆς:"καί εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας πέραν τῶν 5 ἡμερῶν οἱ γονεῖς νά προσκομίζουν σχετικήν ἰατρικήν βεβαίωσιν", ἐπειδή σύμφωνα μέ τήν παροῦσα διατύπωση τοῦ Ἄρθρου θά ἀπαιτεῖται ἡ προσκόμιση ἰατρικῆς βεβαιώσεως ἀκόμη καί σέ ἁπλῆς μορφῆς ἀδιαθεσίες (2-3 ἡμερῶν) τῶν νηπίων.

δ) Στήν παράγρ. 3 νά διαγραφεῖ ἡ φράση "μέ τάξιν καί ἡσυχίαν", γιατί ἀναφέρεται σέ παιδαγωγικές ἀσχολίες πού δέν θά ἔπρεπε νά νομοθετηθοῦν.

7. "Άρθρο 11ο. "Φοίτησις ἀποκλινόντων τοῦ κανονικοῦ νηπίων".

Ἡ ἀπομάκρυνση ἀπό τό νηπιαγωγεῖο νηπίων, πού ἀποκλίνουν τοῦ κανονικοῦ νηπίου, νά γίνεται μέ αἰτιολογημένη γνωμάτευση εἰδικοῦ Παιδοψυχιάτρου καί ὄχι μέ γνώμη τοῦ "οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ".

Γ) Τελική πρόταση: Νά προστεθεῖ ἄρθρο μεταξύ τοῦ 11ου καί 12ου Ἄρθρου, στό ὁποῖο νά ἀναγράφεται:"Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἔχουν ἐφαρμογήν καί ἐπί τῶν ἰδιωτικῶν Νηπιαγωγείων".

./.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:α) τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ.Γ.Ράλλη, ἀριθμ. 150950/22-12-76, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση Σχ. Προεδρ. διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῶν Νηπιαγωγείων", β) τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 2, παραγρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Ἀνδριόπουλου καί δ) τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωματεύει

Α) Γενικά προτείνει νά γίνουν οἱ ἑξῆς μεταβολές: Ἡ παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 10 νά τεθεῖ ὡς 1ο ἄρθρο, τό ἄρθρο 1 ὡς ἄρθρο 2, τό 5 ὡς 3, τό 6 ὡς 4, τό 7 ὡς 5, τό 8 ὡς 6, τό 9 ὡς 7, τό 10 ὡς 8, τό 11 ὡς 9, τό 2 ὡς 10, τό 6 ὡς 11, τό 3 ὡς 12, τό 4 ὡς 13, τό 12 καί 13 ὡς 14 καί 15 ἀντίστοιχα, ἐπειδή ὁρισμένα ἄρθρα μέ τεχνική σημασία προηγοῦνται ἄλλων, πού μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς ἄρθρα γενικά καί θεμελιώδη γιά τό Προεδρ. Διάταγμα.

Β. Γιά τό ἄρθρο 1ί

Νά μειωθεῖ ὁ ἀριθμός τῶν γονέων, πού ἀπαιτεῖται (παρ. 2) γιά τήν αἴτηση μετατοπίσεως τῶν ὡρῶν τῶν Νηπιαγωγείων, ἀπό 5 σέ 3, γιατί τοῦτο ἐξυπηρετεῖ γενικώτερους ἀνθρωπιστικούς σκοπούς, ὅταν πρόκειται γιά νήπια ἐργαζόμενων οἰκογενειῶν, καί στοιχεῖ πρός τούς στόχους τῆς εὐρύτερης κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς πολιτείας.

2. Γιά τό ἄρθρο 2:

Κρίνει περιττή τήν ταυτόχρονη τήρηση "Ἡμερολογίου λειτουργίας τοῦ Νηπιαγωγείου" καί "Βιβλίου διδασκομένων ἑνοτήτων" καί προτείνει τήν καθιέρωση ἑνιαίου "Βιβλίου διδασκομένων ἑνοτήτων καί γενικῆς λειτουργίας τοῦ Νηπιαγωγείου".

3. Γιά τό ἄρθρο 3 "Ἐκδηλώσεις Νηπιαγωγείων".

α) Στήν πρώτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, μετά τίς λέξεις "25ης Μαρτίου" , νά προστεθεῖ ἡ φράση "ὡς καί θρησκευτικαί τοιαῦται", γιά τή θρησκευτική ἀγωγή τῶν μαθητῶν.

β) Νά διαγραφεῖ τό τελευταῖο μέρος τῆς ἴδιας παραγράφου "Αἱ ἐκδηλώσεις .....ἀργίας ταύτης" ἐπειδή: 1) μέ τήν ἔνταξη τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων τῶν νηπίων στά προγράμματα τῶν Δήμων καί κοινοτήτων τά νήπια καταπονοῦνται καί 2) δέ ἀποφεύγονται ὁρισμένες παρεμβάσεις

./.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ἐξωσχολικῶν παραγόντων σέ βάρος τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου τοῦ νηπιαγωγείου.

γ) Τό τελευταῖο μέρος τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ "Ἐνδέχεται τυγχάνει.....τοῦ Νηπιαγωγείου" νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:"Αἱ ὡς ἄνω ἐκδηλώσεις δέον νά εἶναι ὀλίγαι, λιταί, καλῶς ἐπιλεγμέναι καί νά ἐντάσσωνται ὀργανικῶς εἰς τήν ὅλην παιδαγωγικήν ἀτμόσφαιραν καί ἐργασίαν τοῦ Νηπιαγωγείου ἀπαγορευομένων τῶν θεαματικῶν καί ἐξεζητημένων τοιούτων, αἱ ὁποῖαι ταλαιπωροῦν τά νήπια".

4) Γιά τό Ἄρθρο 5 "Σχολικόν καί διδακτικόν ἔτος".

Τά ἀναφερόμενα (παρ. 3) στήν ἔναρξη καί λήξη τῶν μαθημάτων νά προσαρμοσθοῦν πρός τό ἀντίστοιχο ἄρθρο τοῦ Προεδρ. Διατάγματος γιά τήν "ὀργάνωση καί λειτουργία τῶν Δημοσιῶν Σχολείων".

5) Γιά τό Ἄρθρο 7 "Διακοπή ἐργασίας λόγῳ ἐκτάκτων συνθηκῶν".

Στό ἐδάφιο β τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "Ἐπιθεωρητοῦ Προσχολικῆς Ἀγωγῆς" γιατί σύμφωνα μέ τό Ἄρθρο 21 τοῦ Ν.309 συνιστῶνται θέσεις Ἐπιθεωρητῶν Προσχολικῆς Ἀγωγῆς.

6) Γιά τό Ἄρθρο 10 "Φοίτησις νηπίων".

α) Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά μεταφερθεῖ στήν ἀρχή τοῦ Σχεδίου τοῦ Προεδρ. Διατάγματος ὡς 1ο ἄρθρο αὐτοῦ, ἐπειδή ἀποτελεῖ θεμελιώδη ἀρχή καί ἐκφράζει τή γενική ἐκπαιδευτική πολιτική τῆς Πολιτείας.

β) Νά προστεθεῖ ὡς αὐτοτελής παράγραφος ἡ ἑξῆς φράση, πού ἔχει ἀντιληφθεῖ ἀπό τό Ν.309, ἄρθρ. 4, παραγρ. 1:"Εἰς τά νηπιαγωγεῖα ἐγγράφονται νήπια συμπληροῦντα τήν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους ἐγγραφῆς ἡλικίαν 3 ἐτῶν καί 6 μηνῶν, ἀποδεικνυομένην διά ληξιαρχικῆς πράξεως".

γ) Στήν παράγραφο 2 νά ἀντικατασταθεῖ ἡ φράση "καί νά προσκομίζουν.....ἰατρικήν βεβαίωσιν" μέ τήν ἑξῆς:"καί εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας πέραν τῶν 5 ἡμερῶν οἱ γονεῖς νά προσκομίζουν σχετικήν ἰατρικήν βεβαίωσιν", ἐπειδή σύμφωνα μέ τήν παροῦσα διατύπωση τοῦ ἄρθρου θά ἀπαιτεῖται ἡ προσκόμιση ἰατρικῆς βεβαιώσεως ἀκόμη καί σέ ἁπλῆς μορφῆς ἀδιαθεσίες (2-3 ἡμερῶν) τῶν νηπίων.

δ) Νά διαγραφεῖ ἡ παραγρ. 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, γιατί τό περιεχόμενό της ἀφορᾶ σέ καθήκοντα, τά ὁποῖα συμπίπτουν μέ παιδονομικές ἀπαιτήσεις, πού προϋποτίθεται ὅτι ἡ νηπιαγωγός γνωρίζει.

7) Γιά τό ἄρθρο 11:Νά τροποποιηθεῖ μέ τήν ἑξῆς παρατήρηση:Ἡ ἀπομάκρυνση ἐπιτρέπεται μόνον ὅταν πρόκειται γιά σοβαρές ἀποκλίσεις ἀπό τό κανονικό

./.

καί μέ βάση ὑπεύθυνα αἰτιολογημένη ἰατροψυχοπαιδαγωγική γνωμάτευση.

8) Νά προστεθεῖ νέο ἄρθρο μεταξύ τοῦ 11ου καί 12ου ἄρθρου στό ὁποῖο νά ἀναγράφεται:

"Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἔχουν ἐφαρμογήν καί ἐπί τῶν ἰδιωτικῶν Νηπιαγωγείων".

"Επειτα ἀπό αὐτά, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση, ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΕΠΕΡ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματεύς

Βάρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 19/1977

Σήμερα, 9 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδαρτσιώτης καί Χων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου , μέ βαθμό 7ο . Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία:1)"Σύγχρονα Μαθηματικά γιά τά Νηπιαγωγεῖα" καί 2) "Σύγχρονα Μαθηματικά διά τήν Α΄τάξη τοῦ Δημοτικοῦ " τοῦ Σ. Μποσνακίδη.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας, ἀριθ. Φ.30971/16/117180/5-11-76, διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Σ. Μποσνακίδη καθώς καί τά βιβλία του "Σύγχρονα Μαθηματικά διά τά Νηπιαγωγεῖα" καί "Σύγχρονα Μαθηματικά διά τήν Α΄τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ" γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τό Νόμο 186/1975, ἀρθρ.2. παραγρ. 5.

Στήν αἴτηση ἀναφέρεται ὅτι τά βιβλία αὐτά γνωστοποιήθηκαν ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας μέ τήν ἐγκύκλιο, ἀριθμ. 26219/10-3-76, στά σχολεῖα καί κρίθηκαν κατάλληλα ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας μέ ἐπιστολή πρός τόν συγγραφέα τῆς 16-7-1976.

Ἔχουν μεταφρασθεῖ στά Ἀγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά καί Ἀραβικά.

. / .

Α) Τό βιβλίο "Σύγχρονα Μαθηματικά γιά τό Νηπιαγωγείο", είναι μιά καλαίσθητη μονόχρωμη έκδοση, μεγάλου σχήματος, 112 σελίδων μέ σχέδια καί σχήματα, πού μπορεῖ τό παιδί νά χρωματίζει μέ τό δικό του τρόπο καί ἔτσι νά μετέχει πιό εὐχάριστα στή μάθηση. Εἶναι γραμμένο ἔτσι, ὥστε νά μπορεῖ καί ἡ ἁμύητη ἀκόμη νηπιαγωγός νά ἐφαρμόσει μέ ἐπιτυχία τό νέο τρόπο διδασκαλίας τῶν μαθηματικῶν.

Εἰσάγει συστηματικά τό παιδί στήν παρατήρηση καί στή σωστή διάκριση τῶν ἀντικειμένων, στήν ἀναγνώριση θέσεων-χώρου, ἀναγνώριση μεγέθους, στήν ἔννοια τῶν γραμμῶν, στά σύνολα, στίς λογικομαθηματικές ἔννοιες, στούς ἀριθμούς 1-10 καί στήν αἰσθητοποίηση τοῦ μισοῦ ($\frac{1}{2}$) μιᾶς ἐπίπεδης ἐπιφάνειας.

Β) Τό βιβλίο "Σύγχρονα Μαθηματικά γιά τήν Α'τάξη τοῦ Δημοτικοῦ" εἶναι μεγάλου σχήματος, σέ καλαίσθητη ἔκδοση μονόχρωμη, ὥστε νά μπορεῖ τό παιδί νά χρωματίζει καί νά μετέχει ἔτσι ἐνεργά στή μάθηση. Μέ ζωγραφιές, σχέδια καί σχήματα εἰσάγει μεθοδικά τό παιδί στήν ἀναγνώριση θέσεων-χώρου, στήν ἔννοια τῶν γραμμῶν, στίς λογικομαθηματικές ἔννοιες, στίς ἐπίπεδες ἐπιφάνειες-σχήματα, στήν ἔννοια τῶν συνόλων, στήν ἔννοια τῶν ἀριθμῶν, στήν πρόσθεση, ἀφαίρεση, πολλαπλασιασμό καί διαίρεση τῶν ἀριθμῶν ὡς τό 100 καί στήν αἰσθητοποίηση τοῦ μισοῦ ($\frac{1}{2}$) μιᾶς ἐπιπέδου ἐπιφάνειας.

Καί τά δύο βιβλία ἀποτελοῦν προσπάθεια βελτιώσεως καί ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν σχολιῶν μας πραγμάτων στόν τομέα τῶν Μαθηματικῶν στό Νηπιαγωγεῖο καί στήν Α'τάξη τοῦ Δημοτικοῦ.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ὁ κ. Εἰσηγητής προτείνει νά γνωμοδοτήσει τό Τμῆμα ὅτι τά βιβλία αὐτά εἶναι χρήσιμα ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα στίς νηπιαγωγούς καί τούς δασκάλους, πού θέλουν νά ἐφαρμόσουν δοκιμαστικά στήν πράξη ἕνα νέο τρόπο διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, ἀριθμ. Φ.30971/16/117180/5-11-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Β. Κονιδιτσιώτη καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τά βιβλία α) "Σύγχρονα Μαθηματικά διά τά Νηπιαγωγεῖα" καί β) "Σύγχρονα Μαθηματικά διά τήν Α'τάξιν Δημοτικοῦ", τοῦ Σ. Μποσνακείδη, πρόκειται χρήσιμα μόνο σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις, στίς ὁποῖες, ὕστερα ἀπό κρίση τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς ἑνός νέου ἀντικειμένου μαθήσεως.

"Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Τιμ. Ανδριόπουλος

Η Γραμματεύς

Βρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 20/1977

Σήμερα, 10 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του. (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης , Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως.

1. Συνέχεια συζητήσεως γιά τήν ὀργάνωση τοῦ τρόπου συντάξεως νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

2. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡ διδασκαλία τῆς προσευχῆς στό Δημοτικό Σχολεῖο" τοῦ Δ. Κουλουρίδη.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Συνέχεια συζητήσεως γιά τήν ὀργάνωση τοῦ τρόπου συντάξεως νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Ἔγινε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐργασίας γιά τή σύνταξη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Εἰδικότερα ὁ κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

"Ἐχει ἐξαιρετική σπουδαιότητα τό θέμα τῆς ὅσο τό δυνατό πληρέστερης ὀργανώσεως τῆς ὅλης ἐργασίας γιά τή δημιουργία νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Ἀκριβῶς ἀπό τόν τρόπο πού θά ὀργανωθεῖ ἡ ἐργασία θά ἐξαρτηθεῖ ἐάν τό ἀποτέλεσμα θά εἶναι πράγματι ἀξιόλογο καί θά ἔχει ἐγκυρότητα. Στίς προηγμένες χῶρες ἡ ἐργασία γιά τή διαμόρφωση νέων προγραμμάτων ἤ τήν ἀνάπτυξη καί βελτίωση παλαιοτέρων παίρνει πράγματι σημαντικές διαστάσεις.

Ἐπιθυμῶ νά ἀναφερθῶ πρῶτα στό γεγονός ὅτι στή Μ. Βρεταννία τό ἔτος 1964 ἔγινε τό περίφημο Σχολικό Συμβούλιο (SCHOOL COUNSIL), τό ὁποῖο ἀπο-

τελεῖ τό κύριο σῶμα μελέτης καί ἐπεξεργασίας τῶν σχολικῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων.

Τό σῶμα αὐτό ἕως τό 1970 εἶχε θέσει σέ ἐφαρμογή 140 "ἀναπτυξιακές ἔρευνες" (PROJECTS) καλύπτοντας ὅλες τίς ἀπόψεις ἀναλυτικῶν προγραμμάτων στοιχειώδους καί μέσης Παιδείας καί Ἐκπαιδεύσεως. Ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ ὅτι ἡ ἐτήσια δαπάνη τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν τοῦ Συμβουλίου εἶναι ἕνα ἑκατομμύριο λίρες (1.000.000) ἀπό δύο ἑκατομμύρια λίρες(2.000.000) πού εἶναι ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμός τοῦ κράτους γιά τήν ἐκπαίδευση. Γιά νά ἐξασφαλίζεται ἡ συμμετοχή τῶν Ἐκπαιδευτικῶν ὄχι μόνο στίς δοκιμαστικές ἐφαρμογές, ἀλλά κάί στήν ἀρχική διαμόρφωση καί ἀναμορφώσεις τῶν προγραμμάτων ἔχουν ἱδρυθεῖ σ'ὅλη τή χώρα τά λεγόμενα κέντρα διδασκάλων, ὅπου συναντοῦνται οἱ Ἐκπ/κοί, γιά νά συζητοῦν νέες ἰδέες γιά τή βελτίωση τῶν προγραμμάτων . Στίς 30 ἐπιτροπές τοῦ Συμβουλίου γιά τά προγράμματα ἐκπροσωποῦνται ἀπαραιτήτως οἱ Ἐκπ/κοί μέσῳ τῶν συλλόγων των.

Μέσα σέ ἕνα ἔτος ἔγιναν συνολικά 500 συνεδριάσεις τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν. (Τά στοιχεῖα αὐτά ἔχουν ληφθεῖ ἀπό σχετική μελέτη τοῦ καθηγητοῦ Πανεπιστημίου I. NISBET μέ τίτλο:THESCOHOOLS COUNCIL, κατόπιν ἀναθέσεως ἀπό τόν ὀργανισμό Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καί Ἀναπτύξεως, πού δημοσιεύτηκε στό ἔργο:CASE STUDIES OF EDUCATIONAL INNOVATION.I, AT THE CENTRAL LEVEL, PARI 1973).

Θεωρῶ χρήσιμο σάν μιά ἔνδειξη σχετικῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας ἐπάνω σέ προγράμματα νά ἐκθέσω πολύ συνοπτικά μιά τέτοια ἔρευνα, πού ἔγινε στή Μ. Βρατανία μέ τήν ὀνομασία THE SCIENCE 5/13" PROJECT. Τό σχέδιο μελέτης ἄρχισε τό 1964 μέ μιά ὁμάδα συνεργατῶν. Τό ἔτος 1965 ἄρχισε μιά πρώτη δοκιμασία τοῦ ὑλικοῦ σέ σχολεῖα, πού τά διάλεξαν ἀπό 12 δοκιμαστικές (PILOT) περιοχές. Τό 1966 προστέθηκαν καί ἄλλες περιοχές. Τό σχέδιο -μελέτη τελείωσε τό 1966. Ἀλλά ἀπό τό 1967 τό Σχολικό Συμβούλιο ὀργάνωσε καί ἐχρηματοδότησε ἕνα σχέδιο διαρκείας 5 ἐτῶνμέ τίτλο "SCIENCE 5/13".

Ὁσκοπός τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἦταν νά συσχετίσει ἑνότητες ἤ τομεῖς τῶν μαθημάτων θετικῆς κατευθύνσεως μέ ἕνα πλαίσιο ἐννοιῶν κατάλληλων στίς ἡλικίες τῶν μαθητῶν.

Ἀναπέφθηκε στό σῶμα τῶν Ἐπιθεωρητῶν νά θέσει σέ ἐνέργεια τό νέο σχέδιο. Σχηματίσθηκαν ὁμάδες ἐργασίας ἀπό δασκάλους γιά νά συζητήσουν

τά ἀντικείμενα τοῦ προγράμματος. Γιά ἐξειδίκευση τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν χρησιμοποιήθηκαν τά κατά PIAGET στάδια ἐξελίξεως τῆς παιδικῆς σκέψεως. Μ'αὐτό τόν τρόπο τά ἀντικείμενα διατυπώθηκαν μέσα σέ ἕνα τέτοιο πλαίσιο, ὥστε νά βοηθηθοῦν οἱ δάσκαλοι νά δοῦν τό ἀναλυτικό πρόγραμμα σάν μιά σταθερή ἐξέλιξη.

Ἡ ὕλη εἶχε προετοιμασθεῖ μέ τή μορφή "ἑνοτήτων" -εἰδικοί τομεῖς-μαθήματος μέσα στήν ἐμπειρία τῶν μαθητῶν.π.χ. Δένδρα,μέταλλα, χρόνος, δομές καί δυνάμεις, ἔγχρωμα ἀντικείμενα κ.ο.κ. Ἰδέες γιά τίς ἑνότητες αὐτές ἀποκτήθηκαν μέ τή βοήθεια τῶν δασκάλων καί τῶν μαθητῶν τους. Στή συνέχεια χρειάσθηκε νά γίνουν πολλές μεταβολές, ὅταν ἡ ὕλη τῶν προγραμμάτων πῆγε σέ δοκιμασία στά δοκιμαστικά σχολεῖα (TRIALS).

Ταὐτόχρονα μέ τήν ὅλη ἐργασία ἑτοιμάστηκαν καί κυκλοφόρησαν ἐνημερωτικά φυλλάδια γιά ὅλα τά συμμετέχοντα στό σχέδιο Σχολεῖα. Ἀπό τό φυλλάδιο No 2 π.χ. τυπώθηκαν 40.000 φυλλάδια.

Σαράντα ἐννέα (49) εἶναι οἱ περιοχές τῆς δοκιμαστικῆς ἔρευνας, ὅπου ἀξιολογήθηκε ἡ ὕλη. Συντάχθηκαν καί χρησιμοποιήθηκαν εἰδικά τέστ ἐπιδόσεων μέ "γνωστικά" καί "μή γνωστικά" ἐρωτήματα γιά τήν ἀξιολόγηση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἔρευνας. Στήν κάθε ἐκπαιδευτική περιφέρεια προσδιορίστηκαν ζεύγη σχολείων μέ τυχαία ἀνάθεση σάν σχολεῖα τῆς δοκιμασίας τοῦ σχεδίου (TRIALS) καί σχολεῖα ἐλέγχου (CONTROL). Ἡ ἀξιολόγηση τῆς ὕλης ἀπό τούς δασκάλους ἔγινε μέ συμπλήρωση ἐρωτήσεων ἑνός εἰδικοῦ φυλλαδίου. Εἴκοσι τέσσερες χιλιάδες φυλλάδια χρησιμοποιήθηκαν γιά τήν ἐξέταση τῶν μαθητῶν καί ἐπομένως τήν ἀξιολόγηση τῆς ἔρευνας. Στή συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν πολύ ἀνεπτυγμένες καί ἐκλεπτυσμένες μέθοδοι(μεταξύ αὐτῶν καί ἡ μέθοδος τῆς ἀναλύσεως μέ ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές) γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν δεδομένων τῆς ἔρευνας. Δέν πρέπει νά παραλειφθεῖ τό γεγονός ὅτι ὅλοι οἱ δάσκαλοι, πού ἔλαβαν μέρος στήν ἐφαρμογή τοῦ σχεδίου, παρακολούθησαν σειρές μαθημάτων ἐπί τοπικῆς βάσεως (περιοχῆς) (Τά στοιχεῖα αὐτά ἔχουν ληφθεῖ ἀπό τό βιβλίο EDUCATIONAL RESEARCH IN ACTION, τῶν N.J. ENTWISTLE AND I.D.NISBET, LONDON 1972).

Κατά παρόμοιο τρόπο γίνονται οἱ μελέτες γιά τά ἀναλυτικά προγράμματα Ἐκπ/σεως καί σέ ἄλλες χῶρες, ὅπως γνωρίζουμε.

Ἡ δική μας προσπάθεια, ἄν πρόκειται νά ἀποτελέσει μιά πράγματι ἀξιόλογη προσπάθεια γιά κάτι τό ὀρθό καί κατά τό δυνατό πλῆρες, δέν θά πρέπει νά ἀπέχειῶς πρός τήν προετοιμασία της καί τή διεξαγωγή της ἀπό τά πρό-

τυπα αὐτά. Πρέπει, ἐπομένως, πολύ νά σκεφθοῦμε γιά νά καταστρώσουμε τό σχέδιο καί νά ζητήσουμε τή βοήθεια καί ἄλλων καταλλήλων προσώπων, τά ὁποῖα γιά ἕνα τουλάχιστον διάστημα θά πρέπει νά ἀφοσιωθοῦν σ'αὐτό τό ἔργο μέ μορφή ὁμάδων ἐργασίας σέ στενή συνεργασία μέ τό Τμῆμα.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀπό συνέχεια - Ὁ κ. Δημ. Α. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας ἀριθμ. Φ.309.71/19/117.490/5-11-76 ἀποστέλλονται στό ΚΕΜΕ α) αἴτηση τοῦ κ. Δημ. Κουλουρίδη καί β) τό βιβλίο αὐτοῦ "Ἡ διδασκαλία τῆς Προσευχῆς στό Δημ. σχολεῖο" (11 ἀντίτυπα) γιά τή διατύπωση γνώμης περί τῆς χρησιμότητας του σύμφωνα μέ τό Ν. 186/1975, ἄρθρο 2, παρ. 5.

Στό πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου τοῦ Δημ. Κουλουρίδη περιέχονται δέκα μικρά κεφάλαια τά ὁποῖα ἀναφέρονται στίς διάφορες πλευρές τοῦ θέματος: Ἱστορία τῆς προσευχῆς, ἀναγκαιότητα, τρόπος, εἴδη, χρόνος καί τόπος, προϋποθέσεις καί δύναμη τῆς προσευχῆς κ.ἄ. Στό δεύτερο μέρος καταχωρεῖται ὕλη τοῦ μαθήματος τῆς προσευχῆς γιά ὅλες τίς τάξεις τοῦ Δημ. Σχολείου, ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος, Ἐγκώμια τοῦ Ἐπιταφίου θρήνου, Ἀπολυτίκια καί Κοντάκια μέ ἑρμηνευτική παράφραση καί ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου γιά χορωδία.

Ἀπό τή μελέτη τοῦ βιβλίου προκύπτει ὅτι τοῦτο ἔχει σοβαρές ἀδυναμίες. Σημειώνονται σέ ἑξῆς:

1. Στίς σελίδες 32 καί 38 ὁ συγγραφέας παραθέτει στοιχεῖα τά ὁποῖα ἀναφέρονται στόν ἑαυτό του πρᾶγμα πού, κατά τή γνώμη μας, δίνει τήν ἐντύπωση τῆς αὐτοπροβολῆς.

2. Φράσεις ὅπως "αὐτή εἶναι μιά.....περιβόητη" (σελ. 32) προσκρούουν στήν ἠθική εὐαισθησία τῶν μικρῶν μαθητῶν καί εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτες γιά βιβλία τῆς κατηγορίας αὐτῆς.

3. Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις θρησκευτικά ποιήματα ἔχουν παρουσιαστεῖ ὡς πεζά (σελ. 74,80,88).

4. Στά θρησκευτικά ποιήματα πού ἔχει περιλάβει στό βιβλίο του ὁ συγγραφέας δέν ἀναφέρει τά ὀνόματα τῶν ποιητῶν ἤ ἄλλες σχετικές πηγές (σελ. 69, 74,76,88,89).

5. Ὁρισμένοι ὕμνοι ἔχουν μεταφερθεῖ ἀπό τή μιά τάξη στήν ἄλλη καί ὄχι σύμφωνα μέ τό Ἀναλ. Πρόγραμμα (σελ. 93,112,113,114).

./.

6. Τά θαύματα πού περιγράφει (σελ. 45-55) δέν στηρίζονται σέ ἱστορικές μαρτυρίες.

Γενικά, ἡ ἐργασία δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς σοβαρή. Τό περιεχόμενο (κεφ. Θαύματα) ὡς ἕνα βαθμό θυμίζει ἐκλαϊκευμένα θρησκευτικά φυλλάδια. Ὁ συγγραφέας θά μποροῦσε νά ἐργασθεῖ μέ μεγαλύτερη προσοχή καί νά μᾶς προσφέρει στό μέλλον μία χρήσιμη ἐργασία στόν τομέα αὐτό. Ἡ πρόθεσή του εἶναι ἀξιέπαινη, ἀλλά οἱ διάφορες ἀδυναμίες τοῦ βιβλίου δέν ἐπιτρέπουν τή θετική γνωμοδότησή μας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Ἀνδριόπουλου καί τήν σχετική συζήτηση.

Ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Γνωματεύει ἀρνητικά γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου "Ἡ διδασκαλία τῆς προσευχῆς στό Δημοτικό Σχολεῖο" τοῦ κ. Δημ. Κουλουρίδη, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 21/1977

Σήμερα, 14 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν προεδρεύοντα τοῦ τμήματος κ.Δ.Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως.

1. Συνέχεια συζητήσεως γιά τίς ἀρχές καί προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.
2. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἀλφαβητάριο" τοῦ Γ. Ἀσλανίδη.
3. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Δημιουργικές ἀπασχολήσεις στό Νηπιαγωγεῖο" τοῦ Π. Μπάρδη.
4. Ἀνακοίνωση.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Συνέχεια συζητήσεως γιά τίς ἀρχές καί προϋποθέσεις τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Ὁ κ.Δ.Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἐπάνω ἀπό θέμα αὐτό λέγει τά ἀκόλουθα:

Ὕστερα ἀπό τίς προηγούμενες ἀνιχνευτικές συζητήσεις ἐπάνω στό νέο Ἀναλυτικό πρόγραμμα, θεωρῶ σκόπιμο νά εἰσηγηθῶ ὅτι τό Τμῆμα θά πρέπει νά πάρει συγκεκριμένες ἀποφάσεις καί νά δεχτεῖ ὁρισμένους βασικούς παράγοντες καί ἀρχές πού θά ἀποτελέσουν κριτήρια: α) τῆς ποσότητας β) τῆς ποιότητας καί γ) τῆς δομῆς τῆς ὕλης τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ προγράμ-

ματος. Χωρίς τόν ἀκριβή προσδιορισμό τῶν ἀρχῶν-κριτηρίων καί τήν κατά ἐνιαῖο τρόπο χρήση τους(σέ κάθε ἀπόφαση πού θά παίρνεται στόν καθορισμό τῆς ὕλης τοῦ κάθε μαθήματος σέ κάθε τάξη), θά μποροῦσε νά δημιουργηθεῖ σύγχυση, νά ὑπάρξουν ἀνομοιότητες καί νά καταναλωθεῖ ἄσκοπα χρόνος γιά νά γίνουν ἐκ τῶν ὑστέρων διορθώσεις.

Ἐξάλλου, ὁ προσδιορισμός τῶν συγκεκριμένων αὐτῶν ἀρχῶν καί κριτηρίων, θά διευκολύνει ὄχι μόνον τά μέλη τοῦ Τμήματος πού θά ἐργασθοῦν στή σύνταξη τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ἀλλά καί αὐτούς πού θά τό χρησιμοποιήσουν μελλοντικά καί γενικά κάθε ἀναγνώστη πού θά ἐνδιαφερθεῖ νά διαπιστώσει τήν ψυχολογική, παιδαγωγικο-διδακτική καί ἐπιστημονική θεμελίωσή του.

Κατά τή γνώμη μου οἱ ἀρχές -κριτήρια, πού πρέπει νά υἱοθετηθοῦν ἀπό τό Τμῆμα εἶναι.

1. Ὁ σκοπός τῆς Παιδείας σύμφωνα μέ τούς νόμους καί τίς εὐρύτερες ἐπιδιώξεις τῆς Πολιτείας σέ ἐθνική, εὐρωπαϊκή καί παγκόσμια κλίμακα. Τά σχετικά ἄρθρα στό Ἑλληνικό Σύνταγμα, οἱ καταστατικοί χάρτες τῆς Ε.Ο.Κ καί τοῦ Ο.Η.Ε θά πρεπει νά ληφθοῦν σοβαρά ὑπόψη καί, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο τοῦ Ν.309 σχετικά μέ τό σκοπό τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, νά ἀναλυθοῦν διεξοδικότερα καί νά συγκεκριμενοποιηθοῦν μέ τή διατύπωση εἰδικότερων στόχων τῶν διάφορων κύκλων μαθημάτων καί σχολικῶν δραστηριοτήτων.

Ὁ σκοπός μέ τούς εἰδικότερους στόχους, πού θά προέρχουν ἀπό αὐτόν, θά ἀποτελέσει ἀναγκαῖο (ὄχι βέβαια καί ἐπαρκές) κριτήριο γιά τόν καθορισμό π.χ. τοῦ εἴδους τῆς θρησκευτικῆς, ἱστορικῆς ὕλης, τῆς ὕλης γιά τήν Ἀγωγή τοῦ Πολίτη καί, ἄμεσα ἤ ἔμμεσα, τῶν ἄλλων μαθημάτων.

2. Κριτήριο, ἐπίσης, πρέπει νά ἀποτελέσουν βασικά κοινωνικά, οἰκονομικά, πολιτιστικά καί ἐκπαιδευτικά δεδομένα καθώς καί τά ἰδιαίτερα θρησκευτικά καί ἐθνικά χαρακτηριστικά στοιχεῖα τῆς χώρας μας.

Τά δεδομένα καί χαρακτηριστικά αὐτά, χωρίς ἀμφιβολία, θά πρέπει συγκεκριμένα νά ἀναφέρονται στίς κύριες πλευρές τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητας. Βέβαια οἱ πλευρές αὐτές ἐπικαλύπτονται ὡς ἕνα μεγάλο βαθμό ἀπό τό σκοπό τῆς παιδείας (ἀ. 1). Ὡστόσο, ἐδῶ ὑπάρχει μιά βασική διαφορά: στό σκοπό ἐνυπάρχει τό "δέον" δηλ. τό τί πρέπει νά γίνεται, πρός ποιά κατεύθυνση πρέπει νά σκοπεύει ἡ παιδεία, ἐνῶ στό κριτήριο τῶν δεδομένων καί χαρακτηριστικῶν ἡ ἀναφορά γίνεται σέ αὐτό πού τώρα ὑπάρχει.

Ἀπό τά ἐκπαιδευτικά δεδομένα μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν π.χ. στατιστικά

στοιχεῖα γιά τήν ὑπάρχουσα ἐκπαιδευτική πραγματικότητα, ἀπό τά κοινωνικά ὁρισμένα στοιχεῖα πού ἀναφέρονται στήν κοινωνική διαστρωμάτωση τοῦ πληθυσμοῦ καί τίς διάφορες τάσεις καί κοινωνικές ὁμάδες. Ἀκόμα, τό γεγονός τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν πού ἐφαρμόζονται στόν κοινωνικό καί πολιτικό βίο τῆς χώρας μας πρέπει ἐπίσης νά ἔχει τίς ἀντίστοιχες ἐπιπτώσεις στήν Παιδεία μας, καί ἑπομένως, στό Ἀναλ. πρόγραμμα.

3. Ἡ παιδοκεντρική ἀρχή δέν εἶναι δυνατό ποτέ νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη καί νά εἶναι ἕνα ἐξαιρετικά σοβαρό κριτήριο γιά τήν ποσότητα, τό εἶδος καί τόν τρόπο τῆς δομήσεως τῆς ὕλης.

Τά ἐνδιαφέροντα, τά κίνητρα, ὁ βαθμός τῆς ὡριμότητας καί γενικά ἡ προσωπικότητα τοῦ παιδιοῦ τῆς κάθε ἡλικίας πρέπει νά γίνουν γνώμονες στό κάθε βῆμα μας κατά τή διαδικασία τῆς συντάξεως τοῦ Ἀναλ. προγράμματος. Ἡ ἀνίχνευση καί ὁ σεβασμός τῆς προσωπικότητας τοῦ παιδιοῦ θά εἶναι ὄχι μόνο γνώμονας στήν ἐκλογή τῆς ὕλης καί τή διάρθρωσή της, ἀλλά καί δείκτης τοῦ δημοκρατικοῦ χαρακτῆρα κάθε τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ Ἀναλυτ. προγράμματος, πού ἐπιδιώκουμε.

4. Οἱ ἀτομικές διαφορές μεταξύ τῶν παιδιῶν τῆς κάθε ἡλικίας ἐπιβάλλεται νά ἀποτελέσουν ἀπαραίτητο κριτήριο στή δόμηση τοῦ προγράμματος. Ἡ δόμηση πρέπει νά εἶναι τέτοια ὥστε νά διευκολύνει τή μάθηση κατά τόν πλέον ἀποτελεσματικό τρόπο καί νά ἱκανοποιεῖ τά ἰδιαίτερα ἐνδιαφέροντα τοῦ κάθε παιδιοῦ.

5. Ἡ ἀρχή τῆς ἀντιστοιχίας μεταξύ τῶν διαφόρων ἐξελικτικῶν σταδίων τῆς παιδικῆς σκέψεως σέ κάθε ἡλικία καί τῆς ποσότητας, ποιότητας καί τρόπου διαρθρώσεως τῆς ὕλης τῆς κάθε τάξεως, εἶναι θεμελιώδης καί ἀναγκαία. Φυσικά, τά παραπάνω προϋποθέτουν πορίσματα ψυχολογικῶν ἐρευνῶν ἐπάνω σέ παιδιά τῆς χώρας μας ἀπό τά ὁποῖα θά διαπιστώνεται ὁ βαθμός τῆς νοημοσύνης καί ὡριμότητάς τους. Τέτοια ὅμως συμπεράσματα δέν ἔχουμε καί ἴσως θά ἦταν δύσκολο νά στηριχτοῦμε στά πορίσματα ἐρευνῶν πού ἔγιναν σέ χῶρες μέ διαφορετικά κοινωνικο-πολιτιστικά περιβάλλοντα. Ὡστόσο, τά ἐξελικτικά στάδια τοῦ παιδιοῦ, ὅπως διαγράφτηκαν ἀπό τόν PIAGET, μέ βάση τά πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του, θά μποροῦσαν μέ τήν πρέπουσα ἐπιφύλαξη νά ἀποτελέσουν γενικό ὁδηγό στήν ἐπιλογή τῆς ὕλης γιά κάθε τάξη. Ἀκόμη, θά πρέπει νά περιορίζει τήν πίστη μας γιά τήν ἀπόλυτη ἀξία τῶν σταδίων αὐτῶν καί ἡ θεωρία τοῦ BRUNER, πού ὑποστηρίζει ὅτι τό παιδί ἔχει ἱκανότητες γιά μάθηση πολύ ἐνωρίτερα ἀπό ὅτι πιστεύαμε ὡς τά σήμερα.

6. Ἡ ἀρχή, ἡ ὁποία θά μποροῦσε νά ὀνομασθεῖ ἀρχή τοῦ ἐννοιολογικοῦ πλαισίου (CONCEPTNAL FRAMEWORK) , ἀφορᾶ στό σύνολο τῶν βασικῶν ἐννοιῶν πού ἐπιβάλλεται νά ἀποτελέσουν γενικούς καί ἐπί μέρους στόχους τῆς διδασκαλίας τοῦ κάθε μαθήματος.

Δηλ. προκειμένου νά ὁρισθεῖ ἡ ὕλη ἑνός μαθήματος ἤ ἑν'ος κύκλου μαθημάτων θά πρέπει πρῶτα νά καταρτισθεῖ ἕνας σκελετός βασικῶν ἐννοιῶν ἤ δομῶν, γύρω ἀπό τίς ὁποῖες θά ἐνταφανθοῦν τόσα καί τέτοια στοιχεῖα, πού μέ τή διδ/λία τους τό παιδί ἐπαγωγικά (κατά κανόνα) θά ὁδηγηθεῖ καί θά φθάσει στίς ἔννοιες-δομές. Οἱ ἔννοιες-δομές εἶναι ἀναγκαῖο νά συνδέονται λογικά μεταξύ τους καί νά συχετίζονται μέ τά ἐννοιολογικά πλαίσια τῶν ἄλλων μαθημάτων. Θά μποροῦν δέ κάθε φορά νά "ντύνονται" μέ διαφορετικό ὑλικό. Ἔτσι μέ τίς ἐννοιολογικές δομές θά:α) γίνεται, μέ κατάλληλη ἐπιλογή, ἀποσυμφόρηση τῆς ὕλης καί β) θά ἐπιτυγχάνεται ἀπό τούς μαθητές πληρέστερη κατανόηση τῆς ὕλης τῶν μαθημάτων. Οἱ ἔννοιες θά ἀντέχουν στό χρόνο καί θά εἶναι ποικιλότροπα χρησιμοποιήσιμες μέ τό μηχανισμό τῆς θετικῆς μεταφορᾶς τους (POSITIVE TRANSFER) σέ διάφορες ἄλλες πνευματικές περιοχές.

Ἐπειδή θεωρῶ ὅτι τά παραπάνω εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν ἐπιστημονική καί παιδαγωγικο-ψυχολικική θεμελίωση τοῦ νέου Ἀναλ. Προγράμματος, εἰσηγοῦμαι νά προχωρήσουμε στή διεξοδικότερη ἀνάλυσή τους καί στή λήψη σχετικῶν ἀποφάσεων.

Προτείνω κατά τήν ἀνάλυση οἱ ἀρχές-κριτήρια νά τύχουν ἐφαρμογῆς σέ ὁρισμένες συγκεκριμένες ἐπί μέρους περιπτώσεις τῶν διαφόρων μαθημάτων.

Τό Τμῆμα ἔλαβε ὑπόψη του τίς ἀπόψεις τοῦ κ.Δ. Ἀνδριόπουλου μέ τήν ἐπιφύλαξη νά ἀποφασίσει πάνω στό θέμα αὐτό στήν ἑπόμενη συνεδρία του.

Θέμα 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἀλφαβητάριο" Γ. Ἀσλανίδη.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό θέμα αὐτό Εἰσηγητής κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, ἀριθμ. Φ.309.22/280/654/21-1-77, ἀποστέλλεται στό ΚΕΜΕ δακτυλογραφημένη ἐργασία μέ τίτλο "Ἀλφαβητάριο" καί σχετική αἴτηση τοῦ συγγραφέα

της κ.Γ.'Ασλανίδη, διδ/λου, γιά νά διατυπώσει γνώμη σχετικά μέ τή χρησιμότητά του, σύμφωνα μέ τό Ν. 186/1975, άρθρ. 2, παραγρ. 5.

'Επειδή όμως ή έργασία τοῦ κ. Γ. 'Ασλανίδη εἶναι χειρόγραφη καί δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς βιβλίο πού βρίσκεται σέ κυκλοφορία, τό ΚΕΜΕ, σύμφωνα μέ τήν παράγρ. 5 τοῦ άρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, δέν μπορεῖ νά άσχοληθεῖ μέ τό θέμα αὐτό καί νά δώσει τή σχετική γνωμοδότηση.

'Εξάλλου , έπειδή δέν έχει προκηρυχθεῖ διαγωνισμός γιά τή συγγραφή νέων βιβλίων, τό ΚΕΜΕ δέν μπορεῖ νά κρίνει τήν καταλληλότητα καί εἰσαγωγή του ὡς έπισήμου "'Αλφαβηταρίου" τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Τό Τμῆμα, άφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη άριθμ. Φ. 309.22/280/654/21-1-77, β) τήν αἴτηση τοῦ Γ. 'Ασλανίδη άριθμ. 654/4-1-77 , γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. 'Ανδρίοπουλου καί δ) τή σχετική συζήτηση

όμόφωνα άποφαίνεται

Δέν μπορεῖ νά κρίνει τήν καταλληλότητα καί εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου τοῦ Γ. 'Ασλανίδη ὡς έπισήμου "'Αλφαβηταρίου" τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τούς έξῆς λόγους:

α. 'Η έργασία τοῦ κ. 'Ασλανίδη εἶναι χειρόγραφη καί δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς βιβλίο πού βρίσκεται σέ κυκλοφορία.

β. Δέν ἔχει προκηρυχθεῖ διαγωνισμός γιά τή συγγραφή νέων βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Θέμα 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Δημιουργικές άπασχολήσεις στό Νηπιαγωγεῖο" τοῦ Π. Μπάρδη.

'Ο άρμόδιος γιά τό θέμα αὐτό εἰσηγητής κ. Δ. 'Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά έξῆς:

Μέ ἔγγραφό του άριθμ. πρωτ. 94908/23-9-1976 ὁ κ. 'Υπουργός 'Εθνικῆς Παιδείας άποστέλλει στό ΚΕΜΕ τό βιβλίο τοῦ κ. Π. Μπάρδη "Δημιουργικές άπασχολήσεις στό Νηπιαγωγεῖο", μέ αἴτηση τοῦ κ. Ααζ. Γαβαλᾶ (συνεργάτη καί έπιμελητῆ τοῦ βιβλίου γιά τή διατύπωση γνώμης σχετικά μέ τή χρησιμότητά του, σύμφωνα μέ τό άρθρο 2, παρ. 5 τοῦ Ν. 186/1975.

Τό βιβλίο αὐτό (σελ. 279) ἀποτελεῖται ἀπό δύο μέρη, Α΄καί Β΄, τά ὁποῖα ὑποδιαιροῦνται σέ 8 καί 6 κεφάλαια ἀντίστοιχα. Ὁ συγγραφέας καταβάλλει ἀξιέπαινη προσπάθεια καί καλύπτει τίς διάφορες πλευρές τοῦ θέματος τῆς ἀγωγῆς τῶν νηπίων, ὅπως:τούς σκοπούς τοῦ Νηπιαγωγείου, τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα καί τίς ἀνάγκες τῶν νηπίων, τή συνεργασία τῆς νηπιαγωγοῦ μέ τήν οἰκογένεια, τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα κατά μαθήματα καί ἐποχές, τήν ἀρχική ζω ή τοῦ νηπίου στό νηπιαγωγεῖο, τό παιγνίδι ὡς μέσο τῆς αἰσθητηριακῆς καί γενικότερης ἀγωγῆς τοῦ νηπίου, τή γλώσσα, τούς ἀριθμούς, τίς φυσικές ἐπιστῆμες, τή χειροτεχνία καί μουσική καί τίς διάφορες ἄλλες δημιουργικές δραστηριότητες. Μέ τρόπο συνοπτικό δίνει ὄχι μόνο τά ἀπαραίτητα στοιχεῖα πού ἀπαιτοῦνται γιά τήν κατανόηση τῶν τόσων, διαφερόντων καί γενικά τῆς προσωπικότητας τοῦ νηπίου, ἀλλά καί τό ὑλικό πού πρέπει νά περιέχει ἕνα πρόγραμμα παιδευτικῶν δραστηριοτήτων τοῦ σύγχρονου νηπιαγωγείου.

Ἐπιπλέον, μέ βάση τά σύγχρονα ψυχολογικά καί παιδαγωγικά δεδομένα, ὁ συγγραφέας καθορίζει τά χρονικά πλαίσια τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν, δίνει ὁδηγίες σχετικά μέ τή δημιουργία κατάλληλης ἀτμόσφαιρας στό νηπιαγωγεῖο καί τή στάση τῆς νηπιαγωγοῦ πρός τά νήπια. Αὐτό πού, κυρίως, χαρακτηρίζει τήν ἐργασία τοῦ Π. Μπάρδη εἶναι ἡ ἔμφαση πού δίνει στήν πρακτική πλευρά τῆς Νηπιαγωγικῆς.

Ἄς προστεθεῖ, ὅτι ὁ συγγραφέας παραθέτει μιά πλούσια βιβλιογραφία πού ἀναφέρεται στήν ἀγωγή τῶν νηπίων.

Τέλος, ἐπισημαίνεται τό γεγονός ὅτι ἡ ἐργασία πού ἔχει γίνει μέχρι τώρα στήν Ἑλλάδα ἐπάνω σέ θέματα τοῦ νηπιαγωγείου εἶναι ἀπελπιστικά περιορισμένη. Ἀπό τά παραπάνω ἔχω πεισθεῖ ὅτι τό βιβλίο "Δημιουργικές ἀπασχολήσεις στό νηπιαγωγεῖο" θά ἀποτελέσει πολύτιμο βοήθημα στίς νηπιαγωγούς πού φιλοδοξοῦν νά ἐργαστοῦν μέ σύστημα καί ἀποδοτικότητα καί, ἑπομένως, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά γνωμοδοτήσει θετικά ὅτι δηλ. τό βιβλίο τοῦ Π. Μπάρδη "Δημιουργικές ἀπασχολήσεις στό νηπιαγωγεῖο" εἶναι χρήσιμο γιά τίς νηπιαγωγούς.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:α) τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. 94908/23-9-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Ἀνδριόπουλου καί γ) τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Κρίνει χρήσιμο γιά τίς νηπιαγωγούς, πού θέλουν νά ἐργασθοῦν μέ σύστημα

./.

καί ἀποδοτικότητα, τό βιβλίοΔημιουργικές ἀπασχολήσεις στό Νηπιαγωγεῖο" τοῦ Π. Μπάρδη, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θέμα 4ο. "Ἀνακοίνωση"

Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος, ἀνακοινώνει στά μέλη τοῦ Τμήματος καί ἐπαινεῖ τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως Ἄρτης (Τμῆμα 1ον) κ. Ν. Σκόπα , πού ἀναφέρεται σέ παρατηρήσεις καί σκέψεις ἐπάνω στό μάθημα τῆς Σπουδῆς τοῦ Περιβάλλοντος.

Ἔπειτα ,ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση, τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 22/1977

Σήμερα, 15 Φεβρουαρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο , Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάουμέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Ἀρχές καί προϋποθέσεις τοῦ Νέου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος.
2. Ἔγκριση ἄδειας γιά διεξαγωγή ἔρευνας ἀπό ὁμάδα τοῦ Ἰνστιτούτου ὑγείας τοῦ παιδιοῦ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Ἀρχές καί προϋποθέσεις τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση πάνω στίς προϋποθέσεις γιά τή σύνταξη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Εἰδικότερα ὁ κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, λέγει τά ἑξῆς:

Μία ἀπό τίς πιό σημαντικές ἀρχές γιά τήν ἐκπόνηση ἑνός νέου καί συγχρονισμένου ἀναλυτικοῦ προγράμματος εἶναι καί ἡ παραδειγματική ἀρχή-EXEMPLARISCHES PRINZIP.

Σύμφωνα μέ τήν ἀρχή αὐτή, τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πρέπει νά περιορίζεται στήν ὕλη, πού εἶναι πολύ σημαντική γιά τήν ἐσωτερική καλλιέργεια τοῦ παιδιοῦ, καί νά ὀργανώνει τή μετάδοσή της κατά τρόπο καί μέθοδο πού συμβάλλει στήν ἀνάπτυξη πρωτοβουλίας καί αὐτενεργοῦ ἐργασίας ἀπό τό παιδί, ὥστε σιγά-σιγά νά διαμορφώνεται σέ αὐτόνομη προσωπικότητα -

. / .

- δημιούργημα, άλλά καί δημιουργό αύριο πολιτισμού. Κατά μεγάλη βέβαια προσέγγιση καί άνάλογα μέ τό μάθημα καί τήν τάξη, σύμφωνα μέ τήν άρχή αύτή, θά ήταν δυνατή μιά άποσυμφόρηση τής ύλης κατά 20-30%.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη καί όσα συζητήθηκαν σέ προηγούμενες συνεδρίες του,

άποφασίζει όμόφωνα:

Α) Θεωρεί άπαραίτητη τήν έπιστημονική, ψυχολογική καί παιδαγωγική θεμελίωση τού 'Αναλυτικού Προγράμματος καί άποδέχεται τίς προτάσεις πού έκαμε γιά τή σύνταξη τού προγράμματος ό κ. Δ. 'Ανδρίδόπουλος στή προηγούμενη συνεδρία άριθμ 21/14-2-77.

Β) 'Αναθέτει άτομικές εισηγήσεις ώς έξής:

1) Σκοπός τού Δημ. Σχολείου:Δ.Χριστιάς.

2) Δεδομένα καί χαρακτηριστικά τής 'Ελληνικής κοινωνικής, πολιτιστικής θρησκευτικής καί έκπαιδευτικής πραγματικότητας:Θ. Βαρδάκης.

3) 'Η παιδοκεντρική άρχή: Β. Κονιδιτσιώτης.

4) Οί άτομικές διαφορές: Κ. Πασσάκος.

5) 'Αντιστοιχία μεταξύ έξελικτικών σταδίων τής παιδικής σκέψεως καί ύλης: Ν. Βλουτίδης καί

6) Βασικές έννοιες καί έννοιολογικά πλαίσια: Δ. 'Ανδριόπουλος.

Θέμα 2ο. "Εγκριση άδειας γιά διεξαγωγή έρευνας άπό όμάδα τού 'Ινστιτούτου ύγείας τού παιδιού.

'Ο εισηγητής γιά τό θέμα αύτό κ.Ν.Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει ύπόψη τού τμήματος τά έξής:

1) Τήν άπό 12-11-1976 έπιστολή τού κ. Σπ. Δοζιάδη πρός τόν Πρόεδρο τού ΚΕΜΕ κ. 'Αλ. Καφανικόλα, 2) τήν πράξη τού Τμήματος άριθμ. 109/26-11-76 μέ τήν όποία όμόφωνα άποφαίνεται γιά τή χρησιμότητα τής έρευνας, 3) τήν άπό 3-2-77 έπιστολή τού κ. Σ. Παντελάκη, Δ/ντού τού 'Ινστιτούτου ύγείας τού παιδιού, πρός τόν κ. Σ. Παγιατάκη, καθώς καί τήν έπισυναπτόμενη σ'αύτή σχετική μελέτη τού 'Ινστιτούτου 'Υγείας τού Παιδιού, καί 4) τά έπισυναπτόμενα στή μελέτη έρωτηματολόγια (οίκογενειας καί δασκάλου).

Στή συνέχεια ό κ. Εισηγητής παρατηρεί ότι:

α) Τά στοιχεία, πού ύποβλήθηκαν στό Τμήμα, είναι έκεΐνα πού ζητήθηκαν μέ τήν πράξη του άριθμ. 109/26-11-76, β) κρίνονται άπαραίτητα καί

ἐπαρκῆ γιά τή διεξαγωγή τῆς παραπάνω ἔρευνας, γ) τηροῦνται ὅλες οἱ διαδικασίες ἐπιλογῆς τοῦ δείγματος καί τῆς ἀναλύσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἔρευνας καί δ) τά ἐρωτηματολόγια εἶναι συνταγμένα μέ ἐπιμέλεια καί περιέχουν ὅλα τά ἀπαραίτητα γιά τήν ἔρευνα κριτήρια.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ὁ κ. Εἰσηγητής ἔχει τή γνώμη ὅτι τό Τμῆμα πρέπει νά γνωμοδοτήσει θετικά γιά τήν ἔγκριση τῆς ἔρευνας τοῦ Ἰνστιτούτου ὑγείας τοῦ παιδιοῦ, ἐπειδή τηροῦνται ὅλες οἱ σχετικές προϋποθέσεις διαδικασίας καί ἡ ἔρευνα αὐτή θά βοηθήσει στήν ἐξιχνίαση τῶν βασικῶν αἰτίων ἀποτυχίας τῶν μαθητῶν τῆς Α΄καί Β΄τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τήν ἀπό 12-11-76 ἐπιστολή τοῦ κ. Σπ. Λοζιάδη πρός τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, β) τήν 109/26-11-76 πράξη τοῦ Τμήματος γ) τήν ἀπό 3-2-77 ἐπιστολή τοῦ Σ. Παντελάκη πρός τόν κ. Σπ. Παγιατάκη, δ) τήν σχετική μέτην ἔρευνα μελέτη καί τά ἐρωτηματολόγια, ε) τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 2, παραγρ. 2, ἐδαφ. β΄τοῦ Ν. 186/75 καί στ) τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ καθώς καί στ) τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ καθώς καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Α. Γνωμοδοτεῖ νά ἐγκριθεῖ ἡ χορήγηση ἄδειας γιά τή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας ἀπό τό Ἰνστιτοῦτο ὑγείας τοῦ παιδιοῦ γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1) Τηροῦνται ὅλες οἱ σχετικές προϋποθέσεις καί διαδικασίες γιά τήν ἔρευνα καί

2) Ἡ ἔρευνα αὐτή θά συμβάλλει στήν ἐξιχνίαση τῶν βασικῶν αἰτίων τῆς σχολικῆς ἀποτυχίας τῶν μαθητῶν τῆς Α΄καί Β΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Β. Παρακαλεῖ νά ὑποβληθοῦν στό ΚΕΜΕ (Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως) τά ἀποτελέσματα τῆς παραπάνω ἔρευνας γιά ἐνημέρωσή του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιά συζήτηση, τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρεύων

Δημ. Τυδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 23/1977

Σήμερα, 17 Φεβρουαρίου, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.15 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του(Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, ΣύμβουλοιΒ΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Θεατρικά ἔργα γιά τό 1821" τοῦ Γ. Χάσουλα.
2. Γνωμοδότηση γιά τετράδια ἐργασίας Ἱστορίας, Θρησκευτικῶν, Φυσικῆς, Γεωγραφίας καί γεωγραφικούς ἄτλαντες τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου ""Ἀγκυρα"".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Θεατρικά ἔργα γιά τό 1821" τοῦ Γ. Χάσουλα.

Ὁ ἁρμόδιος γιά τό θέμα αὐτό Εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

1. Τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας ἀριθμ. Φ.309.71/55/132390/7-12-76, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ

./.

συν/ούχου δασκάλου κ. Γ. Χάσουλα μέ ἔντεκα(11) ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του μέ τίτλο "Θεατρικά ἔργα γιά τό 1821" γιά γνωμοδότηση.

2. Τήν παράγρ. 5, τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, σύμφωνα μέ τήν ὁποία τό ΚΕΜΕ διατυπώνει γνώμη γιά τή χρησιμότητα ἤ μή τῶν κυκλοφορούντων βιβλίων καί βοηθημάτων.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής παρατηρεῖ ὅτι τό βιβλίο τοῦ κ. Χάσουλα εἶναι ἐθνικοῦ περιεχομένου καί περιλαμβάνει πέντε (5) σύντομα θεατρικά ἔργα, πού φέρουν τούς τίτλους:

α) Οἱ Σουλιώτισσες

β) Ἀθάνατη Ἑλλάδα.

γ) Παιδομάζωμα

δ) Ὁ Σταυραητός τῆς Ρούμελης

ε) Τό κρυφό σχολειό.

Ὅλα τά παραπάνω ἔργα κρίνονται κατάλληλα γιά τούς μαθητές τῶν ἀνώτερων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, γιατί μέ τό περιεχόμενο τους μποροῦν νά ἀναπτύξουν τό πατριωτικό συναίσθημα τῶν μαθητῶν καί νά καλλιεργήσουν τήν ἀγάπη τους πρός τήν πατρίδα.

Σύμφωνα μέ τά παραπάνω, ὁ κ. Εἰσηγητής διατυπώνει τή γνώμη ὅτι τό βιβλίο "Θεατρικά ἔργα γιά τό 1821" τοῦ κ. Γ. Χάσουλα εἶναι χρήσιμο βοήθημα γιά τούς δασκάλους , γιατί μποροῦν νά ἀντλήσουν ἀπ'αὐτό κατάλληλο ὑλικό γιά τόν ἑορτασμό τῆς ἐπετείου τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) τό ἔγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ. 309.71/55/132390/7-12-76, β) τήν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75, γ) τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ καί δ) τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωμοδοτεῖ θετικά γιά τό βιβλίο "Θεατρικά ἔργα γιά τό 1821" τοῦ κ. Γ. Χάσουλα, γιατί τό θεωρεῖ χρήσιμο βοήθημα γιά τούς δασκάλους, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νά ἀντλήσουν ἀπ'αὐτό κατάλληλο ὑλικό γιά τόν ἑορτασμό τῆς ἐπετείου τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας.

./.

Θέμα 2ο. Γνωμοδότηση γιά τετράδια έργασίας 'Ιστορίας, θρησκευτικών, Φυσικής, Γεωγραφίας καί γιά γεωγραφικούς άντλαντες τοῦ έκδοτ. οἴκου ""Αγκυρα".

'Ο άρμόδιος γιά τό θέμα αὐτό Εἰσηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἀκόλουθα:

Μέ ἔγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, ἀριθμ. Φ.309.71/8/99650/18-10-76 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ἡ ἀπό 16-9-76 αἴτηση τοῦ κ. Δημ. Παπαδημητρίου Α.Β.Ε.Ε. μέ τρεῖς σειρές σχολικά βοηθήματα, δηλ.

1) τετράδια έργασίας, 2) τετράδια ἀριθμητικῆς, 3) γεωγραφικοί ἄτλαντες καί 4) τετράδια ζωγραφικῆς, τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου ""Αγκυρα", γιά γνωμοδότηση.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής κάνει τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

Α) Γιά τά τετράδια 'Εργασίας τῆς 'Ιστορίας.

α) Γενικές παρατηρήσεις.

1. Κάθε τετράδιο περιλαμβάνει 64 μαθήματα. Τά μαθήματα αὐτά ἀντιστοιχοῦν περίπου πρός τήν ὕλη πού περιλαμβάνεται στό ἀντίστοιχο βοηθητικό βιβλίο τῆς τάξεως. Σέ μερικές περιπτώσεις παραλείπονται σπουδαῖες διδακτικές ἑνότητες, ὅπως π.χ. στό τετράδιο γιά τήν Γ'Δημοτικοῦ αὐτά πού ἀναφέρονται στό τέλος τῆς 'Αργοναυτικῆς ἐκστρατείας στήν 'Ιλιάδα κλπ. Στό τετράδιο τῆς Δ'τάξεως ὅσα ἀναφέρονται στίς ἱστορικές ἔννοιες.

2. Σέ ὅλα τά τετράδια τό κάθε μάθημα ἐκτείνεται σέ μιά σελίδα ἡ ὁποία χωρίζεται σέ τέσσερα μέρη. Στό ἐπάνω ἀριστερό μέρος ὑπάρχει μιά ἔγχρωμη εἰκόνα πού ἀναφέρεται στή διδακτέα ὕλη καί ἀριστερά τῆς εἰκόνας δίνεται ἡ περίληψη τοῦ μαθήματος.
Στή στήλη κάτω ἀπό τήν εἰκόνα ὑπάρχουν τέσσαρες ἤ πέντε ἐρωτήσεις κατά κανόνα σέ ὅλα τά μαθήματα καί δεξιά στήλη κενή γιά γραπτή ἀπάντηση σ'αὐτές.

3. 'Η περίληψη τοῦ μαθήματος ἀντλεῖται ἀπό τά ἀντίστοιχα μαθήματα τ τοῦ βοηθητικοῦ βιβλίου. Πολλές φορές μάλιστα, ὅπως συμβαίνει μέ ὅλα σχεδόν τά μαθήματα τοῦ τετραδίου γιά τήν Γ'τάξη, παίρνονται προτάσεις

ολόκληρες κατά γράμμα ή παραλλαγμένες.

Η περίληψη δέν περιορίζεται στά βασικότερα, άλλά είναι μιά συμπύκνωση τοῦ περιεχομένου ὅλης τῆς ἑνότητας.

4. Οἱ ἐρωτήσεις εἶναι γενικές καί ἔχουν διατυπωθεῖ ἔτσι, ὥστε ἡ ἀπάντηση σέ ὅλες σημαίνει βασικά τήν ἐπανάληψη ὅλων τῶν λεπτομερειῶν τοῦ μαθήματος. Καί αὐτό γιατί ἀπευθύνονται κατά πρῶτο λόγο στή μνήμη τῶν μαθητῶν, ἄν δηλ. κατέχουν πρόσωπα, γεγονότα, χρονολογίες κλπ.

5. Στά τετράδια αὐτά ὑπάρχουν ἀρκετές ἀνακρίβειες. Ἐνδεικτικά ἀναφερόμαστε σέ μερικές πού ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ ὅσα ἀναφέρει τό βοηθητικό βιβλίο, ὅπως: Τετράδιο Γ΄τάξεως στά μαθήματα 27,31,33,34. Τετράδιο Δ΄τάξεως στά μαθήματα 2,33. Τετράδιο ΣΤ΄τάξεως στά μαθήματα 7,8,9,22.

Γενική ἐκτίμηση: Η σύλληψη τῆς δομῆς τῶν τετραδίων αὐτῶν ἀπό παιδαγωγική καί διδακτική πλευρά εἶναι ἀπό τήν ἀρχή ἀποτυχημένη. Η δομή ὅλων τῶν μαθημάτων σέ ὅλα τά τεύχη εἶναι ἀπαράλλακτα ἡ ἴδια, τυπική. Εἰκόνα, περίληψη, ἐρωτήσεις, ἀπαντήσεις. Ἔτσι ὄχι μόνο ἀγνοεῖται ἡ ἰδιαιτερότητα κάθε ἑνότητας καί, κατά συνέπεια, οἱ ἰδιαίτερες διδακτικές ἀπαιτήσεις πού ἴσως προβάλλει κατά τήν ἐπεξεργασία της, ἀλλά καί ἡ τυπική διάταξη καταντᾶ τά μαθήματα μονότονα καί ἀνιαρά καί δέν δημιουργοῦν δηλ. στούς μαθητές ἐνδιαφέρον καί κίνητρα γιά μάθηση καί πολύ λιγότερο πούς ἀφήνουν νά ἐκδηλώσουν τήν αὐτενέργεια καί τήν πρωτοβουλία τους. Οἱ εἰκόνες δέν παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον Πολλές ἀπ'αὐτές βρίσκονται στά βοηθητικά βιβλία ἤ εἶναι κατώτερης ποιότητας, ὅπως συμβαίνει μέ πολλές τῶν τετραδίων τῆς Γ΄καί Ε΄τάξεως πού εἶναι ἀκαλαίσθητες καί παρουσιάζουν βία. Ἀκόμη δέν μπορεῖ νά γίνει καμμιά σύγκριση ἀνάμεσα στήν εἰκονογράφηση τοῦ τετραδίου γιά γιά τήν Ε΄τάξη καί σέ ἐκείνη τοῦ βιβλίου, πού εἶναι ἀπό κάθε ἄποψη καλύτερη.

Ἐξαίρεση ἀποτελεῖ ἡ εἰκονογράφηση τοῦ τετραδίου τῆς ΣΤ΄τάξεως, στό ὁποῖο ὅλες οἱ εἰκόνες εἶναι ἀποτύπωση πινάκων.

Οἱ περιλήψεις εἶναι μιά συμπύκνωση ὅλου τοῦ μαθήματος καί ὄχι μέ μεγάλη προσοχή διατυπωμένες. Ἐκτός ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ περίληψη, ὅπου χρειάζεται, ἑνός μαθήματος πρέπει νά βγαίνει μέ τήν προσπάθεια τῶν ἴδιων τῶν μαθητῶν καί τή βοήθεια τοῦ δασκάλου, ὅπως αὐτές ἔχουν

διατυπωθεῖ στά τετράδια αὐτά ἐγκυμονοῦν καί τόν ἑξῆς ἀκόμη κίνδυνο γιά τούς μαθητές: Νά περιορισθοῦν δηλ. μόνο σ'αὐτές καί νά ἐγκαταλείψουν τό βοηθητικό βιβλίο. Ἔτσι θά μάθουν ὅσως βασικά πράγματα τῆς διδακτικῆς ἑνότητας, ἀλλά αὐτά χωρίς ἀλληλουχίακαί ἐσωτερική σύνδεση, πράγματα ἀπαραίτητα γιά τή βαθύτερη κατανόηση τοῦ μαθήματος. Ἀφοῦ μάλιστα οἱ περιλήψεις στά ἐπί μέρους μαθήματα ἔχουν διατυπωθεῖ ἔτσι, ὥστε νά μήν ἀκολουθεῖται ἡ ἐσωτερική ἑνότητα μιᾶς μεγαλύτερης διδακτικῆς ἑνότητας, ὁ κίνδυνος αὐτός εἶναι μεγαλύτερος.

Οἱ ἐρωτήσεις εἶναι συνήθως γενικές καί ἀπευθύνονται ἀποκλειστικά στή μνήμη τοῦ μαθητοῦ χωρίς νά καλλιεργοῦν τήν κρίση του καί χωρίς νά τόν βοηθοῦν νά κατανοήσει βαθύτερα τή διδακτέα ὕλη. Δέν ἔχουν ταξινομηθεῖ κατά τόν σκοπό στόν ὁποῖον ἀποβλέπουν καί δέν ἔχουν κλιμακωθεῖ κατά τόν βαθμό τῆς δυσκολίας τους.

Ἡ ἀπάντηση σ'αὐτές ἔχει ἤδη δοθεῖ σ'αὐτές τίς περιλήψεις. Ἡ γραπτή ἐξέλλου ἀπάντηση σ'αὐτές θά σήμαινε ἄσκοπή καταπόνηση γιά τό μαθητή. Ἀλλωστε παρόμοιες ἐργασίες καί ἀσκήσεις ὑπάρχουν στά βοηθητικά βιβλία, οἱ ὁποῖες σέ πολλές περιπτώσεις εἶναι ἀπό κάθε ἄποψη καλύτερες, ὅπως συμβαίνει μέ τά βοηθητικά βιβλία τῆς Δ΄καί Ε΄τάξεως. Ἡ εἰκονογράφηση τῶν τετραδίων παρά τήν πολυχρωμία τους γενικά παρουσιάζεται ἀκαλαίσθητη καί συνήθως στερεῖται ἀπό φυσικότητα.

Ἐπειδή ἡ τυπική δομή τῶν μαθημάτων στά τετράδια αὐτά, ἡ ἀταξινόμητη, ἀκλιμάκωτη καί γενική διατύπωση τῶν ἐρωτήσεων, πού ἀπευθύνονται ἀποκλειστικά στή μνήμη, δέν προκαλοῦν τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν, ἀλλά ἀντίθετα ἔρχονται σέ σύγκρουση μέ τήν ἀρχή τῆς αὐτενέργειας, ἐπειδή οἱ περιλήψεις δέν ἐξυπηρετοῦν ἰδιαίτερους παιδαγωγικούς καί διδακτικούς σκοπούς, ἀλλά ἀντίθετα εἶναι δυνατόν νά ὁδηγήσουν σέ μιά παθητική καί ἀσύνδετη πρόσληψη ὕλης, ἐπειδή ὑπάρχουν ἀνακρίβειες καί ἐπειδή οἱ διδακτικές ἀπαιτήσεις καί οἱ ἀπαιτήσεις μαθήσεως ἱκανοποιοῦνται σέ τέτοιο καί καλύτερο βαθμό ἀπό τίς ἐργασίες καί ἀσκήσεις πού περιέχονται στά ἀντίστοιχα διδακτικά βιβλία Ἱστορίας, προτείνουμε νά μήν γίνει σύσταση γιά τήν κυκλοφορία τῶν τετραδίων αὐτῶν.

β) Εἰδικές παρατηρήσεις γιά τά τετράδια κάθε τάξεως.

1. Γιά τό τετράδιο τῆς Δ΄τάξεως "Ἀρχαία Ἑλλάδα .

1. Οἱ περιλήψεις τοῦ τετραδίου εἶναι πολύ ἐκτεταμένες καί σέ ὁρισμένα κεφάλαια εἶναι ἴσιες σέ ἔκταση μέ τό ἀντίστοιχο θέμα τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ Ο.Ε.Δ.Β. (Ἡ κάθοδος τῶν Δωριέων, μάθ. 3 καί Ἡ Σπάρτη, μαθ. 12).

Τό ἐγχειρίδιο τοῦ Ο.Ε.Δ.Β παραθέτει στό τέλος τοῦ κάθε κεφαλαίου μιά περίληψη ἱκανοποιητική. Ἡ ἐπανάληψη μιᾶς τόσο ἐκτεταμένης περιλήψεως, ὅπως ἐκείνης τοῦ τετραδίου ἐργασίας, εἶναι πλεονασμός καί δέν θά ὀφελήσει σέ τίποτε τό μαθητή.

2. Οἱ ἐρωτήσεις εἶναι πολύ ἁπλές καί ἡ ἀπάντησή τους βρίσκεται ἀπευθείας στό κείμενο τῆς περιλήψεως (μάθ. 12 καί 13).

Σέ σύγκριση μέ τίς ἐργασίες τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ Ο.Ε.Δ.Β, στό τετράδιο ἐργασίας οἱ ἐρωτήσεις εἶναι κατώτερες καί δέν ἀσκοῦν τίποτε ἄλλο παρά τή μνήμη. Κρίνεται λοιπόν περιττό νά συστηθεῖ στούς μαθητές ἕνα ἀκόμη βιβλίο, πού δέν προσφέρει τίποτε περισσότερο ἀπό τά ἀντίστοιχο τοῦ Ὀργανισμοῦ πού διανέμεται δωρεάν.

2. Γιά τό τετράδιο τῆς Ε΄τάξεως "Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή".

1. Οἱ ἐρωτήσεις τοῦ τετραδίου ἐργασίας εἶναι πολύ κατώτερες ἐκείνων τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ Ο.Ε.Δ.Β. Ἐνῶ τό δεύτερο κλιμακώνει τίς ἐργασίες σέ ὅλα τά ἐπίπεδα, κατανοήσεως καί ἀποβλέπει στήν ἄσκηση πολλῶν δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων τοῦ παιδιοῦ, τό τετράδιο ἐργασίας περιορίζει τίς ἐρωτήσεις του σέ ἄσκηση κυρίως τῆς ἱκανότητας τοῦ παιδιοῦ νά ἀπομνημονεύει ὀνόματα, χρονολογίες καί γεγονότα. Π.χ. μάθ, 25 καί 35.

2. Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ τετραδίου ἐργασίας εἶναι ἐλκυστική ἀπό μιά ἄποψη γιά τά παιδιά τῆς Ε΄τάξεως, λόγω τῆς κινήσεως πού παρουσιάζουν τά ἀπεικονιζόμενα πρόσωπα. Ἐν τούτοις, ἡ παρουσίαση ἀποκλειστικά προσώπων δέ δίνει σ'ὅλες τίς περιπτώσεις τό πνεῦμα τοῦ κειμένου γιά ἕνα ἱστορικό μνημεῖο, ἔργο τέχνης, κειμήλιο κλπ.

3. Ὀρθογραφικά σφάλματα-Μάθ. 32 μέ 3 σφάλματα.

4. Σφάλματα πραγματικά-Μάθ. 30.

3. Γιά τό τετράδιο τῆς ΣΤ΄τάξεως.

α. Ἡ εἰκονογράφηση σ'αὐτό τό τετράδιο παρουσιάζεται περισσότερον ἐπιτυχής. Στό σημεῖο αὐτό συμπληρώνει τό ἐγχειρίδιο τοῦ ΟΕΔΒ ἄν καί ἡ ἐκτύπωση τῶν εἰκόνων ὑστερεῖ.

β. Ἡ ἔλλειψη ἀκρίβειας καί ἡ ὕπαρξη λαθῶν στήν περίληψη ἐπιδρᾶ ἀρνητικά πάνω στούς μαθητές στούς ὁποίους ἀπευθύνεται. Στό μάθημα 11 ὑπάρχουν 3 ἀνακρίβειες.

γ) Θά ἦταν δυνατό νά γίνει θετική σύσταση τοῦ τετραδίου αὐτοῦ ἀποκλε στικά γιά τήν εἰκονογράφησή του ὅμως οἱ ἐρωτήσεις τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ ΟΕΔΒ καλύπτουν τήν ὕλη μέ τρόπο ἀρτιότερο ἀπό τό τετράδιο ἐργασίας. Ἔτσι τό τελευταῖο δέν ἔχει νά προσφέρει σ'αὐτό τό σημεῖο τίποτε παραπάνω στούς μαθητές.

Ἀπό ὅσα ἀναφέρθηκαν ὁδηγοῦμαι στήν ἀπόφαση νά μή προτείνω θετική γνωμάτευση γιά ὅλα τά τετράδια Ἐργασίας Ἱστορίας.

Β) Γιά τά τετράδια Ἐργασίας τῶν Θρησκευτικῶν

α) Γενικές παρατηρήσεις.

1. Οἱ λεγόμενες περιλήψεις τῶν διάφορων μαθημάτων στό τετράδιο ἐργασίας ἔχουν πολλές φορές τήν ἔκταση τῶν κεφαλαίων τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ ΟΕΔΒ. Ὁ τρόπος ὅμως πού δίνεται δέν εἶναι καθόλου ἐλκυστικός. Ἡ ἐπαγωγή ἁπλῶν περιλήψεων θά μποροῦσε νά ἀποτελέσει μιά ἄσκηση γιά τά παιδιά τῆς τρίτης τάξεως.

2. Ἡ ἀνάγνωση καί ἡ κατανόηση τῶν περιλήψεων γίνεται δύσκολη ἀπό τήν πυκνότητα τῶν στίχων καί τῶν σειρῶν, ἀπό τήν ἔλλειψη παραγράφων καί ἀπό τό μέγεθος τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων.

3. Ὁ χῶρος τῆς στήλης τῶν ἀπαντήσεων εἶναι μικρότερος ἀπό τή στήλη τῶν ἐρωτήσεων, γεγονός τό ὁποῖο ὑποχρεώνει τά παιδιά νά ἀπαντοῦν μέ πολύ λίγες λέξεις, ἔστω κι ἄν εἶναι σέ θέση νά ἀπαντήσουν ἐκτενέστερα.

4. Οἱ ἐρωτήσεις ἀπευθύνονται σχεδόν ἀποκλειστικά στήν ἀπομνημονευτική ἱκανότητα τοῦ παιδιοῦ καί οἱ ἀπαντήσεις δίνονται ἀπευθείας στό κείμενο.

5. Κάνει μεγάλη χρήση ἐρωτήσεων πού ἀπαιτοῦν μονολεκτική ἀπάντηση ἤ καμμιά φορά κι ἕνα "ναί" ἤ ἕνα "ὄχι".

6. Ἡ εἰκονογράφηση εἶναι κατώτερη ἀπό ἐκείνη τοῦ ἐγχειριδίου. Μερικές εἶναι ἀνακριβεῖς καί ἀ[illegible] (μαθ. 6 κ 7).

β) Εἰδικές παρατηρήσεις

1) Τό τετράδιο ἐργασίας Θρησκευτικῶν τῆς Γ΄τάξεως (Παλαιά Διαθήκη παρουσιάζει ὁρισμένα μειονεκτήματα, τά ὁποῖα μποροῦν νά συνοφιστοῦν στίς ἑξῆς κατηγορίες.

1. Ὀρθογραφικά σφάλματα (Μαθ. 4, 11 καί 13)
2. Ἀνακρίβειες (Μάθ. 2)
3. Κακή σύνταξη (Μαθ. 9)
4. Οἱ ἐρωτήσεις τοῦ μαθήματος 9 ἀφοροῦν ἀποκλειστικά τήν ἀπομνημόνευση ὀνομάτων".

2. Τό τετράδιο ἐργασίας τῆς Δ΄ τάξεως "Καινή Διαθήκη".

1. Τό ἐγχειρίδιο τοῦ ΟΕΔΒ περιέχει μιά σειρά ἐρωτήσεων ἱκανοποιητικ διατυπωμένων. Οἱ ἐρωτήσεις τοῦ τετραδίου ἐργασίας καταντοῦν ἔτσι περιττές.

2. Οἱ λεγόμενες περιλήψεις τοῦ μαθήματος εἶναι πολύ ἐκτεταμένες γιά περιλήψεις καί οὐσιαστικά δέ θά προσφέρουν τίποτε στό μαθητή, ὁ ὁποῖος διαβάζει καί μαθαίνει εὐκολότερα τό κείμενο τοῦ ἐγχειριδίο τοῦ ΟΕΔΒ πού εἶναι τυπωμένο μέ μεγαλύτερα στοιχεῖα καί εἶναι χωρισμ νο σέ παραγράφους.

Ἐξάλλου οἱ ἀπαντήσεις στίς ἐρωτήσεις προϋποτίθεται ὅτι ἀποτελοῦν τήν οὐσία τοῦ μαθήματος. Ἄρα ἡ περίληψη τοῦ τετραδίου ἐργασίας κατ ντάει ἁπλή ἐπανάληψη τῶν ἀπαντήσεων στίς ἐρωτήσεις καί ὡς ἐκ τούτου περιττή.

Ἀλλά καί τά παιδιά τῆς Ε΄τάξεως, ἄν ὑπόθέσουμε ὅτι χρειαζόταν ἡ ἐξεγωγή περιλήψεως (πού δέ χρειάζεται παρά μόνο σά γλωσσική ἄσκηση), εἶναι ἱκανά νά κάνουν μόνα τους τήν περίληψη.

3. Περιέχει ὀρθογραφικά καί γραμματικά σφάλματα. π.χ. 31,9.

4. Ἡ εἰκονογράφηση παρά τήν πολυχρωμία της ὑστερεῖ σέ ποιότητα. λ.χ. Τόν Κύριον, δέν τόν παρουσιάζει μέ τήν ἴδια φυσιογνωμία σ'ὅλες τίς περιπτώσεις.

5. Ἡ ὑπαπαντή τοῦ Χριστοῦ προηγεῖται, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά ἀκολουθεῖ τά μαθήματα 9,10 καί 11.

3. Τό τετράδιο ἐργασίας τῆς Ε΄τάξεως "Ἐκκλησιαστική Ἱστορία"

Οἱ ἐρωτήσεις στό τετράδιο αὐτό εἶναι:

α) πολύ γενικές (Μάθ. 1, ἐρώτ. 4).

β) πολύ ἁπλές (Μάθ. 2, ἐρώτ. 1).

γ) ἀσήμαντες (Μάθ. 5, ἐρώτ. 1) καί

δ) ἀποκλειστικά μνημονικῆς ἱκανότητας(Μάθ. 24 καί 44) συνταγμένες μέ τρόπο πού νά ἀπαντοῦνται μονολεκτικά (Μάθ. 4, ἐρώτ, 3 καί Μάθ. 7, ἐρώτ. 1).

Τά μαθήματα 27 καί 35 παρουσιάζουν στήν περίληψη συντακτικά σφάλματα.

Ὀρθογραφικά σφάλματα παρατηρήθηκαν στά μαθήματα 20, 27, 29, 33, 35,58. Στόν τονισμό παρουσιάζονται ἀσυνέπειες, ὅπως στά μαθήματα 23 καί 31.

Γιά ὅλους τούς παραπάνω λόγους βρίσκομε ὅτι τά τετράδια αὐτά δέν ἔχουν κάποια ἰδιαίτερη χρησιμότητα γιά τούς μαθητές.

Γ) Γιά τά τετράδια ἐργασίας τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

α) Τετράδιο Ἐργασίας τῆς Γ΄τάξεως Δημοτικοῦ.

Τό πόνημα αὐτό ἀποτελεῖ μιά ἀξιοπρόσεκτη προσπάθεια βοηθήματος τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Οἱ ἔγχρωμες εἰκόνες του ἐντυπωσιάζουν τούς μικρούς μαθητές καί τούς προσελκύουν γιά μελέτη.

Ἡ βοήθεια ὅμως πού προσφέρει στούς μαθητές πέρα ἀπό ἐκείνη τοῦ διδαχτικοῦ βιβλίου εἶναι ἀμφίβολη.

Οἱ περιλήψεις πού παραθέτει δέν ἐξυπηρετοῦν γιατί ἐμποδίζουν τό μαθητή νά αὐτενεργήσει καί νά βγάλει ὁ ἴδιος περίληψη τοῦ μαθήματος. Ἐξ ἄλλου οἱ ἐρωτήσεις πού παραθέτει εἶναι κατά ἕνα μεγάλο ποσοστό ἐρωτήσεις μνήμης καί γενικά ὑστεροῦν κατά πολύ ἀπό τίς ἀσκήσεις ἐκμαθήσεως τοῦ ἀντίστοιχου διδακτικοῦ βιβλίου.

Ἐπί πλέον πολλές ἀπό τίς εἰκόνες περιέχουν λάθη στά χρώματα, στά σχήματα κ.λ.π. σέ ἀνεξίγητες ἀριθμήσεις ἤ ἀριθμήσεις πού εἶναι ἄσχετες πρός τήν ὕλη πού πρέπει νά διδαχτεῖ. Ἀναφέρουμε μερικά στοιχεῖα

./.

ἐνδεικτικά.

Στό μάθημα 5 ἡ εἰκόνα ἔχει τέσσερα φυτά μέ τήν ἔνδειξη Α,Β,Γ,Δ, χωρίς οὔτε νά ἐξηγεῖ οὔτε νά μπορεῖ νά δοθεῖ στούς μικρούς μαθητές ἡ εἰδική ὀνομασία καθενός ἀπό τούς βλαστούς (κάλαμος, στύπος κ.λ.π.). Ἐξάλλου ἡ παράθεση σέ διαφορετική κλίμακα πελώριων δένδρων καί ποοδῶν φυτῶν δημιουργεῖ σύγχυση.

Στό μάθημα 11 χρωματίζεται πράσινο τό φυτικό ἔμβρυο μέσα στό σπέρμα δίνοντας ἐσφαλμένη ἐντύπωση.

Στό μάθημα 25 ἡ εἰκόνα τῆς πατάτας καί πατατιᾶς δίνουν ἐσφαλμένες ἐντυπώσεις στούς μαθητές .

Στό μάθημα 33 στήν εἰκόνα τῶν ζώων τοῦ κήπου ἀβακατεύεται καί μιά θαλάσσια χελώνα.

Στό μάθημα 47 ἀντί ἡ εἰκόνα τοῦ τετραδίου νά συμπληρώνει ἐκεῖνες τοῦ βιβλίου μέ μιά δενδρογαλιά ἔγχρωμη καί ἕναν ἀστρίτη, παραθέτει δύο νάϊες ἄσχετες μέ τήν ὕλη τῆς Γ΄ τάξεως.

Γενικά θεωροῦμε ὅτι τό ἀναφερόμενο τετράδιο δέν εἶναι ἀπαραίτητο βοήθημα γιά τούς μαθητές τῆς Γ΄τάξεως καί μάλιστα μπορεῖ νά δημιουργήσει παρεξηγήσεις.

β) Τό τετράδιο τῆς Ε΄τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἔχει ἐπίσης τά πλεονεκτήματα τῆς καλῆς εἰκονογραφήσεως. Ὅμως δέν παρακολουθεῖ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Ἔχει ζῶα πού δέν περιέχονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ 1969, ὅπως π.χ. ἡ πορφύρα, ὁ πιγκουΐνος, τό σαμούρι κ.ἄ.

Στήν ὀρυκτολογία ἐπίσης ἔχει τήν πλατίνα καί τόν ὑδράργυρο πού εἶναι ἐκτός τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καθώς καί τά πετρέλαια καί τόν ψευδάργυρο. Ἐπίσης δέν ἀναφέρεται στά πολύτιμα πετράδια πού ἔχει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Μερικά σφάλματα, πού θά μποροῦσαν νά δημιουργήσουν παρεξηγήσεις ἀπό τίς ὡραῖες εἰκόνες εἶναι τά ἀκόλουθα:

Στό μάθημα γιά τό ὀρυκτό ἁλάτι παραθέτει μιά εἰκόνα ἀπό ἁλυκές. Συμπερασματικά κρίνεται ἀκατάλληλο γιά βοηθητικό ἐφόδιο τῶν μαθητῶν τῆς Ε΄τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

γ) Τό τετράδιο τῆς φυσικῆς ἱστορίας γιά τήν ΣΤ΄τάξη παρουσιάζει ἐπίσης τό πλεονέκτημα τῆς καλῆς εἰκονογραφήσεως.

Χωρίζει τήν ὕλη ὡς τήν ἀνθρωπολογία σέ 14 μαθήματα, ἐνῶ τό διδακτικό βιβλίο τήν χωρίζει σέ 25. Γενικά ὅμως εἶναι προσαρμοσμένο οὔτε μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ 1969 οὔτε μέ τό διδακτικό βιβλίο τοῦ ὁποίου ὑποτίθεται ὅτι προορίζεται γιά βοήθημα. Δέν παρουσιάζει καμμία προοδευτική καινοτομία οὔτε ἄλλο ἀξιόλογο πλεονέκτημα ἐκτός ἀπό ἐκεῖνο τῆς καλῆς εἰκονογραφήσεως. Ἄλλωστε καί τό διδακτικό βιβλίο στόν τομέα αὐτόν δέν ὑστερεῖ.

Συμπερασματικά δέν βρίσκουμε καμμιά σκοπιμότητα ὑπάρξεως τοῦ τετραδίου αὐτοῦ ὡς βοηθήματος τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου τῆς Φυσικῆς ἱστορίας τῆς ΣΤ΄τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.

Ἑπομένως καταλήγουμε σέ ἀρνητική πρόταση γιά τή χρησιμότητα αὐτῶν τῶν τετραδίων ἐργασίας.

Δ) Γιά τά τετράδια ἐργασίας τῆς Γεωγραφίας.

α) Τό τετράδιο ἐργασίας τῆς Γ΄τάξεως ἔχει ἀρκετά ὡραῖες εἰκόνες πού ὅμως δέν βοηθοῦν ὅλες τό μαθητή στή πληρέστερη κατανόηση τοῦ μαθήματος. Ἀντίθετα σέ μερικές ὁ μαθητής συγχέει στό βοήθημα αὐτά πού κατανόησε στό διδακτικό βιβλίο.

Ἔτσι στούς ἀστερισμούς ἡ μεγάλη ἄρκτος ἐνῶ φαίνεται καθαρά στό διδακτικό βιβλίο ὅπως καί στόν οὐρανό, στό βοήθημα μπλέκονται πολλά ἀστέρια πού σχεδιάζουν μιά ἀρκούδα, ἀλλά κάθε ἄλλο παρά βοηθοῦν τό μαθητή νά βρεῖ τόν ἀστερισμό στόν οὐρανό(Μάθημα 7).

Γενικά κατάπληξη προξενεῖ τό ὅτι στό τετράδιο αὐτό παρουσιάζονται μαθήματα μαθηματικῆς Γεωγραφίας πού καί πολύ ὀρθά γιατί στή τάξη αὐτή τά ἀντικείμενα αὐτά εἶναι πολύ δύσκολα γιά νά κατανοηθοῦν.

Στό μάθημα 2 ὁ ἥλιος φαίνεται ξεχωριστά πόσο μεγάλος εἶναι σέ σχέση μέ τή γῆ καί τούς ἄλλους πλανῆτες. Ἡ γῆ ὅμως καί οἱ ἄλλοι πλανῆτες φαίνονται νά ἔχουν τό ἴδιο μέγεθος. Καμμιά γραπτή ἐξήγηση δέν δίνεται σ'αὐτό.

Οἱ περιλήψεις καί ἡ ἐργασία πού προτείνεται νά πραγματοποιήσει ὁ μαθητής τῆς Ε΄τάξεως στό σπίτι του προϋποθέτουν ἕνα φόρτο ἐργασίας πού ἐνῶ δέν θά ὠφελήσει τό μαθητή, ἀφοῦ ἔχει τό διδακτικό του βιβλίο, θά τόν κάμει νά ἀντιπαθήσει τό μάθημα στή μικρή αὐτή ἡλικία.

Γιά τούς λόγους αὐτούς δέν θεωρῶ ἰδιαίτερα χρήσιμο τό τετράδιο αὐτό. %

β) Τό τετράδιο ἐργασίας τῆς Δ΄τάξεως ἔχει ἄφθονες φωτογραφίες χωρίς κανένα γεωγραφικό χάρτη. Οἱ φωτογραφίες, μικρές ἄλλωστε καί συγκεντρωμένες πολλές σέ μικρό τμῆμα κάθε σελίδας, μέ συνδυασμό τοῦ χάρτη σέ μερικές περιπτώσεις θά ἦταν χρήσιμες.

Ὅμως ἔχω τή γνώμη ὅτι ἡ συνδυαστική αὐτή ἐργασία ξεπερνᾶ τά ὅρια δυνατότητας τῶν μαθητῶν τῆς Δ΄τάξεως πού θά πρέπει στή περίπτωση αὐτή οἱ μαθητές νά ἀγωνίζονται μεταξύ τῶν βιβλίων, τῶν τετραδίων ἐργασίας καί τοῦ χάρτου.

Ἡ θετική βοήθεια πού θά μποροῦσε νά προσφέρει τό τετράδιο θά ἦταν ἴσως ἡ περιγραφή τοῦ νομοῦ πού ἀνήκει τό σχολεῖο τοῦ μαθητῆ. Αὐτή ὅμως ἡ δυνατότητα δέν ὑπάρχει. Ἀντίθετα πλεονάζουν οἱ%εἰκόνες κτηρίων καί μνημείων ἀπό ὅλη τήν Ἑλλάδα σέ τρόπο ὥστε τό τετράδιο νά δίνει τήν ἐντύπωση τουριστικοῦ ὁδηγοῦ. Ἡ ὕπαρξη περιλήψεων ἀποτελεῖ ἀρνητικό παράγοντα στήν αὐτενέργεια τοῦ μαθητῆ. Οἱ ἐρωτήσεις κατά μεγάλο ποσοστό ὑστεροῦν σέ ποιότητα ἀπό ἐκεῖνες τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Πολλές ἀπαιτοῦν μιά μονολεκτική ἀπάντηση ἐνῶ ἄλλες γιά πλήρη ἀπάντηση ἀπαιτοῦν ὁλόκληρη πραγματεία.π.χ. τί γνωρίζετε γιά τίς Μυκῆνες; Γενικά δέν ὑποβοηθοῦν σημαντικά τή γεωγραφική γνώση τοῦ μαθητῆ. Συμπερασματικά, ἡ βοήθεια, πού θά προσφέρει ἕνα τέτοιο τετράδιο, θεωρεῖται χωρίς νά εἶναι ἀρνητική, ὅτι δέν εἶναι ἀναγκαία.

γ) Τό τετράδιο γεωγραφίας τῆς Ε΄τάξεως ἔχει πλούσια εἰκονογράφηση ἀλλά οἱ εἰκόνες ἐπιδροῦν ἀρνητικά στόν σκοπό γιά τόν ὁποῖο προορίζονται. Οἱ περιλήψεις, ὅπως καί στά ἄλλα τετράδια ἀποτελοῦν ἀρνητικό παράγοντα. Ἕνας συνδυασμός χάρτη καί εἰκόνων πού θά ἦταν θετικός παράγοντας ἀπουσιάζει ὁλοκληρωτικά. Ἡ μεγαλύτερη βλάβη ὅμως πού μπορεῖ νά προκαλέσει τό τετράδιο εἶναι τά ἐσφαλμένα στοιχεῖα πού ἔχει διότι δέν ἔχει συγχρονισθεῖ.

Στατιστικές παλιές καί ὀνόματα παλιά καθώς καί κύρια πολιτική κατάσταση παλιά γιά χῶρες εἶναι τά κύρια λάθη του. Κεϋλάνη, Δυτικό Πακιστάν, Ἱσπανική Σαχάρα , β. καί Ν. Βιετνάμ κ.ἄ. δείχνουν ὅτι τό τετράδιο δέν ἔχει πρόσφατα ἐνημερωθεῖ. Μερικά ἐπίσης λάθη στίς

ἐρωτήσεις, ὅπως τά καταρρακτώδη ὄρη τῆς Β. Ἀμερικῆς δημιουργοῦν σύγχυση στό μαθητή καί ἐπιδροῦν ἀρνητικά στή μάθησή των. Γιά τούς λόγους αὐτούς δέν θεωρεῖται κατάλληλο τό τετράδιο αὐτό γιά τούς μαθητές τῆς Ε΄τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ε) Γιά τούς Γεωγραφικούς ἄτλαντες τῆς Ἑλλάδος, τῶν Ἠπείρων καί τῆς Εὐρώπης ἡ γνώμη μου εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

α) Ὁ γεωγραφικός Ἄτλας τῆς Ἑλλάδας δέν εἶναι ἐκσυγχρονισμένος. π.χ. ἡ ὁδική ἀρτηρία Ἰτέας-Ναυπάκτου ἀγνοεῖται. Σέ χάρτη γεωφυσικό-παραγωγικό τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδας σημειώνεται ἡ παρουσία Βωξίτη στήν Ἐλευσίνα καί ἀγνοεῖται στήν Ἰτέα καί στό Παρνασσό. Οἱ παραλείψεις αὐτές δημιουργοῦν παρεξηγήσεις στό μαθητή.

β) Οἱ Ἄτλαντες τῶν Ἠπείρων δέν εἶναι ἐνημερωμένοι. Ὀνομασίες, σύνορα, στατιστικά στοιχεῖα χρειάζονται ἀναθεώρηση.

Ἕνα σχολικό βοήθημα πού θά ἀγορασθεῖ μέ ἔξοδα τοῦ μαθητῆ πρέπει ἀπαραίτητα νά εἶναι ἄρτιο.

γ) Στόν Γεωγραφικό ἄτλαντα τῆς Εὐρώπης ἔχουμε κακή ἐκτύπωση σέ δύο τουλάχιστο χάρτες. Στόν ἐθνολογικό χάρτη τῆς Εὐρώπης στήν Αὐστρία ὑπάρχουν θύγγροι. Ὅμως τό χειρότερο τοῦ Ἄτλαντα αὐτοῦ εἶναι ἡ μέ ἐστιγματισμένη γραμμή ἀποκοπή τμήματος τῶν νομῶν Κιλκίς, Σερρῶν καί Δράμας.

Γιά ὅλα τά παραπάνω καί ἐξ αἰτίας τῆς ἀνακρίβειας αὐτῆς θεωρῶ ὄχι μόνο ἀκατάλληλον ὡς βοήθημα γιά τούς μαθητές καί εἰδικότερα τόν Ἄτλαντα Εὐρώπης ἀλλά καί σάν ὄχι κατάλληλο γιά τήν κυκλοφορία του γενικά. Καί εἶναι βέβαια γεγονός ὅτι ὁ γεωγραφικός Ἄτλας εἶναι ἀναγκαῖος στούς μαθητές, ἀλλά αὐτοί οἱ Ἄτλαντες πού ὑποβλήθηκαν γιά γνωμάτευση μόνο ἐάν διορθωθοῦν καί βελτιωθοῦν θά ἦταν δυνατό νά χρησιμοποιηθοῦν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας ἀριθμ. Φ.309.71/8/99650/18-10-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Πασσάκου καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

1) Δέν κρίνονται ἀπαραίτητα γιά τούς μαθητές τά τετράδια ἐργασίας

τῆς Ἱστορίας, τῶν Θρησκευτικῶν, τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, Γεωγραφίας καί τόν γεωγραφικό ἄτλαντα Εὐρώπης γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

2. Κρίνονται χρήσιμα γιά τούς μαθητές οἱ γεωγραφικοί Ἄτλαντες Ἑλλάδος καί Ἠπείρων, ἐπειδή παρουσιάζουν ἕνα σχετικά ἱκανοποιητικό περιεχόμενο καί ὄχι σοβαρά μειονεκτήματα.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημήτριος Ἀνδρισόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 24/1977

Σήμερα, 18 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ώρα 9.15 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπ/σεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Παπάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Νόρμα Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Επ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, λόγω ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως.

Οἱ κοινωνικοί, οἰκονομικοί καί λοιποί παράγοντες καί οἱ προεκτάσεις τους στή σύνταξη ἑνός ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Θ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, γιά τό θέμα αὐτό εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

Ἕνα ἐπιστημονικά ἔγκυρο Ἀναλυτικό πρόγραμμα δέν πρέπει νά ἔχει στατικό χαρακτήρα. Ἀντίθετα, γιά νά ἐκπληρώσει τό σημαντικό του ρόλο στό χῶρο τῆς ἀγωγῆς τοῦ παιδιοῦ, πρέπει νά εἶναι δυναμικό, μέ παρουσιάζει δηλ. τή δυνατότητα ἀνανεώσεως καί ἀναπροσαρμογῆς τόσο τῶν στόχων ὅσο καί τῆς δομῆς καί τοῦ περιεχομένου του σύμφωνα μέ τις κοινωνικές, οἰκονομικές καί γενικά πολιτιστικές ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς καί τοῦ τόπου, ποῦ λειτουργεῖ τό σχολεῖο.

Σήμερα προβάλλει πιό ἔντονη ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ Ἀναλυτικ

κού προγράμματος. Ἐκεῖνο πού ἰσχύει σήμερα στηρίζεται βασικά στά δεδομένα τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ αἰώνα μας. Στό μεταξύ ἡ ἀνθρωπότητα γενικότερα καί ἡ χώρα μας εἰδικότερα ἔχει ἀναλύσει καί συγκεντρώσει, μέ ἔναρυθμό ἀσύλληπτο, γνώσεις καί ἔχει διαμορφώσει σχέσεις καί καταστάσεις πού ἦταν ἄγνωστες τήν ἐποχή ἐκείνη.

Στήν προσπάθεια ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου πρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι στό χῶρο τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος διασταυρώνονται τά διαφέροντα πολλῶν καί ποικίλων παραγόντων. Ἀπό τή μιά μεριά εἶναι ἡ παράδοση καί ἰδιαίτερα ἡ σχολική, τό σχολικό κατεστημένο πού δύσκολα μεταβάλλεται. Ἔπειτα ἡ ἀνάγκη νά προσαρμοστεῖ ἡ διδακτέα ὕλη στήν ἀφομοιωτική ἱκανότητα τοῦ παιδιοῦ. καί, τέλος οἱ πολυάριθμες ἀπαιτήσεις πού προβάλλει τό σχολεῖο, ἡ κοινωνία, τό περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ γενικότερα.

Στήν εἰσήγησή μου θά σταθῶ στόν τελευταῖο αὐτό παράγοντα, μέ σκοπό νά διαπιστώσουμε τίς ἀλλαγές, πού ἔγιναν ἐδῶ, καί τίς προεκτάσεις πού ἔχουν αὐτές στή διαμόρφωση τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

1. Ἀλλαγή στό κοινωνικό περιβάλλον: Καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες κοινωνικῶν ἀλλαγῶν. Ἀντίθετα μέ ὅ,τι συνέβαινε παλαιότερα, σήμερα δέν μποροῦμε νά ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἡ σύγχρονη κοινωνία ἀποτελεῖ σ'ὅλες τίς περιπτώσεις καί ἀπ'ὅλες τίς ἀπόψεις ἰδεώδη μαρτυρικό παράγοντα. Μέ βάση τά πορίσματα κοινωνιολογικῶν ἐρευνῶν ἀποδεικνύεται ὅτι τόσο τό οἰκογενειακό ὅσο καί τό εὐρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ ἔχει ὑποστεῖ σημαντικές μεταβολές, οἱ ὁποῖες ἀσκοῦν σ'αὐτό ἀρνητικές ἐπιδράσεις καί ἀσφαλῶς ὄχι πάντοτε θετικές γιά τό ἔργο τῆς ἀγωγῆς. Οἱ περισσότεροι τομεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ὀργανώνονται γιά νά ἐξυπηρετήσουν ξένα πρός τήν ὀρθή ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ συμφέροντα καί κυρίως μέ βάση τόν οἰκονομικό παράγοντα. Ἀναφέρουμε χαρακτηριστικά μόνο τόν κινηματογράφο καί τήν τηλεόραση μέ τά κακά κανόνα κακῆς ποιότητας φίλμς, τό ραδιόφωνο καί τό καθ' ἔντυπο, πού τόση νοητεία ἀσκοῦν στά παιδιά τῆς ἐποχῆς μας.

Καί ἡ σύγχρονη ἑλληνική οἰκογένεια ἔχει χάσει σημαντικό μέρος ἀπό τήν ἰδιότυπη παιδαγωγική της δύναμη. Ἡ ἐργασία ἰδιαίτερα καί τῶν δύο γονέων ἔξω ἀπό τό σπίτι ἔχει μειώσει αἰσθητά τήν παιδαγωγική ἀποτελεσματικότητα τῆς οἰκογένειας, πού ἔχει τόση θεμελιακή σημασία γιά τό ἔργο τῆς σχολικῆς ἀγωγῆς.

./.

Τό παιδί σήμερα, ἰδιαίτερα στίς πόλεις, μεγαλώνει σέ πολλές περιπτώσεις μέσα στήν ἐγκατάλειψη, χωρίς τήν οἰκογενειακή θαλπωρή καί τή στοργική φροντίδα τῶν κουρασμένων ἀπό τή βιοπάλη γονέων του. Στερεῖται ἔτσι τό βασικό ἐκεῖνο συναίσθημα τῆς ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς ἀσφάλειας, πού εἶναι τόσο ἀπαραίτητο γιά τό ἀνεμπόδιστο ἄνθισμα τῆς προσωπικότητας του.

Στά παιδιά αὐτά, ὅπως καί σέ κεῖνα πού προέρχονται ἀπο καταστρεμμένες ἤ ἐσωτερικά ἐξαρθρωμένες οἰκογένειες, τό Σχολεῖο πρέπει νά προσφέρει πολύ περισσότερα ἀπό ἁπλές-ζηρές γνώσεις. Ἔχει τήν εὐθύνη νά συμπληρώσει καί νά ὁλοκληρώσει τήν ἠθική, θρησκευτική καί κοινωνική ἀγωγή τους. Ἕνα σύγχρονο Σχολεῖο δέν μπορεῖ νά ἀγνοεῖ τό στοιχεῖο αὐτό. Θά πρέπει κατά τήν ὀργάνωσή του νά παρέχεται εὐρύτατος χῶρος γιά ἀνάλογες παιδαγωγικές καί διδακτικές δραστηριότητες. Μόνο ἔτσι θά μπορέσει ὁ δάσκαλος καί τό Σχολεῖο νά ἀνταποκριθεῖ στίς νέες ὑποχρεώσεις, πού σιωπηρά ἡ κοινωνία καί ἡ οἰκογένεια ἔχουν μεταθέσει στούς ὤμους του.

Στά σημερινά μας προγράμματα βρίσκεται συχνά στό προσκήνιο ἡ γνώση. Σήμερα ὅμως περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά στό Σχολεῖο πρέπει νά εἶναι "παιδαγωγοῦν".

Πρόταση: Τό σύγχρονο Ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν πρέπει παράλληλα μέ τή γνώση νά προβλέπει καί τήν καλλιέργεια ὁρισμένων δεξιοτήτων, μορφῶν συμπεριφορᾶς καί στάσεων. Μέ ἄλλα λόγια: Τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα πρέπει νά διαφαίνεται ἡ τάση ὅτι τ σχολεῖο ἐπειχειρεῖ νά μορφώσει ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο.

2. Ἀλλαγές στήν Πληθυσμιακή κατάσταση τῆς χώρας μας:

Σύμφωνα μέ τά ἀποτελέσματα τῆς ἀπογραφῆς τῆς 14-3-1971 τά 53% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ζοῦν σέ ἀστικές περιοχές (πόλεις ἄνω τῶν 10000 κατ) τά 12% περίπου σέ ἡμιαστικές (ἀπό 2.000 ἕως 9999 κατ.) καί 35% σέ ἀγροτικές περιοχές.

Χαρακτηριστική εἶναι ἡ τάση γιά μετακίνηση τοῦ ἀγροτικοῦ ἰδιαίτερα πληθυσμοῦ στά μεγάλα ἀστικά κέντρα: Στήν πενταετία, πού προηγήθηκε τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 71, μόνο ἡ περιφέρεια πρωτευούσης παρουσιάζει θετικό ἀριθμό κατοίκων, πού ἐγκαταστάθηκαν σ'αὐτή 190.860 καί ἡ Θεσσαλονίκη 51.100. Τήν ἴδια περίοδο ὅλοι οἱ Νομοί τῆς χώρας, μέ ἐξαίρεση μόνο τοί νομούς Ἀττικῆς, Ἠμαθίας καί Καστοριᾶς, παρουσιάζουν ἀρνητικό δείκτη. Στή πρώτη γραμμή ἔρχονται οἱ Νομοί Σερρῶν μέ 16.800, Ἠλείας μέ 13580,

Θεσσαλίας με -12740, Αἰτωλοακαρνανίας με -12.280 (ἀπό τούς ὁποίους 3.360 προέρχονται ἀπό ἀστικές, 840 ἀπό ἡμιαστικές καί 10.580 ἀπό ἀγροτικές περιοχές. Ἡ ἀναλογία αὐτή παρατηρεῖται περίπου σέ ὅλους τούς νομούς.

Ἡ ροή αὐτή τοῦ πληθυσμοῦ στά ἀστικά κέντρα ἐκτός ἀπό τίς συνέπειες πού ἔχει στόν οἰκονομικό, κοινωνικό καί ἐθνικό τομέα, τίς ὁποῖες φυσικά δέν μποροῦμε ἐδῶ νά ἐξετάσουμε, ἐπαυξάνει στόν τομέα τῆς Ἐκπαιδεύσεως τίς ἀρνητικές ἐπιδράσεις πού ἀναφέραμε στόν παράγοντα κοινωνία καί οἰκογένεια.

Ἀπό τήν κατάσταση αὐτή δημιουργεῖται γιά τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα τό ἑξῆς πρόβλημα: Λαμβάνοντας ὑπόψη τίς διαφορές πού ὑπάρχουν ἀνάμεσα στό ἑλληνικό χωριό καί στήν πόλη ἀπό ἄποψη πολιτιστικῆς στάθμης, μέσων μορφώσεως, ἀπασχολήσεων καί γενικά τρόπων ζωῆς, εἶναι σκόπιμο νά ὑπάρχει αὐστηρά καθορισμένο καί ἑνιαῖο ἀναλυτικό πρόγραμμα;

Πρόταση: α) Νά καθορισθεῖ τό MINIMUM τῶν βασικῶν γνώσεων πού πρέπει νά ἀφομοιώσουν οἱ μαθητές ὅλης τῆς χώρας καί τῶν βασικῶν δεξιοτήτων, πού πρέπει νά ἀποκτήσουν κατά τομεῖς στή διάρκεια κάθε σχολικῆς χρονιᾶς.

β) Ἡ ὕλη τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος νά διαφοροποιηθῆ καί νά ἐμπλουτισθεῖ μέ σημαντικές γιά κάθε περιοχή (ἀστική-ἡμιαστική-ἀγροτική) τῆς χώρας λεπτομέρειες, μέ σκοπό νά προσαρμοστεῖ αὐτό στίς ἐδιάζουσες τοπικές συνθῆκες.

3) <u>Ἀλλαγές στόν τομέα τῶν γνώσεων:</u>

Εἶναι χαρακτηριστικές οἱ ἀλματώδεις ἐξελίξεις καί οἱ ἀλλαγές στόν γνωστολογικό καί ἐπιστημονικό τομέα, πού προβάλλουν στήν ἐκπαίδευση διαρκῶς καί νέες μορφωτικές ἀπαιτήσεις. Ἡ ἐξέλιξη στόν τομέα αὐτό θά λέγαμε ὅτι εἶναι ~~ἀστρο~~γνωστική. Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι τά μισά καί περισσότερα ἀπό τό σύνολο τῶν ἐπιστημονικῶν εὑρημάτων πραγματοποιήθηκαν στά τελευταῖα 25 χρόνια. Ὁ ἀριθμός τῶν ἐπιστημόνων διπλασιάζεται κάθε 10 χρόνια, ἐνῶ τά 90% ὅλων τῶν ἐπιστημόνων, πού παρουσιάζει ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, βρίσκονται σήμερα στή ζωή.

Σχετικά μέ τήν ταχύτητα τῆς ἀλλαγῆς σημειώνουμε ἐνδεικτικά ὅτι ἐνῶ στό παρελθόν χρειάζονταν 37 περίπου χρόνια ἀνάμεσα σέ μιά ἀνακάλυψη καί τήν ἐφαρμογή της στήν παραγωγή, σήμερα τό διάστημα αὐτό μειώθηκε σέ 9 -14 χρόνια. Αὐτά σημαίνει ὅτι στή διάρκεια τῆς ζωῆς τῶν σημερινῶν μαθητῶν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου θά λάβουν χώρα 3-4 ἐκπληκτικές ἀλλαγές.

Θά ήταν σφάλμα άν ή τεράστια αύξηση τών άνθρωπίνων γνώσεων είχε σάν άποτέλεσμα γιά τό σχολεῖο νά τρέφουμε τή νέα γενιά μέ ὅλο καί περισσότερες γνώσεις. Νά ἐξαντληθοῦν οἱ γνώσεις σέ ἕνα περιορισμένο τομέα εἶναι δύσκολο ἀκόμη καί μέ τήν ἀποφοίτηση ἀπό τήν ἀνώτατη ἐκπαίδευση.

Στήν ἐποχή μας μέ τήν τεράστια διάδοση τοῦ βιβλίου καί τῶν ἐντύπων, τή λειτουργία τῶν βιβλιοθηκῶν, τήν ἐξάπλωση τῶν ὀπτικοακουστικῶν καί ἄλλων πηγῶν μεταδόσεως γνώσεων, δέν θά χρειάζεται πλέον ἡ νέα γενεά τόν ἐγκυκλοπαιδικό φόρτο πού προβλέπουν ἀκόμη καί αὐτά τά παλαιά προγράμματα.

Πρόταση: Ἕνα σύγχρονο Ἀναλυτικό πρόγραμμα θά πρέπει ἀπό τήν πρώτη κ κιδλας/ αὐτή σχολική περίοδο νά παρέχει στό παιδί τή δυνατότητα νά εἰσδύ ει σέ βάθος στά τυπικά προβλήματα τῶν διαφόρων τομέων τοῦ ἐπιστητοῦ κατά τρόπο ὥστε, ἐγκαταλείποντας ὁ μαθητής τό Σχολεῖο, νά μή χάσει τή ὄξα γιά μάθηση, τή χαρά γιά διάβασμα, τή διάθεση γιά ἔρευνα καί τόν ἐνθουσιασμό γιά αὐτομόρφωση.

Γίνεται ἔτσι πιό ἐπιτακτική ἡ ἀνάγκη νά ἐκσυγχρονιστεῖ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, νά ἀναδιοργανωθοῦν οἱ μέθοδοι καί τά μέσα διδ/λίας καί νά ἐπιμορφωθεῖ τό διδακτικό προσωπικό.

Μετά ἀπό ἀνταλλαγή ἀπόψεων μεταξύ τῶν μελῶν, τό Τμῆμα κατ'ἀρχήν ἀποφασίζει:

Α. Υἰοθετεῖ τίς προτάσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ, πού ἀναφέρονται στόν τομέα τῶν ἀλλαγῶν στό κοινωνικό περιβάλλον στήν πληθυσμιακή κατάσταση τῆς χώρας μας καί στίς προεκτάσεις τους στή διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος , ὡς ἑξῆς:

1. Τό σύγχρονο Ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν πρέπει παράλληλα μέ τή γνώση νά προβλέπει καί τήν καλλιέργεια ἀν ὁρισμένων δεξιοτήτων, μορφῶν συμπεριφορᾶς καί στάσεων.Πρέπει δηλ. στό ἀναλυτικό πρόγραμμα νά διαφαίνεται ἡ τάση ὅτι τό σχολεῖο ἐπιχειρεῖ νά μορφώσει ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο.

2) α. Νά καθορισθεῖ τό ΜΙΝΙΜΟΝ τῶν βασικῶν γνώσεων πού πρέπει νά ἀφομοιώσουν οἱ μαθητές ὅλης τῆς χώρας καί τῶν βασικῶν δεξιοτήτων, πού πρέπει νά ἀποκτήσουν κατά τομεῖς στή διάρκεια κάθε σχολικῆς χρονιᾶς.

β) Ἡ ὅλη τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος νά διαφοροποιηθεῖ καί νά ἐμπλουτισθεῖ μέ σημαντικές λεπτομέρειες γιά κάθε περιοχή (ἀστική,

άγροτική) της χώρας μας, με σκοπό να προσαρμοστεί στις ιδιάζουσες τοπικές συνθήκες.

Β. Η πρόταση του κ. Εισηγητού, που αναφέρεται στις άλλαγές στον τομέα της γνώσεων, να ληφθεί υπόψη σε μιά από τις επόμενες συνεδρίες, που θά συζητηθούν σχετικά με αυτή θέματα.

Μετά από αυτά έλυσε η συνεδρία.

Ο Αντιπρόεδρος

Δημ. Ανδριόπουλος

Η Γραμματεύς

Βύρων. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 25/1977

Σήμερα, 22 Φεβρουαρίου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.15 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπ/σεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Δ. Ανδριόπουλο, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Θ. Βαρδάκης, Νικ. Ελευτερόπουλος, Β. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Απουσίασε ο κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', γιατί ήταν άσθενής.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Οι κοινωνικοί, οικονομικοί και λοιποί παράγοντες και οι προεκτάσεις τους στη σύνταξη ενός αναλυτικού προγράμματος (συνέχεια συζητήσεως).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Έπειτα ο κ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', συνεχίζοντας την εισήγησή του πάνω στο θέμα αυτό, λέγει τα ακόλουθα:

Οι αλλαγές στον Τεχνολογικό τομέα:

Ζούμε στην πιο λαμπρή περίοδο της ιστορίας από την άποψη επιστημονικών και τεχνικών επιτευγμάτων. Καθημερινά αναγγέλλονται νέες ανακαλύψεις και τελειοποιήσεις. Ο άνθρωπος με τη πρόοδο της τεχνολογίας έφτιασε πύραυλους ανεξίτηλα τα ίχνη των βημάτων του στην επιφάνεια της σελήνης. Η συνέπεια είναι να προσλαμβάνουν τώρα οι επιστημονικές και τεχνικές κατακτήσεις τελείως ιδιαίτερη σημασία και θέση. Ενώ θα έπρεπε να παραμένουν απλώς μέσα βοηθητικά για την ευημερία του ανθρώ

που συνήθως προτάσσονται καί γίνονται σκοποί. Έτσι ή τεχνική δέν ὑπηρετεῖ πλέον τόν ἄνθρωπο καί δέν μπορεῖ νά τόν βοηθήσει στή διατήρηση τῆς ψυχικῆς του ὑγείας. Ἀντίθετα ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ~~ἄνθρωπος~~ ἔχει ὑποταχθεῖ στήν τυραννία τῆς τεχνικῆς.

Ἡ τεχνοκρατική ἐξέλιξη σέ συνδυασμό μέ τήν τεχνική ἀνάπτυξη δέν ἀφήνει ἄτρωτες καί τίς μορφές καί τά στάδια τῆς ψυχοσωματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ. Ἀπό ἐπιστημονικές ἔρευνες ἔγινε φανερό ὅτι σήμερα, ἰδιαίτερα στίς προηγμένες χῶρες, τά παιδιά ὡριμάζουν νωρίτερα ἀπό ὅ,τι ἦταν κανονικό στίς ἴδιες περιοχές κατά τίς ἀρχές τοῦ αἰώνα μας. Στή χώρα μας δέν ὑπάρχουν σχετικές ἔρευνες. Ἐμπειρικά ὅμως τό ἔχουμε ἤδη ὅλοι μας ἀντιληφθεῖ.

Αὐτό ἀσφαλῶς ἔχει ἀντίκτυπο στή δομή καί τό περιεχόμενο τῶν Ἀναλυτικῶν προγραμμάτων. Στά προγράμματα προηγμένων χωρῶν παρουσιάζεται μιά αὐξανόμενη τάση γιά μετάθεση τῆς ὕλης πρός τά κάτω.

Πρόταση: Νά μελετηθεῖ σέ ποιούς τομεῖς καί μέχρι ποιό σημεῖο μπορεῖ νά γίνει μετάθεση τῆς ὕλης στό νέο Ἀναλυτικό πρόγραμμα σέ σχέση μέ τό παλαιό.

Ἀλλαγές στίς διανθρώπινες σχέσεις:

Μέ τήν πρόοδο τῆς τεχνολογίας καί τόν πλοῦτο τῶν ἀγαθῶν, πού προσφέρει ἄφθονα ἡ σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία, ἔχει διαμορφωθεῖ ἕνας νέος τρόπος ζωῆς.

Κύριο χαρακτηριστικό του εἶναι ἡ ἐξασθένηση τῶν διανθρώπινων σχέσεων. Ἰδιαίτερα στίς ἀστικές περιοχές μέ τίς συνθῆκες στεγάσεως καί ἐργασίας καί τήν τρομακτική διάδοση τῆς τηλεοράσεως τά ἄτομα ἀκόμη καί στά πλαίσια τῆς οἰκογένειας ζοῦν πλάϊ-πλάϊ, μοναχικά, χωρίς βαθύτερους ψυχικούς δεσμούς.

Εἶναι χαρακτηριστικές οἱ σχετικές μαρτυρίες παιδιῶν καί νέων τῆς ἐποχῆς μας: "Μαζί τους (ἐννοεῖ τούς γονεῖς) δέν ἔχω νά συζητήσω καί πολλά πράγματα. Γυρίζω στό σπίτι καί πρέπει νά μείνω σιωπηλός γιατί βλέπουν τηλεόραση. Καί μετά τό φαγητό καί πάλι σιωπή, γιατί καί πάλι στήνονται μπροστά στή μικρή ὀθόνη. Ὅταν πιά τελειώσει τό πρόγρα

μα πέφτουν γιά ὕπνο. Αὐτό γίνεται κάθε βράδυ. Γι αὐτό κι ἀποφεύγω νά μένω πολλή ὥρα στό σπίτι". ('Η ἐξομολόγηση ἑνός 18/χρονου-'Εφημερίς ΝΕΑ - 18-2-77).

Αὐτή ἡ μοναξιά πού νοιώθει τό παιδί μέσα στό πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, πού τό περιβάλλει, ἔχει τεράστιο καί ἀσφαλῶς ἀρνητικό ἀντίκτυπο στή ψυχική του ὑγεία καί στή ψυχοσωματική του ἀνάπτυξη.

'Η τηλεόραση τείνει καί στή χώρα μας νά μετατρέψει τόν ἄνθρωπο σέ ἕνα "ἄβουλο ὄν μέ δυό μάτια πού συνηθίζει νά καταπίνει ὅ,τι τοῦ προσφέρουν"(Τζουζέπε Ρικέρι: 'Η τηλεόραση στήν Εὐρώπη σάν κοινωνικό φαινόμενο).

'Η Μόνικα Σῶμς, Διευθύντρια τῶν παιδικῶν προγραμμάτων τοῦ Β.Β.Σ πιστεύει "πῶς τό ἐνδιαφέρον τῶν νέων γιά τήν τηλεόραση ὀφείλεται στή μοναξιά πού αἰσθάνονται". Τήν προβληματίζει τό γεγονός ὅτι τά παιδιά στή χώρα της παρακολουθοῦν γύρω στίς 22 ὧρες τήν ἑβδομάδα τηλεόραση. Δέν ὑπάρχουν σχετικές ἔρευνες γιά τά παιδιά καί τούς νέους τῆς χώρας μας. Δέν πρέπει ὅμως καί σέ μᾶς νά διαφέρουν πολύ τά πράγματα καί στόν τομέα αὐτό.

Τό σχολεῖο δέν πρέπει καί δέν μπορεῖ νά μένει ἀδιάφορο μπροστά σ'αὐτή τή πραγματικότητα ἀκόμη καί τό Δημοτικό.

Προτάσεις: α) Εἶναι ἀνάγκη νά μποῦν στό νέο 'Αναλυτικό πρόγραμμα κοι νωνικά μαθήματα καί ἰδιαίτερα μέ τόν τρόπο τῆς ὀργανώσεως τῆς σχολικῆς ζωῆς καί ἐργασίας νά καλλιεργηθοῦν οἱ διανθρώπινες σχέσεις.

β) 'Αφοῦ, ὅπως φαίνεται, ἡ τηλεόραση ἔγινε "ἀναγκαῖο κακό δέν ἀπομένει παρά οἱ ὑπεύθυνοι παράγοντες νά λάβουν τά κατάλληλα μέτρα γιά τήν ἐξουδετέρωση τῶν ἀρνητικῶν της ἐπιδράσεων μέ τή βελτίωση, κυρίως, τῶν προγραμμάτων καί τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐκπαιδευτικῆς τηλεοράσεως.

'Αλλαγές στίς σχέσεις μεταξύ παραδόσεως καί ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς:

Στό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀντικατοπτρίζεται ἡ διελκυστίδα μεταξύ παρελθόντος καί παρόντος, τῆς παραδόσεως καί τῶν ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς, τῶν ἀναλλοίωτων σκοπῶν καί τῶν παροδικῶν ἀπαιτήσεων καί προβάλλει κάθε φορά ἡ κοινωνική καί οἰκονομική κατάσταση

της χώρας μας. Οἱ ἀπαιτήσεις αὐτές γίνονται πιό ἔντονες μέ τήν προοπτική τῆς συνδέσεως τῆς χώρας μας μέ τήν Ε.Ο.Κ.Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι δέν ἔχουμε πλέον νά ἀγωνιστοῦμε μόνον κατά τῆς ἀδυσώπητης ἐπεκτατικῆς βουλιμίας τῶν γειτόνων μας, ἀλλά καί νά προσαρμοστοῦμε στά νεώτερα τεχνολογικά δεδομένα καί τίς μεθόδους ὀργανώσεως τῆς οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς τῶν προηγμένων λαῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, τῶν αὐριανῶν συνεταίρων μας. Μέ τίς ἀπαιτήσεις ὅμως αὐτές εἶναι συνυφασμένος ὁ κίνδυνος νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό"τίς ρίζες τῆς ἑλληνικῆς μας παραδόσεως, πού ἀποτελεῖ τή δύναμη τῆς φυλῆς μας γιά τήν ἐπιβίωσή της καί νά γίνουμε ἁπλῶς μιά Εὐρωπαϊκή ἐπαρχία καί νά ἀφανιστοῦμε σάν ἔθνος.

Προτάσεις: α) Πρέπει νά ἐρευνηθεῖ καί νά βρεθεῖ μιά σωστή ἐξισορρόπηση μεταξύ παραδόσεως καί ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς. β) Εἶναι ἀνάγκη στό νέο Ἀναλ. Πρόγραμμα νά δοθεῖ εὐρύτατος χῶρος στήν καλλιέργεια τῆς ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς καί λαϊκῆς μας παραδόσεως.

Βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐπιτυχία ἑνός νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος:

Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα δέν μπορεῖ νά ἀλλάξει παρά μόνο μέ τή συνεργασία ἐρευνητῶν ἐπιστημόνων, δασκάλων καί γονέων. Οἱ δυσκολίες βρίσκονται, κατά κύριο λόγο, στήν ἀλλαγή τῆς νοοτροπίας. Νά πεισθοῦμε πρῶτα ἐμεῖς, ἔπειτα οἱ δάσκαλοι καί τέλος οἱ γονεῖς γιά τήν ἀνάγκη τῆς ἀλλαγῆς.

Ἰδιαίτερα ὁ δάσκαλος πρέπει νά μάθει καί νά πεισθεῖ ὅτι ἔχει νά διδάξει διαφορετικά πράγματα καί μέ διαφορετικό σύστημα ἀπό ὅ,τι ὁ ἴδιος διδάχτηκε.

Ἡ ἐπιτυχία λοιπόν ἑνός νέου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος προϋποθέτει:

α) Ἕνα νέο τύπο δασκάλου. Τόν χαρακτηρίζει ἡ πλατειά δυναμικῆς μορφῆς γενική μόρφωση καί πνευματική συγκρότηση, ἡ ἄρτια εἰδική ἐπιστημονική κατάρτιση, ἡ ἱκανότητα πού ἀναφέρεται στήν τεχνική τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς καθημερινῆς παιδαγωγικῆς πράξεως, ἡ φωτισμένη κρίση, ἡ ἔντονη διεισδυτική ἱκανότητα καί τό παιδαγωγικό τάκτ·γιά νά μπορεῖσει, νά βοηθήσει τό παιδί στή λύση τῶν προβλημάτων πού καθημερινά τοῦ παρουσιάζει ἡ σύγχρονη ζωή. Τόν χαρακτηρίζει ἀκόμη ἡ βαθειά θρησκευτικότητα, ὁ γνήσιος καί στερεός δεσμός μέ ὅ,τι ἔμψυχο καί

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ζυγο αποτελεί την πατρίδα του και ή εθνισθησία γιά τις ιδέες του ώραίου, άληθινοῦ, δικαίουκαί άγαθοῦ, ὁ γνήσιος δηλ. ἀνθρωπισμός πού βρίσκεται στην ἔκφρασή του σέ μιά εἰλικρινή καί ἔμπρακτη ἀγάπη γιά τόν συνάνθρωπο καί τό παιδί.

Οἱ Παιδαγωγικές ἀκαδημίες μέ τήν ἀναδιοργάνωση στή δομή καί τά προγράμματά τους καί ἡ ἐπιμόρφωση τῶν δασκάλων, πού ἤδη ὑπηρετοῦν, πρέπει νά βοηθήσουν σημαντικά στή δημιουργία τοῦ νέου αὐτοῦ τύπου δασκάλου.

β) Δεύτερη προϋπόθεση εἶναι οἱ ὀλιγάριθμες τάξεις.

Νομοθετικά μέ τήν παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Ν.309/76 ἔχει ἐξασφαλιστεῖ ἡ προϋπόθεση αὐτή ἀλλά καί στήν πράξη ὁ σχετικός δείκτης προσεγγίζει τούς ἀντίστοιχους δείκτες τῶν προηγμένων χωρῶν τῆς Δύσης. Σύμφωνα μέ τή στατιστική τῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἔτους 1972-73 (Ἔκδοση 1976) ὁ Μ.Ο ἀντιστοιχίας μαθητῶν σέ κάθε δάσκαλο γιά ὅλη τήν Ἑλλάδα εἶναι 32. Ἰδιαίτερα ὁ αὐτός Μ.Ο στίς ἀστικές περιοχές εἶναι 39 (ἀντίστοιχος μαθητικός πληθυσμός 382.158 μέ κατανομή: Ἀθήνα 178729 Μ.Ο 41, Θεσ/κη 48685 Μ.Ο.42 καί λοιπές πόλεις: 154.744 Μ.Ο 36), στίς ἡμιαστικές περιοχές Μ.Ο 35 (ἀντίστοιχος μαθητικός πληθυσμός: 110.844) καί στίς ἀγροτικές περιοχές 27 (ἀντίστοιχος μαθητικός πληθυσμός 342964).

Ἀπό τήν ἴδια πηγή προκύπτουν οἱ ἑξῆς σχετικές διαπιστώσεις:

α) Μειώνεται ἀπό χρόνο σέ χρόνο ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν πού γράφονται στό Δημοτικό Σχολεῖο.

β) Βελτιώνεται συνεχῶς ἡ ἐπάνδρωση τῶν σχολείων μέ διδακτικό προσωπικό.

γ) Μειώνεται ἡ ἀναλογία μαθητῶν ἀνά μόνιμο δάσκαλο.

Ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση πάνω στίς ἀπόψεις τοῦ κ. Κοσμητοῦ, τό Τμῆμα

στήν ἀρχή ἀποφασίζει

Α. Ἀποδέχεται τίς προτάσεις τοῦ κ. Κοσμητοῦ, πού ἀναφέρονται στόν τομέα τῶν ἀλλαγῶν ὅτίς διανθρώπινες σχέσεις καί στίς σχέσεις μεταξύ παραδόσεως καί ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς, ὡς ἑξῆς:

1. Εἶναι ἀνάγκη νά μποῦν στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα κοινωνικά μαθήματα καί ἰδιαίτερα μέ τόν τρόπο τῆς ὀργανώσεως τῆς σχολικῆς ζωῆς

καί ἐργασίας νά καλλιεργηθοῦν οἱ διανθρώπινες σχέσεις.

2). α) Πρέπει νά ἐρευνηθεῖ καί νά βρεθεῖ μιά σωστή ἐξισορρόπηση μεταξύ παραδόσεως καί ἀπαιτήσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς.

β) Εἶναι ἀνάγκη στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα νά δοθεῖ εὐρύτατος χῶρος στήν καλλιέργεια τῆς ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς καί λαϊκῆς μας παραδόσεως.

Β. Ἡ πρόταση τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ, πού ἀναφέρεται στίς ἀλλαγές, στόν τεχνολογικό τομέα, νά ληφθεῖ ὑπόψη κατά τή συζήτηση σχετικῶν θεμάτων σέ μιά ἀπό τίς ἐπόμενες συνεδρίες.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Μ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 26/1977

Σήμερα, 23 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Ἱλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Γνωμοδότηση γιά τετράδια Ἀριθμητικῆς καί Ζωγραφικῆς ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ, τοῦ Ἐκδ. οἴκου "Ἄγκυρα".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ. 30971/8/99650/18-10-76 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ἡ ἀπό 16-9-76 αἴτηση τοῦ κ. Δημ. Παπαδημητρίου ΑΒΕΕ μέ τρεῖς σειρές σχολικά βοηθήματα, δηλ. 1. τετράδια ἐργασίας, 2) τετράδια ἀριθμητικῆς 3) γεωγραφικούς ἄτλαντες καί 4) τετράδια ζωγραφικῆς, τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου "Ἄγκυρα" γιά γνωμοδότηση. Γιά τά τετράδια ἐργασίας καί τούς γεωγραφικούς ἄτλαντες τό Τμῆμα ἔχει ἀποφασίσει στήν συνεδρία του ἀριθμ. 23/1977.

Α. Γιά τά τετράδια Ἀριθμητικῆς μέ εἰκόνες τῶν διαφόρων τάξεων ἔχουμε νά καθοῦμε ἀρχικά τήν παρατήρηση, ὅτι μέ τήν ἐξαιρετικά μεγάλη πληθώρα τῶν ἀσκήσεων (ἀφοῦ ἔχουμε ὑπόψη μας καί τίς ἀσκήσεις τῶν

ΔΗΜΟΚΡΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ

έγχειριδίων τοῦ σχολείου) ἀναμφισβήτητα δημιουργοῦν ἄγχος στοὺς μικροὺς μαθητές μὲ ἀρνητική ἐπίδραση στὴν ὅλη στάση τους ἔναντι τοῦ μαθήματος.

1. Εἰδικότερα τὸ τετράδιο Ἀριθμητικῆς τῆς Α'τάξεως Δημοτικοῦ (τεῦχος Α') παρουσιάζεται εἰκονογραφημένο μὲ ἔγχρωμα ἀντικείμενα, ζῶα καὶ πρόσωπα σὲ σμικρογραφία. Περιλαμβάνει ἀρκετὴ ἐποπτεία μὲ εἰκόνες. Ἔχει 59 μαθήματα. Ὁ τρόπος ποὺ ἐκτίθεται ἡ ὕλη φαίνεται νὰ εἶναι ἐπαγωγός. Δὲν προσφέρει τίποτε τὸ καινούργιο. Πρόκειται γιὰ πολὺ κοινὲς ἀσκήσεις. Δὲν περιέχει διάλογο προβλήματα.

2. Τὸ τετράδιο τῆς Β'τάξεως γενικά, ὅπως καὶ τὸ προηγούμενο, παρουσιάζει τὴν ἴδια εἰκόνα. Ἐκθέτει ἀναλυτικὰ πῶς ἐκτελοῦνται οἱ πράξεις, πάθετα καὶ ἀριζόντιες (π.χ.μάθημα 27).
Φαίνεται νὰ εἶναι ἐπαγωγὸς ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐκτίθενται οἱ ἀσκήσεις ἀπὸ τὶς πιὸ ἁπλὲς στὶς συνθετότερες.
Περιλαμβάνει ἀκόμη καὶ ἁπλὰ προβλήματα. Ὅλες οἱ ἀσκήσεις εἶναι τοῦ αὐτοῦ τύπου χωρὶς καμμιὰ ποικιλία.

3. Στὸ τετράδιο τῆς Γ'τάξεως παρακολουθοῦμε μιὰ σειρὰ ἀπὸ συνηθισμένες ἀσκήσεις καὶ προβλήματα. Καὶ ἐδῶ δείχνεται ἀναλυτικὰ ὁ τρόπος ἐκτελέσεως τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων.
Μέσα σὲ ἔγχρωμα μὲ κίτρινο χρῶμα πλαίσια γράφονται συνοπτικὰ ὁρισμοί, ἰδιότητες καὶ ἀριθμητικοὶ κανόνες. Στὸ τέλος τοῦ τετραδίου ὑπάρχουν ἀσκήσεις ποὺ ἀναφέρονται στὶς μονάδες μετρήσεως καὶ σὲ γεωμετρικὰ σχήματα. Παρατηροῦμε ὅτι τὸ ἐγκεκριμένο ἐγχειρίδιο τῆς τάξεως αὐτῆς ὑπερκαλύπτει τὴν ἀνάγκη γιὰ ἀσκήσεις καὶ προβλήματα στὰ ἀντίστοιχα ἀντικείμενα διδασκαλίας.

4. Τὸ τετράδιο τῆς Δ'τάξεως δὲν παρουσιάζει ἔγχρωμα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀσκήσεις περιλαμβάνει ὁρισμούς, ἰδιότητες καὶ κανόνες. Οἱ ἀπεικονίσεις ἐκτελέσεως ἀριθμητικῶν πράξεων λ.χ. μὲ δεκαδικοὺς ἀριθμοὺς δὲν παρουσιάζονται μὲ ἐπιτυχία καὶ εἶναι πιθανὸ νὰ ἐπιφέρουν σύγχυση στοὺς μαθητές. Δὲν διαπρίνεται κάποια ἐπαγωγικὴ ἢ γενικότερα λογικὴ σειρὰ ποὺ νὰ ἐφαρμόζεται στὴν παράθεση τῶν ἀσκήσεων καὶ τῶν προβλημάτων.
Τὸ ἐγκεκριμένο ἐγχειρίδιο τῆς τάξεως αὐτῆς μὲ τὶς ἔγχρωμες ἀπεικονίσεις του καὶ μὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ποικιλία τῶν ἀσκήσεών του ὑπερκαλύπτει τὶς ἀνάγκες τοῦ μαθήματος στὴ τάξη αὐτή.

5. Στό τετράδιο τῆς Β'τάξεως διαπιστώνεται ἕνας πραγματικά τρομακτικός πληθωρισμός ἀσκήσεων πού δημιουργοῦνδεός στό μαθητή μέ τόν ὄγκο τους. Ἐνδιάμεσα ἀπό τίς ἀσκήσεις καί προβλήματα παρεμβάλλονται διάφοροι ἀριθμητικοί κανόνες. Ἀκόμη γίνεται εἰσαγωγή διεθνῶν συμβολισμῶν μέ λατινικά στοιχεῖα (μάθημα 116 κ.ε) ἀντικείμενο ὅμως ἀμφίβολης μορφωτικῆς ἀξίας γιά μαθητές 10 ἐτῶν.

Πρέπει νά λάβουμε ὑπόψη μας ὅτι τό ἐγχειρίδιο τῆς τάξεως αὐτῆς ἀπό ἀπόψεως ὕλης (θεωρία καί ἀσκήσεις) ἐκτείνεται σέ τριακόσιες (300) περίπου σελίδες.

6. Τό τετράδιο τῆς ΣΤ' τάξεως παρουσιάζει παρόμοιο περιεχόμενο μέ ἐκεῖνο τῆς Β'τάξεως. Προηγοῦνται παρουσιάσεις καί ἀσκήσεις μέ σύνολα σέ μορφή μικρῶν ἐγχρώμων εἰκόνων ἀντικειμένων. Μεγάλο μέρος τοῦ τετραδίου περιλαμβάνει ἀσκήσεις σέ ἀντικείμενα ἀριθμητικῆς, γιά τό ὁποῖον τό Τμῆμα ἔχει ἤδη προτείνει νά ἀπορριφθοῦν ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα (μεῖζις, ἑταιρεία, ὑφαίρεση, κράμματα). Ἐξάλλου τό ἐγχειρίδιο αὐτῆς τῆς τάξεως παρουσιάζει ἐκανή ἐπάρκεια γνώσεων καί προβλημάτων ὥστε νά εἶναι ἀδύνατο νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τούς μαθητές καί ἄλλες συλλογές ἀσκήσεων καί προβλημάτων.

Γενικά θά εἴχαμε νά παρατηρήσουμε ὅτι ὅλα τά ἀναφερθέντα τετράδια ἀκολουθοῦν κατά γενικό κανόνα πιστά τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ 1969. Εἶναι ἐπόμενο νά δημιουργηθεῖ πρόβλημα μέ τό νέο ἀναμορφωμένο πρόγραμμα, ἐφόσον θά ἐγκρινόταν ἡ εἰσαγωγή τῶν τετραδίων αὐτῶν στό σχολεῖο.

Τά ἐγκεκριμένα ἐγχειρίδια τῆς Ἀριθμητικῆς, εἶναι γραμμένα προσεκτικότερα καί ἔχουν ἀσκήσεις καί προβλήματα σέ ἱκανοποιητική ποικιλία καί ἀριθμό, ἐνῶ τά τετράδια αὐτά παρουσιάζουν μιά τυποποίηση τῆς ἐργασίας. Ἡ παιδαγωγική ὅμως ἀρχή τῆς αὐτενέργειας καθώς καί ἡ παιδαγωγική ἀπαίτηση χρησιμοποιήσεως τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τῶν μαθητῶν ἐπιβάλλει κριβῶς τή μή τυποποίηση τῆς ἐργασίας στά μαθηματικά, ἀλλά τήν παροχή πολλῶν δυνατοτήτων, ὥστε οἱ μαθηταί οἱ ἴδιοι νά συνθέσουν προβλήματα καί

ἀσκήσεις καί νά βρίσκουν τή λύση τους.

Ἀκόμη καί ὁ δάσκαλος ἀντί νά καταφεύγει κατά κανόνα στά ἕτοιμα κατασκευάσματα εἶναι προτιμότερο ὁ ἴδιος ἀνάλογα μέ τό ἀντικείμενο μαθήσεως καί τίς διδακτικές ἀνάγκες νά ἐπινοεῖ καί νά παρουσιάζει τό κατάλληλο γιά τήν κάθε φορά ὑλικό στούς μαθητές καί ὄχι νά δεσμεύεται ἡ διδακτική του ἐνέργεια ἀπό προκατασκευασμένες καί τυποποιημένες συλλογές ἀσκήσεων καί προβλημάτων.

Ὅλες οἱ παραπάνω παρατηρήσεις δέν μᾶς ἐπιτρέπουν νά εἰσηγηθοῦμε γιά θετική γνωμοδότηση.

Β) Γιά τά τετράδια ζωγραφικῆς τοῦ ἐκδοτ. οἴκου "Ἄγκυρα".

α) Τά τεύχη "Μαθαίνω ζωγράφος".

Πρόκειται γιά μιά σειρά ἀπό ὀκτώ τετράδια 8 φύλλων μέ τόν τίτλο "Μαθαίνω Ζωγράφος". Τά τεύχη αὐτά φαίνεται νά προορίζονται γιά παιδιά τῆς προσχολικῆς ἡλικίας ἤ τῶν πρώτων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ. Τό περιεχόμενο κάθε τεύχους εἶναι τό ἑξῆς: Στήν ἀριστερή σελίδα ὑπάρχει τό περίγραμμα μιᾶς εἰκόνας σέ ἀσπρόμαυρο καί στήν δεξιά σελίδα ἡ ἴδια εἰκόνα ἔγχρωμη. Τό παιδί θά πρέπει μέ βάση τά χρώματα τῆς εἰκόνας στή δεξιά εἰκόνα νά συμπληρώσει τά χρώματα στήν εἰκόνα τῆς ἀριστερῆς σελίδας. Οἱ εἰκόνες στά πρῶτα τέσσερα τεύχη παριστάνουν διάφορα παιγνίδια τοῦ παιδιοῦ, ἀντικείμενα σέ μικρότερο βαθμό καί ζῶα ἤ σκηνές ἀπό τή ζωή. Στά ὑπόλοιπα τεύχη παριστάνονται ζῶα καί πτηνά ἀπό τήν ἑλληνική ἤ ξένη πανίδα, μεμονωμένα καί σέ θέση στατική.

Σκοπός τῶν τευχῶν αὐτῶν φαίνεται νά εἶναι ἡ ἐκμάθηση καί ἐξοικείωση τοῦ παιδιοῦ μέ τά χρώματα, τά σχήματα καί τίς μορφές ἀντικειμένων καί ζώων. παρ'ὅλο πού ὁ τίτλος εἶναι "μαθαίνω ζωγράφος". Καί ἐφόσον γίνεται αὐτό ἐν μέτρῳ, φαίνεται σκόπιμο καί ὠφέλιμο, ἄν βέβαια συνδυάζεται καί μέ ἄλλες ἐκφραστικές δυνατότητες γιά τό παιδί. Ἐδῶ ὅμως ἡ ἐκφραστική δραστηριότητα τοῦ παιδιοῦ ἐξαντλεῖται μόνον στή μεταφορά χρωμάτων. Περιορίζεται δηλ. ἡ δημιουργικότητα τοῦ παιδιοῦ καί ἡ ἔντονη τάση του νά ἐκφρασθεῖ αὐθόρμητα σέ μορφές καί σχήματα, πρᾶγμα πολύ σημαντικό γιά τήν ἐξέλιξη τοῦ παιδιοῦ καί διοχετεύεται ἀναγκαστικά σέ καλούπια. Ὁ τίτλος "Μαθαίνω ζωγράφος" πολύ ἀπέχει ἀπό τό νά βοηθήσει τό παιδί νά ἐκφρασθεῖ καλλιτεχνικά. Εἶναι πολύ πιθανόν μέ τόν

τρόπο αὐτό οἱ ὑπάρχουσες καλλιτεχνικές τάσεις νά μή βρίσκουν διέξοδο καί νά καταπιέζονται. Ἡ παιδική ἰχνογραφική δραστηριότητα ἐκφράζεται αὐθόρμητα, σέ κίνηση καί σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες καί τήν παιδική ἀντίληψη, ἐνῶ ἐδῶ προβιέται κατά κανόνα, γιά σχέδια ἐνηλίκων, τά ὁποῖα τό παιδί καλεῖται νά ἀκολουθήσει.

Δέν μπορεῖ νά γίνει σύσταση μιᾶς κυκλοφορίας τῶν ἐντύπων αὐτῶν στό Δημοτικό Σχολεῖο, διότι ζητᾶμε ἀπό τό παιδί νά περιορισθεῖ μονομερῶς στό"πέρασμα" χρωμάτων σέ ἕτοιμα μάλιστα σχέδια ἐνηλίκων, χωρίς νά τοῦ δίνουμε ταυτόχρονα τή δυνατότητα νά ἐκφρασθεῖ, ὅπως εἶναι ἀναγκαῖο καί ἀπαραίτητο γιά τήν ἡλικία του, αὐθόρμητα φυσικά καί σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες, τήν ἀντίληψη καί τή νοοτροπία του.

Στό Νηπιαγωγεῖο θά ἦτο δυνατόν νά χρησιμοποιηθοῦν τά τετράδια αὐτά ὄχι γιά ἄλλο σημαντικότερο λόγο, ἀλλά μόνο γιά τήν ἐξοικείωση τῶν μικρῶν νηπίων στά χρώματα καί σάν μιά εὐκαιρία ἀσκήσεις στό μυοκινητικό ἔλεγχο.

Β) Τετράδια ζωγραφικῆς "Ὁ μικρός καλλιτέχνης".

Τά τετράδια αὐτά βοηθοῦν στήν ἄσκηση τῆς κινητικότητας τοῦ χεριοῦ τοῦ παιδιοῦ κατά ἕνα βαθμιαῖο τρόπο. Ἀρχίζουν μέ ἁπλά σχέδια καί χρώματα, τά ὁποῖα προοδευτικά γίνονται συνθετότερα.
Τό παιδί καθοδηγεῖται στήν ἀρχή νά ἀντιγράφει σχέδια, τά ὁποῖα δίνονται κατά ἕνα ἀναλυτικό τρόπο. Στή συνέχεια καλεῖται νά θυμηθεῖ μερικά ἁπλά σχέδια καί νά τά βάλει στήν κατάλληλη θέση.
Βαθμιαῖα τά σχέδια γίνονται πιό σύνθετα καί τό παιδί καλεῖται νά τά ἐκτελέσει στό σύνολο.

Ἐπίσης τό παιδί καλεῖται νά χρησιμοποιήσει τά χρώματα πού τοῦ ὑποδεικνύονται. Σέ μερικά ὅμως ἀφήνει ἐλευθερία χρώματος.

Ἐκτός στά τέσσερα (4) πρῶτα τετράδια ὑπάρχουν τά ἴδια σχέδια. Στό τρίτο καί τό τέταρτο ζωγραφίζει ὅ,τι τοῦ ὑποδεικνύεται. Σέ πέμπτο τετράδια τά σχήματα εἶναι διακοσμητικά περιγράμματα. Τό παιδί καλεῖται νά βάλει τό ἴδιο χρῶμα σέ τμήματα διακοσμητικῶν σχημάτων ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν ὅμοιοι ἀριθμοί.

./.

Στό ἔκτο ἀπαιτεῖται συμπλήρωση περιγραμμάτων καί χρωματισμός κατά ὑποδεικνύεται ("ὅπως σᾶς δείχνουμε").

Στό σύνολό της ἡ σειρά αὐτή τῶν τετραδίων ζωγραφικῆς ἀνταποκρίνεται στό σκοπό της καί μπορεῖ νά βοηθήσει τά παιδιά τῶν μικρῶν τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου νά καλλιεργήσουν τή δεξιότητά τους στή ζωγραφική.

Στή συνέχεια ἔγινε συζήτηση καί τά μέλη ἐξέφρασαν τίς ἀπόψεις τους. Εἰδικότερα ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιά τά τετράδια τῆς ζωγραφικῆς ἐξέφρασε τίς ἐπιφυλάξεις του πού ἔχουν ὡς ἑξῆς:

""Ἔχω ἐπιφυλάξεις γιά τήν καταλληλότητά τους. Ἡ χρησιμοποιήσή τους θά ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τόν περιορισμό τῆς ἐλεύθερης καί αὐθόρμητης ἐκφράσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τῶν παιδιῶν.

Ἡ διδακτική δραστηριότητα -μάλιστα σέ ἕνα μάθημα πού ἡ κύρια ἐπιδίωξή του εἶναι ἡ ἐλεύθερη ἔκφραση καί ἡ αἰσθητική καλλιέργεια- θά τείνει πρός τήν τυποποίηση καί θά δεσμεύει ἐπικίνδυνα τίς δημιουργικές δυνάμεις τοῦ παιδιοῦ. Εἰδικότερα, αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ ἐργασία δεσμεύει τά παιδιά ὄχι μόνον θεματικά, ἀλλά καί στή χρήση τῶν χρωμάτων.

Πρέπει δηλ. ὅλα τά παιδιά τῆς τάξεως νά ἐργαστοῦν στά τυποιημένα θέματα πού περιέχουν τά τεύχη τῆς σειρᾶς αὐτῆς καί νά χρησιμοποιοῦν τά χρώματα πού θέλησε ὁ ὥριμος στήν ἡλικία ἐπιμελητής-κατασκευαστής του. Μέ τό πρόσχημα ὅτι θά εἰσάγουμε τά παιδιά στήν τεχνική τῆς ἰχνογραφίας καί ζωγραφικῆς κυριολεκτικά ἀδιαφοροῦμε γιά τά βιώματά τους, τίς ποικίλες ἐμπειρίες τους καί τήν μεγάλη ἀνάγκη τους νά ἐκφραστοῦν· παραγνωρίζουμε τόν κόσμο τους καί τά "προμιτιβιστικά" δημιουργήματά τους, πού τόση μεγάλη σημασία ἔχουν γιά τά ἴδια τά παιδιά.

Πέρα ἀπό τίς παραπάνω γενικές ἐπιφυλάξεις μου γιά τήν ἀξία τῶν τυποποιημένων τετραδίων (ἰδιαίτερα γιά τά καλλιτεχνικά μαθήματα), ἐπισημαίνω ὅτι στά ὑπό κρίση τετράδια "Μαθαίνω ζωγράφος" ὑπάρχουν περιπτώσεις πού στά ἀντικείμενα -ὑποδείγματα δέν χρησιμοποιοῦνται τά κατάλληλα χρώματα. Στό τεῦχος 2 π.χ. ὁ πίθηκος εἶναι κίτρινος, στό τεῦχος 5 ἡ γάτα ἔχει μῶβ χρῶμα, ἡ ἀγελάδα μῶβ καί σκοῦρο πράσινο, τό πρόβατο μπλέ, ὁ γάϊδαρος κίτρινο (στήν κοιλιά)κ.λ.π.

Στά τεύχη τῆς σειρᾶς"ὁ μικρός καλλιτέχνης" μολονότι φαίνεται ὅτι μέ τά διαδοχικά στάδια ἰχνογραφήσεως ἀναπτύσσεται ὡς ἕνα βαθμό ἡ πρωτοβουλία

τοῦ παιδιοῦ, ἐν τούτοις ἡ πρωτοβουλία αὐτή εἶναι φαινομενική. Οὐσιαστικά δέν τήν ἐνισχύουν γιατί τά παιδιά κι ἐδῶ ὑποχρεώνονται νά μιμηθοῦν ὅ,τι τούς προσφέρεται τυποποιημένα σέ κάθε στάδιο. Μπορεῖ νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι παρότι τά παιδιά δέν ἀποδεσμεύουν τήν φαντασία τους καί τίς δημιουργικές τους δυνάμεις, εἰσάγονται ὡστόσο στήν τεχνική τῆς προοπτικῆς καί τῶν ἀναλογιῶν. Καί στό σημεῖο αὐτό μποροῦν νά διατυπωθοῦν ἀμφιβολίες γιά τό ἄν τά παιδιά γιά τά ὁποῖα προορίζονται τά τετράδια εἶναι σέ θέση νά συλλάβουν καί νά ἀποδώσουν τήν προοπτική στό χῶρο. Τά συμπεράσματα ἐρευνῶν (PIAGET) σχετικά μέ τήν ἀντίληψη τοῦ χώρου ἀπό τό παιδί δέν εἶναι πολύ ἐνθαρρυντικά.

Δέν θά ὑστήριζε κανείς ὅτι τά παιδιά πρέπει νά εἶναι πάντοτε ἐλεύθερα στίς ἰχνογραφικές δραστηριότητές τους. Ἀπεναντίας θά πρέπει νά διορθώνονται καί νά βελτιώνονται σιγά-σιγά. Ἡ διόρθωση ὅμως αὐτή δέν πρέπει νά γίνεται μέ τά τυποποιημένα τετράδια ἀλλά ἐπάνω στά ἴδια τά δημιουργήματα τους καί μέ τήν καθοδήγηση τοῦ δασκάλου.

Γενικά, δέν ἔχω πεισθεῖ ὅτι τά τετράδια τῆς σειρᾶς αὐτῆς θά εἶναι χρήσιμα γιά τούς μαθητές καί, ἐπομένως, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά διαφωνήσω μέ τόν εἰσηγητή.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας ἀριθμ. Φ. 309.71/99650/28-10-76, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Πασσάκου καί γ) τήν σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ἀποφαίνεται

Α. Γιά τά τετράδια Ἀριθμητικῆς τοῦ Ἐκδ. Οἴκου "Ἄγκυρα"
Ὁμόφωνα δέν κρίνονται χρήσιμα τά τετράδια αὐτά γιά τούς μαθητές γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Β. Γιά τά τετράδια ζωγραφικῆς.

α) Ὁμόφωνα ὅτι δέν κρίνονται χρήσιμα γιά τούς μαθητές τά τεύχη τῆς σειρᾶς "Μαθαίνω ζωγράφος" καί τά τεύχη (1,1α,2,2α) τῆς σειρᾶς ὁ "μικρός καλλιτέχνης" διότι:

1) ἐμποδίζουν τήν αὐθόρμητη ἔκφραση καί δημιουργία τοῦ μαθητῆ στά καλλιτεχνικά μαθήματα καί 2) παρουσιάζουν μεγάλο περιορισμό θεμάτων. Κατά κανόνα τά θέματά τους εἶναι ἀπομονωμένες εἰκόνες διαφόρων προσώπων καί ἀντικειμένων.

β) Κατά πλειοψηφία τά τεύχη (3,4) τής σειράς "Ὁ μικρός καλλιτέχνης" θεωρούνται χρήσιμα γιά τούς μαθητές σέ ἕνα προχωρημένο στάδιο πού θά διδάσκεται συστηματικά ἡ τεχνική τής ἰχνογραφήσεως.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Γραμματεύς

Ἀθ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 27/1977

Σήμερα, 24 Φεβρουαρίου, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Ὁ σκοπός τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου κατά τό σύνταγμα καί τό Ν.309/76 καί ὁ ρόλος του στή σύνταξη τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἰ. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, σχετικά μέ τό θέμα αὐτό εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

"Ἕνα βασικό ἀναλυτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τά ἑξῆς βασικά στοιχεῖα:

1. Τήν ἐπιλογή καί θεμελίωση τῶν σκοπῶν μαθήσεως.
2. Τήν ἐκλογή καί ὀργάνωση τῶν ἀντικειμένων μαθήσεως.
3. Τήν ἐσωτερική τους δομή στό πρόγραμμα καί τή μετατροπή τους σέ διδακτικές ἑνότητες.
4. Τή μάθηση, τά μέσα καί τίς μεθόδους διδασκαλίας καί
5. Τήν ἀξιολόγηση τοῦ προγράμματος κατά τήν ἐφαρμογή του σέ σχέση μέ τούς τιθέμενους στόχους.

Ἡ ἐπιλογή καί ἡ θεμελίωση τῶν σκοπῶν μαθήσεως στό πρόγραμμα εἶναι

ἀποφασιστικῆς σημασίας, γιατί τό πρόγραμμα εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖο ὑλοποιεῖ τούς σκοπούς τοῦ σχολείου. Τούς σκοπούς τοῦ σχολείου μποροῦμε νά τούς κατατάξουμε σέ δύο κατηγορίες: Σ'ἐκείνους πού καθορίζονται ἀπό τούς κανονιστικούς κανόνες καί τίς ἀξίες μιᾶς δεδομένης κοινωνίας καί σ'ἐκείνους πού ἀποβλέπουν σέ συγκεκριμένη μάθηση.

Οἱ σκοποί αὐτοί καθορίζονται ἤ ἐφαρμόζονται σέ τέσσερα ἐπίπεδα ἁρμοδιότητας.

1. Στό ἐπίπεδο τοῦ βασικοῦ νόμου (συντάγματος)
2. Στό ἐπίπεδο τῶν νόμων πού ἀφοροῦν στό σχολεῖο
3. Στό ἐπίπεδο τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί
4. Στό ἐπίπεδο τῆς διδασκαλίας.

Τό ἑλληνικό σύνταγμα στό ἄρθρο 16 καθορίζει:

Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ βασικήν ἀποστολήν τοῦ Κράτους, ἔχει δέ ὡς σκοπόν τήν ἠθικήν, πνευματικήν, ἐπαγγελματικήν καί φυσικήν ἀγωγήν τῶν Ἑλλήνων, τήν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνειδήσεως καί τήν διάπλασιν αὐτῶν ὡς ἐλευθέρων πολιτῶν".

Ὁ Νόμος 309/76 περί Γεν. Ἐκπαιδεύσεως προβλέπει:"Σκοπός τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου εἶναι νά θέσῃ τάς βάσεις τῆς ἀγωγῆς τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης σχολικῆς ἡλικίας, ἤτοι νά πλουτίσῃ τάς ἐμπειρίας των, νά διεγείρῃ καί νά ἀναπτύξῃ τάς σωματικάς καί διανοητικάς των ἱκανότητας νά εἰσαγάγῃ αὐτάς εἰς τήν γνῶσιν τοῦ φυσικοῦ καί ἱστορικοῦ κόσμου, νά καλλιεργήσῃ τήν παρατηρητικότητα, τόν στοχασμόν καί τήν εὐαισθησίαν των, νά ἀφυπνίσῃ τήν ἠθικήν των συνείδησιν καί νά θέσῃ τάς βάσεις τῆς θρησκευτικῆς, ἐθνικῆς καί ἀνθρωπιστικῆς ἀγωγῆς αὐτῶν".

Οἱ σκοποί αὐτοί εἶναι μέ γενικότητες διατυπωμένοι καί πρέπει στό Ἀναλυτικό πρόγραμμα νά συγκεκριμενοποιηθοῦν. Ἀπό τό ἄρθρο τοῦ συντάγματος δέν μποροῦν νά ἐξαχθοῦν γιά τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα συγκεκριμένοι σκοποί μαθήσεως, ἀλλά γενικές κατευθύνσεις πού προσδιορίζουν τά ἰδεολογικά πλαίσια μέσα στά ὁποῖα πρέπει νά κινοῦνται οἱ σκοποί τοῦ σχολείου.

Οἱ κατευθύνσεις αὐτές εἶναι:

1. Ἡ ἀγωγή καί ἡ διδασκαλία δέν μποροῦν νά ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τίς παραδεγμένες ἀξίες τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας (ἐθνικές, κοινωνικές, θρησκευτικές).

2. Ἡ ἀγωγή καί ἡ διδασκαλία καθορίζεται ἀπό τά δημοκρατικά ἰδεώδη καί συντελεῖ στήν πραγματοποίησή τους.

3. Ἡ ἀγωγή καί ἡ διδασκαλία ἀποβλέπουν στήν πολυμερή ἐξέλιξη καί μόρφωση τοῦ ἀτόμου καί

4. Διάκριση ἀνάμεσα στούς Ἕλληνες δέν γίνεται. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔχουν δικαίωμα παιδείας. Τά συμφέροντα ὅλων τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων ἀντιπροσωπεύονται στό Πρόγραμμα κατά ὀρθολογιστικό τρόπο.

Οἱ σκοποί τοῦ Νηπιαγωγείου, ὅπως ἀναφέρονται στό ἄρθρο 11 τοῦ Νόμου 309/76, μποροῦν νά καλυφτοῦν ἀπό τούς σκοπούς τῶν ἐπί μέρους μαθημάτων, κατά κλάδους, ἤτοι:

1. Γλωσσικά μαθήματα
2. Κοινωνικές ἐπιστῆμες (πατριδογνωσία, Φυσ. Ἱστορία, Γεωγραφία, Ἱστορία, θρησκευτικά, Οἰκονομολογία, Ἀνθρωπολογία, Ὁλ. Ἀγωγή).
3. Φυσικές ἐπιστῆμες-Μαθηματικά
4. Τεχνικά - Τέχνες
5. Μουσική - Γυμναστική.

Οἱ ἔννοιες τῶν σκοπῶν τοῦ σχολείου στό ἄρθρο 11 τοῦ νόμου 309/76 ἀναφέρονται στόν ἐμπειρικό κόσμο. Γιά νά μπορέσουν οἱ σκοποί αὐτοί νά ἐφαρμοσθοῦν στήν πράξη καί νά ἔχουν πρακτική ἀξία, πρέπει νά ὑποστοῦν μιά διαδικασία ἀναλύσεως καί ἐξειδικεύσεως τῶν ἐννοιῶν τους. Δηλ. νά εὑρεθοῦν οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στούς τιθέμενους σκοπούς μαθήσεως καί στά ἀντικείμενα μαθήσεως, ὥστε πρῶτον νά μποροῦν νά ἐλεγχθοῦν στή πράξη καί δεύτερον νά εἶναι δυνατό νά ἀξιολογηθοῦν τά ἀποτελέσματα τῆς πράξεως αὐτῆς σέ σχέση μέ τούς τιθέμενους στόχους.

Μέ τόν τρόπο τῆς λειτουργικοποιήσεως τῶν σκοπῶν, διατυπώνουμε:

α) Τούς γενικούς σκοπούς τῶν κλάδων μαθημάτων ἤ τῶν ἐπί μέρους μαθημάτων.

β) Τούς εἰδικούς σκοπούς αὐτῶν καί

γ) Τούς συγκεκριμένους σκοπούς μαθήσεως μιᾶς γενικῆς ἤ μιᾶς ἐπί μέρους διδακτικῆς ἑνότητας.

Κατά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί τή διατύπωση τῶν σκοπῶν του πρέπει νά τηροῦνται οἱ ἑξῆς ἀρχές:

1. Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα λαμβάνει ὑπόψη του μέ τρόπο ἀντικειμενικό τή σημερινή

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 28/1977

Σήμερα, 25 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Ὁ σκοπός τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου κατά τό σύνταγμα καί τό Ν. 309/76 καί ὁ ρόλος του στή σύνταξη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιά τό θέμα αὐτό λέγει τά ἑξῆς:

Ὁ ὁρισμός τοῦ σκοποῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου σύμφωνα μέ τό Ν.309/1976, ὅπως ἀπορρέει ἀπό τό σχετικό ἄρθρο τοῦ Συντάγματος τοῦ 1974, πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἀποφασιστικῆς σημασίας προσδιοριστικός παράγοντας τῶν ἐπιδιώξεων, τῶν στόχων, τῆς ὕλης καί τῆς δομῆς τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος. Ἀλλά ἡ παράθεση τοῦ σκοποῦ ὅπως ἀκριβῶς εἶναι στό Ν. 309 δέν θά ἐξυπηρετήσει μέ πληρότητα, ἄν δέν ἀναλυθεῖ σέ ἐπιμέρους στόχους πού νά ὁδηγοῦν τούς ἐκπαιδευτικούς σέ συγκεκριμένες δραστηριότητες.Π.χ. σ'ἕνα ἀπό τά θεωρούμενα προβλήματα καί συγκεκριμένα στό πρόβλημα τῆς ἔμφασης στή γνῶση ἤ στίς δεξιότητες καί τούς μηχανισμούς τῆς κριτικῆς σκέψης,

μπορεῖ νά δοθεῖ ἀπάντηση μέ τήν ἀνάλυση καί τίς προεκτάσεις τοῦ σκοποῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Καί πρέπει νά διατυπωθεῖ καθαρά ποῦ πρέπει νά πέσει τό βάρος τῆς σχολικῆς ἐργασίας, ὥστε οἱ ἐκπαιδευτικοί μας νά συνειδητοποιήσουν τόν κεφαλαιώδους σημασίας προσανατολισμό πρός τήν κριτική σκέψη καί τίς δεξιότητες, χωρίς φυσικά νά παραβλέπονται οἱ γνώσεις καί ἰδιαίτερα οἱ βασικές πάνω στίς ὁποῖες θά χρησιμοποιηθοῦν οἱ δεξιότητες καί ἡ κριτική σκέψη. Οἱ δεξιότητες καί ἡ κριτική σκέψη ἔχουν τό πλεονέκτημα τῆς προσαρμοστικότητας καί τῆς εὐλυγισίας μέ τήν ὁποία τό ἄτομο θά μπορεῖ μέ ἄνεση νά παρακολουθεῖ κάθε ἐξέλιξη στό χῶρο τῶν ἐπιστημῶν κ καί νά ἐπιβιώνει στίς μεταβαλόμενες κοινωνικο-οἰκονομικές καί πολιτιστικές συνθῆκες. Ἀλλά ἄν τά παραπάνω εἶναι κοινός τόπος στή θεωρία, τό πρόβλημά μας θά εἶναι νά ὑλοποιήσουμε μιά τέτοια ἐπιδίωξη μέ τρόπο τέτοιο ποῦ ἡ ἔκταση καί τό εἶδος τῆς ὕλης καί ἡ διάταξή της θά διευκολύνει τό δάσκαλο στήν παιδαγωγική καί διδακτική πράξη. Ἄλλο πρόβλημα εἶναι ἡ ὕλη ποῦ ἀναφέρεται στίς πολιτιστικές ἀξίες καί οἱ τρόποι γιά τήν ὑποβοήθηση τῶν μαθητῶν νά εἰσαχθοῦν στόν κόσμο τῶν ἀξιῶν τοῦ δικοῦ μας καί τοῦ εὐρύτερου πολιτισμοῦ. Φυσικά, τά σχετικά ἄρθρα τοῦ Συντάγματος καί τοῦ Ν.309 ἀναφέρονται γενικά στίς πολιτιστικές ἀξίες, ἀλλά κι'ἐδῶ θά χρειασθεῖ νά συγκεκριμενοποιήσουμε, μέσω τοῦ Α. Προγράμματος, στή σχολική πράξη τίς γενικές ἐπιδιώξεις ποῦ ὁρίζει ἡ Πολιτεία. Μᾶς χρειάζεται δηλ.ἕνα ἐνδιάμεσο ἐπίπεδο μεταξύ τοῦ Ν. 309 καί τοῦ σκοποῦ τοῦ δημοτ. σχολείου, ἕνα σύνολο ἐπιδιώξεων καί στόχων ποῦ νά μήν εἶναι οὔτε πολύ γενικοί οὔτε πολύ εἰδικοί, συστηματικά ὀργανωμένων ἴσως σέ δυό-τρεῖς μεγάλους τομεῖς (Γνωστικός, Πολιτιστικῆς ἀξίας, Κοινωνικός). Τοῦτο θά πρέπει νά ἀποτελέσει ἕνα σκελετό, ἕναν "καμβά", ἐπάνω στόν ὁποῖο θά πρέπει νά ἐργαστοῦμε καί νά ἐντάξουμε τά στοιχεῖα τῶν διαφόρων κλάδων. Φυσικά ὑπάρχει καί ἡ ἄλλη ἄποψη ὅτι ἡ κατάτμηση εἶναι ἀντιπαιδαγωγική καί ὅτι ἀπώτερος σκοπός μας εἶναι ἡ καθολική μόρφωση τοῦ ἀτόμου. Ναί, ἀλλά δέν ὑπάρχει καμιά τή γνώμη μου, αὐτό τό δίλημμα:Βίδίκευση καί κατάτμηση ἤ καθολική μόρφωση γιατί μποροῦν καί τά δύο νά γίνουν ἤ ἀκριβέστερα, μέ τήν κατά τομεῖς (ἤ μεγάλες κατηγορίες) συγγενῶν γνωστικῶν καί πολιτιστικῶν στοιχείων ταξινόμηση τῆς ὕλης νά ἐπιτυγχάνεται πιό στέρεα ἡ σφαιρική μόρφωση τοῦ ἀνθρώπου. Τό σχολεῖο δέν εἶναι ἐρασιτεχνισμός. Τό σύστημα στή διεξαγόμενη σχολική ἐργασία εἶναι κύριο χαρακτηριστικό του, ἔστω καί ἄν παίρνει στίς

μικρές τάξεις παιγνιώδη χαρακτῆρα. Πίσω ἀπό κάθε σχολική δραστηριότητα, σημαντική ἤ ἀσήμαντη, πρέπει νά ὑπάρχει κάποιος σκοπός καί κάποιο σχέδιο ὑλοποίησης του. Ἐδῶ ὑπάρχει διπλή ἀποστολή: ἡ συστηματοποίηση τῶν ἐμπειριῶν πού φέρει ὁ μαθητής ὅταν ἔρχεται στό σχολεῖο καί ἡ συστηματική (πού σημαίνει ταξινόμηση καί μεταξύ τους συσχέτιση) ἔνταξη τῶν νέων ἐμπειριῶν πού θά ἀποκτήσει κατά τή διάρκεια τῆς παραμονῆς του στό σχολεῖο. Ἑπομένως, αὐτή ἡ GESTALT σάν ἀρχή ἐδῶ δέν πρέπει νά μᾶς ἐμποδίσει στήν συστηματοποίηση τῶν ἐπιδιώξεων, στόχων καί ὕλης τοῦ Α. Προγράμματος.

Τό γενικό σχῆμα ἐπιδιώξεων καί στόχων, ὡς ἐνδιάμεσο στάδιο μεταξύ Ν. 309 καί Α. Προγράμματος, θά μποροῦσε νά γίνει (ὅπως γίνεται καί σέ ἄλλες χῶρες), μέ τόν ὅρο ὅτι στόν τομέα τῶν πολιτιστικῶν ἀξιῶν θά πρέπει νά δώσουμε ἰδιαίτερη προσοχή καί ἔμφαση στά ὅσα συνδέονται μέ τό δικό μας πολιτισμό.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Ἀνδριόπουλος τονίζει τά ἑξῆς:

Πιστεύω ὅτι, ἐκτός ἀπό τήν ψυχοπνευματική πραγματικότητα τοῦ παιδιοῦ καί τούς ἄλλους προσδιοριστικούς παράγοντες, θά πρέπει κατά τή σύνταξη τοῦ νέου Α. Προγράμματος νά ληφθοῦν ὑπόψη, ἰδιαίτερα κατά τή δόμηση τῆς ὕλης καί οἱ γενικά παραδεκτοί τρόποι ταξινόμησης πού κατά καιρούς ὑποστηρίζονται ἀπό διάφορους εἰδικούς. Δέν γνωρίζω ἄν καί πόσο γνωστά εἶναι ὁρισμένα πρόσφατα σχήματα ταξινομήσεως, ἀλλά (ὅπως καί νά ἔχει τό πρᾶγμα) θεωρῶ σκόπιμο νά ἀναφερθῶ σέ ἕνα δυό ἀπ'αὐτά. Καί πρῶτα, θά ἀναφερθῶ στό γνωστό σχῆμα τοῦ PH.PHENIX πού ἀποτελεῖται ἀπό τίς ἑξῆς ἕξη περιοχές:

1. Συμβολική στήν ὁποία περιλαμβάνονται ἡ καθημερινή γλῶσσα, τά μαθηματικά καί τά (NONDISCURSIVE) συμβολικά σχήματα ἤ μορφές.
2. Ἐμπειρική, στήν ὁποία ἀνήκουν οἱ φυσικές ἐπιστῆμες, οἱ ἐπιστῆμες τῆς ζωῆς, ἡ ψυχολογία καί οἱ κοινωνικές ἐπιστῆμες.
3. Αἰσθητική , στήν ὁποία ἀνήκουν ἡ μουσική, οἱ εἰκαστικές τέχνες, ἡ λογοτεχνία κ.λ.π.
4. Ἡ Συννοητική, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τή φιλοσοφία, τήν ψυχολογία, τή λογοτεχνία, τή θρησκεία, ἀπό ὑπαρξιακή ἄποψη.
5. Ἡ Ἠθική, μέ τίς ποικίλες ἰδιαίτερες περιοχές τοῦ ἠθικοῦ ἐνδιαφέροντος καί
6. Ἡ Συνοπτική, μέ τήν ἱστορία, τή θρησκεία καί τή φιλοσοφία (1).

(1)PH.PHENIX, REALMS OF MEANING,MC GRAW-HILL,NEW YORK, 1964

Θά ἦταν ἐξαιρετικά, ὑποστηρίζει ὁ PHENIX, ἄν ἡ μάθηση γινόταν μέ βάση τίς ἕξη αὐτές περιοχές. Εἰδικώτερα, ἄν κάθε ἔτος, ὁ μαθητής ἔδινε ἔμφαση σέ μιά ἀπό αὐτές. Καί ἄν γιά κάθε μιά περιοχή ὑπῆρχαν ἀπώτεροι σκοποί, ἰδιαίτεροι τρόποι καί ὄργανα διερεύνησής τους θά ἐξασφαλιζόταν μέ μεγαλύτερη ἐπιτυχία ἡ μάθηση καί ἡ σφαιρική μόρφωση τοῦ ἀτόμου.

Ἄλλη ταξινόμηση πού ἔχει βάση τά διάφορα ἀντικείμενα τῆς ἀντιλήψεως καί τούς ἀντίστοιχους τρόπους ἀντιλήψεως καί γνώσεως-εἶναι αὐτή τοῦ D.RUSSEL.

1. Ἀντίληψη τοῦ χώρου. 2. Ἀντίληψη τῆς μορφῆς 3. Ἀντίληψη τοῦ χρόνου 4. Ἀντίληψη τῆς κινήσεως 5. Ἀντίληψη τοῦ βάρους 6. Ἀντίληψη τῶν ἀριθμῶν 7. Κοινωνική ἀντίληψη 8. Αἰσθητική ἀντίληψη καί 9. Χιουμοριστική ἀντίληψη. Κατά τή θεωρία αὐτή ὁ γύρω κόσμος ἀποκτᾶ σημασία γιά τό παιδί, ὅταν τό ἴδιο ἀρχίζει νά ταξινομεῖ τούς ἐρεθισμούς πού δέχεται κατά διάφορους τρόπους καί οἱ ἐρεθισμοί μέ κατάλληλη ἐσωτερική ἐπεξεργασία τακτοποιοῦνται σέ μεγάλες σημασιολογικές περιοχές. Ὅπως φαίνεται, ἡ ταξινόμηση στηρίζεται σέ ψυχολογική βάση κάί, ὡς ἕνα βαθμό, διευκολύνει ὄχι μόνον τόν ἐκπονητή τοῦ Α. Προγράμματος, ἀλλά καί τό διδάσκοντα, ὅταν αὐτός γνωρίζει τά πορίσματα τῶν διαφόρων ἐρευνῶν πάνω στήν ἀντίληψη τοῦ χώρου, χρόνου, κίνησης, βάρους, ἀριθμοῦ μορφῶν κ.λ.π.

Ἄλλοι σύγχρονοι τρόποι ταξινόμησης τῶν σχολικῶν δραστηριοτήτων καί τῆς ὕλης μέ βάση τούς λεγόμενους ἐκπαιδευτικούς στόχους εἶναι τοῦ BLOOM, τοῦ STAKE, KRATHWONI,κ.ἄ.

Ἀλλά, γι'αὐτούς θά ἐνημερωθοῦμε ἀπό τό συνάδελφο κ. Παστάκο.

Μετά ἀπό ἀνταλλαγή ἀπόψεων πάνω σέ ὅσα ἐξέθεσε ὁ κ. Ἀνδριόπουλος τό Τμῆμα ἀποφάσισε νά συνεχίσει τή συζήτηση γιά τό θέμα αὐτό στήν ἑπόμενη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

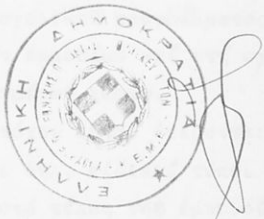
Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 29/1977

Σήμερα, 28 Φεβρουαρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως ΣΤΗΝ αἴθουσα συνεδριάσεών του(Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ὁ σκοπός τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου κατά τό σύνταγμα καί τό Ν.309/76 καί ὁ ρόλος του στή σύνταξη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, γιά τό θέμα αὐτό θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Τό θέμα πού μᾶς ἀπασχολεῖ εἶναι ἀπό τή μιά μεριά οἱ γενικότεροι στόχοι καί ἐπιδιώξεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά οἱ ἰδιαίτεροι στόχοι διδασκαλίας ὡς ἀποτελέσματα τῆς σχολικῆς μαθήσεως. Ὅπως εἶναι γνωστό στό θέμα τῶν εἰδικῶν στόχων συστηματική καί ἐκτενής ἐργασία ἔχει γίνει τίς τελευταῖες δεκαετίες στίς Ἀγγλοσαξωνικές χῶρες.

Κατά συνέπεια τά στοιχεῖα τά ὁποῖα θά θέσω ὑπόψη τοῦ Τμήματος προέρχονται ἀπό τή σχετική βιβλιογραφία στίς χῶρες αὐτές.

Σήμερα τό θέμα αὐτό τῶν εἰδικῶν στόχων τοῦ σχολικοῦ προγράμματος βρίσκεται στό προσκήνιο καί τοῦ διαφέροντος τῶν ἁρμοδίων καί στή σχολική πράξη μέσα στά ἐκπαιδευτικά συστήματα τῶν προηγμένων χωρῶν.
Μιά σημαντική σχετική καινοτομία εἶναι ὅτι οἱ στόχοι αὐτοί ὁρίζονται μέ βάση τή συμπεριφορά τοῦ μαθητῆ. Προσδιορίζονται δηλ. εἰδικοί τύποι συμπεριφορᾶς πού ἀναμένεται νά δείχνουν οἱ μαθηταί στό τέλος τῆς ἐμπειρίας κάθε εἰδικῆς μαθήσεως.

Οἱ στόχοι αὐτοί δέν δέν πρέπει νά εἶναι οὔτε πολύ εὐρεῖς (τότε τά ἀποτελέσματα τῆς μαθήσεως θά εἶναι ἀσαφῆ) οὔτε πολύ εἰδικοί καί περιορισμένοι, γιατί στή περίπτωση αὐτή ἀντί νά ἔχουμε σκοπούς,πού θά κατατείνουμε, θά ἔχουμε ἕνα μακρύ κατάλογο ἀπό ἐργασίες πού πρέπει νά ἐκτελέσουν οἱ μαθητές. Ὅταν οἱ στόχοι εἶναι σέ ἱκανοποιητικό βαθμό γενικοί τότε παρέχουν τήν κατεύθυνση χωρίς νά περιορίζουν ὑπερβολικά τή διδακτική διαδικασία. Ὅταν ἀπό τήν ἄλλη μεριά, εἶναι σέ ἱκανοποιητικό βαθμό εἰδικοί τότε μέ σαφήνεια προσδιορίζονται ἀπό τή συμπεριφορά πού οἱ μαθηταί θά ἐκδηλώνουν, ὅταν οἱ στόχοι θά ἔχουν ἐπιτευχθεῖ. Ἐάν ἀποφασίσουμε νά συντάξουμε τό πρόγραμμα μέ βάση παιδευτικούς στόχους τότε νά ἔχουμε ὑπόψη μας πῶς πρέπει νά περιλάβουμε σ'αὐτό στόχους (ἀποτελέσματα μαθήσεως) ὅλων τῶν τύπων καί σ'ὅλα τά ἐπίπεδα μαθήσεως ἀπό τά ἁπλούστερα ὡς τά συνθετότερα. Ἐνδεικτικά σάν μιά ἀπεικόνιση αὐτῶν τῶν στόχων ἀναφέρουμε στή συνέχεια ὁρισμένα δηλωτικά τῶν μορφῶν συμπεριφορᾶς τῶν μαθητῶν πού προσδιορίζουν οἱ στόχοι:α) Γενικότερα ἀναλύω, ἐφαρμόζω, ἀντιλαμβάνομαι, ὑπολογίζω, δημιουργῶ, καταδεικνύω, ἀξιολογῶ, ἑρμηνεύω, γνωρίζω, σκέπτομαι κατανοῶ, χρησιμοποιῶ κ.ἄ.

β) Εἰδικότερα

Ἐρωτῶ, σχεδιάζω, γενικεύω, τροποποιῶ, προβλέπω, προβληματίζομαι, ἀριθμίζω, ἀναδιοργανώνω, συστηματοποιῶ,ἁπλοποιῶ, ποικίλω, συνδυάζω, συγκρίνω, συμπεραίνω, διατυπώνω, διακρίνω, διαφοροποιῶ, συμμετέχω, ταξινομῶ, καθορίζω, συμπληρώνω, προτείνω, ὑποστηρίζω κ.ἄ.

Στίς περιπτώσεις τῶν ρημάτων αὐτῶν ἀναφερόμασθε ἀποκλειστικά στόν γνωστικό τομέα.

Ὑπάρχουν δύο βασικοί τρόποι νά σταθεῖ ὁ Ἐκπαιδευτικός μπροστά στό

θέμα τῆς διδ/λίας καί τῆς σχολικῆς μαθήσεως γενικότερα.

Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τό ὅτι θέλουμε νά μάθουν οἱ μαθητές πῶς νά ἐπιλέγουν, νά παρουσιάζουν καί νά χειρίζονται τά ὄργανα τοῦ ἐργαστηρίου. Ὁ πρῶτος τρόπος, πού εἶναι καί ὁ συνηθισμένος, εἶναι αὐτός ὅπου ὁ διδάσκαλος προβαίνει σέ ὁρισμένους διδακτικούς χειρισμούς. Κάμνει μιά ἐπιτυχή, κατά τή γνώμη του, παρουσίαση τοῦ ἀντικειμένου τῆς μαθήσεως καί αἰσθάνεται ὅτι ἔχει ἐπιτύχει, τό στόχο του, ἀφοῦ περάτωσε τό διδακτικό αὐτό χειρισμό, ἀσχέτως ἄν οἱ μαθητές ἔχουν ἤ δέν ἔχουν μάθει κάτι ἀπ'αὐτό.

Ὁ δεύτερος τρόπος, ὁ περισσότερο γόνιμος, εἶναι ἐκεῖνος ὅπου τό κέντρο ἀπό τό διδ/λο ὅπως συμβαίνει στό α' τρόπο-μετακινεῖται στό μαθητή καί ἀπό τή διαδικασία τῆς μαθήσεως στίς ἐκβάσεις τῆς μαθήσεως, δηλ. στίς μορφές συμπεριφορᾶς πού περιμένουμε ὁ μαθητής νά ἐκθέτει σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἐμπειρίας τῆς μαθήσεως. Ἔτσι ἀπό τήν παραπάνω διδασκαλία περιμένουμε ἀπό τούς μαθητές:

α) Νά ἀναγνωρίζουν τά ὄργανα πού χρησιμοποιοῦνται γιά τήν ἐπίδειξη.

β) Νά περιγράφουν τήν πορεία πού πρέπει νά ἀκολουθηθεῖ στήν παρουσίαση τῶν ὀργάνων.

γ) Νά καταρτίζουν ἀναλυτικά ἕνα σχέδιο παρουσιάσεως καί χειρισμοῦ.

δ) Νά ἐπιδυκνύουν δεξιότητες ἐπιδείξεως τῶν ὀργάνων τῶν ἐργαστηρίων των.

Μέ τή δεύτερη αὐτή ἀντιμετώπιση ἐπιτυγχάνονται τά ἑξῆς: 1) Παρέχονται στόν διδάσκοντα κατευθύνσεις νά μεταφέρει τίς προθέσεις τῆς διδασκαλίας τους στούς μαθητές. 2) παρέχεται ἕνας ὁδηγός ἐπιλογῆς τῆς διδακτέας ὕλης τῶν διδακτικῶν μεθόδων καί τῶν μέσων διδ/λίας καί 3) παρέχεται ἕνας ὁδηγός δημιουργίας διαφόρων μέσων ἀξιολογήσεως τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν.

Γιά νά κάνουμε τό πράγμα σαφέστερο ἄς χρησιμοποιήσουμε καί ἕνα ἄλλο παράδειγμα.

Ὑποθέτουμε ὅτι οἱ μαθητές πρέπει νά κατανοήσουν τή σημασία ὁρισμένων ὅρων. Γιά τό σκοπό αὐτό πρῶτα θά θέσουμε τούς γενικούς διδακτικούς στόχους καί κατόπιν θά ἀποσαφηνίσουμε κάθε τέτοιο στόχο μέ ἕνα σύνολο μορφῶν εἰδικῆς συμπεριφορᾶς ἀπό μέρους τῶν μαθητῶν. Ἔτσι ἔχουμε τό ἑξῆς σχῆμα:

1. Κατανοεῖ τή σημασία τεχνικῶν ὅρων.

Πρῶτο δεῖγμα συμπεριφορᾶς

1.1. Ὁρίζει τόν ὅρο μέ δικές του λέξεις

1.2. Ἀναγνωρίζει τή σημασία τοῦ ὅρου ὅταν χρησιμοποιεῖται μέσα σέ ἕνα κείμενο πλαίσιο (CONTEXT).

1.3. Διακρίνει ἀνάμεσα σέ ὅρους πού εἶναι παρόμοιοι στή σημασία τους

Δεύτερο δεῖγμα συμπεριφορᾶς

1.1. Σχετίζει τεχνικούς ὅρους μέ ἔννοιες πού αὐτοί οἱ ὅροι ἀντιπροσωπεύουν.

1.2. Χρησιμοποιεῖ κάθε ἰδιαίτερο ὅρο σέ μιά πρωτότυπη λέξη.

1.3. Καταδεικνύει, ὁμοιότητες καί διαφορές μεταξύ ὅρων.

Σέ ἀνώτερα ἐπίπεδα μαθήσεως εἶναι ἀνάγκη πρῶτα νά τίθενται στόχοι διδ/λίας σάν γενικές ἐκβάσεις μαθήσεως καί κατόπιν κάτω ἀπό κάθε τέτοιο γενικό διδακτικό στόχο νά ἀναπτύσσεται ἕνα ἀντιπροσωπευτικό δεῖγμα εἰδικῶν τύπων συμπεριφορᾶς πού ἀκριβῶς δηλώνουν τήν ἐπίτευξη τοῦ στόχου.

Ἐνδεικτικά σάν μιά ἀξιόλογη ταξινόμηση "σφαιρικῶν", γενικῶν ἐκπαιδευτικῶν σκοπῶν παραθέτουμε τό ἐννοιολογικό πλαίσιο πού προτείνει ὁ R. STAKE(1970).

Σάν μιά ταξινομία περισσότερο εἰδικῶν παιδευτικῶν στόχων παραθέτουμε τήν γνωστή ταξινομία τοῦ BLOOM καί τῶν συνεργατῶν του, πού ἐκτείνεται σέ δύο κυρίους γενικούς τομεῖς.

1) Τό γνωστικό τομέα (COGNITIVE DOMAIN) καί

2) Τό μή γνωστικό ἤ συναισθηματικό τομέα. (AFFECTIVE DOMAIN)σ'αὐτούς τελευταῖα προστίθεται καί τρίτος τομέας ὁ ψυχοκινητικός (PSYCHOMOTOR, N.GRONLUND, 1970).

Χωρίς νά παίρνουμε ἀρνητική θέση στή μέθοδο συντάξεως ἀναλυτικοῦ προγράμματος μέ βάση τούς παιδευτικούς στόχους, πράγματι τό θεωροῦμε ὁπωσδήποτε ἀξιόλογο ἐν τούτοις ἐκφράζουμε ὁρισμένες ἐπιφυλάξεις πάνω σ'αὐτό.

1) Εἶναι δυνατόν νά ἀναπτυχθοῦν περισσότερες τῆς μιᾶς ταξινομίες παιδευτικῶν στόχων καί κάθε μιά ἀπό αὐτές ἀναπόφευκτο νά ἀντικατοπτρίζει τή γενικότερη θεωρητική τοποθέτηση τῶν δημιουργῶν της.

2) Ἡ ὑπό τοῦ BLOOM προτεινομένη ταξινομία εἶναι ἀσφαλῶς ἐπηρεασμένη ἀπό

τό γενικότερο πνεῦμα τῆς βιχαβιοριστικῆς ψυχολογίας παρά τό γεγονός ὅτι ὁ BLOOM ἰσχυρίζεται ὅτι ἐπέτυχε στήν ἀνάπτυξη μιᾶς ταξινομίας πού εἶναι ἀπό ἄποψη ἀξιῶν οὐδέτερη ("VALUE NEUTRAL").

3) Ὑπάρχει τό γεγονός ὅτι σέ ὅλους τομεῖς γνώσεων - μαθήματα εἶναι δυνατό νά ἀναπτυχθεῖ ἕνα σύστημα ταξινομίας πού νά περιλαμβάνει εἰδικούς στόχους (π.χ. μαθηματικά, Φυσικά Ἐπιστήμαι κ.ἄ.) Σέ ἄλλα ὅμως μαθήματα (π.χ. Μουσική, καλλιτεχνικά μαθήματα κ.ἄ.) τό πράγμα παρουσιάζεται ἐξαιρετικά δύσκολο.

4) Ὁ ὅρος "στόχος" ἔρχεται σέ ἀντικατάσταση καθιερωμένων παιδαγωγικῶν ὅρων ὅπως εἶναι: Παιδαγωγικά ἰδεώδη, γενικοί σκοποί, εἰδικοί σκοποί, παιδαγωγικές ἐπιδιώξεις.

5) Μήπως μέ τή δημιουργία στόχων πολύ εἰδικῶν, πού μάλιστα ἀναφέρονται ὄχι στήν ὕλη μαθήσεως ἀλλά στό ἄτομο πού μαθαίνει, ἐπιχειροῦμε ἕνα ἄφυσικο τεμαχισμό τῆς ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς ἐνῶ θά πρέπει νά ἀποβλέπουμε πάντοτε μέ κάθε ἐπί μέρους παιδαγωγική μας ἐνέργεια στό ὅλον τοῦ προσώπου.

6) Ἐάν υἱοθετήσουμε τό σύστημα τῶν παιδευτικῶν στόχων γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τότε κατ'ἀνάγκην τούς περισσότερο εἰδικούς στόχους μαθήσεως θά πρέπει νά τούς κάνουν οἱ διδάσκαλοι. Εἶναι ὅμως οἱ ἐκπαιδευτικοί μας πράγματι ἱκανοί γιά ἕνα τόσο σοβαρό καί λεπτό ἔργο;

Ἐπακολουθεῖ σύζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις των καί κάνουν τίς παρατηρήσεις τους πάνω σέ ὅσα ἐλέχθησαν.

Εἰδικότερα ὁ κ. Σ. Κονιδιτσιώτης παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

Ἡ θέση σκοπῶν μαθήσεως γιά κάθε βαθμίδα Ἐκπαιδεύσεως καί μάλιστα ἀναλυτικῶν σκοπῶν - στόχων θεωρεῖται ὡς τό ἰδεῶδες. Στήν περίπτωση αὐτή δέν θά ἦταν ἀνάγκη γιά σύνταξη ἀναλυτικῶν προγραμμάτων ὕλης μέ σκοπό γιά κάθε μάθημα ἤ μεθοδικές ὁδηγίες.

Ἀλλά χῶρες πολύ προηγμένες δέν ἔχουν φθάσει ἀκόμη στό σημεῖο αὐτό γιατί: 1) Δέν ἔχει λυθεῖ θεωρητικά τό ζήτημα καί 2) Δέν θεωρεῖται ἐπαρκής ἡ σημερινή κατάρτιση τῶν διδασκάλων.

Γιά τούς λόγους αὐτούς διατυπώνουν ἁπλούς περιγραφικούς σκοπούς γιά τό

δημοτικό σχολείο πού άποβλέπουν σέ μάθηση, δεξιότητες καί ήθος τριών εί-
δών: 1) γνωστικής 2) συναισθηματικής καί 3) κοινωνικής φύσεως.
Άπό αύτή τήν έποψη ό σκοπός τού Έλληνικού Δημοτικού σχολείου θά ήταν
δυνατό νά όρισθεί ώς έξής:
Ύποβοήθηση τού παιδιού γιά τήν αύτενεργό, κατά τό δυνατό, άπόκτηση γνώ-
σεων, δεξιοτήτων καί ήθους, ώστε νά γίνει δυνατή ή αύτομόρφωσή του σέ αύ-
τοτελή προσωπικότητα, μέ κριτική συνείδηση καί έτοιμότητα συνεργασίας γιά
μιά έλεύθερη καί δημοκρατική όργάνωση τής κοινωνίας.

Τό Τμήμα θά άποφασίσει γι'αύτό τό θέμα στήν έπομένη συνεδρία του.

Έπειτα άπό αύτά τελείωσε ή συνεδρία.

Ό Προεδρεύων

Δημ. Άνδριόπουλος

Ή Γραμματέας

Εύρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 30/1977

Σήμερα, 2 Μαρτίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, λόγω ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Ὁ σκοπός τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου κατά τό σύνταγμα καί τό Ν.309/76 καί ὁ ρόλος του στή σύνταξη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.
2. Προκαταρκτική ἐργασία γιά τήν τελική διαμόρφωση τοῦ προσωρινοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου μέ βάση τίς παρατηρήσεις καί κρίσεις τῶν Ἐποπτῶν, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἐπιθ/τῶν καί Διδ/κῆς ὁμοσπονδίας τῆς Ἑλλάδος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Α) Στή συνέχεια γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη ὅσα συζητήθηκαν πάνω στό θέμα αὐτό στίς προηγούμενες συνεδρίες του,

κατ'ἀρχήν ὁμόφωνα ἀποφασίζει νά ἀκολουθᾶ:

./.

Α.- Τό δημοτικό σχολεῖο μέ τίς ποικίλες παιδαγωγικές καί διδακτικές του δραστηριότητες ἐπιδιώκει :

Ι α) Τήν πρόσκτηση ἀπό τούς μαθητές ἁπλῶν καί βασικῶν πληροφοριακῶν στοιχείων πού ἀφοροῦν σέ ἐπιμέρους ἀντικείμενα καί γεγονότα, ἐμπειρικά ἐπαληθεύσιμα.

β) Βασικῶν ἐννοιῶν – δομῶν οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται σέ σύνολα ὁμοίων ἀντικειμένων, φαινομένων ἤ γεγονότων,

γ) ἀφηρημένων ἐννοιῶν πού ἀφοροῦν σέ σχέσεις κανόνες, νόμους καί ἀρχές καί εἶναι ἀνάλογες πρός τήν ἐξελικτική βαθμίδα τῶν πνευματικῶν ἱκανοτήτων τοῦ παιδιοῦ τῆς παιδικῆς ἡλικίας,

δ) Ψυχοκινητικῶν δεξιοτήτων καί διαδικασιῶν ἀπαραίτητων γιά τή μέριμνα ὑγεία καί ὀρθή ἀνάπτυξη τοῦ σώματος, καθώς καί τήν κατάλληλη χρήση ὀργάνων καί ὑλικῶν ἀντικειμένων τοῦ περιβάλοντος,

ε) Θεμελιακῶν δεξιοτήτων, ἱκανοτήτων καί μεθόδων πού ἀναφέρονται σέ ἀναλυτικές, συνθετικές καί ἀξιολογικές διαδικασίες καί εἶναι ἀπαραίτητες γιά τή συγκέντρωση, ἐπεξεργασία. ὀργάνωση καί κατάλληλη ἀξιοποίηση τῶν διαφόρων γνωστικῶν στοιχείων καί

στ) τήν καλλιέργεια τῆς ἐπιθυμίας γιά αὐτενεργό ἀπόκτηση γνώσεων, ἔρευνα καί δημιουργική πνευματική δραστηριότητα, ἀνάλογα μέ τήν ἰδιαιτερότητα τόν βαθμό νοημοσύνης τους.

ΙΙ. Τήν βαθμιαία οἰκείωση ἀπό τούς μαθητές τῶν κοινωνικῶν, πολιτικῶν, ἐθνικῶν, αἰσθητικῶν, ἠθικῶν καί θρησκευτικῶν ἀξιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ καί εὐρύτερου ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ μέ τόν ἐθισμό καί τήν καλλιέργεια τῶν ἐξῆς δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων:

α) τῆς δεκτικότητας καί εὐαισθησίας σέ ἐρεθισμούς ἀπό ἀντικείμενα καί γεγονότα τά ὁποῖα ἐκφράζουν τίς παραπάνω ἀξίες στόν κοινωνικό καί πολιτιστικό χῶρο,

β) τῆς θετικῆς ἀνταπόκρισης τους στίς ἀξίες αὐτές, μέ συναίνεση καί ἔκφραση ἱκανοποιήσεως,

γ) τῆς ἀξιολόγησης, ἀποδοχῆς καί χρήσεις τους ὡς κριτηρίων καί κανόνων τῆς δικῆς τους δραστηριότητας καί συμπεριφορᾶς μέσα στό κοινωνικό περιβάλλον πού ζοῦν καί

δ) συσχετίσεως καί ὀργανώσεώς τους σέ σύστημα ἀξιῶν, ὥστε νά ἀποτελοῦν γιά τό μαθητή καί μέλλοντα πολίτη κάθικα συμπεριφορᾶς καί ἁπλῆς μορφῆς βιοθεωρία.

Β. Γενικά τό δημοτικό σχολεῖο ἐπισκοπεῖ στήν αὐτενεργό ἀπόκτηση γνώσεων καί δεξιοτήτων ἀπό τούς μαθητές, τήν καλλιέργεια τῆς κτιτικῆς τους σκέψεως καί περιθώρια γιά ἔρευνα καί δημιουργική δραστηριότητα, τήν πρόσκτηση κανόνων καί ἀξιῶν πού θά ρυθμίζουν τόν ἠθικο-θρησκευτικό βίο τους, θά ἐνισχύσουν τό ἐθνικό καί δημοκρατικό τους φρόνημα, θά καλλιεργοῦν τήν αἰσθητική εὐαισθησία τους καί θά κατευθύνουν τήν κοινωνική στάση καί συμπεριφορά τους μέ τέτοιο τρόπο ὥστε οἱ ἰδιοτυπίες θέλουν νά μποροῦν νά ἀναπτύσσουν ἁπλές μορφές συνεργασίας καί προσφέρουν ἀπό κοινωνικές

./.

σύνολο ὡς πολίτες μέ ἐλεύθερο φρόνημα καί συναίσθηση εὐθύνης.

Β) Γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

"Ἔχουν ἀρχίσει νά φθάνουν στό Τμῆμα οἱ παρατηρήσεις καί κρίσεις τῶν Ἐποπτῶν, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, Ἐπιθεωρητῶν καί Διδ/λικῆς ὁμοσπονδίας τῆς Ἑλλάδος, σχετικά μέ τό προσωρινό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, πού τούς εἶχε σταλεῖ, καί θά πρέπει νά καθορισθεῖ ἡ μορφή ἐργασίας πάνω σ'αὐτές γιά τήν ἀξιοποίησή τους στή συνέχεια στή σύνταξη τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Τό Τμῆμα, μετά ἀπό συζήτηση, ἀποφασίζει τά ἀκόλουθα:

Κάθε σύμβουλος νά μελετήσει τίς παρατηρήσεις πού ἀναφέρονται σέ ὁρισμένα μαθήματα καί νά κάνει σχετική εἰσήγηση.

"Ετσι ἀνέλαβε νά μελετήσει:

1) Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος τίς παρατηρήσεις στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, τῆς Ἱστορίας καί τῆς Μουσικῆς Ἀγωγῆς.
2) Ὁ κ. Θ. Βαρδάκης τίς παρατηρήσεις στά μαθήματα: Προφορική Ἔκφραση, Ἔκθεση καί Ἀγωγή τοῦ Πολίτου.
3) Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης τίς παρατηρήσεις στό μάθημα τῆς Ἀναγνώσεως, τῆς Γραμματικῆς καί τῶν Φυσιογνωστικῶν.
4) Ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης τίς παρατηρήσεις στό μάθημα τῆς Σπουδῆς τοῦ Περιβάλλοντος, τῆς Γεωγραφίας, Φυσ. Πειραματικῆς καί Χημείας, Γραφῆς Καλλιγραφίας.
5) Ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος τίς παρατηρήσεις στό μάθημα τῆς Ἀριθμητικῆς, τῆς Γεωμετρίας καί τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς.

"Ἐπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 31/1977

Σήμερα, 3 Μαρτίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ παιδοκεντρική ἀρχή γιά τή σύνταξη τοῦ προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ ἀρμόδιος γιά τό θέμα αὐτό Εἰσηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης λέγει τά ἀκόλουθα:

Ἡ παιδοκεντρική ἀρχή εἶναι γνωστή ὡς ἀρχή τῆς ἐπιστήμης τῆς ἀγωγῆς σχετική μόνο μέ τήν ἐκλογή τῆς ὕλης διδασκαλίας.

Ἐδῶ πρόκειται νά τήν ἐξετάσωμε γενικά ὡς ἀρχή συντάξεως προγράμματος. Αὐτό σημαίνει ὅτι θά προσπαθήσουμε νά τή λάβουμε ὑπόψη καί ὡς ἀρχή διατυπώσεως σκοποῦ καί ὡς ἀρχή παροχῆς μεθοδικῶν ὁδηγιῶν ἀλλά καί κατά τή σύνταξη ὡρολογίου προγράμματος.

Πρέπει νά σημειώσουμε ἀπό τήν ἀρχή, ὅτι ἀπό τίς ἀρχές τοῦ αἰώνα μας ὁ παιδοκεντρισμός θεωρήθηκε ὡς ἡ Κοπερνίκειος στροφή στήν παιδαγωγική καί τό πιό σημαντικό κριτήριο συγχρονισμοῦ τοῦ σχολείου.

Θά ἦταν δυνατή μιά πιό σωστή κατανόηση τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ἄν προσπαθούσαμε νά ἐξετάσωμε τά πράγματα ἀρνητικά. Ἄν δηλαδή προσπαθούσαμε νά ἀναλύσουμε τήν σχολική πραγματικότητα ἐκείνη στήν ὁποία ἡ σύνταξη προγραμμάτων γινόταν ἤ καί σήμερα ἀκόμη γίνεται μέ βάση ἀρχές μή παιδοκεντρικές.

Τέτοιες ἀρχές εἶναι π.χ. ἐκεῖνες, κατά τίς ὁποῖες κέντρο βάρους γιά ἕνα ἐκπαιδευτικό σύστημα εἶναι ὄχι ὁ μαθητής, ἀλλά εἴτε ὁ δάσκαλος, εἴτε ἡ πολιτεία, εἴτε οἱ ἐπιστῆμες, εἴτε εἰδικές παιδαγωγικές ἀρχές, ὅπως ἡ χρησιμοθηρία, ἡ μορφωτικότητα ἤ ἡ πατριδογνωσία.

Ἡ πιό σημαντική ἀπό αὐτές τίς ἀρχές στήν σχολική πράξη ἦταν ἡ διδασκαλοκεντρική ἀρχή τοῦ ἑρβαρτιανοῦ θεωρητικοῦ καί πρακτικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Ἦταν μιά μορφή σχέσεων καί μαθήσεως μεταξύ μαθητῶν καί διδασκάλων στήν ὁποία κυριαρχοῦσε ἀπόλυτα ὁ δάσκαλος. Αὐτός ἦταν σοφός καί ἔγκυρος ὁδηγός τῶν μαθητῶν του. Ὅριζε τά πάντα μέσα στό σχολεῖο ἀπό τά παιδονομικά, ὡς τά διδακτικά καί στίς τελευταῖες τους λεπτομέρειες. Ὑποτίθεται βέβαια ὅτι ὅ,τι ἔλεγε καί ὅ,τι ἔκανε ἦταν γιά τό συμφέρον τοῦ παιδαγωγουμένου. Ἐμπειρικά καί κατά μεγάλη προσέγγιση ἡ ὅλη σχολική ἐργασία βασιζόταν στή διαπίστωση ὅτι ἡ ὀντογένεση παρακολουθεῖ τή φυλογένεση καί ἔτσι γιά τό παιδί ἔπρεπε νά ἀξιοποιεῖται γιά τήν ἀρχικά ἡ φαντασία, ἔπειτα ἡ τάση καί ἡ δυνατότητα γιά γνώση καί τέλος ἡ τάση καί ἡ δυνατότητα γιά κρίση. Γιά τήν ἠθική ἐξέλιξη ἀρχικά ἡ χωρίς συζήτηση ὑπόταξή του, ἡ ἀκουσία ὑποταγή, ἔπειτα ἡ ἑκουσία ὑποταγή καί τέλος ἡ ἠθική ἐλευθερία.

Μέσα στά πάρα πολύ γενικά καί ἀμφισβητούμενα σήμερα πλαίσια αὐτά, ἐξαφανιζόταν κάθε σκέψη γιά τό τί πράγματι εἶναι δυνατό σέ κάθε βαθμίδα ἐξελίξεως τοῦ παιδιοῦ νά κατανοήσει, νά τό ἐνδιαφέρει ἤ πολύ περισσότερο ἡ σκέψη ὅτι καί τό παιδί ἔχει ἀνάγκη καί δυνατότητα νά πάρει πρωτοβουλίες, νά δραστηριοποιηθεῖ, νά θέσει σκοπούς, ἐνεργεῖες, νά ἀναπτύξει συνεργασία μέ συμμαθητές του, ὥστε σιγά-σιγά νά ἐξελιχθεῖ σέ αὐτόνομη προσωπικότητα.

Ἡ διδασκαλοκεντρική αὐτή ἀρχή ὑπῆρχε παράλληλα καί ἁρμονικά μέ τήν ἀπαίτηση νά προσαρμόζεται ἡ σχολική ἐργασία πρός τούς σκοπούς τῆς Πολιτείας, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς τό "ἀπόλυτον ἀγαθόν" (HEGEL). Ὁ μαθητής ἔπρεπε νά διαπαιδαγωγηθεῖ σέ νομοταγή ὑπήκοο, ἔστω καί ἑνός κράτους δικαίου, ὅπως ἤθελαν νά πιστεύουν. Κυρίαρχη θέση εἶχαν, ἐπίσης, οἱ ἐπιστῆμες πού εἶχαν μέσα στό σχολεῖο ὡς ἐκπροσώπους τά διάφορα μαθήματα. Τό παιδί ἦταν ὑποχρεωμένο νά ἀναπτύξει "πολυμερές καί ἰσόρροπο διαφέρον" γιά ὅλα τά μαθήματα (HERBART). Στήν καλλίτερη περίπτωση ἡ παιδαγωγική ἦταν δυνατό νά προσφέρει στό παιδί μόνον ὅ,τι θά τοῦ ἦταν χρή

σιμο μετά μερικές δεκαετίες, ή ό,τι θά τό διαμόρφωνε σύμφωνα μέ τόν άπό πρίν τοποθετημένο σκοπό άγωγῆς πού ἔθετε ἡ πολιτεία.

Θετικά ἐξεταζόμενη ἡ παιδοκεντρική ἀρχή ἀναφέρεται σέ μία ἐντελῶς διαφορετική ἀντίληψη. Θεωρεῖ ὅτι ἀφετηρία γιά τήν ὅλη ὀργάνωση τῆς ἐκπαιδευτικῆς πραγματικότητας πρέπει νά εἶναι ἡ παιδική ὕπαρξη πού ἐξελίσσεται. ~~Τό παιδί ἔθεωρήθη ὅτι ἔπρεπε νά εἶναι ἡ παιδική ὕπαρξη πού ἐξελίσσεται~~. Τό παιδί θεωρήθη ὅτι ἔπρεπε νά εἶναι ἡ ἀρχή καί τό τέλος στήν παιδευτική προσπάθεια: τό παιδί-μέσος ὅρος κάθε χρονολογικῆς ἡλικίας καί τό κάθε συγκεκριμένο παιδί στίς ἀτομικές του, ἰδιαίτερες, δυνατότητες καί ποιότητες. Τό παιδί, πού ἀπό τήν ἐποχή τοῦ ROUSSEAU ἐθεωρήθη ὅτι ἀποτελεῖ ἡλικία μέ ἀπόλυτη αὐταξία καί πού ἔπρεπε ἐπιστημονικά νά μελετηθεῖ, πού, ὅμως, ἀκόμη καί σήμερα, τοὐλάχιστον στή χώρα μας, εἶναι ἔδαφος ἐντελῶς παρθένο γιά τήν παιδολογική ἔρευνα. Ὅλα ἔπρεπε νά πηγάζουν "ἀπό τό παιδί", Πρῶτα-πρῶτα ὁ σκοπός τῆς ἀγωγῆς. Εἶναι γνωστόν ὅτι τό μόνο σημεῖο στό ὁποῖο συμφωνοῦσαν ὅλοι οἱ μεγάλοι παιδαγωγοί στό πρῶτο τέταρτο τοῦ αἰῶνα μας ἦταν τό τό σύνθημα-σκοπός "διά τῆς αὐτενεργείας εἰς τήν αὐτοτέλειαν". Μέ ἁπλά λόγια κατάργηση τοῦ σκοποῦ. Ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα τῆς εἰσόδου τοῦ παιδιοῦ στό σχολεῖο ἔπρεπε νά τό ἀφήσουν ἐλεύθερο νά συνεχίσει τήν οἰκογενειακή καί προσχολική μορφή ζωῆς: 1) νά τρώει, 2) νά κάθεται, 3) νά ζεῖ, 4) νά συνεργάζεται, 5) νά μαθαίνει ἀπό τό ἐνδιαφέρον, ὅτι τέλος ἀνάλογο μέ τίς φυσικές του δυνατότητες.

Κύρια βάση τοῦ παιδοκεντρισμοῦ εἶναι τό διαφέρον, ὅ,τι σέ κάθε φάση ἐξελίξεως ἀπασχολεῖ ζωηρά καί μόνιμα τό παιδί. Θά ἦταν γι' αὐτό χρήσιμο νά παρακολουθήσουμε μέ μεγάλη συντομία τίς σημερινές ἀντιλήψεις γιά τήν ἐξέλιξη τοῦ παιδικοῦ διαφέροντος σέ συσχέτιση καί μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν διανοητικῶν του δυνατοτήτων, ὥστε νά γίνει ἔπειτα δυνατό νά διαπιστωθοῦν ὁρισμένα πράγματα γιά τή σωστή σύνταξη ἑνός "νέου" προγράμματος.

Μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν ἑπτά (7) ἐτῶν, εἶναι γνωστό, ὅτι τό παιδί ἐνδιαφέρεται κυρίως γιά ὅτι θά τό ὑποβοηθήσει νά ἐπιβιώσει, νά ἀναγνωρισθεῖ καί, ὅσο μπορεῖ, νά ἐπιβληθεῖ στό περιβάλλον του. Κέντρον εἶναι τό

ΕΓΩ καί σημασία ἔχει μόνον ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ τήν ὕπαρξή του. Ὅλα τά βλέπει ὑποκειμενικά. Ὅλα εἶναι ἔμψυχα καί ἕτοιμα νά ὑπηρετήσουν τόν ἑαυτό του.

Στήν ἡλικία πού ἀντιστοιχεῖ στίς τρεῖς πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἀρχίζει νά ἐνδιαφέρεται τό παιδί γιά τόν ἀντικειμενικό κόσμο, ὅπως πράγματι εἶναι, καί προσπαθεῖ νά τόν κατανοήσει.

Γιά νά ἱκανοποιήσει αὐτά τά διαφέροντα εἶναι σέ θέση νά ἀναπτύξει μεγάλη δραστηριότητα. Ἐνδιαφέρεται γιά ὅ,τι ζεῖ καί κινεῖται, γιά ὅ,τι δρᾶ πραγματικά πλέον καί ὄχι στήν περιοχή τῆς φαντασίας.

Στήν ἡλικία πού ἀντιστοιχεῖ στίς τρεῖς τελευταῖες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τό παιδί ἀρχίζει νά ἐνδιαφέρεται καί γιά πράγματα μή συγκεκριμένα. Ἐνδιαφέρεται γιά τίς αἰτίες τῶν ἀντικειμένων καί τῶν φαινομένων, προσπαθεῖ νά ἐξηγήσει τά φαινόμενα καί ἀρχίζει νά θέτει συνειδητά σκοπούς. Ἐνῶ στήν προηγούμενη φάση ἡ πράξη ἦταν ἀναγκαία πρίν ἀπό τή διανόηση, τώρα ἡ διανόηση ὀργανώνει καί κατευθύνει τήν πράξη.

Ἂν συμφωνήσουμε ὅτι τό σημερινό παιδί γενικά ἀλλά καί εἰδικά τό παιδί τῆς δικῆς μας φυλῆς ὡριμάζει σήμερα ἐνωρίτερα, πρέπει νά ὑποθέσουμε ὅτι ἡ κατά μεγάλη προσέγγιση διαφοροποίηση στά παιδικά διαφέροντα γίνεται κατά μέσο ὅρο μετά τό τέλος τῆς φοιτήσεως στίς δύο πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Ἀνάλογη πρέπει νά εἶναι ἑπομένως ἡ ἀντιμετώπιση καί ὅλων τῶν πλευρῶν τῆς ἐργασίας γιά τήν ἐκπόνηση ἑνός "νέου" προγράμματος: ἀπό τή θέση τοῦ σκοποῦ ὡς τήν ἐπιλογή καί διάταξη τῆς ὕλης διδασκαλίας, τίς μεθοδικές ὁδηγίες καί τά ὡρολόγια προγράμματα.

Διαχωριστικό δηλαδή μέτρο πρέπει νά εἶναι ἡ ἰδέα ὅτι τό σημερινό παιδί τῆς Γ' δημοτικοῦ, πού ἔχει συμπληρώσει στήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους τό ὄγδοον (8ον) ἔτος τῆς ζωῆς του, ἀρχίζει πλέον νά ἐνδιαφέρεται συνειδητά γιά τίς σχέσεις τῶν πραγμάτων καί τῶν φαινομένων, γιά τίς αἰτίες των καί ἡ ἀφαιρετική καί συνδυαστική του δυνατότητα ἀρχίζει νά κάνει δυνατή τή συγκροτημένη λογική ἐργασία σέ πλήρη μορφή: θέση σκοπῶν, εὕρεση μέσων, κατάστρωση σχεδίων, πραγματοποίηση ἐργασίας καί ἄσκηση αὐτοκριτικῆς μετά τήν ἐργασία.

Ἔτσι ἄν στήν Α΄καί Β΄ ἦταν ἀναγκαία ἡ στενή καθοδήγηση τοῦ παιδιοῦ γιά τήν ἀνάπτυξη ἁπλῶν καί παιδικῶν, ὄχι ὅμως γι'αὐτό παιδαριωδῶν μορφῶν αὐτενεργείας, ἀπό τήν ἀρχή τοῦ Γ΄ἔτους εἶναι δυνατή ἡ ὑποβοήθηση τοῦ παιδιοῦ γιά τή βαθμιαία ἀνάπτυξη "ἐλευθέρας αὐτενεργείας" σ'ὅλες τίς περιοχές τῆς σχολικῆς ζωῆς.

Πορίσματα πολύ συναπτικά γιά τήν ὑπό ὀργάνωση προσπάθεια συντάξεως προγράμματος θά μποροῦσαν νά εἶναι τά ἑξῆς:

1) Ἀρχή κύρια εἶναι ὅτι τό παιδί πρέπει νά εἶναι ὁ κύριος παράγων στήν ἐργασία μας, παρά τό ὅτι σήμερα ἡ παιδοκεντρική ἀρχή δέν θεωρεῖται μέ τόν ἐνθουσιασμό τοῦ 1900.
2) Ἡ παιδική ἡλικία ἀποτελεῖ αὐταξία.
3) Ἡ κίνηση καί ἡ δράση εἶναι ἡ βάση τῆς σχολικῆς ζωῆς.
4) Τό παιδί εἶναι δυνατόν νά μάθει πιό ἐνωρίς, πιό πολλά καί πιό βαθειά ἀπό ὅσα μέχρι σήμερα ἐνομίζετο.
5) Εἶναι ἀνάγκη μεγάλης περικοπῆς ὕλης, ὥστε νά περιορισθεῖ ἡ σχολική ἐργασία στά οὐσιώδη καί νά ἐμβαθύνει σέ αὐτά γιά νά ἔχουμε μεγάλες μορφωτικές ἐπιδράσεις.
6) Ἡ ὕλη τῆς Α΄καί Β΄τάξεως νά ὀργανωθεῖ σέ Κέντρα Διαφέροντος κατά τήν Ἐνιαία Διδασκαλία.
7) Ἡ ὕλη τῶν Γ΄, Δ΄, Ε΄ καί ΣΤ΄τάξεων νά ὀργανωθεῖ μέ τρόπο πού νά ὑποβοηθεῖ τήν ἀνάπτυξη τῆς κριτικῆς δυνατότητος καί τῆς δημιουργικῆς προσπάθειας τῶν παιδιῶν.
8) Οἱ ἐξετάσεις νά συστηματοποιηθοῦν καί νά ὀργανωθοῦν μέ τρόπο πού νά ἀξιολογεῖ ὄχι μόνο τή γνῶση πού ἀπομνημονεύεται, ἀλλά, καί κυρίως, τήν προσπάθεια πού καταβάλλεται σέ στενή συσχέτιση πρός τίς πραγματικές δυνατότητες κάθε συγκεκριμένης ἀτομικότητας παιδιοῦ.

Ἔπειτα, ἀφοῦ ὁ κ. Εἰσηγητής ἔδωσε τίς ἀπαραίτητες διευκρινήσεις, πού τοῦ ζητήθηκαν ἀπό τά μέλη, πάνω σέ μερικά σημεῖα τῆς εἰσηγήσεώς του, τό

. / .

Τμήμα αποφάσισε νά ολοκληρώσει τή συζήτηση πάνω στό θέμα αύτό καί νά λαβει σχετική απόφαση στήν επόμενη συνεδρία του.

Υστερα από αύτά τελείωσε ή συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Δημ. Αλυδριδόπουλος

Η Γραμματέας

Βύρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 32/1977

Σήμερα, 4 Μαρτίου 1977, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Παρδίκης, Νικ. Ελουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ἡ παιδοκεντρική ἀρχή συντάξεως τοῦ προγράμματος (συνέχεια συζητήσεως)

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση πάνω σέ ὅσα ἐξέθεσε σχετικά μέ τήν παιδοκεντρική ἀρχή καί τή σημασία της στή σύνταξη ἑνός προγράμματος ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, στήν προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος (ἀριθμ. 31/1977).

Ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος κάνει τίς ἑξῆς γιά τό θέμα αὐτό παρατηρήσεις:

1) Ὁ παιδοκεντρισμός, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ καί παρουσιασθεῖ ἀπό τούς κυρίους ἐκπροσώπους του, παρουσιάζεται κατά κύριο λόγο, ἄν μή ἀποκλειστικό, ὡς ἡ παιδαγωγική ἀρχή τοῦ διαφέροντος, ἡ ὁποία πρέπει νά διέπει ὅλο τό ἔργο τοῦ Σχολείου. Μέ τή μορφή του ὅμως αὐτή παρουσιάζει μία μονομέρεια. Δέν εἶναι δυνατό τό μορφωτικό καί εὐρύτερα παιδαγωγικό ἔργο τοῦ σχολείου νά στηριχθεῖ ἀποκλειστικά στό διαφέρον, πού εἶναι μία ἀπό τίς πολλές διαστάσεις τῆς προσωπικότητας καθ' φυσικά ὄχι ἡ μόνη, γιά νά μή προσθέσουμε καί τήν ἀνάγκη νά λαμβάνονται ὑπόψη στήν

ἐκπαίδευση καί ἄλλοι παράγοντες ἔξω ἀπ'αὐτά τά ἴδια τά ἐκπαιδευόμενα ἄτομα.

2) Ἰδιαίτερα συγκινεῖ ἡ πρόταση ὅτι ἡ παιδική ἡλικία παρουσιάζει αὐτή καθαυτή μία ἀξία καί σάν τέτοια θά πρέπει νά ἀντιμετωπισθεῖ. Κατά κύριο λόγο ἡ παιδεία θά πρέπει νά ὀργανώνεται μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε πρωτίστως τό παιδί κάτω ἀπό τήν ἐπίδρασή της νά ζεῖ τήν ἡλικία του. Ἄν ὡστόσο, εὐρύτερες σκοπιμότητες μᾶς ἀναγκάζουν νά ἐνεργοῦμε γιά ἀποτελέσματα, πού δέν συνδέονται μέ τό παρόν τοῦ παιδιοῦ ἀλλά μέ τή μελλοντική του κατάσταση κάί θέση στή κοινωνία, τό κάνουμε ἀκριβῶς γιά χάρη του καί ἔτσι ἔχουμε αὐτό τό ἐλαφρυντικό γιά τίς παραβιάσεις μας τίς ἀναπόφευκτες στήν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν.

3) Τό θέμα τῆς περικοπῆς τῆς ὕλης εἶναι μιά ἐδέα ἀπό τήν ὁποία δέν πρέπει νά κυριαρχηθοῦμε ἀπόλυτα, ἀλλά νά ἐργασθοῦμε μέ ἀρκετή σύνεση. Ἔχοντας ὑπόψη μας: α) ὅτι ἡ ἀναγκαία γνώση στή σημερινή ἐποχή εἶναι τόσο εὐρεία ὅσο ποτέ ἄλλοτε καί εὐτυχῶς γίνεται καί εὐρύτερη καί β) τό σημερινό παιδί, ἄν τό συγκρίνουμε μέ παιδιά προηγουμένων ἐποχῶν, παρουσιάζεται περισσότερο ὥριμο γιά νά μάθει περισσότερα πράγματα καί ἀποτελεσματικότερα".

4) Ἄν καί δέν ἔχουμε δεδομένα ἐρευνῶν στή χώρα μας ἀπό ὅσες ἔρευνες ἔχουν γίνει ἔξω σέ προηγμένες χῶρες φαίνεται πῶς ἡ "ἐπιτάχυνση τῆς ἀναπτύξεως" (ACCELERATION) εἶναι ἕνα γεγονός. Παρ'ὅλα αὐτά ὅμως δέν μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά "διαχωριστική γραμμή" στήν ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ (π.χ. φαντασία-ρεαλισμός) καί μάλιστα νά τή προσδιορίζουμε σέ ἕνα ὁρισμένο χρονικό σημεῖο. Αὐτό εἶναι πολύ ἐπικίνδυνο.
Ἐξάλλου ὑπάρχει πράγματι μιά τέτοια διαχωριστική γραμμή; ἤ μήπως θά πρέπει νά δεχθοῦμε τήν ἀνάπτυξη σάν μιά διαδικασία πού τά κύρια χαρακτηριστικά της εἶναι τό βαθμιαῖο καί τό συνεχές;

Ἀπαντῶντας ὁ κ. Ν. Βλουτίδης σέ ὅσα εἶπε ὁ κ. Πασσάκος λέγει τά ἑξῆς:

Νομίζω πῶς τό διαφέρον τοῦ παιδιοῦ γιά κάτι εἶναι μιά εὐρύτερη ἔννοια, γιατί ἔχει μέσα του καί τίς τάσεις καί τίς ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ.

Τό θέμα τῆς περικοπῆς τῆς ὕλης θά πρέπει νά ἐξετασθεῖ σέ συνδυασμό

μέ τό πῶς θά πρέπει νά προσφερθεῖ τό ὑλικό.

Στή συνέχεια παίρνει τό λόγο ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, ὁ ὁποῖος ἔχει τή γνώμη ὅτι θά πρέπει, ἐκτός ἀπό τήν παιδοκεντρική ἀρχή, νά ληφθοῦν ὑπόψη καί ἄλλες ἀρχές καί ἰδιαίτερα ἡ πατριδογνωστική, πού ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν ἐπιλογή τῆς ὕλης.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Β. Κονιδιτσιώτη καί ὅσα συζητήθηκαν γιά τό θέμα αὐτό, ὁμόφωνα στήν ἀρχή ἀποφασίζει:

1. Ἡ παιδοκεντρική ἀρχή θεωρεῖται ὡς μία ἀπό τίς κύριες ἀρχές γιά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (περιεχόμενο-δομή-μέθοδο) μέ τήν ἔννοια ὅτι λαμβάνεται ὑπόψη ἡ ψυχοσωματική πραγματικότητα τοῦ παιδιοῦ θεωρουμένη ἐξελικτικά.

2. Ἡ παιδική ἡλικία θεωρεῖται αὐταξία στά πλαίσια τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας.

3. Πρέπει νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη στή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἡ ποσότητα τῆς ὕλης σέ συνδυασμό μέ τή μέθοδο.

4. Ἡ ὕλη τῶν Γ΄, Δ΄, Ε΄καί ΣΤ΄ τάξεων νά ὀργανωθεῖ μέ τρόπο πού νά ὑποβοηθεῖ τήν ἀνάπτυξη τῆς κριτικῆς δυνατότητας καί τῆς δημιουργικῆς προσπάθειας τῶν παιδιῶν, σύμφωνα μέ τίς δυνατότητες τῆς ἐξελικτικῆς βαθμίδας στήν ὁποία βρίσκεται τό παιδί.

5. Οἱ προτάσεις(4,5) τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ πού ἀναφέρονται α) στήν δυνατότητα τοῦ παιδιοῦ νά μάθει πιό ἐνωρίς περισσότερα πράγματα καί β) στήν ἐπιλογή τῆς ὕλης γιά τήν Α΄καί Β΄τάξη, νά ληφθοῦν ὑπόψη στίς ἑπόμενες συνεδρίες, πού θά συζητηθοῦν σχετικά μέ αὐτές θέματα.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 33/1977

Σήμερα, 8 Μαρτίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ-Παρατηρήσεις καί ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.
2. Συμμετοχή τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως σέ τοπικά παιδαγωγικά συνέδρια.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ-Παρατηρήσεις καί ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό θέμα αὐτό εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, λέγει τά ἀκόλουθα:

Γενικά:

Τά στάδια ἀποτελοῦν χαρακτηριστικό γνώρισμα τῆς ἐξελικτικῆς πορείας ἀπό τήν ὁποία περνᾶ ἡ διανοητική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ. Σέ κάθε φάση γίνεται καί μιά ἀπόκτηση ἰσορροπίας. Θά λέγαμε λοιπόν ὅτι κάθε φάση εἶναι καί μιά ἐξισορρόπηση πού δημιουργεῖ τήν ἀφετηρία γιά μιά νέα φάση πού παίρνει τό δικό της νόημα καί τή δική της σημασία μέσα στό ὅλο πλέγμα

τῆς ἐξελικτικῆς διαδικασίας. Ἡ διάρκεια τῆς ἐξελίξεως χαρακτηρίζεται ἀπό μιά συνθετική ἑνότητα πού διατηρεῖται ἀδιάσπαστη μέσα σ'ὅλο τό κύκλωμα τῶν μεταβολῶν. Ἔτσι ἡ ἐξέλιξη παρουσιάζεται συνεχής, ἀέναη, ταυτόχρονα ὅμως καί μέ μιά χαρακτηριστική διαφορά καί ἰδιαιτερότητα, πού προσδιορίζει τήν κάθε ἀτομικότητα.

Ἀκόμη ἡ ἐξέλιξη τοῦ παιδιοῦ δέν εἶναι μηχανική ἀλλά ὀργανική, λειτουργική καί δυναμική. Κάθε νέα ἐμπειρία καί γνώση δέν προστίθεται σάν ἕνα νέο ὑλικό πάνω στό παλιό, ἀλλά μεταβάλλει καί μεταβάλλεται ἀπό τά ἀποκτημένα γνωστικά ὑλικά.

Τό παιδί, πού ἔχει τήν ἱκανότητα τῆς συνθετικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ γνωστικοῦ ὑλικοῦ, ἀποκτᾶ διάφορες ἐμπειρίες, τίς ἀνακατατάσσει στόν ἐσωτερικό του κόσμο, ἀνακαλύπτοναας ἔτσι τήν πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού τό περιβάλλει.

Σχετικά μέ τήν πορεία τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ θά ἀναφερθοῦμε πρῶτα καί γενικά στίς βασικές ἀρχές καί ἐξελικτικές διαδικασίες, ὅπως ὑποστηρίζονται ἀπό τούς ψυχολόγους PIAGET, BRUNER πού χαρακτηρίζονται ἀντιπρόσωποι στό COGNITIVE THINKING στίς δύο ἠπείρους.

Θά ἀκολουθήσουν παρατηρήσεις καί θά γίνουν προτάσεις πού βαθμολογοῦνται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Α. ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ PIAGET (Βασικές Ἔννοιες)

Ὁ PIAGET, ἀρχικά, ἀντιδιαστέλλει τίς ἔννοιες, νοητική ἐνέργεια (INTELLECTUAL FUNCTION) καί νοητική δόμηση (INTELLECTUAL STRUCTURE). Ἡ ἐνέργεια ἀναφέρεται σέ ὅλα τά γενικά χαρακτηριστικά τῆς πνευματικῆς δραστηριότητας πού καθορίζει τό περιεχόμενο καί τήν οὐσία τῆς νοημοσύνης. Ἡ δόμηση ἤ δομή ἀναφέρεται στά ὀργανωμένα στοιχεῖα τῆς νοημοσύνης πού μεταβάλλονται μέ τήν ἡλικία.

Ἡ νοημοσύνη τοῦ παιδιοῦ ἐξελίσσεται μέσα σέ ἕνα δομικό πλαίσιο πού καθορίζεται ἀπό στάδια (STAGES), πού διαφέρουν ποιοτικά ἐμφανίζονται πάντοτε μέ τήν ἴδια σειρά εἶναι ὅμως ἱεραρχικά διευθετημένα κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε οἱ νοητικές δομές ἑνός προηγουμένου σταδίου νά ἐνσωματώνονται μέσα στά δομικά πλαίσια τοῦ ἑπόμενου. Κατά τόν PIAGET, ὅ,τι μεταβάλλεται στή διάρκεια τῆς ἐξελικτικῆς πορείας τῆς

νοήσεως, εἶναι οἱ νοητικές δομές. Ἡ νοητική ἐνέργεια παραμένει ἡ ἴδια οἱ δομές δέν κληρονομοῦνται, ἐνῶ ἡ νοητική ἐνέργεια κληρονομεῖται καί εἶναι κατά τόν FLAVELL "ἕνας εἰδικός τρόπος ἐπικοινωνίας μέ τό περιβάλλον".

Ὁ PIAGET ὑπογραμμίζει ὅτι ὅλα τά ἐξελικτικά στάδια τῆς νοήσεως παρουσιάζονται καί μετά ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῆς ἱκανότητας τοῦ ἀτόμου νά ἀσκεῖ τήν ἀφαιρετική καί κριτική του σκέψη.

Μερικές φορές τό ἄτομο ἐπιστρέφει στίς πιό χαμηλές νοητικές βαθμίδες. Ἐπίσης θεωρεῖ θεμελιακό παράγοντα στή διανοητική ἀνάπτυξη τήν καλλιέργεια τῆς φαντασίας.

Τονίζει, ἀκόμη, μέ ἔμφαση ὅτι ὁποιαδήποτε μορφή διανοητικῆς ἐξελίξεως παρουσιάζει τό παιδί πρέπει νά τή σεβαστοῦμε γιατί εἶναι ἡ πιό κατάλληλη γι'αὐτό. Κάθε προσπάθεια νά ἀπαιτήσουμε ἀνώτερες μορφές νοητικῆς διαδικασίας θά εἶναι καταστρεπτικές γιά τήν ἀνάπτυξή του.

Ἡ θεωρία τοῦ PIAGET θεμελιώνεται πάνω στή δράση τῶν παραγόντων τῆς κληρονομικότητας καί τοῦ περιβάλλοντος ἡ ἀλληλεπίδραση τῶν ὁποίων καθορίζει τήν ἐξελικτική πορεία τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ. Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη διαβαθμίζεται ἀνάλογα μέ τήν ἱκανότητα πού ἔχει τό παιδί νά τροποποιεῖ τά νέα ἀντιληπτικά δεδομένα ἐπηρεάζόμενο ἀπό τά παλιά(ἀφομοίωση-ASSIMILATION) καί νά μεταβάλλει τά ὀργανωμένα γνωστικά ὑλικά (σκέψεις, ἰδέες) μέ σκοπό νά προσαρμοστεῖ στά νέα ἐμπειρικά δεδομένα (συμμόρφωση-ACCOMMODATION).

Ἡ προσαρμογή στίς περιβαλλοντικές συνθῆκες δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μιά διαρκής καί ὁμαλή διαδικασία ἀνάμεσα στίς πνευματικές λειτουργίες τῆς ἀφομοιώσεως καί συμμορφώσεως.

Τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως (PIAGET).

Ὁ PIAGET ὑπογραμμίζει ὅτι ὑπάρχουν σοβαρές ποιοτικές διαφορές μεταξύ τῶν διαδικασιῶν τῆς ἐξελικτικῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ καί τοῦ ἐνήλικου καί καθορίζει τέσσερα(4) ἐξελικτικά στάδια. Ἡ νοημοσύνη ἀκολουθεῖ προοδευτική ἐξελικτική πορεία.

1) Τό αἰσθητικο-κινητικό στάδιο (SENSORY MOTOR STAGE)

Ἡλικία : 0-2 χρόν.

Τό νήπιο κατά τή διάρκεια αὐτοῦ τοῦ σταδίου:

α) Καφασκευάζει ὅλες τίς νοητικές δομές καί οἰκοδομές πού θά τό βοηθήσουν νά κάνει τό πρῶτο ξεκίνημα γιά τήν κατάκτηση ὅλων τῶν μορφῶν τῆς διανοητικῆς του ἀναπτύξεως.

β) Δημιουργεῖ ἕνα προσωπικό κόσμο πού ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν ἱκανοποίηση τῶν αἰσθητηριακῶν του ἀναγκῶν.

γ) Διακρίνει ἐνεργώντας πάνω σά πράγματα τοῦ γύρω του κόσμου, τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα καί τήν μονιμότητα ἤ μή τῶν ἀντικειμένων πού τό περιβάλλουν.

δ) Συνειδητοποιεῖ μιά κάποια ἰδιότητα στά γεγονότα πού συμβαίνουν γύρω του, ταυτόχρονα ὅμως δοκιμάζει σύγχυση ἀνάμεσα στόν ἑαυτό του καί τό περιβάλλον του.

Συγκεκριμένα:

Κατά τήν πρώτη βαθμίδα τοῦ σταδίου αὐτοῦ, πού ὀνομάζεται καί βαθμίδα τῆς αἰσθητικο-κινητικῆς "νοημοσύνης" τό νήπιο.

α) Βρίσκει σχέσεις ἀνάμεσα στήν ἐμπειρία καί τήν κίνηση.

β) Συνδυάζει τίς αἰσθητηριακές ἐντυπώσεις μέ τήν κίνηση.

γ) Θεωρεῖ ἀπόλυτα ἐγωκεντρικά τό γύρω του κόσμο.

Κατά τή δεύτερη βαθμίδα σταθεροποιοῦνται ὁρισμένες συνήθειες πού σχετίζονται μέ τήν ἱκανοποίηση συγκεκριμένων ἀναγκῶν καί κατά τήν τρίτη βαθμίδα α) σταθεροποιεῖται ἡ ἀνάπτυξη τῆς "αἰσθητικο-κινητικῆς νοημοσύνης , β) ἐμφανίζονται οἱ πρῶτοι καί ὑποτυπώδεις προγλωσσικοί συνειρμοί μέ τά ἀντικείμενα τοῦ περιβάλλοντος.

2)Προλειτουργικό στάδιο (PREOPERATIONAL STAGE) Ἡλικία 2-7χρόνων.

α) Δημιουργοῦνται τά πρῶτα βασικά νοητικά σχήματα (SCHEMATA) καί τό παιδί ἀρχίζει νά ἀποκτᾶ τίς πρῶτες ἔννοιες τοῦ χρόνου, τοῦ διαστήματος καί τῆς ἀποστάσεως κατανοώντας μιά σειρά ἀπό δραστηριότητες πού συνδέονται μ'αὐτές τίς ἔννοιες.

β) Ἡ κατανόηση τῶν ἐννοιῶν στηρίζεται πάνω σ'αὐτό ποῦ βλέπει τό παιδί δηλαδή ἡ σκέψη του εἶναι ἀντιληπτικά κυριαρχημένη ἤ ἐπηρεασμένη ἀπό τούς ἐρεθισμούς τοῦ περιβάλλοντος.

γ) Τυπικά, ἡ κατανόηση ἑνός φαινομένου ἤ ἀντικειμένου στηρίζεται πάνω

σέ μιά ἀντιληπτική ἰδιότητα τοῦ ἐρεθισμοῦ. Εἶναι δύσκολο γιά τό παιδί σ'αὐτό τό στάδιο νά συνδυάζει ταὐτόχρονα περισσότερες ἀπό μιά σχέσεις τῶν ἀντικειμένων.

δ) Τό παιδί δέν ἔχει ἀκόμη τήν ἱκανότητα νά ἐπιστρέψει στό ἀρχικό σημεῖο μιᾶς νοητικῆς διαδικασίας δίχως νά ἔχει μεταβληθεῖ καί ἡ ἀντίληψή του πάνω σ'αὐτό.

3) Ἐνεργητικό στάδιο (CONCRETE OPERATIONE) Ἡλικία 7-11 χρ.

α) Ἡ νοημοσύνη ἐνεργεῖ νοερά πάνω σέ ἀντικείμενα συγκεριμένα καί τό παιδί ἀρχίζει νά ἐπινοεῖ μιά λογική σειρά νοητικῶν διεργασιῶν. Μαθαίνει κάθε φορά νά ἀσχολεῖται μέ ἕνα ἀντικείμενο ἤ μιά ἔννοια καί νά βρίσκει ἀνάλογες σχέσεις.

β) Ἔχει τήν ἱκανότητα, ἐνῶ χρησιμοποιεῖ ὁρισμένα ἀντικείμενα νά σκέπτεται καί τά σύμβολα τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν.

γ) Τό παιδί ἀναπτύσσει μιά ἐσωτερική συμβολική δομή ἀντικειμένων καί φαινομένων πού εἶναι ἀνεξάρτητη τοῦ κόσμου, πού τό περιβάλλει.

δ) Δημιουργεῖ ἕνα σύστημα ἀφαιρετικῶν καί λογικῶν ἐννοιῶν προσηρτημένων στά ἀντικείμενα, ἀρχίζει νά ἐνεργεῖ διαισθητικά, νά διακρίνει σχέσεις ἀλλά μόνον μέ τά ἀντικείμενα τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος, ἀδυνατεῖ ὅμως νά συλλάβει ὁλόκληρο τό πλέγμα τῶν ἐναλλακτικῶν λύσεων πού μποροῦν νά ὑπάρξουν σέ κάθε περίπτωση καί γενικά δέν μπορεῖ νά χρησιμοποιήσει ἀφηρημένες ἤ ἔξω ἀπό τίς ἐμπειρίες του σχέσεις. Οἱ ἔννοιες τοῦ παιδιοῦ καθώς καί τά σύμβολα στό στάδιο αὐτό εἶναι μόνο λεκτικά σχήματα τῶν ἐμπειριῶν του μέ τόν κόσμο.

ε) Σταθεροποιεῖ συνειδητά τήν ἀντικειμενικότητα τῶν πραγμάτων καί διαχωρίζει τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ "ἐγώ" ἀπό τόν ἐξωτερικό κόσμο τοῦ "εἶναι". Ὁ ἀνιμισμός ἐξαφανίζεται.

στ) Ἡ σκέψη ἐμφανίζει ὀπισθοδρόμηση-παλινδρόμηση (REVERSIBILITY). Ἡ παλινδρομική σκέψη ἀναπτύσσει τήν ἱκανότητα τοῦ παιδιοῦ νά βρίσκει ἐναλλακτικές λύσεις σέ διάφορες περιοχές γνώσεων, ὅπως π.χ. τά μαθηματικά (2+3=5, 5-3=2), τήν φυσική πειραματική (χύσιμο νεροῦ μέσα σέ δοχεῖα διαφόρων σχημάτων καί ἀντίστροφα, γέμισμα μέ νερό τοῦ ἀρχικοῦ δοχείου) στίς κοινωνικές ἐπιστῆμες(αἰτία καί ἀποτέλεσμα).

ζ) Τό παιδί κατανοεῖ ὅτι ὁρισμένες ἰδιότητες πραγμάτων ἤ φαινομένων παραμένουν σταθερές (CONSERVATION)π.χ.ποσόνεροῦ-βάρος ἀντικειμένων)

παρά τίς ἐπιφανειακές ἀλλαγές-μεταβολές πού ἐμφανίζουν (ἀλλαγή στό σχῆμα, τό χρῶμα κ.τ.λ.).

η) Τό παιδί κατανοεῖ τίς ἔννοιες τοῦ μέρους καί τοῦ ὅλου(PART-WHOLE) καί τήν σειρά καί τάξη τῶν πραγμάτων.
Τό παιδί μέχρι τά 6 χρόνια του δυσκολευόταν νά κατανοήσει συγχρόνως ὅτι τό σπίτι του εἶναι σ'αὐτό τό δρόμο, κι ὅτι διαμένει σ'αὐτή τήν ὁρισμένη συνοικία, τή πόλη, τόν νομό ἤ τή χώρα. Ἡ ἱκανότητά του ἐπίσης νά κάνει ταξινομήσεις καί νά ὁμαδοποιεῖ δεδομένα μέσα σέ κατηγορίες εἶναι πολύ βασικές γιά τήν ἐπιτυχία του στό σχολεῖο.

4) Στάδιο τυπικῶν λειτουργιῶν (FORMAL OPERATIONS)

11-15

α)Ἀναπτύσσεται σταθερά ἡ λογική καί κριτική σκέψη τοῦ παιδιοῦ.

β) Βρίσκει σχέσεις μεταξύ πραγμάτων καί ἐννοιῶν καί καθορίζει τά ἀποτελέσματα ἀπό τήν ἐφαρμογή ἀρχῶν ἤ σειρᾶς δραστηριοτήτων.

γ)Ἡ νοημοσύνη ἐνεργεῖ λογικά πάνω σέ ἀφηρημένο πεδίο καί τό παιδί γίνεται ἱκανό νά ἀνακαλύπτει νόμους, σκοπούς καί ἀξίες.

δ) Συλλαμβάνει πολλούς δυνατούς τρόπους, πού ὀργανώνει καί ἐνεργοποιεῖ καί βρίσκει πολλές ἐναλλακτικές διεξόδους γιά τήν ἀντιμετώπιση προβληματικῶν καταστάσεων.

ε)Ἡ σκέψη τοῦ παιδιοῦ γίνεται ὑποθετικο-παραγωγική, συνδυαστική καί ἀναλυτική(COMBINATIONAL ANALYSIS) ἐπιστημονική σκέψη.

στ) Τό παιδί τοῦ σταδίου αὐτοῦ ζεῖ στόν κόσμο τοῦ δυνατοῦ, τοῦ ὑποθετικοῦ καί μπορεῖ νά θεωρήσει τό μέλλον μέ τό παρόν. Ἀπεριόριστη εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη στή σκέψη του.

ζ) Διευθετεῖ ἀντικείμενα κατά μέγεθος, κατανοεῖ ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν ἀντικειμένων μιᾶς ὁμάδας δέν μεταβάλλεται παρά τήν ἀλλαγή τῶν διαστημάτων.

Β. Θ Ε Ω Ρ Ι Α Β R U N E R (Γενικές ἀρχές).

1. Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη τοῦ ἀτόμου χαρακτηρίζεται ἀπό μιά αὐξανόμενη ἀνεξαρτησία ἐπιδράσεων στά ἐρεθίσματα τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος

2. Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη τοῦ ἀτόμου χαρακτηρίζεται ἀπό μιά αὐξανόμενη ἱκανότητα νά βρίσκει ἐναλλακτικές λύσεις στίς διάφορες προβληματικές καταστάσεις, νά παρακολουθεῖ συγχρόνως τίς συνέπειές τους καί νά ἀνταποκρίνεται ἀνάλογα σ'αὐτές.

3) Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη εἶναι ὑπόθεση ὡριμότητας τοῦ ἀτόμου, πού πραγματώνεται ἀπό μιά συνεχή ἐξέλιξη ἐσωτερικῶν λογικῶν μορφῶν. Ἡ λογική σκέψη ἐκφράζεται πρῶτα κινητικά (MOTORICALLY) σιγά-σιγά ἐσωτερικοποιεῖται μέχρι πού νά δράσει καί νά ἐκφραστεῖ συμβολικά (SYMBOLICALLY) σέ περίοδο πού ἡ φυσική κίνηση(δράση) παύει νά εἶναι βοηθητικός παράγοντας τῆς νοήσεως.

4) Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη ἐπηρεάζεται ἀπό τήν ἐσωτερικοποίηση τῶν τεχνολογικῶν μορφῶν τοῦ πολιτισμοῦ καί ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἐσωτερικοποίηση τῶν γεγονότων. Αὐτή ἡ ἐσωτερικοποίηση δομεῖ ἕνα "ἀποθηκευμένο σύστημα" ἀντιδράσεων μέ τίς ὁποῖες ἀπαντᾶτό ἄτομο στά περιβαλλοντικά ἐρεθίσματα.

5) Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ ἐπηρεάζεται ἰδιαίτερα ἀπό μιά μεθοδευμένη ἐπικοινωνία μεταξύ δασκάλου καί μαθητοῦ.

6) Τά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως δέν ἔχουν ἀπόλυτη σχέση μέ τήν ἡλικία τοῦ ἀτόμου γιά τό λόγο ὅτι ἄλλα περιβάλλοντα ἐπιταχύνουν καί ἄλλα ἐπιβραδύνουν τή διανοητική ἀνάπτυξη. Ἁπλῶς θεωροῦνται σάν προϋποθέσεις πού ἐπηρεάζουν θετικά ἤ ἀρνητικά τήν πνευματική ἀνάπτυξη. Τό ἄτομο ἀποβαίνει τό κέντρο γύρω ἀπό τό ὁποῖο ὀργανώνει ὑπεύθυνα τά ἀντιληπτικά δεδομένα τῶν αἰσθήσεων.

Τά ἐξελικτικά στάδια ἤ φάσεις (BRUNER)

1. Κινητική φάση (ENACTIVE MODE)

Ἡ κίνηση εἶναι τό μέσο πού ἔρχεται σέ ἐπαφή μέ τό περιβάλλον. Μόνο ἡ ἐπικοινωνία μέ τά ἀντικείμενα δίνει τήν ὑπόσταση σ'αὐτά. Ἐδῶ ὁ BRUNER ἀναφέρεται στό αἰσθητικο-κινητικό στάδιο τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως (SENSORY MOTOR). Γίνεται ἐπαφή μέ τήν πραγματικότητα δίχως τή χρησιμοποίηση τῆς φαντα-

σίας ἤ τῶν λέξεων. Ἡ κινητικότητα τοῦ νηπίου ἑρμηνεύεται σάν παρουσίαση παλιᾶς ἐμπειρίας. Ἁπλά μᾶς δείχνει πῶς μπορεῖ νά κάνει κάτι. Ἀποτελεῖται ἡ παρουσίαση αὐτή ἀπό μιά σειρά καταλλήλων ἐνεργειῶν, γιά τήν πραγμάτωση ἑνός συγκεκριμένου ἀποτελέσματος.

2. Εἰκονική φάση (ICONIC MODE)

Ἡ ὀργάνωση τῶν ὀπτικῶν καί τῶν ἄλλων αἰσθητικῶν δεδομένων εἶναι τό γνώρισμα τῆς ἀναπτύξεως στή φάση αὐτή. Τό παιδί ἀναπτύσσει τήν ἱκανότητα νά παρατηρεῖ καί νά διατηρεῖ στή μνήμη του τίς εἰκόνες τῶν ἀντικειμένων.

Ἡ γνῶση γίνεται πλατύτερη ἀπό τήν συσσώρευση νέων στοιχείων ὁτήν ἐμπειρία πού προηγήθηκε. Ἡ φάση αὐτή ἐντοπίζεται χρονικά περίπου στά 5-7 χρόνια τῆς ἡλικίας τοῦ παιδιοῦ. Εἶναι ἀκριβῶς ἡ περίοδος πού τό παιδί διεργάζεται νοητικά τά ὑποκατάστατα τῶν προσωπικῶν του ἐμπειριῶν.

3. Ἡ φάση τῶν συμβόλων (SYMBOLIC MODE)

Ἡ ἀφαιρετική ἱκανότητα εἶναι τό γνώρισμα τοῦ συμβολισμοῦ. Τό παιδί στή φάση αὐτή γίνεται ἱκανό νά δώσει αὐτόνομη ὑπόσταση στή συμβολική μορφή τῶν πραγμάτων μέ τή χρησιμοποίηση τῆς γλώσσας (πολυπλοκότερα γλωσσικά σχήματα) πού γίνεται πιό ἔντονα τώρα τό ὄργανο τῆς δραστηριοποιήσεως τῆς σκέψεως.

Τό παιδί ἀποκτᾶ τήν ἱκανότητα νά κατανοεῖ καί νά ἐλέγχει τήν ἱεραρχική δομή τῶν ἐννοιῶν καί νά κρίνει ἐναλλακτικές δυνατότητες μέσα σέ ἕνα κύκλωμα συνθέτων συνδυασμῶν.

Συμπερασματικά: Ἡ διανοητική ἀνάπτυξη τοῦ ἀτόμου σύμφωνα μέ τήν Βρουνερική θεώρηση πραγματώνεται μέ τή διαδικασία τῆς "ἐσωτερικοποιήσεως", τῆς δράσεως, τῆς ἀπεικονίσεως καί τοῦ συμβολισμοῦ πραγμάτων καί φαινομένων.

Παρατηρήσεις

1) Οἱ τρεῖς (3) αὐτές φάσεις τοῦ BRUNER, πού ἐκτέθηκαν παραπάνω, παραλ-

ληλίζονται μέ τό αἰσθητικο-κινητικό ἐνεργητικό καί ἀφαιρετικό στάδιο τοῦ PIAGET.

2) Ἡ ἀρχή τῆς διατάξεως τῆς ὕλης σύμφωνα μέ τήν ὁποία ξεκινοῦμε ἀπό τά ἁπλά ἤ γνωστά γιά νά φθάσουμε στά σύνθετα καί ἀφηρημένα, στοιχεῖ

α) μέ τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ, ὅπως αὐτά διατυπώθηκαν ἀπό τόν PIAGET καί BRUNER καί

β) μέ τήν σπειροειδή διάταξη καί σταδιακή ἀνάπτυξη τῶν ἐννοιῶν (BRUNER).

3) Τό πρόβλημα τῆς "ἐκρήξεως τῶν γνώσεων" ἀντιμετωπίζεται ἀπό τόν BRUNER ρεαλιστικότερα καί συμβάλλει περισσότερο θετικά στή μεθοδικότερη διάταξη τῆς ὕλης τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

4) Ὁ PIAGET μέ τά ἐξελικτικά του στάδια μᾶλλον καθηλώνει τήν ὕλη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου στίς πηγές τοῦ ἄμεσου περιβάλλοντος τοῦ παιδιοῦ καί φαίνεται νά παραγνωρίζει τά ἀντιληπτικά δεδομένα τῶν εὐρύτερων ἐμπειριῶν τοῦ σημερινοῦ παιδιοῦ.

Ἐπιπτώσεις στό Ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀπό τή θεώρηση τῶν ἐξελικτικῶν σταδίων. Προτάσεις.

α) Σύμφωνα μέ τίς θέσεις τοῦ PIAGET.

1) Πρέπει νά ἀποφεύγεται ἡ πρόωρη διδασκαλία ὕλης πού δέν ἀνταποκρίνεται στά χαρακτηριστικά γνωρίσματα κάθε ἐξελικτικοῦ σταδίου τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ (PIAGET - BRUNER).

2) Πρέπει νά καλλιεργεῖται μέ κάθε εὐκαιρία καί κάθε μέσο ἡ τάση τοῦ παιδιοῦ νά ἐπικοινωνεῖ μέ τό περιβάλλον του (οἰκογενειακό-σχολικό-κοινωνικό).

3) Πρέπει ἡ ὕλη κυρίως τῶν πρώτων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ-σχολείου νά εἶναι δομημένη ἀπό ἐμπειρίες τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος τοῦ παιδιοῦ καί νά περιλαμβάνει μόνο τά ὄντα καί φαινόμενα ἐκεῖνα πού μποροῦν νά γίνουν αἰσθητά στό παιδί.

4) Στούς μαθητές τῶν ἀστικῶν, ἡμιαστικῶν καί ἀγροτικῶν περιοχῶν τῆς χώρας, πρέπει νά διδάσκεται ὕλη πού ν'ἀπορρέει ἀπό τίς διαφορετικές γιά τήν περιοχή τους περιβαλλοντικές συνθῆκες.

5) Πρέπει νά ἐπιτρέπεται στούς μαθητές νά δραστηριοποιοῦνται αὐτενεργά μέσα στή τάξη ὥστε οἱ δραστηριότητές τους νά κατατείνουν σέ χρήσιμες γιά τήν πνευματική τους ἀνάπτυξη νοητικές διεργασίες.

β)Σύμφωνα μέ τίς θέσεις τοῦ BRUNER

1. Γιά νά ἀντιμετωπισθεῖ τό πρόβλημα τῆς "πληθώρας τῶν γνώσεων" πρέπει νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ σπειροειδής διάταξη τῆς ὕλης.
2. Οἱ ἔννοιες πρέπει νά διαποτίζουν σπειροειδῶς ὅλο τό δομικό σύστημα τῆς ὕλης καί σ'ὅλες τίς τάξεις, ἀρχίζοντας ἀπό τίς ἄμεσες περιβαλλοντικές ἐμπειρίες καί φθάνοντας σ'ἐκεῖνες τῆς εὐρύτερης κοινότητας.
3. Ἡ κίνηση καί ἡ δράση, ἰδιαίτερα γνωρίσματα τοῦ πρώτου ἐξελικτικοῦ σταδίου τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως (PIAGET καί BRUNER) πρέπει νά προσεχτοῦν ἰδιαίτερα κατά τήν ἐκλογή καί διάταξη τῆς ὕλης τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος.
4. Οἱ διαφορές στίς περιβαλλοντικές συνθῆκες μεταξύ σχολείου καί οἰκογενείας καί ἰδιαίτερα στόν ἰδιαίτερα ρυθμό τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κάθε παιδιοῦ ἐπιβάλλουν νά ληφθεῖ πρόνοια γιά μιά κατάλληλη διαπλοκή τῆς ὕλης καί ἐξατομίκευση τῆς διδ/λίας, ὅσο εἶναι δυνατό.
5. Κάθε γνωστική ἑνότητα ἤ κάθε πρόβλημα, πού ὑπάρχει στή δομή τῆς ἑνότητας αὐτῆς, πρέπει νά πάρει τρεῖς (3) μορφές παρουσιάσεως.

α) Μέ μιά σειρά ἀπό κατάλληλες ἐνέργειες ἀπό τίς ὁποῖες θά προκύψει ἕνα βέβαιο ἀποτέλεσμα (ENACTIVE REPRESENTATION).

β)Ἀπό μιά σειρά ἀπό εἰκόνες ἤ γραφικές παραστάσεις πού νά ἀντιπαθιστοῦν μιά ἔννοια ὄχως νά τήν καθορίζουν μέ πληρότητα (ICONIC REPRESENTATION) καί

γ) ἀπό μιά σειρά ἀπό συμβολικές ἤ λογικές προτάσεις πού θά λαμβάνονται ἀπό ἕνα σύστημα συμβόλων πού θά περιέχει κανόνες ἤ νόμους (SYMBOLIC REPRESENTATION).

Τό Τμῆμα ἔλαβε ὑπόψη ὅσα ἐξέθεσε ὁ Κ. Ν. Βλουτίδης καί ἐπιφυλάσσεται νά συζητήσει πάνω σ'αὐτά στήν ἑπόμενη συνεδρία του.

Θέμα 2ο. Συμμετοχή τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως σέ τοπικά παιδαγωγικά συνέδρια.

Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιά τό θέμα αὐτό θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως Περιφερείας Κονίτσης κ. Ἀθανασίου πρός τόν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλ. Καρανικόλα ἀριθμ. 279/28-2-77 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ἐγκύκλιος τοῦ ἰδίου, πού ἀναφέρεται στήν πραγματοποίηση παιδαγωγικοῦ συνεδρίου στήν Κόνιτσα, στά θέματα πού θά συζητηθοῦν σ'αὐτό, καθώς καί στούς Ἐκπαιδευτικούς πού θά μελετήσουν αὐτά.

Μέ τό ἴδιο ἔγγραφο προσκαλεῖ τόν κ. Πρόεδρο νά τιμήσει μέ τή παρουσία του τό συνέδριο, πού θά πραγματοποιηθεῖ στίς 2 Ἀπριλίου στό Β΄ Δημοτικό σχολεῖο τῆς Κόνιτσας , ἤ κάποιο μέλος τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως, τό ὁποῖο καί θά εἰσηγηθεῖ τό τρίτο θέμα τοῦ συνεδρίου.

Στή συνέχεια ἔγινε συζήτηση γενικά γιά τό ἄν θά πρέπει νά καθιερωθεῖ μέλη τοῦ Τμήματος νά συμμετέχουν σέ παιδαγωγικά συνέδρια, πού θά ὀργανώνονται ἀπό τούς Ἐπόπτες ἤ τούς Ἐπιθεωρητές Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Ἀκούστηκαν διάφορες γνῶμες χωρίς νά ληφθεῖ σχετική ἀπόφαση.

Εἰδικότερα συζητήθηκε ἡ πρόσκληση τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κ. Φούντα νά λάβει μέρος σέ παιδαγωγικό συνέδριο στή Κόνιτσα μέλος τοῦ Τμήματος.

Τό Τμῆμα, εὐχαριστεῖ πολύ γιά τήν πρόσκληση, ἀλλά ἐπειδή αὐτή τή περίοδο ὑπάρχει φόρτος ἐργασίας δέν εἶναι δυνατό νά ἀνταποκριθεῖ σ'αὐτή. Θά στείλει σχετική ἀπάντηση τόν κ. Φούντα.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Εὐρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 34/1977

Σήμερα , 10 Μαρτίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', διότι ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ. Παρατηρήσεις καί ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση καί διατυπώνονται ἀπόψεις ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος πάνω σέ ὅσα εἰσηγήθηκε στήν προηγούμενη συνεδρία (πράξη 33/1977) ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', σχετικά μέ τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ.

Μετά ἀπό τή διεξοδική συζήτηση τό Τμῆμα ἐπιφυλάσσεται νά συνεχίσει τή συζήτηση καί νά λάβει σχετική ἀπόφαση στήν ἑπόμενη συνε-

δρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ γραμματέας.

Εὐφρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 35/1977

Σήμερα, 11 Μαρτίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ. κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ. Παρατηρήσεις καί ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα (συνέχεια συζητήσεως).
2. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό κλειδί τῆς ἐπιτυχίας στό σχολεῖο καί τή ζωή" τοῦ Δωζ. Γαβαλᾶ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

1) Στή συνέχεια γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως σχετικά μέ τά ἐξελικτικά στάδια τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ καί τίς ἐπιπτώσεις τους στή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βλουτίδη, Συμβούλου Β΄καί β) ὅσα συζητήθηκαν γιά τό θέμα αὐτό,

ὁ μ ό φ ω ν α στήν ἀρχή ἀποφασίζει,

1) Πρέπει νά ἀποφεύγεται ἡ πρόωρη διδασκαλία ὕλης πού δέν ἀνταποκρίνεται στά χαρακτηριστικά γνωρίσματα κάθε ἐξελικτικοῦ σταδίου τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ (PIAGET καί BRUNER).

2) Πρέπει νά καλλιεργεῖται μέ κάθε εὐκαιρία καί κάθε μέσο ἡ τάση τοῦ παιδιοῦ νά ἐπικοινωνεῖ μέ τό περιβάλλον του (οἰκογενειακό-σχολικό-κοινωνικό) καί ἰδιαίτερα στίς πρῶτες τάξεις ἡ ὕλη τοῦ προγράμματος, κατά κύριο λόγο, νά ἀναφέρεται στό ἄμεσο περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ καί μά διδάσκεται ὅ,τι γίνεται αἰσθητά ἀντιληπτό.

3) Κατά συνέπεια ἐπιβάλλεται ἡ διαφοροποίηση τῆς ὕλης, πέρα τῶν κοινῶν ὑποχρεωτικῶν γνώσεων, κατά περιοχές(ἀστική-ἡμιαστική-ἀγροτική).

4) Ἡ κίνηση καί ἡ δράση, ἰδιαίτερα γνωρίσματα τοῦ πρώτου ἐξελικτικοῦ σταδίου τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως(PIAGET καί BRUNER), πρέπει νά προσεχτοῦν ἰδιαίτερα κατά τήν ἐκλογή καί διάταξη τῆς ὕλης τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

5) Ἡ πρόταση τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ πού ἀναφέρεται στή σπειροειδή διάταξη τῆς ὕλης (BRUNER) νά ληφθεῖ ὑπόψη ὅταν συζητηθοῦν σχετικά μέ αὐτή θέματα.

6) Ἡ τεν/τη πρόταση τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ (σύμφωνα μέ τίς θέσεις τοῦ BRUNER) λαμβάνεται ὑπόψη γιά νά συζητηθεῖ σέ συνδυασμό μέ τό θέμα "Ἀτομικές διαφορές καί ἐξατομικευμένη διδ/λία".

7) Ἡ πέμπτη πρόταση τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ (κατά PIAGET καί BRUNER) νά ληφθεῖ ὑπόψη κατά τή σύνταξη τῶν μεθοδικῶν ὁδηγιῶν.

Γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό κλειδί τῆς ἐπιτυχίας στό σχολεῖο καί τή ζωή" τοῦ Καζ. Γαβαλᾶ" ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο του ἀριθμ. πρωτ. 94903/23-9-1976 ὁ κ. Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ τό βιβλίο "Τό κλειδί τῆς ἐπιτυχίας στό σχολεῖο καί τή ζωή" καί αἴτηση τοῦ συγγραφέα αὐτοῦ Λαζάρου Γαβαλᾶ γιά τή διατύπωση γνώμης σχετικά μέ τή χρησιμότητά του, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2, παραγρ. 5 τοῦ Ν. 186/1975.

Τό βιβλίο διαιρεῖται σέ δύο μέρη, θεωρητικό καί πρακτικό. Τό πρῶτο μέρος ὑποδιαιρεῖται σέ 10 κεφάλαια τά ὁποῖα ἀναφέρονται στό

περιβάλλον καί τίς ἐπιδράσεις του, στή βοήθεια τῶν γονέων πρός τό παιδάκι στήν προσχολική καί σχολική περίοδο, τίς δυσκολίες καί ἀποτυχίες στό σχολεῖο, τήν ἄσκηση πρωτοβουλίας, τή συμπεριφορά τοῦ παιδιοῦ κ.λπ. Τό δεύτερο μέρος ἀναφέρεται στή βοήθεια πού μπορεῖ νά δοθεῖ στό παιδί ὅταν ἐργάζεται ἐπάνω στήν ὕλη τῶν ἐπί μέρους μαθημάτων: ἀνάγνωση, γραφή, γραμματική, ἔκθεση, ἀριθμητική, γεωμετρία, γεωγραφία, Φυσική, Ἱστορία, Μουσική καί Τεχνικά, ἀποστήθηση καί ἀπαγγελία.

Ἡ ἐργασία αὐτή, πού προορίζεται γιά γονεῖς καί δασκάλους, μέ αὐτή τήν ὕλη, ἔκταση καί δομή δέν μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις καί τῶν δύο. Γιά τούς γονεῖς θά ἔπρεπε νά εἶναι περισσότερο λεπτομερειακή καί πρακτική.
Γιά τούς ἐκπαιδευτικούς θά ἔπρεπε νά ἔχει τέτοια ὕλη ἡ ὁποία νά στηρίζεται σέ ἐπιστημονικές βάσεις πού νά καλύπτουν ὅλες τίς ἀπαιτήσεις τῆς διδακτικῆς καί παιδαγωγικῆς Ψυχολογίας, μέ συγκεκριμένη ἀναφορά στούς μηχανισμούς καί νόμους τῆς μαθήσεως.

Οἱ γενικές καί σύντομες ὁδηγίες πρός τούς γονεῖς καί δασκάλους, δημιουργοῦν γιά τούς πρώτους κίνδυνο συγχύσεως καί παρανοήσεως, ἐνῶ γιά τούς δεύτερους τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ συγγραφέας ἔχει ὑπεραπλουστεύσει τά διάφορα σοβαρά θέματα πού ὁ ἴδιος πραγματεύεται.

Τά πολλά προβλήματα καί θέματα τῆς προσχολικῆς καί σχολικῆς ἡλικίας πού θίγει ὁ συγγραφέας μέσα στίς σελίδες τοῦ βιβλίου του, τά ἐξετάζει ἐπιφανειακά, πολλές φορές περιληπτικότητα καί προσπαθεῖ νά τά θεμελιώσει σέ παραδείγματα τῆς μαθητικῆς ζωῆς, χωρίς ἐπιστημονική κάλυψη.

Σέ ὁρισμένα σημεῖα ἡ ἐργασία του παρουσιάζει ἀκαταστασία στή διάταξη, στή σελ. 12 π.χ. ἐνῶ ἀναφέρεται στή βοήθεια τοῦ σχολείου πρός τό μαθητή, θά διαπιστώσει κανείς ὅτι στό ἴδιο ὑποκεφάλαιο μιλάει γιά τή βοήθεια τῶν γονέων στά παιδιά τους.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΗΛΙΝΑΙ ΝΕΩΝ

Γενικά ή έργασία δέν νομίζω ότι άντέχει σέ σοβαρή κριτική. Δέν πείθει γιά τήν άξία της σέ βαθμό τέτοιο, πού νά έπιτρέπει στό ΚΕΚΕ νά τό κατατάξει στήν κατηγορία τῶν χρήσιμων βιβλίων.

Τό θέμα, άφοῦ έλαβε ὑπόψη: 1) τό έγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Ἀνδριόπουλου καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

ὅτι δέν κρίνεται χρήσιμο γιά τούς δασκάλους καί τούς γονεῖς τό βιβλίο "Τό κλειδί τῆς ἐπιτυχίας στό σχολεῖο καί τή ζωή" τοῦ Λαζ. Γαβαλᾶ, διότι σοβαρά παιδαγωγικά καί διδακτικά θέματα ἐπεξεργάζονται μέ τοῦπο ἀπαράδεκτα ἁπλοϊκό.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

πρόγραμμα, στίς 15 Ἀπριλίου τό βραδύτερο.

Καθώς εἶναι γνωστό στίς 14 Μαρτίου ἔρθασαν 25-30 ἀπαντήσεις Ἐποπτῶν καί Ἐπιθεωρητῶν καί στίς 19 Μαρτίου ἡ τελευταία ἀπάντηση, ἐνῶ θά ἔπρεπε οἱ ἀπαντήσεις νά εἶχαν φθάσει στό ΚΕΜΕ στό τέλος τοῦ μηνός Φεβρουαρίου,ὥστε τό Τμῆμα νά ἐπεξεργασθεῖ τά δεδομένα καί νά προβεῖ στήν τελική διαμόρφωση τοῦ προγράμματος. Παρά ταῦτα, στήν ἀρχή τοῦ μηνός μεθοδεύτηκε ἡ ἐργασία κατά τόν πρακτικότερο τρόπο, ὥστε νά μήν ὑπάρχει ἀπώλεια χρόνου. Ἡ πινακογράφηση τῶν ἀπαντήσεων γιά ὅλα τά μαθήματα τελείωσε γύρω στίς 18-19 τοῦ μηνός καί ἡ κατά μάθημα τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἄρχεσε στίς 18 Μαρτίου. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι στίς 15 καί στίς 16 Μαρτίου ἡ ὁλομέλεια τοῦ ΚΕΜΕ εἶχε συνεδριάσεις.

Νομίζω ὅτι ἐργασθήκαμε μέ ταχύτητα καί ἀποτελεσματικά ὡς τώρα.

Ὡστόσο, ἐπειδή ὕστερα ἀπό 9 ἡμέρες σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο, θά πρέπει νά παραδώσουμε τό πρόγραμμα ἐπιβάλλεται νά ἐπισπεύσουμε (2ή 3 εἰσηγήσεις καθημερινά) καί νά παραδίδουμε αὐθημερόν τίς διορθώσεις μας στή δακτυλογράφο.

Ὅσοι τυχόν τελειώσουν ἐνωρίς τά μαθήματα, πού ἔχουν ἀναλάβει, νά προχωρήσουν στή σύνταξη προκηρύξεων τῶν μαθημάτων αὐτῶν, ὥστε νά ἀνταποκριθοῦμε στήν ὑποχρέωση μας στίς 15 Ἀπριλίου.

Στή συνέχεια ἔγιναν γενικές παρατηρήσεις πάνω στίς ἀπαντήσεις τῶν ἐρωτηθέντων γιά τό πρόγραμμα λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως καί ἐπισημάνθηκαν γενικά σημεῖα, πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπαντήσεως.

Ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ κ. Κ. Πασσάκου, Συμβούλου Β', ἀποφασίστηκε νά σταλεῖ, ὅταν περατωθεῖ ἡ ἐργασία αὐτή μέ τό πρόγραμμα, εὐχαριστήριος καί διευκρινιστική ἐγκύκλιος στούς ἐρωτηθέντες γιά τό πρόγραμμα.

Θέμα 2ο. Ἀπάντηση σέ σχόλιο τοῦ περιοδικοῦ "Σωτήρ".

Ἔγινε συζήτηση πάνω σέ σχόλιο τοῦ περιοδικοῦ "Σωτήρ", πού ἀναφέρεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τοῦ Θρησκευτικοῦ

τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, καί ἀποφασίστηκε νά ἀναβληθεῖ ἡ λήψη ἀποφάσεως καί ἡ ἀπάντηση στό σχόλιο.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρεύων

Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματεύς

Πύρρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 37/1977

Σήμερα, 18 Μαρτίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.30 πρωΐνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλο, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.
2. Προτάσεις.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς παρατηρήσεις τῶν 150 λειτουργῶν τῆς Δημ/κῆς Ἐκπ/σεως γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Σπουδῆς τοῦ Περιβάλλοντος, ἀφοῦ προηγουμένως τίς μελέτησε καί τίς πινακογράφησε κατάλληλα.

Τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση ὁ μ ό φ ω ν α

α π ο φ α σ ί ζ ε ι τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

α) Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ λέξη "νερουλᾶς" μέ τή λέξη "ὑδρονομέας", γιατί αὐτή ἡ λέξη ἔχει διαφορετική σημασία (νερουλᾶς= ὁ πωλητής πόσιμου νεροῦ).

β) Νά γίνει ἀντικατάσταση τῶν ὀνομάτων τῶν μηνῶν ἀπό "Γενάρης", "Φλεβάρης" κλπ σέ "Ἰανουάριος" κ.λ.π.

Θέμα 2ο : Προτάσεις

Ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἐπαναφέρει γιά συζήτηση τό σχόλιο τοῦ περιοδικοῦ "Σωτήρ", πού ἀναφέρεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, μέ τό ὁποῖο τό Τμῆμα εἶχε ἀσχοληθεῖ στήν προηγούμενη συνεδρία του (Πράξη 36/1977).

Μετά ἀπό διεξοδική συζήτηση τό Τμῆμα, ἔχοντας ὑπόψη ψυχολογικά καί παιδαγωγικά δεδομένα, ἔκρινε ὅτι οἱ ἐνότητες "Πηγές τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Ἁγία Γραφή, Ἱερή Παράδοση" καί "Σύγχρονοι ἐχθροί τοῦ Χριστιανισμοῦ" καί ἰδιαίτερα τῆς Ὀρθοδοξίας καί προφυλάξεις ἀπό αὐτούς (Ἀθεϊσμός, Χιλιασμός, Κομμουνισμός κλπ"), ὑπερβαίνουν τήν ἀντιληπτική ἱκανότητα τοῦ παιδιοῦ καί προωθοῦνται στήν ὕλη τοῦ Γυμνασίου.

Ἐξάλλου, διδάσκοντας ὁ δάσκαλος θετικά τήν Ὀρθοδοξία, δίνει στό παιδί περιεχόμενο καί τό προφυλάσσει ἀπό παρεκκλίσεις.

Αὐτονόητο εἶναι ὅτι θ' ἀναφερθεῖ ὁ δάσκαλος κατά τή διδασκαλία τῆς Ὀρθοδοξίας μέ τόν ψυχολογικά ὀρθό καί παιδαγωγικά σκόπιμο τρόπο στά δόγματα καί τίς αἱρέσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐπίσης τό κοινοποιηθέν προσχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος, πού ἔχει ὑπόψη του ὁ ἀρθρογράφος τοῦ σχολίου, δέν εἶναι τό ὁριστικό καί ἐστάλη ἀκριβῶς μέ τό σκοπό νά τεθοῦν προβληματισμοί καί νά προκληθεῖ συζήτηση γιά τήν τελική διαμόρφωση τοῦ προγράμματος.

Ὕστερα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Προεδρεύων
Δημ. Ἀνδριόπουλος

Ἡ Γραμματέας
Εὐρυδ. Παπανικολάου

Α' Τάξη

α) Μετά τήν παράγραφο 11 τοῦ σχεδίου προγράμματος νά προστεθεῖ παράγραφος 12 ὡς ἑξῆς:

Πολλαπλασιασμός μέσα στή πρώτη δεκάδα καί τέλεια στή δεύτερη δεκάδα.

β) Μετά τήν παράγραφο 12 τοῦ σχεδίου προγράμματος νά προστεθοῦν δύο παράγραφοι ὡς ἑξῆς:

1) Διαίρεση μέσα στή πρώτη δεκάδα καί τέλεια καί στή δεύτερη δεκάδα.

2) Ἀσκήσεις καί προβλήματα πολλαπλασιασμοῦ καί διαιρέσεως.

Γ' Τάξη

α) Ἡ ἑνότητα "Ἰσοδύναμα κλάσματα" τῆς παραγράφου 7 τοῦ σχεδίου προγράμματος ἀπαλείφεται καί μετακινεῖται στήν ἑπόμενη τάξη.

β) Στήν ἴδια παράγραφο ἡ φράση "ἐμπειρικές συγκρίσεις τῶν κλασμάτων αὐτῶν" τροποποιεῖται σέ "ἐμπειρικές συγκρίσεις τῶν κλασματικῶν αὐτῶν μονάδων".

Δ' Τάξη

α) Στό τέλος τῆς παραγράφου 1 τοῦ σχεδίου προγράμματος μετά τή λέξη "ἀσκήσεις" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "καί προβλήματα".

β) Μετά ἀπό τήν πρώτη περίοδο τῆς παραγράφου 6 νά προστεθεῖ ἡ ἑνότητα "Ἰσοδύναμα κλάσματα".

Ε' Τάξη

α) Οἱ παράγραφοι 4 καί 5 συγχωνεύονται σέ μία ὡς ἑξῆς:

Τά κλάσματα. Σχέσεις μεταξύ κλασμάτων καί δεκαδικῶν ἀριθμῶν. Ἰδιότητες τῶν κλασμάτων, συγκρίσεις καί μετατροπές τους. Μετατροπή δεκαδικῶν σέ κλάσματα καί τό ἀντίστροφο. Οἱ τέσσερες πράξεις μέ κλάσματα.

β) Στήν παράγραφο 7 καί στό τέλος τῆς προτελευταίας περιόδου ἡ λέξη "σχημάτων" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη "σωμάτων".

./.

ΣΤ' Πάρη

α) Στήν παράγραφο 5 νά διαγραφεῖ ἡ φράση πού εἶναι μέσα στήν παρένθεση "εὕρεση μόνον τοῦ τόπου".

β) Στήν παράγραφο 7 τοῦ σχεδίου προγράμματος καί μετά ἀπό τίς λέξεις "τοῦ κύβου" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου".

γ) Ἀπό τήν παράγραφο 8 νά διαγραφεῖ ἡ ἐνότητα "Ἡ ἔννοια τῆς κατανομῆς συχνοτήτων".

Μεθοδικές ὁδηγίες

Μετά ἀπό τήν ἀριθμ. 5 νά προστεθεῖ ἡ ἑξῆς μεθοδική ὁδηγία:

Οἱ μαθητές καί ἀπό τίς μικρές ἀνώτερες τάξεις πρέπει νά ἐνθαρρύνονται νά ἐπινοοῦν καί νά διατυπώνουν, προφορικά καί γραπτά, προβλήματα ἀπό τίς ἄμεσες ἐμπειρίες τους.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 39/1977

Σήμερα, 21 Μαΐου 1977, ημέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα)

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν μύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Επ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτζίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς 150 παρατηρήσεις τῶν Ἐποπτῶν, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Ἐπιθεωρητῶν γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἱστορίας, ἀφοῦ προηγουμένως τίς ἐμελέτησε καί τίς πινακογράφησε.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς παρατηρήσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν, Ἐποπτῶν καί Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση ὁμόφωνα ἀποφασίζει τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

Γ΄ Τάξη

Στό κεφάλαιο "Ἐξόντωση τῶν λησταῖν" τῆς ἑνότητας "Ὁ Θησέας" νά προστεθοῦν μέσα σέ παρένθεση τά ἑξῆς: "περιληπτικά καί χωρίς ἀναφορά στίς φρικαλεότητες τοῦ Προκρούστη καί τοῦ Πιτυοκάμπτη»

Δ΄ Τάξη

1) Στήν ενότητα "Οί άρχαῖοι Ἕλληνες" τοῦ σχ. προγράμματος, ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "πού σώζονται σήμερα", νά προστεθεῖ μέσα σέ παρένθεση τό κεφάλαιο "Αἰγαῖος καί Κρητομηκυναϊκός πολιτισμός, περιληπτικά".
2) Στό τέλος τοῦ κεφαλαίου "Ἡ Νομοθεσία τοῦ Σόλωνα" νά προστεθεῖ ἡ φράση "καί συμπλήρωσή του ἀπό τόν Κλεισθένη".
3) Στό τέλος τῆς ἑνότητας 4 τοῦ σχ. προγράμματος "Ἡ περίοδος τῆς ἀκμῆς τῶν Ἑλλήνων ὕστερα ἀπό τούς Περσικούς πολέμους" νά προστεθοῦν τά ἑξῆς κεφάλαια: "Οί διάδοχοι. Τά νέα Κέντρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ (Ἀλεξάνδρεια κ.τ.λ)".

Τάξη Ε΄

1) Νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ἰουλιανός ὁ Παραβάτης".
2) Στό τέλος τῆς διδακτέας ὕλης τῆς τάξεως αὐτῆς νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Οί κυριότερες ἐφευρέσεις καί ἀνακαλύψεις".

Τάξη ΣΤ΄

1) Πρίν ἀπό τό κεφ. "Ἅλωση τῆς Τριπολιτσᾶς" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Μάχη τοῦ Βαλτετσίου".
2) Στό τέλος τοῦ κεφαλαίου "Διδάγματα ἀπό τήν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως" νά προστεθεῖ μέσα σέ παρένθεση ἡ ἑξῆς φράση: "ἀρετές καί ἐλαττώματα".
3) Νά προστεθεῖ στήν ὕλη αὐτῆς τῆς τάξεως νέα διδακτική ἑνότητα ὡς ἑξῆς:

"Σύντομη ἐξιστόρηση τῶν σπουδαιοτέρων ἱστορικῶν γεγονότων ἀπό τήν ἀπελευθέρωση μέχρι τό 1944:

Περίοδος τοῦ Ὄθωνα. Ἕνωση τῆς Ἑπτανήσου. Κρητική Ἐπανάσταση-Ἀρκάδι. Ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλίας. Ἑλληνοτουρκικός πόλεμος τοῦ 1897. Ὁ Μακεδονικός ἀγώνας-Παῦλος Μελᾶς. Βαλκανοτουρκικός πόλεμος. Ὁ Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος. Ἡ Μικρασιατική ἐκστρατεία. Ὁ Β΄ παγκόσμιος πόλεμος. Τό Ἔπος τοῦ 1940-41. Ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας τό 1944".

4) Νά προστεθεῖ ἡ ἑξῆς σημείωση:

"Ἐπειδή ἡ ὕλη τῶν Δ΄, Ε΄ καί ΣΤ΄ τάξεων εἶναι ἀναγκαστικά ἐκτεταμένη μπορεῖ ὁ δάσκαλος κατά τήν κρίση του καί τίς τοπικές συνθῆκες νά συμπτύξει ἤ νά ἀναπτύξει ἀνάλογα τήν ὕλη αὐτή, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι δέν θά παραλείψει κανένα ἀπό τά οὐσιώδη στοιχεῖα πού συνθέτουν τήν ἱστορική συνέχεια τοῦ τόπου μας».

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΠΥΡ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 40/1977

Σήμερα, 22 Μαρτίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κκ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Ἰων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια οἱ κ.κ. Νικ. Βλουτίδης καί Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλοι Β΄, θέτουν ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς 150 παρατηρήσεις τῶν Ἐποπτῶν, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Ἐπιθεωρητῶν γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος α) τῆς ἀναγνώσεως καί γραφῆς καί β) τῆς προφορικῆς ἐκφράσεως καί Ἐκθέσεως, ἀφοῦ προηγουμένως τίς ἐμελέτησαν καί τίς πινακογράφησαν.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφασίζει τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

Α. Γιά τό μάθημα τῆς ἀναγνώσεως καί γραφῆς:

1) Στήν ἀρχή τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος νά γραφεῖ ὁ σκοπός τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ στόν Ν.309/1976, ἄρθρ. 11, παραγρ. 1.

2) Στήν πρώτη μεθοδική όδηγία τοῦ μαθήματος αὐτοῦ τοῦ Ἐξ. προγράμματος νά προστεθεῖ ἡ φράση "καί ἀπό τό φυσικό περιβάλλον".
3) Νά διαγραφεῖ ἡ σελ. 105 τοῦ σχεδ. Προγράμματος πού ἀναφέρεται στή γραφή καί καλλιγραφία καί νά μεταφερθοῦν οἱ μεθοδικές ὁδηγίες τῆς γραφῆς στό μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας(ἀνάγνωση καί γραφή).

Β. Γιά τό μάθημα τῆς Προφορικῆς ἐκφράσεως:
1) Στό τέλος τῆς σελίδας 4 τοῦ σχεδίου προγράμματος νά ἀντικατασταθεῖ ἡ λέξη "δραστηριοποίηση" μέ τή λέξη "ἀνάπτυξη".
2) Στήν πρώτη παράγραφο τῆς ἑνότητας "Σημασιολογικός τομέας-Βασικές ἐπιδιώξεις" τοῦ σχεδίου προγράμματος, μετά ἀπό τίς λέξεις "τῶν ἀντικειμένων" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "τῶν φαινομένων".
3) Στήν ἴδια παράγραφο νά ἀντικατασταθεῖ ἡ λέξη "δραστηριοτήτων" μέ τή λέξη "ἐνεργειῶν".
4) Στό τέλος τῆς δεύτερης παραγράφου τῆς ἑνότητας "Σημασιολογικός τομέας-Πηγές" τοῦ σχεδίου προγράμματος νά προστεθεῖ ἡ φράση "καί ἀπό τό φυσικό τους περιβάλλον".
5) Στό τέλος τῆς ὑπ'ἀριθμ. 5 μεθοδικῆς ὁδηγίας τῆς ἑνότητας "Σημασιολογικός τομέας" νά προστεθεῖ ἡ φράση "καθώς καί τή διάκριση τῶν ἀνομοίων πραγμάτων".
6) Στή πρώτη μεθοδική παρατήρηση τῆς ἑνότητας "Τομέας συντακτικῆς πλοκῆς τῆς γλώσσας" νά προστεθεῖ ἡ φράση "ἤ νά ἀποτελεῖ ἔκφραση συγκεκριμένης διαπιστώσεως τοῦ παιδιοῦ".
7) Στό τέλος τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ μαθήματος τῆς προφορικῆς ἐκφράσεως νά προστεθοῦν οἱ ἑξῆς γενικές παρατηρήσεις:
α)Ὁ δάσκαλος ὀφείλει νά ἐκμεταλλεύεται κάθε εὐκαιρία πού τοῦ παρουσιάζεται στή διδασκαλία τῶν μαθημάτων ὅλων τῶν τάξεων γιά τήν ἀνάπτυξη καί καλλιέργεια τῆς προφορικῆς ἐκφράσεως τῶν μαθητῶν του.
2) Σέ κάθε τομέα καλλιεργείας τῆς προφορικῆς ἐκφράσεως ἀναφέρονται ἐνδεικτικά οἱ βασικές γι'αὐτόν πηγές ὕλης. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι οἱ ἴδιες πηγές μποροῦν νά ἐξυπηρετήσουν τήν ἐργασία μας καί σέ ἄλλους τομεῖς γλωσσικῆς ἐκφράσεως καί ἀκόμη νά διευρυνθοῦν ἀνά-

λογα μέ τίς συνθῆκες ἐργασίας κατά τήν κρίση τοῦ δασκάλου.

Γ. Γιά τό μάθημα τῆς Ἐκθέσεως:

1) Στό σκοπό τοῦ μαθήματος τῆς Ἐκθέσεως μετά τή λέξη "σαφήνεια" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "ἀκρίβεια".
2) Στή πρώτηπαράγραφο τῆς ἑνότητας "Σκοπός-Εἰδικότερες ἐπιδιώξεις"
α) μετά τή λέξη τάξεις νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "Α', Β'καί Γ'" καί
β) μετά τή λέξη "συγκεκριμένη" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "προφορική καί" .

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΠΥΡ. ΠΑΠΑΤΑΚΗΣ

Ἡ γραμματέας

ΕΥΡΥΔ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 41/1977

Σήμερα, 26 Μαρτίου 1977, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐφυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Τελική Διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.
2. Ἀποστολή σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος σέ ὁμάδα ἐργασίας στή Βόννη.
3. Πρόταση τῆς ἑταιρείας Χριστιανικοῦ θεάτρου γιά ἐμπλουτισμό τοῦ ἀναλυτικοῦ προφράμματος τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν μέ μαθήματα τῶν Τεχνῶν.
4. Ἀνακοινώσεις.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Τελική Διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς παρατηρήσεις τῶν Ἐποπτῶν , Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Ἐπιθεωρητῶν γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γραμματικῆς, ἀφοῦ προη-

./.

γουμένως τίς ἐμελέτησε καί τίς πινακογράφησε.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς σχετικές παρατηρήσεις, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφασίζει τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

Τάξη Α΄

1) Στήν ἀρχή τῆς πρώτης προτάσεως νά προστεθεῖ ἡ φράση "Ἔννοια προτάσεως".
2) Νά διαγραφοῦν οἱ προτάσεις: α) "Ἔννοια προτάσεως καί λέξεως. Ἀνάλυση τῶν λέξεων στά στοιχεῖα τους. β)"Ἄφωνα γράμματα(Μετακινεῖται στήν ἑπόμενη τάξη).
3)Ἡ φράση "Κυριώτερα σημεῖα στίξεως (τελεία, κόμμα, ἐρωτηματικό, θαυμαστικό) νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: "Κυριώτερα σημεῖα στίξεως (τελεία, κόμμα σέ λέξεις ἀσύνδετες, ἐρωτηματικό, θαυμαστικό), διαλυτικά".

Τάξη Β΄

1) Νά προστεθεῖ ἡ ἑνότητα "Ἄφωνα γράμματα".
2)Ἡ ἑνότητα "Συλλαβισμός" νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: "Συλλαβισμός στήν ἁπλούστερη μορφή του".
3) Νά διαγραφεῖ τό κεφάλαιο:"Ὀνομασία λέξεων ἀπό τόν τόνο τους" καί νά μετακινηθεῖ στήν ἑπόμενη τάξη.
4) Μετά "τίς ἐγκλιτικές λέξεις" νά διδαχθεῖ τό "Τό ὁριστικό ἄρθρο". "Τό ἀόριστο ἄρθρο" νά διδαχθεῖ μετά τήν ἑνότητα "Κλίση ἀρσενικῶν καί θηλυκῶν ἰσοσυλλάβων ὀνομάτων μέσα σέ προτάσεις".
5) Νά διαγραφεῖ ἡ φράση :""Ἔννοια τοῦ ἐπιθέτου >>

Τάξη Γ΄

1) Μετά ἀπό τό κεφάλαιο "τόνοι" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο"Ὀνομασία τῶν λέξεων ἀπό τόν τόνο τους".
2. Στήν ἑνότητα ""Ἔννοια ρήματος. Κλίση ρημάτων α΄καί β΄.....φωνῆς" νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "καί Παθητικῆς".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Κ.Ε.Μ.Ε.

Τάξη Δ΄

Στήν ἐνότητα "Ρήματα" νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "Διαθέσεις"

Τάξη Ε΄

1. Στήν ἐνότητα "Φθογγολογικό" μετά τά "πάθη φωνηέντων" νά προστεθοῦν μέσα σέ παρένθεση οἱ λέξεις: "ἔκθλιψη, ἀφαίρεση, ἀποκοπή".
2. Στήν ἐνότητα "Ἐπίθετα" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ἐπίθετα σέ ης-ης-ες".
3. Στήν ἐνότητα "Ἀντωνυμίες" α) στό πρῶτο κεφάλαιο νά προστεθεῖ ἡ φράση "στίς προηγούμενες τάξεις καί β) νά διαγραφεῖ τό κεφάλαιο "Αὐτοπαθεῖς-Ὁριστικές-Ἀναφορικές-Ἐρωτηματικές-Ἀόριστες".
4. Στό κεφάλαιο "Προτάσεις καί εἴδη προτάσεων" μετά τή λέξη "καί" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "βασική".

Τάξη ΣΤ΄

Στήν ἐνότητα "Φθογγολογικό" α) νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις πού ἀκολουθοῦν τήν πρόταση "Ἐπανάληψη τῆς ὕλης πού διδάχθηκε" καί β) νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Πάθη φωνηέντων πού δέν διδάχτηκαν".

Μεθοδικές ὁδηγίες

1) Νά διαγραφεῖ ἡ δεύτερη πρόταση τῆς τρίτης μεθοδικῆς ὁδηγίας τοῦ σχεδίου προγράμματος.
2) Νά προστεθοῦν οἱ ἑξῆς γενικές παρατηρήσεις:

α) Τά γραμματικά στοιχεῖα καί φαινόμενα τῶν ὁποίων ἡ διδασκαλία ἐπαναλαμβάνεται σέ κάθε τάξη, πρέπει νά παρουσιάζονται προοδευτικά ἀπό τίς ἁπλούστερες στίς συνθετότερες μορφές τους.

β) Οἱ ἐπαναλήψεις τῆς ὕλης τῆς Γραμματικῆς πρέπει νά περιορίζονται στά βασικότερα στοιχεῖα πού διδάχτηκαν στή προηγούμενη τάξη.

γ) Ἡ διδασκαλία τοῦ γραμματικοῦ ὑλικοῦ πρέπει νά συνυφαίνεται λειτουργικά μέ τά λοιπά γλωσσικά μαθήματα.

Θέμα 2ο. Ἀποστολή σχεδίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος σέ ὁμάδα

έργασίας στή Βόννη.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ. 815/27443/12-3-1977 ὁ ὑπουργός Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλης ζητάει νά σταλοῦν τά σχέδια τῶν νέων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου στήν ὑπηρεσία Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων Ἐξωτερικοῦ, γιά νά χρησιμοποιηθοῦν σάν βάση γιά τή σύνταξη σχεδίου νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τό Δημοτικά σχολεῖα ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας, πού συγκροτήθηκε στή Βόννη, ἀπό τόν Ἐκπαιδευτικό Σύμβουλο-Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπ/σεως Ἑλληνοπαίδων Δυτ. Εὐρώπης.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφαίνεται

νά ἀποσταλεῖ στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ Ὑπουργείου τό ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἔπειτα ἀπό τήν τελική του διαμόρφωση, πού σύντομα περατώνεται.

Θέμα 3ο. Πρόταση τῆς ἑταιρείας χριστιανικοῦ θεάτρου γιά ἐμπλουτισμό τοῦ ἀναλυτ. προγράμματος τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν μέ μαθήματα τῶν τεχνῶν.

Ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. πρωτ. 2032 τῆς Ἑταιρείας Χριστιανικοῦ θεάτρου, μέ τό ὁποῖο καλεῖται τό Τμῆμα νά φροντίσει νά ἐνταχθοῦν τά μαθήματα τῶν Τεχνῶν στό πρόγραμμα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν.

Τό Τμῆμα ἀποφαίνεται ὅτι δέν εἶναι δυνατόν ἐπί τοῦ παρόντος νά ἱκανοποιηθεῖ τό αἴτημα τῆς ἑταιρείας αὐτῆς, γιατί ὁ νέος νόμος γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες δέν ἔχει ψηφισθεῖ καί, κατά συνέπεια, δέν εἶναι δυνατό νά γίνουν ἀκόμη τά διατάγματα πού προβλέπουν τήν ὀργάνωση τῆς διδακτέας ὕλης.

Θέμα 4ο . Ἀνακοινώσεις

α) Ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, ἀνακοινώνει στά μέλη τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ ὑπ'ἀριθμ. Φ.820/26/20658/12-3-1977 ἐγγράφου τοῦ Ὑφυπουργοῦ Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννόπουλου, πού

ἀναφέρεται στὴν ἀποστολὴ πρακτικοῦ τοῦ ΚΕΜΕ στὴν Ἑλλην. Πρεσβεία Βόννης. Ἐκπ/κὸ Σύμβουλο-Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπ/σεως Δυτ. Εὐρώπης.

Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, ἀνακοινώνει στὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τῶν ἐγγράφων ἀριθμ. πρωτ. 477/12-3-1977 καὶ 491/15-3-77 τοῦ Ἐπόπτου Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως Η΄ Ἀνωτέρας Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας κ. Ἀθανασίου Παπαγεωργίου, ποὺ ἀναφέρεται στὸν ἑορτασμὸ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου καὶ στὶς ὑποχρεώσεις τῶν Νηπιαγωγῶν καὶ Δασκάλων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ Περιβάλλοντος ἀντίστοιχα.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΠΑΤΣΑΤΑΚΗΣ

Ἡ γραμματέας

ΕΥΡΥΔ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 42/1977

Σήμερα, 28 Μαρτίου 1977, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεων του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτζδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς Παρατηρήσεις τῶν Έποπτῶν, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Άκαδημιῶν καί Έπιθεωρητῶν γιά τό Άναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, τίς ὁποῖες ὁ ἴδιος ἐμελέτησε καί ἐπινακογράφησε.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς παρατηρήσεις καί ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφασίζει τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

Α' καί Β' τάξεις

Νά διαγραφεῖ ἡ τελευταία φράση "καί τοῦ σχολείου καί ὁμαδική

μετάληψη τῶν 'Αχράντων Μυστηρίων" τῆς ἐνότητας δ' τοῦ σχεδίου προγράμματος.

Γ' τάξη

α) Νά διαγραφοῦν ὅσα εἶναι μέσα στήν παρένθεση τῆς ὑποενότητας "Οἱ Πατριάρχες" τοῦ σχεδίου Προγράμματος.

β) Νά διαγραφεῖ ἡ ἑνότητα "Γεωγραφία τῶν χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης".

Δ' Τάξη

α) Νά διαγραφοῦν τά ἀπολυτίκια πού ἀναφέρονται:

1) Στή γέννηση καί Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.

2) Στή Κοίμηση τῆς Θεοτόκου

3) Στή Γέννηση καί ἀποκεφάλιση τοῦ Προδρόμου

4) Στήν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου.

β) Νά προστεθεῖ τό ἀπολυτίκιο πού ἀναφέρεται στή Βάπτιση τοῦ Κυρίου.

γ) Νά διαγραφοῦν τά ἀπολυτίκια "'Ο Εὐσχήμων 'Ιωσήφ", ""Οτε ἐκ τοῦ Ξύλου Σέ νεκρόν" κτλ, πού ἀναφέρονται στήν ταφή τοῦ Κυρίου, καί νά ἀντικατασταθοῦν μέ τίς δύο πρῶτες στροφές ἀπό τίς τρεῖς στάσεις τῶν 'Εγκωμίων.

δ) Νά διαγραφεῖ ἡ ἑνότητα"Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης".

Ε' Τάξη

α) Νά διαγραφεῖ τό κεφάλαιο "'Ανανίας καί Σαπφείρα (Πράξ. ε 1-15) τῆς ὑποενότητας (β) τοῦ σχεδίου προγράμματος .

β) Νά διαγραφοῦν τά ἀπολυτίκια πού ἀναφέρονται:

1) Στούς 'Αποστόλους Πέτρο καί 'Ανδρέα.

2) Στούς ἰσαποστόλους Κωνσταντῖνο καί 'Ελένη.

3) Στό Μέγα 'Αντώνιο καί στή Κυριακή τῆς 'Ορθοφοξίας.

Ἡ ἑνότητα "Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος" τοῦ σχεδίου προγράμματος νά διαμορφωθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ἀνάπτυξη τοῦ νοήματος σέ γενικές γραμμές καί παρουσίαση χαρακτηριστικῶν τμημάτων".

Στήν ἑνότητα 10 "Μοναχικός βίος. Ἀσκητές" νά διαγραφεῖ τό κεφάλαιο "Παχώμιος".

Στήν ἑνότητα 14 τοῦ σχεδίου προγράμματος νά διαγραφεῖ τό κεφάλαιο "Διοίκηση".

Στήν ἑνότητα 15 Νά διαγραφεῖ ἡ ἑνότητα "Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας ὑπό/ μετά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τόν τουρκικό ζυγό".

Στήν ἑνότητα 16 "Τά Πατριαρχεῖα" νά προστεθεῖ ἡ ἑξῆς ὑποενότητα: Ἡ σχέση τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδας μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

Νά διαγραφεῖ ἡ ἑνότητα 17 τοῦ σχεδίου προγράμματος.

ΣΤ' Τάξη

Στήν πρώτη παράγραφο τοῦ Β' μέρους "Κατήχηση" τῆς διδακτέας ὕλης αὐτῆς τῆς τάξεως νά προστεθοῦν οἱ ἑξῆς ἑνότητες: α) Ἡ Ἁγία Γραφή καί ἡ Ἱερή παράδοση πηγές τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας". β) Ἄλλες σύγχρονες θρησκεῖες (Μωαμεθανισμός, Ἰουδαϊσμός, Χιλιασμός κ.τ.λ.) γ) Ἡ ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία (περιληπτικά)

Γενικές μεθοδικές ὁδηγίες

Νά προστεθοῦν οἱ ἑξῆς μεθοδικές ὁδηγίες:

α) Ὅπου ἡ διδασκαλία τῆς θρησκευτικῆς ὕλης τό ἀπαιτεῖ, ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νά χρησιμοποιεῖ τό σχολικό γεωγραφικό χάρτη.

β) Ὅπου στήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία ἀναφέρονται παραπομπές ἀπό τίς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἀφοροῦν στίς πηγές στίς ὁποῖες μπορεῖ νά καταφεύγει ὁ διδάσκαλος γιά τήν ἀρτιότερη ἐνημέρωσή του. Ὁ ἴδιος ἠμπορεῖ νά δώσει σέ μετάφραση χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα.

Μετά ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

Σ. Μαγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 43/1977

Σήμερα, 29 Μαρτίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς παρατηρήσεις τῶν Έποπτῶν, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Άκαδημιῶν καί Έπιθεωρητῶν γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Άγωγῆς τοῦ Πολίτη, τίς ὁποῖες ὁ ἴδιος ἐμελέτησε καί ἐπινακογράφησε.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς παρατηρήσεις καί ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφασίζει τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

Α) Ε΄ Τάξη

Στό τέλος τῆς διδακτέας ὕλης τῆς τάξεως αὐτῆς νά προστεθεῖ νέα ἑνότητα μέ τίτλο: "Κυκλοφοριακή ἀγωγή".

Β) ΣΤ΄ Τάξη

α) Στήν ἑνότητα "Τό κράτος" νά προστεθεῖ ἡ ὑποενότητα " Τό δημοκ

τικό πολίτευμα".

β) Στό τέλος τῆς ἐνότητας "Τό "Εθνος" νά προστεθοῦν τά κεφάλαια: "Οἱ ἐθνικοί καί οἱ τοπικοί εὐεργέτες"."Ο 'Ελληνισμός τῆς διασποράς".

γ) Νά προστεθοῦν δύο νέες ἐνότητες & ὡς ἑξῆς: α) "'Η πατρίδα" καί β) "'Ο λαός". Τά καθήκοντα τοῦ "Ελληνα ἐπέναντι στήν πατρίδα καί τό ἔθνος του.

δ) Νά διαγραφεῖ ἡ ἐνότητα "'Η προστασία τοῦ περιβάλλοντος".

Γ) Μεθοδικές ὁδηγίες

α) Στήν ὑπ'ἀριθμ. 5 μεθοδική ὁδηγία μετά τίς λέξεις "διάδοση ὁρισμένων" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "πολιτικῶν".

β) Νά διαγραφεῖ ἡ τελευταία φράση "καί ἀπό πίστη στούς δημοκρατικούς θεσμούς" τῆς ὑπ'ἀριθμ. 6 μεθοδικῆς ὁδηγίας.

γ) Νά προστεθεῖ νέα μεθοδική ὁδηγία ὡς ἑξῆς:

"'Εκτός ἀπό τήν ἀγωγή τοῦ Πολίτη ὁ δάσκαλος σέ κάθε εὐκαιρία δέν πρέπει νά παραλείπει καί τή σωστή κοινωνική ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Σπύρ. Μαγιατάκης

'Η γραμματέας

Εὐρυδ. Παπνικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 44/1977

Σήμερα, 31 Μαρτίου 1977, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και η γραμματέας Βάρβάρα Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Τελική διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος.
2. Έγκριση άδειας για διεξαγωγή έρευνας από τον επικουρικό καθηγητή της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Π. Ξωχέλλη.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Τελική διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος.

Ο κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τις παρατηρήσεις των ~~150~~ Επόπτων, Δ/ντών Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Επιθεωρητών για το αναλυτικό πρόγραμμα της Γεωγραφίας που προηγουμένως τις εμελέτησε και τις πινακογράφησε.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις και ύστερα από διεξοδική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ζ ε ι τις ακόλουθες μεταβολές:

Τάξη Γ'

1. Να διαγραφεί η ενότητα "Πληθυσμός·Σύνθεση, καταγωγή, διαφορές, πυκνότητα, γεννητικότητα, μετανάστευση, καμπύλες μεταβολών του

πληθυσμού, γραφικές αναπαραστάσεις και πίνακες.

2. Στην υπ'άριθμ. 12 ενότητα του σχεδίου προγράμματος να προστεθεί η φράση "αναγλυφη αναπαράσταση και χαρτογράφηση".
3. Στις υπ'άριθμ. 15 και 16 ενότητες του σχεδίου προγράμματος να προστεθεί η φράση "ανάγλυφη αναπαράσταση και χαρτογράφηση".
4. Στην αρχή της υπ'άριθμ. 18 ενότητας του σχεδίου προγράμματος να προστεθεί η φράση " ανάγλυφη αναπαράσταση".
5. Να προστεθεί νέα ενότητα ως εξής :"Το εύρύτερο γεωγραφικό διαμέρισμα"

Τάξη Δ'

1. Στην αρχή της πρώτης ενότητας να προστεθεί η λέξη "σύντομη".
2. Στή δεύτερη ενότητα του σχ. προγράμματος η φράση "Η πλατύτερη γεωγραφική περιοχή" να αντικατασταθεί με τή φράση "Το εύρύτερο γεωγραφικό διαμέρισμα".
3. Στό τέλος της τετάρτης ενότητας να διαγραφούν οι λέξεις "και συναλλαγές".

Τάξη Ε'

1) Στην έκτη ενότητα να προστεθούν και τα έξης κράτη: Δανία, Ιρλανδία, Μ. Βρεττανία.
2)Από τήν έβδομη ενότητα να διαγραφούν οι λέξεις "Η Μ. Βρεττανία".

Τάξη ΣΤ

1. Να διαγραφούν από την ενότητα "Ο ουρανός" οι πύραυλοι, φωτογραφίες, φωτομετρία.
2. Στην ενότητα "ανθρωπογεωγραφία"να διαγραφεί η πρόταση "Οι σχέσεις της Ελληνικής φυλής με τις άλλες φυλές".

Μεθοδικές οδηγίες.

Στην υπ'άριθμ. 7 μεθοδική οδηγία μετά τις λέξεις "οι χαρτογραφήσεις να προστεθεί η φράση "οι γραφικές αναπαραστάσεις, συγκριτικοί πίνακες".

Θέμα 2ο. "Εγκριση άδειας για διεξαγωγή έρευνας από τον επικουρικό

καθηγητή της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Π. Ξωχέλλη.

Ο εισηγητής για το θέμα αυτό κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

1. Την πράξη του Τμήματος Έρευνών και Τεκμηριώσεως του ΚΕΜΕ αριθμ. 8/25-8-1976.
2. Το έγγραφο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Σπουδαστήριο Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής) αριθμ. 221/18-3-1977.
3. Τις διατάξεις του Ν. 186/75, άρθρο2, παραγρ. 2.
4. Τις κλίμακες και τα ερωτηματολόγια που υποβλήθηκαν από τον κ. Ξωχέλλη στο ΚΕΜΕ.

Στη συνέχεια ο κ. Εισηγητής παρατηρεί ότι:

α) Τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στο ΚΕΜΕ είναι εκείνα που ζητήθηκαν με τη σχετική απόφαση του Τμήματος Έρευνών και Τεκμηριώσεως (αριθμ. πράξεως 8/25-8-76).

β) Οι κλίμακες και το ερωτηματολόγιο αναφέρονται σε όλες τις πτυχές του θέματος, είναι συνταγμένες με συντομία, σαφήνεια και τρόπο απλό και δεν πρόκειται να καταπονήσουν τους μαθητές που θα λάβουν μέρος στην έρευνα.

γ) Τα στοιχεία, που υποβλήθηκαν, κρίνονται επαρκή για την διεξαγωγή της έρευνας για τη σύνταξη τους ελήφθηκαν υπόψη όλα τα απαιτούμενα κριτήρια και οι προϋποθέσεις της ερευνητικής διαδικασίας.

δ) Το θέμα της έρευνας ("Ο σύγχρονος Έλληνας Εκπαιδευτικός") είναι πολύ ενδιαφέρον και έχει ιδιαίτερη παιδαγωγική, κοινωνική και ψυχολογική σκοπιμότητα.

Για τους παραπάνω λόγους ο κ. Εισηγητής έχει τη γνώμη ότι το Τμήμα πρέπει να γνωμοδοτήσει θετικά για την έγκριση της σχετικής άδειας.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:α) την πράξη του Τμήματος Έρευνών και Τεκμηριώσεως του ΚΕΜΕ αριθμ.8/25-8-1976, β) Το έγγραφο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αριθμ. 221/18-3-1977, γ) τις σχετικές διατάξεις του Ν.186/75, δ) τα παραστατικά στοιχεία της έρευνας, που υποβλήθηκαν στο ΚΕΜΕ από τον κ. Ξωχέλλη, ε) τις πα-

τηρήσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α) Γνωμοδοτεῖ νά ἐγκριθεῖ ἡ χορήγηση ἄδειας στόν ἐπικουρικό καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς κ. Ξωχέλλη γιά διεξαγωγή ἔρευνας μέ θέμα "Ὁ σύγχρονος Ἕλληνας Ἐκπαιδευτικός" γιατί α) τηροῦνται ὅλες οἱ ἀπαιτούμενες προϋποθέσεις καί διαδικασίες γιά τήν ἔρευνα καί β) κρίνεται ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρουσα ἡ ἐμπειρική θεώρηση τοῦ θέματος ἀπό παιδαγωγικῆς, ψυχολογικῆς καί κοινωνιολογικῆς ἀπόψεως.

Β) Παρακαλεῖ νά ὑποβληθοῦν στό ΚΕΜΕ (τμήματα Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπ/σεως) τά ἀποτελέσματα τῆς παραπάνω ἔρευνας γιά ἐνημέρωσή του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΓΕΩΡ. ΓΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 45/1977

Σήμερα, 1 Απριλίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διαμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν ἑξῆς μαθημάτων: 1) Φυσικῆς Ἀγωγῆς, 2) Φυσ. Πειραματικῆς καί Χημείας καί 3) Ἰχνογραφίας καί Χειροτεχνίας.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια οἱ κ.κ. Κων/νος Πασσάκος καί Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β', θέτουν ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς παρατηρήσεις τῶν Ἐποπτῶν Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Ἐπιθεωρητῶν γιά τό ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ μαθήματος α) τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς (ὁ πρῶτος ἐκ τῶν εἰσηγητῶν) καί β) τῆς Φυσ. Πειραματικῆς καί Χημείας, τῆς Ἰχνογραφίας καί Χειροτεχνίας, (ὁ δεύτερος), ἀφοῦ προηγουμένως τίς ἐμελέτησαν καί τίς πινακογράφησαν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς παρατηρήσεις, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Α) Διαμορφώνει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς ὡς ἑξῆς:

Β) Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Φυσ. Πειραματικῆς καί Χημείας παραμένει ὅπως ἔχει.

Γ) Κάνει τίς ἀκόλουθες μεταβολές:

α) Στό μάθημα τῆς Ἰχνογραφίας

Ε' Τάξη

1) Διαγράφεται ἡ τελευταία πρόταση "Ἡ φωτοσύλλαση δίνει....ἰχνογραφήσεως" τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ σχ. προγράμματος.

2. Ἐπίσης διαγράφονται οἱ ἑξῆς φράσεις:α)"ἢ μέ τή φαντασία μέ ἐλεύθερη ἐπιλογή θεμάτων ἀπό τή διδασκαλία τῶν ἄλλων μαθημάτων."Ἔχει καί αὐτή τή θέση της στήν Ε΄ τάξη" καί β) "Οἱ μαθητές ἀσκοῦνται καί στήν ἐκτέλεση".

ΣΤ΄ Τάξη

Διαγράφεται ἡ τελευταία πρόταση τῆς διδακτέας ὕλης τῆς τάξεως αὐτῆς "Ἡ ἀπεικόνηση ... καί συνθέσεων"

β) Στό μάθημα τῆς χειροτεχνίας

Α΄ καί Β΄ τάξεις

Ἡ ἑνότητα "Πλαστική" νά διαμορφωθεῖ ὡς ἑξῆς:"Ὑλικά:πηλός ἢ πλαστελίνη.Κατασκευές διάφορες. Κατασκευάζουν πρίσους, χάντρες, σταφύλια, κεράσια, μικρά ζῶα, ἀνθρωπάκια, γεφυράκια καί ἄλλα".

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐμμ. Παγκαστάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐφρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 46/1977

Σήμερα, 4 Απριλίου, ημέρα Δευτέρα και ώρα 11 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄ οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄ καθώς και ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως.

Κρίση εικονογραφήσεως βιβλίου "Μαθαίνω νά μιλώ Ελληνικά" τής κ. Αθ. Χατζημμανουήλ.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄ θέτει ύπόψη τού Τμήματος τήν πράξη άριθμ. 2/4-3-77 μέ τή σχετική άπόφαση τής έπιτροπής γιά τήν εικονογράφηση τού βιβλίου " Μαθαίνω νά μιλώ Ελληνικά" τής κ. Αθ. Χατζημμανουήλ, προκειμένου νά γνωμοδοτήσει τό Τμήμα γιά τήν τελική έγκριση τής εικονογραφήσεως τού βιβλίου αύτού.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε γνώση όλων τών σχετικών στοιχείων δηλ. τών ίχνογραφημάτων και παράλληλα τών άντιστοίχων κεφαλαίων τού βιβλίου, έπειτα άπό διεξοδική συζήτηση.

ο μ ό φ ω ν α ά π ο φ α ί ν ε τ α ι

Έγκρίνει τήν άπόφαση τής ύπ' άριθμ. 2/4-3-77 πράξεως τής

ἐπιτροπῆς καί γνωμοδοτεῖ στήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου γιά τήν ἀποδοχή της.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΠΥΡ. ΠΑΠΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 47/1977

Σήμερα, 5 Απριλίου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως

Απάντηση στίς επικρίσεις τού περιοδικού "Σωτήρ" γιά τό αναλυτικό πρόγραμμα τών Θρησκευτικών στό Δημοτικό Σχολείο.

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Πρόεδρος τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', θέτει υπόψη τού Τμήματος τά δύο δημοσιεύματα τού περιοδικού "Σωτήρ" μέ τόν τίτλο "Προσοχή, δολιοφθορά"(3-3-77) και "Έλληνες, προσοχή" (30-3-1977) και διαπιστώνει, ότι ή διάθεσή τους είναι φανερά συκοφαντική και έχει σκοπό νά δυσφημήσει τό Τμήμα άλλά και τό ΚΕΜΕ γενικότερα. Υπενθυμίζει ότι τό Τμήμα έχει ασχοληθεί μέ τό πρώτο δημοσίευμα "Προσοχή, δολιοφθορά" τού περιοδικού

καί στήν ὑπ'ἀριθμ. 37/18-3-77 συνεδρία του καί καλεῖ τούς κ.κ. Σύμβουλους νά ἐκθέσουν τή γνώμη τους, ὥστε νά δοθεῖ στό περιοδικό ἡ πρέπουσα ἀπάντηση.

Τό Τμῆμα ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση
ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

α) Διαπιστώνει, ὅτι τά σχόλια τοῦ περιοδικοῦ "Σωτήρ" εἶναι κακόπιστα καί συκοφαντικά καί θίγουν τό Τμῆμα πού ἐπεξεργάστηκε καί συνέταξε τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου μέ βαρύτατους χαρακτηρισμούς, πού ἀντανακλοῦν σέ ὁλόκληρο τό ΚΕΜΕ.

β) Γιά τήν ἀναίρεσή τους κρίνει σκόπιμο νά δοθεῖ, ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση καί νά ἀπαιτηθεῖ ἀπό τό περιοδικό "Σωτήρ" νά τήν δημοσιεύσει σύμφωνα μέ τό Νόμο περί Τύπου:

Ὁ συντάκτης τῶν σχετικῶν σχολίων ἀγνοεῖ, ὅτι μέ τό Ν.309/1976 ἡ μόρφωση τῶν παιδιῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ὑποχρεωτικά ἐπεκτείνεται γιά τρία ἀκόμη χρόνια στό Γυμνάσιο γιά τήν ὁλοκλήρωση καί συμπλήρωση τῆς βασικῆς τους μορφώσεως. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ νόμου αὐτοῦ ἔχει σάν ἄμεση πρακτική συνέπεια τή μείωση τῆς ὕλης ὅλων τῶν μαθημάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καί ἰδιαίτερα τῶν κεφαλαίων ἐκείνων πού ἢ εἶναι δυσνόητα ἢ δεκτικά παρερμηνείας ἀπό τά παιδιά καί γιά τό λόγο αὐτό θά ἔπρεπε νά μετακινηθοῦν πρός τό Γυμνάσιο, γιά νά διδαχθοῦν ἐκεῖ σέ εὐρύτερη ἔκταση, σέ μεγαλύτερο βάθος καί σέ ὑψηλότερο ἐπίπεδο πνευματικῆς ὡριμότητας.

1. Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς παραλείψεις πού ἀναφέρει ὁ σχολιαστής σας, σᾶς γνωρίζουμε τά ἀκόλουθα:

Οἱ "Πηγές τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας" καί "Ἡ ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία" πού διδάσκονται εὐρύτερα στό Γυμνάσιο, ἔχουν περιληφθεῖ καί στό τελικό κείμενο τοῦ Προγράμματος πού ἐπεξεργάστηκε τό ἁρμόδιο Τμῆμα τοῦ ΚΕΜΕ.

2. Τά περί ἀθεϊσμοῦ καί κομμουνισμοῦ παραμερίστηκαν, γιατί ἡ κατανόηση καί συνειδητοποίηση τῶν θεμάτων αὐτῶν ἀπαιτεῖ κριτική σκέψη καί γενικά ἀντιληπτικές ἱκανότητες ὑπέρτερες τῶν πνευματικῶν δυνάμεων μικρῶν μαθητῶν 11 ἢ 12 ἐτῶν. Ἄλλωστε ἡ θρησκευτική ἀγωγή

τοῦ παιδιοῦ στήν οἰκογένεια, ἡ ἀνάπτυξη τῆς θρησκευτικῆς του συνειδήσεως μέ τήν κατάλληλη σχολική διδασκαλία καί ἡ δημιουργία ἰσχυρῶν θρησκευτικῶν βιωμάτων στό Σχολεῖο μποροῦν νά ἀποτελέσουν τόν ἰσχυρότερο θώρακα τῆς χριστιανικῆς τους πίστεως. Καί αὐτό ἀκριβῶς τό ἀποτέλεσμα ἀποβλέπουν οἱ μεθοδικές ὁδηγίες τοῦ Θρησκευτικοῦ μαθήματος, πού, ὅπως φαίνεται, ὁ συντάκτης τοῦ σχολίου δέν ἔλαβε ὑπόψη του.

Ὡς πρός τόν χιλιασμό, τό ἀντικείμενο αὐτό ἔχει περιληφθεῖ στήν ἑνότητα :"Ἄλλες σύγχρονες θρησκεῖες".

3. Ἡ παράλειψη ὁρισμένων προσευχῶν ἤ κειμένων ("Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι κ.λ.π.), πού τό παιδί ὑποχρεωνόταν νά ἀπαγγέλει μηχανικά, χωρίς νά κατανοεῖ τό περιεχόμενό τους, δέν ζημιώνει τή θρησκευτική ἀγωγή του. Ἄλλωστε οἱ προσευχές πού ἀναφέρονται στό τελικό πρόγραμμα, ὅπως καί οἱ διάφοροι θρησκευτικοί ὕμνοι θεωροῦνται ἀρκετοί γιά τή συμμετοχή τοῦ παιδιοῦ στίς θρησκευτικές ἐκδηλώσεις τοῦ Σχολείου. Ἰδιαίτερα στίς μικρότερες τάξεις ἡ σχολική πρακτική ἀπέδειξε, ὅτι προσευχές μέ μορφή ποιήματος καί προσευχές πού συνθέτουν μόνα τους τά παιδιά, ὑποβοηθούμενα ἀπό τό δάσκαλο, μέ τήν εὐκαιρία κάποιου σημαντικοῦ γεγονότος ἢ θεομηνίες, σοβαρές ἀσθένειες μαθητῶν κλπ.), παίρνουν τέτοια βιωματική ἔκταση στή ψυχή τους, ὥστε τό ἀποτέλεσμα νά εἶναι ἀπείρως ἀνώτερο ἀπό κάθε ἄλλη μορφή προσευχῆς.

4. Τό Τμῆμα, κατά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Θρησκευτικῶν, ἔλαβε σοβαρά ὑπόψη του τήν ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια, ὅτι τό πλῆθος τῶν θρησκευτικῶν γνώσεων, ὅσο καί ἄν αὐτές κρίνονται ἀναγκαῖες γιά τή θρησκευτική ἀγωγή, δέν δημιουργοῦν κατ'ἀνάγκην καί θρησκευτικές συνειδήσεις πού προάγουν στόν ἔμπρακτο χριστιανικό βίο, γιατί ἄν αὐτό συνέβαινε, τότε ἐνάρετοι θά ἔπρεπε νά εἶναι μόνον αὐτοί πού διακρίνονται γιά τή θρησκευτική τους πολυμάθεια. Γιά τό λόγο ἀκριβῶς αὐτό στίς μεθοδικές ὁδηγίες ζητεῖται ἀπό τό δάσκαλο νά μή περιορίζεται στά ἁπλά γνωστικά στοιχεῖα τοῦ θρησκευ-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

τικοῦ μαθήματος, ἀλλά νά τά ἐμπλουτίζει καί μέ στοιχεῖα συναισθηματικά(ἐκκλησιασμός, κατάλληλοι στήν περίπτωση θρησκευτικοί ὕμνοι, θρησκευτικές σχολικές γιορτές, ἐμπέδωση τῆς Χριστοκεντρικῆς ἀρχῆς κλπ), γιατί αὐτά κυρίως ἀναπτύσσουν τή θρησκευτική εὐαισθησία τοῦ παιδιοῦ καί στηρίζουν τήν πίστη του.

Αὐτές τίς μεθοδικές συστάσεις ἀπευθύνει τό ἁρμόδιο Τμῆμα τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό θρησκευτικό μάθημα (σελ. 30) καί γεννᾶται εὔλογα τό ἐρώτημα: "Ολα αὐτά ἀποτελοῦν "δολιοφθορά καί ἐνέργειαν ἀντιχριστιανικήν, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τόν ἀποχριστιανισμόν καί ἀφελληνισμόν" τῶν παιδιῶν μας, ὅπως τό περιοδικό σας ἰσχυρίζεται;

5. Τό τελικό πρόγραμμα περιλαμβάνει καί τούς ἀρχαίους Ἕλληνικούς πολιτισμούς, τά σχετικά μέ τό Φίλιππο καί τά σημαντικότερα ἱστορικά γεγονότα μέχρι τό 1940-41.

6. Τό κεφάλαιο "Ὁ Χριστιανισμός, ἐμφάνιση, διωγμοί, διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ κλπ", ἐπειδή ἔχει κυρίως χαρακτῆρα θρησκευτικό, ἐμπῆκε στή φυσική του θέση, δηλαδή στήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία γιά νά διδαχθεῖ ἐκτενέστερα. Ἐκεῖ, ἐκτός ἀπό τήν ἄλλη ὕλη, ἀναφέρονται καί σχετικές παραπομπές στίς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὥστε νά ἀντλήσει ὁ δάσκαλος τό ὑλικό τῆς διδασκαλίας του ἀπό τίς πρῶτες πηγές, δίνοντας ἀκόμη καί σέ ἐλεύθερη μετάφραση τά πιό ἐνδιαφέροντα ἀποσπάσματα.

7. Τέλος, πληροφορῶ τό περιοδικό σας, ὅτι τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα πού εἶχε ὑπόψη του ὁ σχολιαστής δέν ἀποτελεῖ τό τελικό κείμενο, ἀλλά ἕνα ἁπλό προσχέδιο, πού διανεμήθηκε στούς Ἐπόπτες Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, Ἐπιθεωρητές, Διευθυντές τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί στή Διδασκαλική Ὁμοσπονδία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλεξ. Καρανικόλα μέ ἀντιστοίχους ἀριθμούς Πρωτοκόλλου 90,91,92/12-1-1977, ὄχι γιά νά "ἀναγκάσουν μέ τόν τρόπο τους" τούς διευθυντές τῶν Σχολείων νά τό ἐγκρίνουν, ἀλλά γιά νά ἀκουστεῖ ἡ γνώμη ὅλων αὐτῶν σέ εἰδικές συνεδρίες "τόσο γιά τή δομή,

όσο καί γιά τό περιεχόμενό του". Αύτό καί μόνο ζητᾶ τό ἔγγραφο πού συνοδεύει τήν ἀποστολή τῶν κειμένων τοῦ προσχεδίου. Τίς σχετικέ ἀπαντήσεις καί προτάσεις ἐπεξεργάστηκε ἤδη τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ καί ἔγιναν ὅλες οἱ μεταβολές πού τελικά κρίθηκαν ὀρθές καί ἀναγκαῖες, ὄχι μόνο στά μαθήματα στά ὁποῖα ἀναφέρονται τά σχόλιά μας, ἀλλά σέ ὅλα τά μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΠΥΡ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡΥΔ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 48/1977

Σήμερα, 7 Απριλίου 1977, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών καί Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδρισόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως

Τελική διαμόρφωση τού ώρολογίου Προγράμματος τού Δημοτικού Σχολείου.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη τίς παρατηρήσεις τών Εποπτών, Δ/ντών Παιδαγωγικών Ακαδημιών καί Επιθεωρητών γιά τό ώρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων τού Δημοτικού Σχολείου,

όμόφωνα άποφασίζει τά άκόλουθα:

1)Γιά τό ώρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων τού 6/θεσίου Δημοτικού Σχολείου.

α) Στίς ώρες διδασκαλίας τής Ελληνικής γλώσσας τής Γ' τάξεως νά προστεθεί μία άκόμη διδακτική ώρα (άπό 9 γίνονται 10 ώρες), ή όποία άφαιρείται άπό τίς ώρες διδασκαλίας τού μαθήματος τών Τεχνικών τής ίδιας τάξεως (άπό 3 γίνονται 2 ώρες).

β)Νά μειωθοῦν ἀπό 2 σέ μιά διδακτική ὥρα οἱ ὧρες διδασκαλίας τῆς Γυμναστικῆς τῆς Ε΄ καί ΣΤ΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου.

2)Γιά τό ὡρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων τοῦ 5/θεσίου Δημοτικοῦ Σχολείου.

α)Στίς ὧρες διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας τῆς Γ΄ τάξεως νά προστεθεῖ μία διδακτική ὥρα (ἀπό 9 γίνονται 10 ὧρες), ἡ ὁποία ἀφαιρεῖται ἀπό τίς ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Τεχνικῶν τῆς ἴδιας τάξεως (ἀπό 3 γίνονται 2 ὧρες).

β) Ἀπό τήν πρώτη παρατήρηση τοῦ σχολ. Προγράμματος νά διαγραφεῖ ἡ φράση "ὅπως προβλέπει καί τό ἀναλυτικό .... στίς τάξεις Ε΄ καί ΣΤ΄".

3) Γιά τό ὡρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων τοῦ τετραθεσίου Δημοτικοῦ Σχολείου.

α) Νά μειωθοῦν κατά μία ὥρα οἱ ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Τεχνικῶν τῆς Γ΄ τάξεως.

β) Νά προστεθεῖ στίς ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας τῆς Γ΄ τάξεως μία διδακτική ὥρα (ἀπό 9 γίνονται 10 οἱ ὧρες).

4) Γιά τό ὡρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων τοῦ 3/θεσίου Δημοτικοῦ Σχολείου.

Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

5) Γιά τό ὡρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων τοῦ 2/θεσίου Δημοτικοῦ Σχολείου.

Νά αὐξηθοῦν κατά ἕνα ἡμίωρο οἱ ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος α)τῆς Μουσικῆς καί β) τῆς Γυμναστικῆς στίς τάξεις Α΄, Β΄καί Γ΄.

6) Γιά τό ὡρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων τοῦ μονοθεσίου Δημοτικοῦ Σχολείου.

α) Νά αὐξηθοῦν κατά ἕνα ἡμίωρο οἱ ὧρες διδασκαλίας τῆς Μουσικῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 50/1977

Σήμερα, 19 Ἀπριλίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωΐνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαίδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ὅπού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλαυτίδης, Βασ. Κανδιωτιώτης καί Κων/νος Παυλάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', διότι ἀπουσίαζε στό Ἐξωτερικό.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διόρθωση τοῦ κειμένου τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἀσχολήθηκε, ἐπεξεργάστηκε στήν τελική του μορφή καί διόρθωσε τό κείμενο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν ἑξῆς μαθημάτων: α) τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, β) τῆς Προφορικῆς ἐκφράσεως γ) τῆς Γραμματικῆς, δ) τῆς Ἐκθέσεως καί ε) τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη.

Ἔπειτα ἀπό αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 51/1977

Σήμερα, 20 Απριλίου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.30 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οι κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Γασσιάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρία ο κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', διότι απουσίαζε από εξωτερικό.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως

Τελική διάρθρωση του κειμένου του Αναλυτικού Προγράμματος του Δημοτικού Σχολείου

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια το Τμήμα εθεώρησε, επεξεργάστηκε στην τελική του μορφή και διάρθρωσε το κείμενο του αναλυτικού προγράμματος των εξής μαθημάτων: α) της Σπουδής του Περιβάλλοντος, β) της Φυσικής Αγωγής, γ) της Μουσικής Αγωγής και δ) των Τεχνικών μαθημάτων.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Η γραμματέας

Εύρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 52/1977

Σήμερα, 23 Απριλίου 1977, ημέρα Σάββατο και ώρα 8 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2 - Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων. Παπαδάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν έλαβε μέρος στή συνεδρία ό κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β' διότι απουσίαζε στό εξωτερικό.

Εισηγητής, ό Σύμβουλος Β' της Μέσης Εκπαιδεύσεως κ. Ηλίας Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Χορήγηση βιβλίου Γραμματικής Μ. Τριανταφυλλίδη, όπως αναμορφώθηκε από τό ΚΕΜΕ στην Β' τάξη Δημοτικού Σχολείου.

Ο εισηγητής κ. Ηλίας Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', ανακοινώνει τό περιεχόμενο του έγγράφου αριθμ. Φ. 211.17/16/33767/12-4-1977 του κ. Υπουργού Εθνικής Παιδείας μέ τό οποίο διαβιβάζεται πράξη της Επιτροπής Κρίσεως πού συγκροτήθηκε μέ τήν αριθμ. Φ. 211.13/9/27670/15-3-1977 απόφαση του κ. Υπουργού Παιδείας, σχετική μέ τίς διορθώσεις, βελτιώσεις και μεταβολές πού έπέφερε ή Επιτροπή στό διδακτικό βιβλίο "Νεοελληνική Γραμματική, Εκδ. ΟΕΔΒ 1966" και προτείνει τό βιβλίο τούτο νά καλύψει και τίς ανάγκες του μαθήματος

./.

τῆς Γραμματικῆς τῆς Ε΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τό ἔτος 1977-78.

Τό Τμῆμα, ἔπειτα ἀπό συζήτηση, ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι, ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ἠλία Σπυρόπουλου καί προτείνει τή χορήγηση τῆς Γραμματικῆς Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναμορφώθηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ καί στήν Ε΄ τάξη τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 53/1977

Σήμερα, 23 Απριλίου 1977, ημέρα Σάββατο και ώρα 9.00 συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπ/κών Μελετών και Επιμ/σεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.
Απουσίασε ό κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', γιατί ήταν άσθενής.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Χορήγηση άδειας προκηρύξεως διαγωνισμού ζωγραφικής μεταξύ τών μαθητών τών Δημοτικών Σχολείων τής Σύρου.
2. Κρίσεις στίς παρατηρήσεις και εισηγήσεις τού Τμήματος Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως Κύπρου γιά τό αναμορφωμένο από τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού ΚΕΜΕ αναλυτικό και ωρολόγιο Πρόγραμμα.
3. Ανακοίνωση.

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.
Θέμα 1ο. Χορήγηση άδειας προκηρύξεως διαγωνισμού ζωγραφικής μεταξύ τών μαθητών τών Δημοτικών Σχολείων τής Σύρου.
Ο κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', γιά τό θέμα αύτό θέτει υπόψη τού Τμήματος τά έξής:

./.

Ὁ Νομάρχης Κυκλάδων κ. Ἀντ. Γεωργακόπουλος μέ ἔγγραφό του ἀριθμ. πρωτ. 583/24-3-1977διαβίβασε στό ΚΕΜΕ ἔγγραφο - ἀριθμ. πρωτ. 25/22-3-1977 -τοῦ"Κοινωνικοῦ Ἐκπολιτιστικοῦ Μορφωτικοῦ συλλόγου Σύρας", μέ τό ὁποῖο ζητεῖται νά χορηγηθεῖ ἄδεια προκηρύξεως διαγωνισμοῦ ζωγραφικῆς μέ θέμα "Πῶς βλέπω τόν κόσμο" στά Δημοτικά Σχολεῖα τῆς Σύρου στήν ἀρχή καί ὕστερα στά ἄλλα νησιά τοῦ Νομοῦ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής προτείνει νά ἐπιτραπεῖ ἡ διενέργεια τοῦ διαγωνισμοῦ ζωγραφικῆς μέ τίς προϋποθέσεις 1)ὅτι ὁ διαγωνισμός δέν θά διαταράξει τήν κανονική λειτουργία τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί 2) ὅτι θά δοθοῦν διευκρινήσεις καί σχετικές ἐπεξηγήσεις γιά τό προτεινόμενο θέμα "Πῶς βλέπω τόν κόσμο", γιά τό λόγο ὅτι ἀπευθύνεται σέ μικρούς μαθητές τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καί εἶναι δυνατό ἕνεκα τῆς γενικότητας καί τῆς ἀοριστίας του νά βάλει σέ ἀμηχανία τά παιδιά.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη 1) τό ἔγγραφο τοῦ Νομάρχη Κυκλάδων κ. Ἀντ. Γεωργακόπουλου β) τό ἔγγραφο τοῦ "Κοινωνικοῦ Ἐκπολιτιστικοῦ Μορφωτικοῦ Συλλόγου Σύρας", γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κ. Πασσάκου καί δ) τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Προτείνει τή χορήγηση τῆς σχετικῆς ἄδειας γιά τήν προκήρυξη τοῦ διαγωνισμοῦ ζωγραφικῆς μέ θέμα "Πῶς βλέπω τόν κόσμο" μεταξύ τῶν μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Σύρου, μέ τόν ὅρο ὅτι θά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ προϋποθέσεις πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θέμα 2ο. Κρίσεις στίς παρατηρήσεις καί εἰσηγήσεις τοῦ Τμήματος Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως Κύπρου γιά τό ἀναμορφωμένο ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο Πρόγραμμα.

Ὁ Πρόεδρος, κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τίς παρατηρήσεις καί εἰσηγήσεις τοῦ Τμήματος Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου στό ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, πού ἐπεξεργάστηκε τό Τμῆμα

Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΠΕ, καὶ καλεῖ τὸ συμβούλιο νὰ ἀποφανθεῖ σχετικὰ γιὰ τὴν αἴτησή τους.

Στὸ πρῶτο θέμα ~~Β~~ ὁ κ. Πρόεδρος ~~ἀνέπτυξε~~ γιὰ τὴ σχετικὴ συζήτηση τὶς γενικὲς παρατηρήσεις του γιὰ τὸ γλωσσικὸ θέμα:

1) Τὰ ἀναφερόμενα στὴν ἐξατομίκευση τῆς ἐργασίας, στὴν ἐνιαιοποίηση τοῦ ὅλου γλωσσικοῦ μαθήματος, στὴ διαθεματικὴ προσέγγιση, στὴ σπειροειδὴ διάταξη, στὴν κατάργηση τῶν σχολικῶν τάξεων, στὴν παιδοκεντρικὴ ἀρχὴ κτλ γνωστὰ καὶ σ'αὐτοὺς τοὺς σπουδαστὲς τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ὡς θεωρητικὲς ἀπόψεις δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἐφαρμοσθοῦν σὰν γενικὸς κανόνας στὸ στάδιο αὐτὸ τῆς προσωρινῆς ἀναμορφώσεως τοῦ ἰσχύοντος ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Παρ'ὅλα αὐτὰ οἱ περισσότερες ἀπὸ τὶς ἀπαιτήσεις αὐτές, ὅπως λ.χ. ἡ ἐνιαιοποίηση τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος στὶς μικρὲς ἰδιαίτερα τάξεις Α', Β'καὶ Γ' καθὼς καὶ ἡ Παιδοκεντρικὴ ἀρχή, ἐφαρμόζονται σὲ κάθε μάθημα, ὅταν ἡ φύση του τὸ ἐπιτρέπει.

2) Ἀποτελεῖ ἀναπόβεια ἡ παρατήρηση ὅτι παραβιάζεται ἡ παιδοκεντρικὴ ἀρχὴ καὶ δίνεται ὑπέρμετρη σημασία στὴν ὕλη καὶ στὸν διδασκαλοκεντρισμό, γιατὶ σὲ ὅλες γενικὰ τὶς μεθοδικὲς παρατηρήσεις τῶν μαθημάτων οἱ δάσκαλοι καλοῦνται νὰ λαμβάνουν ὑπόψη τὰ διαφέροντα καὶ τὸ βαθμὸ τῆςδιανοητικῆς ἀναπτύξεως τῶν παιδιῶν καὶ νὰ τοὺς δίνουν εὐκαιρίες αὐτενεργοῦ συμμετοχῆς στὴ διδασκαλία.

3) Σχετικὰ μὲ τὴν παρατήρηση 5 τῆς σελ. 1 ὅτι τὸ πρόγραμμά μας ἀποτελεῖ κάποια παλινδρόμηση ἀπὸ τὸ προηγούμενο, γιὰ τὸ ὁποῖο εἶχε καὶ πάλι δοθεῖ ἡ εὐκαιρία στὸ συντάκτη τῶν παρατηρήσεων νὰ διατυπώσει τὴ γνώμη του, προφανῶς δὲν πρόκειται γιὰ τὸ ἐπίσημο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ 1969 ἀλλὰ γιὰ μιὰ ἀτυχὴ προσπάθεια ριζικῆς ἀλλαγῆς τοῦ προγράμματος ποὺ εἶχε γίνει τὸ 1973-74 χωρὶς συνέχεια.

Τὸ Τμῆμα συμφωνεῖ μὲ τὶς ἀπόψεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ , ὁ ὁποῖος θὰ συνεχίσει τὴν εἰσήγησή του πάνω στὸ θέμα αὐτὸ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ἑπόμενες συνεδρίες τοῦ Τμήματος.

Θέμα 3ο. Ἀνακοίνωση

Ὁ Πρόεδρος, κ. Σπ. Παγιατάκης, ἀνακοινώνει στὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τῆς ἐγκυκλίου ἀριθμ. πρωτ. 491/15-3-1977 μὲ θέμα

"Υποχρεώσεις για την ανάπτυξη του περιβάλλοντος" του Επόπτου Δημοτικής Εκπ/σεως Η' Ανωτέρας Εκπ/κής Περιφερείας κ. Ιωαν. Ι. Παπαγεωργίου.

Δεν υπήρξε άλλο θέμα προς συζήτηση και γι' αυτό έλυσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

ΕΥΑΓ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Η γραμματέας

ΕΥΡΥΔ/ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 54/1977

Σήμερα, 25 Απριλίου 1977, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 π.μ. συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπ/σεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Εμ. Παγιαφθίκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Αναδιδόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Ιασ. Κουιδιτσιώτης και Κων/νος Παπαδάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.
Απουσίαζε ό κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', γιατί ήταν άσθενής.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως:

Επεξεργασία τού αναμορφωμένου Αναλυτικού Προγράμματος των Δημοτικών Σχολείων.

Ο κ. Πρόεδρος εισηγείται τό θέμα και παρατηρεί τά άκόλουθα:

1) Γιά τήν αναμόρφωση τού Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος τού 1969 τό Τμήμα άφιέρωσε περισσότερες άπό 100 συνεδρίες.

2) Εκτός άπό τήν άτομική πείρα τών μελών τού Τμήματος, έρευνήθηκαν προσεκτικά τά νεώτερα πορίσματα τής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας και τής Επιστημονικής Μεθοδολογίας, τά Αναλυτικά Προγράμματα ξένων χωρών, στατιστικά δεδομένα διεθνών Εκπαιδευτικών Οργανισμών και επικουρικά οί άπαντήσεις 44 Διδασκαλικών Συλλόγων Προσώπων Παιδαγ. Ακαδημιών και Πολυθεσίων Σχολείων άπό όλη τήν Επικράτεια (περίπου 500 διδάσκαλοι).

3) Επειτα άπό τή σύνταξή του, τό Πρόγραμμα αύτό έστάλη σέ 150 άποδέκτες, Δ/ντές Παιδαγ. Ακαδημιών, Επόπτες και Επιθεωρητές

καί Β΄ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως γιά νά κρίνουν τό περιεχόμενο καί τή δομή του καί νά ὑποβάλουν στό ΚΕΜΕ τίς παρατηρήσεις τους.

4) Ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἀπαντήσεων πού ἐλάβαμε προκύπτει, ὅτι οἱ ἀποδέκτες κατά ποσοστό περίπου 95% διατύπωσαν γενικά εὐνοϊκές κρίσεις γιά τό Πρόγραμμα, συνοδευόμενες καί ἀπό διάφορες παρατηρήσεις καί γνῶμες, ἐνῶ τό 5% ἤ ἀπέφυγε νά ἐκφέρει ὑπεύθυνη γνώμη σέ πολλά σημεῖα ἤ διατύπωσε γενικότερες ἐπιφυλάξεις.

5) Τό Τμῆμα κατά τήν τελική διαμόρφωση τοῦ Προγράμματος ἀξιολόγησε καί ἔλαβε σοβαρά ὑπόψη του κάθε χρήσιμη παρατήρηση καί σωστή πρόταση.

Γι' αὐτούς τούς λόγους προτείνω τήν τελική ἐπικύρωση τοῦ ἀναμορφωμένου προσωρινοῦ Ἀναλυτικοῦ καί Ὡρολογίου Προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Τό Τμῆμα, ἔπειτα ἀπό σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐπικυρώνει τό τελικό κείμενο τοῦ ἀναμορφωμένου Ἀναλυτικοῦ καί Ὡρολογίου Προγράμματος τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 55/1977

Σήμερα, 26 Απριλίου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τόν Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας του Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.
Απουσίασε ό κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', γιατί ήταν άσθενής.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Μάθημα Κυκλοφοριακής Αγωγής στά σχολεία Δημοτικής Εκπαιδεύσεως (Ερώτηση στή Βουλή του Βουλευτή Εύρυτανίας κ.Κ. Σαφάλη).
2. Απάντηση στή Σχολή Νηπιαγωγών Καλλιθέας γιά τό βιβλίο "Σωματολογία του Παιδιού".
3. Πρόταση του Δ/ντού του 3ου Δημοτικού Σχολείου Νέας Ιωνίας σχετικά με τήν κατάργηση της βαθμολογίας στό Δημοτικό Σχολείο.

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Μάθημα Κυκλοφοριακής Αγωγής στά σχολεία Δημοτικής Εκπαιδεύσεως (Ερώτηση στή Βουλή του Βουλευτή Εύρυτανίας κ. Κ. Σαφάλη).

Ο Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', θέτει υπόψη του Τμήματος τό περιεχόμενο του έγγράφου του Υπουργού Εθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη αριθμ. Φ. 210.3/7/28362/18-3-1977 με τό όποίο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ "ερώτηση" που κατέθεσε στή Βουλή ό Βουλευτής Εύρυτανίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

κ. Κ. Σαφάλης γιά τήν καθιέρωση στά Σχολεῖα τῆς διδασκαλίας τοῦ Κώδικα Ὁδικῆς Κυκλοφορίας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὅτι κατά τήν ἀναμόρφωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἐλήφθη ἡ σχετική πρόνοια, ὥστε τό μάθημα τῆς κυκλοφοριακῆς Ἀγωγῆς νά διδάσκεται τόσο στίς μικρές τάξεις μέσα στά πλαίσια τῆς Σπουδῆς τοῦ Περιβάλλοντος ὅσο καί στίς λοιπές τάξεις στό μάθημα τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη.

Θέμα 2ο. Ἀπάντηση στή Σχολή Νηπιαγωγῶν Καλλιθέας γιά τό βιβλίο "Σωματολογία τοῦ παιδιοῦ"

Ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο (ἀριθμ. πρωτ. 241/21-3-1977) τῆς Διευθύντριας τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Καλλιθέας κ. Κυριαζοπούλου-Βαληνάκη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε ἀναφορά μέ ἀριθμ. πρωτ. 236/18-3-1977 τῆς κ. Μίνας Στεφανοπούλου-Βλάχρινου, καθηγητρίας τῆς Ὑγιεινῆς τῆς ἴδιας Σχολῆς, γιά τήν ἔγκριση ἑνός ἀκόμη βιβλίου Ὑγιεινῆς γιά τίς σχολές Νηπιαγωγῶν. Σ' αὐτό συνηγορεῖ καί ἡ Διευθύντρια τῆς Σχολῆς κ. Βαληνάκη.

Τό Τμῆμα ἀποφαίνεται ὁμόφωνα ὅτι παρέλκει κάθε συζήτηση ἐπάνω στό θέμα αὐτό, γιατί τό θέμα τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί τῶν Σχολῶν Νηπιαγωγῶν ἐλύθη γιά τό σχολ. Ἔτος 1976-1977 μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 93/18-10-76.

Θέμα 3ο. Πρόταση τοῦ Δ/ντοῦ τοῦ 3ου Δημοτικοῦ Σχολείου Νέας Ἰωνίας σχετικά μέ τήν κατάργηση τῆς βαθμολογίας στό Δημοτικό Σχολεῖο.

Ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, γιά τό θέμα αὐτό θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Ὁ Ἐπιθεωρητής Ι΄ Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας Ἀθηνῶν κ. Δημ. Βαγενᾶς διαβίβασε στό ΚΕΜΕ μέ ἔγγραφό του -ἀριθμ. πρωτ. 264/18-3-77- πρόταση τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 3ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ν. Ἰωνίας κ. Δημ. Κασιώτη μέ θέμα τήν κατάργηση τῆς βαθμολογίας στό Δημοτικό Σχολεῖο.

Τό Τμῆμα ἀποφαίνεται ὅτι κατά τή συζήτηση τοῦ Προεδρικοῦ διατάγ-

ματος γιά τή λειτουργία τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ἐλήφθησαν τελικές ἀποφάσεις ἀπό τό ΚΕΜΕ γιά τό θέμα αὐτό.

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΠΑΤΙΛΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡΥΔ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πράξη 56/1977

Σήμερα, 28 Απριλίου 1977, ήμερα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ὑφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βορδάκης, Βασ. Κανιδιστιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως.

1. Αἰτήσεις γιά ἔγκριση ἐποπτικῶν μέσων τῶν 1) Π. Βαβλάγρη καί 2) Ἑλένης Κοβρῆ.
2. Ἐπιμορφωτικές συγκεντρώσεις δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν στήν "Ἐθνική Ἑστία".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο: Αἰτήσεις γιά ἔγκριση ἐποπτικῶν μέσων τῶν 1) Π.Βαβλάγρη καί 2)Ἑλένης Κοβρῆ.

Ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο ἀριθμ. 32253/29-3-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη διαβιβάσθηκαν στό ΚΕΜΕ οἱ αἰτήσεις τῶν 1) Π.Βαβλάγρη καί 2) Ἑλένης Κοβρῆ, πού ἀνα-

φέρονται ἡ πρώτη στήν ἀξιολόγηση Ἐποπτικῶν μέσων γιά τό Νηπιαγωγεῖο καί ἡ δεύτερη στήν ἔγκριση καταλληλότητας ἑνός ἀριθμητηρίου.

Στήν συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει ὅτι δέν εἶναι δυνατόν τό Τμῆμα νά γνωμοδοτήσει γιά τό θέμα αὐτό, χωρίς νά λάβει προηγουμένως ἄμεση γνώση τοῦ τρόπου χρησιμοποιήσεως τῶν Ἐποπτικῶν μέσων.
Γι'αὐτό προτείνει νά κληθοῦν σέ προσεχῆ συνεδρία οἱ ἐνδιαφερόμενοι γιά νά ἐνημερώσουν τό Τμῆμα γιά τόν τρόπο χρησιμοποιήσεώς τους, ἔστε νά διαπιστωθεῖ ὁ βαθμός τῆς διδακτικῆς τους χρησιμότητας.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τίς αἰτήσεις τῶν Π.Βαβλιάρη καί Ἑλένης Καβρῆ, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σπ. Παγιατάκη καί δ) τή σχετική συζήτηση, ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Προτείνει νά κληθοῦν σέ προσεχῆ συνεδρία οἱ ἐνδιαφερόμενοι γιά νά ἐνημερώσουν τό Τμῆμα γιά τόν τρόπο χρησιμοποιήσεως τῶν ἐποπτικῶν μέσων, ἔστε νά διαπιστωθεῖ ὁ βαθμός τῆς διδακτικῆς τους χρησιμότητας.

Θέμα 2ο: Ἐπιμορφωτικές συγκεντρώσεις δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν στήν "Ἐθνική Ἑστία".

Ὁ Εἰσηγητής κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος ἔγγραφο-ἀριθμ. φ. 516.1/32/6286/21-3-77 τοῦ Ἐθν. Ἱδρύματος "Ὁ Βασιλεύς Παῦλος" πού ἀναφέρεται στίς ἐπιμορφωτικές συγκεντρώσεις δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν στήν Ἐθνική Ἑστία, μέ τό ὁποῖο καλεῖται τό ΚΕΜΕ νά θέσει στή διάθεσή του ὁμιλητές, νά καθορίσει θέματα εἰδικῶν εἰσηγήσεων καί γενικότερα νά συμβάλει στήν καλύτερη ὀργάνωση τῶν ἐπιμορφωτικῶν συγκεντρώσεων δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν στήν Ἐθνική Ἑστία.
Ἐπίσης πληροφορεῖ τό Τμῆμα ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ διατύπωσε τή γνώμη ὅτι τρεῖς ἀπό τούς συμβούλους μποροῦν νά μελετήσουν τά θέματα πού πρόκειται νά ἀναπτυχθοῦν στούς φιλοξενουμένους ἐκπαιδευτικούς καί νά εἰσηγηθοῦν σχετικά στό Τμῆμα γιά τή λήψη τελικῶν ἀποφάσεων.

./.

Ὁ κ. Εἰσηγητής ἔχει τή γνώμη ὅτι πρέπει στίς συγκεντρώσεις αὐτές νά ἀναπτυχθοῦν θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τίς ἐργασίες τοῦ Τμήματος καί εἰδικότερα μέ τό προσαρτημένο ἀναμορφωμένο Πρόγραμμα καί τό νέο πού θά ἀρχίσει νά συντάσσεται ἀπό τό Τμῆμα.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης λέγει τά ἑξῆς:
"Τά θέματα πού θά ἀναπτυχθοῦν πρέπει κυρίως νά σχετίζονται μέ τά ἀναμορφωμένα στοιχεῖα τοῦ ἀναλυτικοῦ καί ἀρολογίου προγράμματος, ὥστε οἱ δάσκαλοι νά ἐννοήσουν τούς λόγους πού ἐπέβαλαν τίς μεταβολές, τίς ἀλλαγές πού ἀφοροῦν τούς σκοπούς τῶν διαφόρων μαθημάτων καί τέλος τίς καινοτόμες μεθοδικές ὑποδείξεις πρός στίς ὁποῖες θά πρέπει νά στραφεῖ ἡ προσοχή τους. Τοῦτο δέν ἀποκλείει νά τεθοῦν ὁπόψη τῶν φιλοξενουμένων δασκάλων καί οἱ γενικές ἀρχές τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, τοῦ ὁποίου τή σύνταξη ἄρχισε ἤδη τό Τμῆμα".
Ἐπίσης φρονεῖ ὅτι μέσα στίς ὁμιλίες αὐτές θά πρέπει νά περιληφθοῦν καί θέματα πού ἀναφέρονται στούς σκοπούς καί στίς γενικότερες ἐπιδιώξεις τῆς συντελουμένης Ἐκπ/κῆς μεταρρυθμίσεως καί αὐτό γιατί πολλοί ἀπό τούς δασκάλους πού θά φιλοξενηθοῦν δέν εἶχαν τήν εὐκαιρία νά ἀκούσουν ὑπεύθυνα τίποτε τό σχετικό μέ τό σοβαρότατο αὐτό θέμα.

Τό Τμῆμα, ἔπειτα ἀπό συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

ὅρίζει τούς κ.κ. Θεμ. Βορόβκη, Κων/νο Πασαβίκο καί Δήμ. Ἀνδριόπουλο, Συμβούλους Β', ὡς εἰσηγητές τοῦ προγράμματος τῶν ὁμιλιῶν.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 57/1977

Σήμερα, 3 Μαΐου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλαντίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Ι. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και η γραμματέας του Τμήματος κα Ευρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Θέματα ημερησίας διατάξεως

Θέμα 1ο. Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Βασική γραμματική της δημοτικής γλώσσας' χωρίς κανόνες του Στράτη Γ. Τσάκωνα.

Θέμα 2ο. Εισήγηση αδείας στον κ. Σπ. Παντελή, δι/λο, για διεξαγωγή έρευνας.

Θέμα 3ο. Συνέχεια συζητήσεως για την κριτική του αναλυτικού προγράμματος από το Τμήμα Στοιχειωδους Εκπαιδεύσεως του Υπουργείου Παιδείας Κύπρου.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

1 Α) Στη συνέχεια ο εισηγητής για το πρώτο θέμα της ημερησίας διατάξεως "Γνωμοδότηση για το βιβλίο: Βασική γραμματική δημοτικής γλώσσας χωρίς κανόνες, του Στράτη Τσάκωνα" κ. Β. Κονιδιτσιώτης θέτει

ὑπόθη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Ὑποβάλλεται νομότυπη γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο τοῦ Στράτη Τσάκωνα, συνταξιούχου διδασκάλου, "ΒΑΣΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ χωρίς κανόνες".

Ἀποτελεῖται ἀπό 82 σελίδες καί εἶναι γραμμένο μέ βάση τή Γραμματική τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη καί τή Νεοελληνική Σύνταξη τοῦ Ἀλκ. Τζάρτζάνου.

Χωρίζεται σέ πέντε (5)μέρη: 1) Φθογγολογικό, 2) Τυπολογικό, 3) Συντακτικό, 4) Γλωσσικά μαθήματα :Λεξιλόγιο καί 5) Ἀναθεώρηση γραμματικῆς τῆς δημοτικῆς γλώσσας.

Δέν εἶναι προσαρμοσμένο στή Νεοελληνική Γραμματική τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη-Ἔκδοση Ο.Ε.Δ.Β. 1975, γιατί τυπώθηκε λίγο πρίν ἀπό αὐτή.

Κύριο γνώρισμα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι ἡ πρωτοτυπία παροχῆς τῆς ὕλης διδασκαλίας μόνο μέ παραδείγματα χωρίς κανόνες. Ἡ διατύπωση τῶν κανόνων ἀφήνει ἔπειτα νά κάνει ὁ μαθητής, ἀφοῦ παρατηρήσει τά παραδείγματα, κατά τήν ἐπαγωγική διαδικασία καί αὐτενεργά.

Μειονέκτημα εἶναι τό ὅτι τά παραδείγματα δίνονται ἕτοιμα στό μαθητή μέ λέξεις ἀποκομμένες ἀπό τίς φυσικές γλωσσικές ὁλότητες-προτάσεις καί κείμενα.

Ἡ ἄσκηση τῶν μαθητῶν καί ἡ ἐμπέδωση τῶν νέων γνώσεων διευκολύνεται μέ τήν εὕρεση καί ἄλλων ὀχετικῶν παραδειγμάτων ἀπό τό μαθητή καί τή συμπλήρωση τῶν κενῶν χώρων πού ὑπάρχουν στούς πίνακες τοῦ βιβλίου.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ὁ κ. εἰσηγητής προτείνει νά γνωματεύσει τό Τμῆμα, ὅτι τό βιβλίο τοῦ Στράτη Τσάκωνα "ΒΑΣΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ χωρίς κανόνες" εἶναι πρωτότυπη ἐργασία, διευκολύνει ὡς ἕνα σημεῖο τήν αὐτενέργεια τῶν μαθητῶν

καί θά ἦταν χρήσιμο βοήθημα γιά τό μαθητή καί τό δάσκαλο ἄν προσαρμοζόταν ἡ Νεοελληνική Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη -Ἔκδοση Ο.Ε.Δ.Β. 1976.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη :

α) τήν αἴτηση τοῦ κ. Στράτη Τσάκωνα, σύν/χου διδασκάλου,

β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Β. Κονιτσιώτη καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό βιβλίο τοῦ Στ. Τσάκωνα "Βασική γραμματική τῆς Δημοτικῆς γλώσσας, χωρίς κανόνες" παρουσιάζεται μέ ἀναμφισβήτητη πρωτοτυπία στή διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς τῆς Δημοτικῆς γλώσσας, χωρίς νά παραβιάζει κανόνες.

Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή γραμμένο θά μποροῦσε νά βοηθήσει τό δάσκαλο στήν ὀργάνωση τῆς διδασκαλίας τῆς Γραμματικῆς, μόνον ἄν προηγουμένως προσαρμοζόταν τό ὕλικό του στήν ἐγκεκριμένη γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναμορφώθηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ.

Θέμα 2ο.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Χορήγηση ἀδείας στόν κ. Σπ. Παντελῆ, διδ/λο, γιά διεξαγωγή ἔρευνας" κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ τμήματος τά ἑξῆς:

./

1) Τή σχετική ἀπόφαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως πού περιέχεται στήν πρᾶξη του ἀριθμ. 115/9-12-1976.

2) Τό ἔγγραφο ἀρ. θμ. 1048α/23-2-1976 τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ πρός τό Ὑπουργεῖο Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γ.Ε Ὑπ. Ἐκπ/σεως, Δ/νση Ἐφ. Προγραμ. Δ.Ε.Π.Σ. Τμῆμα Δ'), μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε ἡ παραπάνω πράξη τοῦ Τμήματος.

3) Τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Βάλλη ἀριθμ. Φ.309.4/26/29043/17-3-1977, μέ τό ὁποῖο διαβιβάζονται ἀπό ΚΕΜΕ συμπληρωματικά ἡ ἀπό 25-2-1977 ἀναφορά τοῦ ἐπικ. κ. Σπ. Παντελῆ μέ τή σχετική ἀλληλογραφία, γιά γνωμοδότηση.

4) Τόν τίτλο τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς καί τό σκοπό τῆς ἔρευνας, τό διάγραμμα τῆς στατιστικῆς διαδικασίας, τά σχετικά TESTS καί τό ἐρωτηματολόγιο, ἐγκεκριμένα ἀπό τούς Καθηγητές ADAMS καί ROBERTS τοῦ Τμήματος τῶν Παιδαγωγικῶν τοῦ Πανεπιστημίου DUNDEE τῆς Σκωτίας.

5) Τό ἄρθρ. 3, παράγρ. 2 τοῦ ἀρθρου 1 τοῦ Νόμου 186/75 σύμφωνα μέ τό ὁποῖο "τό ΚΕΜΕ γνωμοδοτεῖ ἐπί παντός ἐρωτήματος τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων σχετικοῦ πρός τό ἀντικείμενον τῶν ἁρμοδιοτήτων του".

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής παρατηρεῖ ὅτι:

α) Τά συμπληρωματικά στοιχεῖα τῆς ἔρευνας πού ὑποβλήθηκαν στό ΚΕΜΕ, εἶναι ἐκεῖνα πού ζητήθηκαν ἀπό τόν κ. Παντελῆ μέ σχετική ἀπόφαση (πραξ. 115/9-12-76) τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως

β) Τά TESTS καί τό ἐρωτηματολόγιο πού θά χρησιμοποιηθοῦν στήν ἔρευνα εἶναι συνταγμένα μέ ἐπιμέλεια καί σαφήνεια καί κατά τή σύνταξή τους ἔχουν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅλα τά ἀπαραίτητα κριτήρια καί οἱ προϋποθέσεις τῆς ἐρευνητικῆς διαδικασίας.

γ) Τό θέμα τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς "IMPLICATIONS OF LANGUAGE PROPLEMS FOR EDUCATION IN GREECE" τοῦ κ. Παντελῆ εἶναι ἐνδιαφέρον γιατί ἀναφέρεται σέ γλωσσικό πρόβλημα ἀπό ἀπόψεως ἐκπαιδευτικῆς.

Γιά τούς παραπάνω λόγους ὁ κ. Εἰσηγητής ἔχει τή γνώμη ὅτι τό Τμῆμα πρέπει νά γνωμοδοτήσει θετικά γιά τή χορήγηση τῆς σχετικῆς ἀδείας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τήν πρᾶξη τοῦ ἀριθμ. 115/9-12-76, β) τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ποσείδου τοῦ ΚΕΜΕ (ἀριθμ. 1843α'/23-12-76) πρός τό Ὑπουργεῖον Παιδείας, γ) τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας ἀριθμ. Φ. [illegible]9.4/26/21043/17-3-1977 πρός τό ΚΕΜΕ, δ) τά συμπληρωματικά στοιχεῖα τῆς ἔρευνας πού ὑποβλήθηκαν στό ΚΕΜΕ ἀπό τόν κ. Παντελῆ, ε) τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ καί τή σχετική συζήτηση μετ' ἐξ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1. Γνωμοδοτεῖ νά ἐγκυθεῖ ἡ χορήγηση ἀδείας στό δάσκαλο κ. Σπ. Παντελῆ γιά διεξαγωγή ἔρευνας μέ σκοπό τή συγγραφή διδακτορικῆς διατριβῆς, γιατί α) τηροῦνται ὅλες οἱ προϋποθέσεις τῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας καί στατιστικῆς διαδικασίας, β) ἔχουν ληφθεῖ ὑπόψη ὅλα τά ἀπαιτούμενα κριτήρια κατά τή σύνταξη τοῦ ΠΕΣΠΕ καί τοῦ ἐρωτηματολογίου καί γ) κρίνεται ἀξιόλογη ἡ ἐμπειρική καί συγκριτική θεώρηση τοῦ θέματος τῆς διατριβῆς.
2. Παρακαλεῖ νά ὑποβληθοῦν στό ΚΕΜΕ (Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης) τά ἀποτελέσματα τῆς παραπάνω ἔρευνας γιά ἐνημέρωσή του.

Θέμα 3ο. Γιά τό τρίτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Συνέχεια συζητήσεως γιά τήν κριτική τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἀπό τό Τμῆμα Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου" τό Τμῆμα ἐπιφυλάσσεται νά συζητήσει σέ μιά ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδρίες του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔλυσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ν. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ γραμματέας

ΕΥΡΥΔ. ΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 58/1977

Σήμερα, 4 Μαΐου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.30 πρωϊνή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τόν Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας του Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Έλαβε μέρος στή συνεδρίαση και ό κ. Χριστιάς, Εισηγητής.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως

Σύνταξη προκηρύξεων γιά τή συγγραφή βιβλίων τών Δημοτικών Σχολείων.

Στην αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Πρόεδρος του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', λέγει ότι θά πρέπει νά όρισθούν οί γενικές βασικές αρχές της προκηρύξεως και σέ συνέχεια νά δοθούν λεπτομερείς όδηγίες γιά τή συγγραφή τών βιβλίων τών Δημοτικών Σχολείων.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση κατά τήν όποία έγινε ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τών μελών,

Αποφαίνεται

Ορίζει τίς έξής γενικές αρχές πού πρέπει νά έχουν υπόψη τους οί συγγραφείς τών βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου:

1)Νά ακολουθήσουν πιστά και χωρίς παρεκκλίσεις τό αναλυτικό πρόγραμ-

μα. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι πρέπει νά περιορισθοῦν σέ μιά μηχανική διαδοχή τῆς ὕλης, ὅπως ἀναγκαστικά ἀναφέρεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Ἀντίθετα ἔχουν τήν εὐχέρεια ἀλλά καί τήν ὑποχρέωση κατά τή συγγραφή νά διαρθρώσουν τήν ὕλη σέ εὐρύτερες ἑνότητες πού ἔχουν κάποια ἐσωτερική συνοχή γύρω ἀπό ἕνα κεντρικό πυρήνα. Βέβαια ἡ ἀπαίτηση αὐτή ἰσχύει γιά ὅσα μαθήματα προσφέρονται γιά μιά τέτοια ἑνοποίηση.

Οἱ ἑνότητες αὐτές δέν εἶναι ἀνάγκη νά ἔχουν τήν ἴδια δομή ἀλλά νά διαφοροποιοῦνται ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενο καί τήν ἰδιομορφία τῆς ὕλης κάθε μαθήματος.

2) Τό σκοπό τοῦ κάθε μαθήματος, ὁ ὁποῖος κατά τήν ἀνάπτυξη τῆς ὕλης πρέπει νά καθοδηγεῖ τή γενική πορεία τῆς συγγραφῆς, ὥστε νά ἀποφεύγεται κάθε ἀντίφαση μεταξύ αὐτοῦ καί τοῦ ἀναπτυσσομένου θέματος. Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τούς εἰδικότερους σκοπούς ἤτις εἰδικότερες ἐπιδιώξεις, ὅπου ἀναφέρονται.

3) Νά τηρεῖται ἡ διάταξη τῆς ὕλης μέ τή σειρά πού καθορίζεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Αὐτό ὅμως δέν ἀποκλείει τή δυνατότητα περιορισμένων παρεκκλίσεων κατά τή διάταξη καί τήν ὀργάνωση τῆς ὕλης, ἐάν τοῦτο δικαιολογεῖται ἀπό συγκεκριμένη διδακτική ἤ μεθοδική σκοπιμότητα.

4) Νά ὑπάρχει ὁμοιομορφία στή γλῶσσα, πού θά πρέπει νά προσαρμοσθεῖ στή Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, τήν ἀναμορφωμένη ἀπό τό ΚΕΜΕ, καί νά καταβληθεῖ προσπάθεια ἀποφυγῆς ἰδιωματικῶν ἐκφράσεων καί ἀκροτήτων.

5) Ἡ εἰκονογράφηση πρέπει νά εἶναι σέ ἀπόλυτη ἀντιστοιχία μέ τό περιεχόμενο τοῦ κεφαλαίου στήν κατάλληλη θέση, νά εἶναι καλλίσθητη ἔγχρωμη κατά τό δυνατόν πολύχρωμη χωρίς χρωματικές ὑπερβολές καί σέ μέγεθος κανονικό. Πρέπει νά ἀποφευχθοῦν κατά τό δυνατόν εἰκονογραφήσεις ἀπό παλαιά γνωστά κείμενα ἐκτός ἄν πρόκειται γιά ἀντίγραφα πινάκων ἀναγνωρισμένων καλλιτεχνῶν.

Μετά ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐπ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 59/1977

Σήμερα, 5 Μαΐου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδισιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο. Χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν καθηγητή Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας τῆς Φλώρινας κ. Γ. Βασιλείου.

Θέμα 2ο. Ξυλληψιατικές ἀπόψεις γιά τίς γενικές ἀρχές τῆς προκηρύξεως γιά τή συγγραφή σχολικῶν βιβλίων καί γενικότερα τῶν γλωσσικῶν ζητημάτων.

Θέμα 3ο. Ἀνακοίνωση.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

1)Στή συνέχεια γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν καθηγητή Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας τῆς Φλώρινας κ.Γ.Βασιλείου" τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ.Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ.309.4/40/40421/22-4-1977, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ἡ μέ ἀριθμ. 35898/6-4-1977 αἴτηση τοῦ κ.Γ.Βασιλείου, καθηγητῆ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Φλωρίνης, γιά χορήγηση ἀδείας γιά ἔρευνα, β) τά σχετικά δικαιολογητικά πού διαβιβάστηκαν μέ τό ἴδιο ἔγγραφο γιά τήν ἔγκριση τῆς ἄδειας, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμ-

βούλου τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ν. Πετρουλάκη καί 6) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἀναβάλλει τή λήψη ἀποφάσεως ἕως ὅτου ὑποβληθεῖ ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο ἀπό ΚΕΜΕ διάγραμμα ἐρευνητικῆς ἐργασίας καί στατιστικῆς διαδικασίας (ἀναλύσεως), ἀπαραίτητο στοιχεῖο γιά τή χορήγηση τῆς ζητουμένης ἀδείας.

2) Γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Συμπληρωματικές ἀπόψεις γιά τίς γενικές ἀρχές τῆς προκηρύξεως γιά τή συγγραφή σχολικῶν βιβλίων καί γενικότερα τῶν γλωσσικῶν μαθημάτων" τό Τμῆμα ἐπιφυλάσσεται νά συζητήσει σέ μία ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδρίες του.

3) Ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τό περιεχόμενο ἐγκυκλίου ἀριθμ. πρωτ. Φ.210.3/13/43217/29-4-1977 τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννοπούλου, πού ἀναφέρεται στήν κατάργηση τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων στό Γυμνάσιο ἀπό τό σχολ. ἔτος 1977-78.

Ἔπειτα ἀπό αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 60/1977

Σήμερα, 10 Μαΐου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α' οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β' καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιά τό Σχέδιο Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τῆς διαδικασίας διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ καί τῆς κατ' αὐτόν ἐξεταστέας ὕλης, πρός πλήρωσιν θέσεων Ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῶν Σχολείων Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα ὁ κ. Θεμ. Βαβδάκης, Σύμβουλος Β' θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 350.2/3/40951/22-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ Σχέδιο Προεδρικοῦ διατάγματος "περί τῆς διαδικασίας διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ καί τῆς κατ' αὐτόν ἐξεταστέας ὕλης, πρός πλήρωσιν θέσεων Ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῶν Σχολείων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως" γιά σχετική γνωμάτευση σύμφωνα μέ τήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75.

Ἡ ἀλληλογραφία στάλθηκε ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ στήν Ὁμάδα Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρά τῷ ΚΕΜΕ γιά προεισήγηση. Ἡ προεισήγηση αὐτή ὑποβλήθηκε στόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως στίς 4 Μαΐου 1977.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βαρθάκης λέγει ὅτι τό σχέδιο Προεδρικοῦ διατάγματος ἐκδίδεται σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 22 τ τοῦ Ν. 309/1976 καί κάνει τίς παρατηρήσεις του πάνω στά 12 ἄρθρα τοῦ διατάγματος, ἀπό τά ὁποῖα ἀποτελεῖται.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας ἀριθμ. Φ. 350.2/3/40951/22-4-1977, β) τό κείμενο τοῦ Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί διεξαγωγῆς ..... Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως", γ) τό πρακτικό ἀριθμ. 86/29-4-1977 τῆς Ὁμάδας Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρά τῷ ΚΕΜΕ, δ) τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Θ. Βαρθάκη καί ε) τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁ μ ό φ ω ν α γ ν ω μ α τ ε ύ ε ι :

1) Γιά τό ἄρθρο 1:
Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.
2) Γιά τό ἄρθρο 2 "Προκήρυξις διαγωνισμοῦ- Ὑποβλητέα δικαιολογητικά".

Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ἡ λέξη "ἰδιοχείρου".

3) Γιά τό ἄρθρο 3 "Ἐπιτροπή διαγωνισμοῦ"

α) Ἡ πρώτη παράγραφος τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: "Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων συγκροτεῖται ἐπιτροπή διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ, ἀποτελουμένη ἐξ ἑνός Συμβούλου τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἑνός Δ/ντοῦ Παιδαγωγ. Ἀκαδημίας ἢ Σχολῆς Νηπιαγωγῶν κατά προτίμησιν ἐκ τῶν ἐχόντων εἰδικάς σπουδάς, τοῦ Προϊσταμένου Ὑπηρεσίας Ἐκπ/σεως τῆς Γενικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἑνός Ἐπιθεωρητοῦ Εἰδικῆς ἀγωγῆς ἢ ἐλλείψει τούτου ἐξ ἑνός Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως ἔχοντος εἰδικάς σπουδάς εἰς τήν ἀλλοδαπήν βεβαιουμένας διά πτυχίον LICENCE ἢ MASTER, ἑνός καθηγητοῦ Παιδαγωγικῶν τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἢ ἑνός καθηγητοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἢ Σχολῆς Νηπιαγωγῶν ἐκ τῶν ἐχόντων εἰδικάς σπουδάς (τουλάχιστον πτυχίον LICENCE ἢ MASTER)".

β) Στό ἐδάφιο α τῆς παραγράφου 2 ὁ ἀριθμός 20 νά ἀντικατασταθεῖ μέ τόν ἀριθμό 30.

γ) Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 2 νά προστεθεῖ ἡ φράση "καί κατανέμει εἰς τάς αἰθούσας τούτου τούς ὑποψηφίους κατά τήν ἀλφαβητικήν σειράν τοῦ ἐπωνύμου των".

δ) Στό ἐδάφιο γ τῆς ἴδιας παραγράφου τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά προστεθεῖ ἡ φράση " τό σῖτημα καί τάς αἰθούσας ὅπου οὗτοι πρόκειται νά διαγωνισθοῦν".

ε) Στό ἐδάφιο δ' τῆς ἰδιου παραγράφου, ὕστερα ἀπό τίς λέξεις "τῆς Δ.Ε." νά προστεθεῖ ἡ φράση "κατανέμει αὐτούς εἰς τάς ἀιθούσας".

στ) Στό ἐδάφιο ε' τῆς ἴδιας παραγράφου νά διαγραφεῖ ἡ φράση: "ὡς καί τούς βαθμολογητάς αὐτῶν".

ζ) Στό ἐδάφιο η τῆς ἴδιας παραγράφου μετά τίς λέξεις "τό ὁποῖον" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "ἤθελεν".

4) Γιά τό ἄρθρο 4 "Ἐξεταστέα μαθήματα".

α) Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Οἱ μετέχοντες τοῦ διαγωνισμοῦ ἐξετάζονται εἰς τά ἀκόλουθα μαθήματα μόνον γραπτῶνς:

1) Ἔκθεσιν ἐπί παιδαγωγικοῦ θέματος.
2) Ψυχολογικά προβλήματα μειονεκτούντων παίδων ἤ ἐφήβων.
3) Εἰδικήν Διδακτικήν τῶν Εἰδικῶν Σχολείων καί Νηπιαγωγείων.
4) Θέματα ὀργανώσεως καί Διοικήσεως τῆς Ἐκπ/σεως καί εἰδικώτερον τῆς ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῶν Εἰδικῶν Σχολείων καί Νηπιαγωγείων".

β) Νά διαγραφεῖ ἡ δεύτερη παράγραφος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ "εἰς τήν Ἔκθεσιν ..... ἐμφάνισις τοῦ γραπτοῦ".

γ) Ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαμορφωθεῖ ὡς ἑξῆς: "Εἰς ἕκαστον τῶν ἄλλων ἐξεταζομένων μαθημάτων ὁρίζεται καί βαθμολογεῖται ἡ ἐπιστημονική ἀνάπτυξις τοῦ θέματος καί ἡ ἱκανότης πρός ὀρθήν γλωσσικήν διατύπωσιν"

5) Γιά τό ἄρθρο 5 "Ἐκλογή τῶν θεμάτων":

α) στήν πρώτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "ἐντός τοῦ ἀναγκαίου χρόνου" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη "ὀλίγου"

β) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις " καί ἀριθμεῖ".

γ) Νά διαγραφεῖ ἡ πρώτη πρόταση "Ἕκαστον .....ἐρωτήσεων" τῆς δεύτερης παραγράφου τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

6) Γιά τό ἄρθρου 6 "Διεξαγωγή τοῦ διαγωνισμοῦ".

α) Στό τέλος τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση " τάς ὑπό τῶν ἐξετηρητῶν ὑποδεικνυομένας εἰς αὐτούς θέσεις" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση " τάς προκαθορισθείσας θέσεις των".

β) Στό τέλος τῆς παραγράφου 2 νά προστεθεῖ ἡ φράση "μέ τήν ἔνδειξιν" λόγῳ μή ἐγκαίρου προσελεύσεως".

γ) Στό τέλος τῆς παραγράφου 6 νά προστεθεῖ ἡ φράση "Μετά τήν ἐκφώνησιν οὐδεμία παρέχεται διασάφησις ἤ ὁδηγία σχετική μέ τά θέματα".

δ) Στήν παράγραφο 8 ἡ φράση "ἀ ὁ τρεῖς νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "ἐπί τρεῖς".

ε) Στήν πρώτη πρόταση τῆς παραγράφου 9 νά διαγραφεῖ ἡ φράση " ὡς

καί εἷς ἐπόπτης ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἢ τῶν ἀναπληρωτῶν των".

στ) Στήν παράγραφο 10 νά διαγραφοῦν οἱ φράσεις: "ἢ ἀποχωροῦντες πρό τοῦ πέρατος τ ῆς ἐξετάσεως μαθήματος τινος" καί "ἢ ἐπιθέτοντες εἰς τά γραπτά των σημεῖα ἀναγνωρίσεως".

ζ) Στήν παράγραφο 11 ἡ λέξη "περαίνων" νά ἀντικατασταθεῖ μέ λέξη "μετά"

η) Στήν τετάρτη σειρά τῆς παραγράφου 13 νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "τόν ἐπί τῆς αἰθούσης".

θ) Στήν ἴδια παράγραφο πρός τό τέλος τῆς σελ. 7 νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "καί ἐπόπτου".

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

ΕΥΡ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Η Γραμματέας

ΕΥΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 61/1977

Σήμερα, 11 Μαΐου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν και Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τό σχέδιο Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τῆς διαδικασίας διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ και τῆς κατ'αὐτόν ἐξεταστέας ὕλης πρός πλήρωση θέσεων Ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῶν Σχολείων Δημοτικῆς Εκπ/σεως".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση γιά τά ὑπόλοιπα ἄρθρα τοῦ Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί διαδικασίας διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ και τῆς κατ'αὐτόν ἐξεταστέας ὕλης πρός πλήρωση θέσεων Ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῶν Σχολείων Δημοτικῆς Εκπ/σεως". (Τά ἄρθρα 1,2,3,4,5 και 6 αὐτοῦ τοῦ προεδρ. διατάγματος συζητήθηκαν σέ προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 60/10-5-77).

Τό Τμῆμα,ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τή σχετική συζήτηση ὁμόφωνα γνωματεύει:

1. Γιά τό ἄρθρο 7 "Βαθμολόγησις γραπτῶν δοκιμίων":

Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς:"Διά τήν βαθμολόγησιν τῶν γραπτῶν δοκιμίων ὁρίζονται δι'ὑπουργικῆς ἀποφάσεως μετά πρότασιν τοῦ προϊσταμένου τῆς ὑπηρεσίας Εκπ/σεως τῆς Γεν. Δ/νσεως Γενικῆς Εκπ/σεως τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀνά δύο κατά μάθημα βαθμολογηταί και ἰσάριθμοι ἀναβαθμολογηταί ἐκ τοῦ Παιδαγωγικοῦ

προσωπικοῦ τοῦ Τμήματος Εἰδικῆς ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως ἢ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἢ Σχολῶν Νηπιαγωγῶν κατά προτίμησιν ἐκ τῶν ἐχόντων εἰδικάς πρός τά ἐξεταζόμενα μαθήματα σπουδάς, ἢ ἐκ τῶν Ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῆς ἀγωγῆς ἢ Ἐπιθεωρητῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως ἐχόντων Εἰδικάς σπουδάς καί Λυκειαρχῶν ἢ Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως εἰδικότητος Φιλολόγων ὡς συνεξεταστῶν μεθ' ἑνός Παιδαγωγοῦ εἰς τό μάθημα "Ἔκθεσις ἐπί παιδαγωγικοῦ θέματος" .

2. Γιά τό ἄρθρο 8 "Κωλύματα".
   Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.
3. Γιά τό ἄρθρο 9 "Βαθμολογική Κλίμαξ"
   Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.
4. Γιά τό ἄρθρο 10:
   Στήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "τῶν πέντε μονάδων" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "τῶν τεσσάρων (4) μονάδων".
5. Γιά τό ἄρθρο 11 "Μεταβατικαί διατάξεις".
   Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.
6. Γιά τό ἄρθρο 12 "Ἔναρξις ἰσχύος":
   Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρθδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 62/1977

Σήμερα, 12 Μαΐου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄ καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο. Ἐπικύρωση προηγουμένων ἀποφάσεων τοῦ Τμήματος γιά τό σχέδιο Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τῆς διαδικασίας διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ καί τῆς κατ'αὐτόν ἐξεταστέας ὕλης πρός συμπλήρωσιν θέσεων ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῶν Σχολείων Δημοτ. Ἐκπ/σεως.

Θέμα 2ο. Ἀναφορές τοῦ δασκάλου κ. Β. Μωραΐτη γιά χορήγηση ἀδείας ἐφαρμογῆς μεθόδου διδασκαλίας.

Θέμα 3ο Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα βιβλίων τῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας "Ἰωάννης Καμπανᾶς Α.Ε.".

Θέμα 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡλιαχτίδες" τοῦ κ. Γεωργίου Κοκκώνη.

Θέμα 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τά σχολικά προβλήματα τῶν Ἑλληνοπαίδων στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας" τοῦ κ. Γ. Σαββίδη.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

(πράξη 61/11-5-1977).

Έπειτα τό Τμήμα άρχίζει τήν έξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο. Ἐπικύρωση προηγουμένων ἀποφάσεων τοῦ Τμήματος γιά τό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τῆς διαδικασίας τοῦ διαγωνισμοῦ καί τῆς κατ'αὐτόν ἐξεταστέας ὕλης πρός πλήρωσιν θέσεων Ἐπιθεωρητῶν Εἰδικῶν Σχολείων Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τῆς διαδικασίας τοῦ διαγωνισμοῦ....Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως", πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἀριθμ. Φ.350.2/3/40951/22-4-1977 γιά γνωμοδότηση, β)τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2, παραγρ. 2 τοῦ Ν. 186/75 ἀπό τίς ὁποῖες προκύπτει ὅτι τό θέμα νομοτυπα εἰσάγεται γιά συζήτηση, γ)τό πρακτικό ἀριθμ. 86/29-4-1977 τῆς Ὁμάδας Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρά τῷ ΚΕΜΕ καί δ) τίς σχετικές συζητήσεις καί ἀποφάσεις γιά τό θέμα αὐτό στίς ὑπ'ἀριθμ. 60/10-5-1977 καί 61/11-5-1977 συνεδριάσεις του,

ὁμόφωνα γνωματεύει:

1) Γιά τό ἄρθρο 1: Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

2) Γιά τό ἄρθρο 2 "Προκήρυξις διαγωνισμοῦ-Ὑποβλητέα δικαιολογητικά"

Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "ἰδιοχείρου".

3) Γιά τό ἄρθρο 3 "Ἐπιτροπή διεξαγωγῆς διαγωνισμοῦ":

α) Ἡ πρώτη παράγραφος τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: "Δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων συγκροτεῖται ἐπιτροπή διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ, ἀποτελουμένη ἐξ ἑνός Συμβούλου τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἑνός Δ/ντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἤ Σχολῆς Νηπιαγωγῶν κατά προτίμησιν ἐκ τῶν ἐχόντων εἰδικάς σπουδάς, τοῦ Προϊσταμένου Ὑπηρε-

./.

σιν .....έμφάνισις τοῦ γραπτοῦ"

γ) Ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά διαμορφωθεῖ ὡς ἑξῆς:
"Εἰς ἕκαστον τῶν ἄλλων ἐξεταζομένων μαθημάτων κρίνεται καί βαθμολογεῖται ἡ ἐπιστημονική ἀνάπτυξις τοῦ θέματος καί ἡ ἱκανότης πρός ὀρθήν γλωσσικήν διατύπωσιν!.

5) Γιά τό ἄρθρο 5 "Ἐκλογή τῶν θεμάτων":

α) Στήν πρώτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "ἐντός τοῦ ἀναγκαίου χρόνου" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη "ὀλίγον".

β) Στήν ἴδια παράγραφο νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "καί ἀριθμεῖ".

γ) Νά διαγραφεῖ ἡ πρώτη πρόταση "Ἕκαστον,... ἐρωτήσεων" τῆς δευτέρης παραγράφου τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

6) Γιά τό ἄρθρο 6 "Διεξαγωγή τοῦ διαγωνισμοῦ":

α) Στό τέλος τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "τάς ὑπό τῶν ἐπιτηρητῶν ὑποδεικνυομένας εἰς αὐτούς θέσεις" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "τάς προκαθορισθείσας θέσεις των".

β) Στό τέλος τῆς παραγράφου 2 νά προστεθεῖ ἡ φράση "μέ τήν ἔνδειξιν λόγῳ μή ἐγκαίρου προσελεύσεως".

γ) Στό τέλος τῆς παραγράφου 6 νά προστεθεῖ ἡ φράση: "Μετά τήν ἀνακοίνωσιν οὐδεμία παρέχεται διασάφησις ἢ ὁδηγία σχετική μέ τά θέματα".

δ) Στήν παράγραφο 8 οἱ λέξεις "ἀπό τρεῖς" νά ἀντικατασταθοῦν μέ τίς λέξεις "ἐπί τρεῖς".

ε) Στήν πρώτη πρόταση τῆς παραγράφου 9 νά διαγραφεῖ ἡ φράση "ὡς καί εἰς ἐπόπτης ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἤ τῶν ἀναπληρωτῶν των".

στ) Στήν παράγραφο 10 νά διαγραφοῦν οἱ φράσεις: "ἤ ἀποχωροῦντες πρό τοῦ πέρατος τῆς ἐξετάσεως μαθήματός τινος" καί "ἤ ἐπιθέτοντες εἰς τά φραπτά των σημεῖα ἀναγνωρίσεως"

ζ) Στήν παράγραφο 11 ἡ λέξη «Περαίων» νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή λέξη «φροντ

η) Στήν τέταρτη σειρά τῆς παραγράφου 13 νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "τόν ἐπί τῆς αἰθούσης".

θ) Στήν ἴδια παράγραφο πρός τό τέλος τῆς σελ. 7 νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "καί ἐπ' αὐτοῦ".

7) Γιά τό ἄρθρο 7 "Βαθμολόγησις γραπτῶν δοκιμίων":

'Η παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: "Διά τήν βαθμολόγησιν τῶν γραπτῶν δοκιμίων ὁρίζονται δι'ὑπουργικῆς ἀποφάσεως μετά πρότασιν τοῦ προϊσταμένου τῆς ὑπηρεσίας 'Εκπ/σεως τῆς Γενν Δ/νσεως Γενικῆς 'Εκπ/σεως τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀνά δύο κατά μάθημα βαθμολογηταί καί ἰσάριθμοι ἀναβαθμολογηταί ἐκ τοῦ Παιδαγωγικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Τμήματος Εἰδικῆς ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως ἤ τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν ἤ Σχολῶν Νηπιαγωγῶν κατά προτίμησιν ἐκ τῶν ἐχόντων εἰδικάς πρός τά ἐξεταζόμενα μαθήματα σπουδάς, ἤ ἐκ τῶν 'Επιθεωρητῶν Εἰδικῆς ἀγωγῆς ἤ 'Επιθεωρητῶν Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως ἐχόντων εἰδικάς σπουδάς καί Λυκειαρχῶν ἤ Γενικῶν 'Επιθεωρητῶν Μέσης 'Εκπ/σεως εἰδικότητος Φιλολόγων ὡς συνεξεταστῶν μεθ'ἑνός Παιδαγωγοῦ εἰς τό μάθημα "'Εκθεσις ἐπί παιδαγωγικοῦ θέματος".

8) Γιά τό ἄρθρο 8 "Κωλύματα":
Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

9) Γιά τό ἄρθρο 9 "Βαθμολογική κλίμαξ":
Νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

10) Γιά τό ἄρθρο 10:
Στήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "τῶν πέντε μονάδων" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "τῶν τεσσάρων (4) μονάδων".

Θέμα 2ο. 'Αναφορές τοῦ δασκάλου κ. Β. Μωραΐτη γιά χορήγηση ἀδείας ἐφαρμογῆς μεθόδου διδ/λίας.

Ο εισηγητής κ. Π. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', γιά τό θέμα αύτό θέτει ύπόψη του Σ/ήματος τά έξής:

1) Τό Έγγραφο άριθμ. Φ.309.4/15/4253/8-2-1977 τού Ύπουργού Έθν. Παιδείας κ. Γ. Ρέλλη, μέ τό όποίο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ δύο άναφορές τού κ. Β. Μωραΐτη, δασκάλου τού 3ου Δημοτικού Σχολείου Ν. Ήρακλείου Άττικής, πού άναφέρονται ή πρώτη στή χορήγηση άδειας γιά νά έπιτραπεί σέ είδικούς διαφόρων έπαγγελμάτων νά βοηθούν τό δάσκαλο μέσα στή τάξη καί ή δεύτερη στή χορήγηση άδειας γιά έφαρμογή νέας μεθόδου διδασκαλίας.

2) Τά ένημερωτικά στοιχεία πού έπισυνάπτονται στήν άναφορά πού άναφέρεται στό δεύτερο θέμα.

3) Τό έδάφιο β' τής παραγρ. 2 τού άρθρου 2 τού Ν. 186/75 σύμφωνα μέ τό όποίο τό ΚΕΜΕ γνωμοδοτεί "έπί παντός έρωτήματος τού Ύπουργού Έθνικής Παιδείας καί Θρησκευμάτων, σχετικού πρός τό άντικείμενον τών άρμοδιοτήτων του".

Στή συνέχεια ό κ. Εισηγητής, παρατηρεί τά άκόλουθα:

A) Σχετικά μέ τή πρώτη άναφορά τού κ. Μωραΐτη:

"Η χρησιμοποίηση εύυπόληπτων πολιτών διαφόρων είδικοτήτων γιά τήν ύποβοήθηση τού έργου τού δασκάλου μέσα στήν τάξη έπιβάλλεται γιά λόγους παιδαγωγικούς καί διδακτικούς, γιατί δημιουργεί κατάλληλες εύκαιρίες άπό τίς όποίες άποκτούν οί μαθητές πολλές καί χρήσιμες έμπειρίες άπό "πρώτο χέρι" πού τούς βοηθούν νά κατανοήσουν καλύτερα καί έποπτικότερα τό προσφερόμενο διδακτικό ύλικό.

Ο κ. Εισηγητής έχει τή γνώμη ότι τό θέμα είναι δυνατόν νά ρυθμισθεί άπό τόν οίκείο Έπιθεωρητή Δημοτικής Έκπ/σεως, ό όποίος σέ συνεργασία μέ τόν ένδιαφερόμενο δάσκαλο μπορεί νά έπιλέγει τούς εύυπόληπτους καί τούς πιό καλά καταρτισμένους στήν είδικότητα πολίτες καί νά προγραμματίζει τή συχνότητα τών έπισκέψεών τους στό σχολείο, μέ τήν προϋπόθεση νά μή διαταράσσεται ή ροή τού διδακτικού έργου καί νά μή παρακωλύεται ή διδασκαλία τής ύλης πού προβλέπεται άπό τό Άναλυτικό Πρόγραμμα.

Β) Σχετικά με τη δεύτερη αναφορά του κ. Ιωαννίδη:

Δεν πρόκειται για πειραματισμό γιατί τα συνημμένα στην αναφορά στοιχεία δεν αντιπαρέρχονται άπαξ τις απαιτούμενες για αυτόν προϋποθέσεις.

Πρόκειται για διαφορετικό τρόπο οργάνωσης, μεθοδεύσεως και παρουσίασης της ύλης της ΣΤ΄ τάξεως του Αναλυτικού Προγράμματος με σκοπό τη εξατομίκευση της διδακτικής εργασίας.

Ο κ. Εισηγητής έχει τη γνώμη ότι πρέπει να ενθαρρυνθεί η πρωτοβουλία αυτή του ενδιαφερομένου δασκάλου και προτείνει στο Τμήμα να γνωμοδοτήσει θετικά για τη χορήγηση άδειας που θα επιτρέπει στο δάσκαλο κ. Βασίλειο Ιωαννίδη να εφαρμόσει την εξατομίκευση της διδακτικής εργασίας για τους μαθητές της τάξεως με την καθοδήγηση και εποπτεία του οικείου Επιθεωρητού Δημοτικής Εκπ/σεως και με την προϋπόθεση να την προσαρμόσει στις απαιτήσεις του Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη: α) το έγγραφο του Υπουργού Εθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη αριθμ. Φ.309.4/15/14253/Γ-2-1977, β) τις αναφορές του δασκάλου Θασ. Ιωαννίδη με αριθμ. πρωτ. 5/6-1-1977 και 6/8-1-1977, γ) τη εισήγηση του κ. Ν. Βλουτίδη, Συμβούλου Β΄, και δ) τη σχετική συζήτηση

αμφώνως αποφαίνεται

Α) Σχετικά με την πρώτη αναφορά του κ. Β. Ιωαννίδη "Χορήγηση άδειας, για να μου επιτρέπει να χρησιμοποιώ ανθρώπους ειδικοτήτων, σαν βοηθούς στο έργο μου μέσα στην τάξη":

Αναγνωρίζει τη παιδαγωγική και διδακτική χρησιμότητα του μέτρου που προτείνει ο δάσκαλος, επειδή όμως δεν έχει την αρμοδιότητα να παρακολουθήσει και να εποπτεύει την παιδαγωγική σωστή εφαρμογή του, αποφαίνεται ότι τούτο είναι έργο του οικείου Επιθεωρητού.

Σχετικά με τη δεύτερη αναφορά του "περί εφαρμογής της εξατομικευμένης μεθόδου διδασκαλίας στην Στ΄ τάξη του Σχολείου μου":

Δεν πρόκειται για παιδαγωγική ή μεθοδολογική καινοτομία ή επιστημονική έρευνα για τη σκοπιμότητα της οποίας θα μπορούσε να απασχοληθεί το ΚΕΜΕ, αλλά για μια απλή προσπάθεια εφαρμογής γνωστής μεθόδου που

ὁρισμένοι δασκαλοι ἐφαρμόζουν ὄχι πάντοτε με ὁμοιόμορφο τρόπο. Ἑπομένως τό Τμῆμα φρονεῖ ὅτι ἡ ἔγκριση καί ἐποπτεία τῆς πρωτοβουλίας αὐτῆς ἀνήκει ἀποκλειστικά στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Θέμα 3ο. Γνωμοδότηση γιά τή χρησιμότητα βιβλίων τῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας "Ἰωάννης Καμπανᾶς Α.Ε".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη ἀριθμ. Φ.309.71/85/33004/2-4-1977 μέ τό ὁποῖο

./.

διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ τά βιβλία:

1. "Ὁλική Μέθοδος καί Ἐνιαία Διδασκαλία" Δάνου.
2. "Τό Σύγχρονο Σχολεῖο" , Σαφαρίκα.
3. "Ἐποπτικά μέσα διδασκαλίας Γεωγραφίας" Ζευκιλῆ.
4. "Μέθοδος Ὀρθογραφίας Δημοτικῆς " Σαφαρίκα καί
5. "Ὁδηγός Ὀρθογραφίας" Καμπανᾶ, γιά γνωμοδότηση,

β) τήν αἴτηση τῆς Ἐκδοτικῆς ἑταιρείας "Ἰωάννης Καμπανᾶς Α.Ε" μέ ἡμερομηνία 14-1-1977, γ) τήν εἰσήγηση τῆς κ. Κ. Κουστένα , Μέλους τοῦ Συμβουλίου περί τῆ ΚΕΜΕ καί δ) τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφάσισε ν α

Α. Γιά τό βιβλίο "Ὁλική Μέθοδος καί Ἐνιαία Διδασκαλία" τοῦ Δάνου:

Πολύτιμο τό βιβλίο αὐτό ἔχει ἐκδοθεῖ πρίν ἀπό πολλά χρόνια, ὥστόσο δέν παύει νά θεωρεῖται σάν ἕνα ἀπό τά καταλληλότερα βοηθήματα γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ὁλικῆς μεθόδου καί τῆς ἐνιαίας διδασκαλίας. Αὐτό ὑποστηρίζεται καί τό γεγονός ὅτι ἐξακολουθεῖ νά ἀναφέρεται στή βιβλιογραφία σχετικῶν μέ τό ἴδιο θέμα συγγραμμάτων.

Β. Γιά τό βιβλίο "Τό Σύγχρονο Σχολεῖο"τοῦ Σαφαρίκα:

Τό βιβλίο αὐτό θεωρεῖται χρήσιμο γιά τίς σχολικές βιβλιοθῆκες καί τόν δάσκαλο, γιατί δίνει ὁδηγίες γιά τήν κατασκευή ἐποπτικῶν μέσων στό σχολεῖο μέ ὑλικά ἁπλά καί συχνά χωρίς δαπάνη καί γ ατί ὑποβοηθεῖ στά παιδιά τρόπους συμμετοχῆς γιά τήν κατασκευή του καί μέ αὐτό τόν τρόπο τά συνηθίζει νά μαθαίνουν δημιουργῶντας.

Γ. Γιά τό βιβλίο "Ἐποπτικά Μέσα διδασκαλίας Γεωγραφίας" τοῦ Ζευκιλῆ:

Ἐπιβάλλεται τό βιβλίο σάν χρήσιμο βοήθημα γιά τόν δάσκαλο γιά τήν καλύτερη ἐνημέρωσή του στή χρησιμοποίηση καί ὀργάνωση τῶν ἐποπτικῶν μέσων διδάξιμος τοῦ μαθήματος τῆς Γεωγραφίας.

Δ. Γιά τό βιβλίο "Μέθοδος Ὀρθογραφίας Δημοτικῆς" τοῦ Σαφαρίκα:

Μολονότι εἶναι καλός καί σύγχρονος ὁδηγός τῆς Ὀρθογραφίας δέν ἐγκρίνεται, γιατί ἔχασε τήν ἀξία του μετά τήν ἔκδοση τῆς Νεοελληνικῆς γραμματικῆς τοῦ 1976.

Ε. Γιά τό βιβλίο "Ὁδηγός Ὀρθογραφίας" τοῦ Καμπανᾶ:

Δέν κρίνεται κατάλληλο γιατί εἶναι γραμμένο στήν καθαρεύουσα καί ἐπομένως ἀντίθετος πρός τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν. 09/7 .

Γιά τό τέταρτο καί πέμπτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τό Τμῆμα ἐπειδή πέρασε ἡ ὥρα ἐπιφυλλάσσεται νά συζητήσει σέ μιά ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδρίες του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 63/1977

Σήμερα, 14 Μαΐου 1977, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἔλαβε μέρος στή συνεδρία καί ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ἀνάθεση συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς τῆς Β΄ καί ΣΤ΄ τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου 309/76 προϋποθέτει τήν ὕπαρξη κατάλληλου διδακτικοῦ ἐγχειριδίου Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς γιά τούς μαθητές τῶν τάξεων τῶν Σχολείων τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἔκδοση τῆς Γραμματικῆς (ΟΕΔΒ, 1976) κάλυψε τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου καί μόνο προσωρινά τίς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τῆς Β΄ καί ΣΤ΄ Δημοτικοῦ Σχολείου. Χρειάζεται λοιπόν κατάλληλο διδακτικό βιβλίο προσαρμοσμένο στίς ἀπαιτήσεις πού προκύπτουν ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν τάξεων αὐτῶν (ὅπως τό καταρτισε τό Τμῆμα Δ.Ε. το

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

τοῦ ΚΕΜΕ) καί στήν ἀντιληπτική ἱκανότητα τῶν μαθητῶν τῶν τάξεων αὐτῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Τό βιβλίο αὐτό θά πρέπει νά περιέχει τήν ὕλη πού προβλέπει γιά τίς τάξεις αὐτές τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῆς Ε' καί ΣΤ' Δημ. Σχολείου, νά λάβει ὑπόψη τίς ἀσκήσεις πού περιέχονται στό σχολικό βιβλίο "Κείμενα καί 'Ασκήσεις Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς" (ΟΕΔΒ, 1976) νά ἐναρμονίζεται ἀπόλυτα μέ τό τυπικό τῆς 'Αναπροσαρμοσμένης Γραμματικῆς τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη καί νά ἀποτελεῖται ἀπό 12-15 τυπογραφικά συνηθισμένου σχήματος σχολικοῦ βιβλίου. 'Η ὅλη ἐργασία πρέπει νά κατατεθεῖ τό βραδύτερο στίς 31 Δεκεμβρίου 1977.

Προτείνω ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου νά ἀνατεθεῖ στόν κ. Χρ. Τσολάκη, Β' Γυμνασιάρχη τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου Πανεμ/μίου Θεσ/νίκης, μέλος τῆς 'Ομάδας 'Εργασίας πού συνέγραφε τή Νεοελληνική Γραμματική καί τῆς ὁμάδας πού συγγράφει τό "Συντακτικό τῆς Νεοελληνικῆς".

"Επειτα παίρνει τόν λόγο ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', καί λέγει τά ἑξῆς:

Φρονῶ ὅτι ἡ συγγραφή διδακτικοῦ βιβλίου μέ ἀνάθεση δέν εἶναι ὁ ὀρθόδοξος τρόπος γιά νά γίνεται ἕνα τόσο σημαντικό ἔργο μέ τρόπο ἐπιτυχή. Γνωρίζω ὅμως ὅτι ἡ συγγραφή μέ ἀνάθεση εἶναι πράξη νομότυπη ἐντός ὁρισμένης προθεσμίας (τέλη 'Ιουνίου ἑ.ἔ.)

'Επειδή κυκλοφόρησε μία φήμη ὅτι στόν καθηγητή κ. Χρ. Τσολάκη ἔχει δοθεῖ κάποια ἐντολή νά ἑτοιμάζει μία Γραμματική γιά τό Δημοτικό Σχολεῖο, παρακαλῶ τόν κ. Σπυρόπουλο νά κατατοπίσει τό Τμῆμα γιά ὅ,τι σχετικό γνωρίζει καί ἐάν, φυσικά, γνωρίζει.

'Απαντῶντας ὁ κ. Σπυρόπουλος λέγει ὅτι εἶναι φυσικό νά ἔχει προϊδεασθεῖ γιά τό θέμα αὐτό ὁ κ. Τσολάκης, ἀλλά δέν γράφει Γραμματική γιά τό Δημοτικό. Εἶναι μέλος δύο ὁμάδων πού ἐργάζονται πάνω σέ κείμενα Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς γιά τό γυμνάσιο.

Συμπληρωματικά ἀναφέρει ὅτι ὁ κ. Τσολάκης θεωρεῖται ἀσφαλῶς καταλληλότερο πρόσωπο γιά τή συγγραφή τῆς Γραμματικῆς καί ὅτι κατά τή

διάρκεια της έργασίας του θά συμβουλεύεται καθηγητάς των Παιδαγωγικών καί τούς καλυτέρους δασκάλους τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου, στό ὁποῖο καί ἐργάζεται. Τό τελικό κείμενο τῆς Γραμματικῆς θά ὑποβληθεῖ στό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως γιά ἔγκριση.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Πασσάκος λέγει, ὅτι ἐφόσον ὁ κ. Εἰσηγητής καί ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ φρονοῦν ὅτι ὁ κ. Τσολάκης εἶναι τό κατάλληλο πρόσωπο γιά τό συζητούμενο ἔργο πείθεται ἐπάνω σ'αὐτό χωρίς ἐπιφυλάξεις.

Ἔχει ὅμως γνώμη ὅτι ἕνα τέτοιο ἔργο ἔχει ἀνάγκη ἀπό τή συνεργασία δύο συγγραφέων: Ἑνός φιλολόγου, ὁ ὁποῖος νά γνωρίζει πολύ ἱκανοποιητικά τή Γραμματική ἐπάνω σέ ἐπιστημονική βάση καί ἑνός καλοῦ Παιδαγωγοῦ πού θά συμβάλει στήν ἐξαιρετικά σοβαρή ψυχολογική, παιδαγωγική καί διδακτική πλευρά τοῦ ἔργου.

Σύμφωνα μ'αὐτά καί μέ ἀντικειμενικό στόχο στή σκέψη νά γραφεῖ ἕνα κατά τό δυνατόν τελειότερο βιβλίο Γραμματικῆς γιά τά παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, εἰσηγεῖται ἡ ἀνάθεση συγγραφῆς τῆς Γραμματικῆς νά γίνει σέ δύο ἐκπαιδευτικούς: Σέ ἕνα Φιλόλογο, τόν προταθέντα κ. Τσολάκη, καί σέ ἕνα καταρτισμένο καί ἔμπειρο παιδαγωγό.

Ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', συμφωνεῖ νά ἀνατεθεῖ ἡ συγγραφή τῆς Γραμματικῆς στόν κ. Τσολάκη, ἀλλά νά θέτει ὑπόψη τῶν δασκάλων τοῦ Πειραματικοῦ τήν ἐργασία του καί νά συμβουλεύεται τόν καθηγητή Παιδαγωγικῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/κης κ. Π. Ξωχέλλη.

Ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος υἱοθετεῖ τήν ἀνάθεση συγγραφῆς τῆς Γραμματικῆς στόν κ. Τσολάκη, ἀλλά θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά συνεργαστεῖ ὁ συγγραφέας μέ παιδαγωγούς καί ἄλλους εἰδικούς ὡς πρός τό μεθοδολογικό καί παιδαγωγικό μέρος τῆς ἐργασίας. Ἐπίσης περιοδικά μεγάλες ἑνότητες τῆς Γραμματικῆς νά τίς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ἀρχικά συντάσσεται μέ τήν συμπλήρωση πού προτείνει ὁ κ. Πασσάκος, ἀλλά σέ περίπτωση πού δέν εἶναι ἐφικτή ἡ ἀνάθεση συγγραφῆς τῆς Γραμματικῆς σέ δεύτερο συγγραφέα, προτείνει τή συνεργασία τοῦ κ. Τσολάκη, ὑποχρεωτικά, μέ τόν καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Π. Ξωχέλλη.

Ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, λέγει ὅτι στή συγγραφή ἑνός βιβλίου γιά τό Δημοτικό Σχολεῖο τό παιδαγωγικό καί ψυχολογικό στοιχεῖο ἔχει ἰδιαίτερη σημασία στή διάταξη τῆς ὕλης. Ἔτσι ἀντί γιά ἐπιστημονική διάταξη γίνεται λόγος γιά ψυχολογική διάταξη, στήν ὁποία δέν γνωρίζω ἄν θά ἀνταποκριθεῖ ὁ συγγραφέας. Θεωρεῖται ἀπαραίτητη ἡ συνεργασία του μέ παιδαγωγό-ψυχολόγο. Ἕνεκα ὅμως τῶν περιορισμένων χρονικῶν ὁρίων καί ἐφόσον ὁ συγγραφέας περιοδικά θά συνεργάζεται μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς, τό ὁποῖο θά ἔχει καί τήν εὐθύνη τῆς τελικῆς ἐγκρίσεως, καί θά ἐλέγχεται σταδιακά ἡ ἐργασία του ἀπό αὐτό, γιατί ἔτσι θά τοῦ παρέχονται σχετικές μέ τό ψυχολογικό καί παιδαγωγικό στοιχεῖο ὑπεύθυνες ἀπό τό Τμῆμα ὑποδείξεις, υἱοθετεῖ τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σπυρόπουλου.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση καί διασαφήνιση ὡρισμένων σημείων, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση

κατά πλειοψηφία ἀποφαίνεται:

Προτείνει τήν ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς τῶν τάξεων Β΄ καί ΣΤ΄ Δημοτικοῦ Σχολείου στόν κ. Χρ. Τσολάκη, Β΄ Γυμνασιάρχη τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θεωρεῖ ὅμως ἀπαραίτητο νά συνεργάζεται ὁ συγγραφέας κατά διαστήματα μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τή μεθοδολογία καί τή ψυχοπαιδαγωγική πλευρά τῆς συγγραφῆς καί τοῦτο γιά διευκόλυνσή του.

Μειοψηφοῦν οἱ κ.κ. Κων/νος Πασσάκος καί Ν. Βλουτίδης γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσαν πιό πάνω.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 64/1977

Σήμερα, 16 Μαΐου 1977, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Χριστιᾶς, Μπλάτας, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Ἱστορίας τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἰ. Χριστιᾶς, εἰσηγεῖται γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων τῆς Ἱστορίας γιά τίς Γ΄, Δ΄, Ε΄καί ΣΤ΄ τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἀναφέρεται στό σκοπό τοῦ μαθήματος, στή γλῶσσα, τήν ὕλη, τή διάρθρωσή της, τήν ἔκταση καί τήν εἰκονογράφηση τῶν βιβλίων.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων τῆς Ἱστορίας:

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

Συγγραφῆς Βιβλίων Ἱστορίας γιὰ τοὺς μαθητὲς τῶν Γ΄, Δ΄, Ε΄ καὶ Στ΄ τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.-

Ι.- Σκοπὸς τοῦ μαθήματος.- Γενικὸς σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῆς Ἱστορίας στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο εἶναι ἡ κατανόηση τῶν πολιτιωῶν γεγονότων καὶ πολιτιστικῶν στοιχείων ποὺ συνθέτουν τὸ ἱστορικὸ παρελθὸν καὶ παρὸν τοῦ Ἔθνους, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ συναισθήματος τῆς φιλοπατρίας καὶ ἡ προετοιμασία γιὰ ὑπεύθυνη καὶ ἐλεύθερη συμμετοχὴ τῶν μαθητῶν στὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας καὶ τῆς εὐρύτερης κοινότητας τῶν ἐθνῶν. Τὸ σκοπὸ αὐτὸ πρέπει νὰ ἀκολουθεῖ ὁ συγγραφέας ὡς κατευθυντήρια γραμμὴ σὲ ὅλο τὸ βιβλίο καὶ κατὰ τὴν ἐπιλογὴ τῶν στόχων μαθήσεως σὲ ἐπὶ μέρους διδακτικὲς ἑνότητες.- Ὁ συγγραφέας πρέπει νὰ ἔχει ὑπόψη του ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου δὲν εἶναι νὰ βοηθήσει ἁπλῶς τὸ μαθητὴ νὰ ἐπαναλάβει τὴν ὕλη ποὺ διδάχθηκε . Σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶναι ἐπίσης νὰ βοηθήσει τὸ μαθητὴ νὰ ἐπεξεργάζεται μὲ αὐτενέργεια τὶς παρεχόμενες γνώσεις, νὰ τὶς κατανοεῖ βαθύτερα καὶ νὰ καλλιεργεῖ τὴ σκέψη καὶ τὴν κρίση του.-

2.- Γλῶσσα τῶν βιβλίων.- Τὰ βιβλία θὰ γραφοῦν στὴ δημοτικὴ γλῶσσα χωρὶς ἀκρότητες ὅπως ὁρίζει ὁ Ν. 309/76 (ἄρθρο 2, παρ.Ι-2) καὶ τὴν περιγράφει ἡ Γραμματικὴ τῆς Νεοελληνικῆς , ἔκδοση 1976 τοῦ ΟΕΔΒ . Γενικὰ ἡ γλῶσσα θὰ πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται στὴν ἀντιληπτικὴ ἱκανότητα καὶ τὴν ἐφαρμοστικὴ δύναμη τῶν μαθητῶν.- Σὲ γενικὲς γραμμὲς ἡ γλωσσικὴ ἐξέλιξη τῶν μαθητῶν τῶν Γ΄ καὶ Δ΄ τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν κυριολεκτικὴ πρὸς τὴ μεταφορικὴ χρήση τῆς γλώσσας καὶ ἀπὸ τὴν ἁπλὴ καὶ σύντομη πρὸς τὴ συνθετώτερη καὶ ἐκτενέστερη γλωσσικὴ διατύπωση.- Οἱ μαθητὲς τῶν Ε΄ καὶ Στ΄ τάξεων ἔχουν μεγαλύτερη

γλωσσική δποδομή, πλουσιότερο λεξιλόγιο καί περισσότερες δυνατότητες γιά συμβολική χρήση τῆς γλώσσας. Ἡ γλῶσσα τῶν βιβλίων πρέπει νά εἶναι μικροπερίοδη, ἁπλή, λιτή καί τά κείμενα χωρίς πλουσμούς καί χρώματα. Καθώς ἀνερχόμαστε στίς τάξεις πλουσιότερη σέ λεξιλόγιο καί συνθετότερη στή δομή μας. Ὁπωσδήποτε κατά τή διατύπωση πρέπει νά ἀποφεύγονται θέ ἀσάφειες ἡ πολυλογία, ὁ περιγραφικός καί ἐννοιολογικός φόρτος, οἱ στατικές, ξηρές καί σχοινοτενεῖς περιγραφές καί ὁ στόμφος καί τό ρητορικό ὕφος.-

3.- Ὕλη τῶν βιβλίων.- Γιά κάθε τάξη θά γραφεῖ ξεχωριστό βιβλίο.- Ἡ ὕλη τῶν βιβλίων πρέπει νά εὐθυγραμμίζεται μέ ἐκείνη πού προβλέπει γιά κάθε τάξη τό ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Οἱ συγγραφεῖς ὀφείλουν ὅς πρός τήν ὕλη νά ἀκολουθήσουν τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί νά μάθουν ἐπάνω τους τίς μεθοδικές ὁδηγίες πού περιέχονται σ' αὐτό.- Ἀπό τήν ὕλη τῶν ἐπί μέρους διδακτικῶν ἑνοτήτων πού προβλέπει τό Πρόγραμμα θά ἐντάξουν ἐκεῖνα τά στοιχεῖα πού ἔχουν σημασία γιά τήν κατανόηση τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως καί τή μόρφωση τῆς ἱστορικῆς συνειδήσεως καί ἀντιστοιχοῦν πρός τό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν καί τό σκοπό τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.- Ὁ περιορισμός τῆς ὕλης σέ πλάνη βασική θά ἐπιτευχθεῖ μέ τήν κατάλληλη ἐπιλογή καί τή διάρθρωση τῆς ὕλης σέ μεγάλες καί ἐπί μέρους διδακτικές ἑνότητες. Ἡ ὕλη τῶν βιβλίων θά κατανέμεται σέ ἕνα ὁρισμένο ἀριθμό διδακτικῶν ἑνοτήτων, ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν διδακτικῶν ὡρῶν πού προβλέπονται γιά τό μάθημα τῆς Ἱστορίας σέ ἕνα διδακτικό ἔτος. Οἱ ἑνότητες αὐτές σέ ἔκταση καί ἀριθμό θά εἶναι οἱ ἑξῆς:

Βιβλίο Γ' τάξεως : διδακτικές ἑνότητες " 50-55 συνολική ἔκτ.σ.72-80
" Δ' " " " " 50-55 " " " 80-96

Βιβλίο Β' τάξεως: διδακτικές ενότητες 50-55 συνολ. έκταση σ.112-128

" Στ' " : " " 50-55 " " "112-128

Η ύλη των βιβλίων πρέπει να ελέγχεται για την επιστημονική της ακρίβεια. Οι συγγραφείς στο τέλος του βιβλίου πρέπει να παραθέσουν τις πηγές από τις οποίες άντλησαν την ύλη.-

4.- Διάταξη της ύλης.- Η διάταξη της ύλης θα γίνεται κατά ενότητες (Ιστορικές περιόδους) όπως από το Αναλυτικό Πρόγραμμα προβλέπεται, ώστε να μη διασπάται στη συνείδηση των μαθητών η εικόνα της συνεχούς Ιστορικής εξέλιξεως, της αιτιώδους αλληλοεξαρτήσεως και της αλληλουχίας των Ιστορικών γεγονότων . Οι συγγραφείς μπορούν να προβούν σε ορισμένες τροποποιήσεις και προσαρμογές, αν αυτές κατά την κρίση τους θα βοηθούσαν στην οικονομία της μαθήσεως και στην καλύτερη από παιδαγωγική και διδακτική άποψη δόμηση του βιβλίου.-

5.- Έκθεση και διάρθρωση της ύλης σε διδακτικές ενότητες.- Κατά τη διαπραγμάτευση της ύλης οι συγγραφείς πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους το πνευματικό επίπεδο και την ποδομή των μαθητών για τους οποίους προορίζεται το βιβλίο. Οι μαθητές των Γ' και Δ' τάξεων δεν έχουν ακόμη αναπτύξει τις αφηρημένες νοητικές λειτουργίες. Οικοδομούν τη νόησή τους στηριζόμενοι περισσότερο στην αντιληπτική μέ συγκεκριμένα αντικείμενα και γεγονότα . Οι μαθητές των Ε' και Στ' τάξεων κινούνται στο στάδιο της αφηρημένης σκέψεως, χωρίς όμως το στάδιο αυτό να έχει ακόμη ολοκληρωθεί . Για το λόγο αυτό η προσφορά της ύλης πρέπει να είναι όσο το δυνατό οπτική, παραστατική, να ενεργοποιεί τη μάθηση και να κινεί το ενδιαφέρον των μαθητών. Οι αφηρημένες έννοιες και οι ορισμοί πρέπει να αποφεύγονται , να αναλύονται ή να είναι

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

δεσ τδ δυνατδ δπλοί.- Οί μαθητές πάσε τάξεως διαφέρουν ως πρδς τή γλωσσική, γνωστική καί νοητική δποδομή, γεγονδς πού πρέπει νά λαμβάνουν δπδψη τους οί συγγραφείς καί δνδλογα νά ιλιμασιδνουν τίς δυσκολίες καί τίς δπαιτήσεις τού βιβλίου. κάθε εκδόσεως.-

Γιά τδ βιβλίο τής Γ' τάξεως πού διαφέρεται στή Μυθολογία δ προσφερδτερος τρδπος προσφορᾶς τής ὕλης εἶναι ἡ διήγηση. Τά παιδιά τής ἡλικίας αὐτῆς ἔχουν τή σχετική δποδομή νά δεχθοῦν τή Μυθολογία, γιατί νά παραμύθια, οί ἱστορίες καί οί μῦθοι βρίσκονται στδ κέντρο τῶν διαφερόντων τους. Ὁ συγγραφέας ὡστδσο τή διήγηση δέν πρέπει μέ ἄστοχες παρεμβάσεις καθυστερήσει τήν ἐξέλιξη καί ἀποπροσανατολίσει καί νά διασπᾶ τήν ἑνότητα τοῦ μύθου. Ἡ πλοκή τοῦ μύθου κατά τή διήγηση πρέπει νά εἶναι τέτοια, ὥστε ἡ κατάληξη νά εἶναι τδ δποιορδφωμέ του. Παίδες δέν δπιτρέπεται νά βρίσκονται οί μῦθοι σύμφωνα μέ τή συμβολική τους σημασία, γιατί οί μαθητές δέν εἶναι ἄκμη σέ θέση νά τούς κατανοήσουν βαθολογικά.-

Γιά τά βιβλία τῶν Δ', Ε' καί ΣΤ' τάξεων, πού ἀναφέρονται ἐκπαιδευτικά σέ ἱστορική ὕλη μποροῦν ἐπίσης ἐκτός τή διήγηση νά ὑπάρχουν καί ἄλλοι τρδποι διαπραγμάτευσης τῆς ὕλης σταδ μεγάλες ἢ μέρος ἀπ' μέρους διδασκαλικές ἑνότητες. Σκοπός τῆς διαπραγμάτευσης αὐτῆς μπορεῖ νά εἶναι: Ὁ περισσότερος τῆς ὕλης στά βασικώτερα, χωρίς ταυτόχρονα νά χάνεται ἡ δυνατότητα γιά βαθύτερη ἐπεξεργασία καί κατανόηση, ἡ οἰκονομία τῆς μαθήσεως καί τέλεια ἡ μεταπόθηση τοῦ βάρους ἀπδ τήν παθητική παρακολούθηση στήν καλλιέργεια δημιουργικῶν τῶν μαθητῶν καί τή σπουδαιότητα περιθωρίων γιά τήν ἔκφραση δραστηριοτήτων. Αὐτές οί πολλές ἑνότητες μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ, ἂν τεθοῦν στήν ἀρχή τους ἡ ἀναπτυχθοῦν κατά τήν πορεία τῆς ἐξετάσεώς τους κατάλληλες ἐρωτήσεις καί ἀπορίες πού νά ἀναφέρονται στή

συγκέντρωση καὶ ταξινόμηση πληροφοριῶν, σὲ πηγὲς κείμενα, χορηγοῦμενες / εἰκόνες, γραφικὲς παραστάσεις, στὴ διατύπωση ὑποθέσεων, τὴν κατανόηση ἐννοιῶν κτλ. καὶ ἂν στὸ τέλος ἀκολουθήσουν ἀσκήσεις καὶ ἐργασίες, οἱ ὁποῖες μὲ βάση τὰ δεδομένα τῆς ἑνότητας βοηθοῦν τοὺς μαθητὲς νὰ κατανοήσουν βαθύτερα τὴν ἱστορικὴ ὕλη καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν σὲ συμπεράσματα καὶ γενικεύσεις.

Εἰδικὰ γιὰ τὸ βιβλίο τῆς Δ' τάξεως οἱ συγγραφεῖς πρέπει νὰ ἔχουν ὑπόψη τους ὅτι οἱ μαθητὲς τῆς τάξεως αὐτῆς γιὰ πρώτη φορὰ εἰσάγονται στὸ μάθημα τῆς ἱστορίας καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξοικειωθοῦν προοδευτικὰ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ χρόνου, τὶς βασικὲς ἱστορικὲς ἔννοιες καὶ τοὺς τρόπους ἐργασίας.-

"Ἡ ἀναφορὰ τοῦ συγγραφέα σὲ πηγὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀντλεῖται καὶ τεκμηριώνεται ἡ ἱστορικὴ ἀφήγηση (ἱστορικὰ κείμενα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα, μνημεῖα , δημοτικὰ τραγούδια κλπ.) εἶναι γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀπαραίτητη καὶ πρέπει νὰ ἰσχύει γιὰ ὅλα τὰ βιβλία.-

Κατὰ τὴ διαπραγμάτευση τῆς ἱστορικῆς ὕλης δὲν πρέπει νὰ ὑπερέχεται ἡ ἐδαφικὰ στοὺς τίτλους , στὶς ὑπότιτλες λεπτομέρειες , τὶς ἐπαναλήψεις καὶ τὶς ἀνακεφαλαιώσεις τῶν ἰδίων γεγονότων. Οἱ χρονολογίες πρέπει νὰ περιορίζονται σὲ κυριότερα ἱστορικὰ γεγονότα . Ἀπὸ τὶς ἱστορικὲς προσωπικότητες θὰ παρουσιάζονται κατὰ προτίμηση ἐκεῖνες ποὺ εἶναι ὑποδείγματα γιὰ τὴ φιλοπατρία τους, τὸ ὅραμα , τὴν ἀρετή , τὴν ἐργατικότητα κ.λ.π. καὶ ποὺ ταυτόχρονα ἐναρμόνιζουν τὴν ἀνθρώπινη προσπάθεια γιὰ κάτι τὸ ὑψηλὸ καὶ ἀξιόλογο. Ἰδιαίτερα πρέπει νὰ προβάλλονται τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ποὺ ἐκφράζουν τὶς ἀρετὲς τοῦ ἔθνους μας, τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν ἐλευθερία, τὴ φιλοπατρία τὴ γενναιότητα , τὸν ἀνθρωπισμὸ κ.λ.π. ἀλλὰ ταυτόχρονα πρέπει νὰ γίνεται ἀναφορὰ καὶ στὰ διαπτώματα καὶ τὶς ἀδυναμίες τῆς φυλῆς μας, ὥστε οἱ μαθητὲς νὰ συναισθανθοποιοῦν αὐτὰ κάὶ νὰ τὰ κατακρίνουν . Ἡ ἔκθεση τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ποὺ ἀνα-

φέρεται σ'άλλους λαούς καί στίς σχέσεις τους μέ τούς Έλληνες πρέπει νά γίνεται μέ τέτοιο τρόπο, ώστε νά καλλιεργεῖται τό πνεῦμα τῆς διαθνοῦς κατανοήσεως καί συνεργασίας . Παράλληλα ὅμως πρέπει νά τονίζονται ἡ συνέχεια, ἡ ἑνότητα καί οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἑλληνισμοῦ διά μέσου τῶν αἰώνων γιά τή διατήρηση τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας καί ἀκεραιότητας καί οἱ κίνδυνοι πού συνεπάγεται ἡ τυχόν χαλάρωση τῆς ἐθνικῆς ἐπαγρυπνήσεως , ἐξαιτίας μάλιστα τῆς διδαζούσας σημασίας πού ἔχει ἡ γεωγραφική θέση τῆς χώρας μας. Γενικά ἡ ἔνθεση τῶν ἱστορικῶν γεγονότων πρέπει νά εἶναι Ἑλληνοκεντρική καί νά καλλιεργεῖ τήν ἱστορική σκέψη, τό ἐθνικό φρόνημα , τό συναίσθημα τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας καί ἐλευθερίας καί τή δημοκρατική συνείδηση.-

6.- Εἰκονογράφηση.- Ἡ εἰκονογράφηση δέν θά ἀποτελεῖ ἁπλῶς διακοσμητικό στοιχεῖο τοῦ βιβλίου, ἀλλά θά ἔχει σχέση μέ τό περιεχόμενο κάθε διδακτικῆς ἑνότητας καί θά ἐξυπηρετεῖ συγκεκριμένους διδακτικούς στόχους. Ἀνάλογα μέ τό σκοπό της καί τό ἀντικείμενο πού θά παρίστανε μπορεῖ νά εἶναι πολύχρωμη ἤ μή, κατά προτίμηση ὅμως θά εἶναι πολύχρωμη. Θά περιλαμβάνη χάρτες , σχεδιαγράμματα , ἱστορικά μνημεῖα , ἔργα τέχνης , παραστάσεις, ἀρχαιολογικά εὑρήματα , χρονολογικούς πίνακες καί ὅτι ἄλλο κατά τήν κρίση τῶν συγγραφέων θά ἐξυπηρετοῦσε τό σκοπό τοῦ βιβλίου.-

Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τῶν συγγραφέων. Ὑποχρεοῦνται ὅμως νά ὑποδείξουν σαφῆ δοκίμιά τους τή θέση, τήν ἔκταση, τό εἶδος καί τό σκοπό της.-

7.- Ἔκταση τῶν βιβλίων.- Ἡ ἔκταση τῶν βιβλίων κατά τάξη θά εἶναι:

Βιβλίο Γ' τάξεως : τυπογραφ. φύλλα ...4 Ι/2 - 5

" Δ' " " " Ξ- 6

Βιβλίο Ε'τάξεως : τυπογραφ. φύλλα...7-8
" ΣΤ' " : " " 7-8

Στήν ἔκταση αὐτή δέν ὑπολογίζεται ἡ εἰκονογράφηση πού θά κατέχει ἔκταση ὄχι μεγαλύτερη ἀπό τό 1/2 καί οὔτε μικρότερη ἀπό τό 1/3 τῆς ἐκτάσεως τοῦ κειμένου.-

8.- Τεχνικές ἀπαιτήσεις. Γιά τά ὁμοιόμορφα τῶν δοκιμίων πού θά ὑποβληθοῦν ὁρίζεται τό τυπογραφικό φύλλο. Τό τυπογραφικό φύλλο εἶναι 16σέλιδο. Κάθε σελίδα θά ἔχει 36 στίχους καί κάθε στίχος 55-60 διαστήματα (γράμματα, σημεῖα στίξεως, ἀπόσταση ἀνάμεσα στίς λέξεις κτλ.) Στό ἀριστερό μέρος θά ἀφεῖνεται ἀρκετό κενό περιθώριο. Τά δοκίμια ἐκτός ἀπό τά τυχόν τυπωμένα βιβλία θά δακτυλογραφηθοῦν μόνο στή μιά σελίδα καί κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε κάθε σελίδα νά ἀντιστοιχεῖ μέ μιά σελίδα τυπωμένου φύλλου.-

9.- Στό διαγωνισμό μποροῦν νά λάβουν μέρος μεμονωμένοι ἤ συνεργαζόμενοι συγγραφεῖς, γιά ἕνα ἤ καί περισσότερα βιβλία.-

10.- Τά βιβλία καί οἱ ἔπαινοι γιά κάθε βιβλίο ὁρίζονται ὡς ἑξῆς:

1.- Βιβλίο Γ'τάξεως Βραβεῖο Α' δραχμές
" Β' "
" Γ' "
Ἔπαινος Α' "
" Β' "

2.- Βιβλίο Δ'τάξεως Βραβεῖο Α' "
" Β' "
" Γ' "
Ἔπαινος Α' "
" Β' "

3.- Βιβλίο Ε'τάξεως βραβεῖο Α' "
" Β' "
" Γ' "

	Έπαινος Α΄	δραχμές
	" Β΄	"
4.-Βιβλίο Στ΄Τάξεως Βραβεῖο	Α΄	"
	" Β΄	"
	" Γ΄	"
	Έπαινος Α΄	"
	" Β΄	"

Ἔπειτα ἀπό αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀνυδ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πράξη 65/1977

Σήμερα, 17 Μαΐου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Παπάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Χριστιάς, Πελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Μυρτώ Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συζήτηση γιά τίς προκηρύξεις συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη καί τῶν Μαθηματικῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

1) Στή συνέχεια ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται γιά τή σύνταξη τῆς προκηρύξεως συγγραφῆς βιβλίων τοῦ μαθήματος τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη γιά τίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἀναφέρεται γενικά στό σκοπό τοῦ μαθήματος καί εἰδικότερα στό σκοπό κάθε ἐπιμέρους βιβλίου καί δίνει γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων.

Ὕστερα ἀπό συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τό

Τμῆμα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἐξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη.

Προκήρυξη

συγγραφής βιβλίων 'Αγωγής τοῦ Πολίτη γιά τούς μαθητές Ε' καί ΣΤ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

1.α) Σκοπός τοῦ μαθήματος: Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη στό Δημοτικό Σχολεῖο ἔχει σκοπό νά βοηθήσει τό μαθητή νά προσαρμόσει σωστά τή συμπεριφορά του στή ζωή τῆς κοινότητας πού ἀνήκει καί νά τόν προετοιμάσει κατά τρόπο ἔμεσο, πρακτικό καί ἐδιαίτερα βιωματικό στή συνειδητή ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων καί καθηκόντων πού χαρακτηρίζει τόν ἐλεύθερο καί δημοκρατικό πολίτη.

β) Σκοπός τῶν βιβλίων: Ὁ σκοπός τῶν βιβλίων τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη δέν εἶναι μόνο νά προσφέρει στό μαθητή τή δυνατότητα νά ἐπαναλάβει τήν ὕλη πού διδάχτηκε ἀλλά καί νά τόν βοηθήσει νά κατανοήσει τήν ὀργάνωση τῆς ζωῆς τῆς κοινότητας, στήν ὁποία ἀνήκει, νά προσαρμόσει σωστά τή συμπεριφορά του στούς νόμους πού τήν διέπουν καί νά ἀσκεῖ συνειδητά τά καθήκοντα καί δικαιώματά του.

ΙΙ. Ὕλη τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη:

Προβλέπεται, χωριστά γιά κάθε τάξη, ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, στό ὁποῖο καί παραπέμπουμε τούς συγγραφεῖς.

ΙΙΙ. Γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων: Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη γιά τίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ὀφείλουν νά ἔχουν ὑπόψη τους τά ἑξῆς:

1) Γιά κάθε μιά ἀπό τίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου θά γραφεῖ ξεχωριστό βιβλίο μέ τήν ὕλη πού προβλέπεται γιά τίς ἀντίστοιχες τάξεις ἀπό τό ἀναλυτικό Πρόγραμμα.

2)Κάθε διδακτική ἑνότητα θά περιλαμβάνει ἀπαραίτητα τόν τίτλο πού δίνεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί θά διαιρεῖται σέ ὑποενότητες μέ ὑπότιτλους εἴτε αὐτούς πού ἀναγράφονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα, εἴτε ἄλλους παραπλήσιους, μέ τόν ἴδιο πάντα νόημα.

3)'Ανήκει στήν πρωτοβουλία τῶν συγγραφέων νά προβοῦν σέ συμπτύξεις ἑνοτήτων πού προβλέπονται ἀπό τό ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί ἀνάλογες προσαρμογές, ἄν αὐτές κατά τήν κρίση τους θά βοηθήσουν στήν οἰκονομία τῆς ὕλης καί τήν καλύτερη ἀπό παιδαγωγική καί διδακτική ἄποψη δόμηση τῶν βιβλίων.

4) Η διανραγμάτευση των θεμάτων νά είναι ανάλογη μέ τήν ηλικία καί τήν αντιληπτική ικανότητα των μαθητών των 10-12 χρόνων. Νά αποφευχθούν οί πολλές απλοϋστεύσεις καί οί μεγάλες εμβυθύνσεις σέ κατιστάσεις καί θεσμούς ώπως έιδικώς οί έοκοπες επαναλήψεις καί επικαλύψεις των ίδιων θεμάτων. Νά είναι ανάγκη οί δηγημένες έννοιες, οί δρισμοί, τά διοικητικά κλπ σχήματα νά προσφέρονται μέ τρόπο απλό, παραστατικό, καί ιδιαίτερα διωμαστικό ώστε νά προκαλούν τήν προσοχή καί τό ενδιαφέρον των μαθητών ποϋ συμβάλλουν στήν πληρέστερη κατανόηση.

5) Έπειδή ή επουδαιότητα ποϋ έχει τό σχολείο στήν εποχή μας ή Άγωγή τοϋ Πολίτη μίας υποχρεώνει νά τήν ενισχύσουμε άπό τυπικό καί περιγραφικό μάθημα σέ παιδαγωγικό άξιόμα ποϋ θά κατευθύνει τή σχολική ζωή είναι ανάγκη ή επεξεργασία κάθε ενότητος νά μήν είναι απλή παράθεση ξηρών γνώσεων άλλά νά έχει χαρακτήρα δυναμικό, νά μετατοπίζει δηλ. τό κέντρο τοϋ βάρους άπό τήν απλή απομνημόνευση ύλης στήν καλλιέργεια δεξιοτήτων των μαθητών καί νά παρέχει ε'υκαιρίες περιεχόμενα γιά τήν ανάπτυξη της αυτενέργειας καί της πρωτοβουλίας τους καί τή σωστή διαμόρφωση της συμπεριφοράς τους.

6) Άπό τέλος κάθε διδακτικής ενότητας καλό είναι νά υπάρχουν 4-5 έρωτήσεις δεκτικές ποϋ θά απαλλάσσουν στήν εμπέδωση της ύλης ποϋ δόθηκε ή θά χρησιμεύουν σάν προβληματισμός γιά ανάλογη οργάνωση δραστηριοτήτων των μαθητών στά πλαίσια της σχολικής ζωής καί εργασίας.

7) Πρέπει νά διατυπώνεται γιά τούς συγγραφείς νά έχουν υπόψη τους κατά τή συγγραφή των βιβλίων τίς μεθοδικές όδηγίες ποϋ περιλαμβάνονται στήν αρχική θέση τοϋ αναλυτικοϋ προγράμματος γιά νά αναπτύξουν τήν ύλη κατά τρόπο ποϋ νά τίς εξυπηρετεί.

8) Πλάθα των βιβλίων θά είναι ή άρτιότητα χωρίς λαθότητες ώπως τήν ορίζει ό Ν.309/1976 (Φεκ. 2 παρ. 1-2) καί τήν περιγράφει ή Γραμματική της Δημοτικής Έκδοση 1976 τοϋ Ο.Ε.Δ.Β. Γενικά ή γλώσσα των βιβλίων πρέπει νά είναι απαλλαγμένη άπό ιδιωματισμούς, υπερβολές καί λογοτεχνικές επιτηδεύσεις καί νά ανταποκρίνεται στό επίπεδο της γλωσσικής ανάπτυξης των μαθητών ηλικίας 10-12 ετών.

9) Ή έκταση των βιβλίων θά είναι 25-30 διδακτικές ενότητες τών ανά-

μιου ἕως τό πολύ δύο σελίδων καθαροῦ κειμένου κατά ἔνδειξη μέ τήν προϋπόθεση ὅτι δέ θά παραλείπονται τά οἰκονομικά καί ἀπομάζητα στοιχεῖα γιά τήν κατανόηση. Δηλαδή κανονικά τό κείμενο θά εἶναι 50-60 σελίδες. Πίνακες, διαγράμματα ἤ ἐμπειρα καί νεῦρα κείμενα πού τυχόν θά παραδέσουν μέ σειρά οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν μαρτυρίες ἀπό πηγές σέ δεύτερη μετεγγλώττιση, θά εἶναι ἐπί πλέον. Συνολική ἡ ἔκταση τῶν βιβλίων θά εἶναι ὁ περίπου τυπογραφικά φύλλα συνηρτημένου σχήματος διδακτικῶν βιβλίων συμπεριλαμβανομένης καί τῆς εἰκονογραφήσεως.

10) Ἡ εἰκονογράφηση νά καλύπτει τό πολύ 1/3 τῆς ἐκτάσεως τοῦ κειμένου. Οἱ εἰκόνες καί οἱ αὐτογραφίες, κατά προτίμηση πολύχρωμες, πού θά χρησιμοποιηθοῦν νά ἀναφέρονται σαφῶς σέ σημεῖα καί νά βοηθοῦν στήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν τῶν βιβλίων.

Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τῶν συγγραφέων. Πρέπει ὅμως αὐτοί νά ὑποδείχνουν στή διεύθυνσή τους τή θέση, τήν ἔκταση, τό εἶδος καί τό σκοπό τους.

11) Τεχνικές ὑποδείξεις: Γιά τήν ὁμοιομορφία τῶν διαφόρων πού θά δημοσιευθοῦν διρίζεται τό τυπογραφικό φύλλο: τό τυπογραφικό φύλλο εἶναι 16/σέλιδο. Κάθε σελίδα πρέπει νά ἔχει 36 στίχους καί κάθε στίχος 55-60 γράμματα περιλαμβανομένων (γράμματα, σημεῖα στίξεως, διαστήματα μεταξύ λέξεων κ.λ.π). Στό δεξιό μέρος θά ἀφήνεται ἀρκετό περιθώριο. Οἱ διαστήματα ἐντός ἀπό τό τυχόν τυπωθοῦν βιβλίο θά διαστοιχηθοῦν μόνο στή μέση σελίδα καί κατά τρόπο ὥστε κάθε σελίδα νά ἀντιστοιχεῖ σέ μία σελίδα ἀντίτυπου φύλλου.

12) Στό διαγωνισμό μποροῦν νά λάβουν μέρος μεμονωμένοι συγγραφεῖς ἤ ὁμάδες συγγραφέων καί γιά ἕνα ἤ περισσότερα βιβλία.

13) Τά βραβεῖα καί οἱ ἔπαινοι γιά κάθε βιβλίο δρίζονται ὡς ἑξῆς:

I. Ἀγωγή τοῦ Πολίτη Β' τάξεως : ΒΡΑΒΕΙΟ Α' Δρχ.....
ΒΡΑΒΕΙΟ Β' Δρχ.....
ΒΡΑΒΕΙΟ Γ' Δρχ.....
Ἔπαινος Α' Δρχ.....
Ἔπαινος Β' Δρχ.....

II. Ἀγωγή τοῦ Πολίτη ΣΤ' τάξεως ΒΡΑΒΕΙΟ Α' Δρχ.....
ΒΡΑΒΕΙΟ Β' Δρχ.....
ΒΡΑΒΕΙΟ Γ' Δρχ.....
Ἔπαινος Α' Δρχ.....
Ἔπαινος Β' Δρχ.....

2) Ὁ κ. Κ. Γασπάκος, Βάρβουλος Β', εἰσηγεῖται γιά τή σύνταξη προκήρυξης συγγραφῆς βιβλίων Ἀριθμητικῆς καί Γεωμετρίας γιά τίς Γ', Δ',

από 50% ο δείκτης του Δημοτικού Σχολείου.

Ανησυχητικό από άποψη μαθησιακού γενικά, αυτούς σποπούς τον διδασκαλικών βοηθημάτων βιβλίων ειδικότερα, αυτήν όλη, τη γλώσσα από την ειδικογνωστική των βιβλίων.

Τα τρόπια, έστασα άπό συζήτηση μεταξύ των μελών

Δημόσια διοργάνωση :

Διαπιστώνει ως έξης: την προώθηση συγγραφής βιβλίων Αριθμητικής από Παιδαγωγούς:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Γιά τή συγγραφή βιβλίων Ἀριθμητικῆς καί Γεωμετρίας γιά χρήση τῶν μαθητῶν τῶν Γ΄, Δ΄, Ε΄καί ΣΤ΄τάξεων τοῦ Σχολείου

1. Σκοπός τοῦ μαθήματος:

Σκοπός τῶν μαθημάτων αὐτῶν στό Δημοτικό Σχολεῖο εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς μαθηματικῆς σκέψεως τοῦ παιδιοῦ ἀνάλογα μέ τίς δυνατότητες τῆς διανοητικῆς του ἀναπτύξεως, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά ἐφαρμόσει τή μαθηματική γνώση καί ἐμπειρία του στή λύση τῶν προβλημάτων τῆς καθημερινῆς ζωῆς του.

Εἰδικότεροι σκοποί:

1) Ἡ ἀξιοποίηση τῆς μεγάλης εἰδολογικῆς ἀξίας τῶν μαθηματικῶν γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητος τῶν μαθητῶν.

2) Ἡ κατανόηση τῶν θεμελιωδῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν.

3) Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ὑπολογιστικῆς δεξιότητας.

4) Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἱκανότητας γιά λύση προβλημάτων.

2. Σκοπός τῶν διδακτικῶν βοηθητικῶν βιβλίων.

Τά σχολικά αὐτά ἐγχειρίδια ἀποσκοποῦν νά ὑποβοηθήσουν τούς μαθητές νά κατανοήσουν μέ κάθε δυνατή ἐπάρκεια τίς βασικές μαθηματικές ἔννοιες καθώς καί τά ἀριθμητικά σύμβολα στή σχέση τους μέ τά πραγματικά ἀντικείμενα, νά χειρίζονται μέ εὐχέρεια τούς ἀριθμούς στή λύση διαφόρων προβλημάτων, νά ἀναπτύξουν τή δεξιότητά τους γιά ἐπιτυχῆ ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ἀριθμητικῶν πράξεων καί ἐπιτυχή ἐπίσης λύση διαφόρων πρακτικῶν προβλημάτων ζωῆς, νά καλλιεργήσουν τίς δημιουργικές τους δυνάμεις καί τέλος νά ἐπιτευχθῆ μέ αὐτά ἡ δημιουργία μιᾶς θετικῆς καί εὐνοϊκῆς στάσεως ἀπέναντι στά μαθηματικά γενικά, ὥστε ἡ ἐνασχόληση μέ αὐτά νά γίνεται πηγή χαρᾶς καί ἱκανοποιήσεως γιά τούς μαθητές τοῦ Σχολείου. Αὐτοί

είναι στόχοι όπωσδήποτε άρκετά σοβαροί καί φιλόδοξοι καί μόνον ένα πολύ άρτιο άπό κάθε άποψη βιβλίο μπορεῖ νά τούς προσεγγίση.

3. Γλώσσα τῶν βιβλίων: Γλώσσα τῶν βιβλίων θά εἶναι ἡ νεοελληνική δηλαδή ἡ δημοτική χωρίς ἀκρότητες ὅπως τήν ὁρίζει ὁ Ν.309/1976 (ἄρθρο 2, παρ.1-2) καί τήν ἐκθέτει ἡ Γραμματική τῆς Νεοελληνικῆς τοῦ Ο.Ε.Δ.Β, ἐκδόσεως 1976, πού ἔχει συνταχθῆ ἀπό τό ΚΕΜΕ. Γενικά ἡ γλώσσα τῶν βιβλίων πρέπει νά εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπό ἰδιωματισμούς καί ὑπερβολές καί νά ἀνταποκρίνεται στήν ἀντιληπτική ἱκανότητα, τή γλωσσική ἀνάπτυξη καί τίς ἀφομοιωτικές δυνατότητες τῶν μαθητῶν τῆς ἡλικίας ἐκείνης πού ἀπευθύνεται τό βιβλίο. Ἡ γλώσσα δηλαδή θά εἶναι γενικά ἁπλούστερη γιά τίς μικρότερες τάξεις καί ὅσο προχωροῦμε πρός τίς μεγαλύτερες θά γίνεται πλουσιώτερη καί συνθετώτερη. Ἐπειδή τά βιβλία αὐτά θά ἐκθέτουν ἀφθονία ἀριθμῶν, ἀριθμητικῶν πράξεων, γεωμετρικῶν σχημάτων καί τά παρόμοια ἐπιβάλλεται νά ἀποφεύγεται ὁ γλωσσικός φόρτος πέρα ἀπό ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα, ὥστε νά ἔχωμε πλήρη σαφήνεια. Εἰδικά ἐδῶ στά μαθηματικά ἡ γλώσσα πρέπει νά εἶναι ἀπέριττη μέ ἀναλύσεις, διευκρινίσεις καί ἐπεξηγήσεις ἰδιαίτερα περιεκτικές. Προπάντων πρέπει νά ἐπιδιώκεται ἡ ἀκρίβεια τῆς ἐκφράσεως σέ ὅλο τό γλωσσικό μέρος τοῦ βιβλίου καί εἰδικώτερα στά προβλήματα ἀσκήσεως καί μάλιστα στούς διάφορους κανόνες.

4. Ἡ ὕλη τῶν βιβλίων. Ἡ ὕλη πού θά περιληφθῆ στά βιβλία εἶναι ἐκείνη πού προβλέπεται ἀπό τό Ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα (Ε.Α.Π.). Οἱ συγγραφεῖς θά ἀναπτύξουν ἐνότητες μόνο μέ ὅσα ἀντικείμενα περιλαμβάνονται στό Πρόγραμμα στήν ἔκθεση δέ τῶν ἐνοτήτων, ὅπως καί στή διάταξη τῆς ὕλης γενικώτερα, θά βοηθηθοῦν καί μέ τή μελέτη τῶν μεθοδικῶν ὁδηγιῶν πού συμπεριλαμβάνονται στό Ε.Α.Π. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ὕλης θά γίνει μέ τρόπο μεθοδικό καί ἁπλᾶ

ση πού θά καλύπτουν οἱ διάφορες ἑνότητες ὅπως καί ἡ ἔμφαση πού θά δοθῆ σέ κάθε μιά ἀπό αὐτές εἶναι θέματα πού θά ἐκτιμηθοῦν ἀπό τό συγγραφέα κατά περίπτωση. Διά νά ἀπεικονίζονται σύμβολα, νά παρουσιάζονται παραδείγματα καί νά ἐνφέτονται προβλήματα ἡ σχετική ὕλη θά ἀντλεῖται ἀπό τή συγκεκριμμένη πραγματικότητα μέσα στήν ὁποία ζοῦν οἱ μαθητές σέ συνδυασμό μέ τά διαφέροντα κάθε ἡλικίας. Ὅπου τό πρᾶγμα εἶναι ἐφικτό καλό θά εἶναι, γιά λόγους εὐνοήτους, τό ἀναφερόμενο ὑλικό νά ἀντλεῖται καί ἀπό τό περιεχόμενο τῶν ἄλλων σχολικῶν μαθημάτων πού διδάσκονται οἱ μαθητές κάθε τάξεως. Ὁπωσδήποτε ἡ ὕλη πρέπει νά παρουσιάζει ποικιλία πηγῶν ἀπό ὅπου ἔχει ἀντληθῆ καί ἐπίσης καί ποικιλία περιεχομένου μιά καί τά διαφέροντα τῶν παιδιῶν μέ βάση τίς ἀτομικές διαφορές, παρουσιάζονται σέ ἀρκετή ποικιλία.

Γιά κάθε τάξη τήν Γ', τήν Δ', τήν Ε'καί τήν ΣΤ'προβλέπεται καί ἰδιαίτερο βιβλίο. Ἡ ὕλη κάθε βιβλίου θά ἐκταθῆ σέ ἑνότητες γιά τίς ὁποῖες θά ληφθῆ ὑπόψη ὁ χρόνος πού διατίθεται ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα στό μάθημα αὐτό σέ κάθε τάξη μέσα σέ ἕνα διδακτικό ἔτος. Ἡ διδακτέα ὕλη τῆς Γεωμετρίας θά ἐνσωματωθῆ μέσα στό ἴδιο βιβλίο μέ κατάλληλο τρόπο στήν ἀντίστοιχη ὕλη τῆς Ἀριθμητικῆς στίς τάξεις Γ'καί Δ'. Στά βιβλία τῶν ἀνωτέρων Ε'καί ΣΤ'τάξεων πού ἡ Γεωμετρική ὕλη παίρνει πιό συστηματικό χαρακτῆρα, αὐτή θά ἀποτελέσῃ τό δεύτερον μέρος στά ἀντίστοιχα βιβλία τῶν τάξεων αὐτῶν.

5. Διάταξη τῆς ὕλης. Βασικά ἡ ὕλη θά διατάσσεται σύμφωνα μέ τή σειρά πού προβλέπεται ἀπό τό Ε.Α.Π. Τοῦτο, ὅμως δέν ἀποκλείει σέ ἐπί μέρους περιπτώσεις τροποποιήσεις μέ πρωτοβουλία τῶν συγγραφέων ὅπου κρίνεται ἀπ'αὐτούς προσφορότερος παιδαγωγικά καί διδακτικά τρόπος γιά μιά ἀποτελεσματικότερη μάθηση. Ὁπωσδήποτε γιά τήν πλέον πρόσφορη διάταξη τῆς ὕλης θά ληφθοῦν πάντοτε ὑπόψη τό συναισθητικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν κάθε ἡλικίας (τάξεως) καθώς καί τά συνήθη διαφέροντα τῶν παιδιῶν

ἀπό αὐτό, τό ἐγχειρίδιο θά περιλαμβάνῃ διαφόρους τύπους πνευματικῶν δραστηριοτήτων-ἀσκήσεων ὅπως εἶναι: οἱ δραστηριότητες ἑτοιμότητος πού συνήθως ἔχουν παιγνιώδη χαρακτῆρα καί σχεδιάζονται μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε νά ὁδηγοῦν σέ ἐμπειρίες μέ ἀντικείμενα καί συγκεκριμένα πράγματα, πρίν δημιουργηθῇ μιά μαθηματική ἔννοια σ'ἕνα ὑψηλότερο ἐπίπεδο. Οἱ δραστηριότητες πού ὁδηγοῦν σέ ἀνάπτυξη ἐννοιῶν, ἐκεῖνες πού θά δώσουν τήν εὐκαιρία στό μαθητή νά ἐπαναφέρη στή μνήμη του διδαχθέντα ἤ νά ἐπαναλάβῃ τήν ἐκτέλεση τῆς σειρᾶς μιᾶς ἀριθμητικῆς διαδικασίας. οἱ δραστηριότητες ἐφαρμογῆς πού θά περιλαμβάνουν τήν ἐφαρμογή μαθηματικῶν ἐννοιῶν καί διαδικασιῶν μέ τή λύση διαφόρων προβλημάτων.

δ. Ἔκθεση καί διάθρωση τῆς ὕλης σέ διδακτικές ἑνότητες.

Αὐτό πού ἰδιαίτερα θά προσέξουν οἱ συγγραφεῖς κατά τήν ἔκθεση τῆς ὕλης στό βιβλίο κάθε τάξεως εἶναι ἡ παρουσίασή της μέ τρόπο πού νά ἀντιστοιχεῖ μέ τό στάδιο ἀναπτύξεως τῆς σκέψεως στό παιδί. Σύμφωνα μέ τά πορίσματα τῆς ψυχολογίας τό παιδί τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου γενικά κινεῖται πνευματικά μέσα στό κόσμο τῆς συγκεκριμένης πραγματικότητας καί μόνον στή τελευταία τάξη τά παιδιά προχωροῦν στό στάδιο τῶν ἀφηρημένων ἤ τυπικῶν λειτουργιῶν, λαμβανομένων πάντοτε ὑπόψη καί τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν στήν ἀνάπτυξη. Γι 'αὐτό τό λόγο πρέπει σέ κάθε χωριστό ἀντικείμενο ἀριθμητικῆς καί γεωμετρίας ὁ συγγραφέας νά καταφεύγει σέ ὑλικό πού ἀντλεῖται ἀπό τόν αἰσθητό κόσμο τοῦ περιβάλλοντος τῶν μαθητῶν, στενοτέρου καί εὐρυτέρου. Ἔτσι ἡ ἔκθεση τῆς θεωρίας θά γίνεται μέ τόν πιό ἀναλυτικό, ἐποπτικό καί παραστατικό τρόπο. Οἱ ἀριθμητικές ἔννοιες, οἱ πράξεις, κάθε μαθηματική διαδικασία γενικά, καθώς καί τά προβλήματα καί οἱ ἀσκήσεις θά παρουσιάζονται μέ λογική πάντα σειρά καί ἀλληλουχία ἀπό τά εὐκολότερα καί πιό ἁπλᾶ στά πιό δύσκολα καί συνθετότερα.

Η ἔνθεση κάθε ξεχωριστῆς ἑνότητας καί εἰδικοῦ ἀντικειμένου μαθήσεως θά ἀκολουθεῖ βασικά τήν ἀκόλουθη ἐπαγωγική σειρά. Ἀρχικά τό ἀντικείμενο τῆς ὕλης -ἔννοια, πρᾶξις κτλ- θά παρουσιάζεται μέ μιά μορφή προβληματική ἐπάνω σέ κάποια συγκεκριμένη βάση. Ἀκόμη, μέ τή προϋπόθεση ὅτι ὁ συγγραφέας θά ἔχει μέ σαφήνεια στό νοῦ του τόν εἰδικό σκοπό τῆς ἑνότητας.

Συντελεστικό σέ αὐτή τήν ἀπαίτηση εἶναι νά ἀπεικονίζεται συνήθως "τό πρόβλημα" παραστατικά μέ κάποια σχετική εἰκόνα ἤ σκίτσα ἀντικειμένων ἤ εἰκονικά σχήματα ἤ γραφική παράσταση καί τά παρόμοια, μέ σκοπό νά πετυχαίνομε ἕνα ὅσο τό δυνατό φηλότερο ἐπίπεδο πρωθήσεως στά παιδιά καί νά βάζομε σέ κίνηση τίς διανοητικές τους ἱκανότητες. Στή συνέχεια ἡ κατάσταση προβλήματος, πού μπορεῖ νά περιλαμβάνη περισσότερα ἀπό ἕνα ἐπί μέρους προβλήματα, ἀπεικονίζεται μέ ἀριθμητικά σύμβολα. Ἀκολουθοῦν οἱ ἀνάλογες σέ κάθε περίπτωση εἰδικοῦ ἀντικειμένου μαθηματικές διαδικασίες γιά νά καταλήξη ἡ πορεία στήν μέ πλήρη σαφήνεια διατύπωση καί εὐρηνή παρουσίαση τοῦ ἀντίστοιχου ὁρισμοῦ ἤ κανόνας ἤ μαθηματικῆς μεθόδου ἀνάλογα μέ τήν περίπτωση κάθε φορά. Στό τέλος κάθε χωριστῆς ἑνότητας θά ὑπάρχουν οἱ ἀνάλογες πρός αὐτήν ἀσκήσεις καί προβλήματα. Γενική ἀρχή στήν παρουσίαση τῆς ὕλης θά εἶναι ἡ κατάλληλη κλιμάκωση τῶν δυσκολιῶν, ὥστε νά ἐξασφαλίζεται ἡ κατανόηση καί ἀφομοίωση τῶν ἀντικειμένων ἀπό τούς μαθητές στόν πιό ἀνώτερο δυνατό βαθμό.

7. Τεχνικές ἀπαιτήσεις.

α')Ἡ ἔκταση τῶν βιβλίων κατά τάξη θά εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

Γιά τό βιβλίο τῆς Γ'τάξεως:Τυπογραφικά φύλλα 12-14

" " " " Δ' " : " " 9-11

" " " " Ε' " : " " 13-15

" " " " ΣΤ' " : " " 10-12

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Στήν ἔκταση αὐτή ὑπολογίζεται καί ἡ εἰκονογράφηση πού εἶναι δυνατόν νά καλύφει μέχρι καί τό 1/3 τῆς ἐκτάσεως κάθε βιβλίου.

β') Οἱ εἰκόνες καί οἱ κάθε εἴδους γραφικές ἀπεικονίσεις πρέπει νά εἶναι καλαίσθητες, θά ἔχουν ἀκρίβεια, νά εἶναι κατά προτίμηση ἔγχρωμες καί μάλιστα πολύχρωμες, νά ἀναφέρονται ἄμεσα στό παρουσιαζόμενο ἀντικείμενο καί νά εἶναι τοποθετημένες στή καταλληλη θέση σελίδας ὅπου ἐντίθεται τό ἀντικείμενο μαθήσεως. Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τῶν συγγραφέων πρέπει ὅμως αὐτοί νά ὑποδεικνύουν στά δοκίμιά τους τό εἶδος καί τό περιεχόμενο, τό σκοπό, τήν ἔκταση καί τή θέση τῶν εἰκόνων καί γραφικῶν παραστάσεων γενικά.

γ') Γιά τήν ὁμοιομορφία τῶν δοκιμίων πού θά ὑποβληθοῦν ὁρίζεται τό τυπογραφικό φύλλο· τό τυπογραφικό φύλλο εἶναι 16/δέλιδο.

Κάθε σελίδα πρέπει νά ἔχη 36 στίχους καί κάθε στίχος 55-60 διαστήματα γραφομηχανῆς (γράμματα, σημεῖα στίξεως, διαστήματα μεταξύ λέξεων κ.τ.λ.). Στό ἀριστερό μέρος θά ἀφήνεται ἀρκετό κενό περιθώριο. Τά δοκίμια ἐκτός ἀπό τά τυχόν τυπωμένα βιβλία θά δακτυλογραφηθοῦν μόνο στή μία σελίδα καί κατά τρόπο, ὥστε κάθε σελίδα νά ἀντιστοιχεῖ μέ μία σελίδα ἐντύπου φύλλου.

δ') Στό διαγωνισμό μποροῦν νά λάβουν μέρος μεμονωμένοι συγγραφεῖς ἤ ὁμάδες συγγραφέων γιά ἕνα ἢ περισσότερα βιβλία.-

Ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ γραμματέας

Ἐπιμ. Παρασκευῆς

Θ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 66/1977

Σήμερα, 19 Μαΐου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτσδης καί Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Χριστιῦς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές παιδ. καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Άπουσίασε ὁ κ. Κων. Παπαδάκος, Σύμβουλος Β'

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ.Ε.Μ.Ε.

ΘΕΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΙΑΙΣΕΩΣ

Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν Θρησκευτικῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Άνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται γιά τή σύνταξη προκηρύξεως συγγραφῆς βιβλίων τῶν Θρησκευτικῶν γιά τίς Γ', Δ', Ε' καί ΣΤ' τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Άναφέρεται στό σκοπό τοῦ μαθήματος καί τῶν βιβλίων, στήν ὕλη, τή γλῶσσα καί εἰκονογράφηση τῶν βιβλίων καί δίνει γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τους. Άκολουθεῖ συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων τῶν θρη-

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

Διακήρυξη Ελλήνων Χριστιανών νά πολεμήσουν τόν Ζίζ. Δίζ. ΕΞ. μέ ΕΞΣ. πρόταση τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ.

Ι.- α) Σκοποί τοῦ Μετώπου.- Σκοπός τοῦ μετώπου τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐθνικοπατριωτικοῦ συναισθήματος τῶν μαθητῶν, ἡ ἐξύψωση τῆς ἠθικῆς στή χριστιανική θρησκεία καί ἡ ἀνάδειξη τῆς δυναμικότητάς μας στή χριστιανική ζωή τοῦ λαοῦ μας.

β) Σκοποί τῶν Μελῶν.- Σκοποί τῶν μελῶν τῶν Χριστιανῶν εἶναι νά ἐκμεταλλεύονται τούς μαθητές νά πραγματώσουν βαθύνοια τό ἐκκλησιαστικό ἔργο τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καί τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδας τῆς Κωνσταντίνας Ἐντιμος καί νά τούς κατανοήσουν ἐπειτα, νά συμμετέχουν στό Χριστιανικό βίο τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας στήν ὁποία ἀνήκουν.

ΙΙ.- Ἡ ἔδρα τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ ἔδρα τῶν μελῶν καί τῶν τοπικῶν τάξεων τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ (Ζίζ. Δίζ. ΕΞ. καί ΕΞΣ.) προσωρινῶς τό Ἐκκλησιαστικό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Ἐπειδή ὅμως ἡ ἐκκλησιαστική ἡγεσία ἔχει νά ρυθμίσῃ καί νά λήξῃ ὑπόθεση ποιμαντικῆς φύσεως καί τήν γνωστές ἀναβολικές δόξης τοῦ ἀναφέρεται στό Πρόγραμμα.

Ἀπαιτεῖται ἀκόμη πρόσκληση νά ἐκθεσῃ στή συγγραφή νέν Παράδεν τῆς Π.Διακήρυξης καί τῆς Κ.Διακήρυξης, καί ἀπό τίς δύο αὐτές βιβλία πρέπει νά γίνεται ἡ σύνθεση τῶν ἀναφόρων ἐκκλησιαστικῶν στοιχείων μέ τήν παγκοσμιότητα, τή διδασκαλία καί τή ζωή τοῦ Χριστοῦ (χριστοκεντρική βάση).

Ἡ συγγραφέας τῆς Κ.Διακήρυξης νά ταυτισθῇ τόν ὕπνο μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά κατανοήσει ἡ μαθητής ὅτι ἡ ὁμάς Χαϊλάβητες στόν ἄνθρωπο, ἐπιστρέψει μαζί του καί ἐπόμενα τόν ἐπιμελεῖ πού Ἐκκλησιαστή Χριστοῦ. Τόν προσκαλοῦμε γιά νά κατανοήσει πολύτιμο τόν προσωπικότητα καί τή ζεστή διδασκαλία τοῦ Οἰκουμενισμοῦ πού ἔχει διδαχτεῖ στήν ἐνδιάμεση τάξη. Γενικά ἡ Χριστοκεντρική Ἀρχή ἐπιβάλλει νά ἐξετάζονται τά κεφάλαια τῆς Κ.Διακήρυξης σέ στενή σχέση καί ἀνοιχτά πρός τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἐκκλησιαστή Χριστοῦ.

Τό κείμενο τῆς μετάφρασης τῶν Θ' πρέπει νά ἐπιτελέσῃ τό ρόλο τόνο στήν ὁποία θά ἐπιχειρεῖ ἡ συγγραφέας κατά τή διαπραγμάτευση τῶν κεφαλαίων τῆς Κ.Διακήρυξης. Ἡ ἔδρα τῆς Κ.Διακήρυξης κατέχει καί ἡ παρουσίασή της ἀκόμη τό συγγραφέα εἶναι πρέπει νά ἔχουν ὑπόψη περιβάλλον ἐπιμέρους γεγονότων γιά τήν ἐκκλησιαστική ὑπηρεσία τῶν ἀκολούθων. Δηλαδή πρέπει νά ἐπιμένεται ἐπίσης γεγονότα σέ μιά βαθμιαία ἔκταση ἐπί τῆς ἔδρας. Βέβαια ἔστω νά ἐφαρμοσθεῖ τήν τρόπο ἐπιλογή τοῦ μαθητῆ μέ τόν ὁποῖο ἐπιδιώκουμε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ύλη τοῦ βιβλίου πρέπει ν' ἀναφέρεται σ' ὁλόκληρη τή ζωή τοῦ λαοῦ, ὄχι σάν ἁπλή βιογραφία, ἀλλά σάν ἐλάνδυστη μαρτυρία γιά τή ζωή καί τή δύναμή του γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τά ἁγιολογικά στοιχεῖα τῆς ζωῆς του ἀπό τή γέννηση ὡς τή σταυρική του θυσία καί τό θρίαμβο τῆς Ἀναστάσεως, ἡ θαυματουργική του δύναμη καί ἡ ἀνυπέρβλητη διδασκαλία του πρέπει νά τύχουν μιᾶς ἐξαιρετικά προσεκτικῆς παρουσιάσεως ἀπό τό συγγραφέα τοῦ βιβλίου, ὥστε νά ἐπιτύχει τήν πραγματική βίωση τῶν γεγονότων, ἀλλά καί τήν κατανόηση ἀπό τῶν αἰώνιων Χριστιανικῶν ἀληθειῶν ἀπό τούς μαθητές.

Η ὕλη τῆς Κ. Διαθήκης πρέπει νά ἀποτελέσει τό κέντρο τῆς διδασκαλίας τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος στό Δημοτικό Σχολεῖο. Γι' αὐτό πρέπει ν' ἀξιοποιηθεῖ κατάλληλα ἀπό τό συγγραφέα, ὥστε νά αἰσθεῖ τό θρησκευτικό βίωμα καί νά ἀναπτύξει ὁρθά τά συγκινησιακά στοιχεῖα τῆς θρησκευτικῆς ἐμπειρίας τῶν παιδιῶν.

Η ὕλη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας θά ἐναρέρεται στήν πορεία τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἀπό τήν ἵδρυσή της μέχρι σήμερα καί τούς σκληρούς καί πολυμέτωπους ἀγῶνες τῆς Ἐκκλησίας. Πρέπει τή διαπραγμάτευση τῶν θεμάτων αὐτῶν ὁ συγγραφέας ἀφελῶς νά δείξει στούς μαθητές τήν ἀναμφισβητητη ἐπίδραση ποῦ ἀσκεῖ ὁ Χριστιανισμός στά ἔθνη, στό κοινωνικό σύνολο καί γενικότερα στή ζωή τῆς ἀνθρωπότητας. Παράλληλα θά ἐπισημάνεται ἡ καλλιέργεια ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ φρονήματος χωρίς καμμία μεταλλαβοδή διάθεση πρός τίς κύριες θρησκεῖες ἤ τά ἄλλα χριστιανικά δόγματα.

Καί στό βιβλίο αὐτό πρέπει νά τονίζεται ὁ Χριστοκεντρικός χαρακτῆρας τῆς Ἐκκλησίας. Βασικός συμβάν καί σημεῖο ἀναφορᾶς θά εἶναι ἡ ζωή καί ἡ διδασκαλία τοῦ Θεανθρώπου. Η ὑποδειγματική ζωή καί ἡ δράση τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων πρέπει νά τονιστεῖ ἰδιαίτερα. Πρέπει ἐπίσης νά ἐξαρθοῦν οἱ μεγάλες ἐκκλησιαστικές μορφές ποῦ ἐποτέλεσαν πρότυπα πίστεως, ἡρωισμοῦ καί αὐταπαρνήσεως. Ο συγγραφέας ἀφελῶς νά ἐπισημάνει καί νά ἐξάρει σημαντικά γεγονότα ἤ κινήσεις ποῦ καταδεικνύουν τή σχέση τῆς χριστιανικῆς θρησκείας μέ τόν ἑλληνικό πολιτισμό. Ἀκόμη πρέπει νά τονιστεῖ ὁ ἐθνικός χαρακτῆρας τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ὁ σωτήριος ρόλος της γιά τήν ἐπιβίωση καί ἀναγέννηση τοῦ Ἑλληνισμοῦ στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας.

Η ὕλη τῆς λειτουργικῆς διδασκαλίας πρέπει νά βοηθήσει τούς μαθητές νά γνωρίσουν ποῦ, πότε καί πῶς λατρεύουν τό Θεό, ὥστε νά ἐνισχύεται ἡ πίστη καί ἡ εὐσέβειά τους μέ τή συμμετοχή τους στή λατρευτική ζωή τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τά κεφάλαια ποῦ ἀναφέρονται στούς ναούς, τό σκεῦη καί τά ἱερά ἄμφια νά εἶναι ὅσο τό δυνατόν ἀπαλλαγμένα λειτουργειῶν καί νά μή παρέχουν ἐξαντλητική ἀναπτολογία. Στά κεφάλαια αὐτά ὁ συγγραφέας πρέπει νά παρουσιάσει τήν ὕλη μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά συμπληρώνει ἐμπειρίες καί γνώσεις ποῦ ἀπόκτησαν τά παιδιά ἀπό ἐπισκέψεις σέ

ἱκανὸς νοῦς καὶ νὰ παρέχει πληροφοριακὸ στοιχεῖο κατὰ τὶς ἀνάγκες σὲ διαλογές.

Ἡ ὕλη τῆς κατηχήσεως πρέπει νὰ περιλαμβάνει βασικὸ στοιχεῖο ποὺ ἀναφέρονται στὸ Ε.Α.Π. Χημεῖα ἔχει διδῇ ὅχι τόσο ὁ γνωστικός, ὅσο ὁ ἠθικὸς χαρακτήρας τῆς διδασκαλίας. Γι' αὐτὸ ἡ συγγραφέας ἔδινε ἔμφαση στὴν παιδεία, πρέπει νὰ περιοριστοῦμε τὰ στοιχεῖα αὐτὰ μὲ τέτοιο τρόπο ὥστε οἱ μαθητὲς νὰ γνωρίσουν ὄχι μονάχα τί πρέπει νὰ στιστεῦουν, ἀλλὰ καὶ τί πρέπει νὰ πράττουν. Οἱ βασικὲς ἔννοιες τοῦ ἄθχιστος καὶ οἱ κανόνες τῆς ἠθικῆς πρέπει νὰ εἶναι σὲ διαρκῆ μορφὴ γιὰ νὰ γίνονται κατανοητὰ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς καὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν σ' αὐτοὺς τὴν ἐσωτερικὴ παιδαγωγικὴ γιὰ ἀρμονικὴ στὴν καθημερινή τους.

III.- Γενικὲς ὁδηγίες γιὰ τὴ συγγραφὴ τῶν βιβλίων.

1.- Γιὰ κάθε μία ἀπὸ τὶς Γ΄, Δ΄, Ε΄, καὶ ΣΤ΄ τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου θὰ γραφεῖ ἰδιαίτερο βιβλίο μὲ τὴ θρησκευτικὴ ὕλη ποὺ ἀρίζεται ἀπὸ τὸ Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα.

2.- Κάθε διδακτικὴ ἑνότητα θὰ τεκμηριώνεται, ὅσο γίνεται μὲ τὴν παράθεση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ θὰ διατρέχεται ἀπὸ ἐπαναλήψεις μὲ τοὺς ὑπολοίπους ποὺ ἀρίζει τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα ἢ ἄλλους σχετικοὺς μὲ τὸ περιεχόμενό τους.

3.- Παρέχεται ἡ δυνατότητα στοὺς συγγραφεῖς νὰ εἰσηγοῦνται μερικὲς ἑνότητες καὶ νὰ κάνουν τὶς ἀναγκαῖες προσαρμογές, ἂν αὐτὸ, κατὰ τὴν ἐκτίμησή τους, μπορεῖ νὰ βοηθήσει στὴν οἰκονομία καὶ στὴν ὀργάνωση τῆς ὕλης τοῦ βιβλίου.

4.- Κατὰ τὴ διαπραγμάτευση τῶν θεμάτων πρέπει νὰ λαμβάνεται ἰδιαίτερα ὑπόψη ἡ βαθμὸς τῆς ἀντιληπτικῆς ἱκανότητας τῶν παιδιῶν τῆς τάξεως γιὰ τὴν ὁποία προορίζονται τὰ βιβλία. Θὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγονται οἱ ἐπαναλήψεις, ἀκολουθεύσεις καὶ οἱ ἐδάκολες ἐπεκτάσεις, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ ἄσκοπες ἀπικαλύψεις τῶν ἴδιων θεμάτων. Τὰ κατανοητὰ προκαλέσει, ἀλλὰ οἱ ἐπερημένες ἔννοιες, οἱ ὅριστοι καὶ οἱ θρησκευτικὲς ἀλήθειες νὰ προκαλοῦνται κατὰ τρόπο ἁπλό, παραστατικὸ καὶ διδακτικό, ἔτσι ἡ φύση τῆς ὕλης τὸ ἐπιτρέπει. Ἰδιαίτερα τὰ κείμενα τῶν βιβλίων τῶν Γ΄ καὶ Δ΄ τάξεων πρέπει νὰ εἶναι ἁπλά, εὔληπτα καὶ εὐχάριστα στὴ διήγηση, χωρὶς ἄσκοπους πλατυασμούς.

5.- Ἐπειδὴ ἡ χαρακτήρας τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν εἶναι καθαρὰ προνηπιοτικὸς καὶ ἀναπόδιστος κυρίως ἀπὸ συναισθήματα καὶ στὴ βούληση, εἶναι ἀνάγκη ἡ διαπραγμάτευση κάθε ἑνότητας νὰ μὴν περιορίζεται στὴν ἁπλὴ παράθεση ξηρῶν γνώσεων, ἀλλὰ νὰ ἐπιβάλλεται στὴν καλλιέργεια τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος καὶ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ συναισθηματικοῦ στοιχείου ποὺ προκύπτει ἡ θρησκευτικὴ ἐμπειρία τῶν παιδιῶν. Ἅπλῶς πρέπει νὰ ἐμπεριέχει εἴδηση γιὰ μιὰ εὐλογημένη συμμετοχὴ τῶν παιδιῶν στὴ θρησκευτικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας.

6.- Σε τέλος κάθε διδακτικής ενότητας καλό είναι να υπάρχουν 3-5 ερωτήσεις-ασκήσεις, ανάλογα με την τάξη, και σ' αναφέρονται στην εμπέδωση της ύλης που διδάχτηκε ή σε γνωσικούς άξονες για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων των μαθητών από πλευράς της ψυχοκινητικής τάξης του τόπου τους.

7.- Γλώσσα του βιβλίου θα είναι η δημοτική χωρίς διαλέκτους, όπως την ορίζει ο Ν. 309/1976 (βλέπε παρ. 2-α) η Γραμματική της Δημοτικής έκδοση 1976 του ΟΕΔΒ. Γενικά η γλώσσα των βιβλίων πρέπει να είναι απλούστερη από δημοτικιστικούς, λαογραφικές ή λογοτεχνικές επεξεργασίες και να ανταποκρίνεται από επίπεδο της γλωσσικής ανάπτυξης των μαθητών ηλικίας 6-12 ετών, ανάλογα με την τάξη για την οποία προορίζεται κάθε βιβλίο.

8.- Γενικά η επιλογή των εικονιστικών ενοτήτων και των σελίδων κειμένου κατά ενότητα θα είναι ανάλογος με τις διδακτικές ώρες του κάθε μαθήματος. Οι συγγραφείς μπορούν να παραβάλουν με μεγάλο κείμενο μερικά ή έμμετρα που επιγραμματίζουν τα περιεχόμενα των διδακτικών ενοτήτων.

Έκταση των βιβλίων

α) Α΄ Δημοτικού Γ΄ τάξη 5-6 τυπογραφικά
β) Β΄ Δημοτικού Δ΄ τάξη 6-7 " "
γ) Ολοκληρωτική Ιστορία Ε΄ τάξη 7-8 τυπογραφικά
δ) Γεωγραφία - Οικονομική ΣΤ΄ τάξη 7 τυπογραφικά

Τα τυπογραφικά φύλλα θα είναι ανεπιφύλακτου αγήματος των διδακτικών βιβλίων. Από περισσότερα τυπογραφικά συμπεριλαμβάνονται και οι εικονογραφήσεις.

9.- Η εικονογράφηση να είναι πλούσια και να καλύπτει μέχρι το 1/3 της έκτασης του κειμένου. Οι εικόνες θα είναι καλά προσαρμοσμένες και να ανταποκρίνονται από πλευράς ύφους και περιεχόμενο.

Γενικά η εικονογράφηση πρέπει να είναι καλαίσθητη, χωρίς υπερβολές και να διακρίνονται σε όλα τα βιβλία η καθαρότητα των χρωμάτων. Οι μορφές των εικονιζόμενων ιδίων προσώπων πρέπει να ξεπηδούν ασφαλώς. Περισσότερο καταλληλες κρίνονται οι εικόνες βυζαντινής τεχνοτροπίας, γιατί, εκτός από την καλαισθησία τους, διακρίνονται μια βάθρη του ανεκτικού στοιχείου τους σε σύγκριση από αλαϊσθητικά.

Η εικονογράφηση δεν είναι δημιουργία των συγγραφέων. Πρέπει όμως αυτοί να υποβοηθούνται από δικιμιά τους τη σ΄ση, την έκταση, το είδος και το σκοπό τους.

10.- Τεχνικές διευκρινίσεις: Για την δημιουργία των δοκιμίων που θα υποβληθούν δρίζεται το τυπογραφικό φύλλο. Αυτό είναι 16σέλιδο. Κάθε σελίδα πρέπει να έχει 30 στίχους και κάθε στίχος 55-60 διαστήματα γραμμοσειράς (γράμματα, σημεία στίξεως, διαστήματα μεταξύ λέξεων κλπ). Στο δριστικό μέγεθος να δίνονται δρισμένα κενά περιθώρια. Το σελίδιο, δηλαδή ολόκληρο το τυχόν τυπωμένο βιβλίο, θα δακτυλογραφηθεί μόνο στη μία σελίδα και κατά τρόπο έστω κάθε σελίδα να αντιστοιχεί με μία τυπωμένη.

.../...

12.- Σε κάθε βιβλίο μπορούν να περιλαμβάνονται χάρτες, πίνακες, διαγράμματα και άλλο παρόμοιο χρήσιμο υλικό κατά τὴν κρίση τοῦ συγγραφέα.

13.- Σε τάξεις τῶν βιβλίων καὶ ἐκδόσεων αὐτῶν τοῦ προσδιζονται γιὰ τὴν Ε΄ καὶ ΣΤ΄ τάξη, νὰ περιλαμβάνεται βιβλιογραφία σχετικὴ μὲ τὰ κείμενα.

14.- Σὲ δακτυλογραφημένα μπορεῖ νὰ λάβουν μέρος μεμονωμένοι συγγραφεῖς ἢ ὁμάδες συγγραφέων καὶ γιὰ ὅσα ἢ περισσότερα βιβλία.

ΙΙΙ. Τὰ βραβεῖα καὶ οἱ ἔπαινοι γιὰ κάθε βιβλίο διδίδονται ὡς ἑξῆς

1.- Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία

ΒΡΑΒΕΙΟ Α΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Β΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Γ΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Α΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Β΄ .....

2.- Κοινὴ Διεθνὴς

ΒΡΑΒΕΙΟ Α΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Β΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Γ΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Α΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Β΄ .....

3.- Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Α΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Β΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Γ΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Α΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Β΄ .....

4.- Κατήχηση καὶ Λειτουργικὴ

ΒΡΑΒΕΙΟ Α΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Β΄ .....
ΒΡΑΒΕΙΟ Γ΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Α΄ .....
ΕΠΑΙΝΟΣ Β΄ .....

Έπειτα από αυτά έλυσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Ευρ. Παπανδρέου

Η Γραμματέας

Ειρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 67/1977

Σήμερα, 20 Μαΐου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετων καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Κων. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', ὁ κ. Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής παθῶς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο. Ἀπουσίασε ὁ κ. Χριστιᾶς.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν Εὐαγγελικῶν Περικοπῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', εἰσηγεῖται γιά τή σύνταξη προκηρύξεως συγγραφῆς τοῦ βιβλίου "Εὐαγγελικές Περικοπές" γιά τή Β΄ τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἀναφέρεται στό σκοπό καί τήν ὕλη τοῦ βιβλίου καί δίνει γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή του.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση πού ἀκολούθησε, ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς τοῦ παραπάνω βιβλίου:

./.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

συγγραφῆς τοῦ βιβλίου "Εὐαγγελικές περικοπές" γιά τή ~~Β΄~~ ΣΤ΄ τάξη Δημοτικοῦ Σχολείου

Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ πρέπει νά ἔχουνε ὑπόψη τους τά ἀκόλουθα:

Α) Σκοπός

Σκοπός τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τῶν μαθητῶν καί ἡ ἄμεση ἐπαφή τους μέ τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ὅπως διατυπώνεται στίς Εὐαγγελικές Περικοπές πού διαβάζονται στήν Ἐκκλησία κάθε Κυριακή. Τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου αὐτοῦ πρέπει νά ἀποτελεῖ τό ἀποκορύφωμα τῆς ὅλης θρησκευτικῆς διδασκαλίας στό Δημοτικό Σχολεῖο. Γιατί τό εὐαγγελικό κείμενο, ὅπως ἔβγῆκε ἀπό τό ἴδιο τό στόμα τοῦ Χριστοῦ καί ἀπό ὅ,τι μᾶς ἔδωσαν οἱ Εὐαγγελιστές γιά τή διδασκαλία καί τό ἔργο τοῦ Θεανθρώπου, ἐντυπωσιάζει εὐεργετικά τούς μαθητές μέ τήν ἀμεσότητά του καί τά πηγαῖα καί ἁγνά ἐκεῖνα συναισθήματα πού γεννιῶνται στίς ψυχές τους ἀπό τή μυσταγωγική αὐτή ἐπαφή.

Β) Ὕλη.

Ὕλη τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι, κυρίως, οἱ Εὐαγγελικές περικοπές, πού ἀκούει τό παιδί στήν Ἐκκλησία ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους μέχρι τήν Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς σύμφωνα μέ τήν καθιερωμένη ἀπό τήν Ἐκκλησία τάξη κάθε Κυριακῆς:

1) Κυριακή 3η Λουκᾶ: Ἀνάσταση τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας στή Ναΐν (Λουκᾶ κεφ. Ζ΄11-16).

2) Κυριακή 4η Λουκᾶ: Ἡ παραβολή τοῦ καλοῦ σπορέα (Λουκᾶ Κεφ. η΄, 5-15).

3) Κυριακή 5η Λουκᾶ: Ὁ πλούσιος καί ὁ φτωχός Λάζαρος (Λουκᾶ κεφ. ιστ, 19-31).

4) Κυριακή 6η Λουκᾶ: Ὁ Χριστός στή χώρα τῶν Γαδαρηνῶν (Λουκᾶ η΄, 27-39).

5) Κυριακή 7η Λουκᾶ: Ἡ θεραπεία τῆς γυναίκας ποὺ ἔπασχε ἀπὸ αἱμορ-
γία καὶ ἡ ἀνάσταση τῆς κόρης τοῦ Ἰάειρου.
(Λουκᾶ η', 41-56).

6) Κυριακή 8η Λουκᾶ: Ὁ Καλὸς Σαμαρείτης (Λουκᾶ κεφ. 1, 25-37).

7) Κυριακή 9η Λουκᾶ: Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου (Λουκᾶ
ιβ' 16-21).

8) Κυριακή 10η Λουκᾶ: Ἡ θεραπεία τῆς βαρειὰ ἄρρωστης γυναίκας
(Λουκᾶ ιγ' 10-17).

9) Κυριακή 11η Λουκᾶ: Ἡ παραβολὴ τοῦ δείπνου (Λουκᾶ, ιδ' 16-24).

10) Κυριακή πρὶν ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ (Ματθαίου , κεφ. α',
1-25).

11) Κυριακή μετὰ τὰ Θεοφάνια (Ματθαίου , κεφ. δ', 12-17)

12) Κυριακή 12η Λουκᾶ: Ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν (Λουκᾶ κεφ. ιζ',
12-19).

13) Κυριακή 13η Λουκᾶ: Ὁ πλούσιος νέος καὶ ὁ Χριστός (Λουκᾶ κεφ.
ιη', 18-27).

14) Κυριακή 14η Λουκᾶ: Θεραπεία τοῦ τυφλοῦ στὴν Ἱεριχώ (Λουκᾶ κεφ.
ιη', 35 - 43).

15) Κυριακή 15η Λουκᾶ: Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ζακχαῖος (Λουκᾶ κεφ. ιθ',1-10).

16) Κυριακή τῶν ταλάντων: (Ματθ. κε', 14-30).

17) Κυριακή τῆς Χαναναίας: (Ματθ. ιε', 21-28).

18) Κυριακή 16η Λουκᾶ : Τελώνης καὶ Φαρισαῖος (Λουκᾶ, κεφ. ιη',10-14).

19) Κυριακή 17η Λουκᾶ : Ἡ παραβολὴ τοῦ Ἄσωτου υἱοῦ (Λουκ. ιε',11-32).

20) Κυριακή τῆς Ἀπόκρεω: Ἡ Δεύτερα Παρουσία [illegible] τοῦ Θεοῦ (Ματθ.κε', 31-46).

21) Κυριακή τῆς Τυροφάγου (Ματθ. στ', 14-21).

/ .

22) Κυριακή Δ΄ Νηστειῶν (Ὀρθοδοξίας): Ἡ ἐκλογή τῶν πρώτων μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ (Ἰωάν. α΄, 44-52).

23) Κυριακή Β΄ Νηστειῶν (Γρηγορίου Παλαμᾶ): Θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ τῆς Καπερναούμ (Μάρκου β΄, 1-12).

24) Κυριακή Γ΄ Νηστειῶν: τῆς Σταυροπροσκυνήσεως (Μάρκου η΄ 34-38 καί Θ 1).

25) Κυριακή Δ΄ Νηστειῶν (Ἰωάννου τῆς Κλίμακος): Ἡ θεραπεία τοῦ σεληνιαζομένου (Μαρκ. Θ΄, 17-31).

26) Κυριακή Ε΄ Νηστειῶν (Μαρίας Αἰγυπτίας): Ὁ Ἰησοῦς ταξιδεύει στήν Ἱερουσαλήμ, γιά νά γιορτάσει τό Πάσχα (Μάρκου 1, 32-45).

27) Κυριακή τῶν Βαΐων (Ἰωάννου ιβ΄, 1-18)

28) Κυριακή τῶν Μυροφόρων (Μάρκου ιε΄, 43-47).

29) Κυριακή τοῦ Παραλύτου (Ἰωάννου ε΄1-15)

30) Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδας (Ἰωάννου δ΄, 5-42).

31) Κυριακή τοῦ Τυφλοῦ (Ἰωάννου Θ΄, 1-38).

32) Κυριακή τῶν Ἁγίων Πατέρων (Ἰωάννου ιζ΄, 1-13).

33) Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς : Ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγ. Πνεύματος (Ἰωάννου ζ΄37-52 καί η΄12).

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ:

1) Οἱ μακαρισμοί (Ματθ. ε΄, 1-12).
2) Ἡ ὀργή καί ἡ συμφιλίωση (Ματθ. Ε΄, 21-24).
3) Ἡ ἐκδίκηση καί ἡ καλοσύνη (Ματθ. Ε΄, 38-42).
4) Τά καθήκοντα πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους (Ματθ. Ε΄, 43-48).

5) Η ἐλεημοσύνη (Ματθ. ΣΤ΄, 1-4).
6) Η προσευχή (Ματθ. ΣΤ΄5-15).
7) Ο ἀληθινός θησαυρός τοῦ ἀνθρώπου (Ματθ. ΣΤ΄19-34).
8) Η συμπεριφορά πρός τόν πλησίον (Ματθ. Ζ΄ 1-6).
9) Ο ἀληθινός δρόμος πού ὁδηγεῖ στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν (Ματθ. Ζ΄, 13-20).
10) Οἱ ἐκλεκτοί τοῦ θεοῦ (Ματθαίου Ζ΄, 21-23).

Ὕπαρξη ὁ ὕμνος τῆς ἀγάπης (Α΄ Κορινθ. ιγ΄ 1-13).

Γενικές Ὁδηγίες

1) Κάθε Εὐαγγελική περικοπή πρέπει νά ἔχει ἐπικεφαλῆς τό σχετικό τίτλο πού θά ἀνταποκρίνεται ἀπόλυτα στό περιεχόμενό της(π.χ. Η παραβολή τοῦ Τελώνη καί τοῦ Φαρισαίου) καί ἀμέσως κατόπι νά ἀναγράφονται ὁ Εὐαγγελιστής,τό σχετικό κεφάλαιο καί οἱ στίχοι.
2) Κάθε περικοπή ἀναγράφονται παράλληλα τό Εὐαγγελικό κείμενο καί ἡ μετάφρασή του.
3) Η μετάφραση δέν πρέπει νά εἶναι σχολαστική κατά λέξη, ἀπόδοση τοῦ Εὐαγγελικοῦ κειμένου, ἀλλά ἐλεύθερη παράφραση, πού ὅμως σέβεται, τήν αὐθεντικότητά του καί δέν ἀπομακρύνεται ἀπό τό ἐννοιολογικό του περιεχόμενο μέ ἀστοχους πλατειασμούς.
4) Η γλῶσσα τῆς μεταφράσεως θά εἶναι ἡ δημοτική χωρίς ἀκρότητες ὅπως τήν ὁρίζει ὁ Νόμος 309/76, Ἀρθρ. 2, παρ. 1-2) καί τήν περιγράφει ἡ Γραμματική τῆς Νεοελληνικῆς Ἐκδοσης 1976 τοῦ ΟΕΔΒ. Η μετάφραση πρέπει νά εἶναι ἁπλή, σύντομη, κατανοητή, χωρίς ἀδόκιμες ἤ κακόηχες ἐκφράσεις.
5) Ἐπειδή, ἔπειτα ἀπό τήν ἀνάλυση καί ἐπεξεργασία κάθε περικοπῆς, πρέπει νά διατυπωθεῖ τό σχετικό δίδαγμα, καλό εἶναι ὁ συγγραφέας νά παραθέσει τό δίδαγμα αὐτό, χρησιμοποιώντας τή χαρακτηριστικότερη φράση τοῦ πρωτοτύπου Εὐαγγελικοῦ κειμένου. Π.χ. τό "ὁ ὑψῶν ἑαυτόν ταπεινωθήσεται καί ὁ ταπεινῶν ἑαυτόν ὑψωθήσεται" στήν Παραβολή'

τοῦ Τελώνη καὶ Φαρισαίου.

6) Χρήσιμο εἶναι ~~ἔστω καὶ δύσκολο~~ νὰ ἐπακολουθοῦν χαρακτηριστικὰ ἀλλὰ σύντομα ἀποσπάσματα ἀπὸ ὁμιλίες διαπρεπῶν ἐκκλησιαστικῶν ρητόρων.

7) Ὁ συγγραφέας πρέπει νὰ ἔχει ὑπόψη του τὶς μεθοδικὲς ὁδηγίες τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν.

8) Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ βιβλίου πρέπει νὰ εἶναι αὐτὴ ποὺ ταιριάζει στὸ περιεχόμενό του: ἔγχρωμη, ἀλλὰ χωρὶς κτυπητοὺς τόνους καὶ ἐντυπωσιακὲς ὑπερβολές. Ἰδιαίτερη προσοχὴ ἀπαιτεῖται στὴ στάση καὶ στὴν ἔκφραση τῶν εἰκονιζομένων ἱερῶν προσώπων. Γι'αὐτὸ τὸ λόγο σκόπιμο εἶναι νὰ χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφέας σὲ μικρογραφία εἰκόνες διαπρεπῶν ἁγιογράφων, ὅπου κυριαρχεῖ ἡ Βυζαντινὴ λιτότητα μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ ἀποπνευμάτωση τῶν μορφῶν.

9) Ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου πρέπει νὰ εἶναι 9-10 τυπογραφικὰ συνηθισμένου σχήματος διδακτικοῦ βιβλίου.

10) Στὸ διαγωνισμὸ μποροῦν νὰ λάβουν μέρος ~~πάρουν μέρος~~ ἕνας συγγραφέας ἢ ὁμάδα συγγραφέων.

11) Κάθε σελίδα τοῦ δακτυλογραφημένου κειμένου πρέπει νὰ ἀντιστοιχεῖ μὲ μία τυπωμένη σελίδα.

12 Τὰ βραβεῖα καὶ οἱ ἔπαινοι ὁρίζονται ὡς ἑξῆς:

Βραβεῖο	: Α'	δραχμὲς .....
"	: Β'	"
"	: Γ'	"
Ἔπαινος	: Α'	
"	: Β'	

- -

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Πάγκαλος

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 68/1977

Σήμερα, 21 Μαΐου 1977, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων. Μασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Μέλας, Εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο. Ἀπουσίαζε ὁ κ. Χριστιᾶς.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν Φυσιογνωστικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Φυσιογνωστικῶν μαθημάτων γιά τούς μαθητές τῶν τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ καί ΣΤ΄ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἀναφέρεται γενικά στό σκοπό τοῦ μαθήματος καί στόν σκοπό κάθε διδακτικοῦ βιβλίου καί παρέχει ὁδηγίες σχετικά μέ τήν ὕλη πού θά διαπραγματευθοῦν, τήν ἔκτασή της, τή γλῶσσα καί τήν εἰκονογράφηση τοῦ βιβλίου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βλουτίδη καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τήν Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων τῶν Φυσιογνωστικῶν Μαθημάτων: ./.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Συγγραφής βιβλίων φυσιογνωστικών μαθημάτων
γιά τούς μαθητές τών τάξεων Γ', Δ', Ε' καί ΣΤ' τού
Δημοτικού Σχολείου.

1) Σκοπός τού μαθήματος: Σκοπός τών φυσιογνωστικών μαθημάτων στό Δημοτικό σχολείο είναι νά άποκτήσουν οί μαθητές τίς άναγκαίες γνώσεις γιά τή φύση καί τούς φυσικούς νόμους, νά κατανοήσουν τήν ίδιαίτερη σημασία τού φυσικού καί ζωϊκού κόσμου γιά τή ζωή τών άνθρώπων καί νά συνειδητοποιήσουν τήν άνάγκη τής προστασίας καί διατηρήσεως τού φυσικού περιβάλλοντος.

2) Σκοπός τών βιβλίων: Ό συγγραφέας πρέπει νά έχει ύπόψη του ότι ό σκοπός τού διδακτικού βιβλίου δέν είναι μόνο ή μετάδοση άπλών γνώσεων άλλά ό προβληματισμός, ή άνάπτυξη τής παρατηρητικότητας, ή κατανόηση τού φυσικού κόσμου καί ή παροχή εύκαιριών γιά τήν καλλιέργεια τής αύτενέργειας καί κρίσεως τού μαθητή.

3) ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

α) Γιά κάθε τάξη θά γραφεί ξεχωριστό βιβλίο. Τό βιβλίο τής Γ' τάξεως θά έχει τίτλο "ΠΟΥΠΑ ΚΑΙ ΠΟΛ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ", τής Δ' τάξεως θά έχει τόν ίδιο τίτλο, τής Ε' τάξεως "ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ" καί τής ΣΤ' τάξεως τόν ίδιο τίτλο.

Οί συγγραφείς όφείλουν νά άκολουθήσουν τήν ύλη, όπως όρίζεται στό Ε.Α.Π. καί νά λάβουν ύπόψη τους τίς μεθοδικές όδηγίες πού περιέχονται σ'αύτό. Αύτό όμως δέν σημαίνει ότι πρέπει νά περιορισθούν σέ μιά μηχανική διαδοχή τής ύλης, όπως άναφέρεται στό Ε.Α.Π. Άντίθετα, έχουν τήν εύχέρεια νά διαρθρώσουν τήν ύλη σέ εύρύτερες καί έπί μέρους ένότητες πού νά έχουν έσωτερική συνοχή καί άλληλουχία. Άπό τήν ύλη τών τάξεων Γ' καί Δ' πού όρίζεται στό Ε.Α.Π. γιά κάθε συμβιωτική κοινότητα θά έπιλεγούν τά πιό άντιπροσωπευτικά, τά πιό γνωστά καί τά πιό ένδιαφέροντα γιά τούς μαθητές ζώα καί φυτά τής Έλλάδας. Τά ύπόλοιπα θά άναφερθούν περιληπτικά καί σέ σχέση μ'αύτά καί όχι σέ ίδιαίτερα κεφάλαια. Πρίν άπό τή διαπραγμάτευση τής ύλης πού θά άφορά τούς άντιπροσώπους τών ζώων ή τών φυτών στά βιβλία τής Γ'

καὶ Δ' τάξεως, εἶναι δυνατὸν νὰ παραθέσει ὁ συγγραφέας μερικὲς ἑνότητες ποὺ θὰ ἀναφέρονται στὰ χαρακτηριστικὰ καὶ στὶς βιολογικὲς λειτουργίες τῶν ζώων καὶ φυτῶν. Ἡ διαπραγμάτευση τῆς ὕλης τῶν στοιχείων Ὑγιεινῆς γιὰ τὶς παραπάνω τάξεις θὰ γίνει ὅπως ἀναφέρονται στὸ Ε.Α.Π.

Γιὰ τὴν ἔκταση τῆς ὕλης ὁρίζονται οἱ παρακάτω διδακτικὲς ἑνότητες:

Βιβλίο Γ' τάξεως : Διδακτ. ἑνότητες 50-55 Συνολ. ἔκταση σ.96-112.

" Δ' τάξεως : " " " 50-55 " " σ. 112-128

Γιὰ τὰ βιβλία τῆς Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως, ὅπου ἡ συγκεκριμένη διδακτικὴ ἢ μεθοδικὴ σκοπιμότητα τὸ ἐπιτρέπει, ἡ ὕλη νὰ διαρθρώνεται ἢ νὰ συμπτύσσεται σὲ μικρότερες καὶ περιεκτικότερες ἑνότητες.

Οἱ γνώσεις κατὰ τὴ διαπραγμάτευση τῆς ὕλης πρέπει νὰ εἶναι ἐπιστημονικὰ ἐξακριβωμένες καὶ νὰ παρουσιάζονται μὲ τρόπο ἁπλὸ καὶ ἐποπτικό. Νὰ ἀποφεύγονται οἱ ἄσκοπες ἐπαναλήψεις καὶ ἐπικαλύψεις.

β) Οἱ συγγραφεῖς κατὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ὕλης πρέπει πάντοτε νὰ λαμβάνουν ὑπόψη τὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο, τὴν ἀντιληπτικὴ ἱκανότητα καὶ τὴν ἀφομοιωτικὴ δύναμη τῶν μαθητῶν κάθε τάξεως.

γ) Στὸ τέλος κάθε κεφαλαίου καὶ ὅπου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ ἰδιαίτεροι διδακτικοὶ στόχοι, πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν ἀσκήσεις-ἐρωτήσεις, ἀκροστιχίδες κτλ γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς κατανοήσεως καὶ ἀφομοιώσεως τοῦ διδακτικοῦ ὑλικοῦ. Ἐπίσης ἡ παράθεση μικρῶν καὶ ἁπλῶν ποιημάτων αἰνιγμάτων ἢ παροιμιῶν, στὸ τέλος τοῦ κεφαλαίου, διευκολύνει τὴν εὐχερέστερη κατανόησή του.

δ) Ἡ ἔκθεση τῆς ὕλης νὰ εἶναι τέτοια ὥστε νὰ διεγείρει τὰ διαφέροντα τῶν μαθητῶν, νὰ ἀναπτύσσει τὴν κρίση καὶ τὴν αὐτενέργειά τους, νὰ ἀσκεῖ τὴν παρατηρητικότητα, νὰ τοὺς ὑποβοηθεῖ στὴν ἀνεύρεση σχέσεων καὶ ἐξαρτήσεων καὶ νὰ ὑπογραμμίζει τὴ σπουδαιότητα ἐκείνων τῶν ζώων, φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν, τῶν ὁποίων ἡ κατάλληλη ἀξιοποίηση καὶ ἐκμετάλλευση συμβάλλει ἰδιαίτερα στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας.

ε) Ἡ ὕλη πρέπει νὰ ἐντάσσεται σ' ὅλα τὰ βιβλία μὲ σαφήνεια καὶ ἁπλότητα.

με τον ίδιο τρόπο πρέπει να γίνεται και η περιγραφή των οργάνων του ανθρώπινου σώματος και των λειτουργιών του. Επίσης να τονίζονται οι υποφρεύσεις μας για την καθαριότητα, περιποίηση και προφύλαξή του. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην υποχρέωση για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

στ) Τα βιβλία θα γραφούν στη δημοτική, χωρίς ακρότητες, όπως την ορίζει ο Ν. 309/76 άρθρ. 2, παράγρ. 1-2 και την περιγράφει η Γραμματική της Νεοελληνικής, Έκδοση 1976 του Ο.Ε.Δ.Β.

Γενικά η γλώσσα των βιβλίων να είναι απλή, απαλλαγμένη από ιδιωματισμούς και υπερβολές και να ανταποκρίνεται στη γλωσσική εξέλιξη των μαθητών. Ο λόγος πρέπει να χαρακτηρίζεται από λιτότητα και σαφήνεια, να αποφεύγεται η πολύπλοκη σύνταξη και τα κείμενα να μην παρουσιάζουν πλατειασμούς και χάσματα.

ζ) Η εικονογράφηση πρέπει να είναι πολύχρωμη, να εμφανίζει τα ζώα και τα φυτά με φυσικούς χρωματισμούς και κατά προτίμηση μέσα στο χώρο της συμβιωτικής κοινότητας.

Επίσης οι εικόνες που θα χρησιμοποιηθούν κατά την παρουσίαση των στοιχείων της Ανθρωπολογίας πρέπει να είναι έγχρωμες και καλαίσθητες. Οι συγγραφείς υποχρεούνται να υποδεικνύουν στα δοκίμιά τους την έκταση, τη θέση, το είδος και το σκοπό της εικόνας.

η) Η έκταση των βιβλίων θα είναι η εξής:

Βιβλίο Γ' τάξεως	:	τυπογραφικά φύλλα	6-7
" Δ' "	:	"	7-8
" Ε' "	:	"	7-8
" ΣΤ' "	:	"	7-8

Στην παραπάνω έκταση δεν υπολογίζεται η εικονογράφηση που δεν θα είναι μεγαλύτερη από το 1/2 και μικρότερη από το 1/3 της έκτάσεως του τυπωμένου του κάθε βιβλίου.

θ) Το τυπογραφικό φύλλο είναι 16/σέλιδο. Κάθε σελίδα πρέπει να έχει 36 στίχους και κάθε στίχος 50-60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξεως, απόσταση ανάμεσα σε λέξεις κτλ). Στο δεξιότερο μέρος θα αφήνεται αρκετό κενό περιθώριο. Τα δοκίμια θα δακτυλογραφηθούν μόνο στη μια σελίδα και με τέτοιο τρόπο, ώστε κάθε σελίδα να ανταποκρίνεται με μια σε-

λίδα έντυπου φύλλου.

β') Στό διαγωνισμό μποροῦν νά λάβουν μέρος ἕνας ἤ καί συνεργαζόμενοι συγγραφεῖς γιά ἕνα ἤ καί περισσότερα βιβλία.

γ') Τά βραβεῖα καί οἱ ἔπαινοι γιά κάθε βιβλίο ὁρίζονται ὡς ἑξῆς:

Βραβεῖον Α' δρχ..... Ἔπαινος Α'δρχ.....

" Β' δρχ..... " Β'δρχ.....

" Γ' δρχ.....

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Ἁγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 60/1977

Σήμερα, 23 Μαΐου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωΐνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρέλης, Κων. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδαρτσιώτης καί Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Χριστίδης, Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Μυρτώδικη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Αἴτηση γιά ἔγκριση ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας γιά τά Νηπιαγωγεῖα τοῦ Π. Βοδλγαρη.

ΘΕΜΑ 2ο - Συζήτηση γιά τήν προμήθεια τῆς συγγραφῆς βιβλίων τῆς Γραμματικῆς Γ' καί Δ' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο - Αἴτηση γιά ἔγκριση ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας γιά τά Νηπιαγωγεῖα τοῦ Π. Βοδλγαρη.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', σύμφωνα μέ τήν πράξη ἀριθμ. 56/28-4-1977 τοῦ Τμήματος, ἐκάλεσε τόν εἰσαγγελέα τῶν Ἐποπτικῶν αὐτῶν μέσων κ. Π. Βοδλγαρη νά πάνει σχετική ἐπεξεργασία γιά νά πεισθεῖ τό Τμῆμα γιά τήν πρακτικότητα καί τή διδακτική τους ἀξία.

./.

Στή συνέχεια τά μέλη τοῦ Τμήματος, ἀφοῦ ἔλαβαν γνώση τοῦ μηχανισμοῦ τῶν Ἐποπτικῶν μέσων, κάνουν τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', γενικά θεωρεῖ χρήσιμα αὐτά τά ἐποπτικά μέσα. Ἔχει ἐπιφυλάξεις μόνο γιά ὁρισμένες σειρές πού ἀναφέρονται σέ ἀριθμητικές πράξεις καί, κατά συνέπεια, δέν στοιχοῦν πρός τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Νηπιαγωγείων.

Οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος καί Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β' συμφωνοῦν μέ τίς ἀπόψεις τοῦ κ. Βλουτίδη.

Ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β' θεωρεῖ διδακτικῶς χρήσιμα τά ἐποπτικά μέσα. Ἔχει ὅμως τή γνώμη ὅτι μερικά ἀπό αὐτά θά μποροῦσαν νά χρησιμοποιηθοῦν καί γιά τήν Α' τάξη Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ὁ κ. Κων. Νασσάκος, Σύμβουλος Β', παρατηρεῖ τά ἑξῆς: "Μέ τό ὑλικό αὐτό τό παιδί τοῦ Νηπιαγωγείου ὑποχρεώνεται νά ἐργάζεται σέ ἀπεικονίσεις συγκεκριμένων ἀντικειμένων. Ὁρισμένες ἀπό αὐτές παρουσιάζουν δυσχέρεια στό χειρισμό τους ἀπό τό παιδί τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Ἄλλες πάλι, ὕστερα ἀπό ὁρισμένη χρήση τους, θά ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα νά ἐξαντλεῖται τό ἐνδιαφέρον τοῦ παιδιοῦ, διότι πλέον θά ἀποτελοῦν κάτι τό ἀπολύτως γνωστό. Ἐπίσης ὁρισμένες σειρές αὐτῶν τῶν ἐποπτικῶν μέσων δέν στοιχοῦν μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Νηπιαγωγείων. Ἐκτός ἀπό τίς ἐπιφυλάξεις αὐτές βρίσκω ὅτι τό ὑλικό ἀπό ὁρισμένες ἀπόψεις εἶναι χρήσιμο γιά τήν προσχολική ἡλικία κυρίως ἀπό τήν ἄποψη μιᾶς ἐπωφελοῦς ἀνασχολήσεως".

Τέλος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης παρατηρεῖ ὅτι εἶναι διδακτικῶς χρήσιμα μέ ἐξαίρεση ὁρισμένες σειρές (ἀπό 1-20), πού ἀφοροῦν σέ ἀριθμητικές πράξεις πού δέν περιέχονται στό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Νηπιαγωγείων.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Κάλλη ἀριθμ. πρωτ. 32253/29-3-1977 μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ Π. Βοδλαγάρη πού ἀναφέρεται στήν ἀξιολόγηση ἐποπτικῶν μέσων γιά τά Νηπιαγωγεῖα, β) τόν μηχανισμό αὐτῶν τῶν ἐποπτικῶν μέσων ὕστερα ἀπό τή σχετική ἐπίδειξη καί γ) τίς παρατηρήσεις τῶν μελῶν

κ/ο

ομόφωνα αποφαίνεται

Γενικά θεωρούνται χρήσιμα τά ἐποπτικά μέσα τοῦ Π. Βοβλγαρη προκειμένου γιά τίς ἐλεύθερες ἐνασχολήσεις καί ἀσκήσεις τῶν νηπίων μέ ἐξαίρεση τίς σειρές, ποῦ ἀναφέρονται σέ ἀριθμητικές πράξεις ποῦ δέν προβλέπονται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Νηπιαγωγείου (κωδ. ἀριθμ. 404 καί 405).

ΘΕΜΑ 2ο - Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Γραμματικῆς τῶν Γ' καί Δ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς ἀναφέρεται στό σκοπό τοῦ μαθήματος τῆς Γραμματικῆς, στό σκοπό, τήν ὕλη, τή γλῶσσα, τήν εἰκονογράφηση καί τήν ἔκταση τῶν βιβλίων καί δίνει ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τους.

Στή συνέχεια εἰσηγεῖται ἡ συγγραφή καί τῶν δύο βιβλίων Γραμματικῆς τῶν τάξεων Γ' καί Δ' νά γίνει ἀπό τόν ἴδιο συγγραφέα ἤ ἀπό συνεργαζόμενους συγγραφεῖς, ὥστε ἡ ὕλη στό βιβλίο τῆς Δ' τάξεως νά διαρθρωθεῖ κατά ὁμόκεντρους κύκλους μέ βάση τήν ὕλη τῆς Γ' τάξεως καί νά ἐξετάζεται σ' αὐτό ἐκτενέστερα.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Ἰνστιτοῦτο, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Χριστιᾶ καί τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἐξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Γραμματικῆς:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

συγγραφῆς βιβλίων Γραμματικῆς γιά τούς μαθητές τῶν Γ' καί Δ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

1. Σκοπός τοῦ μαθήματος. Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς εἶναι ἡ προοδευτική ἐξοικείωση τῶν μαθητῶν στή σωστή γραφή καί τό συντακτικό μηχανισμό τῆς δημοτικῆς γλώσσας, ὥστε νά γίνουν ἱκανοί νά κατανοοῦν καί νά χρησιμοποιοῦν σωστά τό γραπτό καί προφορικό λόγο.

2. Σκοπός τῶν βιβλίων: Σκοπός τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου Γραμματικῆς γιά τίς τάξεις αὐτές εἶναι νά παραθέσει καί νά ὀργανώσει κατά τέτοιο τρόπο τό γλωσσικό ὑλικό πού εἶναι ἀπαραίτητο γιά τή γλωσσική μόρφωση τῶν μαθητῶν, ὥστε:

α. Κατά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου καί τή μεθοδική διάταξη τῆς ὕλης νά ἀποφεύγεται ὁ κενός φορμαλισμός.

β. Ἡ διαπραγμάτευση τῆς ὕλης στό βιβλίο νά ξεκινᾶει ἀπό τή ζωντανή καί φυσική πραγματικότητα τοῦ μαθητῆ καί νά ἐνθέτει τήν ὕλη μέ παραδείγματα κατά τρόπο ἐποπτικό, ἀναλυτικό καί προπαντός εὐχάριστο.

γ. Ἡ ἐπεξεργασία τῆς ὕλης στό βιβλίο νά εἶναι τέτοια, ὥστε νά εὐνοεῖ τήν αὐτενέργεια καί τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιά τή γλῶσσα.

δ. Ὁ συγγραφέας ἔχοντας ὑπόψη τίς προϋποθέσεις, τούς ὅρους καί τούς στόχους τῆς διδασκαλίας, πρέπει νά δίνει εὐκαιρίες στούς μαθητές γιά ἄσκηση καί συμπλήρωση τῶν γνώσεών τους καί στό διδάσκαλο νόξεις γιά τό σχεδιασμό, τήν προπαρασκευή καί τήν ὀργάνωση τῆς διδασκαλίας.

3. Ὕλη τῶν βιβλίων. Γιά κάθε τάξη θά γραφεῖ χωριστό βιβλίο. Ἡ ὕλη τῶν βιβλίων νά εὐθυγραμμίζεται μέ αὐτή πού προβλέπει τό ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Στήν ὕλη τῆς Δ' τάξεως εἶναι σκόπιμο νά ἐνσωματώνονται οἱ ἁπλούστερες περιπτώσεις πού ἀναφέρονται στό ἐπίμετρο τῆς Γραμματικῆς, Ἔκδοση Ο.Ε.Δ.Β. 1976, καθώς ἐπίσης καί τά ἁπλά παράγωγα, σύνθετα, ὁμώνυμα, συνώνυμα καί ταυτόσημα. Κάθε βιβλίο θά φέρει

τό τίτλο "Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" καί τόν ὑπότιτλο "Γραμματική ....τάξεως". Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά λάβουν ἐπίσης ὑπόψη τους τίς μεθοδικές ὁδηγίες πού ὑπάρχουν στό 'Αναλυτικό πρόγραμμα'. Η ὕλη τοῦ βιβλίου τῆς Α' τάξεως θά ἐξετάζεται διεξοδικότερα, γιατί οἱ μαθητές τῆς τάξεως αὐτῆς ἔχουν εὐρύτερη γλωσσική ὑποδομή καί περισσότερο ἀναπτυγμένες τίς γλωσσικές τους ἱκανότητες.

4. Γλῶσσα τῶν βιβλίων: Τά βιβλία θά γραφοῦν στή νεοελληνική γλῶσσα χωρίς ἀκρότητες πού ὁρίζει ὁ Ν. 309/76 ἄρθρ. 2, πργ. 1-2) καί τήν περιγράφει ἡ Γραμματική τῆς Νεοελληνικῆς, ἔκδοση Ο.Ε.Δ.Β. 1976.

5. Ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων. Η συγγραφή τῶν βιβλίων θά στηριχθεῖ σέ διαφορετικές βάσεις ἀπό ἐκεῖνες πού ἴσχυαν γιά τά μέχρι τώρα ἐγχειρίδια Γραμματικῆς τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Κατά τή σύνταξη τῶν βιβλίων θά τηρηθοῦν οἱ ἑξῆς ἀρχές:

α. Η συγγραφή τῶν βιβλίων θά γίνει σύμφωνα μέ τούς σκοπούς πού τέθηκαν πιό πάνω καί μέ βάση τήν ἐσώτερη καλλιέργεια τῆς προφορικῆς καί γραπτῆς γλώσσας. Η ὕλη θά διαμορφωθεῖ σέ διδακτικές ἑνότητες. Σέ κάθε διδακτική ἑνότητα θά προτάσσεται ἕνα σύντομο κείμενο μέ ἐσωτερική ἑνότητα, στό ὁποῖο θά κυριαρχοῦν κατά περίπτωση ἕνα ἤ περισσότερα παραπλήσια γραμματικά φαινόμενα, τά ὁποῖα θά ἀποτελέσουν τό ἀντικείμενο διδασκαλίας τῆς ἑνότητας. Παρόμοια ἀλλά μικρότερα κείμενα μποροῦν νά ἐνταχθοῦν ἀνάλογα μέ τίς διδακτικές ἀνάγκες καί τούς διδακτικούς στόχους καί κατά τήν πορεία τῆς ἐξέτασης τῆς ἑνότητας.

β. Τά κείμενα αὐτά θά εἶναι ἀνάλογα μέ τίς γλωσσικές ἱκανότητες καί τά διαφέροντα τῶν μαθητῶν καί θά πρέπει νά διακρίνονται γιά τήν ἄρτια ~~τους~~ διατύπωση καί γλωσσική πληρότητα. Θά πάρονται ἀπό τή ζωντανή γλωσσική πραγματικότητα τῶν παιδιῶν καί τά συνήθη βιώματα τῆς ἡλικίας αὐτῆς πρέπει νά εἶναι ἁπλά, κατανοητά καί ἰδιαίτερα εὐχάριστα. Τά κείμενα θά εἶναι τυπωμένα μέ διαφορετικά στοιχεῖα ἤ θά εἶναι τοποθετημένα σέ χρωματιστά πλαίσια.

./.

γ. Στά κείμενα θά ακολουθοῦν ἀσκήσεις οἱ ὁποῖες θά ἀποβλέπουν στήν παρατήρηση, τήν ἀπομόνωση/ταξινόμηση καί ἀπό τούς μαθητές τοῦ γραμματικοῦ φαινομένου πού κυριαρχεῖ στό κείμενο. Στή συνέχεια θά καλοῦνται οἱ μαθητές νά ἐφαρμόσουν τήν παραπάνω γλωσσική προφορική ἐπεξεργασία συμπληρώνοντας κενά κείμενα, λέξεις, καταλήξεις, ταξινομώντας ὁλικά κτλ. Οἱ δραστηριότητες αὐτές στίς ἀσκήσεις πρέπει νά κλιμακώνονται ὡς πρός τή δυσκολία τους, νά καλλιεργοῦν γλωσσικές ἱκανότητες καί νά καταπολεμοῦν ἀδυναμίες τόσο στόν προφορικό ὅσο καί στό γραπτό λόγο.

δ. Γιά νά καταπολεμηθεῖ τό συναίσθημα ἀνίας καί ἀδιαφορίας πού παρατηρεῖται στό μάθημα τῆς Γραμματικῆς, τά κείμενα πρέπει νά χαρακτηρίζονται γιά τήν ἐλθυμη διάθεση καί οἱ ἀσκήσεις καί ἐργασίες νά παρουσιάζονται παραστατικά καί τά γραμματικά φαινόμενα σέ κατάλληλες σχηματικές παραστάσεις ἤ πινακογραφήσεις ὅπου αὐτό εἶναι δυνατό.

ε. Μετά τίς παραπάνω ἀσκήσεις-ἐργασίες θά βγαίνουν ἐπαγωγικά ἀπό τά παραδείγματα καί τίς ἴδιες περιπτώσεις μέ πολλή φειδώ καί ἁπλά διατυπωμένοι οἱ σχετικοί γραμματικοί κανόνες. Οἱ κανόνες αὐτοί θά τοποθετοῦνται σέ χρωματιστά πλαίσια ἤ θά εἶναι τυπωμένοι μέ ἔγχρωμα στοιχεῖα. Τά πλαίσια αὐτά καί ἡ κατάλληλη σελιδοποίηση τῶν ἀσκήσεων σ'ὅλη τήν ἐνότητα ἔχουν πολλές φορές γιά ψυχολογικούς καί διδακτικούς λόγους μεγάλη σημασία.

στ. Μετά τούς κανόνες θά ἀκολουθοῦν ἀσκήσεις-ἐργασίες γιά ἐμπέδωση καί γιά ἀτομική στό σχολεῖο ἤ στό σπίτι ἐργασία. Οἱ ἀσκήσεις αὐτές πρέπει νά διακρίνονται γιά τήν πρωτοτυπία τους, ὥστε νά μήν εἶναι ἀνιαρές γιά τά παιδιά καί νά σχετίζονται ὅπου εἶναι δυνατό μέ κείμενα (συμπλήρωση κενῶν κειμένων, λέξεων, καταλήξεων κτλ). Νά μήν εἶναι λ.χ. μηχανική κλίση ὀνομάτων, ἀντιγραφή κανόνων κτλ. Τονίζεται μέ μεγάλη ἔμφαση ὅτι ἡ διαπραγμάτευση τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων στό βιβλίο δέν ἔχει ὡς σκοπό νά ὑποκαταστήσει τό ἔργο τοῦ δασκάλου. Οἱ ἀσκήσεις ἐπίσης σ'ὅλες τίς φάσεις τῆς διάρθρωσης τῆς ἑνότητας δέν εἶναι δυνατό νά ἐξαντλήσουν τό περιεχόμενο καί τούς διδακτικούς στόχους τους. Θά ἀποτελοῦν ὅμως ὑπόδειγμα γιά τή συμπλήρωση σ' ἀριθμό καί σ'ἔκταση ἤ τή σύνταξη νέων ἀπό τούς μαθητές καί τό δάσκα-

λο.

ζ. Οἱ συγγραφεῖς δέν εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἀκολουθήσουν πιστά τή διάταξη τῆς ὕλης πού προβλέπει τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα. Μποροῦν νά προβοῦν σέ ὁρισμένες τροποποιήσεις καί προσαρμογές, ἄν αὐτές κατά τή κρίση τους θά ἐξυπηρετοῦσαν συγκεκριμένους διδακτικούς καί μεθοδολογικούς σκοπούς. Σκέπτομαι εἶναι τά γραμματικά φαινόμενα νά ἐξετάζονται σέ μιά σειρά διαδοχῆς ἀνάλογα μέ τό ρόλο πού παίζουν στή δομή τῆς γλώσσας ἤ τή συχνότητα μέ τήν ὁποία παρουσιάζονται στό λόγο. Ἔτσι λ.χ. τό ρῆμα καί τά ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου μποροῦν νά προτιχθοῦν.

η. Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά λάβουν ὑπόψη τους κατά τή διαπραγμάτευση τῆς ὕλης στά βιβλία τό χρόνο σέ διδακτικές ὧρες πού προβλέπονται γιά τό μάθημα τῆς Γραμματικῆς σ'ἕνα διδακτικό ἔτος καί ἀνάλογα μέ αὐτές νά διαρθρώσουν τίς ἑνότητες τοῦ βιβλίου. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει ὅτι οἱ διδακτικές ἑνότητες θά εἶναι ἀναγκαστικά τόσες ὅσες οἱ προβλεπόμενες διδακτικές ὧρες , γιατί κάτι τέτοιο δέν ἐπιτρέπει ἡ φύση τοῦ μαθήματος. Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου τῆς Δ' τάξεως θά διαρθρώνεται μέ βάση τήν ὕλη τῆς Γ' τάξεως σέ ὁμόκεντρους κύκλους στούς ὁποίους ἡ ὕλη θά ἐξετάζεται διεξοδικότερα.

6. Εἰκονογράφηση . Ἡ εἰκονογράφηση θά εἶναι ἔγχρωμη, παιδικῆς νοοτροπίας καί θά ἀναφέρεται σέ εἰκόνες ἤ σκηνές πού θά ἔχουν σχέση μέ τό περιεχόμενο τῶν κειμένων, σέ ἀντικείμενα, γραφικές παραστάσεις, πινακογραφήσεις κ.τ.λ. Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τῶν συγγραφέων . Εἶναι ὅμως αὐτοί ὑποχρεωμένοι νά ὑποδείχνουν στά δοκίμιά τους τήν ἔκταση, τό εἶδος, τή θέση καί τό σκοπό της.

7. Ἔκταση τῶν βιβλίων. Ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου γιά κάθε τάξη ὁρίζεται ὡς ἑξῆς:

Βιβλίο Γ' τάξεως :τυπογρ. φύλλα 5-6
" Δ' " : " " 6-7

Στήν παραπάνω ἔκταση δέν ὑπολογίζεται ἡ εἰκονογράφηση πού δέν παίρνει ἔκταση μεγαλύτερη ἀπό τό 1/5 τοῦ κειμένου κάθε βιβλίου.

8. Τεχνικές απαιτήσεις. Γιά τό όμοιόμορφο τών δοκιμίων πού θά υποβληθούν, δρίζεται τό τυποφραφικό φύλλο. Τό τυπογραφικό φύλλο είναι 16 σελίδο, κάθε σελίδα θά περιλαμβάνει 36 στίχους κάι κάθε στίχος 55-60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξεως, απόσταση ανάμεσα στίς λέξεις κτλ.). Κάθε δακτυλογραφημένη σελίδα θά άντιστοιχεί μέ μιά τυπωμένη. Στά άριστερά τής σελίδας θά άφήνεται άρκετό περιθώριο.

9. Στό διαγωνισμό μπορούν νά λάβουν μέρος μεμονωμένοι ή συνεργαζόμενοι συγγραφείς.

10. Βραβεία καί Έπαινοι: Γιά τό βιβλίο κάθε τάξεως δρίζονται τά έξής βραβεία καί Έπαινοι:

Βιβλίο Γ' τάξεως: Βραβείο Α'
" Β'
" Γ'
Έπαινος Α'
" Β'

Βιβλίο Δ' τάξεως: Βραβείο Α'
" Β'
" Γ'
Έπαινος Α'
Έπαινος Β'

Έπειτα από αυτά έλυσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Μύρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Συνεδρία 72/1977

Σήμερα, 24 Μαΐου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπ/σεως τού Κέντρου Εκπ/κών Μελετών και Επιμ/σεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Πλειάν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Π. Πλουτάρχος, Βασ. Κουϊδιτσιώτης καί Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οί κ.κ. Ι. Χριστιάς, Δ. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Πόρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως

Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφής τών βιβλίων α) τής Φυσικής Πειραματικής καί Χημείας καί β) τής Γεωγραφίας τού Δημοτικού Σχολείου.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίασης. Στή συνέχεια ὁ κ. Βασ. Κουϊδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται γιά τήν συγγραφή τών διδακτικών βιβλίων τής Φυσ. Πειραματικής καί Χημείας γιά τίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις τού Δημοτικού Σχολείου.

Ἀναφέρεται στό σκοπό τού μαθήματος, στήν ὕλη τών διδακτικών βιβλίων καί δίνει γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τους.

Ὁ κ. Ι. Χριστιάς εἰσηγεῖται γιά τή συγγραφή τών διδακτικών βιβλίων τής Γεωγραφίας γιά τίς Γ', Δ', Ε' καί ΣΤ' τάξεις τού Δημοτ. Σχολείου.

Ἀναφέρεται στό σκοπό τού μαθήματος, στήν ὕλη καί στή διάρθρωσή της σέ διδακτικές ἑνότητες, στή γλῶσσα καί στήν εἰκονογράφηση τών βιβλίων.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση μεταξύ τών μελῶν του ἀποφαίνεται: Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τίς προκηρύξεις συγγραφῆς τών βιβλίων α) Φυσ. Πειραματικῆς καί Χημείας, καί

β) τῆς Γεωγραφίας:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων
Φυσικῆς Πειραματικῆς καί Χημείας
Ε΄ καί ΣΤ΄ τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

1. Σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Φυσικῆς Πειραματικῆς καί Χημείας εἶναι ἡ μελέτη τῶν φυσικῶν καί χημικῶν φαινομένων, ἡ ἔρευνα γιά τήν κατανόηση τῶν φυσικῶν νόμων καί ἡ ἐφαρμογή τους στήν πρακτική ζωή. Σκοπός τῶν διδακτικῶν βιβλίων εἶναι ἡ ὑποβοήθηση τοῦ μαθητοῦ καί ἡ παρακίνησή του γιά αὐτενεργό ἀτομική ἤ ὁμαδική ἐρευνητική προσπάθεια, ἡ ἐπανάληψη καί ἡ καλύτερη ἀφομοίωση τῆς ὕλης.

2. Ὕλη τῶν διδακτικῶν βιβλίων εἶναι ἐκείνη πού ὁρίζεται ἀπό τό προσωρινά ἀναμορφωμένο ἀπό τό ΚΕΜΕ Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Ὁ συγγραφέας πρέπει νά ἀκολουθήσει τό Α.Π. χωρίς παρεκκλίσεις. Ἔχει ὅμως ὡς τήν εὐχέρεια, ἄν αὐτό δικαιολογεῖται ἀπό τήν οἰκονομία τῆς μαθήσεως ἤ τήν ἰδιαιτερότητα τῆς ὕλης.

3. Γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

α) Οἱ τίτλοι καί οἱ ὑπότιτλοι τῶν βιβλίων πρέπει νά συμφωνοῦν μέ τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα.

β) Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ὕλης τῶν βιβλίων ἀπό τό συγγραφέα πρέπει νά εἶναι ἀνάλογη μέ τήν πνευματική ὡριμότητα τῶν σημερινῶν παιδιῶν τῆς ἡλικίας τῶν 10-12 ἐτῶν, πού μέ βάση πάντοτε τήν πραγματική καί ἀντικειμενική παρατήρηση τῆς φύσεως τείνει νά ἐμβαθύνει καί νά συλλαμβάνει ἀφηρημένες γενικές ἔννοιες καί νόμους.

γ) Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ὕλης κάθε διδακτικῆς ἑνότητας πρέπει νά εἶναι σχετική μέ τή ζωή καί τά διαφέροντα τῶν παιδιῶν καί νά στρέφει τήν παρατήρησή τους σέ πραγματικές φυσικές καταστάσεις πού παρουσιάζονται σέ διάφορα φαινόμενα.

δ) Στό τέλος κάθε διδακτικῆς ἑνότητος πρέπει νά δίνονται ἐρωτήσεις, ὑποδείξεις καί ἀναθέσεις εὐκόλων ἐργασιῶν πού νά παρακινοῦν τό μαθητή σέ συνέχιση τῆς προσπάθειας γιά καλύτερη κατανόηση τῆς ἑνότητας, νά διευκολύνουν τόν αὐτοέλεγχο καί τήν ἀρτιότητα τῆς μαθήσεως

ε) Οι μαθητικές δέσμες του Δ.Π. πρέπει να δημοσιεύονται από το συγγραφέα, έστω ή ύλη να δίνεται κατά τρόπο σύμφωνο με τα πορίσματα της σύγχρονης παιδαγωγικής, της διδακτικής και της ψυχολογίας.

στ) Γλώσσα των βιβλίων πρέπει να είναι η νεοελληνική κοινή δημοτική σύμφωνα με τη γραμματική του Μανόλη Τριανταφυλλίδη, όπως αναπροσαρμόστηκε από τα καλά κοινά λογοτεχνικές επιτρέψεις, διαπλουτισμούς, πλατυσμούς ή χάσματα.

ζ) Ύφος των βιβλίων. Η έκταση του καθαρού κειμένου, δηλαδή από την εξωτερογράφηση, βρέθηκε ως εξής:

1) ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ έκτα(7) έως όγδοό (8) δεκαεξαεξάλεπτα τυπογραφικά φύλλα των 36 σελίδων και 50-55 δακτυλογράφων.

2) ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ έκτα(7) έως όγδοό(8) δεκαεξαεξάλεπτα τυπογραφικά φύλλα των 36 σελίδων και 50-55 δακτυλογράφων. Σε κάθε βιβλίο η ύλη της Ιστορίας πρέπει να έχει έκταση 20-30% του συνόλου του καθαρού κειμένου.

η) Ο συγγραφέας πρέπει να λάβει υπόψη του τα σύνολα των διδακτικών ωρών της ουσιαστικής πειραματικής και Ιστορίας μέσα στο διδακτικό έτος (2 ώρες την εβδομάδα, 55 το έτος) και το σύνολο των διδακτικών ενοτήτων της ύλης και να τα συσχετίσει έτσι η οδηγούμενα της ύλης και των ενοτήτων της μαθήσεως να ταιριάζουν.

θ) Η έκταση και η διάρθρωση της ύλης κάθε διδακτικής ενότητας και το σύνολο πρέπει να παρουσιάζει εσωτερική συνοχή και ενότητα, έστω να διευκολύνεται η κυκλοφορία της από τα μαθητή.

ι) Το περιεχόμενο και η έκταση της ύλης κάθε διδακτικής ενότητας πρέπει να γίνει τέτοια έκταση έστω να μπορεί να διδαχθεί μέσα σε μία διδακτική ώρα.

ια) Η εξωτερογράφηση των βιβλίων πρέπει να διαπνέεται αποτελεσματικά το σκοπό της διδασκαλίας του μαθήματος να είναι πλούσια, εμπνευσμένη και παιδαγωγική, έστω να ενδιαφέρει το μαθητή και να του μένει το ενδιαφέρον για σχετικές με το μάθημα δραστηριότητες. Πρέπει να περιλαμβάνει όλες, αλλά εκείνες μόνο των περιγραφομένων φαινομένων, πειραμάτων, έργων και μηχανών, επιδιαγραμμένες σε τυπωμένες τεχνικές έργων και εφαρμογών, εύκολες, σαφείς,

άλλο στοιχείο που διαφορετεί τη μέθοδο. Στην εικονογράφηση οι δυνατότητες ειδικής καλλιτέχνης σε συνεργασία με τη συγγραφέα, που είναι προκαθορισμένος να διαβεβαιώσει σαν δοκίμιο τη θέση, την έκταση, το είδος, το σκοπό και το περιεχόμενο της εικονογραφήσεως.
Η έκταση της εικονογραφήσεως πρέπει να είναι μεταξύ του 1/3 και 1/5 του καθαρού κειμένου.

ιβ) Τεχνικές διαπιστώσεις: Το τυπογραφικό φύλλο είναι δακτυλογραφίδιο. Κάθε σελίδα πρέπει να έχει 36 στίχους των 30-35 διαστημάτων (γράμματα, σημεία στίξεως, διάστημα ανάμεσα σε λέξεις κ.τ.λ.). Στο δημοσιογραφικό μέρος πρέπει να δημιουργείται δοκεί κενό περιθώριο. Κάθε σελίδα δακτυλογραφημένη πρέπει να αντιστοιχεί με μια σελίδα έντυπη.

ιγ) Στο τέλος του βιβλίου πρέπει να δημιουργούνται πηγές και βοηθήματα για να διευκολύνονται οι μαθητές στην προσπάθειά τους για ομαδική συνεργασία στην ύλη ή για ατομική εργασία.

ιδ) Στο διαγωνισμό μπορούν να λάβουν μέρος μεμονωμένοι συγγραφείς ή ομάδες συγγραφέων και για ένα ή περισσότερα βιβλία.

ιε) Τα βραβεία και οι έπαινοι για κάθε βιβλίο δρίζονται ως εξής:

1) Βιβλίο Δ' τάξεως: Βραβείο Α' δρχ.
" Β' "
" Γ' "
Έπαινος Α' "
" Β' "

2) Βιβλίο ΣΤ' τάξεως: Βραβείο Α' δρχ.
" Β' "
" Γ' "
Έπαινος Α' "
" Β' "

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Ο.Ε.Δ.Β.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

Συγγραφῆς βιβλίων Γεωγραφίας γιά τούς μαθητές τῶν Γ΄., Δ΄., Ε΄., καί ΣΤ΄. τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

1.- Σκοπός τοῦ μαθήματος.- Τό μάθημα τῆς γεωγραφίας ἔχει σκοπό νά ὑποβοηθήσῃ τό μαθητή νά γνωρίσει καλύτερα καί νά κατανοήσει τό στενότερο καί πλατύτερο χῶρο ὅπου ζεῖ, τίς διάφορες μορφές τῆς ζωῆς, τίς σχέσεις πού διαμορφώνονται μεταξύ τους καί τήν ἀλληλεπίδραση ἀνθρώπου καί γεωγραφικοῦ χώρου. Ἡ κατανόηση τῶν φυσικῶν καί τεχνητῶν μεταβολῶν καί ἡ ἐπίγνωση τοῦ ρόλου τοῦ ἀνθρώπου ὡς δημιουργήματος , ἀλλά καί ὡς δημιουργικοῦ παράγοντος τοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ μιά ἀκόμη πλευρά τοῦ σκοποῦ τῆς γεωγραφίας.- Ἡ δυνατότητα τῶν μαθητῶν νά σκέπτονται γεωγραφικά καί νά ἐντάσσουν τά γεωγραφικά φαινόμενα σέ εὐρύτερα σύνολα σχέσεων ζωῆς καί πολιτισμοῦ ἀποτελεῖ τό ἐπιστέγασμα τοῦ σκοποῦ τῆς γεωγραφίας. Τό σκοπό αὐτό πρέπει νά ἀκολουθεῖ ὁ συγγραφέας ὡς κατευθυντήρια γραμμή σ'ὅλο τό βιβλίο καί κατά τήν ἐπιδίωξη τῶν στόχων μαθήσεως στίς ἐπί μέρους διδακτικές ἑνότητες. Ὁ συγγραφέας πρέπει νά ἔχῃ ὑπόψη του ὅτι σκοπός τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου δέν εἶναι νά βοηθήσῃ ἁπλῶς τό μαθητή νά ἐπαναλάβει τήν ὕλη πού διδάχτηκε.- Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι ἀκόμη νά βοηθήσει τό μαθητή νά ἐπεξεργάζεται μέ αὐτενέργεια τίς παρεχόμενες γνώσεις, νά τίς κατανοεῖ βαθύτερα καί νά καλλιεργεῖ τή σκέψη καί τήν κρίση του.-

2.- Γλῶσσα τῶν βιβλίων.- Τά βιβλία θά γραφοῦν στή δημοτική γλῶσσα χωρίς ἀκρότητες ὅπως ὁρίζει ὁ Ν. 309/76 (ἄρθρο 2,παρ.1-2) καί τήν περιγράφει ἡ Γραμματική τῆς Νεοελληνικῆς , ἔκδοση 1976 τοῦ ΟΕΔΒ. . Γενικά ἡ γλῶσσα θά πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στήν ἀντε-

ληπτική ικανότητα καί τήν άφομοιωτική δύναμη τῶν μαθητῶν.-
Σέ γενικές γραμμές ἡ γλωσσική ἐξέλιξη τῶν μαθητῶν τῶν Γ΄ καί Δ΄ τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου χαρακτηρίζεται ἀπό τήν κυριολεκτική πρός τή μεταφορική χρήση τῆς γλώσσας καί ἀπό τήν ἁπλή καί σύντομη πρός τή συνθετότερη καί ἐκτενέστερη γλωσσική διατύπωση.-

Οἱ μαθητές τῶν Ε΄ καί ΣΤ΄ τάξεων ἔχουν μεγαλύτερη γλωσσική ὑποδομή, πλουσιότερο λεξιλόγιο καί περισσότερες δυνατότητες γιά συμβολική χρήση τῆς γλώσσας. Ἡ γλῶσσα καθώς σέ ὅλα τά βιβλία πρέπει νά εἶναι μικροπερίοδη, ἁπλή, λιτή καί τά κείμενα χωρίς πλατειασμούς καί χάσματα, ὅσο ἀνερχόμαστε ὅμως στίς τάξεις πλουσιότερη σέ λεξιλόγιο καί συνθετότερη στή δομή. Ὁπωσδήποτε κατά τή διατύπωση πρέπει νά ἀποφεύγονται οἱ ἀσάφειες , ἡ πολυλογία ὁ περιγραφικός καί ἐννοιολογικός φόρτος καί οἱ στατικές, ξηρές καί σχοινοτενεῖς περιγραφές.-

3.- Ὕλη τῶν βιβλίων.- Κάθε τάξη θά γραφεῖ ξεχωριστό βιβλίο. Ἡ ὕλη τῶν βιβλίων πρέπει νά εὐθυγραμμίζεται μέ ἐκείνη πού προβλέπει γιά κάθε τάξη τό ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα.- Οἱ συγγραφεῖς ὀφείλουν ὡς πρός τήν ὕλη νά ἀκολουθήσουν τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα καί νά λάβουν ὑπόψη τους τίς μεθοδικές ὁδηγίες πού περιέχονται σ'αὐτό. Ἀπό τήν ὕλη τῶν ἐπί μέρους διδακτικῶν ἑνοτήτων πού προβλέπει τό πρόγραμμα θά ἀντλήσουν ἐκεῖνα τά στοιχεῖα πού ἔχουν σημασία γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος καί πού ἀντιστοιχοῦν στό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν καί τό σκοπό τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.-
Ὁ περιορισμός τῆς ὕλης στό πλέον βασικά θά ὑποβοηθηθεῖ μέ τήν κατάλληλη ἐπιλογή καί διάταξη τῆς ὕλης καί συγκεκριμένα μέ τή διάρθρωσή της σέ μεγάλες καί ἐπί μέρους διδακτικές ἑνότητες.

Η ὕλη τῶν βιβλίων θά κατανέμεται σ'ἕνα ὁρισμένο ἀριθμό διδακτικῶν ἑνοτήτων, ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν διδακτικῶν ὡρῶν πού προβλέπονται γιά τό μάθημα τῆς γεωγραφίας σ'ἕνα διδακτικό ἔτος.-

Οἱ ἑνότητες αὐτές σ'ἔκταση καί σ'ἀριθμό θά εἶναι οἱ ἑξῆς:

Βιβλίο Γ' τάξεως	:	διδακτικές ἑνότητες	50-55	συνολ.ἔκταση	σ.72-80	
" Δ' "	:	" "	50-55	" "	σ.80-96	
" Ε' "	:	" "	50-55	" "	σ. 112-1	
" ΣΤ' "	:	" "	50-55	" "	σ"112-12	

Η ὕλη τῶν βιβλίων πρέπει νά ἐλέγχεται γιά τήν ἐπιστημονική της ἀκρίβεια. Οἱ συγγραφεῖς στό τέλος τοῦ βιβλίου πρέπει νά παραθέσουν τίς πηγές ἀπό τίς ὁποῖες ἄντλησαν τήν ὕλη.-

4.- Διάταξη τῆς ὕλης: Η διάταξη τῆς ὕλης στά βιβλία θά γίνεται κατά ἑνότητες, ὅπως προβλέπει τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Οἱ συγγραφεῖς μποροῦν νά προβοῦν σέ ὁρισμένες τροποποιήσεις καί προσαρμογές ἄν αὐτές κατά τήν κρίση τους θά βοηθοῦσαν στήν οἰκονομία τῆς μαθήσεως καί στήν καλύτερη ἀπό παιδαγωγική καί διδακτική ἄποψη δόμηση τοῦ βιβλίου.-

5.- Ἔκθεση καί διάρθρωση τῆς ὕλης σέ διδακτικές ἑνότητες.-

Κατά τή διαπραγμάτευση τῆς ὕλης οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά λαμβάνουν πάντοτε ὑπόψη τους τό πνευματικό ἐπίπεδο καί τήν ὑποδομή τῶν μαθητῶν γιά τούς ὁποίους προορίζεται τό βιβλίο. Οἱ μαθητές τῶν Γ' καί Δ' τάξεων δέν ἔχουν ἀκόμη ἀναπτύξει τίς ἀφηρημένες νοητικές λειτουργίες. Οἰκοδομοῦν τή νόησή τους στηριζόμενοι περισσότερο στήν ἐνασχόληση μέ συγκεκριμένα ἀντικείμενα καί γεγονότα. Οἱ μαθητές τῶν Ε' καί Στ' τάξεων κινοῦνται στό στάδιο τῆς ἀφηρημένης σκέψεως, χωρίς ὅμως τό στάδιο αὐτό νά ἔχει

ἀνδμη ὁλοκληρωθεῖ. Γιά τό λόγο αὐτό ἡ προσφορά τῆς ὕλης πρέπει νά εἶναι ἐποπτική, παραστατική, νά ὑποβοηθεῖ τή μάθηση καί νά κινεῖ τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν. Οἱ ἀφηρημένες ἔννοιες καί οἱ ὁρισμοί πρέπει νά ἀποφεύγονται, νά ἀναλύονται ἤ νά εἶναι ὅσο τό δυνατό ἁπλοί. Οἱ μαθητές κάθε τάξεως διαφέρουν ὡς πρός τή γλωσσική, γνωστική καί νοητική ὑποδομή, γεγονός πού πρέπει νά λαμβάνουν ὑπόψη τους οἱ συγγραφεῖς καί ἀνάλογα νά κλιμακώνουν τίς δυσκολίες καί τίς ἀπαιτήσεις τοῦ βιβλίου. κάθε τάξεως.-

Ὁ σκοπός καί ἡ ὕλη τοῦ μαθήματος τῆς γεωγραφίας συνεπάγεται τά ἑξῆς: α) Κάθε γεωγραφική ἑνότητα νά παρουσιάζεται ὡς ὀργανικό σύνολο, μέσα στό ὁποῖο πρέπει νά ἐξετάζονται, νά ἑρμηνεύονται καί νά κατανοοῦνται στίς σχέσεις τους ἀνάμεσά τους καί μέ τό σύνολο τά ἐπί μέρους.- β) Ἡ γεωγραφική ἑνότητα νά ἐξετάζεται ὄχι μόνο σέ ἀναφορά μέ τή φυσική της ἰδιοτυπία καί τά χαρακτηριστικά της, ἀλλά καί σέ σχέση μετατροπή της ἀπό χῶρο φυσικό σέ χῶρο πολιτισμοῦ. Νά ἐξετάζεται δηλαδή ὡς χῶρος δραστηριότητας τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐπηρεάζει καί ἐπηρεάζεται ἀπ' αὐτή.- γ) Οἱ ἄσκοπες λεπτομέρειες πρέπει νά ἀποφεύγονται, καθώς ἐπίσης καί ἡ τυποποίηση τῶν γνώσεων σέ ἀνάγκη γιά τά παιδιά συστήματα.- δ) Τά ἐπί μέρους γεωγραφικά στοιχεῖα νά μή ἐξετάζονται μεμονωμένα ἀλλά στίς ἀμοιβαῖες σχέσεις καί ἀλληλοεπιδράσεις τους καί ε) Ἡ ἔκταση τῶν συγκεκριμένων στοιχείων ἐξαρτᾶται μέσα στό χρονοδιάγραμμα τοῦ χάρτη. ς) Ἡ διαπραγμάτευση ἐπίσης διδακτικῆς ἑνότητας μπορεῖ νά γίνεται μέ βάση ἕνα ἤ περισσότερα κυριαρχοῦντα στοιχεῖα ἤ κέντρα ἐνδιαφέροντος, ἐνῶ τά ὑπόλοιπα νά ὀργανώνονται γύρω ἀπ' αὐτά. στ) Στό τέλος κάθε μεγάλης ἤ μικρῆς διδακτικῆς ἑνότητας θά ἀκολουθοῦν ἀσκήσεις ἐργασίες, γραφικές παραστάσεις, συγκριτικοί πίνακες καί ὅ,τι ἄλλο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

κατά τήν ἐπιλογή τῶν συγγραφέων θά συντελοῦσε στή βαθύτερη κατανόηση, τήν ἐμπέδωση καί τήν ἐφαρμογή ὅσων διδάχτηκαν ἐξ παιδιά.-

ζ) Ἰδιαίτερη προσοχή πρέπει νά δοθεῖ στό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξεως . Σκοπός τοῦ μαθήματος στή τάξη αὐτή εἶναι νά εἰσαγάγῃ τούς μαθητές ἀπό τό χῶρο τοῦ ἄμεσου περιβάλλοντος καί τῆς ζωῆς σ' αὐτό στήν κατανόηση εὐρύτερης πατρίδας. Προϋπόθεση γιά τό σκοπό αὐτό εἶναι ἡ βαθιά κατανόηση τῶν γεωγραφικῶν ὅρων καί ἡ εἰσαγωγή στήν ἀνάγνωση τοῦ χάρτου. . Σ' ὅλο τό βιβλίο ἡ προσφορά τῆς ὕλης θά συνδυάζεται μέ ἄμεσες δραστηριότητες τῶν μαθητῶν. Περισσότερο ἀναγκαῖο εἶναι αὐτό ἐκεῖ ὅπου ἡ ἐξέταση δέν θά στηρίζεται σέ συγκεκριμένη πόλη, ἐπαρχία, καί τό νόμο κλπ. τῶν μαθητῶν. Στήν περίπτωση αὐτή θά ὑποδεικνύωνται οἱ δραστηριότητες καί θά καθορίζονται τά μέσα μέ τά ὁποῖα οἱ μαθητές θά κατανοήσουν τίς ἐνότητες αὐτές.-

η) Ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας πρέπει νά στηρίζεται στήν ἐποπτεία καί τήν παρατήρηση. Οἱ συγγραφεῖς λοιπόν κατά τήν παρουσίαση τῶν ἑνοτήτων σ' ὅλα τά βιβλία πρέπει νά συγκεκριμενοποιήσουν τίς ἐπιδιωκόμενες δραστηριότητες: Παρατήρηση, σύγκριση- διαφοροποίηση - μέτρηση , συγκέντρωση στοιχείων - ταξινόμηση- συστηματοποίηση, γραφική- παραστατική αἰσθητικοποίηση, χρήση γεωγραφικῶν ἐννοιῶν , ἑρμηνεία -εὕρεση σχέσεων καί αἰτιῶν, ἐξαγωγή γενικεύσεων.

θ) Ἡ συγκεκριμενοποίηση τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν μπορεῖ νά γίνει μέ τήν κατάλληλη διάρθρωση τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων , ὥστε νά περιορίζεται ἡ ὕλη σέ βασικές γνώσεις καί νά μετατοπίζεται τό βάρος ἀπό τήν ἁπλή παράθεση γνώσεων στήν ἀνάπτυξη τῶν ἱκανοτήτων τῶν μαθητῶν. Αὐτό σέ πολλές ἑνότητες μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ,

ὅταν οἱ παραπάνω δραστηριότητες μέ μορφή ἀσκήσεων καί ἐργασιῶν προτάσσονται σ' αὐτές, ἐνσωματώνονται κατά τήν ὀργάνωση τῶν γνώσεων μέσα στήν ἑνότητα καί ὅταν στό τέλος ἀκολουθήσουν οἱ τάλληλες ἀσκήσεις καί ἐργασίες μέ σκοπό τή βαθύτερη κατανόηση τοῦ περιεχομένου καί τήν ἐξαγωγή συμπερασμάτων καί γενικεύσεων.

6.- Ἡ εἰκονογράφηση.- Ἡ εἰκονογράφηση παραπαιδαγωγικῶν βιβλίων σκοπεῖ ὄχι μόνο στό βιβλίο, ἀλλά θά ἔχει σχέση μέ τό περιεχόμενο κάθε διδακτικῆς ἑνότητας καί θά ἐξυπηρετεῖ συγκεκριμένους διδακτικούς στόχους. Μπορεῖ νά εἶναι πολύχρωμη ἤ μή, ἀνάλογα μέ τό σκοπό καί τό ἀντικείμενο πού παριστάνει. Καλή προτίμηση ὅμως θά εἶναι πολύχρωμη.

Θά περιλαμβάνει χάρτες, σχεδιαγράμματα, εἰκόνες καί φωτογραφίες πόλεων, μνημείων, τοποθεσιῶν καί εἰκόνες ἀπό τίς ἀσχολίες καί τή ζωή τῶν κατοίκων, τά τεχνικά ἔργα, τούς τουριστικούς τόπους κ.λ.π. Ἀκόμη θά περιλαμβάνει συγκεντρωτικούς καί στατιστικούς πίνακες, καί ὅτι ἄλλο κατά τήν κρίση τῶν συγγραφέων θά βοηθήσει στήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ τοῦ βιβλίου.

Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τῶν συγγραφέων. Πρέπει ὅμως αὐτοί νά ὑποδείκνυουν στά δοκίμιά τους τή θέση, τήν ἔκταση τό εἶδος καί τό σκοπό της.-

7.- Ἔκταση τῶν βιβλίων.- Ἡ ἔκταση τῶν βιβλίων κατά τάξη θά εἶναι : Βιβλίο Γ΄ τάξεως : τυπογρ. φύλλα 4 Χ/2 - 5

"	Δ΄	"	"	"	5 - 6
"	Ε΄	"	"	"	7 - 8
"	Στ΄	"	"	"	7 - 8

Στήν ἔκταση αὐτή δέν ὑπολογίζεται ἡ εἰκονογράφηση πού θά κατέχει ὄχι μεγαλύτερη ἀπό τό 1/2 καί ὄχι μικρότερη κι ἀπό τό 1/3 ἔκταση τῆς ἐπιφάνειας τοῦ κειμένου.-

8.- Τεχνικές ἐπισημάνσεις: Γιά τήν ὁμοιομορφία τῶν δοκιμίων πού θά ὑποβληθοῦν δρίζεται τό τυπογραφικό φύλλο. Τό τυπογρ. φύλλο

είναι ισοβλιδικό. Κάθε σελίδα πρέπει νά ἔχει 36 στοίχους κάί κάθε στίχος 55-60 διαστήματα (γράμματα , σημεῖα στίξεως, διαστήματα ἀνάμεσα στίς λέξεις κ.λ.π) . Στό ἀριστερό μέρος θά ἀφήνεται ἀρκετό κενό περιθώριο. Τά ὁμοιόμορφα ἐντός ἑκάστου τυχόν τυπωμένου βιβλίου θά διαστυλογραφηθοῦν μόνο στή μία σελίδα καί κατά τέτοιο τρόπο , ὥστε κάθε σελίδα νά ἀντιστοιχεῖ μέ μιά σελίδα ἐντύπου φύλλου .-

9.- Στό διαγωνισμό μποροῦν νά λάβουν μέρος μεμονωμένοι συγγραφεῖς ἢ συνεργαζόμενοι συγγραφεῖς καθ γιά ἕνα ἢ περισσότερα βιβλία.-

10.- Τά βραβεῖα καί οἱ ἔπαινοι γιά κάθε βιβλίο δρίζονται ὡς ἑξῆς:

1.- Βιβλίο Γ' τάξεως	Βραβεῖο Α'	δραχμές	
	Βραβεῖο Β'	"	
	Βραβεῖο Γ'	"	
	"Επαινος Α'	"	
	"Επαινος Β'	"	
2.- Βιβλίο Δ' τάξεως	Βραβεῖο Α'	δραχμές	
	Βραβεῖο Β'	"	
	Βραβεῖο Γ'	"	
	"Επαινος Α'	"	
	"Επαινος Β'	"	
3.- Βιβλίο Ε' τάξεως	Βραβεῖο Α'	δραχμές	
	Βραβεῖο Β'	"	
	" Γ'	"	
	"Επαινος Α'	"	
	" Β'	"	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

4.- Βιβλίο ΣΤ' τάξεως Βραβείο Α' δραχμές
Βραβείο Β' "
" Γ' "
Έπαινος Α' "
" Β' "

Έπειτα άπό αύτό έλήξε ή συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Δημ. Παγιατάκης

Η Γραμματέας

Πόρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 71/1977

Σήμερα, 25 Μαΐου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Νασούκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διν. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συζήτηση γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας. Στή συνέχεια ὁ κ. Διον. Μελᾶς εἰσηγεῖται γιά τή προκήρυξη τῆς συγγραφῆς ὅλων τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἀναφέρεται στό σκοπό τοῦ μαθήματος καί τῶν βιβλίων καί δίνει γενικές ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τους. Εἰδικότερα ἀναφέρεται στό σκοπό, τήν ὕλη καί τήν εἰκονογράφηση τοῦ ἀλφαβηταρίου.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς τοῦ ἀλφαβηταρίου τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

συγγραφής αναγνωστικών βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου

1. Σκοπός του μαθήματος και των βιβλίων:

Ο σκοπός της Ανάγνωσης στο Δημοτικό Σχολείο είναι να κάμει το μαθητή ώριμο, ανάλογα με το επίπεδο της πνευματικής του ανάπτυξης, να καταλαβαίνει με ευχέρεια τη γραπτή γλώσσα. Και ειδικότερα:

α) Να κατανοεί το περιεχόμενο του αναγνωστικού κειμένου και να εξοικειώνεται βαθμηδόν με τους ορθούς τρόπους ανάγνωσης και διατύπωσης.

β) Να ανιχνεύει τις απαραίτητες ικανότητες επιλογής που αφορούν το περιεχόμενο και τη μορφή των κειμένων και

γ) Να καταλήγει ότι η Ανάγνωση δεν ημπορεί να αποχωριστεί από τη διδασκαλία των άλλων γλωσσικών μαθημάτων και ότι μαζί μ'αυτά αποβλέπει στην καλύτερη επικοινωνία με το περιβάλλον του με τη χρησιμοποίηση του ορθού γραπτού και προφορικού λόγου.

2. Γενικές οδηγίες για τη συγγραφή των Αναγνωστικών Βιβλίων.

α) Οι συγγραφείς πρέπει να έχουν διδύμη τους το επίπεδο της αναγνωστικής ικανότητας των παιδιών κάθε τάξεως, τον πλούτο του λεξιλογίου τους, την πλοκή του λόγου και τις δυσκολίες κατανοήσεως των κειμένων.

β) Κάθε αναγνωστικό πρέπει να παρουσιάζει ενότητα στους κύκλους των θεμάτων που πραγματεύεται ο συγγραφέας.

γ) Τα κείμενα πρέπει να είναι γραμμένα στη δημοτική γλώσσα χωρίς ιδιορρυθμίες, όπως ορίζει ο Ν.309/1976(άρ. 2 παρ. 1β) και την περιγράφει η Γραμματική της Νεοελληνικής του ΟΕΔΒ, έκδοσεως 1976.

δ) Πρέπει να αποφεύγονται οι σχοινοτενείς προτάσεις και να προτιμώνται οι μικροπερίοδοι.

ε) Να αποφεύγονται επίσης οι εξεζητημένες ή πολύπλοκες εκφράσεις, καθώς και ο φόρτος των νοηματικών επιδόσεων.

στ) Τα κείμενα, κατά κανόνα, δεν πρέπει να έχουν μεγάλη έκταση (και αυτό ιδιαίτερα ισχύει για τις μικρότερες τάξεις) για να μη δια-

σπάνια τό περιεχόμενό τους καί νά μήν απαιτούνται γιά τήν επεξεργασία τους πολλές διδακτικές ώρες.

ε) Όταν αύτό είναι δύσκολο, ό συγγραφέας μπορεί νά χωρίσει τό κείμενο σέ περισσότερες ενότητες μέ τήν προϋπόθεση ότι ή κάθε μία θά παρουσιάζει κάποια αυτοτέλεια περιεχομένου.

η) Γενικά οί συγγραφείς πρέπει νά έχουν υπόψη τους τά παιδικά ενδιαφέροντα κάθε ήλικίας, τή σκέψη τής διανοητικής τους ανάπτυξης, τά προβλήματα τής σημερινής ζωής, τά μεγάλα επιτεύγματα τών επιστημών καί τά μεγάλα έργα τού σύγχρονου πολιτισμού.

θ) Ακόμη οί έθνικές παραδόσεις, ή θρησκευτική ζωή, τά καλλιτεχνικά δημιουργήματα τού λαού μας, τά αθάνατα έργα τής κλασσικής αρχαιότητας. Η λογοτεχνία, ή έθνική μας ιστορία είναι πηγές από τίς όποίες μπορούν οί συγγραφείς νά αντλούν τά θέματά τους. Δέν αποκλείονται καί επίκαιρα κείμενα από τήν ξένη παιδική λογοτεχνία σέ δόκιμη μετάφραση.

ι) Τέλος οί συγγραφείς τών αναγνωσιών, πρέπει νά έχουν υπόψη τους τό προηγμένο γλωσσικό επίπεδο τών σημερινών παιδιών.

3) Βιβλιαράκια δάσκαλος

Α) ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

α) Σκοπός. Με τό πρώτο μέρος επιδιώκεται νά αποκτήσουν οί μαθητές τήν τεχνική τής Αναγνώσεως μέ τήν προοδευτική εμπέδωση τών απλών συμφώνων καί τών συνδέσεών τους σέ συνθετότερα γλωσσικά σχήματα. Από δεύτερο μέρος επιδιώκεται ή βαθμιαία βελτίωση τής αναγνωστικής δεξιότητας καί ό εμπλουτισμός τού λεξιλογίου τού παιδιού μέ τή χρησιμοποίηση συνθετοτέρων κειμένων.

β) Ύλη τού Αναγνωστικού.

1. Η ύλη θά προέρχεται από βιώματα, πού έχουν σχέση μέ τίς εμπειρίες τού μικρού παιδιού από τήν οικογενειακή, τή σχολική, τή θρησκευτική, τήν κοινωνική ζωή καί τό φυσικό περιβάλλον. Τό περιεχόμενο τών βιωμάτων αύτών πού συμπυκνώνεται σέ λέξεις καί

φράσεις δίνει τήν εὐκαιρία στά παιδιά νά ἐκφράσουν τά ἐνδιαφέροντά τους γιά τό κείμενο.

2) Γενικά τό ἀλφαβητάριο πρέπει νά περιλαμβάνει ποικιλία θεμάτων: εὐθυμες ἱστορίες, πραγματικά γεγονότα σέ μετρό ἤ ἔμμετρο λόγο, μῦθους καί εὔκολα αἰνίγματα.

3) Τά κείμενα πρέπει νά εἶναι ἁπλά, νά περιορίζονται στήν ἀρχή σέ μερικές λέξεις, νά ἀκολουθοῦν μικρές προτάσεις στίς ὁποῖες κυριαρχεῖ τό νέο γλωσσικό σύμβολο καί τέλος νά προσφέρονται μικρά κείμενα πού περιέχουν ὅλα τά γράμματα πού διδάχτηκαν .

4) Τό κείμενο πρέπει νά ἔχει τέτοια ἔκταση, ὥστε νά μπορεῖ νά διδαχτεῖ σέ μιά ὥρα.

5) Ὁ συγγραφέας, κατά τή σύνταξη τοῦ Α' μέρους τοῦ Ἀλφαβηταρίου καί ἰδιαίτερα τῶν πρώτων μαθημάτων, ἔχει τήν εὐχέρεια νά πρωτοτυπήσει ὡς πρός τό ἄγνωστο γλωσσικό στοιχεῖο. Σέ κάθε ὅμως περίπτωση πρέπει νά προφέρει μόνον ἕνα ἄγνωστο γλωσσικό στοιχεῖο.

6) Τό λεξιλόγιο τοῦ Ἀλφαβηταρίου νά εἶναι ἀνάλογο μέ τό παιδικό λεξιλόγιο δηλαδή νά περιέχει λέξεις ἁπλές, εὔχρηστες καί ἀπόλυτα κατανοητές.

7) Οἱ εἰκόνες πού συνοδεύουν τό κείμενο πρέπει νά παρουσιάζουν κίνηση, νά εἶναι πολύχρωμες, καλαίσθητες, νά ἀνταποκρίνονται πρός τό περιεχόμενο κάθε ἀναγνωστικῆς ἑνότητας, νά εἶναι εὐχάριστες καί νά διεγείρει σ'αὐτές ἡ παιδική νοοτροπία.

γ) Ἡ ὕλη τοῦ Β' μέρους.

Πρέπει νά εἶναι ὀργανική συνέχεια τοῦ Α' μέρους, τά κεφάλαια νά ἔχουν μεγαλύτερη ἔκταση καί κάποια αὐτοτέλεια περιεχομένου, τά πρόσωπα πού ἀναφέρονται νά παρουσιάζουν ἔντονη δράση καί νά μήν ἀπουσιάζει ἀπ'αὐτά τό εὐθυμο στοιχεῖο. Σκόπιμο εἶναι τά κείμενα τοῦ Β' μέρους νά διανθίζονται μέ ἁπλά ποιήματα, παιδικά αἰνίγματα καί παροιμίες.

δ) Μεθοδογραφίας

1) Γιά νά δώσουμε στούς μαθητές ὅλικά γιά τίς προσκτήσεις τῆς πρώτης ἀναγνώσεως καί νά κάνουμε τό Ἀλφαβητάριο ἐλκυστικό, κρί-

νεται σκόπιμο νά προταχθοῦν σέ 3-4 δισέλιδες καλλιτεχνικές εἰκόνες μέ θέματα ἀπό τή ζωή τῶν παιδιῶν, χωρίς κανένα γραπτό σχόλιο.

2)Οἱ εἰκόνες πρέπει νά εἶναι ἔγχρωμες, μέ καλαισθητική ἐμφάνιση καί νά σχεδιάζονται ἔμεσα μέ τό περιεχόμενο τοῦ κειμένου, νά παρουσιάζουν κίνηση, νά διεγείρουν τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν, καί νά γεννοῦν εὐχάριστα συναισθήματα.

3)Στά δοκίμια πρέπει νά δρίζεται ἡ θέση, ἡ ἔκταση, τό εἶδος καί τό περιεχόμενο τῆς εἰκόνας πού συνοδεύει τό εἰκόνας πού συνοδεύει τό κείμενο.

δ)Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τῶν συγγραφέων.

2) Γιά τίς προκηρύξεις τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τῶν τάξεων Β΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄ καί ΣΤ΄ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τό Τμῆμα θά ἀποφασίσει στήν ἑπομένη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔλυσε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Παγιτσάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πράξη 72/1977

Σήμερα 26, Μαΐου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωαν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων Β', Γ', Δ', Ε', καί ΣΤ' τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπαναλαμβάνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα ὁ κ. Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής, συνεχίζοντας τήν εἰσήγησή του γιά τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἀναφέρεται στό σκοπό τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τῶν τάξεων Β'Γ'Δ'Ε'καί ΣΤ', στήν ὕλη, τήν εἰκονογράφηση καί τ τήν ἔκτασή τους.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Εἰδικότερα ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β'γιά τό ἀναγνωστικό τῆς ΣΤ'τάξεως ὑποστηρίζει, ὅτι εἶναι χρήσιμο καί ἀναγκαῖο νά περιληφθοῦν στό τέλος τοῦ βιβλίου αὐτοῦ σέ ξεχωριστό ὁρισμένα διηγήματα καί ποιήματα ἀπό τή λογία παράδοση, τά περισσότερο εὔκολα καί προσιτά στούς μαθητές, μάλιστα δέ ἀπό τόν Ἀλ. Παπαδιαμάντη καί τόν Ἀν. Κάλβο (π.χ. τό ποίημα εἰς τόν ἱερόν Δόχον Π πού συνδέεται ὀργανικά μέ τήν ὕλη ἱστορίας τῆς τάξεως αὐτῆς) δικαιολογῶντας

τήν ἄποψή του μέ τά ἀκόλουθα:

α) Πρέπει νά διατηρηθεῖ ἡ ἐπαφή μας μέ τήν ὅλη λογοτεχνική μας παράδοση γιά λόγους μορφωτικούς, γλωσσικούς καί ἐθνικούς.

β) Εἰδικότερα οἱ ἀναφερόμενοι λογοτέχνες ἔχουν παρουσιάσει ἔργο μέ πλούσιο θησαυρό γνησίων Ἐθνικῶν, Θρησκευτικῶν, λαϊκῶν καί πατριωτολατρικῶν στοιχείων ἐξαιρετικά παιδαγωγικῆς ἀξίας.

γ) Ἡ ἔστω καί μικρή γνωριμία τῶν τελειοφοίτων τοῦ αὐτοτελοῦς Δημοτικοῦ Σχολείου μέ τό μορφωτικό αὐτό ὑλικό, θά ἀποτελέσει ἕνα κίνητρο γιά εὐρύτερη μελέτη τῶν ἀξιολόγων, αὐτῶν συγγραφέων τῆς πατρίδος μας καί ἀφοῦ θά ἔχουν πιά φύγει ἀπό τό σχολεῖο.

δ) Εὔλογο εἶναι /οτι ἐδῶ δέν πρόκειται, μέ ἀφορμή τά κείμενα αὐτά, γιά συστηματική γλωσσική διδασκαλία ἐκτός τῶν ὁρίων τῆς "νεοελληνικῆς" ὅπως τήν ὁρίζει ὁ Ν. 309/1976. Ἁπλῶς ὁ διδάσκαλος θά ἐξηγεῖ ἄγνωστες λέξεις γιά τούς μαθητές, ὅπως ἄλλωστε γίνεται καί στήν ἑρμηνεία τῶν "Εὐαγγελικῶν Περικοπῶν".

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀποφαίνεται.

1) Ὁμόφωνα διατυπώνει ὡς ἐξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς τῶν ἀναγνωστικῶν τῆς Β', Γ', Δ', καί Ε', τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου:

2) Κατά πλειοψηφία διατυπώνει ὡς ἐξῆς τήν προκήρυξη συγγραφῆς τοῦ ἀναγνωστικοῦ τῆς ΣΤ' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου: Μειοψηφεῖ ὁ κ. Κων. Πασσάκος Σύμβουλος Β', γιά τούς λόγους πού ἀνέφερε κατά τήν διεξαχθεῖσαν συζήτηση.

Τά Ἀναγνωστικά τῶν τάξεων Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ'.

Α. Σκοπός

Τά ἀναγνωστικά τῶν Β'Γ'Δ'Ε'Στ' τάξεων, ἐκτός ἀπό τήν ὑποβοήθηση τοῦ παιδιοῦ γιά βαθμιαία βελτίωση τῆς ἀναγνωστικῆς του δεξιότητας καί τῆς ἱκανότητας γιά πληρέστερη κατανόηση τῶν κειμένων, ἐπιδιώκουν μέ τήν πολύπλευρη ἐξεργασία τοῦ περιεχομένου τους εἰδικότερα:

α) Τήν διανοητική καί συναισθηματική του ἀνάπτυξη.

β) Νά βοηθήσουν τά παιδιά νά κατανοήσουν ὅτι πέρα ἀπό τή μεγάλη πρακτική της χρησιμότητα ἡ ἀνάγνωση εἶναι καί μέσο πνευματικῆς ἱκανοποιήσεως καί ψυχαγωγίας καί

γ) Τήν καλλιέργεια καί προαγωγή τοῦ καλαισθητικοῦ συναισθήματος τοῦ παιδιοῦ καί τήν ἐκτίμησή του πρός τά γλαφυρά ἔργου τοῦ λεκτικοῦ καί ἔμμετρου λόγου.

Β. Ὕλη τῶν βιβλίων.

Τό περιεχόμενο τῶν ἀναγνωστικῶν πρέπει νά παρουσιάζει ποικιλία:

Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά λάβουν ὑπόψη τό ἐπίπεδο πνευματικῆς ὡριμότητας καί ἐνδιαφέρονται καί τίς γνώσεις τῆς τάξεως, γιά τήν ὁποία τό βιβλίο προορίζεται. Γενικά τό περιεχόμενο θά ἀναφέρεται στήν οἰκογενειακή, θρησκευτική, σχολική, ἐθνική, πολιτιστική οἰκονομική ζωή, ὅπως διαμορφώθηκαν μέσα ἀπό τούς αἰῶνες καί στά σύγχρονα κοινωνικά θέματα. Εἰδικότερα τά ἀναγνωστικά τῶν τάξεων Β' καί Γ' καί τῆς Δ' κατά τό μεγαλύτερο μέρος, πρέπει νά ἀναφέρονται κυρίως στή ζωή τοῦ παιδιοῦ καί στό περιβάλλον του, ἀλλά καί σέ μύθους καί διηγήσεις, πού ἰδιαίτερα ἀρέσουν στά παιδιά αὐτῶν τῶν ἡλικιῶν. Οἱ συγγραφεῖς ἔχουν τήν εὐχέρεια νά περιλάβουν στό περιεχόμενο μερικῶν ἀναγνωσμάτων ἐκλεκτικῶς καί στοιχεῖα πού ἔχουν σχέση μέ ὁρισμένα μαθήματα (φρονηματιστικά, φυσιογνωστικά) τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Σκόπιμο εἶναι νά ταξινομοῦνται ἡ ὕλη τῶν τάξεων Β' καί Γ' σέ κύκλους ἤ ὁμάδες μέ συγγενές περιεχόμενο . Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τή Δ' τάξη. Στίς ἀνώτερες τάξεις τό περιεχόμενο τῶν ἀναγνωστικῶν θά πρέπει ἐπίσης νά ταξινομεῖται σέ ὁρισμένες ὁμάδες πού ἀναφέρονται στούς κύριους τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί τοῦ πολιτισμοῦ.

Στό ἀναγνωστικό τῆς Γ' τάξεως θά περιλαμβάνεται καί ὕλη ἀπό ἔργα ἀξιόλογων συγγραφέων (παιδική λογοτεχνία) στό ἀναγνωστικό τῆς Δ' κατά προτίμηση καί στά ἀναγνωστικά τῆς Ε' καί ΣΤ' τάξεως κατά κύριο λόγο. Ἡ γλῶσσα τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν κειμένων θά εἶναι σύμφωνη μέ ἐκείνη πού ὁρίζει ὁ Ν. 309/76 (ἄρθρο 2 παρ. 1-2). Στήν περίπτωση ὅμως πού ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου θέλει νά περιλάβει στό ἀναγνωστικό Ε' καί ΣΤ' τάξεως καί ἐκλεκτά κείμενα ἀξιόλογων λογοτεχνῶν , τά ὁποῖα παρουσιάζουν ὁρισμένες ἀποκλίσεις ἀπό τήν παραπάνω ἀπαίτηση, μπορεῖ νά κάμει τίς σχετικές προσαρμογές, συνενοούμενος μέ τό συγγραφέα τῶν κειμένων αὐτῶν.

Εἰδικότερα γιά τή συγγραφή τῶν ἀναγνωστικῶν Ε' καί ΣΤ' τάξεων οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά ἔχουν ὑπόψη τους:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

α) Όμως τά παιδιά τών τάξεων αύτών έχουν ήδη σέ άρκετό βαθμό άνεπτυγμένη τήν άναγνωστική τους ικανότητα καί έκεΐνο τό όποΐο κυρίως άπομένει εΐναι ή ώραία καί έκφραστική άνάγνωση, πού άποδίδει πληρέστερα τήν άπήχηση τού περιεχομένου τής άναγνώσεως στή σκέψη καί στά συναισθήματα τών μαθητών. Άπό τή διαπίστωση αύτή προκύπτει ή άπαίτηση γιά τούς συγγραφεΐς νά δώσουν έκλεκτά κατά τό δυνατό κείμενα τόσο στό περιεχόμενο όσο καί στή μορφή τους.

β) Έπειδή τά παιδιά τών τάξεων αύτών διανύουν ένα ύψηλότερο έπίπεδο διανοητικής άναπτύξεως καί έχουν άρκετά άναπτυγμένες τίς άφαιρετικές ικανότητες πρέπει τά άναγνωστικά κείμενα νά έχουν περιεχόμενο τέτοιο πού θά τούς δώσει νόξεις καί εύκαιρίες νά σκεφτούν καί νά προβληματισθούν έπάνω σ'αύτά καί διατυπώσουν κρίσεις καί παρατηρήσεις καί νά προβούν σέ αίτιολογικούς χαρακτηρισμούς προσώπων καί πράξεων.

γ) Έπειδή τά παιδιά τής ήλικίας αύτής εΐναι πλέον σέ θέση νά αίτιολογήσουν πώς τά εύχάριστα συναισθήματα πού τούς γεννά ή μορφή τού άναγνωστικού κειμένου, πεζού ή έμμετρου καί νά συνειδητοποιήσουν τά καλλιεσθητικά στοιχεΐα του, καλό εΐναι τά άναγνωστικά τής Β'καί ΣΤ'τάξεως νά περιέχουν καί κεφάλαια πού προσφέρονται γιά μιά τέτοια έπεξεργασία. Γι' αύτό άκριβώς εΐναι άπαραίτητοι νά προστεθούν έκτός άπό τά πεζά λογοτεχνήματα καί κατάλληλα ποιήματα πού έχουν κάποια σχέση μέ τά πεζά άναγνώσματα.

Γενικά τά άναγνώσματα πρέπει νά άντιπροσωπεύουν τά διάφορα εΐδη τού γραπτού λόγου, νά εΐναι γραμμένα σύμφωνα μέ τίς άπαιτήσεις τού κάθε εΐδους καί νά διακρίνονται γιά τήν βαθμολογία, τή σαφήνεια, τή λιτότητα, τή ζωντάνια, τήν πειστικότητα καί τήν πηγαία διάθεση

Γενικά πρέπει νά άποφεύγεται ό μακροπερίοδος λόγος καί ή πολυσύνθετη ύποτακτική σύνταξη.

δ) <u>Γενική παρατήρηση:</u> Οί συγγραφεΐς πρέπει νά λάβουν ύπόψη τους καί τίς μεθοδικές όδηγίες τής πρώτης άναγνώσεως καί τής άναγνώσεως γενικά, πού περιλαμβάνονται στό Α.Π.

Γ: Ἀσκήσεις τῶν ἀναγνωστικῶν

Στό τέλος ὁρισμένων κεφαλαίων μποροῦν νά δοθοῦν μερικές ἐργασίες. Οἱ ἐργασίες αὐτές πρέπει νά προβληματίζουν τό παιδί πάνω στό περιεχόμενο καί τή μορφή τοῦ κειμένου, νά τοῦ παρέχουν τή δυνατότητα νά ἀπαντήσει σωστά καί γενικά νά κινητοποιήσουν τίς δημιουργικές δυνάμεις του.

Δ: Εἰκονογράφηση

Ἡ εἰκονογράφηση τῶν ἀναγνωστικῶν πρέπει νά εἶναι καλαίσθητη, πολύχρωμη, ποικίλη, ἐλκυστική, ἀνάλογη μέ τήν παιδική νοοτροπία καί ἀντιληπτικότητα καί νά περιλαμβάνει ἀντίγραφα κλασσικῶν πινάκων, χαρακτηριστικές φωτογραφίες, σκίτσα κ.τ.λ.
Οἱ εἰκόνες θά ἀναφέρονται στό περιεχόμενο τοῦ ἀναγνώσματος καί θά ἐξαίρουν ἕνα ἰδιαίτερο σημεῖο του. Στό ἀναγνωστικό τῆς Β' τάξεως ἡ εἰκονογράφηση θά καταλάβει τό 1/5 μέ 1/4 τῆς ὅλης ἐκτάσεως τοῦ βιβλίου.
Στά ἀναγνωστικά τῶν τάξεων Γ' καί Δ' τό 1/6 μέ 1/5 καί τῶν τάξεων Ε' καί Στ' τό 1/7 μέ 1/6 τῆς ὅλης ἐκτάσεως τοῦ βιβλίου.

Ἡ εἰκονογράφηση δέν εἶναι ἔργο τοῦ συγγραφέα ὁ ὁποῖος ὅμως ἔχει ὑποχρέωση νά σημειώσει στό δοκίμιο τό εἶδος, τό περιεχόμενο τήν ἔκταση, τό σκοπό καί ρή θέση τῆς εἰκόνας. Ὁ συγγραφέας, τοῦ ὁποίου τό ἔργο θά προκριθεῖ, ὀφείλει νά συνεργαστεῖ μέ τόν καλλιτέχνη.

Ε: ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἡ ἔκταση τῶν ἀναγνωστικῶν μέ τήν εἰκονογράφηση θά εἶναι γιά τή Β' τάξη 13-14 τυπογραφικά φύλλα, γιά τή Γ' τάξη 16-17 τ.φ., γιά τήν Δ' τάξη 19-20 τ.φ. καί γιά τήν Στ' τάξη 20-21 τ.φ.

ΣΤ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1) Κάθε ἀναγνωστικό μπορεῖ νά συγγραφεῖ ἀπό ἕνα συγγραφέα ἤ ἀπό ὁμάδα συγγραφέων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

2) Στό τέλος τῶν ἀναγνωστικῶν τῶν δύο τελευταίων τάξεων θά καταχωριστοῦν σύντομα βιογραφικά σημειώματα τῶν σπουδαιοτέρων συγγραφέων τῶν ὁποίων κείμενα περιλαμβάνονται στό βιβλίο. Καλό εἶναι τά σημειώματα αὐτά νά συνοδεύονται καί ἀπό μικρές φωτογραφίες.

3) Μετά ἀπό κάθε τελεία, θαυμαστικό, ἐρωτηματικό κ.λ.π. θά μεσολαβεῖ κενό διάστημα 12 στιγμῶν, ὥστε ὁ μαθητής νά διευκολύνεται στήν ὀρθή χρήση τῶν σημείων στίξεως. Γιά τά ἀναγνωστικά τῶν τάξεων Β' καί Γ' ἡ ἀραίωση θά εἶναι 4 στιγμές, ἐνῶ γιά τά ὑπόλοιπα 2 στιγμές.

4) Τό τυπογραφικό φύλλο θά εἶναι 16/σέλιδο. Κάθε σελίδα πρέπει νά ἔχει 36 στίχους καί κάθε στίχος 50-60 διαστήματα γραφομηχανῆς.
Πρός τό ἀριστερό μέρος θά ἀφήνεται ἀρκετό περιθώριο καί τά δακτυλογραφημένα κείμενα θά γράφονται στή μιά σελίδα.
Αὐτά βέβαια δέν ἰσχύουν γιά τόν Ἀλφαβητάριο (Α' καί Β' μέρος).

5) Τήν τελική ἐπιβλεψη τόσο γιά τή διόρθωση ὅσο καί γιά τήν Τεχνική ἐμφάνιση θά ἔχει ὁ Ο.Ε.Δ.Β.

Ζ: ΒΡΑΒΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΟΙ

Τά βραβεῖα καί οἱ ἔπαινοι γιά κάθε Βιβλίο ὁρίζονται ὡς ἑξῆς:

		Α' Βραβ.	Β' Βραβ.	Γ' Βραβ.	Α'' Ἔπαιν.	Β'' Ἔπαιν.
Ἀλφαβητάριο	Α' τάξ.	"	"	"	"	"
Ἀναγνωστικό	Β' "	"	"	"	"	"
"	Γ' "	"	"	"	"	"
"	Δ' "	"	"	"	"	"
"	Ε' "	"	"	"	"	"
"	Στ' "	"	"	"	"	"

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

(Δ. Παχιαδάκης)

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπαμιχαήλου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 73/1977

Σήμερα, 31 Μαΐου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Αθήνα).

Ήλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτζδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης και Ιων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως

Οργάνωση σεμιναρίων γιά τούς νεοδιοριζομένους δασκάλους.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', θέτει ύπόψη τού Τμήματος τά έξής:

Έχει άπασχολήσει τό Τμήμα τό θέμα τής όργανώσεως κέντρων ταχυρρύθμου έπιμορφώσεως γιά τούς νεοδιοριζομένους δασκάλους. Έπειτα άπό σχετική έπαφή πού είχα μέ τούς άρμόδιους παράγοντες τής Δημοτικής Εκπ/σεως διαπιστώθηκαν τά άκόλουθα:

1)Οί περισσότεροι άπό τούς 3.000 δασκάλους πού θά διορισθούν θά άποροφηθούν κατά κύριο λόγο άπό τή Μακεδονοθρακική Θράκη και τή Θεσσαλία και κατά δεύτερο λόγο άπό τή Πελοπόννησο.

2) Στήν Ήπειρο, στά νησιά τού Ιονίου Πελάγους, τού Αιγαίου Πελάγους και τής Κρήτης ό άριθμός τών διοριστέων θά είναι μικρός.

Μέ βάση τά δεδομένα αύτά θά πρέπει ή έπιμόρφωση τών νεοδιοριζομένων δασκάλων νά γίνει σέ Κέντρα τών άνωτέρω Περιφερειών.

./.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση καὶ τὰ μέλη ἀνταλλάσσουν τὶς ἀπόψεις τους.

Κατὰ τὴ συζήτηση κρίθηκε σκόπιμο νὰ ἀντιμετωπισθεῖ τὸ θέμα τῆς ὀργανώσεως Ἐπιμορφώσεως στὴ γενικότητά του, δηλ. νὰ ὀργανωθοῦν κέντρα ἐπιμορφώσεως ὄχι μόνο γιὰ τοὺς νεοδιοριζομένους ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ὑπηρετοῦντες ἐκπαιδευτικούς.

Γι' αὐτὸ ἀποφασίστηκε ἀπὸ τὸ Τμῆμα νὰ ἀνατεθεῖ στὸν κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', νὰ εἰσηγηθεῖ γιὰ τὴ σύνταξη σχετικοῦ προεδρικοῦ διατάγματος.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐμμ. Μαχιατάκης

Ἡ γραμματέας

Βάρβ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 74/1977

Σήμερα, 1 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Σύνταξη σχ. Προεδρ. διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας Κέντρων Ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως διά τούς λειτουργούς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, διατυπώνει τά ἄρθρα 1 καί 2 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας Κέντρων Ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως διά τούς λειτουργούς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως" πού ἀναφέρονται στήν ὀργάνωση, τό σκοπό καί τούς τύπους τῆς ἐπιμορφώσεως.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τή σχετική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τά ἀκόλουθα ἄρθρα:

"Ἄρθρον 1ον

1. Εἰς ἑκάστην τῶν ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν Δημοτικῆς

Ἐκπαιδεύσεως δύναται νὰ ὀργανοῦται καὶ λειτουργεῖ Κέντρον ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΚΤΕΛΔΕ)ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν καὶ παρακολούθησιν τοῦ ΚΕΜΕ.

2. Σκοπὸς τῶν ΚΤΕΛΔΕ εἶναι ἡ ἐπιμόρφωσις, θεωρητικὴ καὶ πρακτική, τῶν ἑκάστοτε διοριζομένων ὡς καὶ τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελούντων λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦεπιπέδου καὶ τῆς ἐν γένει ἐπαγγελματικῆς των καταρτίσεως.

3. Ἡ ἵδρυσις τῶν Κέντρων τούτων ἐν τῷ συνόλῳ ἢ ἐν μέρει ἐνεργεῖται δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ πρότασιν τοῦ ΚΕΜΕ. Διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁρίζεται ὁ τύπος, ἡ ἕδρα, ὁ χρόνος καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἰδιότης τῶν ἑκάστοτε καλουμένων πρὸς ἐπιμόρφωσιν.

Ἄρθρον 2ον

Τύπος ἐπιμορφώσεως

1. Ἡ παρεχομένη ἐπιμόρφωσις διαιρίνεται εἰς τὰ ἑξῆς εἴδη:

α) Εἰς ἐπιμόρφωσιν τοῦ ὑπηρετοῦντος διδακτικοῦ προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διαρκείας μέχρις ἑνὸς μηνός.

β) Εἰς ἐπιμόρφωσιν τῶν ἑκάστοτε διοριζομένων λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διαρκείας μέχρι τριῶν μηνῶν.

γ) Εἰς ἐπιμόφωσιν τοῦ ὑπηρετοῦντος Ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διαρκείας μέχρις ἑνὸς μηνός.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ σθνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ν. Βλαχογιάννης

Ἡ γραμματέας

Ἐλευθ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 75/1977

Σήμερα, 2 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης Κων. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως.

Σύνταξη σχ. Προεδρ. διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας Κέντρων ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως διά τούς λειτουργούς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, διατυπώνει τό ἄρθρο 3 τοῦ ὑπό σύνταξη Προεδρικοῦ διατάγματος πού ἀναφέρεται στά μαθήματα πού διδάσκονται στά κέντρα τῆς ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βαρδάκη καί τίς παρατηρήσεις τῶν μελῶν,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τό ἀκόλουθο ἄρθρο:

"Ἄρθρον 3ον

Διδασκόμενα μαθήματα.

1. Τά διδασκόμενα μαθήματα εἰς τούς καλουμένους πρός ἐπιμόρφωσιν ἐκ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐδαφ. α,β τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος διαιρίνονται:

1. Σύγχρονα θέματα θεωρίας καί πράξεως τῆς Ἀγωγῆς.
2. Σύγχρονα προβλήματα καί τάσεις τῆς Διδακτικῆς.
3. Προβλήματα συμπεριφορᾶς καί μαθήσεως σέ συνάρτηση μέ τή ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ τῆς σχολικῆς ἡλικίας.
4. Πρακτικαί ἀσκήσεις.
5. Ὀργάνωσις καί διοίκησις τάξεως καί σχολείου.
6. Σύγχρονοι ἐκπαιδευτικοί θεσμοί καί προβλήματα ἐκπαιδεύσεως.
7. Ἐποπτικά μέσα διδασκαλίας (Σημασία καί ὀρθή χρῆσις).
8. Νεοελληνική γλῶσσα (Γραμματική-Σύνταξις) εἰς τό Δημοτικόν Σχολεῖον.
9. Θέματα ἰσχύοντος Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Δημοτικῶν Σχολείων
10. Διαλέξεις ἐπί συγχρόνων ἐκπαιδευτικῶν καί ἄλλων θεμάτων.

2. Τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ὀργανώνει βάσει τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων Πρόγραμμα ἐπιμορφώσεως λειτουργῶν Δ.Ε. περιπτώσεων α,β, τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 προσαρμόζον τ ταῦτα εἰς τάς ἀνάγκας καί τήν διάρκειαν τῆς ἐπιμορφώσεως.

3. Τά διδασκόμενα μαθήματα ἐξαντίθενται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κα ί Θρησκευμάτων τῇ προτάσει τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ εἰς ἐπιστήμονες ἀνεγνωρισμένου κύρους (καθηγητάς Πανεπιστημίου, ἐν ἐνεργεία καί ὁμοτίμους Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ ἤ παρά τῷ ΚΕΜΕ, ὑφηγητάς, Δ/ντάς Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, εἰσηγητάς τοῦ ΚΕΜΕ, Λειτουργούς τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν ἐνεργεία ἤ ἐπιτίμους καί ἄλλους εἰδικούς ἐπιστήμονες ἐπί ὡριαία ἀντιμισθία ὁριζομένη ἑκάστοτε ὑπό τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί Οἰκονομικῶν μή δυναμένη νά ὑπερβαίνει τό ἀνώτατον ὕφος ὡριαίας ἀντιμισθίας τό καθοριζόμενον διά τούς καθηγητάς Πανεπιστημίου.

4. Ὁ ἀριθμός καί τό εἶδος τῶν μαθημάτων δύνανται νά τροποποιηθοῦν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων μετά γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΚΕΜΕ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 76/1977

Σήμερα, 4 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Σύνταξη σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας Κέντρων ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως διά τούς λειτουργούς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', διατυπώνει τά ἄρθρα 4 καί 5 τοῦ ὑπό σύνταξη Προεδρικοῦ διατάγματος.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση καί τίς παρατηρήσεις τῶν μελῶν,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς τά ἀκόλουθα ἄρθρα:

"Ἄρθρον 4ον

1. Τήν εὐθύνην τῆς ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῶν ΚΤΕΛΔΕ ἔχει τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ. Τό αὐτό Τμῆμα ἀσκεῖ τήν ἐποπτείαν τῶν Κέντων διά τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐπικουρουμένου ὑπό Εἰδικῶν Συμβούλων Ἀκαδημιῶν καί Ἐποπτῶν Δημοτικῆς παρά τῷ ΚΕΜΕ, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν

'Εκπαιδεύσεως.

2.Διά την ικανοποιητικήν όργάνωσιν καί λειτουργίαν τών ΚΤΕΛΔΕ συγκροτεῖται παρ'ἑκάστῃ Α.Ε.Π Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως δι'ἀποφάσεως τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων Περιφερειακή όργανωτική ἐπιτροπή ἀποτελουμένη, ἐκ:

α)Τοῦ 'Επόπτου τῆς οἰκείας Α.Ε.Π Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως, ὡς Προέδρου καί Δ/ντοῦ Σπουδῶν.

β)'Ενός 'Επιθ/τοῦ Α' Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως καί

γ)'Ενός 'Επιθ/τοῦ Β' Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως κατά προτίμησιν ἐκ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τήν ἕδραν τῆς Α.Ε.Π.

"Αρθρον 5ον

"Εργα περιφερειακῆς όργανωτικῆς ἐπιτροπῆς

1.Λαμβάνει πᾶν μέτρον διά την εὔρυθμον καί ἱκανοποιητικήν λειτουργίαν τοῦ Κέντρου διαιωδοσίας της καί εἰδικώτερον:

α.Περιμνᾶ διά την ἐξεύρεσιν τῶν καταλλήλων χώρων καί ἐγκαταστάσεων πρός ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Κέντρου καί τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων.

β.Εἰδοποιεῖ ἐγκαίρως τούς πρός ἐπιμόρφωσιν ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς.

γ.Κοινοποιεῖ εἰς αὐτούς τό Πρόγραμμα ἐργασιῶν τοῦ Κέντρου καί σχετικά ἔντυπα.

δ.'Εποπτεύει ἐπί τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Κέντρου καί λαμβάνει πᾶν ἐνδεικνυόμενον μέτρον διά την ἀκριβῆ τήρησιν αὐτοῦ.

ε.'Ελέγχει την ἀνελλιπῆ παρακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Κέντρου ὑπό τῶν ὑποχρέων πρός φοίτησιν εἰς αὐτό.

στ.Περιμνᾶ διά την ἐκτύπωσιν ἤ πολυγράφησιν προγραμμάτων, ὁδηγιῶν, ἐρωτηματολογίων, περιλήψεων μαθημάτων, πορισμάτων κτλ.

ζ.Χορηγεῖ ταιείς τούς περατοῦντας τήν παρά τῷ Κέντρῳ ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν πιστοποιητικόν ὑπογραφόμενον ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

η.'Ο Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς συντάσσει καί ὑποβάλλει εἰς τό ΚΕΜΕ ἔκθεσιν περί τῆς ἐν γένει λειτουργίας τοῦ Κέντρου ὡς καί παρατηρήσεις καί προτάσεις διά την καλυτέραν ἀπόδοσιν τοῦ θεσμοῦ.

Μετά ταῦτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Σπυρ. Παχιαδάκης

'Η γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 77/1977

Σήμερα, 6 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἐπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιφσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β'οἱ κ.κ Ἰωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Σύνταξη σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας Κέντρων Ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως διά τούς λειτουργούς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', διατυπώνει τό ἄρθρο 6 καί 7 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό σχετική συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη ἀντάλλαξαν τίς ἀπόψεις τους,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

διατυπώνει ὡς ἑξῆς τά τελευταῖα ἄρθρα τοῦ Προεδρικοῦ διατάγματος:

"Ἄρθρον 6ον

Ἐπιλογή- Ἐγγραφή – Φοίτησις

1. Εἰς τήν ἐπιμόρφωσιν διαρκείας μέχρις ἑνός μηνός περί ἧς τό ἐδαφ. α τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος καλοῦνται κατόπιν ἐπιλογῆς κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἑπομένων παραγράφων ἐκπαιδευτικοί λειτουργοί Δ.Ε. οἱ ὁποῖοι: α) συμπληροῦν μέχρι τήν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους λει-

τουργίας τοῦ Κέντρου χρόνον δημοσίας πραγματικῆς ὑπηρεσίας τοὐλάχιστον πέντε ἐτῶν β) ἔχουν ὑπηρεσιακὴν ἐπίδοσιν δικαιολογοῦσαν προαγωγὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ν.309/76 καὶ γ) δὲν ἔχουν τύχει προηγουμένως ἑτέρας μετεκπαιδεύσεως ἢ ἐπιμορφώσεως εἰς τὸ Ι.Δ.Ε.Κ ἢ τὸ ἐξωτερικόν.

2.Δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐκδιδομένης μετὰ γνώμην τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ὁρίζεται ἑκάστοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῶν καλουμένων διὰ ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν ὡς καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως των ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ Διατάγματος.

3.Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποβάλλουν τὰς αἰτήσεις των εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (Δ/νσιν Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Σχολῶν Ἐκπαιδεύσεως Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ) διὰ τοῦ Προϊσταμένου των Ἐπιθ/τοῦ Δ.Ε. ἐντὸς δεκαημέρου ἀφ'ἧς ἐκοινοποιήθη εἰς τοὺτους ἡ ὑπουργικὴ ἀπόφασις.

4.Οἱ Ἐπιθ/ταὶ Δ.Ε. ὑποβάλλουν τὰς αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων μετ' ἀντιγράφων τῶν ἀτομικῶν των δελτίων (καρτελλῶν) ἐντὸς δεκαημέρου ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τῆς προηγουμένης παραγράφου εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπόπτην Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως γνωμοδοτοῦντες σχετικῶς.

5.α) Ἡ ἐπιλογὴ διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ οἰκείου ΑΠΥΣΔΕ ἐν εἰδικῇ συνεδρίασει. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο λαμβάνον ὑπ'ὄψιν ἐν συνεκτιμήσει ἅπαντα τὰ ὑπηρεσιακὰ στοιχεῖα ἑκάστου τῶν ὑποψηφίων καταρτίζει πίνακα περιλαμβάνοντα κατὰ σειρὰν ἀξιολογήσεως ἅπαντας τοὺς ἐπιλεγομένους δι'ἐπιμόρφωσιν λειτουργοὺς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς Περιφερείας του. Οἱ πίνακες οὗτοι ἰσχύουν ἐπὶ ἓν διδακτικὸν ἔτος.

β)Ἐκ τῶν πινάκων τούτων καλοῦνται, κατὰ σειρὰν τοῦ πίνακος καὶ δι' ἑκάστην περίοδον λειτουργίας τῶν Κέντρων, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων πρὸς ἐπιμόρφωσιν τόσοι εἰς ἀριθμὸν ὅσοι ὁρίζονται ἐν τῇ σχετικῇ ἀποφάσει τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ.

Οὗτοι ὀφείλουν νὰ παρουσιασθοῦν ἐντὸς καθοριζομένης προθεσμίας εἰς τὸν Ἐπόπτην, Πρόεδρον καὶ Δ/ντὴν Σπουδῶν τοῦ ΚΕΜΕ τῆς περιφερείας των.

6. α) Εἰς τὴν ἐπιμόρφωσιν διαρκείας μέχρι τριῶν μηνῶν περὶ ἧς τὸ ἐδαφ. β τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος, καλοῦνται ἄνευ ἑτέρας διαδικασίας προκρίσεως οἱ τὸ πρῶτον διοριζόμενοι ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

β) Οὗτοι καλοῦνται δι'ὑπουργικῆς ἀποφάσεως εὐθὺς μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν καὶ τὴν ἀνάληψιν ὑπηρεσίας εἰς τὰς θέσεις εἰς ἃς διωρίσθησαν καὶ παρακολουθοῦν πρόγραμμα μαθημάτων ὡς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ Διατάγματος προβλέπει, καταλλήλως προσαρμοζόμενον ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὴ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως.

7. Οἱ καλούμενοι πρὸς ἐπιμόρφωσιν ὑποχρεοῦνται εἰς τακτικὴν φοίτησιν καὶ παρακολούθησιν τῶν παραδόσεων καὶ εἰς ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὰ φροντιστήρια, τὰς διδασκαλίας καὶ τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην κατὰ τὸ πρόγραμμα ἐργασίαν.

8. Εἰς τοὺς περατοῦντας τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν λειτουργοὺς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως χορηγεῖται πιστοποιητικόν, ὁ τύπος τοῦ ὁποίου, κατὰ κατηγορίαν ἐπιμορφώσεως, ὁρίζεται δι'ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ.

9. Οἱ εἰς τὸ ΚΤΕΛΔΕ καλούμενοι πρὸς φοίτησιν θεωροῦνται ὡς τελοῦντες ἐν διατεταγμένῃ ὑπηρεσίᾳ.

10. Ἡ παρακολούθησις ταχυρρύθμου ἐπιμορφώσεως εἰς τὸ ΚΤΕΛΔΕ δὲν ἀποκλείει τὸ δικαίωμα φοιτήσεως εἰς τὸ Η.ΔΔΕ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἄρθρον 7ον

Ἐπιμόρφωσις Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ

1. Ἡ ἐπιμόρφωσις τοῦ ὑπηρετοῦντος Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ ἀποσκοπεῖ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἐνημέρωσιν τῶν Ἐπιθεωρητῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Α' καὶ Β' ἐπὶ θεμάτων διοικήσεως καὶ ἐποπτείας, δύναται δὲ νὰ λαμβάνῃ χώραν δι'ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὁσάκις κρίνεται τοῦτο ἀναγκαῖον, ἰδίᾳ δὲ ὅταν ἐπέρχωνται οὐσιώδεις μεταβολαὶ ἐν τῇ ὀργανώσει τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐν τῇ διαρθρώσει τῆς διοικήσεως καὶ ἐποπτείας αὐτῆς.

2. Ἡ ἐπιμόρφωσις αὕτη γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος, καταρτιζομένου ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ καὶ ἐγκρινομένου ὑπ

τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἔξω ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Γραμματέας
Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 78/1977

Σήμερα, 8 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδρισόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄τῆς Μέσης Ἐκπ/σεως, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Αἴτηση χορηγήσεως ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν καθηγητή κ. Κων/νον Πατέρα. Εἰσηγητής Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄.
2. Κρίση τοῦ βιβλίου «Μαθαίνω νά διαβάζω» Ἐλληνικοῦ Ἀναγνωστικοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Θεόγραστου Γέρου

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Αἴτηση χορηγήσεως ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν καθηγητή κ. Κων/νον Πατέρα.

Ὁ Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 642 /10-3-1977 τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μ.Ε. κ. Κων/νου Γ. Παπαθανασίου μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ αἴτηση μέ τά σχετικά δικαιολογητικά τοῦ κ. Κων/νου Πατέρα, καθηγητῆ Φιλολόγου τοῦ Α΄ Λυκείου Θηλέων Τρικάλων, γιά ἄδεια διεξαγωγῆς

ἔρευνας σέ μαθητές τῆς ΣΤ΄ τάξεως Δημοτ. Σχολείου μέ θέμα:"Κοινωνική τάξις καί πνευματική ἱκανότης, σχολική πρόοδος καί προσαρμογή ἀτόμων παιδικῆς ἡλικίας".

β) Τό ἄρθρ. 2, παρ. 2 τοῦ Ν. 186/1975 καί

γ) Τήν αἴτηση τοῦ κ. Κων/νου Πατέρα μέ τά συνημμένα στοιχεῖα.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἀκόλουθα:

"Ὁ κ. Κων/νος Πατέρας, καθηγητής Φιλόλογος καί κάτοχος MASTER Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σκωτίας, ζητᾶ μέ τήν αἴτησή του νά τοῦ χορηγηθεῖ ἡ ἄδεια διενέργειας ἔρευνάς του μέ θέμα:"Κοινωνική τάξις καί πνευματική ἱκανότης, σχολική πρόοδος καί προσαρμογή ἀτόμων παιδικῆς ἡλικίας". Τήν ἔρευνα αὐτή πρόκειται νά χρησιμοποιήσει ὡς διδακτορική διατριβή στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν. Τήν αἴτησή του συνοδεύουν: α) ἔγγραφο-ἀπαντητική ἐπιστολή τοῦ Κοσμήτορα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ν. Λιβαδάρα ὅτι γίνεται σύμφωνα μέ τό νόμο δεκτός ὡς ὑποψήφιος διδάκτωρτῆς Σχολῆς ὑπό τήν ἐπιστημονική ἐποπτεία τοῦ ἐπικουρικοῦ καθηγητῆ κ. Δανασσῆ καί β) σύντομο διάγραμμα τῆς ἔρευνας στό ὁποῖο ἀναφέρονται τά ἐπί μέρους ἀντικείμενα τοῦ θέματος τῆς ἔρευνάς του καί συγκεκριμένα ἡ ἱκανότητα καί ἡ πρόοδος τῶν μαθητῶν μέ βάσῃ τίς διαφορές κοινωνικῶν τάξεων καί τοῦ φύλου, τό μέγεθος τῆς οἰκογένειας τους καί τό ἐνδιαφέρον τῶν γονέων, τήν οἰκιακή ἄνεση (γενικότερα κατάσταση) καί τήν (ἐνδεχόμενη) νευρωτική καί ἀντικοινωνική συμπεριφορά στό σχολεῖο καί τό οἰκογενειακό περιβάλλον. Ἀπό ἄποψη μεθόδου πρόκειται νά χρησιμοποιήσει 1) τό (πολιτιστικά ἀνεξάρτητο) κριτήριο-τέστ τοῦ RAVEN 2) ἐρωτηματολόγια συμπεριφορᾶς τοῦ RUTTER καί 3)ἐρωτηματολόγιο γιά συγκέντρωση λοιπῶν στοιχείων τό ὁποῖο ὅμως δέν ὑποβάλλει.

Τήν ἀνάλυση τῶν δεδομένων θά κάμει μέ στατιστικές μεθόδους (VARIANZANALYSE ἤ MANN - WHITHEY U-TEST). Τήν ἔρευνά του θά διενεργήσει σέ μαθητές τῆς ΣΤ΄ τάξεως δημοτικῶν σχολείων ~~τῶν πόλεων~~ Ἀθή-

νας, Λαμίας, Τρικάλων καί Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα μέ πάγια τακτική τοῦ ΚΕΜΕ στά θέματα διεξαγωγῆς ἐρευνῶν στά σχολεῖα ὁ κ. Πατέρας θά πρέπει γιά τήν ἔγκριση χορηγήσεως ἀδείας νά συμπληρώσει τά στοιχεῖα πού ὑπέβαλε μέ τά ἑξῆς: α) Νά διευκρινήσει τό συνολικό εὖρος τοῦ δείγματος καί ἀκόμη πόσους μαθητές ἀπό κάθε σχολεῖο καί πόσα καί ποῖα σχολεῖα τῶν πόλεων, πού ἀναφέρει, θά ἀπασχολήσει. β) Νά καθορίσει τό συνολικό χρόνο διεξαγωγῆς τῆς ἔρευνάς του καί τό χρόνο ἀπασχολήσεως τοῦ κάθε μαθητῆ. γ) Νά συνυποβάλλει τό ἀναφερόμενο ἐρωτηματολόγιο στή διατύπωση-μορφή πού πρόκειται νά δοθεῖ στούς μαθητές.

Γιά τούς παραπάνω λόγους εἰσηγοῦμαι τήν ἀναβολή λήψεως ἀποφάσεως τῆς ἐγκρίσεως μέχρις ὅτου ὑποβάλλει τά παραπάνω ἀναφερόμενα στοιχεῖα".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 642/10-3-1977 τοῦ Γεν. Ἐπιθ/τοῦ Μ.Ε. κ. Κων/νου Παπαθανασίου, β) τήν αἴτηση τοῦ κ. Κων/νου Πατέρα μέ τά σχετικά δικαιολογητικά, γ) τήν Εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β΄, καί δ)τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἀναβάλλει τή λήψη ἀποφάσεως ἕως ὅτου ὁ κ. Κων/Νος Πατέρας ὑποβάλλει στό Τμῆμα τά στοιχεῖα πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θέμα 2ο. Κρίση τοῦ βιβλίου "Μαθαίνω νά διαβάζω Ἑλληνικά" τοῦ Θεόφραστου Γέρου.

Τό Τμῆμα ἐπιφυλλάσσεται νά συζητήσει γιά τό θέμα αὐτό καί νά λάβει σχετική ἀπόφαση σέ μιά ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδρίες του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀ. Μανιτάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 79/1977

Σήμερα, 9 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διν. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Προκαταρκτικές ἐνέργειες γιά τήν ὀργάνωση ταχυρρύθμων ἐπιμορφώσεων τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκης εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

Ἔπειτα ἀπό τή συμπλήρωση τοῦ κειμένου τοῦ Προεδρικοῦ διατάγματος γιά τήν ἐπιμόρφωση τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως καί μέχρις ὅτου ἐγκριθεῖ, τό Τμῆμα εἶναι ὑποχρεωμένο νά κάμει ὅλες τίς προκαταρκτικές ἐνέργειες πού θά διευκολύνουν τό ἔργο αὐτό, ὥστε νά μή περιμένουμε τήν τελευταία στιγμή. Καί πρῶτα πρῶτα πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι χρονικά ἐπείγει ἡ ἐπιμόρφωση τῶν 3.000 δασκάλων πού πρόκειται νά διοριστοῦν.

Βέβαια οἱ ἐπιμορφώσεις θά γίνουν στά κέντρα τῶν Ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως ἀκόμη καί σέ πόλεις πού ὑπάρχει Παιδαγωγική Ἀκαδημία. Ὀργανωτές ὅμως θά εἶναι οἱ Ἐπόπτες μέ τούς βοηθούς τους, πού ὁρίζονται στό Διάταγμα, μέ τήν ἐποπτεία μελῶν τοῦ ΚΕΜΕ. Γεννιοῦνται ὅμως πολλά προβλήματα πού ἔχουν σχέση μέ τίς ὑλικές δυνατότητες τῆς ἐπιμορφώσεως (ἀκατάλληλοι χῶροι κλπ) καί μέ τίς δυνατότητες σωστῆς καί ἀποδοτικῆς ἐπιμορφώσεως (θέμα ἐπιλογῆς διδακτικοῦ προσωπικοῦ).

Γιά τό σκοπό αὐτό προτείνω στό Τμῆμα νά γίνει συζήτηση στά παραπάνω θέματα καί μέ βάση τά ἐπί μέρους πορίσματα νά σταλεῖ ἔγγραφο στούς Ἐπόπτες Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Τό Τμῆμα ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Νά σταλεῖ ἐγκύκλιος στούς Ἐπόπτες Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως μέ τό ἀκόλουθο περιεχόμενο:

"Προκειμένου μέ τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1977/78 νά ὀργανωθοῦν κέντρα ταχυρρύθμου ἐπιμορφώσεως, ὅπως προβλέπει τό σχετικό διάταγμα πού πρόκειται νά ἐκδοθεῖ, γιά τούς νεοδιοριζομένους καί τούς ὑπηρετοῦντες ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς παρακαλοῦμε νά μᾶς γνωρίσετε τά ἀκόλουθα:

α) Τή δυνατότητα ἐξασφαλίσεως καταλλήλων χώρων καί ἐγκαταστάσεων γιά τήν ἐπιμόρφωση 200 ἕως 300 διδασκάλων κατά Λ.Ε.Π, πού θά κατανεμηθοῦν σέ τμήματα μέχρι 50 ἄτομα.

β) Τή δυνατότητα ἐξευρέσεως ἀρκετῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί κατά προτίμηση προτύπων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν γιά τήν πρακτική ἄσκηση καί παρακολούθηση τῶν ἐπιμορφουμένων.

γ) Τή δυνατότητα ἐξευρέσεως καταλλήλων προσώπων γιά τή διδασκαλία, ὅπως προβλέπει τό διάταγμα πού θά ἐκδοθεῖ, πού μαζί μέ τά μέλη τοῦ ΚΕΜΕ καί τούς Ἐπόπτες θά καλύψουν τίς ἀπαιτήσεις διδασκαλίας θεμάτων ἀπό τούς ἀκόλουθους κύκλους:

1. Σύγχρονα θέματα θεωρίας καί πράξεως τῆς Ἀγωγῆς.
2. Σύγχρονα προβλήματα καί τάσεις τῆς Διδακτικῆς.
3. Προβλήματα συμπεριφορᾶς καί μαθήσεως σέ συνάρτηση μέ τή ψυχολο-

γία τοῦ παιδιοῦ τῆς σχολικῆς ἡλικίας.

4. Πρακτικὲς ἀσκήσεις.

5. Ὀργάνωση καὶ διοίκηση τάξεως καὶ Σχολείου.

6. Σύγχρονοι ἐκπαιδευτικοὶ θεσμοὶ καὶ προβλήματα ἐκπαιδεύσεως.

7. Ὁπτικὰ μέσα διδασκαλίας (Σημασία καὶ ὀρθὴ χρήση).

8. Νεοελληνικὴ γλῶσσα (Γραμματικὴ-Σύνταξη) στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο.

9. Θέματα ἰσχύοντος Ἀναλυτικοῦ προγράμματος Δημοτικῶν Σχολείων.

10. Διαλέξεις πάνω σὲ σύγχρονα ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἄλλα θέματα.

Συμπληρωματικὰ σᾶς γνωρίζουμε τὰ παρακάτω:

1. Ὅσοι διδάξουν θὰ πάρουν τὴ νόμιμη ἀποζημίωση.

2. Ὁ χρόνος καὶ ἡ διάρκεια τῶν Κέντρων, τὸ εἶδος γιὰ κάθε εἶδος ἐπιμορφώσεως πρόγραμμα καὶ κάθε ἄλλο διαφωτιστικὸ στοιχεῖο θὰ κοινοποιηθεῖ ἐγκαίρως.

3. Παρακαλοῦμε νὰ ὑποβάλετε στὸ ΚΕΜΕ (Λεωχάρους 2) πίνακα χώρων διδασκαλίας μὲ κάθε δυνατὴ λεπτομέρεια (τοποθεσία, ἀριθμὸς καὶ ἐμβαδὸν αἰθουσῶν, δυνατότητα χρονικῆς διαθέσεως κτηρίων (πρωΐ ἢ ἀπόγευμα).

4. Πίνακες Δημοτικῶν Σχολείων καὶ Προτύπων Σχολείων γιὰ τὴν πρακτικὴ ἄσκηση.

5) Ὀνομαστικὴ κατάσταση τῶν προσώπων ποὺ θὰ διδάξουν στὰ κέντρα, ποὺ θὰ περιλαμβάνει τὸ ὀνοματεπώνυμο, τὴν ἰδιότητα καὶ τὸν κύκλο θεμάτων κατὰ σειρὰ προτιμήσεως.

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Κυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Τάρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 80/1977

Σήμερα, 11 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 11.00 πρωΐνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρφδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Παδοάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Κρίση τοῦ βιβλίου "Μαθαίνω νά διαβάζω Ἑλληνικά" τοῦ Θεόφραστου Γέρου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

1.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 811.9/185/17306/15-2-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο καλεῖται ἡ τριμελής ἐπιτροπή, πού συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.811.9/1004/129433/17-11-1976 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, νά ἐπανεξετάσει τό βιβλίο "Μαθαίνω νά διαβάζω Ἑλληνικά" τοῦ Θεόφραστου Γέρου καί νά γνωμοδοτήσει σχετικά.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 81/1977

Σήμερα, 14 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Κρίση τοῦ βιβλίου "Μαθαίνω νά διαβάζω Ἑλληνικά" τοῦ Θεόφραστου Γέρου (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης λέγει τά ἑξῆς:

Σέ προηγούμενη συνεδρία (ἀριθμ. 80/11-6-1977) ἐνημερώθηκαν τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τό περιεχόμενο α) τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Φ.811.9/185/17306/15-2-77 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στήν ἐπανεξέταση τοῦ βιβλίου "Μαθαίνω νά διαβάζω Ἑλληνικά" τοῦ Θεόφραστου Γέρου ἀπό τήν τριμελή ἐπιτροπή πού εἶχε συγκροτηθεῖ μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.811.9/1004/129433/17-11-76 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί β) τῆς πράξεως ἀριθμ. 3/11-6-1977 μέ τή σχετική ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τό βιβλίο αὐτό, προκειμένου νά γνωμοδοτήσει τό Τμή-

μα γιά τήν τελική ἔγκρισή του.

Μετά ἀπό συζήτηση τό Τμῆμα εἶχε προτείνει νά μελετήσει καί νά ἀποφασίσει γιά τό θέμα αὐτό στή σημερινή του συνεδρία.

Ἔπειτα πάίρνει τό λόγο ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, καί λέγει τά ἑξῆς:

"Τό Τμῆμα δέν κρίνει γιά πρώτη φορά τό βιβλίο τοῦ Θεόφραστου Γέρου, ἀλλά ἐπανέρχεται. Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ προηγούμενη ἀπόφαση τοῦ Τμήματος (ἀριθμ. πράξεως 115/1976) δέν ἦταν νά διορθωθεῖ τό κείμενο τοῦ βιβλίοθυ μέ βάση τίς ὑποδείξεις καί νά ὑποβληθεῖ ἐξ νέου διαπιστώνω, μετά ἀπό τήν παρουσίαση τῆς ἁρμόδιας γιά τήν κρίση τοῦ βιβλίου ἐπιτροπῆς καί τή συζήτηση πού ἔγινε, ὅτι δέν ἔχουν ἀρθεῖ οἱ λόγοι γιά τούς ὁποίουξ εἴχαμε ἀπορρίψει τότε τό βιβλίο".

Ὁ κ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεῖ τά ἑξῆς:
"Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό βιβλίο "Μαθαίνω νά διαβάζω Ἑλληνικά" εἶναι χρήσιμο γιά τούς ἀκολούθυυς λόγους:

1) Στήν Ἀμερική ὑπάρχει διαφορετική σχολική πραγματικότητα. Ὑπάρχει ἀνομοιογένεια ὡς πρός τήν ἡλικία.

2) Οἱ διδακτικές ὧρες στά σχολεῖα εἶναι πολύ περιορισμένες .

3) Οἱ 17 ἑνότητες, πού περιελάμβανε τό πρῶτο βιβλίο πού κρίναμε στήν συνεδρία ἀριθμ. 115/1976 τοῦ Τμήματος,ἔχουν γίνει 45, πρᾶγμα πού βοηθᾶ στήν καλύτερη συνειδητοποίηση τῶν γραμμάτων.

Θά μποροῦσε βέβαια νά ἔχει καλύτερη ὕλη, ἀλλά εἶναι μιά κατάσταση ἀνάγκης γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Ἀμερικῆς πού θά πρέπει τό Σεπτέμβριο νά ἔχουν ἕνα βιβλίο.

Τέλος, ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, γιά τό βιβλίο αὐτό ἐκθέτει νά ἀκόλουθα:

Εἶναι γνωστό ὅτι τό Τμῆμα ἔχει ἀσχοληθεῖ πρίν ἀπό μῆνες μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο βιβλίου τοῦ κ. Θεόφρ. Γέρου καί ὅτι δέν τό ἐνέκρινε μέ τήν ὑπ'ἀριθμ. 115/9-12-76 πράξη του γιά τούς λόγους, πού ἀναφέρονται σ'αὐτή.

Μέ κάποια ἄλλη μορφή ἐπαναφέρεται τό ἴδιο κείμενο γιά νέα γνωμοδότηση. Δέν ξέρω πῶς ἡ νέα ἀπόφαση τοῦ Τμήματος μπορεῖ νά εἶναι διαφορετική ἀπό τήν πρώτη γιά λόγους τυπικούς καί οὐσιαστικούς.

1. Λόγοι τυπικοί: α) Τό Τμῆμα δέν ἔκαμε πρός τόν συγγραφέα παρατηρήσεις γιά ἀναθεώρηση, ὥστε νά τό ὑποβάλει ἐκ νέου. Ἡ ἀπόφασή του ἦταν ἀπορριπτική.

β) Κανονικά τό βιβλίο ἔπρεπε ἀπό τόν ἴδιο τόν συγγραφέα νά διαβιβαστεῖ στό Ὑπουργεῖο καί ὄχι ἀπό τήν Ἀρχιεπισκοπή Ἀμερικῆς.

2. Λόγοι οὐσιαστικοί : α) Τό περιεχόμενο τοῦ κειμένου εἶναι τό ἴδιο. Ἡ μόνη οὐσιαστική ἀλλαγή εἶναι ὅτι ὑπάρχουν ἀναλυτικότερες μεθοδικές ὁδηγίες γιά τό δάσκαλο.

β) Ὑπάρχουν πολλά στοιχεῖα πού παρουσιάζονται μέ περιπλοκότερη μορφή στήν ἔκδοση αὐτή. Ὑπάρχουν ἀκόμη καί λάθη γλωσσικά καί εἰδικότερα ὀρθογραφικά. Γενικά αὐτό πού τό χαρακτηρίζει εἶναι ἕνας μεγάλος γλωσσικός φόρτος σέ κάθε ἰδιαίτερη ἑνότητα.

γ) Ἐπειδή πρόκειται γιά Ἑλληνόπουλα καί σκοπός εἶναι νά τούς δώσουμε στοιχεῖα πού θά τά δέσουν μέ τή μητέρα πατρίδα, πρέπει νά ὑπάρχουν στοιχεῖα σχετικά μέ τή θρησκευτική καί ἐθνική ζωή, μέ τήν παράδοση, λαϊκή τέχνη καί ὄχι μόνο στοιχεῖα τῆς ἐμπειρίας τους. Γι'αὐτούς τούς λόγους δέν τό θεωρῶ κατάλληλο γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Ἀμερικῆς.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) τό ἔγγραφο ἀριθμ.ἀριθμ. Φ.811.9/185/17306/15-2-77 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, 2) τήν πράξη ἀριθμ. 3/11-6-87 τῆς ἐπιτροπῆς καί 3) τή σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τήν ὑπ'ἀριθμ. 3/11-6-77 ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς καί γνωμοδοτεῖ στήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου γιά τήν ἀποδοχή της. Μειοψηφοῦν οἱ Σύμβουλοι Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλευτίδης καί Χων. Πασσάκος γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στό σκεπτικό τῶν σχετικῶν πράξεων.

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Εὐφρ. Παπανικολάου

5-9-77

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 82/1977

Σήμερα, 15 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ. κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Ἀλκ/νος Πασσάλης, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ. κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ: ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Τελική διαμόρφωση τοῦ διατάγματος γιά τήν ἐπιμόρφωση τῶν Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση γιά τίς ἐπιμορφώσεις τῶν δασκάλων καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους. Διατυπώνεται ἡ γνώμη ὅτι πρέπει, ἐκτός ἀπό τίς ταχύρρυθμες ἐπιμορφώσεις τῶν Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἡ ὀργάνωση τῶν ὁποίων ἔχει προαποφασισθεῖ σέ σχετικό Προεδρικό Διάταγμα πού συνέταξε τό Τμῆμα σέ προηγούμενες συνεδρίες του, νά ὀργανωθεῖ ἐπιμόρφωση δασκάλων μεγαλύτερης διαρκείας γιά νά καλύπτουν περισσότερες ἀνάγκες τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

./..

Τό Τμῆμα, ἔπειτα ἀπό συζήτηση γιά τή χρονική διάρκεια αὐτοῦ τοῦ τύπου ἐπιμορφώσεως,

κατά πλειοψηφία ἀποφαίνεται

Οἱ ταχύρρυθμες μετεκπαιδεύσεις μέχρι ἕξ (6) μῆνες καλύπτουν τίς ἀνάγκες τῆς ἐπιμορφώσεως τῶν δασκάλων γιά τήν καλύτερη λειτουργία τῶν σχολείων, ἐνῶ γιά τήν προετοιμασία στελεχῶν εἶναι ἀπαραίτητη καί καλύπτεται (ἡ προετοιμασία) ἀπό τήν ἤδη ὑπάρχουσα διετή μετεκπαίδευση.

Μειοψηφεῖ ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης, διότι νομίζει ὅτι ἀποτελεῖ μέγα ὄφελος τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, νά μιμηθοῦμε στό σημεῖο αὐτό τή Μέση Ἐκπαίδευση ὥστε παράλληλα πρός τή διετή μετεκπαίδευση νά ὑπάρχει καί μία ἐπιμόρφωση διαρκείας ἑνός ἔτους, πού δέν θά ἀποσκοπεῖ στή δημιουργία στελεχῶν τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀλλά θά ἐπιμορφώνει ἐπιστημονικά πολύ μεγαλύτερο ἀριθμό δασκάλων, γιά τό γενικότερο ὄφελος τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί γιά τήν ἄνοδο τῆς ποιοτικῆς στάθμης τῶν δασκάλων. Αὐτό ἀλλωστε ἀποτελεῖ χρέος τοῦ Τμήματος πρός τή Δημοτική Ἐκπαίδευση.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΠΥΡ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 83/1977

Σήμερα, 16 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9,00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', ὁ κ.κ. Ἰωαν. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ κ. Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση στό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "περί προαγωγῆς καί ἱδρύσεως Δημοτικῶν Σχολείων".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια διεξάγεται συζήτηση γιά τό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί προαγωγῆς καί ἱδρύσεως Δημοτικῶν Σχολείων" καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.311/50431/16-5-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "περί προαγωγῆς καί ἱδρύσεως Δημοτικῶν Σχολείων", β) Τά ἄρθρα 12,14 καί 15 τοῦ Νόμου 309/1976 "Περί ὀργανώσεως καί διοικήσεως τῆς Γενικῆς Ἐκπ/σεως", μέ τά ὁποῖα καθορίζεται ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν καί τῶν δασκάλων γιά τήν ἵδρυση, προαγωγή, κατάργηση κτλ. Δημοτικῶν Σχολείων, γ) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν. 186/1975 μέ τό ὁποῖο καθορίζονται οἱ ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ, δ) Τά πρακτικά ἀριθμ. 92,93 καί 94/1977 μέ τή σχετική εἰσήγηση τῆς ὁμάδας Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρά τῷ ΚΕΜΕ, πού ἐξέτασε τό σχετικό στοι

χεία τῶν φακέλων τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί ε) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα γνωματεύει:

Ἄρθρον 1ον.

1) Στήν πρώτη σελίδα τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος καί στήν παράγρ. 1 τοῦ σχετικοῦ νά μή διαγραφεῖ τό ἄρθρο 16 τοῦ Ν.309/76, διότι τό ἄρθρο 16 μνημονεύεται ρητά στό ἄρθρο 3 τοῦ ὑπό συζήτηση Προεδρικοῦ διατάγματος.

2) Ἡ παράγραφος 3 τοῦ σκεπτικοῦ νά συμπληρωθεῖ ὡς ἑξῆς: "Περί διαρθρώσεως τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως καί Ὀργανισμοῦ ὑπηρεσιῶν τινων αὐτοῦ".

3) Στή σελίδα 16 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος νά διορθωθεῖ ὁ στίχος 17 ἀπό τό λανθασμένο "2ον Δράμας ἀπό δικαθεσίου εἰς δεκαθέσιον" στό ὀρθό "2ον Δράμας ἀπό δικαθεσίου εἰς δεκαθέσιον".

4) Στή σελίδα 18 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος νά διορθωθεῖ ὁ στίχος 4 ἀπό τό τέλος ἀπό τό λαμθασμένο "Β' Ἐκπαιδευτική Περιφέρεια Μεσολογγίου" στό ὀρθό "Β' Ἐκπαιδευτική Περιφέρεια Ἀγρινίου".

5) Στή σελίδα 2 τοῦ Προεδρ. διατάγματος (στίχος 1) προτείνεται προαγωγή τοῦ 71 ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀθηνῶν ἀπό ἑπταθέσιο σέ δωδεκαθέσιο ἀντί τοῦ ὀρθοῦ "ἑνδεκαθέσιο", γιατί ὁ Μ.Ο τῆς τελευταίας τριετίας εἶναι 308 μαθητές καί οἱ ἐγγραφέντες τό 1975/76 εἶναι 319 ἐνῶ κατά τό Ν.309/76 στό 12/θέσιο ἀναλογοῦν 331-360 μαθητές.

6) Στή σελίδα 4 (στίχος 16) προτείνεται ἡ προαγωγή τοῦ 4ου Κηφισιᾶς ἀπό δωδεκαθέσιο σέ δεκαπενταθέσιο, ἐνῶ ἄν ληφθεῖ ὑπόψη ὁ μέσος ὅρος μαθητῶν τῆς τελευταίας τριετίας (356 μαθητές) παραμένει δωδεκαθέσιο καί ἄν ληφθεῖ ὑπόψη ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν 1975-76 (419) θά πρέπει νά προαχθεῖ σέ δεκατετραθέσιο. Ἐπειδή ὅμως ἡ αὔξηση τῶν μαθητῶν τοῦ ἔτους αὐτοῦ μπορεῖ νά εἶναι περιστασιακή, σκοπιμότερο εἶναι νά ληφθεῖ ὑπόψη ὁ μέσος ὅρος τῆς τελευταίας τριετίας (356 μαθητές) πού δέν δικαιολογεῖ προαγωγή τοῦ σχολείου Ἐπομένως ἡ πρέπει νά παραμείνει ὅπως ἔχει ἤ νά προαχθεῖ σέ 14θέσιο.

Ἄρθρον 2ον

Νά ἱδρυθεῖ σχολεῖο στό Καμπί καί ὄχι στήν Ἔξω Χώρα Ζακύνθου πού προβλέπει τό ἄρθρο 2 (σελ. 19) τοῦ παρόντος Προεδρ. διατάγματος, γιατί, ὅπως προκύπτει ἀπό σχετικό ἔγγραφο τοῦ Νομάρχη Ζακύνθου ἡ πρόταση ἔγινε γιά τήν ἵδρυση μονοθεσίου Δημοτικοῦ Σχολείου στό Καμπί καί ὄχι στήν Ἔξω Χώρα, στήν ὁποία ὑπάρχει καί λειτουργεῖ

μονοθέσιο Δημοτικό Σχολεῖο.

Παρατηρήσεις:

Α) Εἰδικότερα τό Τμῆμα παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

1) Προάγονται τά σχολεῖα:

α) 70 'Αθηνῶν Γ΄ 'Εκπ/κῆς Περιφ. Διαμερ. 'Αθηνῶν.

β)119 'Αθηνῶν Γ΄ 'Εκπ/κῆς Περιφ. Διαμερ. 'Αθηνῶν.

γ) 28 'Αθηνῶν Ζ΄ 'Εκπ/κῆς Περιφ. Διαμερ. 'Αθηνῶν.

δ)121 'Αθηνῶν Ζ΄ 'Εκπ/κῆς Περιφ. Διαμερ. 'Αθηνῶν.

ε) 2ο Βύρωνος Θ΄'Εκπ/κῆς Περιφ. Διαμερ. 'Αθηνῶν.

στ)Χαμηλοῦ Σαπῶν Α΄ 'Εκπ/κῆς Περιφ. Μουσουλμανικῶν Σχολείων Ροδόπης-"Εβρου.

ζ)Παροικίας Πάρου 'Εκπ/κῆς Περιφερείας Σύρου.

η)Ἱ 'Αγίου Νικολάου 'Εκπ/κῆς Περιφ. Μεραμβέλλου, χωρίς προτάσεις τῶν ἁρμοδίων ἐπιθεωρητῶν.

2)Δέν ὑπάρχουν προτάσεις γιά τήν ἵδρυση τῶν σχολείων τῆς Α΄'Εκπ. Περιφερ. Λεβαδείας πού περιλαμβάνονται στό σχέδιο Πρ. Δ/τος μέ ἐξαίρεση τό Μονοθέσιο Δημοτ. Σχολεῖο Προφήτου 'Ηλία τῆς αὐτῆς περιφερείας (σελ. 18 τοῦ Προεδρ. διατ.).

Β) Γενικά τό Τμῆμα παρατηρεῖ ὅτι δέν τηρήθηκε ὁ ἴδιος δείκτης ἀριθμοῦ μαθητῶν γιά τήν προαγωγή τῶν Σχολείων, γιατί ἄλλοῦ λαμβάνεται ὑπόψη ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν τοῦ τελευταίουἔτους καί σέ ἄλλες περιπτώσεις ὁ ἀριθμός τοῦ μέσου ὅρου τῆς τελευταίας τριετίας. Στήν προαγωγή π.χ. τοῦ 5ου Λαρίσηςἀπό δωδεκαθέσιο σέ δεκατετραθέσιο (σελ. 13)ἐλήφθη ὑπόψη ὁ ἀριθμός τῶν ἐγγραφέντων κατά τό σχολ. ἔτος 1975-76 (427) ἐνῶ ὁ Μ.Ο ἦταν 325 μαθητές, πού δικαιολογεῖ ὀργανικότητα 11/θεσίου. 'Αντίθετα στή πρόταση νά προαχθεῖ τό 10ον Βόλου ἀπό ἐνδεκαθέσιο σέ δωδεκαθέσιο (σελ. 13) ἐλήφθη ὑπόψη ὁ μέσος ὅρος τῶν ἐγγεγραμμένων μαθητῶν (352) καί ὄχι, ὅπως στήν προηγούμενη περίπτωση, ὁ ἀριθμός τῶν ἐγγεγραμμένων τό ἔτος 1975-76 (415) πού δικαιολογεῖ τήν προαγωγή του σέ 14/θέσιο.

Τέλος στήν περίπτωση τοῦ 3ου Δημοτικοῦ Σχολείου Καρδίτσης (σελ. 13), πού προτείνεται προαγωγή του ἀπό δεκαθέσιο σέ δωδεκαθέσιο, δέν λαμβάνεται ὑπόψη οὔτε ὁ μέσος ὅρος (328 πού δικαιολογεῖ τήν προαγωγή του σέ 11/θεσιο) οὔτε ὁ ἀριθμός τῶν ἐγγραφέντων τό σχολ. ἔτος 1975-76 (416 πού δικαιολογεῖ τήν προαγωγή του σέ 14/θέσιο).

Ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Εὐρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 84/1977

Σήμερα, 17 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 8.30 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λευκάδρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτσέης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Ζασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. - Συζήτηση γιά τή σύνταξη σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος γιά τίς ἐπιμορφώσεις τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑ 2ο. - Ἀνακοινώσεις

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας. Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. 1831/17-6-1977 τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ πρός τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, μέ τό ὁποῖο καλεῖται νά καταρτίσει σχέδιο ἱδρύσεως Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως κατά τό πρότυπο τῆς ΣΕΔΜΕ, σύμφωνα μέ τά ὑπ' ἀριθμ. 127, 139, καί 497 τοῦ

1977 Προεδρικά διατάγματα για την ίδρυση της ΣΕΔΔΕ, τα οποία προβλέπουν και έτησια επιμόρφωση των λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσεως.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη το έγγραφο αριθμ. 1831/17-6-77 του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ, ύστερα από διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών,

Ομόφωνα αποφαίνεται

Αναθέτει στον κ. Θεμ. Παρδάκη, Σύμβουλο Β', την εισήγηση σχ. Προεδρικού διατάγματος σχετικού με την οργάνωση και λειτουργία Σχολής Επιμορφώσεως Λειτουργών Δημοτικής Εκπαιδεύσεως (ΣΕΔΔΕ) με βάση έτησια διάρκεια, σύμφωνα με τα υπ'αριθμ. 127, 139 και 487 Προεδρικά διατάγματα, τα οποία προβλέπουν και έτησια επιμόρφωση των λειτουργών Δημοτ. Εκπ/σεως.

ΘΕΜΑ 2ο. - Ανακοινώσεις

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', ανακοινώνει στα μέλη του Τμήματος τα περιεχόμενα:

α) Του έγγραφου αριθμ. Φ.517.6/58727/6-6-77 του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Εκπαιδεύσεως ΓΑΠΣ κ. Ιωάν. Καραλαμπάκη, που αναφέρεται στην απάντηση του Υπουργείου Παιδείας προς την Εταιρεία Χριστιανικού Θεάτρου στο αίτημα της για έμπλουτισμό του Προγράμματος των Παιδαγ. Ακαδημιών με μαθήματα Τέχνης και

β) του έγγραφου αριθμ. Φ. 309.7/111/58576/ του Δημ. Επέη, που αναφέρεται στην απάντηση σε αίτηση του κ. Μιχαήλ Δράκου.

Κατόπιν από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Η γραμματέας

Βύρων. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 85/1977

Σήμερα, 18 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημήτριος Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονοδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰω. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Διατύπωση τῶν ἄρθρων 1 καί 2 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (ΣΕΛΔΕ)".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, σύμφωνα μέ ἀπόφαση τοῦ Τμήματος στήν ὑπ'ἀριθμ. 84/17-6-77 συνεδρία του, εἰσηγεῖται, ἀναπτύσσει θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν ὀνομασία, τό σκοπό, τή διάρκεια σπουδῶν καί τούς τύπους Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί διατυπώνει τίς ἀπόψεις του εἰς τά ὑπ'ἀριθμ. 1 καί 2 ἄρθρα τοῦ ὑπό σύνταξη σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργα-

νώσεως καί λειτουργίας ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ)".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β', καί τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τῶν ἄρθρων 1 καί 2 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος ὡς ἑξῆς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Ἵδρυσις καί ὀργάνωσις ΣΕΛΔΕ

Ἄρθρον 1ον

Ὀνομασία - Σκοπός- Διάρκεια Σπουδῶν

1. Ἱδρύεται εἰς Ἀθήνας Σχολή Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ), ὀργανωμένη καί λειτουργοῦσα ὑπό τήν ἄμεσον ἐποπτείαν καί παρακολούθησιν τοῦ ΚΕΜΕ.
2. Σκοπός τῆς ΣΕΛΔΕ εἶναι ἡ ἐπιμόρφωσις, θεωρητική καί πρακτική, τῶν ἐκάστοτε διοριζομένων ὡς καί τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελούντων λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως πρός ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου καί τῆς ἐν γένει ἐπαγγελματικῆς των καταρτίσεως.
3. Ἡ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως δέν δύναται νά ὑπερβαίνῃ τό ἓν τρίμηνον διά τούς τό πρῶτον διοριζομένους καί τό ἓν πλῆρες διδακτικόν ἔτος διά τούς ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελοῦντας.
4. Τό διδακτικόν ἔτος ἄρχεται τήν 1ην Ὀκτωβρίου καί λήγει τήν 30ην Ἰουνίου.
5. Διά τήν ἱκανοποιητικήν ἀπόδοσιν τῆς Σχολῆς οἱ καλούμενοι πρός ἐπιμόρφωσιν εἶναι δυνατόν νά χωρίζωνται εἰς τμήματα, ἑκάστου Τμήματος μή δυναμένου νά περιλαμβάνῃ πλείονας τῶν πεντήκοντα(50).

Ἄρθρον 2ον

Τύποι Ἐπιμορφώσεως

1. Ἡ παρεχομένη ἐπιμόρφωση διακρίνεται εἰς τά ἑξῆς εἴδη:

α) Εἰς ἐπιμόρφωσιν τοῦ ὑπηρετοῦντος διδακτικοῦ προσωπικοῦ διαρκείας ἑνός πλήρους διδακτικοῦ ἔτους (ἤ τριῶν διδακτικῶν τριμήνων).

β. Εἰς ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν τοῦ ὑπηρετοῦντος διδακτικοῦ προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διαρκείας μέχρις ἑνός μηνός.

γ. Εἰς ἐπιμόρφωσιν τῶν ἑκάστοτε διοριζομένων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διαρκείας μέχρι δύο μηνῶν.

δ. Εἰς ἐπιμόρφωσιν τοῦ ὑπηρετοῦντος Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διαρκείας μέχρις ἑνός μηνός.

2. Διά τήν παροχήν τῶν ὑπό τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ Διατάγματος προβλεπομένων τύπων ἐπιμορφώσεως δύναται νά ὀργανοῦται καί λειτουργοῦν κατόπιν ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἐκδιδομένων μετά πρότασιν τοῦ ΚΕΜΕ:

α. Παραρτήματα τῆς ΣΕΛΔΕ καί εἰς ἄλλας πόλεις πλήν τῶν Ἀθηνῶν ἐφαρμοζομένων κατά τά λοιπά τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος.

β. Κέντρα ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως ἐκπαιδεύσεως λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΚΤΕΛΔΕ) εἰς ἑκάστην τῶν ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως φιά τήν παροχήν ἐπιμορφώσεως περί ἧς τά ἐδάφ. β καί γ τῆς παραγράφου 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ὑπογρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πράξη 86/1977

Σήμερα, 20 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, οἱ κ.κ. Ἰω. Χριστιάς, Διον. Μελίκη Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση στό πρόγραμμα σπουδῶν τῆς Ἑλληνικῆς ὡς μητρικῆς γλώσσας γιά τούς Ἑλληνόπαιδες τῆς Σουηδίας.

ΘΕΜΑ 2ο. Διατύπωση τῶν ἄρθρων 3 καί 4 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (ΣΕΛΔΕ)".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση στό πρόγραμμα σπουδῶν τῆς Ἑλληνικῆς ὡς μητρικῆς γλώσσας γιά τούς Ἑλληνόπαιδες τῆς Σουηδίας.

Ὁ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

1. Μέ ἔγγραφό του ἀριθ. Φ.820/67/44931/3-5-1977 καί Φ.820/84/61955/13-6-1977 ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων διαβίβασε

1.392 γ) Από τά 267 Ἑλληνόπουλα πού φοιτοῦν στό Λύκειο (τάξεις 10-12), 136 παρακολουθοῦν εἰδικές τάξεις πού προσφέρουν μαθήματα Ἑλληνικῆς Γλώσσας ἤ βοηθοῦνται ἀπό εἰδικούς φροντιστές-δασκάλους. δ) Οἱ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς μαθητές εἶναι διασκορπισμένοι στά σχολεῖα 278 διαφορετικῶν κοινοτήτων ε) Αὐτοτελῆ Ἑλληνικά σχολεῖα δέν ὑπάρχουν καί οἱ μαθητές παρακολουθοῦν σέ εἰδικές τάξεις, πού ἔχουν ἐνταχθεῖ στά Σουηδικά σχολεῖα ζ) Ὁ διδακτικός χρόνος πού διατίθεται ποικίλει ἀπό τάξη σέ τάξη καί καθορίζεται ἀπό τόν ἀριθμό τῶν μαθητῶν πού θέλουν νά παρακολουθήσουν μαθήματα Ἑλληνικῆς γλώσσας καί Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Τό κατώτερο ὅριο διδακτικοῦ χρόνου εἶναι 4 ὧρες τήν ἑβδομάδα γιά τάξεις μέ 4 μαθητές. Γιά τάξεις μέ μεγαλύτερο ἀριθμό μαθητῶν οἱ διδακτ. ὧρες κυμαίνονται ἀπό 6-18 τήν ἑβδομάδα.

η) Οἱ μαθητές κατατάσσονται, ὄχι σέ τάξεις μέ βάση τήν ἡλικία τους, ἀλλά σέ τρεῖς κατηγορίες, ἀνάλογα μέ τίς γνώσεις, τίς ἱκανότητες καί τήν προπαίδεια τους στήν Ἑλληνική γλῶσσα καί τόν Ἑλληνικό πολιτισμό. Τά στάδια ἐκπαιδεύσεως, πού ἀντιστοιχοῦν σέ κάθε κατηγορία, ὀνομάζονται "προπαρασκευαστικό καί βασικό στάδιο, στάδιο γιά προχωρημένους καί ἀνώτερο στάδιο", καί καλύπτουν 9 ἔτη ἐκπαιδεύσεως στό Σουηδικό ἐκπαιδευτικό σύστημα.

6. - Θεωρεῖται ἀπαραίτητη ἡ διαγραφή ἀπό τό κείμενο τοῦ Προγράμματος τοῦ μέρους πού ἀναφέρεται στή διγλωσσία, γιατί ὕστερα ἀπό τή δημοσίευση τοῦ Νέου Συντάγματος, τοῦ Ν.309 καί τῆς Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως γιά τή σύνταξη τῶν δημοσίων ἐγγράφων στή νεοελληνική (δημοτική) χωρίς ἀκρότητες, δέν ὑπάρχει λόγος νά γίνεται ἀναφορά στό πρόβλημα τῆς διγλωσσίας.

7.- Νά προστεθεῖ ὅτι ὡς βασικά ἐγχειρίδια Γραμματικῆς θά χρησιμοποιοῦνται ἡ Νεοελληνική Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἔχε ἀναμορφωθεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ (1976), μαζί μέ τά "κείμενα καί τίς ἀσκήσεις" γιά τήν ἐμπέδωσή της.

8. - Τά ὅσα ἀναγράφονται στό κεφ. 2 παρ.24 γιά τό μονοτονικό σύστημα θά πρέπει νά ἀπαλειφθοῦν, ἐπειδή στήν Ἑλληνική ἐκπαίδευση, ἀλλά καί γενικώτερα στή χώρα μας, δέν ἰσχύει ἀπόμη τό σύστημα αὐτό. Οἱ δάσκαλοι θά πρέπει νά ἀσκοῦν τούς μαθητές τους ἀπό τό προπαρασκευαστικό καί βασικό στάδιο στήν ὀρθή χρήση τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων σύμφωνα μέ τήν ἐπίσημη Γραμματική τοῦ Τριανταφυλλίδη πού ἀναφέραμε παραπάνω.

9. - Τό Πρόγραμμα τῆς Ἑλληνικῆς ὡς μητρικῆς γλώσσας δέν ἀποτελεῖ ἕνα αὐστηρό Α. Πρόγραμμα καί πολύ ὀρθά. Οἱ συνθῆκες καί ὁ βαθμός ἐπιτυχίας τῆς ἐφαρμογῆς του, πού προσδιορίζονται ἀπό τό Σουηδικό ἐκπαιδευτικό σύστημα, τήν πνευματική ἱκανότητα τῶν μαθητῶν καί τήν ἰδιοτυπία πού κάθε φορά παρουσιάζουν οἱ δίγλωσσες αὐτές τάξεις ὑπαγόρευσαν τή σύνταξή του μέ μορφή καί μέ περιεχόμενο τέτοιο, ~~τέτοιο~~, ὥστε οἱ διδάσκοντες νά ἀντιμετωπίζουν τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού τό ὅς παρουσιάζονται κάθε φορά καί νά ἐπιτελοῦν ἀποτελεσματικά τό ἔργο τους. Ἰδιαίτερη ἔμφαση δίνεται στήν ἐπισήμανση τῶν διαφόρων προβλημάτων καί δυσκολιῶν τῶν μαθητῶν καί στούς πρακτικούς τρόπους πού πρέπει νά χρησιμοποιεῖ ὁ δάσκαλος γιά τήν ἀντιμετώπισή τους. Ἐξαιρετικά ἐνδιαφέροντα εἶναι ὅσα ἀναφέρονται στίς δυσκολίες τῶν μαθητῶν τοῦ πρώτου σταδίου σχετικά μέ τήν προσφορά καί τίς γραμματικές καί συντακτικές δομές πού πρέπει νά ἀφομοιώσουν. Γενικά τό Πρόγραμμα κρίνεται ἱκανοποιητικό, καί ἀνταποκρίνεται στίς εἰδικές συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες τά Ἑλληνόπουλα τῆς Σουηδίας μαθαίνουν τήν Ἑλληνική γλῶσσα.

Ἑπομένως, προτείνω α) νά κριθεῖ κατάλληλο γιά τή χρησιμοποίησή του γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν Ἑλληνοπαίδων τῆς Σουηδίας καί β) νά γίνουν οἱ ἀνάλογες τροποποιήσεις σχετικά μέ τό πρόβλημα, τή χρήση της ἀναμορφωμένης ἀπό τό ΚΕΜΕ Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη καί γ) τήν ἀπάλειψη τοῦ κειμένου τοῦ σχετικοῦ μέ τό μονοτονικό σύστημα.

μημα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τά ἔγγραφα ἀριθμ. 820/67/44931/3-5-77 καί 5.820/84/61955/13-6-77 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκ/των, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Ἀνδριοπούλου, Συμβούλου Β', καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

α) Κρίνει τό πρόγραμμα κατάλληλο γιά τή χρησιμοποίησή του γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν Ἑλληνοπαίδων τῆς Σουηδίας.

β) Νά γίνουν οἱ ἀναλογες τροποποιήσεις σχετικά μέ τό πρόβλημα τῆς διγλωσσίας, τή χρήση τῆς ἀναμορφωμένης ἀπό τό ΚΕΜΕ Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη καί τήν ἀπαλειφή τοῦ κειμένου τοῦ σχετικοῦ μέ τό μονοτονικό σύστημα.

ΘΕΜΑ 2ο. Διατύπωση τῶν ἄρθρων 3 καί 4 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (ΣΕΛΔΕ)".

Ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', συνεχίζοντας τήν εἰσήγησή του γιά τό θέμα αὐτό, ἀναπτύσσει θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τούς εἰδικώτερους σκοπούς τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ Διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί τά διδασκόμενα μαθήματα πού θά εἶναι κοινά γιά τούς δασκάλους καί τούς νηπιαγωγούς καί διατυπώνει τίς ἀπόψεις του στά ὑπ'ἀριθμ. 3 καί 4 ἄρθρα τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος τοῦ σχετικοῦ μέ τίς ἐπιμορφώσεις τῶν δασκάλων.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β', καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τῶν ἄρθρων 3 καί 4 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος ὡς ἑξῆς:

"Ἄρθρον 3ον

Ἐπιμόρφωσις Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ

1. Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐκάστοτε διοριζομένων καί ὑπηρετούντων, περί ἧς τά ἐδάφια α,β καί γ τῆς παραγράφου τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἀποσκοπεῖ εἰδικώτερον:

α) Εἰς τήν ἐνημέρωσιν αὐτῶν ἐπί τῶν συγχρόνων κατευθύνσεων τῶν Ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς καί ἐπί τῶν νέων μεθόδων διδασκαλίας.

β) Εἰς τήν προσαρμογήν τῶν γνώσεων καί τῶν μεθόδων διδασκαλίας πρός τά δεδομένα τῆς ἐκάστοτε διαμορφωμένης ἐν τῇ χώρᾳ ἐκπαιδευτικῆς πραγματικότητος.

"Ἄρθρον 4ον

Διδασκόμενα μαθήματα

1. Τά διδασκόμενα μαθήματα εἰς τούς κατ'ἔτος καλουμένους πρός ἐπιμόρφωσιν μονοετοῦς διαρκείας τοῦ ἐδαφίου α'τῆς παραγράφου 1 τοῦ

τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος, αἱ ὧραι διδασκαλίας αὐτῶν καθ' ἑβδομάδα ὡς καὶ ἡ κατανομὴ τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἀσκήσεων εἰς διδακτικὰ τρίμηνα καθορίζονται ὡς ἑξῆς:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΑ ΔΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥΣ

	Ὧραι Διδ/λίας καθ' ἑβδομάδα ΤΡΙΜΗΝΑ		
Α. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Α'	Β'	Γ'
1. Φιλοσοφία καὶ Ἀγωγή (Ὀντολογία, Ἐπιστημολογία καὶ Ἀξιολογία ἐν σχέσει μὲ τὴν παιδαγωγικὴν πρᾶξιν).	2	2	
2. Σύγχρονοι φιλοσοφικαὶ κατευθύνσεις (Ὑπαρξισμός, Φαινομενολογία, Λογικὸς Θετικισμός, Πραγματισμὸς κ.τ.λ.)			2
Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ			
1. Κοινωνιολογία τῆς ἀγωγῆς			2
Γ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ			
1. Διδακτικαὶ ἀσκήσεις καὶ παρακολούθησις τῆς λειτουργίας σχολείων	5	5	7
Δ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ			
1. Ψυχολογία σχολικῆς μαθήσεως (παράγοντες μαθήσεως, μεταβίβασις μαθήσεως, ἑτοιμότης μαθήσεων. Σχηματισμὸς τῶν ἐννοιῶν, μάθησις δεξιοτήτων, διαφερόντων, στάσεων καὶ ἀξιῶν	3		
2. Ψυχολογία σχολικῆς ἡλικίας (Βασικαὶ ἀνάγκαι καὶ κίνητρα παιδικῆς ἡλικίας-Ἀτομικαὶ διαφοραὶ μαθητῶν-Προβλήματα προσωπικότητος καὶ συμπεριφορᾶς τοῦ μαθητοῦ, ἀντιμετώπισις)		3	3

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Β. ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΡΙΜΗΝΑ Α΄	Β΄	Γ΄
1. Νεοελληνική γλῶσσα (γραμματική - σύνταξη) Γραμματεία - Παιδική λογοτεχνία.	2	2	2
2. Αἰσθητική ἀγωγή τοῦ Παιδιοῦ ('Ιστορική ἐπισκόπησις, Σύγχρονα ρεύματα. Γενική μόρφωσις καί αἰσθηματική ἀγωγή. Αἰσθητική ἀγωγή καί παιδαγωγική πρᾶξις).	1	1	1
3. 'Οργάνωσις καί Διοίκησις 'Εκπαιδεύσεως-'Οργάνωσις τάξεως καί σχολείου.		2	
4. Στοιχεῖα Δημοκρατικῆς 'Αγωγῆς			2
5. Στοιχεῖα Ψυχοπαθολογίας τοῦ παιδιοῦ		1	2
6. Σύγχρονοι ἐξελίξεις εἰς τήν Φυσικήν καί Βιολογίαν (1.Σύγχρονοι ἔννοιαι περί τῆς δομῆς τῆς ὕλης. 2.Μοριακή Φυσική-'Εφαρμογαί εἰς τήν 'Οπτικήν, Λέιζερς 'Ολογραφία, 3) 'Επιδράσεις τῶν ἀκτινοβολιῶν ἐπί τῶν βιολογικῶν ὀργανισμῶν, 4)Ρύπανσις καί προστασία τοῦ περιβάλλοντος, 5) Γενικά περί πετροχημείας καί προϊόντων αὐτῆς).	2	1	
	15	17	21

7. Διαλέξεις ἐπί συγχρόνων ἐκπαιδευτικῶν καί ἄλλων θεμάτων μία τοὐλάχιστον φορά κατά μῆνα.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

'Ο Πρόεδρος
Σπυρ. Παγιατάκης

'Η γραμματέας
Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 87/1977

Σήμερα, 21 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδρεόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Β Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιταιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιάς, Διον. Μπάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διαμόρφωση τοῦ διατάγματος γιά τίς ἐπιμορφώσεις τῶν δασκάλων (ἄρθρο 4).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, συνεχίζει τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος πού ἀναφέρεται στά μαθήματα πού θά διδαχτοῦν οἱ καλούμενοι γιά ἐπιμόρφωση δάσκαλοι καί νηπιαγωγοί.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β΄, καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ σχεδίου Προεδρικοῦ Διατάγματος ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρον 4ον

§ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

	Ὧραι Διδ/λίας καθ'ἑβδομάδα ΤΡΙΜΗΝΑ		
	Α'	Β'	Γ'
Α. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ			
1. Θεωρία τῆς Ἀγωγῆς ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐκπαιδευτικὴν μας πραγματικότητα	3		
2. Σύγχρονα παιδαγωγικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ συστήματα		3	
Β. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ			
1. Ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ διαδικασία τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς μαθήσεως γενικὰ καὶ κατὰ μάθημα. Ἡ ἀξιολόγησις τῶν μαθητῶν. Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα.	3	3	
2. Τὰ μέσα τῆς διδασκαλίας			2
Γ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ			
1. Βασικὰ στοιχεῖα ψυχοπαιδαγωγικῆς ἐρεύνης	2		
Δ. ΠΡΟΦΟΡΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ			
Φυσικὴ ἀγωγὴ εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον	1	1	1
	9	7	3

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥΣ

Α' ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ			
1. Σύγχρονοι τάσεις καὶ κατευθύνσεις τῆς Προσχολικῆς ἀγωγῆς	3		
2. Προσχολικὴ ἀγωγὴ (μάθησις καὶ ἀνακάλυψις, προβλήματα κοινωνικῆς προσαρμογῆς κλπ)		3	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

	Ὧραι διδ/λίας καθ' ἑβδομάδα Τρίμηνα		
Β' ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	Α'	Β'	Γ'
1. Σύγχρονος μεθοδολογία τοῦ νηπιαγωγείου (ἀναπτυξις καὶ ἀξιολόγησις τῶν πρωτοποριακῶν προσχολικῶν προγραμμάτων – Ἐνιαία διδασκαλία καὶ σπουδὴ τοῦ περιβάλλοντος κλπ).	3	3	
2. Διδακτικὴν ὕλικὴν εἰς τὸ νηπιαγωγεῖον			2
Γ' ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ			
1. Ψυχολογία τῆς προσχολικῆς ἡλικίας	2		
Δ' ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ			
1. Φυσικὴ ἀγωγὴ νηπίων	1	1	1
	9	7	3

2. Τὰ ἀνωτέρω μαθήματα διδάσκονται καὶ κατὰ τὴν ἐπιμόρφωσιν περὶ ἧς τὰ ἐδάφια β καὶ γ τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος κατόπιν ἐπιλογῆς καὶ προσαρμογῆς δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ πρότασιν τοῦ ΚΕΜΕ πρὸς τὸ διὰ τὴν ἐπιμόρφωσιν ταύτην διατιθέμενον χρονικὸν διάστημα καὶ τὰς ἰδιαιτέρας ἀνάγκας τῆς ἐπιμορφώσεως.
3. Τὰ περιγράμματα τῆς διδακτέας ὕλης τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων καθορίζονται ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ Σπουδῶν καὶ ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ προηγουμένην γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ. ο
4. Ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν μαθημάτων δύνανται νὰ τροποποιηθοῦν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ.

Μετὰ ταῦτα ἐλύθη ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 88/1977

Σήμερα, 22 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ)".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα ὁ κ. Θεμ Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, συνεχίζοντας τήν εἰσήγησή του γιά τό θέμα αὐτό, ἀνέπτυξε θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν Ἐπιλογή, Ἐγγραφή, φοίτηση καί ἐξετάσεις τῶν καλουμένων γιά ἐπιμόρφωση λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως καί διατυπώνει τίς ἀπόψεις του στό ὑπ'ἀριθμ. 5 ἄρθρο τοῦ ὑπό σύνταξη σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β΄, καί τή σχετική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

'Εγκρίνει τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος ὡς ἑξῆς:

"Ἄρθρον 5ον

'Επιλογή - 'Εγγραφή-Θοίτησις-'Εξετάσεις.

1. Εἰς ἐπιμόρφωσιν μονοετοῦς διαρκείας, περί ἧς τό ἐδάφιον α τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ διατάγματος καλοῦνται κατόπιν ἐπιλογῆς κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἑπομένων παραγράφων ἐν ἐνεργείᾳ λειτουργοί Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως ὑπηρετοῦντες εἰς δημόσια σχολεῖα.

2. Δικαίωμα ὑποβολῆς αἰτήσεως πρός συμμετοχήν εἰς τήν διαδικασίαν ἐπιλογῆς ἔχουν οἱ λειτουργοί Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως τῆς προηγουμένης παραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου, οἱ ὁποῖοι:

α) συμπληροῦν μέχρι 31ης Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους ἐντός τοῦ ὁποίου δέον νά ἔχῃ περατωθῇ ἡ διαδικασία ἐπιλογῆς πενταετῆ τοὐλάχιστον πραγματικήν ἐκπαιδευτικήν ὑπηρεσίαν διανυθεῖσαν εἰς δημόσια σχολεῖα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ μονίμου ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ.

β) Ἔχουν ὑπηρεσιακήν ἐπίδοσιν δικαιολογοῦσαν προαγωγήν κατά τάς διατάξεις τοῦ Νόμου 309/76 καί γ) δέν ἔχουν τύχει προηγουμένως ἑτέρας μετεκπαιδεύσεως ἤ ἐπιμορφώσεως εἰς τό Μαρασλείειον Διδασκαλεῖον Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως ἤ τό Τμῆμα Μετεκπαιδεύσεως Διδ/λων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ 'Αθηνῶν ἤ εἰς τήν ΣΕΛΔΕ ἤ τό ἐξωτερικόν.

3. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποβάλλουν ταὐταιτήσεις των εἰς τό 'Υπουργεῖον 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων (Διεύθυνσιν ἐφαρμογῆς προγραμμάτων Σχολῶν 'Εκπαιδεύσεως Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ) διά τῶν προϊσταμένων των 'Επιθεωρητῶν Δ.Ε ἐντός 10/ημέρου ἀφ'ἧς ἐκοινοποιήθη εἰς αὐτούς ἡ ὑπουργική ἀπόφασις.

4. Οἱ ἐπιθεωρηταί Δ.Ε ὑποβάλλουν τάς αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων μετ' ἀντιγράφων τῶν ἀτομικῶν των δελτίων (καρτελῶν) ἐντός δεκαημέρου ἀπό τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τῆς προηγουμένης παραγράφου εἰς τήν κατά παράγραφον 4 Διεύθυνσιν τοῦ 'Υπουργείου,γνωμοδοτοῦντες σχετι-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

κῶς.

5. Ἡ ἐπιλογή διενεργεῖται ὑπό ἐπιτροπῆς συγκροτουμένης δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί ἀποτελουμένης:

α)ἐκ δύο Συμβούλων Α΄ ἤ Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ προερχομένων ἐκ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ὁριζομένων ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτοῦ.

β)ἐξ ἑνός Ἐπόπτου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἀττικῆς ἐδρευόντων ὁριζομένου μετά τοῦ ἀναπληρωτοῦ του.

γ)ἐξ ἑνός Ἐπιθ/τοῦ Α΄ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις καί Πειραιεῖ ἐδρευόντων, ὁριζομένου μετά τοῦ ἀναπληρωτοῦ του καί

δ)ἐκ τοῦ Πενικοῦ Δ/ντοῦ Προϊσταμένου τῆς ὑπηρεσίας Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἐκτελοῦντος χρέη εἰσηγητοῦ μετά ψήφου. Χρέη γραμματέως ἐκτελεῖ εἷς τῶν ἐπί βαθμῷ 4ῳ ὑπαλλήλων τῆς Διευθύνσεως Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ὁριζόμενος διά τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

6. Ἡ κατά τάς διατάξεις τῆς προηγουμένης ~~τῆς προηγουμένης~~ παραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου Ἐπιτροπή λαμβάνουσα ὑπ'ὄψιν ἐν συνεκτιμήσει ἅπαντα τά ὑπηρεσιακά στοιχεῖα ἑκάστου τῶν ὑποψηφίων, καταρτίζει πίνακα περιλαμβάνοντα κατά σειράν ἀξιολογήσεως τούς ἐπιλεγομένους δι'ἐπιμόρφωσιν λειτουργούς Δ.Ε.

Ἐκ τῶν πινάκων τούτων καλοῦνται πρός ἐπιμόρφωσιν τόσοι εἰς ἀριθμόν ὅσοι ὁρίζονται ἐν τῇ σχετικῇ ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

7. Οἱ ἐπί τῇ βάσει τῶν πινάκων τῆς ἑκάστοτε διαδικασίας ἐπιλογῆς καλούμενοι ὀνομαστικῶς πρός ἐπιμόρφωσιν λειτουργοί δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὀφείλουν νά παρουσιασθοῦν αὐτοπροσώπως πρός ἐγγραφήν εἰς τόν Διευθυντήν Σπουδῶν ἐντός τῆς προθεσμίας τῆς τασσομένης διά τῆς σχετικῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως.

8. α.Οἱ καλούμενοι πρός ἐπιμόρφωσιν, μετά τήν ἐγγραφήν των, κατανέ-

μοντει εἰς Τμήματα καί παρακολουθοῦν ὑποχρεωτικῶς τάς παραδόσεις, τά φροντιστήρια, τάς διδακτικάς καί ἐργαστηριακάς ἀσκήσεις, ὡς καί πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν καί ἐκδήλωσιν κατά πρόγραμμα καταρτιζόμενον ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ Σπουδῶν.

β. Εἰς ἕκαστον τμῆμα ὁρίζεται εἷς ἐκ τῶν μετεκπαιδευομένων μετά τοῦ ἀναπληρωτοῦ του, διά τήν ἔλεγχον τῶν ἀπουσιῶν καί τήν τήρησιν τοῦ δελτίου ἀπόντων.

Τό Δελτίον τοῦτο, εἰς τό ὁποῖον σημειοῦνται ὀνομαστικῶς οἱ εἰς ἑκάστην διδακτικήν ὥραν (περίοδον) ἀπόντες, παραδίδεται εἰς τό τέλος τῆς ἡμέρας εἰς τήν Γραμματείαν διά τήν καταχώρισιν τῶν ἀπουσιῶν εἰς εἰδικόν βιβλίον.

γ. Ἐκπαιδευτικός λειτουργός Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως φοιτῶν εἰς τήν ΣΕΛΔΕ πρός ἐπιμόρφωσιν μονοετοῦς διαρκείας, ἐφ' ὅσον κατά τήν διάρκειαν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους συμπληρώσῃ σύνολον 50 ἐπαρκῶς ἠτιολογημένων ἀπουσιῶν ἐπανέρχεται εἰς τήν θέσιν του, διακοπτομένης τῆς φοιτήσεών του, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, κατόπιν ἠτιολογημένης προτάσεως τοῦ Διευθυντοῦ Σπουδῶν.

Ἐπί περιπτώσεων ἀσθενείας ἤ πυρήσεως ἤ σοβαρῶν οἰκογενειακῶν λόγων ἐφαρμόζονται αἱ κείμεναι διατάξεις περί χορηγήσεως ἀναρρωτικῶν ἤ κανονικῶν ἀδειῶν εἰς τούς ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς.
Διά τούς ἀδικαιολογήτως ἀπουσιάζοντας ἰσχύουν αἱ κείμεναι περί πειθαρχικοῦ ἐλέγχου διατάξεις.

δ. Ἡ ΣΕΛΔΕ ἀρχεῖ κατά τάς ἡμέρας ἀργίας τῶν Σχολείων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Μετά ταῦτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐμμ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πράξη 89/1977

Σήμερα, 23 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιζᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διαμόρφωση τοῦ διατάγματος γιά τίς ἐπιμορφώσεις τῶν δασκάλων (Ἄρθρο 5).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', συνεχίζει τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ὑπό σύνταξη σχ. Προεδρ. διατάγματος πού ἀναφέρεται στήν ἐπιλογή, ἐγγραφή, φοίτηση καί ἐξετάσεις τῶν καλουμένων γιά ἐπιμόρφωση λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β', καί τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τῶν ἀκολούθων παραγράφων τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρον 5ον

Ἐπιλογή-Ἐγγραφή-Φοίτησις-Ἐξετάσεις

9. α. Οἱ εἰς τήν ΣΕΛΔΕ φοιτῶντες ὀφείλουν νά μετέχουν εἰς τάς ἐξεταστικάς δοκιμασίας, περιοδικάς καί τελικάς. Ἐκ τῶν διδασκομένων μαθημάτων ὑποχρεωτικῶς ἐξεταζόμενα εἶναι 8 ἤτοι 4 ἐκ τῶν κοινῶν δι' ὅλους τούς λειτουργούς δημοτικῆς Ἐκπ/σεως, 3 ἐκ τῶν εἰδικῶν μαθημάτων διά δασκάλους ἤ νηπιαγωγούς καί 1 κατ' ἐπιλογήν τοῦ ἐπιλεγομένου:

1) Ἐκ τῶν κοινῶν μαθημάτων ὑποχρεωτικῶς ἐξεταζόμενα εἶναι:

α) Φιλοσοφία καί Ἀγωγή, β) Ψυχολογία τῆς Σχολικῆς μαθήσεως γ) Ψυχολογία τῆς σχολικῆς ἡλικίας καί δ) Νεοελληνική γλῶσσα (γραμματική-σύνταξις)- Γραμματεία - Παιδική Λογοτεχνία

2) Ἐκ τῶν εἰδικῶν διά τούς διδασκάλους μαθημάτων ὑποχρεωτικῶς ἐξεταζόμενα εἶναι:

α) Θεωρία τῆς ἀγωγῆς ἐν σχέσει πρός τήν ἐκπαιδευτικήν μας πραγματικότητα, β) Σύγχρονα παιδαγωγικά καί ἐκπαιδευτικά συστήματα, γ) Ὀργάνωσις καί διαδικασία τῆς διδασκαλίας καί μαθήσεως γενικῶς καί κατά μάθημα. Ἡ ἀξιολόγησις τῶν μαθητῶν - Τό ἀναλυτικόν πρόγραμμα.

3) Ἐκ τῶν εἰδικῶν διά τάς νηπιαγωγούς μαθημάτων ὑποχρεωτικῶς ἐξεταζόμενα εἶναι:

α) Προσχολική ἀγωγή, β) Σύγχρονος μεθοδολογία τοῦ Νηπιαγωγείου καί γ) Ψυχολογία τῆς νηπιακῆς ἡλικίας .

4) α) Ἕκαστος λειτουργός Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως φοιτῶν εἰς τήν ΣΕΛΔΕ ὀφείλει ἐντός μηνός ἀπό τῆς ἐναρξεως τῶν μαθημάτων νά δηλώσῃ ἓν μάθημα εἰς τό ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νά ἐξετασθῇ κατ' ἐπιλογήν ἐκ τῶν κάτωθι: α) Κοινωνιολογία ἀγωγῆς, β) Αἰσθητική ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ, γ) Στοιχεῖα Ψυχοπαθολογίας τοῦ παιδιοῦ, δ) Βασικά στοιχεῖα ψυχοπαι-

παγωγικῆς ἔρευνης (διά διδασκάλους), ε) Φυσική ἀγωγή τῶν νηπίων (διά νηπιαγωγούς). β) Τό διδακτικόν ἔτος διαιρεῖται εἰς τρία ἰσόχρονα τρίμηνα. Ἐντός τοῦ β' δεκαπενθημέρου τοῦ μηνός Ἰουνίου οἱ φοιτῶντες εἰς τήν ΣΕΛΔΕ λειτουργοῦ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐξετάζονται γραπτῶς βάσει προγράμματος καταρτιζομένου ὑπό τοῦ Δ/ντοῦ Σπουδῶν εἰς τά ὑπό τοῦ ἐδαφ. α τῆς παραγράφου ὁριζόμενα μαθήματα καί ἐπί τῆς κατά τήν διάρκειαν τοῦ διαρρεύσαντος διδακτικοῦ ἔτους διδαχθείσης ὕλης. Τά γραπτά δοκίμια διορθοῦνται καί βαθμολογοῦνται ὑπό τοῦ διδάξαντος τό μάθημα ὁ δέ τιθέμενος βαθμός ἀναγράφεται ὁλογράφως καί ἀριθμητικῶς εἰς εἰδικήν θέσιν ἑκάστου δοκιμίου, κάτωθεν τῆς ὁποίας τίθεται ἡ ὑπογραφή τοῦ βαθμολογοῦντος. Περατουμένης τῆς βαθμολογήσεως τῶν γραπτῶν δοκιμίων παραδίδονται εἰς τήν Γραμματείαν τῆς Σχολῆς, τόσον ἡ ὀνομαστική κατάστασις τῆς γραπτῆς βαθμολογίας δι' ἕκαστον μάθημα πρός καταχώρισιν εἰς τό βιβλίον Μητρῶου ὅπου καί τά γραπτά δοκίμια ἑκάστου μαθήματος, πρός φύλαξιν μέχρι τῆς λήξεως τοῦ ἑπομένου διδακτικοῦ ἔτους, ὅτε καί καταστρέφονται διά πράξεως ἐπιτροπῆς ἐκ διδασκόντων καθηγητῶν, συγκροτουμένης ὑπό τοῦ Δ/ντοῦ Σπουδῶν. γ) Τά γραπτά δοκίμια βαθμολογοῦνται διά τῆς βαθμολογικῆς κλίμακος 0-10 καί διά τῶν κάτωθι ἐπί μέρους διαβαθμίσεων:

Ἄριστα	: Δέκα (10) καί ἐννέα (9)
Λίαν καλῶς	: ὀκτώ (8) καί ἑπτά (7)
Καλῶς	: ἕξ (6)
Σχεδόν καλῶς	: πέντε (5)
Μετρίως	: τέσσερα (4) καί τρία (3)
Κακῶς	: Δύο (2) καί ἕν (1)

Ὡς βάσις ἐπιτυχίας δι' ἕκαστον μάθημα εἶναι ὁ βαθμός καλῶς ἕξ (6). Ὁ μέσος ὅρος τῶν βαθμῶν τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων ὅλων τῶν ἐξετασθέντων μαθημάτων, μετά τυχόν προκύπτοντος κλάσματος, ἀποτελεῖ τόν γενικόν βαθμόν προόδου.

δ) Ἐντός δεκαημέρου ἀπό τῆς λήξεως τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, διά πράξεως τοῦ Δ/ντοῦ Σπουδῶν ἐκδίδονται τά ἀποτελέσματα ἐπί τῇ βάσει τῆς κατα-

χωρισθείσης ἐν τῷ Μητρῴῳ γραπτῆς βαθμολογίας. Εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ διευθυντοῦ διαλαμβάνονται ὀνομαστικῶς: 1) Οἱ ἀπολυόμενοι, οἱ ὁποῖοι καὶ λαμβάνουν τὸν κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 12 τοῦ παρόντος ἄρθρου τίτλον , 2) οἱ παραπεμπόμενοι λόγῳ ἀνεπαρκοῦς ἐπιδόσεως καὶ 3) οἱ ἀποτυχόντες.

ε)Ἀπολύονται, ὡς ἐπιτυχῶς περατώσαντες τὴν ἐπιμόρφωσίν των, ὅσοι ἐκ τῶν ἐξεταζθέντων λάβουν εἰς πάντα τὰ γραπτῶς ἐξεταζόμενα μαθήματα τουλάχιστον τὴν βάσιν καλῶς (6). Παραπέμπονται εἰς συμπληρωματικὴν ἐξέτασιν ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ ἑπομένου διδακτικοῦ ἔτους οἱ λαβόντες βαθμὸν κάτω τῆς βάσεως εἰς δύο (2) κατ'ἀνώτατον ὅριον μαθήματα. Ἀπορρίπτονται οἱ μὴ ἐμπίπτοντες εἰς μίαν ἐκ τῶν δύο προηγουμένων περιπτώσεων.

στ)Οἱ παραπεμπόμενοι εἰς συμπληρωματικὴν κατ''Οκτώβριον ἐξέτασιν ἀπορρίπτονται ἐφ'ὅσον ἀποτύχουν καὶ εἰς ἕν ἔστω μάθημα.

3) Λειτουργὸς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως φοιτῶν εἰς τὴν ΣΕΛΔΕ μὴ δυνηθεὶς νὰ μετάσχῃ τῶν ἐξετάσεων εἰς ἕν ἢ καὶ περισσότερα μαθήματα διὰ σοβαροὺς λόγους, ἐκτιμωμένους ὑπὸ τοῦ Δ/ντοῦ Σπουδῶν, δύναται νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὰ μαθήματα ταῦτα ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου ε' τῆς παρούσης καθοριζομένης χρονικῆς περιόδου. Λειτουργὸς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως μὴ προσερχόμενος ἀδικαιολογήτως πρὸς ἐξέτασιν εἰς ἕν ἢ πλείονα μαθήματα βαθμολογεῖται διὰ τῆς μονάδος εἰς τὰ μαθήματα ταῦτα.

10) Τροποποιημένου τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ εἴδους τῶν μαθημάτων κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς παραφράφου 4 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ παρόντος Προεδρ. Δ/τος, δύνανται νὰ τροποποιοῦνται ἀναλόγως καὶ αἱ διατάξεις τῆς προηγουμένηςπαραγράφου τοῦ παρόντος ἄρθρου, περὶ ὑποχρεωτικῶς ἐξεταζομένων μαθημάτων.

11) Εἰς τοὺς ἐπιτυχῶς περατοῦντας τὴν ἐπιμόρφωσίν των λειτουργοὺς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ ΚΕΜΕ τίτλος,ὁ τύπος τοῦ ὁποίου, κατὰ κατηγορίαν ἐπιμορφώσεως, ὁρίζεται δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Κυρ. Μαγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Βάρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 90/1977

Σήμερα, 24 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἐπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, ἀπουσίασε γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση τῶν ἄρθρων 6 καί 7 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ)".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, ἐκθέτει τίς ἀπόψεις του καί διατυπώνει τά ἄρθρα 6 καί 7 τοῦ ὑπό σύνταξη σχ. Προεδρ. διατάγματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη καί τή σχετική συζήτηση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΕΜΕ

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τῶν ἄρθρων 6 καί 7 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος ὡς ἑξῆς:

"Ἄρθρον 6

1. Αἱ παραδόσεις τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων γίνονται εἰς χώρους ἐξασφαλισθέντας μερίμνῃ τοῦ ΥΠΕΠΘ, αἱ δέ πρακτικαί ἀσκήσεις καί διδασκαλίαι γίνονται εἰς Πρότυπα Δημοτικά Σχολεῖα καί εἰς ἕτερα Δημοτικά Σχολεῖα ἤ Νηπιαγωγεῖα τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν ἤ τῆς ἕδρας τοῦ παραρτήματος τῆς ΣΕΛΔΕ ἐπιλεγόμενα ὑπό τοῦ Δ/ντοῦ Σπουδῶν καί ὀργανούμενα διά τόν σκοπόν αὐτόν ὑπ'αὐτοῦ.

2. Διευθυντής σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ τυγχάνει ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, ἀναπληρούμενος ὑπό ἑνός Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ τῶν ἐκ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως προερχομένων. Οὗτος ὁρίζεται ὑπό τοῦ Τμήματος Γενικοῦ Προγραμματισμοῦ τοῦ ΚΕΜΕ.

3. Διευθυνταί Σπουδῶν, μετά τῶν ἀναπληρωτῶν των, τῶν ὀργανωμένων καί λειτουργούντων παραρτημάτων τῆς ΣΕΛΔΕ, ὁρίζονται δι'ἀποφάσεων τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, τῇ προτάσει τοῦ Τμήματος Γενικοῦ Προγραμματισμοῦ καί συντονισμοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, ὁμότιμοι ἤ ἐν ἐνεργείᾳ καθηγηταί Α.Ε.Ι ἤ ἐπίτιμοι Σύμβουλοι Α' ἤ Β' τοῦ ΚΕΜΕ ἤ Ἐπόπται Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἕδραις τῶν παραρτημάτων ὑπηρετούντων, ἐφ'ὅσον ἔχουν Παιδαγωγικάς σπουδάς εἰς τό ἐξωτερικόν.

4. Τά διδασκόμενα μαθήματα ἀνατίθενται δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων τῇ προτάσει τοῦ Δ/ντοῦ Σπουδῶν τῆς Σχολῆς καί σύμφωνον γνώμην τοῦ οἰκείου Τμήματος τοῦ ΚΕΜΕ, εἰς ἐπιστήμονας ἀνεγνωρισμένου κύρους (Καθηγητάς Πανεπιστημίων, ἐν ἐνεργείᾳ καί ὁμοτίμους, Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ ἤ παρά τῷ ΚΕΜΕ ὑφηγητάς, εἰσηγητάς τοῦ ΚΕΜΕ, λειτουργούς τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν ἐνεργείᾳ ἤ ἐπιτίμους καί ἄλλους εἰδικούς ἐπιστήμονας) ἐπί ὡριαίᾳ ἀντιμισθίᾳ ὁριζομένῃ ἑκάστοτε ὑπό τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί Οἰκονομικῶν, μή δυναμένῃ νά ὑπερβαίνῃ τό ἀνώτερον ὕψος ὡριαίας ἀντιμισθίας τό καθοριζόμενον διά τούς καθηγητάς Πανεπιστημίου.

Δι'αποφάσεων του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκδιδομένων μετά γνώμην του ΚΕΜΕ, ρυθμίζονται τα ακόλουθα θέματα:

α) Ο αριθμός κατά κατηγορίαν και εν συνόλω των καλουμένων κατ'έτος προς επιμόρφωσιν.

β) Τα της υποβολής αιτήσεων και δικαιολογητικών των υποψηφίων, αι προθεσμίαι υποβολής καθώς λοιπαί λεπτομέρειαι αι αφορώσαι εις την διαδικασίαν προκρίσεως και τον χρόνον διενεργείας και επιλογής και καταρτίσεως του τελικού πίνακος των επιλεγομένων προς επιμόρφωσιν.

γ) Η πρόσκλησις των επιλεγομένων.

δ) Ο κανονισμός της εσωτερικής λειτουργίας της Σχολής Επιμορφώσεως.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Ι. Παγιατάκης

Η γραμματέας

Ευρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 91/1977

Σήμερα, 27 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Νικ. Βλουτσέδης, Σύμβουλοι Β' καί οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές. Σάν Γραμματέας παρέστη ἡ Σοφία Στεφανίδου, Διοικητικός ὑπάλληλος τοῦ Ὑπ. Παιδείας. Ἀπουσίαζαν οἱ Σύμβουλοι Δημ. Ἀνδριόπουλος καί Θεμ. Βαρδάκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἐπίδειξη καί κριτική στό νέο τύπο ἀριθμητηρίου τῆς κυρίας Ἑλ. Κοθρῆ.

ΘΕΜΑ 2ο - Διαμόρφωση τοῦ διατάγματος γιά τίς ἐπιμορφώσεις τῶν δασκάλων.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο - Ἐπίδειξη καί κριτική στό νέο τύπο ἀριθμητηρίου τῆς κυρίας Ἑλ. Κοθρῆ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', σύμφωνα μέ τήν πράξη ἀριθμ. 56/28-4-1977 τοῦ Τμήματος, ἐπέλεσε τήν κυρία Ἑλ. Κοθρῆ νά κάνει σχετική ἐπίδειξη τοῦ νέου τύπου ἀριθμητηρίου πού ἐπινόησε γιά νά πεισθεῖ τό Τμῆμα γιά τήν πρακτικότητα καί τή διδακτική του χρησιμότητα.

./.

Στή συνέχεια τά μέλη τοῦ Τμήματος ἔλαβαν γνώση τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἀριθμητηρίου καί ὁ Πρόεδρος κ. Σπυρ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α', παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

"Ἀπό τήν ἐπίδειξη πού ἔκαμε μέ τό νέο ἀριθμητήριό της ἡ δασκάλα κα Κοθρῆ ἐπείστηκα ὅτι: 1) Δέν ἀποτελεῖ μιά ἁπλή παραλλαγή τοῦ γνωστοῦ Ρωσικοῦ Ἀριθμητηρίου, ἀλλά κάτι τό σχετικά νέο παρόλη τήν ὁμοιότητα τοῦ γενικοῦ σχήματος. 2) Ἡ μετακίνηση τῶν καθέτων λωρίδων ἐξαλείφει ἕνα ἀπό τά σοβαρότερα τρωτά τοῦ παλαιοῦ ἀριθμητηρίου πρός παντός στόν πολλαπλασιασμό καί στή διαίρεση. 3) Αἰσθητοποιεῖ εὔκολα τίς ἀριθμητικές σχέσεις μέσα στήν πρώτη δεκάδα καί στήν ἑκατοντάδα. 4) Ἡ χρησιμοποίηση κινητῶν πλαστικῶν κύκλων ἀντί τῶν γνωστῶν σφαιρῶν διευκολύνει τήν ἐκτέλεση τῶν πράξεων, ἐνῶ οἱ πλαστικές διογκώσεις, ὅταν ἀφαιρεθοῦν ἀπό αὐτές οἱ ἔγχρωμοι κύκλοι, ἀποτελοῦν ἀξιόλογο ἐπικουρικό στοιχεῖο στήν ἐκτέλεση τῶν διαφόρων πράξεων. 5) Βέβαια τό ἐποπτικό αὐτό ὄργανο ἔχει τό μειονέκτημα τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν πραγματικῶν ἀντικειμένων μέ συμβολικά κατασκευάσματα (ὅπως συμβαίνει σέ ὅλα σχεδόν τά παρόμοια συστήματα, KÜNNEL, CUISENAIRE). Ἐάν ὅμως χρησιμοποιηθοῦν πρῶτα ποσότητες συγκεκριμένων πραγμάτων καί αἰσθητοποιηθοῦν οἱ βασικές ἀριθμητικές ἔννοιες, τό ἀριθμητήριο αὐτό μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς ἀξιόλογο μέσο γιά τήν ἐκτέλεση ἁπλῶν πράξεων ἀπό τά ἴδια τά παιδιά. Καί αὐτό εἶναι ἕνα ἀναμφισβήτητο πλεονέκτημα. Γενικά τά πλεονεκτήματα πού παρουσιάζει μέ ὑποχρεώνουν νά τό χαρακτηρίσω ὡς ἕνα χρήσιμο ὄργανο ἐποπτικῆς διδασκαλίας τῆς Ἀριθμητικῆς".

Μετά τήν ἀνταλλαγή τῶν ἀπόψεων τό Τμῆμα ἐπιφυλάσσεται νά συζητήσει γιά τό θέμα αὐτό καί νά λάβει σχετική ἀπόφαση σέ μιά ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδρίες του.

ΘΕΜΑ 2ο - Διαμόρφωση τοῦ διατάγματος γιά τίς ἐπιμορφώσεις τῶν δασκάλων.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Θεμ. Βαρδάκης ἀπεχώρησε τῆς συνεδριάσεως λόγω ἀτυχήματος τῆς συζύγου του.

Ἐπειδή ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Σοφία Στεφανίδου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 92/1977

Σήμερα, 29 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00΄ πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμ/σεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Νικ. Βλουτίδης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καί οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς , Εἰσηγητές.

Σάν Γραμματέας παρέστη ἡ Σοφία Στεφανίδου, διοικητικός ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Ἀπουσίαζε ὁ Σύμβουλος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση τῶν ἄρθρων 8,9,10 καί 11 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί Λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, ἀναπτύσσει θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν ὀργάνωση καί λειτουργία Κέντρων Ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΚΤΕΛΔΕ), μέ τά μαθήματα πού θά διδάσκονται σ'αὐτά καί μέ τίς ἁρμοδιότητες τῆς Περιφερειακῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἔπειτα διατυπώνει τίς ἀπόψεις του αὐτές στά ὑπ'ἀριθμ. 8,9,10 καί 11 ἄρθρα τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη καί τή σχετική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τῶν ἄρθρων 8,9, 10 καί 11 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος ὡς ἑξῆς:

"Ἄρθρον 8ον

Ὀργάνωσις καί λειτουργία ΚΤΕΛΔΕ

1. Εἰς ἑκάστην τῶν ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως δύναται νά ὀργανοῦται καί λειτουργῇ Κέντρον Ταχυρρύθμου Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΚΤΕΛΔΕ) ὑπό τήν ἄμεσον ἐποπτείαν καί παρακολούθησιν τοῦ ΚΕΜΕ.

2. Σκοπός τῶν ΚΤΕΛΔΕ εἶναι ἡ ἐπιμόρφωσις, θεωρητική καί πρακτική, τῶν ἑκάστοτε διοριζομένων ὡς καί τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελούντων λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως πρός ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου καί τῆς ἐν γένει ἐπαγγελματικῆς των καταρτίσεως.

3. Ἡ ἵδρυσις τῶν Κέντρων τούτων ἐν τῷ συνόλῳ ἤ ἐν μέρει ἐνεργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μετά πρότασιν τοῦ ΚΕΜΕ. Διά τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁρίζεται ὁ τύπος, ἡ ἕδρα, ὁ χρόνος καί ἡ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως ὡς καί ὁ ἀριθμός καί ἡ ἰδιότης τῶν ἑκάστοτε καλουμένων πρός ἐπιμόρφωσιν.

4. α. Τά ΚΤΕΛΔΕ, τά ὀργανούμενα διά τήν ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῶν ὑπηρετούντων εἰς τάς ἕδρας τοῦ Κέντρου καί τά προάστεια αὐτῶν λειτουργοῦν κατά τάς ὥρας κατά τάς ὁποίας οἱ καλούμενοι πρός ἐπιμόρφωσιν ἐκπαιδευτικοί λειτουργοί εἶναι ἐλεύθεροι διδακτικῶν ὑποχρεώσεων.

β. Τά ΚΤΕΛΔΕ τά ὀργανούμενα διά τήν ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῶν ὑπηρετούντων εἰς ἀπομεμακρυσμένα ἐκ τῆς ἕδρας τοῦ Κέντρου Σχολεῖα λειτουργοῦν μέ πλήρες ἡμερή-

σιον πρόγραμμα κατά τήν ἔναρξιν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους καί εἰδικώτερον κατά τήν περίοδον τῶν ἐγγραφῶν τῶν μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ἤ καί εὐθύς μετά τήν λῆξιν τῶν μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

γ) Τά ΚΤΕΛΔΕ τά ὀργανούμενα διά τήν ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως δύνανται νά λειτουργοῦν καθ'οἱανδήποτε περίοδον τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ἀναλόγως τῶν πρός ἐπιμόρφωσιν αὐτῶν παρουσιαζομένων ἀναγκῶν.

"Αρθρον 9ον

Διδασκόμενα μαθήματα εἰς τά ΚΤΕΛΔΕ

1. Τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ὀργανώνει βάσει τῶν ὑπό τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ Δ/τος προβλεπομένων μαθημάτων πρόγραμμα ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως περιπτώσεων β'καί γ' τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος Π.Δ. προσαρμόζον ταῦτα πρός τό διά τάς ἐπιμορφώσεις ταύτας διατιθέμενον χρονικόν διάστημα καί τάς ἰδιαιτέρας ἀνάγκας τῆς ἐπιμορφώσεως. Τά προγράμματα ταῦτα ἐγκρίνονται δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

2. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τοῦ προγράμματος τῶν ΚΤΕΛΔΕ ἀνατίθεται δι'ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων τῇ προτάσει τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ εἰς ἐπιστήμονας ἀνεγνωρισμένου κύρους κατά τά ὑπό τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ παρόντος προεδρ. διατ/τος ὁριζόμενα.

"Αρθρον 10ον

1. Τήν εὐθύνην τῆς ὀργανώσεως καί λειτουργίας τῶν ΚΤΕΛΔΕ ἔχει τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ. Τό αὐτό Τμῆμα ἀσκεῖ τήν ἐποπτείαν τῶν Κέντρων διά τῶν Μελῶν αὐτοῦ ἐπικουρουμένων ὑπό Εἰδικῶν Συμβούλων παρά τῷ ΚΕΜΕ, Δ/ντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Ἐποπτῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

2. Διά τήν ίκανοποιητική/όργάνωσιν καί λειτουργίαν τών ΚΠΕΑΔΕ συγκροτείται παρ'έκάστη Α.Ε.Π Δημοτικής Έκπ/σεως δι'άποφάσεως τού Ύπουργού Έθνικής Παιδείας καί Θρησκευμάτων Περιφερειακή όργανωτική έπιτροπή έκ:

α) Τού Έπόπτου τής φοικείας ΑΕΠ Δημοτικής Έκπαιδεύσεως, ώς Προέδρου καί Δ/ντού Σπουδών.

β) Ένός Έπιθ/τού Α' Δημοτικής Έκπαιδεύσεως καί

γ) Ένός Έπιθ/τού Β' Δημοτικής Έκπαιδεύσεως κατά προτίμησιν έκ τών ύπηρετούντων είς τήν έδραν τής Α.Ε.Π.

"Αρθρον 11ον

"Εργα περιφερειακής όργανωτικής έπιτροπής

1. Λαμβάνει πάν μέτρον διά τήν εύρυθμον καί ίκανοποιητικήν λειτουργίαν τού Κέντρου δικαιοδοσίας της καί είδικώτερον:

α. Μεριμνά διά τήν έξεύρεσιν τών καταλλήλων χώρων καί έγκαταστάσεων πρός έξυπηρέτησιν τών έργασιών τού Κέντρου καί τών πρακτικών άσκήσεων.

β. Είδοποιεί έγκαίρως τούς πρός έπιμόρφωσιν έκπαιδευτικούς λειτουργούς.

γ. Κοινοποιεί είς αύτούς τό πρόγραμμα έργασιών τού Κέντρου καί σχετικά έντυπα.

δ. Έποπτεύει έπί τής έφαρμογής τού προγράμματος τών έργασιών τού Κέντρου καί λαμβάνει πάν ένδεικνυόμενον μέτρον διά τήν άκριβή τήρησιν αύτού.

ε. Έλέγχει τήν άνελλιπή παρακολούθησιν τών έργασιών τού Κέντρου ύπό τών ύποχρέων πρός φοίτησιν είς αύτό.

στ. Μεριμνά διά τήν έκτύπωσιν ή πολυγράφησιν προγραμμάτων, όδηγιών, έρωτηματολογίων, περιλήψεων μαθημάτων, πορισμάτων κ.τ.λ.

ζ. Χορηγεῖ εἰς τοὺς περατοῦντας τὴν παρὰ τῷ Κέντρῳ ταχύρρυθμον ἐπιμόρφωσιν πιστοποιητικὸν ὑπογραφόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

η. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς συντάσσει καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸ ΚΕΜΕ ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐν γένει λειτουργίας τοῦ Κέντρου ὡς καὶ παρατηρήσεις καὶ προτάσεις διὰ τὴν καλυτέραν ἀπόδοσιν τοῦ θεσμοῦ.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Σ. Στεφανίδου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 92/1977

Σήμερα, 30 Ἰουνίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπ/κῶν Μελετῶν καί Ἐπιμ/σεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Νικ. Βλουτίδης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄ καί οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές.

Ἔλαβε μέρος στή συνεδρία καί ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπ/σεως.

Σάν Γραμματέας παρέστη ἡ Σοφία Στεφανίδου, διοικητικός ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Ἀπουσίαζε ὁ Σύμβουλος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο. Ἐπίδειξη καί κριτική στό νέο τύπο ἀριθμητηρίου τῆς κυρίας Ἐλ. Κοθρῆ.

Θέμα 2ο. Διατύπωση τῶν ἄρθρων 12,13 καί 14 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (ΣΕΛΔΕ).

Θέμα 3ο. Εἰσήγηση στήν αἴτηση χορηγήσεως ἄδειας γιά ἔρευνα/τοῦ κ. Κων/νου Πλέσσα.

Θέμα 4ο. Κριτική βιβλίων.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Ἐπίδειξη καί κριτική στό νέο τύπο ἀριθμητηρίου τῆς κυρίας Ἐλ. Κοθρῆ.

Σέ προηγούμενη συνεδρία (Πράξη 91/27-6-77) τό Τμῆμα εἶχε συζητή-

σει γιά ἕνα νέο τύπο ἀριθμητηρίου τῆς δασκάλας κ. Ἑλ. Κοθρῆ, ὅτι εἶχε προτείνει νά ἀποφασίσει γιά τό θέμα αὐτό στή σημερινή συνεδρίαση. Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Πρόεδρος κ. Σπ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, προτείνει στά μέλη νά γνωμοδοτήσουν τελικά γιά τό θέμα αὐτό. Ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση ἐπάνω στή διδακτική χρησιμότητα τοῦ ἀριθμητηρίου τῆς δασκάλας κ. Ἑλ. Κοθρῆ, τό Σμῆμα

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται,

ὅτι τό ἀριθμητήριο αὐτό ἀποτελεῖ συμβολή στή χρήση τῶν ἐποπτικῶν μέσων γιά τήν ἐποπτική διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς τῶν δύο πρώτων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου καί γιά τό λόγοαὐτό τό χαρακτηρίζει χρήσιμο.

Θέμα 2ο. Διατύπωση τῶν ἄρθρων 12, 13 καί 14 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῇ ΚΕΜΕ Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (ΣΕΛΔΕ)".

Ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, τελειώνοντας τήν εἰσήγησή του γιά τό θέμα αὐτό ἀναπτύσσει θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἐπιλογή, ἐγγραφή καί φοίτηση τῶν λειτουργῶν Δ.Ε. στά ΚΤΕΛΔΕ, μέ τήν ἐπιμόρφωση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί διατυπώνει τίς ἀπόψεις του στά ὑπ'ἀριθμ. 12, 13 καί 14 ἄρθρα τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος.

Τό Σμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β΄, καί τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή διατύπωση τῶν ἄρθρων 12, 13 καί 14 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος ὡς ἑξῆς:

"Ἄρθρον 12ον.

Ἐπιλογή-Ἐγγραφή-Φοίτησις

1. Εἰς τήν ἐπιμόρφωσιν διαρκείας μέχρις ἑνός μηνός περί ἧς τό ἐδαφ. β τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος καλοῦνται κατόπιν ἐπιλογῆς κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἑπομένων παραγράφων ἐκπαιδευτικοί λειτουργοί Δ.Ε οἱ ὁποῖοι: α) συμπληροῦν μέχρι τήν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους λειτουργίας τοῦ Κέντρου χρόνον δημοσίας πραγματικῆς ὑπηρεσίας τοὐλάχιστον

πέντε ἐτῶν β) ἔχουν ὑπηρεσιακήν ἐπίδοσιν δικαιολογοῦσαν πρόαγωγήν κατά τάς διατάξεις τοῦ Ν.309/76 καί γ) δέν ἔχουν τύχει προηγουμένως ἑτέρας μετεκπαιδεύσεως ἤ ἐπιμορφώσεως εἰς τό ΙΔΑΕ ἤ τό ἐξωτερικόν ἤ τήν ΣΕΛΔΕ.

2. Δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἐκδιδομένης μετά γνώμην τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ὁρίζεται ἑκάστοτε ὁ ἀριθμός τῶν λειτουργῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῶν καλουμένων διά ταχύρυθμον ἐπιμόρφωσιν ὡς καί ἡ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως των ἐντός τῶν ὁρίων τῆς παραγράφου 1τρῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ διατάγματος.

3. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποβάλλουν τάς αἰτήσεις των εἰς τό Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων (Δ/νσιν Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Σχολῶν Ἐκπαιδεύσεως Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ) διά τοῦ Προϊσταμένου των Ἐπιθ/τοῦ Δ.Ε ἐντός δεκαημέρου ἀφ'ἧς ἐκοινοποιήθη εἰς τούτους ἡ Ὑπουργική ἀπόφασις.

4. Οἱ Ἐπιθ/ταί Δ.Ε ὑποβάλλουν τάς αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων μετ' ἀντιγράφων τῶν ἀτομικῶν των δελτίων (καρτελλῶν)ἐντός δεκαημέρου ἀπό τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τῆς προηγουμένης παραγράφου εἰς τόν οἰκεῖον Ἐπόπτην Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως γνωμοδοτοῦντες σχετικῶς.

5. α) Ἡ ἐπιλογή διενεργεῖται ὑπό τοῦ οἰκείου ΑΠΥΣΔΕ ἐν εἰδικῇ συνεδριάσει. Τό Συμβούλιον τοῦτο λαμβάνουν ὑπ'ὄψιν ἐν συνεκτιμήσει ἅπαντα τά ὑπηρεσιακά στοιχεῖα ἑκάστου τῶν ὑποψηφίων καταρτίζει πίνακα περιλαμβάνοντα κατά σειράν ἀξιολογήσεως ἅπαντας τούς ἐπιλεγομένους δι'ἐπιμόρφωσιν λειτουργούς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς Περιφερείας του. Οἱ πίνακες οὗτοι ἰσχύουν ἐπί ἕν διδακτικόν ἔτος.

β)Ἐκ τῶν πινάκων τούτων καλοῦνται, κατά σειράν καί δι'ἑκάστην περίοδον λειτουργίας τῶν Κέντρων, ὑπό τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων πρός ἐπιμόρφωσιν τόσοι εἰς ἀριθμόν ὅσοι ὁρίζονται ἐν τῇ σχετικῇ ἀποφάσει τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ.

Οὗτοι ὀφείλουν νά παρουσιασθοῦν ἐντός καθοριζομένης προθεσμίας

εἰς τὸν Ἐπόπτην, Πρόεδρον καὶ Δ/ντὴν Σπουδῶν τοῦ ΚΤΕΛΔΕ τῆς περιφερείας των.

6.α)Εἰς τὴν ἐπιμόρφωσιν διαρκείας μέχρι τριῶν μηνῶν περὶ ἧς τὸ ἐδάφ. β΄τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος, καλοῦνται ἄνευ ἑτέρας διαδικασίας προκρίσεως οἱ τὸ πρῶτον διοριζόμενοι ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

β) Οὗτοι καλοῦνται δι'ὑπουργικῆς ἀποφάσεως εὐθὺς μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν καὶ τὴν ἀνάληψιν ὑπηρεσίας εἰς τὰς θέσεις εἰς ἃς διωρίσθησαν καὶ παρακολουθοῦν πρόγραμμα μαθημάτων ὡς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ παρόντος Προεδρ. Διατάγματος προβλέπει.

7. Οἱ καλούμενοι πρὸς ἐπιμόρφωσιν ὑποχρεοῦνται εἰς τακτικὴν φοίτησιν καὶ παρακολούθησιν τῶν παραδόσεων καὶ εἰς ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὰ φροντιστήρια, τὰς διδασκαλίας καὶ τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην κατὰ τὸ πρόγραμμα ἐργασίαν.

8. Εἰς τοὺς περατοῦντας τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν λειτουργοὺς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως χορηγεῖται πιστοποιητικόν, ὁ τύπος τοῦ ὁποίου, κατὰ κατηγορίαν ἐπιμορφώσεως, ὁρίζεται δι'ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ.

9. Ἡ παρακολούθησις ταχυρρύθμου ἐπιμορφώσεως εἰς τὰ ΚΤΕΛΔΕ δὲν ἀποκλείει τὸ δικαίωμα φοιτήσεως εἰς τὸ ΜΔΕ ἢ καὶ τὴν ΣΕΛΔΕ.

"Αρθρον 13ον

Ἐπιμόρφωσις ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ

1. Ἡ ἐπιμόρφωσις τοῦ ὑπηρετοῦντος Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ ἀποσκοπεῖ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἐνημέρωσιν τῶν Ἐπιθεωρητῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Α΄ καὶ Β΄ ἐπὶ θεμάτων διοικήσεως καὶ ἐποπτείας, δύναται δὲ νὰ λαμβάνῃ χώραν δι'ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὅταν κρίνεται τοῦτο ἀναγκαῖον, ἰδίᾳ δὲ ὅταν ἐπέρχωνται οὐσιώδεις μεταβολαὶ ἐν τῇ ὀργανώσει τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐν τῇ διαρθρώσει τῆς διοικήσεως καὶ ἐποπτείας αὐτῆς.

2. Ἡ ἐπιμόρφωσις αὕτη γίνεται ἐπί τῇ βάσει προγράμματος, καταρτιζομένου ὑπό τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ καί ἐγκρινομένου ὑπό τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

Ἄρθρον 14ον

1. Ἐκ τῶν καλουμένων πρός ἐπιμόρφωσιν εἰς τήν ΣΕΛΔΕ οἱ μέν τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ παρόντος Π.Δ/τος θεωροῦνται κατά τήν διάρκειαν τῆς ἐπιμορφώσεώς των, ὡς τελοῦντες ἐν ἀποσπάσει, οἱ δέ τῶν ἄρθρων 12 καί 13 λογίζονται ὡς τελοῦντες ἐν διατεταγμένῃ ὑπηρεσίᾳ.

2. Ἄμεσος διοικητικός καί πειθαρχικός προϊστάμενος τῶν εἰς τήν ΣΕΛΔΕ φοιτώντων ὅλων τῶν κατηγοριῶν (ἄρθρ. 5,12 καί 13) εἶναι ὁ ἑκάστοτε Διευθυντής Σπουδῶν, ἁρμόδιον δέ τό ὑπηρεσιακόν Συμβούλιον διά πάντα τά θέματα ὑπηρεσιακῆς των καταρτίσεως, τό ὑπηρεσιακόν Συμβούλιον τῆς ὀργανικῆς θέσεως ἑνός ἑκάστου.

Θέμα 3ο:

Εἰσήγηση στήν αἴτηση χορηγήσεως ἄδειας γιά ἔρευνα τοῦ κ. Ν. Γ. Πλέσσα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Ο εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' ἐκθέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος:

α)Τὸ ὑπ'ἀριθμ. Φ.309/4/50/57488/2-6-77 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάζεται ἐπιστολὴ-αἴτηση καὶ σχετικὰ δικαιολογητικὰ τοῦ G.F.PLESSA, καθηγητοῦ Ἐκπαιδεύσεως στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφόρνιας, γιὰ ἄδεια διεξαγωγῆς ἔρευνας σὲ μαθητὲς Δημοτικῶν Σχολείων μὲ σκοπὸ τὴν ἐφαρμογὴ εἰδικοῦ κριτηρίου-TEST.

β) Τὸ ἄρθρ. 2, παρ.2 τοῦ Ν.186/1975.

γ) Τὴν ἐπιστολὴ -αἴτηση τοῦ κ. G.F.PLESSA μὲ τὰ συνημμένα στοιχεῖα καὶ εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

"Ὁ κ. G.PLESSAS εἶναι καθηγητὴς Ἐκπαιδεύσεως στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφόρνιας τῶν Η.Π.Α καὶ ζητεῖ μὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸ κ. Ὑπουργὸ νὰ τοῦ χορηγηθεῖ ἡ ἄδεια διενέργειας ἔρευνας σὲ μαθητὲς τῆς Γ' τάξεως Δημοτικῶν Σχολείων. Τὴν αἴτησή του συνοδεύουν 1)Συστατικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Δ/ντοῦ τοῦ Τμήματος Παιδαγωγικῶν Σπουδῶν τοῦ Παν/μίου τῆς Καλιφόρνιας κ. ΗΟΜΑΣ, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στὴν προσωπικότητα τοῦ κ. PLESSA καὶ στὴ συνεργασία μαζύ του, ὅπως καὶ στὶς δημοσιεύσεις γιὰ τὶς ὁποῖες καὶ συνυποβάλλει σχετικὸ ἔντυπο πίνακα, 2)Ἕνα κριτήριο-TEST OF LATERALITY τοῦ ABRAM BLAU 3 σελίδων καὶ 3) Μία "Ὥσκηση ἀναγνώσεως" μὲ κείμενο 2 σελίδων ἀναφερόμενο σὲ γεωγραφικὰ καὶ κοινωνιστικὰ δεδομένα τῆς Ἑλλάδας.

Στὴν Ἔρευνά του πρόκειται αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ ἐφαρμόσει δοκιμαστικὰ PILOT τὰ παραπάνω κριτήρια μὲ σκοπὸ 1) τὴ διαπίστωση τῆς ἐγκυρότητας τοῦ κριτηρίου τῆς ἀναγνώσεως καὶ 2) τὴν ἐξακρίβωση (πιθανῆς) σχέσεως τῆς ἱκανότητας ἀναγνώσεως καὶ τῆς δεξιότητας ποὺ ἐπικρατεῖ στὴ χρήση τῶν ἄκρων(χεριῶν-ποδιῶν) μὲ βάση ἐπιλεγμένο δεῖγμα ἀπὸ τὰ παιδιὰ δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ἑλλάδας. Συγκεκριμένα πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσει τὸ προσαρμοσμένο ἀπὸ τὸν ABRAM BLAU κριτήριο(TEST) προτεραιότητας κινήσεως-χρήσεως τῶν ἄκρων(χεριῶν-ποδιῶν), ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 8 ὑποκριτήρια (ὑποτέστ) καὶ τὸ παραπάνω κείμενο ἀναγνώσεως στὸ ὁποῖο καὶ θὰ συμπληρώνονται λέξεις ποὺ παραλείπονται ἔτσι ὥστε νὰ ὁλοκληρώνεται τὸ νόημα κάθε προτάσεως. Ἀπώτερός σκοπός του εἶ

νά σταθμίσει στατιστικά τά παραπάνω κριτήρια (TESTS) μέ βάση διεξοδικότερη έρευνα πού προγραμματίζει γιά τό σχολ. έτος 1979-80. Τήν πρώτη δοκιμαστική αύτή έρευνα πρόκειται νά κάμει στίς πόλεις Κόρινθο, Μεγαλόπολη, Καλαμάτα, Φιλιατρά καί Άθήνα καί θά πάρει άπό καθεμιά 150 μαθητές τής Γ΄ τάξεως Δημοτικού Σχολείου(κατά προφορική του συμπληρωματική δήλωση). Ό χρόνος άπασχολήσεως τών μαθητών θά είναιπερίπου 20΄ τής ώρας (έπίσης κατά προφορική του δήλωση) καί θά διεξαγάγει τήν έρευνα ό ίδιος.

Άπό άποψη μεθοδολογίας έχω νά σημείωση μόνο ότι τό ύπ'άριθμ 2 ύποκριτήριο τού πρώτου κριτηρίου τής έρευνάς του δέν άνταποκρίνεται στά πολιτιστικά (ψυχαγωγικά-γυμναστικά) δεδομένα τής έλληνικής πραγματικότητας(δέν είναι γνωστή στούς μαθητές ή χρήση τών άντικειμένων πού άναφέρει) κάί θά πρέπει νά τροποποιηθεί π.χ. μέ τό ρίψιμο πρός τά πάνω μπάλλας καί τό πιάσιμό της κατά τήν πτώση της, ώστε νά διαπιστωθεί ή κατά προτεραιότητα χρήση τών χεριών.

Γενικά θεωρώ σκόπιμο νά διεξαχθεί ή έρευνα αύτή καί είσηγούμαι τήν έγκριση τής χορηγήσεως σχετικής άδείας μέ τή σύσταση ό κ. PLESSAS νά έλθει σέ σχετική συνεννόηση μέ τούς κατά τόπους κ.κ. Έπιθεωρητές, προκειμένου νά έκλέξει τά Σχολεία τών πόλεων πού άναφέρει καί συνεννοηθεί μέ τούς Δ/ντές τους,ώστε οί μαθητές νά άπασχοληθούν σέ ώρες έκτός προγράμματος. Έπίσης σκόπιμο είναι νά ζητηθεί άπό τόν κ. PLESSA νά ύποβάλλει στό ΚΕΜΕ άντίγραφο τών διαπιστώσεων άπό τήν έρευνά του αύτή".

Τό Τμήμα,έπειτα άπό διεξοδική συζήτηση,όμόφωνα άποφαίνεται νά χορηγηθεί ή άδεια γιά τή διεξαγωγή δοκιμαστικής έρευνας σέ σχολεία τών περιφερειών,πού άναφέρονται στήν αίτησή του,στόν Έλληνοαμερικανό Καθηγητή Έκπ/σεως στό Πανεπιστήμιο τής Καλλιφόρνιας τών Η.Π.Α κ. Κων/νον Ηλέσσαν γιά τούς λόγους πού άναφέρονται στήν είσήγηση,άφού προηγουμένως συνενοηθεί μέ τούς άρμόδιους Έπιθ/τές γιά τήν έπιλογή τών σχολείων τών πόλεων πού άναφέρει.

./.

Θέμα 4ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία "Νέα Πατριδογνωσία" καί "Παραμύθια διηγήματα" τῆς κ. Βασιλικῆς Δελήμπαση.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/115/ /49143/3-6-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ τά βιβλία "Νέα Πατριδογνωσία" καί "Παραμύθια διηγήματος" τῆς κ. Βασιλικῆς Δελήμπαση μαζί μέ τήν ἀπό 12-5-77 αἴτησή της, β) τό ἄρθρο 2 παραγρ. 5 τοῦ Ν.186/75, γ) Τήν εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. Νικολ. Πετρουλάκη, Εἰδικοῦ Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ καί δ) τήν διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος

ὁμόφωνα ἀπορρίπτει
βιβλία
Δέν ἐγκρίνονται τά "Παραμύθια καί διηγήματα" καί "Νέα Πατριδογνωσία" γιά τούς ἀκόλουθους λόγους:

α) Τό βιβλίο "Παραμύθια καί διηγήματα" παρουσιάζει σκηνές φόβου, τρόμου, ἀπαγωγές παιδιῶν.....παιδιά πού φεύγουν ἀπό τό σπίτι τους χωρίς τή θέληση τῶν γονέων τους γιά νά γυρίσουν κάποτε πλούσιοι, στοιχεῖα δηλαδή ἀντιπαιδαγωγικά.

β) Τό βιβλίο "Νέα Πατριδογνωσία" δέν εἶναι σύμφωνο πρός τίς σύγχρονες παιδαγωγικές καί διδακτικές ἀπαιτήσεις: δέν προβληματίζει τό παιδί, δέν δραστηριοποιεῖ τίς νοητικές του δυνάμεις καί γενικά δέν παρουσιάζει κάτι καινούργιο πού νά εἶναι πραγματικά χρήσιμο. Ἀντίθετα παρουσιάζει καί ἀνακρίβειες ὅπως στόν ἀριθμό τῶν ζώων "τά πτηνά δέν εἶναι ζῶα κτλ" καί τέλος ἡ ὀρθογραφία καί τῶν δύο βιβλίων δέν εἶναι προσαρμοσμένη πρός τή γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναφέρεται ἀπό τό ΚΕΜΕ.

Ἐπιτέθη ἀπό αὐτά ἔλαβε τό συνέδριο

Ὁ Πρόεδρος

Παγιωτάκης

Ἡ Γραμματέας

Σοφία Χειρωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 98/1977

Σήμερα, 1 Ἰουλίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 8.30' πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχόρους 2 - Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στήν συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλοι Α' οἱ κ.κ. Βασιλ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Νικ. Ἐλευτερίδης, Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλοι Β' καί οἱ κ.κ. Ἰωαν. Χριστόπουλος καί Διον. Μελλᾶς, Εἰσηγητές.
Ἐν Γραμματέας παρέστη ἡ Σοφία Στεφανίδου, διοικητικός ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.
Ἀπουσίαζε ὁ Σύμβουλος κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμάτευση γιά τό ὕψος τῶν βραβείων καί ἐπάθλων γιά τή συγγραφή διδακτικῶν βιβλίων Δημοτικῶν Σχολείων.

ΘΕΜΑ 2ο.- Κριτική βιβλίων.

ΘΕΜΑ 3ο.- Ἐνημέρωση Τμήματος γιά τό πλαίσιο Ἀναλ. Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ὁμάδας τῶν Εἰδικῶν Συμβούλων παρά τῷ Κ.Ε.Μ.Ε.

Στή ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης

ΘΕΜΑ Ιο. Γνωμάτευση γιά τό ὕφος βραβείων καί ἐπαίνων γιά τή συγγραφή διδακτικῶν βιβλίων Δημοτικῶν σχολείων.

Στήν ἀρχή ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοινώνει τό ὑπ'ἀριθ. Φ. 30922/287/69006/28-6-1977 ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας (Δ/νσιν Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Δ.Ε.Π.Α) μέ τό ὁποῖο τό Τμῆμα καλεῖται νά καθορίσει τά ποσά τῶν βραβείων καί ἐπαίνων τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου προκειμένου νά δημοσιευθοῦν οἱ προκηρύξεις συγγραφῆς τῶν βιβλίων αὐτῶν. Ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση, τό Τμῆμα

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τά χρηματικά βραβεῖα καί τούς ἐπαίνους, ὅπως ὁρίζονται στόν πίνακα πού ἀκολουθεῖ:

Α/α	Διδακτικά βιβλία	Συμφωνία σελίδων	ΔΡΑΧΜΕΣ				
1.	Παλαιά Διαθήκη Γ' τάξεως	5-6	170000	140000	110000	60000	40000
2.	Καινή Διαθήκη Δ' τάξεως	6-7	200000	160000	120000	60000	40000
3.	Εκκλησιαστική Ιστορία Ε' τάξ.	7-8	150000	120000	90000	45000	30000
4.	Κατήχηση - Λειτουργική ΣΤ' "	7	200000	160000	120000	60000	40000
5.	Ευαγγελικές Περικοπές ΖΕΚ' ΣΤ'	9-10	200000	160000	120000	60000	40000
6.	Ιστορία Γ' τάξεως	4,5-5	150000	120000	90000	45000	30000
7.	Ιστορία Δ' "	5-6	200000	160000	120000	60000	40000
8.	Ιστορία Ε' "	7-8	200000	160000	120000	60000	40000
9.	Ιστορία ΣΤ' "	7-8	200000	160000	120000	60000	40000
10.	Αγωγή Πολίτη Γ'	6	160000	130000	95000	50000	35000
11.	Αγωγή Πολίτη ΣΤ' τάξεως	6	160000	130000	95000	50000	35000
12.	Αριθμητική-Γεωμετρία Γ' τάξ.	10-11	200000	160000	120000	60000	40000
13.	Αριθμητική-Γεωμετρία Δ' "	9-11	200000	160000	120000	60000	40000
14.	Αριθμητική-Γεωμετρία Ε' "	13-15	250000	200000	150000	75000	50000
15.	Αριθμητική-Γεωμετρία ΣΤ' "	10-12	250000	200000	150000	75000	50000
16.	Συντακτική Γ' τάξεως	6-7	200000	160000	120000	60000	40000
17.	Συντακτική Δ' τάξεως	7-8	220000	180000	135000	70000	45000
18.	Συντακτική Ε' "	7-8	220000	180000	135000	70000	45000
19.	Συντακτική ΣΤ' "	7-8	220000	180000	135000	70000	45000
20.	Συντακτική και Χρεία Γ' τάξ.	7-8	200000	160000	120000	60000	40000
21.	Συντακτική και Χρεία ΣΤ' "	7-8	200000	160000	120000	60000	40000
22.	Γραμματική Γ' τάξεως	7-8	220000	180000	135000	70000	45000
23.	Γεωγραφία Γ' τάξ.	4,5-5	180000	145000	105000	55000	35000
24.	Γεωγραφία Δ' τάξ.	5-6	200000	160000	120000	60000	40000
25.	Γεωγραφία Ε' "	7-8	220000	180000	135000	70000	45000
26.	Γεωγραφία ΣΤ' "	7-8	220000	180000	135000	70000	45000
27.	Αναγνωστικό Α' τάξ.	13-14	500000	300000	150000	75000	50000
28.	Αναγνωστικό Β' τάξ.	13-14	500000	300000	150000	75000	50000
29.	Αναγνωστικό Γ' "	16-17	500000	300000	150000	75000	50000
30.	Αναγνωστικό Δ' "	17-18	450000	270000	135000	70000	45000
31.	Αναγνωστικό Ε' "	16-20	450000	270000	135000	70000	45000
32.	Αναγνωστικό ΣΤ' "	20-21	450000	270000	135000	70000	45000

Θέμα 2ο Κριτική βιβλίων. Ο κ. Γεώργιος Παπαδάκης, Σχολικός Σύμβουλος Β' Εκπαιδευτικού Διαμερίσματος Αθηνών γράφει τα εξής βιβλία:

Α) Για το πρώτο βιβλίο «Μέθοδοι Διδασκαλίας της Ιστορίας» και τον τρόπο με τον οποίο

Αντιτιμής Παγγαίας στό Δημοτικό Σχολειό, (Αθήνα 1975) τοῦ Γ. Κίνου.

Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 32 σελίδες.

Ὁ συγγραφέας ἐκθέτει μιά ἔρευνά του σχετική μέ τή στάση μαθητῶν καί δασκάλων στήν πειραματική μορφή σχολικῆς ἐργασίας. Χρησιμοποίησε δύο ἐρωτηματολόγια. Τό ἕνα ἀπευθύνθηκε σέ 300 δασκάλους ἀπό τούς ὁποίους ἀπάντησαν οἱ 200, καί τό ἄλλο σέ 300 μαθητές ἀπό ὁποῖο ἐπέστρεψαν ἐπίσης 200 μαθητές, ὅπως ἀναφέρεται. Δέν ὑπάρχει κάμμιά περιγραφή τῶν ὑποκειμένων τῆς ἔρευνης (ποιοί ἦταν οἱ διδάσκαλοι, ποῦ ἐργάζονταν σχολεῖων, ποιές συνοικίες ἦταν οἱ μαθητές καί τά παράρτια).

Τά ἐρωτήματα τῶν ἐρωτηματολογίων ἀπαιτοῦν δυνατές μόνον δύο μονολεκτικές ἀπαντήσεις "ναί" καί "ὄχι". Οἱ "ὁδηγίες" στή σελ. 11 λ.χ. παραπαλαμβάνουν τόν ἐρωτώμενο ὅς πρός τήν ἀρχή τῆς πειραματικῆς μορφῆς διδασκαλίας.

Γενικά μπορεῖ νά ὑποθέσει κανείς ὅτι οἱ ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα εἶναι ἀρκετά ἐπισοσλεῖς. Ἐδῶ καλεῖται ὁ ἐρωτώμενος νά ἀπαντήσει ὄχι τί νομίζει ὁ ἴδιος πώς στά ἀντικείμενο ἀλλά τί πιστεύει ὅτι νομίζουν οἱ ἄλλοι πώς σ'αὐτό. Καί τά δεδομένα πού βγαίνουν ἀπό τή μελέτη ἐπεξεργάζονται μέ τρόπο ἀνεπαρκέστατο σέ σχέση μέ ὅ,τι γενικά λογίζει ὡς κατάλληλο "συμπέρασμα" στήν πραγματικότητα δέν χρήσιμεύει γιά συζήτηση ἐπάνω στά δεδομένα τῆς ἐρεύνης ἀλλά γιά μιά ἀπλή ἔνδειξη ἀποτελεσμάτων. Στή σελ. 28 ὁ συγγραφέας ἀναφέρει μεταξύ ἄλλων "οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι πιστεύουν στίς ἀρχές τοῦ μανθάνειν διά τοῦ παίζειν καί μανθάνειν διά τοῦ παίζειν μέ κατασκευάζειν". Ἀπό ποιά ὅμως δεδομένα ἐξάγεται μιά τέτοια γενίκευση;

Γενικά ὑπάρχουν πολλές ἀδυναμίες στήν ἐρευνητική αὐτή προσπάθεια πού ἐντάσσεται στό θεμέλιο καί γι'αὐτό δέν θά ἦταν δυνατό νά συνιστοῦσε αὐτό σάν ὑπόδειγμα ἐρευνητικῆς ἐργασίας γιά τούς ἐπιμελευτικούς.

Σέ σχέση, ὅπου ἔλλειψε ὁπόψη 1) τό ἔγγραφο ὑπουμ.Φ.339.71/20/ /110473/5-11-1976 τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Κτίλη, μέ τό ὁποῖο διατυπώθηκαν ἀπό [illegible] ἡ ἀπό 14-10-75 ἀπόφαση τοῦ Κων/νου Κίνου καθώς καί τά βιβλία του α) "Πόθοι ἀξιολογήσεως τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν-τριῶν καί μεταφορές" καί β) "Ἡ πειραματική μορφή διδασκαλίας καί

καί μαθητικῆς ἐργασίας στό δημοτικό Σχολεῖο", 2) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κων/νου Πασσάκου καί 3) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Γιά τό βιβλίο "Μέθοδοι ἀξιολογήσεως τῆς ἐπίδόσεως τῶν μαθητῶν-τέστ καί μετρήσεις":
Κρίνεται χρήσιμο γιά τούς ἐκπαιδευτικούς γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

2) Γιά τό βιβλίο "Ἡ παιγνιώδης μορφή διδασκαλίας καί μαθητικῆς ἐργασίας στό Δημοτικό Σχολεῖο:
Δέν κρίνεται χρήσιμο γιά τούς ἐκπαιδευτικούς γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Β) Γιά τό βιβλίο "Ἐμένα μέ νοιάζει" τῆς κ. Γαλίτειας Γρηγοριάδου-Σουρέ-

./.

λη (Εκδ. "Στιγές" Αθήνα, 1976).

Αποτελείται από 150 περίπου σελίδες. Η συγγραφέας είναι ενεγνωρισμένη λογοτέχνης. Έχει γράψει και άλλα πολλά έργα και έχει τύχει και πολλών βραβείων. Το βιβλίο αυτό έλαβε βραβείο του παιδικού ελληνικού παιδικού βιβλίου. Από αυτόν προέκυψε ως έργο "με έντεχνη δομή" έντεχνη πλοκή, πλούσια εξοπλισμένη, παιστική-περίεργη και ένα ολοκληρωμένο τύπο κεντρικού ήρωα".

Το θέμα του είναι η μόλυνση του περιβάλλοντος. Η συγγραφέας χρησιμοποιώντας την έντεχνο λόγο δίνει μια σωστή διαμαρτυρίας. Ως σκοπός της αποκαλύπτεται η έγκαιρη αντίδραση ενεργού και έμπρακτου ενδιαφέροντος όλων για να σωθεί το περιβάλλον από τη ρύπανση. Από την αρχή ως το τέλος το περιεχόμενό του συνιστά ένα πολύ ενδιαφέρον ανάγνωσμα. Έχει ύφος απλό, διατηρείται για τη ζωντάνια και τον πλούτο του διαλόγου. Περιλαμβάνει και η όλοσέλιδες δυσοθμήτρες εικόνες σχετικές με το περιεχόμενο. Από παιδαγωγικής άποψης προέκυψε ήρωα και ένα ανάγκαίο θα συναρπάσει τους μικρούς αναγνώστες μπορεί ταυτόχρονα να υποδείξει κανείς ότι θα τους παρακινήσει πολύ τον σεβασμό που αισθάνεται η συγγραφέας.

Για όλους τους παραπάνω λόγους φρονώ ότι το βιβλίο αυτό είναι χρήσιμο ως ελεύθερο βοηθητικό ανάγνωσμα όχι μόνο για τους μαθητές της Δ' Γυμνασίου, στους οποίους αναφέρεται ειδικά στην αίτησή της η συγγραφέας, αλλά και για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου.

Σε τμήμα έχω έλαβε υπόψη: 1) το έγγραφο αριθμ. 134955/30-11-76 του Υπουργού Παιδείας κ. Γ. Γράλλη με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το βιβλίο της κ. Γαλάτειας Γρηγοριάδου-Δουρέλη "Τρένα με νοιάζει" με σχετική αίτηση της (18-11-76), 2) την εισήγηση του κ. Πων/νου Πασσάκου, Συμβούλου Β', και 3) τη σχετική συζήτηση

δημόσια διαφέρεται

Κρίνει χρήσιμο το βιβλίο "Τρένα με νοιάζει" για ελεύθερο βοηθητικό ανάγνωσμα όχι μόνο για τους μαθητές της Δ' τάξεως Γυμνασίου αλλά και για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων του Δημοτικού σχολείου.

Γ) Γιά τό βιβλίο τοῦ Ντόρη Διαλεκτοῦ "Ὁ Νομός Λέσβου" Β' ἔκδοση ἀνανεωμένη, Μυτιλήνη 1975.

Τό βιβλίο ἐκτείνεται σέ 108 σελίδες. Στό α' μέρος ἐνθέτει καί τό Νομό Λέσβου ἐξετάζοντας τον κατά ἐπαρχίας ἀπό ἄποψη γεωφυσική, οἰκονομική, ἱστορική, πολιτική, τουριστική. Ἐκεῖνο πού ἰδιαίτερα χαρακτηρίζει τήν ἐργασία αὐτή εἶναι ἡ παράθεση πολλῶν λεπτομερειακῶν στοιχείων. Παρά τήν ἀφθονία τῶν γεωγραφικῶν στοιχείων ὁ συγγραφέας φροντίζει, ὅπου εἶναι δυνατό, νά δίνει ἐπιτυχεῖς περιγραφές. Ἔτσι πέρα ἀπό τό μορφωτικό του χαρακτῆρα δέν ὑστερεῖ καί ὡς παιδικό ἀνάγνωσμα. Γλῶσσα καί ὕφος εἶναι ἁπλό. Ἡ ἐκτύπωση ὅμως τῶν εἰκόνων ἔχει γίνει μέ τελείως ἀνεπιτυχή τρόπο. Γιά ὅλα τά στοιχεῖα αὐτά πού περιλαμβάνει ἡ ἐργασία προτείνεται ὡς ἕνα χρήσιμο συμπληρωματικό βοήθημα γεωγραφίας ἰδιαίτερα γιά τούς μαθητές τοῦ Νομοῦ Λέσβου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό ἔγγραφο μέ ἡμερομηνία 26-1-77, 29-3-77, καί 6-6-77 πρός τό ΚΕΜΕ τοῦ Ντόρη Διαλεκτοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κωνσ/νου Πασσάκου καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Κρίνεται χρήσιμο τό βιβλίο "Ὁ Νομός τῆς Λέσβου" τοῦ Ντόρη Διαλεκτοῦ ὡς συμπληρωματικοῦ βοήθημα Γεωγραφίας ἰδιαίτερα γιά τούς μαθητές τοῦ Νομοῦ Λέσβου.

Δ) Γιά τό βιβλίο "Ἡ Πατριδογνωσία σάν Προβαθμίδα τῆς Γεωγραφίας καί ἡ Γεωγραφία στή Δ' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου" τοῦ Μιχ. Φουν-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

νεοποθλου ('Αθήνα 1977').

'Η έργασία αύτή ἀποτελεῖ ἕνα εἶδος ἀσκητικῆς ἀπλουστευμένης εἰδικῆς διδακτικῆς τῆς Γεωγραφίας καί τῆς Πατριδογνωσίας. 'Ο χαρακτήρας της γενικά εἶναι πρακτικός-διδακτικός. 'Ο συγγραφέας φιλοδοξεῖ νά περιλάβει στό μικρό του αὐτό πόνημα κάθε τι πού ὑπερέχει κατά τή γνώμη του στήν ὕλη διδασκαλίας τοῦ ἀντικειμένου τῆς Γεωγραφίας. Στή τελευταία σελίδα τοῦ βιβλίου παρατίθεται καί βιβλιογραφία πού μόνον ἕνα μέρος ἀπ'αὐτή φαίνεται νά σχετίζεται ἄμεσα μέ τό ἀναπτυσσόμενο θέμα.

Στό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου μπορεῖ νά συναντήσει κανείς καί ἀδόκιμες ἐκφράσεις, ὅπως λ.χ. "Η ὕλη αὐτή τοῦ Γ'Λύκου ἀκολουθοῦν ἀποτελεῖ σήμερα τό πιθανότερο πιστεύω τῶν πιό τέλειων διδακτικῶν συστημάτων" ἤ "λεπτομερειακή μελέτη τοῦ πομπιτοῦ τῆς γῆς, ὅπου ἡ τάση μας γύρεφε" ἤ ἀκόμη "ὅτι τά πάντα, πάντα γνῶσις εἶναι τελικῶς πατριδογνωσία, γνῶσις τοῦ περιβάλλοντος".

'Αμέρη στό βιβλίο αὐτό συναντᾶ ὁ ἀναγνώστης ὅρους πού δέν φαίνεται νά ἔχουν σαφῆ ἐννοιολογική βάση. 'Αναφέρεται λ.χ. τό ὕφος τῆς πατριδογνωσίας εἶναι τριπλό : γνωστικό, ἐγκλιματικό, προπαρασκευαστικό. Πιό κάτω τό ἐγκλιματικό διακρίνεται σέ ἀτομικό καί κοινωνικό, ἐνῶ τό τελευταῖο τοῦτο κατά τό συγγραφέα περιλαμβάνει συναισθήματα φιλοπατρίας.

Τό κεφάλαιο "Γεωγραφική σκέψη" πού παθαυτό ἔχει ἐνδιαφέρον παιδαγωγική καί διδακτική σημασία ἀναπτύσσεται ὅμως μέ τήν ἐπιφύλαξη που ἐκφράσεων.

Παρόλα αὐτά ὁ συγγραφέας στή συγγραφική του αὐτή προσπάθεια ἀποκαλύπτει τή σχετική γνώση του καί τήν ἀποκτηθεῖσα ἐμπειρία του. 'Αναμφίβολα ἀποκαλύπτεται κάποιος προβληματισμός τοῦ συγγραφέα πάνω σέ ἕνα εἰδικό ἀντικείμενο. Μόλις ὁ προβληματισμός αὐτός μπορέσει νά κοινωνηθεῖ σέν ἕνα περιβάλλον γιά μάθηση. Πιό κατά συνέπεια τό βιβλίο τοῦ Κ. Θουντοπούλου κρίνεται κρίσιμο γιά μελέτη καί ἀπό φοιτητάδες ὑποψήφιους δασκάλους καί ἀπό ἐκπαιδευτικούς τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Τό ψηφιακό ἀρχεῖο ἔλαβε ἀπόφαση ἀρχ. ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.316/200210/

/18-3-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ τό βιβλίο τοῦ Μιχαήλ Φουντοκαλούμη μέ τή σχετική αἴτησή του (ἡμερ. 7-3-77), β) τήν εἰσήγηση τοῦ Η. Κ. Κων/νου Πασσάλου καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Ἡ πατριδογνωσία σάν προβαθμίδα τῆς Γεωγραφίας καί ἡ Γεωγραφία στήν Δ΄ τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου" τοῦ Μ. Φουντοκαλούμη κρίνεται χρήσιμο γιά μελέτη ἀπό σπουδαστές-ὑποψηφίους δασκάλους καί ἀπό ἐκπαιδευτικούς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Θέμα 3ο. Ἐνημέρωση τμήματος γιά τό Μαθητικό Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ὁμάδας τῶν Εἰδικῶν Συμβούλων παρά τῷ ΚΕΜΕ.

Μέ τό θέμα αὐτό τό Τμῆμα θά ἀσχοληθεῖ σέ μιά ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδρίες.

Μετά ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Σοφία Στεφανίδου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 95/1977

Σήμερα, 9 Ἰουλίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.30 πρωϊνή ἔγινε ἐκτακτη συνεδρία στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Λεωχάρους 2 - Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Δ.Ε. κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ Β΄, Δημ. Καρατζίνας, Κ. Θεοδοσόπουλος, Ἐπόπτες Δ.Ε. , Ἀντων. Μαραγκάκης Παν. Βλάχος, Δημ. Παπανικολάου, Ἐπιθεωρητές Α΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Τελική σύσκεψη γιά τήν ὀργάνωση σεμιναρίου γιά τούς δασκάλους πού πρόκειται νά διορισθοῦν.

Ὁ κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, λέγει τά ἑξῆς: Ἔχουν γίνει τρεῖς συνεδριάσεις τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας, πού ὁρίστηκε ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, στίς 28/6, 29/6, 2/7/1977 καί ἔχουν ἀποφασισθεῖ τά ἀκόλουθα γιά τήν ὀργάνωση τῶν σεμιναρίων γιά τούς πρωτοδιοριζόμενους δασκάλους:

1) Θεωρεῖται τόν μήνα Σεπτέμβριο τόν πιό κατάλληλο γιά τή λειτουργία τῶν σεμιναρίων αὐτῶν.

2) Ἡ διάρκεια τῶν σεμιναρίων νά εἶναι τρεῖς ἑβδομάδες (ἀπό 12-9 ἕως 30-9-1977).

3) Προτείνει: οἱ δύο ἑβδομάδες νά διατεθοῦν γιά τή θεωρητική

.//.

ἀνάπτυξη θεμάτων καί ἡ τρίτη γιά τήν παρακολούθηση σχολείων καί πρακτική ἄσκηση τῶν νέων δασκάλων.

4) Θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά λάβει ἡ Διοίκηση ὅλα τά κατάλληλα μέτρα ὥστε ἡ διαδικασία τοῦ διορισμοῦ καί τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων ἀπό τούς (νέους) δασκάλους νά ὁλοκληρωθεῖ μέχρι 9-9-77.

5) Τά σεμινάρια θά ὀργανωθοῦν καί θά λειτουργήσουν στίς ἕδρες τῶν Ἐποπτῶν ἤ καί σέ ἕδρες Νομαρχῶν, ὅταν ὁ ἀριθμός τῶν (νέων) δασκάλων εἶναι μεγάλος, μέ τήν εὐθύνη τοῦ Ἐπόπτου Δ.Ε.

Οἱ λόγοι πού συνηγοροῦν γιά τόν προσδιορισμό αὐτό τῶν ἑδρῶν εἶναι: α) ἡ προσωπική γνωριμία μεταξύ δασκάλων καί Ἐπιθεωρητῶν τῆς αὐτῆς περιφερείας β) τό αὐξημένο αἴσθημα εὐθύνης, πού θά προκύψει ἀπό τή γνωριμία αὐτή, γ) ἡ γνώση τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν ἐργασίας τῆς περιοχῆς πού θά ἐγκατασταθεῖ ἐπαγγελματικά ὁ κάθε δάσκαλος καί δ) ἡ δημιουργία γνωριμίας καί δεσμοῦ μέ τόν τόπο ἐργασίας.

6) Θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά ἀνατεθεῖ ἡ ὀργάνωση τῶν σεμιναρίων σέ 5/μελή περιφερειακή ὀργανωτική ἐπιτροπή πού θά συγκροτηθεῖ ἀπό Ἐπιθεωρητές Δ.Ε. Α'καί Β'καί Διευθυντές Δημοτικῶν Σχολείων τῆς ἕδρας.

7) Προσδιορίζει ὡς κύρια ἔργα τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς τά ἀκόλουθα:

α) Τήν ἐξεύρεση χώρων γιά τίς ἐργασίες τοῦ σεμιναρίου, Σχολείων γιά τήν πρακτική ἄσκηση, μικροφωνικῶν κ.λ.π. ἐγκαταστάσεων καί ὀπτικοακουστικῶν μέσων διδασκαλίας.

β) Τήν μέριμνα γιά ἀπρόσκοπτη ἐφαρμογή τοῦ Προγράμματος ἐργασιῶν τοῦ σεμιναρίου.

.//.

γ) Τήν μέριμνα γιά τήν ἐκτύπωση προγραμμάτων, διαγραμμάτων, ἐργασιῶν, περιλήψεων, βιβλιογραφίας, ὁρισμάτων, ἐρωτηματολογίων κλπ.

δ) Τήν ἐξασφάλιση, κατά τό δυνατόν, ἄνετης διαμονῆς τῶν δασκάλων πού θά πάρουν μέρος στό σεμινάριο

ε) Θεωρεῖ σκόπιμο τό Πρόγραμμα ἐργασιῶν τῶν σεμιναρίων αὐτῶν νά καλύπτει τούς ἑξῆς τομεῖς:

1) Σκοποῦ ἐργασιῶν
2) Ψυχολογίας
3) Παιδαγωγικούς
4) Διδακτικούς
5) Ὀργανώσεως καί διοικήσεως τάξεως καί σχολείων.
6) Σχολικῆς πράξεως καί ζωῆς
7) Σχολείου-Κοινωνίας-Δασκάλων
8) Ἀξιολογήσεως ἐργασιῶν σεμιναρίου-Κριτική

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Ι μέρος: Θεωρία- ἀσκήσεις- συζήτηση

Α. Εἰσαγωγή: Ἡ ἐπιμόρφωση στό σύγχρονο κόσμο καί ἰδιαίτερα στόν ἐκπαιδευτικό. Κοινό Δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν ὧρες: 2

Β. Ψυχολογία: 1) Τά κύρια Ψυχοσωματικά γνωρίσματα τοῦ παιδιοῦ ἡλικίας 6-12 ἐτῶν (ὧρες 4)(χωριστά Διδ/λοι καί Νηπιαγωγοί).

2) Σύγχρονες θεωρίες γιά τή μάθηση - Παράγοντες καί κίνητρα μαθήσεως (ὧρες 4) Δασκάλων)

3) Προβλήματα προσωπικότητας καί συμπεριφορᾶς τοῦ μαθητοῦ (ἀντιμετώπιση) (ὧρες 2) (Κοινό) Σύνολο ὡρῶν: 10

Γ. Παιδαγωγική: 1) Ἡ ἀγωγή στή σύγχρονη κοινωνία καί ὁ ρόλος τοῦ Σχολείου (ὧρες 2) (Κοινό)

2) Καινοτομίες στήν Παιδεία-κυριότερα σύγχρο-

να ἐκπαιδευτικά συστήματα (ὧρες 2) (Κοινό).

3) Ἐξατομικευμένη ἀγωγή καί διδασκαλία (ὧρες 2) (Κοινό)

4) Προβλήματα Ὀδηγητικῆς - ἀντιμετώπιση (ἀτμόσφαιρα τάξεως, πειθαρχία, ἐλευθερία, ἀμοιβές, ποινές) (ὧρες 2) (Κοινό). Σύνολο ὡρῶν: 8

Δ. Διδακτική: I) Τό ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα (ὧρες 2) (Δασκάλων).

2) Ὀργάνωση καί διαδικασία τῆς διδασκαλίας γενικά καί κατά μάθημα (ὧρες IO) (χωριστά)

3) Τά μέσα διδασκαλίας (ὧρες 2) (χωριστά)

4) Διδακτικά προβλήματα ὀλιγοθεσίων σχολείων (συνδιδασκαλία, σιωπηρές ἐργασίες, ἐργασίες στό σπίτι) (ὧρες 2) (Κοινό)

5) Ἡ προετοιμασία τοῦ δασκάλου (ὧρες 2) (Κοινό)

Σύνολο ὡρῶν: I8

Ε. Ὀργάνωση καί διοίκηση σχολείου:

I) Ὀργάνωση Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Ν. 309/76) (ὧρες 2)(Κοινό)

2) Ἁρμοδιότητες καί καθήκοντα Δ/ντῶν Δημοτ. Σχολείου (ὀργάνωση ἀρχείου Σχολείου (ὧρες 2) (Κοινό).

3) Πῶς ἀξιολογεῖται τό ἔργο τοῦ δασκάλου (ὧρες 2)(Κοινό)

Συνολ. ὡρῶν: 6

Στ. Σχολική Πράξη καί Ζωή:

I) Ὀργάνωση σχολικῆς ζωῆς (ἐπισκέψεως, ἐκδρομές, ἑορτές, σχολική κοινότητα, σχολικός κῆπος, συλλογές, ἐκθέσεις, συμμετοχή στή ζωή τῆς κοινότητας) (ὧρες 4) (Κοινό) .

2) Ἀτομική καί ὁμαδική ἐργασία (ὧρες 2) (Κοινό) Σύνολο ὡρῶν: 6

Ζ. Σχολεῖο καί Κοινωνία- Δάσκαλος:

Ι) Διαπροσωπικές σχέσεις στό Δημοτικό Σχολεῖο (ὧρες 2) (Κοινό)

2) Σχέσεις Σχολείου καί Κοινότητας (γονεῖς, ἀρχαί, σύλλογοι (Κοινό)(ὧρες 2)

3)'Η προσωπικότητα τοῦ δασκάλου(ὧρες 2) (Κοινό) Σύνολ. ὡρῶν:6

Η.-'Αξιολόγηση ἐργασιῶν σεμιναρίου (Κοινό) ὧρες: 4

Γενικό σύνολο ὡρῶν: 60

ΙΙ Μέρος: Πρακτικές ἀσκήσεις:Παρακολούθηση Δημοτικῶν Σχολείων καί Νηπιαγωγείων, διδασκαλίας πρακτικῆς ὧρες: 30Διευθυντές Σπουδῶν σκόπιμο εἶναι νά ὁρισθοῦν οἱ κατά τόπους 'Επόπτες Δ.Ε. Οἱ 'Επόπτες νά λάβουν ἐνεργό μέρος καί στή διδασκαλία καί στήν ὅλη ὀργάνωση τῶν σεμιναρίων. Νά ὁρίζουν τούς διδάσκοντες, σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα τοῦ ΚΕΜΕ.

"Οσοι θά διδάξουν μπορεῖ νά εἶναι: Ι) Μέλη τοῦ ΚΕΜΕ, 2) Διευθυντές καί Καθηγητές Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν καί Σχολῶν Νηπιαγωγῶν, 3) 'Επιθεωρητές Α'καί Β', 4) Φιλόλογοι γιά τήν παρουσίαση τῆς Γραμματικῆς τοῦ ΘΕΔΒ, 5) Πρόσωπα ἀνεγνωρισμένου κύρους, λογοτέχνες, ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων γιά Ι-2 διαλέξεις σέ θέματα γενικότερου καί ἄμεσου ἐνδιαφέροντος (Ε.Ο.Κ. καί Παιδείας Μόλυνση καί προστασία τοῦ περιβάλλοντος κτλ) καί 6) Δάσκαλοι μέ πτυχία παιδαγωγικῆς ἤ ψυχολογίας σχολῶν'Εξωτερικοῦ.

'Επακολουθεῖ συζήτηση καί γίνεται ἀνταλλαγή ἀπόψεων.

'Επισημαίνονται τά ἑξῆς προβλήματα:

Ι) Οἱ προθεσμίες πού ὁρίζονται γιά τά σεμινάρια θά ἐξαρτηθοῦν ἀπό τήν ἐπαφή μέ τή Διοίκηση.

2) 'Υπάρχει τό ἐνδεχόμενο τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν νεοδιοριζομένων δασκάλων.

3) 'Εάν γίνουν διορισμοί τόν Δεκέμβριο οἱ δάσκαλοι θά τύχουν

.//.

τῆς αὐτῆς μετεκπαιδεύσεως μέ τούς ἄλλους πού θά διορισθοῦν τόν Σεπτέμβριο.

Ἔπειτα ἀπό τή σχετική συζήτηση τό συμβούλιο ἀποδέχθηκε τίς προτάσεις τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας σχετικά μέ τήν ὀργάνωση σεμιναρίων γιά τούς δασκάλους πού πρόκειται νά διορισθοῦν.

Στό σημεῖο αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόδερος

ΣΠΥΡ. ΠΑΓΙΑΤΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 96/1977

Σήμερα, 13 Ἰουλίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ συμβούλιο κρίσεως Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ὁ Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', γιατί ἐλείπει μέ κανονική ἄδεια.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος γιά τό Πλαίσιο τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ὁμάδας τῶν Εἰδικῶν Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρά τῷ ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ἐνημερώνει, κατόπιν προφορικῆς ἐντολῆς τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ, τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τό περιεχόμενο τῶν μαθημάτων: 1) Νεοελληνικῆς γλώσσας, 2) Μελέτης Περιβάλλοντος, 3) Γεωγραφίας, 4) Μουσικῆς, ~~5) Μαθηματικῶν~~, 6) Ἱστορίας καί 7) Μαθηματικῶν τοῦ πλαισίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος Δημοτικοῦ Σχολείου, πού ἐπεξεργά-

./.

στηνε ἡ Ὁμάδα Εἰδικῶν Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρὰ τῷ ΚΕΜΕ.

Ἔπειτα ἀπὸ σχετικὴ συζήτηση πάνω στοὺς σκοποὺς καὶ τὴν ὕλη κάθε μαθήματος καὶ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ τῶν μελῶν, τὸ Τμῆμα ἐπιφυλλάσσεται νὰ ὁλοκληρώσει τὸ θέμα αὐτὸ στὴν ἑπόμενη συνεδρία του.

Ὁ Πρόεδρος

Σπύρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 97/1977

Σήμερα, 14 Ἰουλίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄ γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἐπιτροπή κρίσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, γιατί εἶχε μέ κανονική ἄδεια.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος γιά τό πλαίσιο τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ὁμάδας τῶν Εἰδικῶν Συμβούλων Δ.Ε. παρά τῷ ΚΕΜΕ (συνέχεια).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, ἐνημερώνει τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τό περιεχόμενο τῶν μαθημάτων: 1) Φυσιογνωστικῶν, 2) Φυσικῆς Πειραματικῆς καί Χημείας, 3) Φυσικῆς Ἀγωγῆς, 4) Ξένης γλώσσας, 5) Ἐλεύθερων ἐνασχολήσεων καί 6) Ὡρολογίων προγραμμάτων (γιά τά ὑπόλοιπα μαθήματα τοῦ Δημοτ. Σχολείου τό Τμῆμα ἔχει ἐνημερωθεῖ σέ προηγούμενη συνεδρία του ἀριθμ.

./.

96/13-7-1977) τοῦ πλαισίου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ποὺ ἐπεξεργάστηκε ἡ Ὁμάδα Εἰδικῶν Συμβούλων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παρὰ τῷ ΚΕΜΕ.

Ἐπακολουθεῖ συζήτηση πάνω στὸ σκοπὸ καὶ τὴν ὕλη κάθε μαθήματος καὶ ἀνταλλάσσονται ἀπόψεις. Ἀπὸ τὴ συζήτηση αὐτὴ προκύπτει τὸ συμπέρασμα, ὅτι πολλὲς ἀπὸ τὶς προτάσεις τῆς Ὁμάδας παρὰ τῷ ΚΕΜΕ ταυτίζονται μὲ τὸ προσωρινὸ Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα ποὺ ἀνέπτυξε τὸ Τμῆμα, ἄλλες παρουσιάζουν μιὰν ἀναμφισβήτητα χρήσιμη καινοτομία, ἐνῶ μερικὲς ξεχωρίζουν μὲ τὸ οὐτοπιστικὸ χαρακτήρα τους. Γενικὰ διαπιστώνεται ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς ὁμάδας γιὰ τὸ νέο Πρόγραμμα ἔχει πολλὰ χρήσιμα στοιχεῖα ποὺ μποροῦν νὰ ἀξιοποιηθοῦν στὴ δόμηση ἢ τὴν ἐπεξεργασία τοῦ Νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος — Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας — Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Συνεδρίαση 29/1977

Σήμερα, 17 Αυγούστου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Ερευνών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρος 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Θεμ. Βαρόδημος, Πικ. Ελουτζάκης, Βασ. Κουϊδητσιώτης και Κων/νος Παπαδάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Υδρυδ. Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο.- Αναλυτικά προγράμματα για τους Ελληνοπαίδες της Σουηδίας.

ΘΕΜΑ 2ο.- Παροχή πληροφοριών προς το Υπουργείο Παιδείας της Σουηδίας για το Ελληνικό Εκπαιδευτικό σύστημα.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο.- Αναλυτικά προγράμματα για τους Ελληνοπαίδες της Σουηδίας.

Ο κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', αφού έλαβε υπόψη του το περιεχόμενο του έγγραφου αριθμ. Φ.320/84/61955/Γ2-6-1977 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας κ. Γ. Βάλλη με το οποίο διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ σχέδια αναλυτικών προγραμμάτων της μητρικής γλώσσας και του Ελληνικού πολιτισμού για τα σχολεία (Δημοτικό και Γυμνάσιο) της Σουηδίας για γνωμοδότηση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τό Τμήμα, ὕστερα ἀπό μελέτη τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων καί διεξοδική συζήτηση

ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφαίνεται

1) Ἐγκρίνει στό σύνολό του τό πρόγραμμα πού συνέταξε ἡ ὁμοιόβαθμη ἐπιτροπή τῆς Δ/νσεως ΜΕΤ, ἡ ὁποία ὑποστήριξε ὅτι εἶχε ὑπόψη της ὅλα τά ἀναγκαῖα δεδομένα γιά τή σύνταξη τοῦ προγράμματος αὐτοῦ.

2) Διατυπώνει τίς ἀκόλουθες γιά κάθε μάθημα παρατηρήσεις:

A) Γραμματική - Α' Βαθμίδα

1) Στήν ἑνότητα "συντακτικό" νά ἀντικατασταθεῖ ὁ ὅρος "παραταικτική" μέ τόν ὅρο "σύνταξη κατά παράταξη" καί νά ἀπαλειφθεῖ ὁ ὅρος «κατηγόρημα.»

B) Θρησκευτικά

Α' Βαθμίδα

Παλαιά Διαθήκη

1) Στήν πρώτη ἑνότητα νά ἀντικατασταθεῖ ἡ λέξη "κάνει" μέ τή λέξη "δημιουργεῖ".

2) Στήν πρώτη ἑνότητα μετά τό κεφάλαιο "Ὁ Θεός δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπο" νά προστεθεῖ νέο κεφάλαιο ὡς ἑξῆς: "Πατριάρχες: Ἀβραάμ-Ἰσαάκ".

3) Στήν ἴδια ἑνότητα νά ἀντικατασταθεῖ ἡ λέξη "Νομοθεσία" μέ τή λέξη "Δεκάλογος".

4) Στή δεύτερη ἑνότητα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στό ποίημα "Οἱ καμπάνες" νά προστεθεῖ ἡ λέξη "Πουσκή" ὡς ἑξῆς: "(Πουσκή Σπ. Καφάσης)".

Καινή Διαθήκη

1) Μετά τό κεφάλαιο "Ὁ Ἰησοῦς 12 χρονῶν στό ναό" νά προστεθοῦν τά ἑξῆς κεφάλαια: "Ἡ βάπτιση τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐκλογή τῶν μαθητῶν. Ὁ Ἰησοῦς εὐλογεῖ τά παιδιά".

2) Νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ἡ παραβολή τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου".

3) Μετά τό κεφάλαιο "Ἡ μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ταξίδι τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα".

4) Νά ἀντικατασταθεῖ τό κεφάλαιο "Ὁ Πέτρος μπροστά στόν Πιλάτο" μέ τό κεφάλαιο "Ἡ πίστη τοῦ Κυρίου".

5) Μετά τό κεφάλαιο "Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ἡ ἀνάληψη τοῦ Κυρίου".

Βασιλειαδική Ἱστορία

1) Ἡ ἑνότητα "Ὁ Παῦλος-Βεταγγελισμός-Παιδεία ..... Ὁ Παῦλος στήν Ἀθήνα ἀναλυτικότερα" νά ἀντικατασταθεῖ ἀς ἑξῆς: "Ἡ ζωή, τό ἔργο καί ὁ μαρτυρικός θάνατος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (σέ συνοψία)".

2) Νά διαγραφεῖ τό κεφάλαιο "Ὁ Πολιοῦχος Ἅγιος τοῦ τόπου καταγωγῆς τοῦ μαθητοῦ".

3) Στό κεφάλαιο "Ἀσκήσεις" νά προστεθεῖ μέσα σέ παρένθεση ἡ λέξη "Περιληπτικά".

4) Μετά τό κεφάλαιο "Οἱ δέκα ἐντολές" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ἡ ἐπί τοῦ Ὄρους ὁμιλία".

5) Τό κεφάλαιο "Ἑρμηνεία τῶν Εὐαγγελικῶν .... ἐργιῶν" νά ἀντικατασταθεῖ ἀς ἑξῆς:
"Ἑρμηνεία τῶν κυριοτέρων Κυριακῶν Εὐαγγελικῶν περικοπῶν".

Γ) Ἱστορία

Α' Βαθμίδα

Συμβολογία

1) Νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Ἡ Ἀγγουστινή ἀποστασία".

Ἐκκλ. Ἱστορία Β' Ἱστορία

1) Στό κεφάλαιο "Ἡ Ἀθήνα" νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο "Σθλωνας καί Κρούσιος".

2) Μπρουσά από την ένότητα "Οι Περσικοί πόλεμοι" νά προστεθεί νέο κεφάλαιο ως έξης: "Οι Έλληνες της Ιωνίας καί ή ένωσή των κατά των Περσών".

3) Στήν ένότητα "Οι Περσικοί Πόλεμοι" νά προστεθεί τό κεφάλαιο "Η μάχη στή Κυκλάδα - Κύμη".

4) Νά προστεθούν οί έξης ένότητες:
"Οι Έλληνικές πόλεις στήν Έλλάδα καί στίς άποικίες καί άνταγωνισμοί".
ή "Ο Πελοποννησιακός πόλεμος (περιληπτικά)".
"Η ήγεμονία της Σπάρτης. Ήγεμονία των Θηβών".

Β' Βαθμίδα

Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή Ιστορία

1) Μετά τή δεύτερη ένότητα νά προστεθεί νέα ένότητα ως έξης: "Θεοδόσιος ό Μέγας".

2) Μετά τήν έβδη ένότητα νά προστεθεί ή ένότητα:
"Σλάβοι καί Βούλγαροι στή χερσόνησο τού Αίμου".

3) Μετά τήν όγδόη ένότητα νά προστεθεί ή ένότητα:
"Η θρησκευτική στήν Έλλάδα ώς ή διάσπαση τού Ελληνισμού".

Ελληνική Ιστορία τών νεωτέρων χρόνων

1) Στήν τρίτη ένότητα στό κεφάλαιο "Αλέξανδρος Υψηλάντης" νά προστεθεί ή φράση "Ο Ιερός λόχος".

2) Μετά τό κεφάλαιο "Θεόδωρος Κολοκοτρώνης" νά προστεθούν τά κεφάλαια: "Η άλωση της Τριπολιτσάς" καί "Η καταστροφή τού Δράμαλη"

3) Νά προστεθούν τά έξης κεφάλαια: "Οι έθνικές συνελεύσεις" καί "Τά δόγματα άπό τήν Ελληνική έπανάσταση".

4) Στήν τετάρτη ένότητα δεύτερα άπό τό κεφάλαιο "Παύλος Κουντουριώτης" νά προστεθεί τό κεφάλαιο: "Βαλκανικοί πόλεμοι. Ένσωμάτωση της Ελλάδος

5) Τέταρτα άπό τό κεφάλαιο "Η ένωση της Δωδεκανήσου" νά προστεθεί τό κεφάλαιο "Η δεύτερη παγκόσμια πάλη τού Έθνους μετά άπό την άπελευθέρωση άπό την Ελληνική Εθνική Αντίσταση".

3) Τά αναλυτικά προγράμματα της Γεωγραφίας, της Ιστορίας, της γλώσσας καί γραμματείας καί Ιστορίας νά παραμείνουν άνωτέρω.

Θέμα2ο , Παροχή πληροφοριῶν πρός τό Ὑπουργεῖο Παιδείας τῆς Σουηδίας γιά τό Ἑλληνικό Ἐκπαιδευτικό σύστημα.

Ὁ Πρόεδρος κ. Σπυρ. Παγιατάκης, Σύμβουλος Α΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.320/68/3-5-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ πληροφοριακά στοιχεῖα γιά τό ἑλληνικό ἐκπαιδευτικό σύστημα, πού συνέταξε ὁ Ἐπόπτης Συμβούλων Ε. Εὐρώπης. Προκειμένου νά γνωμοδοτήσει ἐάν τό θεωρεῖ κατάλληλο γιά δημοσίευση.

Τό σχετικό κείμενο μέ ἐντολή τοῦ Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ ἐμελέτησαν καί συνεπλήρωσαν οἱ κ.κ. Σπυρ. Παγιατάκης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, καί Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε γνῶση τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου καί τῶν συμπληρωματικῶν προσθηκῶν πού ἔγιναν στά ἀντίστοιχα κεφάλαια τοῦ κειμένου.

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τό κείμενο πού ἀφορᾶ τό Ἑλληνικό Ἐκπαιδευτικό σύστημα καί τίς σχετικές προσθῆκες.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 99/1977

Σήμερα, 22 Αύγουστου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ώρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τού Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών καί Έπιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Πασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ήμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο.- Χορήγηση άδειας γιά διεξαγωγή Έρευνας στήν κ. Μαρία Καστρινάκη.

ΘΕΜΑ 2ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο: "Άπ'όσα ένδιαφέρουν τά παιδί" τής Κατερίνας Δημάκου.

ΘΕΜΑ 3ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Σπουδάζοντας τή Φύση" (Φυσική Πειραματική Χημεία γιά τήν ΣΤ' τάξη Δημοτικού) τού Στ. Άλιβιζάτου.

ΘΕΜΑ 4ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό βίωμα ώς μορφή άγωγής" τού Νικ. Κουμέντου.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Χορήγηση άδειας γιά διεξαγωγή έρευνας στήν κ. Μαρία Καστρινάκη.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος:

α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/45/50547/16-5-77 τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε αἴτηση τῆς κ. Μαρίας Καστρινάκη, φοιτήτριας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς CAEN τῆς Γαλλίας, γιά ἄδεια διεξαγωγῆς ἔρευνας σέ μαθητές Νηπιαγωγείων καί Δημοτ. Σχολείων μέ σκοπό τή διερεύνηση τῶν σταδίων ἐξελίξεως τῆς νοημοσύνης β) Τό ἄρθρ. 2, παρ. 2 τοῦ Ν.186/1975 καί γ) τήν αἴτηση τῆς κ. Μ. Καστρινάκη.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Ἡ κ. Μ. Καστρινάκη σπουδάζει στό Παν/μιο τῆς CAEN τῆς Γαλλίας, προφανῶς Ψυχολογία (δέν ἀναφέρει κάτι συγκεκριμένα) καί χρειάζεται νά κάμει μιά ἐρευνητική ἐργασία γιά νά λάβει τό πτυχίο της, τό MAITRISE. Στήν αἴτησή της ἀναφέρεται μέ λίγα λόγια στό θέμα της καί σκοπεύει νά ἐρευνήσει μέ βάση τίς γνωστές ἀπόψεις τοῦ PIAGET τίς συγκεκριμένες νοητικές πράξεις καί διεργασίες στά στάδια ἐξελίξεως τῆς νοημοσύνης.

Ἀναφέρει ἀκόμη ὅτι θά κάμει τήν ἔρευνα σέ παιδιά ἡλικίας 5-8 ἐτῶν (νηπιαγωγείου καί δημοτικοῦ σχολείου) τῆς περιοχῆς Θεσ/νίκης.

Μέ βάση τά παραπάνω εἰσηγοῦμαι νά μήν ἐγκριθεῖ ἡ αἴτηση τῆς κ. Καστρινάκη γιατούς ἑξῆς λόγους:

1) Δέν συνυποβάλλει σχέδιο ἀναλυτικό τῆς ἔρευνας σχετικό μέ τόν ἀριθμό τῶν ἀτόμων πού θά ἐξετάσει, τήν ἡλικία τους, τό χρόνο ἀπασχολήσεώς τους καί τό χρόνο ἐνάρξεως καί λήξεως τῆς ἔρευνας.

./.

2) Δέν ὑποβάλλει οὔτε καί ἀναφέρει καθ' σχετικό μέ τίς μεθόδους πού πρόκειται νά χρησιμοποιήσει καί

3) Δέν συνυποβάλλει βεβαίωση τοῦ καθηγητῆ της ὑπό τήν ἐποπτεία καί τήν ἔγκριση τοῦ ὁποίου καί ἀναλαμβάνει τήν ἔρευνα τοῦ θέματος".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/45/50547/15-5-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν ἀπό 14-4-1977 αἴτηση τῆς κ. Μαρίας Καστρινάκη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β' τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Δέν ἐγκρίνει τή χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στήν κ. Μαρία Καστρινάκη, μέχρις ὅτου προσκομίσει στό ΚΕΜΕ τά ἑξῆς στοιχεῖα:

α) Λεπτομερειακό πρόγραμμα - σχέδιο τῆς ἔρευνας (θέμα, μέθοδο, ἀριθμό ἀτόμων πού θά ἐξετάσει, τήν ἡλικία τους, χρόνο ἐνάρξεως καί διάρκειας τῆς ἔρευνας, χρόνο ἀπασχολήσεως τοῦ μαθητῆ ἤ τῆς τάξεως)·

β) τυχόν ἐρωτηματολόγια ἤ ἄλλα μεθοδολογικά στοιχεῖα πού θά χρησιμοποιήσει,

γ) σχετική μέ τήν ἔρευνα βεβαίωση τοῦ καθηγητῆ της καί

δ) περιληπτικό βιογραφικό σημείωμα γιά τίς σπουδές, ἐπιστημονικούς τίτλους κλπ πού κατέχει.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ... Κ.Ε.Μ.Ε. ...

Τμῆμα Σχολείου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ο.Ε.Δ.Β. Κ.Ε.Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Απ'ὅσα ἐνδιαφέρουν τό παιδί" τῆς κ. Κατερίνας Δημάκου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήμα τος τά ἑξῆς:

1. Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/17083/14-2-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παι δείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τ βιβλίο "Απ'ὅσα ἐνδιαφέρουν τό παιδί" τῆς κ. Κατερίνας Δημάκου μαζί μ σχετική αἴτησή της.
2. Τήν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

"Τό βιβλίο "Απ'ὅσα ἐνδιαφέρουν τό παιδί" ἀποτελεῖται ἀπό 240 σελίδες καί περιέχει θέματα πού εἶναι παρμένα ἀπό τήν οἰκογενειακή, σχολική, κοινωνική, ἐθνική, θρησκευτική, ἀγροτική ζωή καί τό φυσικό περιβάλλον. Τά πεζά κείμενα, πού κινοῦν τό ἐνδιαφέρον καί τήν περιέργεια τοῦ παιδιοῦ, διανθίζονται μέ ἁπλά, εὐχάριστα καί εὔθυμα ποιήματα, μέ μικρά παραμύθια, προσευχές καί μέ ἁπλά καί σύντομα παιδικά σκέτς καί παιγνίδια. Ἡ διαπραγμάτευση τοῦ θέματος γίνεται μέ σαφήνεια καί γλαφυρότητα καί μέ ἁπλές καί μικρές προτάσεις.

Ἐπίσης ἡ συγγραφέας λαμβάνει ὑπόψη τήν ἀντιληπτική ἱκανότητα καί τήν ἀφομοιωτική δύναμη τῶν μικρῶν μαθητῶν. Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου δέν ἔχει ἀπόλυτα προσαρμοστεῖ στήν ἀναπροσαρμοσμένη ἀπό τό ΚΕΜΕ Γραμματική τῆς Δημοτικῆς. Οἱ εἰκόνες τοῦ βιβλίου εἶναι παιδικῆς νοοτροπίας, καλαίσθητες καί ἁπλές. Οἱ περισσότερες ἀπ'αὐτές εἶναι μαυρόασπρες.

Γιά τούς λόγους πού ἀναφέρθηκαν ὁ κ. Εἰσηγητής ἔχει τή γνώμη ὅτι τό βιβλίο τῆς Κατερίνας Δημάκου "Απ'ὅσα ἐνδιαφέρουν τό παιδί" εἶναι χρήσιμο ὡς ἐλεύθερο ἀναγνωσμα γιά τούς μαθητές τῶν πρώτων καί μεσαίων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί προτείνει στό Τμῆμα νά γνωμοδοτήσει θετικά.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.71/53/17083/14-2-77 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας β) τήν ἀπό 7-1-77 αἴτηση τῆς κ. Κατερ. Δημάκου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βλουτίδη, Συμβούλου Β' καί δ) τή σχετική συζήτηση ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφαίνεται:

Κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο "Απ'ὅσα ἐνδιαφέρουν τό παιδί" τῆς κ. Κατερ. Δημάκου ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα γιά τούς μαθητές τῶν πρώτων καί μεσαίων κυρίως τάξεων τοῦ Δημ. Σχολείου.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Σπουδάζοντας τή φύση" (Φυσική Πειραματική καί Χημεία γιά τήν ΣΤ' τάξη Δημοτικοῦ) τοῦ Στ. 'Αλιβιζάτου.

'Ο εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

1. Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/55/17035/14-2-1977 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργίου Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Σπουδάζοντας τή Φύση" τοῦ κ. Σταύρου 'Αλιβιζάτου μαζί μέ σχετική αἴτησή του.

2. Τό ἀπό 31-1-1977 ἐνημερωτικό σημείωμα τοῦ συγγραφέα πρός τό ΚΕΜΕ.

3. Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 24860/8-3-1975 τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας κ. Ζέπου πρός τίς Νομαρχίες τοῦ Κράτους καί τά διαμερίσματα τοῦ Νομοῦ 'Αττικῆς (Δ/νσεις Μέσης καί Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως).

4. Τό ἀπό 14-12-1974 ἐνημερωτικό σημείωμα τοῦ Δ/ντῆ τῆς Δ/νσεως Προγραμ. καί Μελετῶν τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας πρός τόν κ. 'Υφυπουργό τῆς Παιδείας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής παρατηρεῖ τά ἀκόλουθα:

"Τό βιβλίο τοῦ κ. Σταύρου 'Αλιβιζάτου ἀποτελεῖται ἀπό 246 σελίδες μεγάλου σχήματος μέ 314 σχήματα καί εἰκόνες καί καλύπτει σέ μεγαλύτερη ἔκταση τήν ὕλη πού προβλέπεται ἀπό τό 'Αναλυτ. Πρόγραμμα τῆς ΣΤ' τάξεως 'Η γλώσσα τοῦ βιβλίου δέν ἔχει προσαρμοστεῖ στή Γραμματική τοῦ Η. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναπροσαρμόστηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ. 'Η διαπραφμάτευση τῆς ὕλης τῶν διαφόρων ἐνοτήτων, γίνεται μέ τρόπο τυπικό, ὁμοιόμορφο καί ἐκτενέστατο. 'Επίσης οἱ πολλές λεπτομέρειες, ἡ ἁπλή παροχή πληροφοριῶν καί ἕτοιμων ὁρισμῶν καί ἡ περιγραφή ἕτοιμων πειραμάτων δέν ὑποκινοῦν τό ἐνδιαφέρον καί δέν διεγείρουν τήν αὐτενέργεια τῶν παιδιῶν τῆς ἡλικίας αὐτῆς. 'Ακόμη ὁ συγγραφέας διαπραγματεύεται δύσκολα καί πολύπλοκα θέματα ὅπως π.χ. "κρυσταλλική δομή τῶν σωμάτων (σ. 5-6), 'Ατομική Φυσική" κεφ. 6, σελ. 195-209 καί παραθέτει στό τέλος κάθε ἑνότητας ἐκτεταμένες περιλήψεις καί πολλές ἀσκήσεις πού κάνουν τό βιβλίο ἀνιαρό καί κουραστικό γιά τούς μαθητές. Γενικά, ὁ συγγραφέας δέν εἰσάγει μεθοδικά τό μαθητή στίς ἔννοες, τίς παρατηρήσεις τῆς ὑποθέσεως καί τοῦ πειράματος, πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά τήν κατανόηση τῆς φυσικῆς. 'Ακόμη τό

βιβλίο περιέχει άδόκιμες καί άσαφεῖς γλωσσικές ἐκφράσεις π.χ. στή σελ. 1 παραγρ. 1 καί 5, σελ. 2 παραγ. 2, σελ. 3 παρ. 1 καί 3, στή σελ. 4 παραγρ. 5 καί 6, στή σελ. 14 παραγρ. 1 καί 3 κ.ἄ., πού εἶναι δυνατόν νά δημιουργήσουν σύγχυση στούς μαθητές.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ὁ κ. Εἰσηγητής ἔχει τή γνώμη ὅτι τό βιβλίο τοῦ κ. Σταύρου Ἀλιβιζάτου δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμο γιά τούς μαθητές τῆς ΣΤ΄ τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, οὔτε νά συμπεριληφθεῖ στά ἐγκεκριμένα βιβλία γιά τό σχολ. ἔτος 1977-78, ὅπως ζητᾶ ἡ συγγραφέας γιατί πρέπει νά τηρηθεῖ ἡ σχετική διαδικασία πού προβλέπει ὁ Νόμος γιά τή συγγραφή καί τήν κρίση τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Κρίνεται ὅμως χρήσιμο ὡς ἐλεύθερο βοήθημα γιά τό δάσκαλο πού εἶναι δυνατόν νά ἐπιλέγει ἀπό τήν πληθώρα τῆς ὕλης πού παραθέτει ὁ συγγραφέας τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού στοιχοῦν πρός τήν ἀντιληπτική ἱκανότητα καί τήν ἀφομοιωτική δύναμη τῶν μαθητῶν του καί προβλέπονται ἀπό τήν ὕλη τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ δημ. σχολείου. Ἐπίσης μπορεῖ νά συσταθεῖ, προαιρετικά, γιά τόν ἐμπλουτισμό τῶν σχετικῶν βιβλιοθηκῶν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309/71/55/17085/14-2-77 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, 2) Τήν ἀπό 31-1-1977 αἴτηση τοῦ κ. Σταύρου Ἀλιβιζάτου, 3)Τό ἀπό 31-1-1977 ἐνημερωτικό σημείωμα τοῦ συγγραφέαπρός τό ΚΕΜΕ, 4) Τό ἔγγρ. ἀρ.24860/8-3-75 τοῦ κ. Ὑπ.Ἐθν.Παιδείας πρός τίς Νομαρχίες τοῦ Κράτους καί τά Διαμ/τα τοῦ Ν. Ἀττικῆς, 5)Τό ἀπό 14-12-74 ἐνημερωτικό σημείωμα τοῦ Δ/ντοῦ Προγραμ. καί Μελετῶν τοῦ Ὑπουρ Παιδείας πρός τόν κ. Ὑφυπουργό τῆς Παιδείας, 6)Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βλουτίδη, Συμβούλου Β΄καί 7)τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Σπουδάζοντας τή Φύση"(Φυσική Πειραματική Χημεία γιά τήν ΣΤ΄τάξη Δημοτικοῦ) τοῦ κ. Σταύρου Ἀλιβιζάτου:

1)Δέν κρίνεται χρήσιμο γιά τούς μαθητές γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση. Οὔτε μπορεῖ νά συμπεριληφθεῖ στά ἐγκρκριμένα βιβλία γιατί πρέπει νά τηρηθεῖ ἡ σχετική διαδικασία πούὁ Νόμος προβλέπει.

2. Κρίνεται χρήσιμο ὡς ἐλεύθερο βοήθημα γιά τό δάσκαλο.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό βίωμα ὡς μορφή ἀγωγῆς" τοῦ Νικ. Κουμέντου.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκης εἰσηγεῖται γιά τό βιβλίο "Τό βίωμα ὡς μορφή ἀγωγῆς" τά ἀκόλουθα:

Ὁ συγγραφέας μέ τό δοκίμιο αὐτό δίνει μία συνοπτική ἀλλά πειστική εἰκόνα τοῦ ψυχοπαιδαγωγικοῦ στοιχείου πού λέγεται βίωμα. Τό στοιχεῖο αὐτό πού ἀποτελεῖ μιά σύνθετη ἐσωτερική κατάσταση μέ κεντρικό πυρῆνα τό συναίσθημα μεταβάλλει τήν ξερή γνῶση σέ δύναμη καί τήν παθητική ἀντίληψη σέ ὁλοζώντανη ἐποπτεία πού συγκινεῖ τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ παιδιοῦ καί τό φρονηματίζει. Αὐτήν ἀκριβῶς τήν εἰκόνα τοῦ βιώματος δίνει ὁ συγγραφέας μέ λιτότητα ἀλλά καί εὐστοχη διεισδυτικότητα μέ παραδείγματα ἀπό τήν παιδαγωγική καί τή διδακτική πράξη. Γι'αὐτό καί προτείνω νά κριθεῖ τό βιβλίο αὐτό σάν χρήσιμο γιά τό δάσκαλο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.7/119/65905/9-7-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη,
2) Τήν ἀπό 22-6-77 αἴτηση τοῦ κ. Νικήτα Κουμέντου,
3) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Παγιατάκη, Προέδρου τοῦ Τμήματος, Συμβούλου Α' καί 4) τή σχετική συζήτηση

ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Τό βίωμα ὡς μορφή ἀγωγῆς" τοῦ Νικ. Κουμέντου κρίνεται χρήσιμο γιά τό δάσκαλο.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ὁ Πρόεδρος

Σπ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 100/1977

Σήμερα, 25 Αὐγούστου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 11.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή μόνιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καὶ Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καὶ ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἔλαβε μέρος στή συνεδρία καὶ ἡ κ. Ἀθανασία Μαλεβίτση, Τμηματάρχης τῆς Δ/νσεως Διοικητικοῦ καὶ Οἰκονομικοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. - Γνωμοδότηση γιά σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί προαγωγῆς καὶ ἱδρύσεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : 1)τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.311/89162/20-8-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί προαγωγῆς καὶ ἱδρύσεως Δημοτικῶν Σχολείων", β) Τά παραστατικά στοιχεῖα καὶ τίς λεπτομερεῖς διευκρινήσεις τῆς Τμηματάρχου κ. Μαλεβίτση πού δικαιολογοῦν τίς προαγωγές καὶ ἱδρύσεις σχολείων καὶ γ) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος

δμόφωνα αποφαίνεται

Γνωμοδοτεῖ ὅτι οἱ προτεινόμενες προαγωγὲς καὶ ἐδρύσεις σχολείων ἔχουν καλῶς.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπύρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 101/1977

Σήμερα, 26 Αύγουστου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Στή συνεδρία παρέστη καί ἡ κ. Ἀθανασία Μαλεβίτση, Τμηματάρχης τῆς Δ/νσεως Διοικητικοῦ καί Οἰκονομικοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο.- Γνωμοδότηση γιά σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί προαγωγῆς καί ἱδρύσεως τῶν Νηπιαγωγείων".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας

Στή συνέχεια τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.311/89161/20-8-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί προαγωγῆς καί ἱδρύσεως Νηπιαγωγείων", β) Τά παραπατικά στοιχεῖα καί τίς λεπτομερεῖς διευκρινήσεις τῆς κ. Ἀθαν. Μαλεβίτση πού δικαιολογοῦν τίς προαγωγές καί ἱδρύσεις σχολείων καί γ) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Γνωμοδοτεῖ ὅτι οἱ προτεινόμενες προαγωγές καί ἱδρύσεις σχολείων ἔχουν καλῶς.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀντ. Παγιατάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐφρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 102/1977

Σήμερα, 27 Αὐγούστου 1977, ἡμέρα Σάββατο καὶ ὥρα 9.30, συνεδρίασε τὸ Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μὲ τὴ νόμιμη διαδικασία ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλοντίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καὶ Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθὼς καὶ ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μὲ βαθμὸ 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιὰ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ ὑπ'ἀριθμ. 798/1971 Β. Δ/τος "Περὶ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ διδακτικοῦ ἔτους, τοῦ ἑορτολογίου, τῶν ἐγγραφῶν, μετεγγραφῶν, τῶν ἀμοιβῶν καὶ ποινῶν, τῆς φοιτήσεως τῶν ἐξετάσεων καὶ τῶν τίτλων σπουδῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν (ΦΕΚ 285/31-12-1971 τ.Α')".

Στὴν ἀρχὴ ἐπικυρώνεται τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στὴ συνέχεια τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) Τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. 57385/2-6-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Βάλλη μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάστηκε στὸ ΚΕΜΕ γιὰ γνωμοδότηση σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ ὑπ'ἀριθμ. 798/1971 Β.Δ/τος "Περὶ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ διδακτικοῦ ἔτους, τοῦ ἑορτολογίου, τῶν ἐγγραφῶν, μετεγγραφῶν, τῶν ἀμοιβῶν καὶ ποινῶν, τῆς

φοιτήσεως, τῶν ἐξετάσεων καί τῶν τέλων σπουδῶν τῶν σπουδαστῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν" (ΦΕΚ 285/31-12-1971 τ.Α')" , β) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Παραγκουδάκη, Πάρεδρου Συμβουλίου παρά τῷ ΚΕΜΕ καί γ) τήν διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα γνωματεύει:

1) Γιά τό ἄρθρο 1 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος:

α) Ἡ πρώτη πρόταση τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Τό διδακτικόν ἔτος ἄρχεται τήν 5ην Σεπτεμβρίου καί λήγει τήν 30ην Ἰουνίου".

β) Ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἄρχεται τήν 21ην Σεπτεμβρίου καί λήγει τήν 31η Μαΐου".

γ) Ἡ παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Οἱ σπουδασταί ὑποχρεοῦνται νά παρακολουθοῦν ἐκτός τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων, τῶν ἐργαστηρίων, τῶν ἀσκήσεων, τῶν διαφόρων ἐκδηλώσεων τῆς Σχολῆς καί τήν ὅλην σχολικήν ἐργασίαν καί λειτουργίαν τῶν Πρότυπων καί Ἄλλων Δημοτικῶν Σχολείων κατά πρόγραμμα καταρτιζόμενον ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ καί τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς".

2) Γιά τό ἄρθρο 2 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος:

Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ οἱ λέξεις "ἐντός τριῶν (3) ἡμερῶν" νά ἀντικατασταθοῦν μέ τίς λέξεις "ἐντός πέντε (5)ἡμερῶν".

3) Γιά τό ἄρθρο 12 τοῦ 798/71 Β. Δ/τος:

Τό Τμῆμα, πέραν τῶν τροποποιήσεων τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος, ἐκφράζει τή γνώμη ὅτι οἱ πολυλληθεῖς χαρακτηρισμοί τῆς διαγωγῆς, πού προβλέπονται ἀπό τό ἄρθρο 12 τοῦ798/71, πρέπει νά ἀντικατασταθοῦν μέ αὐτούς πού ἰσχυαν πρίν γίνει τό διάταγμα αὐτό καί νά προσαρμοσθοῦν ἀνάλογα καί οἱ λοιπές διατάξεις, διότι μέ τήν ποικιλία τῶν προσδιοριστικῶν στοιχείων τῆς διαγωγῆς δημιουργοῦνται σοβαρότατα προβλήματα συνειδήσεως στούς διδάσκοντες καί στίς σχέσεις τους μέ τούς πτυχιούχους.

4) Γιά τό ἄρθρο 20 τοῦ 798/71 Β. Δ/τος:

α) Τά ἐδάφια α,β,γ καί δ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 20 νά ἀντικατασταθοῦν ὡς ἀκολούθως:
"Ὁ προφορικός βαθμός τῆς ἐτησίας ἐπιδόσεως τοῦ σπουδαστοῦ εἰς ἕκαστον μάθημα ἐξάγεται δι'ἀξιολογήσεως αὐτοῦ βάσει τῶν γραπτῶν δοκιμίων καί τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων διενεργουμένων καθ'ὅλην τήν διάρκειαν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους".

β) Τό ἐδάφιο α τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:
"Κατά τό Β' τετράμηνον ἑκάστου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους καί ὁπωσδήποτε οὐχί πέραν τῆς 30ης Ἀπριλίου ἕκαστος τῶν διδασκόντων παραδίδει εἰς τόν Δ/ντήν τῆς Ἀκαδημίας ὀνομαστικήν κατάστασιν τῶν σπουδαστῶν , περιέχουσαν τήν βαθμολογίαν αὐτῶν, βάσει τῶν προφορικῶν δοκιμασιῶν τοῦ διαρρεύσαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους".

γ)Ἡ παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου 20 νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:"Ὁ βαθμός τῆς προφορικῆς ἐπιδόσεως τοῦ σπουδαστοῦ κατά τό ἀκαδημαϊκόν ἔτος εἰς ἕκαστον μάθημα ἀποτελεῖ τόν προφορικόν βαθμόν τῆς ἐτησίας ἐπιδόσεως αὐτοῦ εἰς τό μάθημα τοῦτο. Οὗτος καταχωρίζεται ἐν τῷ Εἰδικῷ Ἐλέγχῳ ὑπό τῆς Γραμματείας ὑπό τήν ἐποπτείαν καί τόν ἔλεγχον τοῦ Δ/ντοῦ ἤ τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ ἐντεταλμένου ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ, συνυπολογίζονται δέ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μετά τοῦ βαθμοῦ τῶν γραπτῶν δοκιμασιῶν διά τήν ἐξαγωγήν τοῦ μέσου ὅρου ὅστις στρογγυλοποιούμενος εἰς ἀκεραίας μονάδας κατά τάς διατάξεις τῆς παραγράφου 3α τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ παρόντος, ἀποτελεῖ τόν τελικόν βαθμόν τῆς ἐτησίας προόδου τοῦ σπουδαστοῦ εἰς ἕκαστον μάθημα".

5) Γιά τό ἄρθρο 6 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος:
Τό ἐδάφιο β τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "β)Δευτέρα ἐξεταστική περίοδος 5-20 Σεπτεμβρίου".

Μετά ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Σπυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 103/1977

Σήμερα, 30 Αὐγούστου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Σπ. Παγιατάκη, Σύμβουλο Α', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τό σχ. Προεδρ. διατάγματος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ ὑπ'ἀριθμ. 798/1971 Β. Δ/τος "Περί Ἀκαδημαϊκοῦ καί διδακτικοῦ ἔτους, τοῦ ἑορτολογίου, τῶν ἐγγραφῶν, μετεγγραφῶν, τῶν ἀμοιβῶν καί ποινῶν, τῆς φοιτήσεως τῶν ἐξετάσεων καί τῶν τέλων σπουδῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν (ΦΕΚ 285/31-12-1971 τ.Α')".

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση γιά τά ὑπόλοιπα ἄρθρα τοῦ Προεδρ. διατάγματος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως ..... Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν". (Τά ἄρθρα 1,2 καί 6 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος καί τά ἄρθρα 12 καί 20 τοῦ 798/71 διατάγματος συζητήθηκαν σέ προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 102/27-8-1977).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα γνωματεύει:

1) Στό ἄρθρο 28 τοῦ 798/71 Β. Δ/τος:

Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ὁ μέσος ὅρος τοῦ εἰς ἕκαστον μάθημα ἤ κλάδον μαθήματος κατά τήν διάκρισιν τοῦ ἄρθρου 22 ἐκ τῶν γραπτῶς ἐξεταζομένων λαμβανομένου βαθμοῦ κατά τάς ἐτησίας γραπτάς ἐξετάσεις τμηματικάς ἤ πτυχιακάς καί τοῦ προφορικοῦ βαθμοῦ τῆς ἐτησίας ἐπιδόσεως κατά τά ἐν τῇ παραγράφῳ 5 τοῦ ἄρθρου 20 ὁριζόμενα, ἀποτελεῖ τόν βαθμόν τῆς ἐτησίας προόδου τοῦ σπουδαστοῦ εἰς τό μάθημα τοῦτο".

2) Στό ἄρθρο 8 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος:

Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 1 καί 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "λόγῳ ἐλλιποῦς ἐπιδόσεως" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "λόγῳ ἀνεπαρκοῦς ἐπιδόσεως".

3) Στό ἄρθρο 30 τοῦ 798/71 Β. Δ/τος:

Στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ οἱ λέξεις "μέχρι τῆς 10ης Ἰουλίου" νά ἀντικατασταθοῦν μέ τίς λέξεις "μέχρι τῆς 30ης Ἰουνίου".

4) Στό ἄρθρο 31 τοῦ 798/71 Β.Δ/τος:

Στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "ἀπό 2-20" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "ἀπό 5-20".

Παρατήρηση : Τό ὑπό στοιχεῖον 10 βιβλίο τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 35 καταργεῖται.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Παυρ. Παγιατάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 104/1977

Σήμερα, 1 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντ. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, λόγῳ ἀσθενείας, καί Ν. Βλουτίδης, λόγῳ ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

Στή συνεδρία παρέστη καί προήδρευσε αὐτῆς ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλας.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

Ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ ἀνακοινώνει στό Τμῆμα ὅτι ὁ Β΄ Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως κ. Σπυρ. Παγιατάκης, τοῦ ὁποίου ἐπίκειται ἡ ἀποχώρηση ἐκ τῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ὑπηρεσίας λόγῳ συμπληρώσεως τοῦ ὁρίου ἡλικίας, ἀναγκάζεται, γιά σοβαρούς λόγους ὑγείας, νά ἀπέχει τῶν καθηκόντων του ἀπό σήμερα.

Ἔπειτα τονίζει τή γόνιμη συμβολή τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου στό ἔργο τοῦ ΚΕΜΕ καί ἰδιαίτερα στήν πρόοδο τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς καί τοῦ εὔχεται πλήρη ἀποκατάσταση τῆς ὑγείας του.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ σημειώνει ὅτι τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως μέ Πρόεδρο τόν κ. Σπυρ. Παγιατάκη ἔχει ἐπιτελέσει μέχρι τώρα σοβαρό ἔργο καί ἐκάλυψε τίς ἄμεσες ἐκπαιδευτικές ἀνάγκες πού προέκυψαν στό χῶρο τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν νέων ἐκπαιδευτικῶν μέτρων.

Ἡ ὁλοκλήρωση ὅμως τῆς ἀνανεώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀπαιτεῖ ἀκόμη μακρόχρονη, σοβαρά καί ἐπίπονη ἐργασία. Τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ἔχει νά ἐπιτελέσει τώρα σημαντικότατο ἔργο. Θά πρέπει κυρίως νά ἐξασφαλίσει δύο βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐπιτυχία τῆς ἀνανεώσεως αὐτῆς: α) τή σύνταξη ἑνός νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Δημοτ. Σχολείου καί β) τήν ἐπιμόρφωση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Ὑπάρχει βέβαια σχετική προεργασία τῶν ὀργάνων τοῦ ΚΕΜΕ καί στούς δύο αὐτούς τομεῖς. Ἡ ἀνάγκη ὅμως νά φθάσουμε σύντομα στό τέλος τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν ἐπιβάλλει παράλληλα ἡ ἀκόμη καί σέ βάρος τῆς τρέχουσας γνωμοδοτικῆς ἐργασίας, τό πρόγραμμα καί ἡ ἐπιμόρφωση τοῦ προσωπικοῦ νά ἀποτελέσουν στό ἑξῆς τό βασικό ἀντικείμενο τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος.

Τέλος ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ τονίζει ὅτι γνωρίζει τή σημασία καί τήν ἔκταση καί τίς δυσκολίες πού παρουσιάζει ἡ πραγμάτωση τῶν στόχων πού ἔθεσε. Γιά τό λόγο αὐτό θεωρήθηκε σκόπιμο νά ἐνισχυθεῖ τό Τμῆμα Δημοτικῆς μέ τούς κ.κ. Συμβούλους παρά τῷ ΚΕΜΕ πού προσκλήθηκαν καί παρευρίσκονται στή συνεδρίαση αὐτή.

Τό Τμῆμα Δημοτικῆς

ἄκουσε τίς ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ, υἱοθετεῖ τούς στόχους ἐργασίας πού προτείνονται, ἐνώνει δέ μέ τίς εὐχές τοῦ κ.

Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ καί τίς δικές του εὐχές γιά τήν πλήρη ἀντικατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Σπυρ. Παγιατάκη.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς κ. Σπυρ. Παγιατάκης εὐχαριστεῖ τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ γιά τήν ἐκτίμηση καί τήν ἐμπιστοσύνη μέ τήν ὁποία τόν περιέβαλε καί τά Μέλη τοῦ Τμήματος γιά τό πνεῦμα συνεργασίας καί τή συμβολή τους στίς ἐργασίες τοῦ Τμήματος, καί δηλώνει ὅτι γιά τήν προκοπή τοῦ θεσμοῦ τοῦ ΚΕΜΕ προθέφερε τόν καλύτερο ἑαυτό του καί ὅτι ἀποχωρεῖ ἀπό τήν ὑπηρεσία μέ τήν ἱκανοποίηση τοῦ μαχητῆ πού ἐκπληρώνει μέ αὐτοθυσία τήν ὑψηλή ἀποστολή πού τοῦ ἀνέθεσαν.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξη 105/1977

Σήμερα, 2 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντώνιος Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο.- Γνωμοδότηση στό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τοῦ ὑπ'ἀριθμ. 319/1972 Β.Δ/τος "Περί Ἀκαδημαϊκοῦ καί διδακτικοῦ ἔτους, τῶν ἐγγραφῶν κλπ τῶν σπουδαστριῶν τῶν Σχολῶν Νηπιαγωγῶν",

ΘΕΜΑ 2ο.- Προγραμματισμός ἐργασιῶν γιά τό σχεδιασμό ἑνός νέου ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Γνωμοδότηση στό σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τοῦ ὑπ'άριθμ. 319/1972 Β.Δ/τος "Περί ἀκαδημαϊκοῦ καί διδακτικοῦ ἔτους, τῶν ἐγγραφῶν κλπ τῶν σπουδαστριῶν τῶν Σχολῶν Νηπιαγωγῶν".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἔγγραφο ἀριθμ. 57385/2-6-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ ὑπ'άριθμ. 319/1972 Β.Δ/τος "Περί Ἀκαδημαϊκοῦ καί διδακτικοῦ ἔτους, τοῦ ἐορτολογίου, τῶν ἐγγραφῶν κλπ. τῶν σπουδαστριῶν τῶν Σχολῶν Νηπιαγωγῶν", β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Μαραγκουφάκη, Εἰδικοῦ Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ καί γ) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα γνωματεύει:

1. Γιά τό ἄρθρο 1 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος:

α) Ἡ πρώτη πρόταση τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Τό διδακτικόν ἔτος ἄρχεται τήν 5ην Σεπτεμβρίου καί λήγει τήν 30ην Ἰουνίου".

β) Ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἄρχεται τήν21ην Σεπτεμβρίου καί λήγει τήν 31ην Μαΐου".

γ) Ἡ παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Οἱ σπουδαστριαί ὑποχρεοῦνται νά παρακολουθοῦν ἐκτός τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων, τῶν ἐργαστηρίων, τῶν ἀσκήσεων, τῶν διαφόρων ἐκδηλώσεων τῆς Σχολῆς καί τήν ὅλην σχολικήν ἐργασίαν καί λειτουργίαν τῶν Πρότυπων καί ἄλλων Νηπιαγωγείων κατά πρόγραμμα καταρτιζόμενον ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ καί τοῦ διδάσκοντος Προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς".

2) Γιά τό ἄρθρο 2 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος:

Στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ οἱ λέξεις "ἐντός τριῶν (3) ἡμερῶν" νά ἀντικατασταθοῦν μέ τίς λέξεις "ἐντός πέντε (5) ἡμερῶν".

3) Γιά τό ἄρθρο 19 τοῦ 319/72 Β.Δ/τος:

Τό Τμῆμα, πέραν τῶν τροποποιήσεων τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος, ἐκφράζει τή γνώμη ὅτι οἱ πολυπληθεῖς χαρακτηρισμοί τῆς διαγωγῆς, πού προβλέπονται ἀπό τό ἄρθρο 12 τοῦ 319/72, πρέπει νά ἀντικαθιστηθοῦν μέ αὐτούς πού ἰσχύαν πρίν γίνει τό διάταγμα αὐτό καί νά προσαρμοσθοῦν ἀνάλογα καί οἱ λοιπές διατάξεις, διότι μέ τήν ποικιλία τῶν προσδιοριστικῶν στοιχείων τῆς διαγωγῆς δημιουργοῦνται σοβαρότατα προβλήματα συνειδήσεως στούς διδάσκοντες καί στίς σχέσεις τους μέ τούς πτυχιούχους.

Στό σημεῖο αὐτό ἐκφράζεται ἡ εὐχή νά καταργηθεῖ τελείως ὁ χαρακτηρισμός τῆς διαγωγῆς τῶν σπουδαστριῶν γιά τούς ἑξῆς λόγους:

α) Τό ἄρθρο 19 τοῦ Β. Δ/τος 319/72 προβλέπει αὐστηρές ποινές ἀκόμα ἀποβολή ἀπό ὅλες τίς Σχολές σέ περίπτωση πού μιά σπουδάστρια θά ὑποπέσει σέ σοβαρό παράπτωμα.

β) Δέν θεωρεῖται σκόπιμο νά βαρύνει καί μάλιστα, γυναίκα σέ ὅλη της ζωή της μία κακή διαγωγή γιά παράπτωμα πού ἔχει ἤδη τιμωρηθεῖ.

Σέ περίπτωση πού θά υἱοθετηθεῖ ἡ πρόταση αὐτή ἐκφράζει τήν εὐχή νά ἐπεκταθεῖ ἡ ἐφαρμογή της καί στούς σπουδαστές τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν.

4) Γιά τό ἄρθρο 20 τοῦ 319/72 Β. Δ/τος:

α) Τά ἐδάφια α,β,γ καί δ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 20 νά ἀντικατασταθοῦν ὡς ἀκολούθως:

"Ὁ προφορικός βαθμός τῆς ἐτησίας ἐπιδόσεως τοῦ σπουδαστοῦ εἰς ἕκαστον μάθημα ἐξάγεται δι' ἀξιολογήσεως αὐτοῦ βάσει τῶν γραπτῶν δοκιμίων καί τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων διενεργουμένων καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους".

β) Τό ἐδάφιο α τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς:

"Κατά τό Β΄ τετράμηνον ἑβδόστου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους καί ὁπωσδήποτε οὐχί πέραν τῆς 30ης Ἀπριλίου ἕκαστος τῶν διδασκόντων παραδίδει εἰς τόν Δ/ντήν τῆς Ἀκαδημίας ὀνομαστικήν κατάστασιν τῶν σπουδαστριῶν περ[illegible]αν τήν βαθμολογίαν αὐτῶν, βάσει τῶν προφορικῶν

δοκιμασιῶν τοῦ διαρρέοντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους".

γ) Ἡ παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου 20 νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ὁ βαθμός τῆς προφορικῆς ἐπιδόσεως τῆς σπουδαστρίας κατά τό ἀκαδημαϊκόν ἔτος εἰς ἕκαστον μάθημα ἀποτελεῖ τόν προφορικόν βαθμόν τῆς ἐτησίας ἐπιδόσεως αὐτῆς εἰς τό μάθημα τοῦτο. Οὗτος καταχωρίζεται ἐν τῷ Εἰδικῷ Ἐλέγχῳ ὑπό τῆς Γραμματείας ὑπό τήν ἐποπτείαν καί τόν ἔλεγχον τοῦ Δ/ντοῦ ἤ τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ ἐντεταλμένου ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ, συνυπολογίζεται δέ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μετά τοῦ βαθμοῦ τῶν γραπτῶν δοκιμασιῶν διά τήν ἐξαγωγήν τοῦ μέσου ὅρου ὅστις στρογγυλοποιούμενος εἰς ἀκεραίας μονάδας κατά τάς διατάξεις τῆς παραγράφου 3α τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ παρόντος, ἀποτελεῖ τόν τελικόν βαθμόν τῆς ἐτησίας προόδου τῆς σπουδαστρίας εἰς ἕκαστον μάθημα".

5) Διά τό ἄρθρο 6 τοῦ σχ. Προεδρικοῦ διατάγματος:

Τό ἐδάφιο β τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "β) Δευτέρα ἐξεταστική περίοδος 5-20 Σεπτεμβρίου".

6) Διά τό ἄρθρο 28 τοῦ 3-9-72 Β.Δ/τος:

Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νά ἀντικατασταθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ὁ μέσος ὅρος τοῦ εἰς ἕκαστον μάθημα ἤ κλάδον μαθήματος κατά τήν διάκρισιν τοῦ ἄρθρου 22 ἐκ τῶν γραπτῶς ἐξεταζομένων λαμβανομένου βαθμοῦ κατά τάς ἐτησίας γραπτάς ἐξετάσεις τμηματικάς ἤ τάξ πτυχιακάς καί τοῦ προφορικοῦ βαθμοῦ τῆς ἐτησίας ἐπιδόσεως κατά τά ἐν τῇ παραγράφῳ 5 τοῦ ἄρθρου 20 ὁριζόμενα, ἀποτελεῖ τόν βαθμόν τῆς ἐτησίας προόδου τῆς σπουδαστρίας εἰς τό μάθημα τοῦτο".

7) Διά τό ἄρθρο 8 τοῦ σχ. Προεδρ. διατάγματος:

Στό ἐδάφιο β τῆς παραγράφου 1 καί 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "λόγῳ ἐλλιποῦς ἐπιδόσεως" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "λόγῳ ἀνεπαρκοῦς ἐπιδόσεως".

8) Διά τό ἄρθρο 30 τοῦ 319/72 Β.Δ/τος:

Στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ οἱ λέξεις "μέχρι τῆς 10ης Ἰουλίου" νά ἀντικατασταθοῦν μέ τίς λέξεις "μέχρι τῆς 30ης Ἰουνίου".

9) Στό ἄρθρο 31 τοῦ 319/72 Β.Δ/τος: Στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἡ φράση "ἀπό 2-20" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τή φράση "ἀπό 5-20"

Παρατήρηση: Τό ὑπ' στοιχεῖον 10 βιβλίο τῆς παραγρ.1 τοῦ ἄρθρ.35 καταργεῖται

Θέμα 2ο. Προγραμματισμός ἐργασιῶν γιά τό σχεδιασμό ἑνός νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Θ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται στό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τά ἀκόλουθα:

Κύριο ἔργο τοῦ Τμήματος μέ τή νέα σύνθεσή του εἶναι ἡ σύνταξη ἑνός νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος Δημοτικοῦ Σχολείου.

Σχετική προεργασία ἔχει γίνει ἀπό τά διάφορα ὄργανα τοῦ ΚΕΜΕ (Τμῆμα Δημοτικῆς, 'Ομάδα Συμβούλων παρά τῷ ΚΕΜΕ, Εἰδική ὁμάδα ἐργασίας). Εἶναι φυσικό νά λείπει ἀπό τίς ἐργασίες αὐτές ἑνότητα κατευθυντηρίων γενικῶν ἀρχῶν. 'Ο ἐναρμονισμός τους κάτω ἀπό τίς ἴδιες ἀρχές εἶναι ἕνα πρόβλημα.

Θεωρεῖ σκόπιμο σάν ἀφετηρία στή συζήτηση γιά τόν καθορισμό τοῦ σχεδίου ἐργασίας γιά τή σύνταξη τοῦ νέου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος νά περιγράψει σέ γενικές γραμμές σχετικό σχέδιο ἐργασίας πού ἔχει συζητηθεῖ στό Τμῆμα.

Γιά νά συνταχθεῖ ἕνα ἐπιστημονικά ἔγκυρο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα πρέπει νά γίνουν οἱ ἑξῆς κατά σειρά ἐργασίες:

I. Ἔρευνα καί ἀνάλυση μέ ἀκρίβεια τῶν αἰτίων πού ἔχουν προκαλέσει τήν ἀνάγκη νά συντάξουμε νέο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα. 'Η ἐργασία αὐτή θά μᾶς ὁδηγήσει στό νά προσδιορίσουμε τίς βασικές ἀρχές πάνω στίς ὁποῖες θά ὀργανώσουμε τή δομή καί τό περιεχόμενο τοῦ 'Αναλυτικοῦ προγράμματος.

II. 'Επεξεργασία σχεδίου 'Αναλυτ. Προγράμματος πού θά στηρίζεται στά πορίσματα τῆς προηγουμένης ἐργασίας. Τό σχέδιο αὐτό θά περιέχει: α)τό γενικό σκοπό τῆς ἀγωγῆς καί διδ/λίας, β)τόν εἰδικό σκοπό διδ/λίας κάθε μαθήματος ἤ ἐργασίας σέ ἕνα τομέα ἐρεύνης, ἐφόσον ἡ διδ/λία θά εἶναι διαθεματική, γ) Διδακτέα ὕλη σέ γενικά πλαίσια.

III. Δοκιμαστική (πειραματική) ἐφαρμογή σέ ἀντιπροσωπευτικό δεῖγμα σχολείων.

IV. Ἐπεξεργασία ἀπό τό Τμῆμα τῆς ὁριστικῆς μορφῆς μέ βάση τά στοιχεῖα τοῦ πειραματισμοῦ.

V. Ἐφαρμογή σ'ὅλα τά σχολεῖα. Σχετική ἐπιμόρφωση διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

VI. Ἐνημέρωση οἰκογενείας καί κοινῆς γνώμης.

VII. Προκήρυξη καί συγγραφή καταλλήλων διδακτικῶν βιβλίων.

Στό σημεῖο αὐτό κλήθηκαν τά μέλη τοῦ Τμήματος νά διατυπώσουν τή γνώμη τους καί νά πάρουν σχετική ἀπόφαση.

Ὁ κ. Πετρουλάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, ζήτησε νά διευκρινισθεῖ ἄν θά γίνει θεωρητικός σχεδιασμός τοῦ Προγράμματος ἤ Πρόγραμμα μετά ἀπό ἔρευνα. Θεωρεῖ σκόπιμο νά γίνει ἕνα γενικό πλαίσιο προγράμματος πού θά ἀλλάζει σύμφωνα μέ τά πορίσματα ἀπό τήν ἔρευνα πού θά ἀκουλουθεῖ. Ὁ κ. Βουγιούκας λέγει τά ἑξῆς:

"Ἄν ἀκολουθήσουμε τό σχέδιο ἐργασίας πού πρότεινε ὁ κ. Βαρδάκης θάκάνουμε ἕνα θεωρητικό σχεδιασμό τοῦ προγράμματος. Νομίζω πώς σέ πρώτη φάση πρέπει νά γίνει τό πρόγραμμα στίς γενικές του γραμμές καί μετά νά δοθεῖ γιά μιά δοκιμαστική ἐφαρμογή.

Ὁ κ. Ἰ. Χριστιᾶς συμφωνεῖ βασικά μέ ὅσα ἐξέθεσε ὁ κ. Βουγιούκας. Εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τό Τμῆμα δέν μπορεῖ νά στηριχθεῖ στά ὑπάρχοντα δύο σχέδια προγραμμάτων. Ἡ ἀρχή πρέπει νά γίνει ἀπό τήν ἀνάλυση τῶν θεωριῶν περί προγράμματος καί τήν ἀνάλυση μοντέλων ξένων προγραμμάτων, ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι θά ληφθεῖ ὑπόψη σ'ἕνα πρόγραμμα ἡ ἑλληνική πραγματικότητα. Ἀφοῦ λοιπόν συμφωνήσει τό Τμῆμα πάνω στό θεωρητικό ὑπόβαθρο τοῦ νέου προγράμματος, τό ὁποῖο κατ'ἀνάγκη στήν ἀρχή εἶναι θεωρητικό κατασκεύασμα, μπορεῖ μετά νά καταλήξει στόν τρόπο καταστρώσεώς του καί τῆς πειραματικῆς καί τεχνικῆς ἐφαρμογῆς. Ἐδῶ ὑπάρχουν πολλοί τρόποι.

Στή συνέχεια ὁ κ. Χριστιᾶς τονίζει τά ἑξῆς:

""Οταν μιλᾶμε γιά πειραματισμό δέν πρέπει νά φαντασθοῦμε ὅτι θά χρειασθοῦμε ἕνα ἤ περισσότερα χρόνια. Οἱ ἀνάγκες δέν μᾶς περιμένουν. Ἀκόμη πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι ἡ πειραματική ἐφαρμογή δέν μπορεῖ νά τεθεῖ κάτω ἀπό αὐστηρό ἐπιστημονικό ἔλεγχο.

Ὁ κ. Γ. Μαραγκουδάκης ἀπαντῶντας στά ὅσα εἶπε ὁ κ. Θεμ. Βαρδάκης σχετικά μέ τίς ἀλλαγές στούς παράγοντες πού προσδιορίζουν ἕνα πρόγραμμα, λέγει τά ἑξῆς:
"Νομίζω πώς οἱ παράγοντες αὐτοί ἀντανακλοῦνται στή ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ.
Κατά συνέπεια, ἄν κάνουμε μία χαρτογράφηση τῆς ψυχολογικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ εἶναι τό ἴδιο.
Γνώμη μου εἶναι ὅτι γιά τή σύνταξη ἑνός Ν. Ἀναλυτικοῦ προγράμματος εἶναι ἀπαραίτητος σέ πρώτη φάση ὁ θεωρητικός σχεδιασμός του. Μετά χαρτογράφηση τῆς ψυχολογικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ καί ἀνάπτυξη τῶν ἑνοτήτων, πού ἐπιδέχονται ἐπαλήθευση, σέ διάφορες τάξεις περιορισμένου ἀριθμοῦ σχολείων ἀπό Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ ἤ ἐκπαιδευτικούς, πρίν γίνει γενική ἐφαρμογή του σέ ὅλα τά σχολεῖα τῆς χώρας".

Ὁ κ. Ἀ. Μπενέκος, ἀφοῦ πῆρε τό λόγο, λέγει τά ἑξῆς: "Τό πρόβλημα εἶναι ἄν θά γίνει πειραματική ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος ἤ ἁπλή δοκιμή. Στήν α' περίπτωση ἀπαιτεῖται ἀρκετός χρόνος, ὑπάρχουν δυσκολίες καί ἡ πεῖρα ἔχει δείξει ὅτι οἱ δάσκαλοι δέν εἶναι ὅλοι σέ θέση νά ἐφαρμόσουν πιστά τό πρόγραμμα. Οὔτε ἐπίσης γενική ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος μετά τή θεωρητική του θεμελίωση εἶναι καλή λύση, γιατί θά χάσουμε τόν ἔλεγχο. Θεωρητική κατάρτιση λεπτομερειακοῦ προγράμματος καί δοκιμαστική ἐφαρμογή του σέ ὡρισμένο ἀριθμό σχολείων θά ἦταν ἡ καλύτερη λύση.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Πλουτίδης, Σύμβουλος Β', λέγει τά ἑξῆς:"Ἐχοντας τήν προηγούμενη ἐμπειρία, νομίζω ὅτι χρειάζεται ἕνα πρόγραμμα ἐπιστημονικά τεκμηριωμένο μέ τήν ὕλη πού ἀπαιτεῖται σέ κάθε τάξη καί αὐτό νά δοθεῖ σέ ὅλα τά σχολεῖα γιά ἐφαρμογή. Τό Τμῆμα, μέ βάση τά πο-

ρίσματα πού θά προκύψουν άπό τήν έφαρμογή, νά κάνει άλλαγές, ώστε νά γίνει ένα όλοκληρωμένοπρόγραμμα. Δηλ. ούτε δοκιμαστική ούτε αύστηρά πειραματική έφαρμογή. 'Απλώς νά δοθεί στή τάξη γιά μιά έπεξεργασία".

'Ο κ. Κων/νος Πασσάκος έχει τή γνώμη ότι πρέπει νά γίνει πρώτα γενικός θεωρητικός σχεδιασμός τού 'Αναλυτικού προγράμματος. "Επειτα όργάνωση τών έπί μέρους τμημάτων τού προγράμματος καί πειραματική έφαρμογή σέ περιορισμένο άριθμό σχολείων κατά τό δυνατόν, συστηματική.

'Ο κ. Μελάς, Εισηγητής, θεωρεί σκόπιμο νά γίνει τμηματική άνανέωση τού ισχύοντος προγράμματος μέ βάση τίς άμεσότερες άνάγκες μέ παράλληλη δοκιμή. Μακροπρόθεσμα έπεξεργασία νέου 'Αναλυτικού προγράμματος (σχ. ύπ. άριθμ. 3).

Τέλος ό Προεδρεύων τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης συνοψίζει ώς έξής τούς προταθέντες τρόπους όργανώσεως τής έργασίας γιά τή σύνταξη ένός νέου 'Αναλυτικού Προγράμματος Δημοτικού Σχολείου.

1. Σύνταξη έπί θεωρητικής βάσεως πλήρους 'Αναλυτικού προγράμματος, άμεσος γενική έφαρμογή του καί τακτοποίησή του μέ βάση τά στοιχεία πού θά προκύψουν κατά τήν έφαρμογή.
2. Σύνταξη έπί θεωρητικής βάσεως πλήρους 'Αναλυτικού Προγράμματος μέ παράλληλη δοκιμαστική έφαρμογή, σέ περιορισμένο άριθμό Σχολείων, τμημάτων αύτού σέ περιπτώσεις πού κρίνεται άπαραίτητο. Σύγχρονη άντιμετώπιση θεμάτων διδακτικής. "Αμεσος γενική έφαρμογή του.
3. Γενικός θεωρητικός σχεδιασμός τού 'Αναλυτικού προγράμματος. 'Οργάνωση τών έπί μέρους τμημάτων τού προγράμματος καί πειραματική έφαρμογή σέ περιορισμένο άριθμό σχολείων κατά τό δυνατόν συστηματική.
4. Θεωρητική κατάρτιση λεπτομερειακού προγράμματος καί όλοκληρωμένη δοκιμαστική έφαρμογή σέ ώρισμένο άριθμό σχολείων.
5. Τμηματική άνανέωση τού ισχύοντος προγράμματος μέ βάση τίς άμεσότερες άνάγκες μέ παράλληλη δοκιμή.
   Μακρόπρόθεσμα έπεξεργασία νέου 'Αναλυτικού Προγράμματος (σχ. ύπ' άριθμ. 3).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Θεωρεῖ σκόπιμο νά μελετήσει τούς προταθέντες τρόπους καί γιά τό λόγο αὐτό ἀναβάλλεται ἡ λήψη ἀποφάσεως.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 106/1977

Σήμερα, 5 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 10.30, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Ἐλευτέδης Νικόλαος, Κονιδιτσιώτης Βασίλ, Πασσάκος Κων/νος, Σύμβουλοι Β', Βουγιούκας Ἀριστ, Μαραγκουδάκης Γεώργιος, Μπενέκος Ἀντων, Πετρουλάκης Νικόλαος, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Χριστιᾶς Ἰωαν, Μελᾶς Δίον, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Στή συνεδρία ἔλαβε μέρος καί ὁ κ. Νικολ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Δέν ἔλαβε μέρος ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συνέχεια συζητήσεως γιά τόν τρόπο ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας γιά τή σύνταξη ἑνός νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό Πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἰωαν. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής, κλήθηκε ἀπό τόν κ. Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος νά ἐνημερώσει τά μέλη γιά τούς καθιερωμένους στή διεθνή βιβλιογραφία τρόπους συντάξεως ἑνός Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

Ὁ κ. Χριστιᾶς ἀναπτύσσει τούς τρόπους συντάξεως καί Ἐφαρμογῆς Ἀναλυτικῶν Προγραμμάτων πού ἔχουν ὡς ἑξῆς:

<u>ἀος τρόπος</u>: Συντάσσονται ἀναλυτικά προγράμματα ἀπό "εἰδικούς" σέ κέντρα διοικήσεως (ὑπουργεῖα κλπ) μέ βάση τήν ἀνάλυση τῶν ὑπαρχόντων

./.

αναλυτικῶν προγραμμάτων. Τά προγράμματα αὐτά περιλαμβάνουν κατά κανόνα κατάλογο διδακτέας ὕλης καί λίγες γενικές μεθοδικές ὁδηγίες. Ἰσχύουν συνήθως γιά ὅλα τά σχολεῖα, γιά ὅλες τίς τάξεις καί γιά ὅλα τά μαθήματα. Ἐφαρμόζονται ἀμέσως, χωρίς νά προηγηθεῖ πειραματική ἐφαρμογή καί συνήθως πολύ δύσκολα ἀναθεωροῦνται. Δέν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα ἐπιστημονικῆς ἀξιολογήσεως, γιατί οἱ στόχοι μαθήσεως στό πρόγραμμα δέν ἔχουν ἀναλυθεῖ.

Στήν περίπτωση αὐτή τό πρόγραμμα δέν ἔχει ἐπιστημονικό κύρος, ἀλλά τό "βάρος" τῶν συνταιτῶν του. Ἀνόμη ὅλες οἱ τάσεις δέν ἀντιπροσωπεύονται στό πρόγραμμα κατά ἰσομερή καί ὀρθολογικό τρόπο, ἀλλά ἀνάλογα μέ τή δύναμη τῶν ἐνδιαφερομένων κοινωνικῶν ὁμάδων κλπ.

Βος τρόπος: α) Συντάσσονται ἀπό ἐπιτροπές σέ ἀνώτερο ἐπίπεδο πλαίσια ἀναλυτικῶν Προγραμμάτων ἐπί θεωρητικῆς βάσεως καί μέ βάση τήν ἀνάλυση τῶν θεωριῶν πού ἰσχύουν. Στά προγράμματα αὐτά γίνεται ἀνάλυση καί ἐξειδίκευση τῶν στόχων μαθήσεως. Περιγράφονται δηλ. οἱ διαδικασίες πού ὁδηγοῦν στήν πραγματοποίησή τους κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά μποροῦν νά ἀξιολογηθοῦν ἐπιστημονικά τά ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας. Ἡ περιγραφή τῶν στόχων καί τῶν διαδικασιῶν μαθήσεως μπορεῖ νά φθάσει μέχρι τῆς ἐπί μέρους διδακτικῆς ἑνότητες (κλειστό ἀναλυτικό πρόγραμμα- διδασκαλία - τεχνολογία- περιορισμός ἐλευθερίας δασκάλου), ἤ γίνεται σέ γενικότερο, ἐπίπεδο (ἀνοιχτό ἀναλυτ. Πρόγραμμα- ἐλευθερία δασκάλου). Στό πλαίσιο Ἀναλυτ. Προγραμ ἐντάσσονται μέθοδοι διδασκαλίας καί κριτήρια καί μέθοδοι ἀξιολογήσεως.

β) Ἀκολουθεῖ πειραματική ἐφαρμογή τοῦ μοντέλου σέ ὡρισμένα σχολεῖα (ἀντιπροσωπευτικό) καί γίνεται ἀξιολόγηση τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ πειραματική ἐφαρμογή γιά πολλούς λόγους δέν ταυτίζεται μέ τόν αὐστηρό ἐπιστημονικό πειραματισμό.

γ) Ἐπανέρχεται τό πρόγραμμα στή βάση ἐπινήσεως καί γίνονται οἱ ἀπαραίτητες διορθώσεις καί συμπληρώσεις μέ βάση τήν πείρα τῆς πειραματικῆς ἐφαρμογῆς (στίς φάσεις β, δ καί α μπορεῖ νά συμμετέχει τό διδακτικό προσωπικό ἤ ὄχι).

δ) Γίνεται ἐφαρμογή σ'ὅλα τά σχολεῖα. Τό πρόγραμμα διατηρεῖ εὐελιξία καί δυνατότητα συνεχοῦς ἀνανεώσεως μέ βάση τά νέα δεδομένα τῆς φάσεως α.

Αὐτοῦ τοῦ εἴδους τά προγράμματα ἀναφέρονται σέ τόπους (βαθμίδες) σχολείου καί ἐντείνονται σέ περισσότερες ἀπό μία τάξη.

<u>γος Τρόπος</u> Σύνταξη καί ἐφαρμογή 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος γιά καθαρά ἐπιστημονικούς σκοπούς. 'Η σύνταξη γίνεται ἀπό ἐπιστημονικά Κέντρα (Πανεπιστήμια κλπ), τά ὁποῖα καί Προγραμματίζουν καί ἀσκοῦν αὐστηρό ἔλεγχο ἐφαρμογῆς καί ἀξιολογήσεως. 'Ο πειραματισμός γίνεται σέ περιορισμένη ἔκταση καί γιά εἰδικούς σκοπούς. Γενικότερα ἀποσκοπεῖ στήν ἐπαλήθευση ἐπιστημονικῶν θεωριῶν.

'Ακολουθεῖ συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς διάγραμμα ἐργασιῶν γιά τή σύνταξη νέου 'Αναλυτ. Προγράμματος τῶν Δημοτ. Σχολείων:

I. Θεωρητική θεμελίωση
II. Κατάστρωση γενικοῦ πλαισίου 'αναλυτ. Προγράμ.
α. Μαθήματα καί τίτλοι μαθημάτων
β. Σκοποί μαθημάτων
γ. Πλαίσιο διδακτικῶν ἑνοτήτων
III. 'Ανάπτυξη ἑνοτήτων.
(ὕλη - μέθοδος διδ/λίας - 'Εποπτικά μέσα).
Δυνατότητα δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς ὁρισμένων ἑνοτήτων κατά τή διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἑνοτήτων.
IV. Γενική ἐφαρμογή (μέ τήν προϋπόθεση εὐρείας δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς πού προβλέπεται στή προηγούμενη φάση).
V. 'Αναμόρφωση μέ βάση παρατηρήσεις πού θά προκύψουν ἀπό τήν ἐφαρμογή.
VI. 'Επιστημονικός ἔλεγχος τοῦ προγράμματος κατά Τμήματα ἀνάλογα μέ τή σημασία τους καί τούς προβληματισμούς ἀπό ὄργανα τοῦ ΚΕΜΕ, 'Επιστημονικά 'Ιδρύματα κλπ.

Τό Τμῆμα ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ ὀρθότερος τρόπος γιά τή σύνταξη ἑνός νέου ἀναλυτικοῦ Προγράμματος εἶναι ἡ πρίν ἀπό τή γενική του ἐφαρμογή πειραματική ἐφαρμογή σέ ἕνα ἀντιπροσωπευτικό δεῖγμα σχολείων. 'Επειδή διαπιστώνει ὅτι δέν ὑπάρχουν οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις γιά μιά ἐργασία τοῦ εἴδους αὐτοῦ, υἱοθετεῖ κατ'οἰκονομία

./.

τό πιό πάνω διάγραμμα έργασίας. Γιά τήν κάλυψη τοῦ κενοῦ αὐτοῦ ποῦ δημιουργεῖται ὀργανώνει συμπληρωματική ἐργασία στή τελευταία φάση τοῦ διαγράμματος.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Θεμ. Παρδάλης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 107/1977

Σήμερα, 6 Σεπτεμβρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τού Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών καί Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Προεδρεύοντα τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οί κ.κ. Νικ. Βλοντζίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οί κ.κ. Ίωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν έλαβε μέρος στή συνεδρίαση ό κ. Δημ. Άνδριόπουλος, διότι ήταν άσθενής.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως

Προεργασία γιά τήν έπιλογή διδακτικών βιβλίων γιά χρήση τών σπουδαστών τών Παιδαγωγικών Άκαδημιών καί Σχολών Νηπιαγωγών.

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Προεδρεύων τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης θέτει υπόψη τών μελών τά έγγραφα άριθμ. Φ.514.1/74017/12-7-1977 καί Φ.514.1/94 109/30-8-77 τού Υπουργού Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, πού άναφέρονται στήν έπιλογή διδακτικών βιβλίων γιά τή δωρεάν χορήγησή τους στούς σπουδαστές καί στίς σπουδάστριες τών ΣΕΔΠ.

Τό Τμήμα, ύστερα άπό συζήτηση γιά τόν τρόπο όργανώσεως τής έργα-

σίας τῆς ἐπιλογῆς,

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

κάθε μέλος τοῦ Τμήματος νά ἐρευνήσει τά βιβλία ὡρισμένων κατηγοριῶν γιά νά ἐκφέρει τή γνώμη του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 108/1977

Σήμερα, 7 Σεπτεμβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών καί Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οί κ.κ. Νικ. Ελουτζίδης, Βασ. Κονοδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν έλαβε μέρος στή συνεδρίαση ό κ. Δημ. Ανδριόπουλος, διότι ήταν άσθενής.

Θέμα ήμερήσιας διατάξεως

Προεργασία γιά τήν επιλογή διδακτικών βιβλίων γιά χρήση τών σπουδαστών τών Παιδαγωγικών Ακαδημιών καί Σχολών Νηπιαγωγών.

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται ανταλλαγή απόψεων μέ βάση τά δεδομένα πού έχουν προκύψει από τήν έρευνα τών μελών τού Τμήματος στά βιβλία πού έχουν αναλάβει, χωρίς νά ληφθεί σχετική απόφαση.

Έπειτα από αύτά έληξε ή συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Η Γραμματέας

Εύρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 109/1977

Σήμερα, 8 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στό γραφεῖο τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν προεδρεύοντα τοῦ τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Στή συνεδρία παρέστη καί προήδρευσε αὐτῆς ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλας.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

Ἐπιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά χρήση τῶν σπουδαστῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί τῶν Σχολῶν Νηπιαγωγῶν.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς: 1) Τά ἔγγραφα ἀριθμ. Φ.514.1/74017/ 12-7-1977 καί Φ.514.1/94109/30-8-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη πού ἀναφέρονται τό πρῶτο στήν ἐπιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά τή δωρεάν χορήγησή τους στούς σπουδαστές καί στίς σπουδάστριες τῶν ΣΕΔΠ καί τό δεύτερο στή συμπληρωματική ἀποστολή τοῦ βιβλίου "Νεοελληνική λογοτεχνία" τῆς κ. Μαρίας Μιράσγεζη γιά κρίση , β)τούς

συνοδεύοντες αὐτά πίνακες βιβλίων κατά κατηγορίες, γ) τά ἀποσταλέντα στό ΚΕΜΕ ἀντίτυπα τῶν ἀντιστοίχων συγγραμμάτων καί καλεῖ τά μέλη νά διατυπώσουν τίς γνῶμες τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) Τά ἔγγραφα ἀριθμ. Φ.514.1/74017/12-7-1977 καί Φ.514.1/94109/30-8-77 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) Τό ἄρθρο 23 τοῦ Ν.Δ. 842/71, γ) Τό ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.Δ.1037/71, δ) Τό ἄρθρο 1 παρ. 2 καί τό ἄρθρ. 2 παρ. 5 τοῦ Ν.Δ. 186/1975, ε) Τίς κατά μάθημα ἀπαιτήσεις τοῦ ἰσχύοντος Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Σχολῶν Νηπιαγωγῶν καί ἐξήτασε μέ προσοχή τά διδακτικά βιβλία, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Γνωματεύει νά ἐπιλεγοῦν, ὡς πλέον κατάλληλα, τά περιλαμβανόμενα σ στήν κατάσταση πού ἀκολουθεῖ κατά Σχολές, κατηγορίες, μαθήματα καί ἔτη σπουδῶν βιβλία:

ΚΕΜΕ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΛΕΓΕΝΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Α. ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ

Α. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

1. Κ. Ἀθανασόπουλου , Ὀρθόδοξος Λειτουργική — Β΄ Ἔτος

Β΄. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Μαρίας Μιράσγεζη , Νεοελληνική Λογοτεχνία — Α΄ καί Β΄ Ἔτος
2. Σωκράτη Καραντινοῦ, Σύστημα ἀγωγῆς τοῦ προφορικοῦ λόγου — Α΄ καί Β΄ Ἔτος

Γ΄. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ -ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ἰγνατίου Παπάζογλου, Ἐπίτομη Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ — Α΄ καί Β΄ Ἔτος
2. Γ. Μέγα, Εἰσαγωγή εἰς τήν Λαογραφίαν — Α΄ - Β΄ Ἔτος

Δ. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

1. Π. Μέγα, Μαθηματικά — Α΄καί Β΄ Έτος
2. Ί. Τζιδλη, Γεωμετρία — Α΄καί Β΄ Έτος

Ε. ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

1. Ί. Μπουρούτη, Πειράματα Φυσικῆς καί Χημείας — Α΄ – Β΄ Έτος

ΣΤ. α) ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Ἀντωνίου Τσίριμπα , Γενική Παιδαγωγική — Α΄ Έτος

ΣΤ. β) ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Μ. Γιαννούλη , Εἰσαγωγή στή Γενική Διδακτική — Α΄ Έτος

ΣΤ γ) ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Ἀντ. Ἰσηγόνη , Εἰδική Διδακτική — Α΄ – Β΄ Έτος

Ζ. ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

1. Ἰωαν. Χαραλαμποπούλου, Σωματολογία τοῦ παιδιοῦ — Β΄ Έτος

Η. α) ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Γ. Παπαγεωργίου, Ψυχολογία — Α΄ Έτος

Η. β) ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Σ. Πολίτη, Ψυχολογία ἀναπτυσσομένου ἀνθρώπου — Α΄ Έτος

Η. γ) ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Ε. Κασιώλα, Ψυχολογία τῆς μάθήσεως καί τῆς προσωπικότητος — Β΄ Έτος

Θ. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

1. Ἀντων. Ἰσηγόνη , Μαθήματα Φιλοσοφίας — Α΄ Έτος

ΙΑ. ΤΕΧΝΙΚΑ

1. Κ. Εὐρυγένη , Ἰχνογραφία – Χειροτεχνία — Α΄καί Β΄ Έτος
2. Ί. Καραμπάτη, Προοπτική — Α΄ – Β΄ Έτος

ΙΒ. ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Δ. Πληθάκη, Διδακτική τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί Ἀθλητισμοῦ — Α΄ – Β΄Έτος

ΙΓ. ΜΟΥΣΙΚΑ

1. Α. Καφάσκη - Λάμπρου , Τά πρῶτα μου τραγούδια Α΄- Β΄Ἔτος
2. Μ. Κουτούγκου, Βάσεις γιά τή Μουσική (Α-Β΄τεῦχος) Α΄- Β΄Ἔτος

ΙΔ. ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Π. Τζάκου, Διατροφή καί ὑγεία Α΄- Β΄Ἔτος

ΙΕ. ΥΓΙΕΙΝΗ

1. Δ. Στεφάνου, Σχολική Ὑγιεινή Α΄ Ἔτος

Β. Γιά τίς σχολές Νηπιαγωγῶν

Α. ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ, ΙΔΙΑ ΔΕ ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ

1. Σωκράτη Καραντινοῦ, Σύστημα ἀγωγῆς τοῦ προφορικοῦ λόγου Α΄ Ἔτος

Β. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Ἰωάν. Χαραλαμποπούλου, Γενική Παιδαγωγική Α΄ Ἔτος

Γ. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Μ. Γιαννούλη , Εἰσαγωγή στή Γενική Διδακτική Α΄ Ἔτος

Δ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ,

1. Π. Κυριαζοπούλου-Βαληνάκη, Νηπιαγωγική(Τόμος 1) Α΄ Ἔτος

Ε. ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Εὔας Παντζάρη-Παπανδρέου, Ψυχολογία ἡ ἐπιστήμη τῆς συμπεριφορᾶς Α΄ Ἔτος

ΣΤ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Ε. Στυλιαρᾶ, Ψυχολογία ἀναπτυσσομένου ἀνθρώπου Α΄ Ἔτος

Ζ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΟΣ

1. Ἰ. Χασάπη, Ψυχοπαθολογία τῆς νηπιακῆς ἡλικίας Β΄ Ἔτος

Η. ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ

1. Π. Κυριαζοπούλου - Βαληνάκη , Νηπιαγωγική (Τόμος 3) Α΄ -Β΄Ἔτος

Θ. ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΟΣ

1. Ἰωάν. Χαραλαμποπούλου , Σωματολογία τοῦ παιδιοῦ Α΄ Ἔτος

Ι. ΤΕΧΝΙΚΑ

1. Ν. Τσουκάτου - Κούστα, Αἰσθητική ἀγωγή Α΄- Β΄ Ἔτος

ΙΑ. ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Δ. Πληθάκη, Διδακτική τῆς Φυσικῆς ἀγωγῆς καί ἀθλητισμοῦ Α΄- Β΄ Ἔτος

ΙΒ. ΜΟΥΣΙΚΑ

1. Α. Καφάσκη-Λάμπρου, Τά πρῶτα μου τραγούδια Α΄- Β΄ Ἔτος
2. Μ. Κουτούγκου, Βάσεις γιά τή Μουσική (Α΄-Β΄τεῦχος) Α΄- Β΄ Ἔτος

ΙΓ. ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Π. Τζάκου, Διατροφή καί ὑγεία Α΄- Β΄ Ἔτος

ΙΔ. ΥΓΙΕΙΝΗ

1. Δ. Στεφάνου, Σχολική Ὑγιεινή Β΄ Ἔτος

Τό Τμῆμα δέν προβαίνει στήν ἐπιλογή βιβλίων γιά τά κάτωθι μαθήματα , διότι α) αὐτά πού περιέχονται στήν κατάσταση δέν πληροῦν τίς ἀπαιτούμενες κατά τήν κρίση του προϋποθέσεις γιά ἐπιλογή καί β) τά σχετικά πού κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα στό ἐμπόριο δέν ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος:

1. Κοινωνική καί Πολιτική ἀγωγή
2. Ὀργάνωση καί διοίκηση Ἐκπαιδεύσεως
3. Ξένη γλῶσσα
4. Στοιχεῖα Γεωπονίας καί Γεωργικῆς οἰκονομίας.
5. Θρησκευτική, ἐθνική, κοινωνική καί πολιτική ἀγωγή.
6. Ψυχολογία προσαρμογῆς.
7. Βρεφοκομία-Πρῶτα βοήθειαι.

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Ἡ γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 110/1977

Σήμερα, 9 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Δεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, οἱ κ.κ. Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μυραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως οἱ κ. Ἰωαν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση ὁριστικοῦ σχ. ἐργασίας γιά τή σύνταξη ἑνός νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό Πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση πάνω στό διάγραμμα ἐργασιῶν γιά τή σύνταξη νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Δημοτικῶν σχολείων, πού συνέταξε τό Τμῆμα σέ προηγούμενη συνεδρία του (ἀριθμ. 106/5-9-1977).

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Νά προβεῖ στίς ἑξῆς ἐνέργειες γιά τή θεωρητική θεμελίωση τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος:

α) Ἀνάλυση σκοπῶν Παιδείας (Σύνταγμα) καί εἰδικότερα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Ν. 309/76).

β) Ἐπισήμανση τῶν ἀλλαγῶν πού ἔγιναν στούς παράγοντες πού προσδιορίζουν τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα καί τῶν συνεπειῶν πού προκύπτουν ἀπ' αὐτές μέ σκοπό τόν καθορισμό τῶν γενικῶν ἀρχῶν πού θά διέπουν τό πρόγραμμα.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρβάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐριδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΘΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 111/1977

Σήμερα, 12 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Θεμάτων καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 9, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρόδημη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Πλη. Πλουτζῆς, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Παπαδάκος, Σύμβουλοι Β', Ἀριστ. Βουγιουκας, Γεώργ. Παραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Πλη. Πετρουλάκης, Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΘΕ, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', Ἰωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Βάρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Ἀνάλυση σκοπῶν Παιδείας (Σύνταγμα) καί εἰδικότερα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Ν.309/76).

ΘΕΜΑ 2ο. Ἐπισήμανση τῶν ἀλλαγῶν πού ἔγιναν στούς παράγοντες πού προσδιορίζουν τό ἀναλυτ. πρόγραμμα καί τῶν συνεπειῶν πού προκύπτουν ἀπ'αὐτές μέ σκοπό τόν καθορισμό τῶν γενικῶν ἀρχῶν πού θά διέπουν τό πρόγραμμα.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στην συνέχεια ὁ κ. Πετρουλάκης ἐπισημαίνει τή κατάσταση τῆς Παραπαιδείας πού ὑπάρχει στόν τομέα τῆς Ἐκπ/σεως καί τήν ἀνάγκη νά καταργηθεῖ.

Ὁ κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', ἔχει τή γνώμη ὅτι πρέπει νά γίνει μία ἔρευνα γιά νά διαπιστωθεῖ ἡ ἔκταση τῆς παραπαιδείας στόν τομέα τῆς Ἐκπ/σεως.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος θεωρεῖ σκόπιμο, ἀφοῦ ἐτέθη πρόβλημα παραπαιδείας, νά περιληφθεῖ στό σκοπό τῆς διδ/λίας ἕνα στοιχεῖο πού νά ἐπισημαίνει τήν πραγματικότητα αὐτή.

Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', προτείνει νά ἐξετασθεῖ τό θέμα "παραπαιδεία" μετά ἀπό τήν ὀργάνωση τοῦ ὅλου προγράμματος.

Ὁ κ. Χριστιᾶς πιστεύει ὅτι μιά κατηγορία παιδιῶν ἔχει ἀνάγκη τῆς παραπαιδείας. Ὁ κ. Μελᾶς θεωρεῖ σκόπιμο νά προβλεφθοῦν στό πρόγραμμα καί ἄλλες ὑπηρεσίες (ψυχολόγος κλπ) πού νά βοηθοῦν στό ἔργο αὐτό.

Τέλος ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης κλείνει τή συζήτηση ὡς ἑξῆς:

Ὑπάρχει πρόβλημα παραπαιδείας ἀλλά δέν εἶναι δυνατό νά ἀντιμετωπισθεῖ στή φάση αὐτή τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος. Πιστεύει πώς ἄν γίνει ἕνα καλό πρόγραμμα θά καταργηθεῖ ἔμμεσα καί ἡ παραπαιδεία ἀφοῦ σέ συνδυασμό μέ τήν σωστή ἐκπαίδευση καί ἐπιμόρφωση τῶν δασκάλων θά ἀνέλθει ἡ στάθμη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ὁ κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, ἐπανέρχεται στό θέμα τῆς μεθοδεύσεως τῆς ἐργασίας γιά τή σύνταξη τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος καί προτείνει νά ἀκολουθήσει τό Τμῆμα τόν ἑξῆς σχεδιασμό στήν πρώτη φάση (θεωρητική θεμελίωση τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος).

1) Νά ἐπισημανθοῦν καί νά ἀναγραφοῦν τά στοιχεῖα πού συνθέτουν ἕνα Ἀναλυτ. Πρόγραμμα (π.χ. Σκοπός καί εἰδικοί σκοποί, ἐπιλογή καί ὀργάνωση τῆς διδακτέας ὕλης, τρόπος μαθήσεως καί ὀργάνωση τῆς

διδακτέας ὕλης, τρόπος μαθήσεως καί ὀργάνωση τῆς διδακτικῆς διαδικασίας κ.ἄ).

2)Νά ἐπισημανθοῦν καί νά ἀναγραφοῦν οἱ παράγοντες πού ἐπηρεάζουν τή λήψη ἀποφάσεων σχετικά μέ τά στοιχεῖα πού συνθέτουν τό 'Αναλυτ. Πρόγραμμα (π.χ. ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ-κοινωνιο-οἰκονομικές συνθῆκες, ψυχολογία τοῦ ἀναπτυσσόμενου ἀτόμου, ἡ φύση τῆς γνώσεως, τό περιεχόμενο τῶν ἐπιστημῶν κ.ἄ.).

3) Νά ἐξετασθεῖ κάθε στοιχεῖο τοῦ 'Αναλυτ. Προγράμματος σέ ἀπόλυτο συσχετισμό μέ ὅλους τούς παράγοντες (κριτήρια), πού πιθανόν ἐπηρεάζουν τή λήψη ἀποφάσεων γιά τό συγκεκριμένο αὐτό στοιχεῖο.

4) Νά διατυπωθοῦν οἱ γενικές ἀρχές συντάξεως 'Αναλ. Προγράμματος πού θά προκύψουν ἀπό τήν παραπάνω συνεξέταση τοῦ κάθε στοιχείου μέ τούς ἀντίστοιχους παράγοντες.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος παρατηρεῖ ὅτι τά στοιχεῖα αὐτά ὑπάρχουν στό προγραμματισμό πού ἔχει διατυπώσει καί ἀποφασίσει τό Τμῆμα σέ προηγούμενη συνεδρίαση.

Παρά ταῦτα γιά ἀποσαφήνιση τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ θέματος θεωρεῖ σκόπιμο νά ἀναλυθοῦν εἰδικότερα: α) Τά στοιχεῖα πού συνθέτουν ἕνα ἀναλυτικό πρόγραμμα καί β) νά ταξινομηθοῦν εἰδικότερα οἱ παράγοντες πού προσδιορίζουν τό 'Αναλυτικό πρόγραμμα.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Θεωρεῖ σάν ἀπαραίτητα στοιχεῖα τοῦ προγράμματος τά ἑξῆς:

α) Γενικός σκοπός

β) Προσδιορισμός περιοχῶν μαθήσεως

γ) Εἰδικές ἐπιδιώξεις σέ κάθε περιοχή μαθήσεως

δ)'Επιλογή καί ὀργάνωση τοῦ περιεχομένου μαθήσεως

ε) Διαδικασία μαθήσεως-μεθοδολογία

στ)'Αξιολόγηση.

2) Επισημαίνει τους ακόλουθους βασικούς παράγοντες που προσδιορίζουν το πρόγραμμα και που πρέπει να αναλυθούν εκτενέστερα με σκοπό να καθορισθούν οι επιπτώσεις τους στο πρόγραμμα:

α) Κανονιστικός παράγων
β) Πολιτιστικός παράγων (θρησκευτικός, εθνικός, ηθικός, κοινωνικός ανθρωπιστικός και καλλιτεχνικός).
γ) Περιεχόμενο επιστημών - Τεχνολογία
δ) Ψυχολογικός και παιδαγωγικός παράγων

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Ο Αντ. Βαρδάκης

Η γραμματέας

Ειρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 112/1977

Σήμερα, 13 Σεπτεμβρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ.Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ τῆς Μέσης Εκπαιδεύσεως, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν καθηγητή κ. Ι. Μαρκαντώνη, καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Αθηνῶν.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ιστορία τῆς Μπάλτζας" τοῦ κ. Δ. Καμπασακάλη.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό παιγνίδι τῶν γνώσεων" τοῦ Κων/νου Μακρῆ.

ΘΕΜΑ 4ο. Κρίση τοῦ ἀριθμητηρίου τοῦ δασκάλου κ. Π. Γιαννοπούλου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν κ. Ι. Μαρκαντώνη, καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Αθηνῶν,

'Ο εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος:

α) Τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. 109/6-6-1977 τοῦ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφ. Σχολῆς τοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν κ. 'Ι. Μαρκαντώνη, Δ/ντοῦ τοῦ 'Εργαστηρίου Πειραματικῆς Παιδαγωγικῆς, πρὸς τὸ ΚΕΜΕ μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖ τὴν ἔγκριση χορηγήσεως ἀδείας διεξαγωγῆς ἔρευνας σὲ σπουδαστὲς 'Ανωτέρων Σχολῶν μὲ θέμα τὸν "ἐλεύθερο χρόνο τῶν νέων".

β) Τὸ ἄρθρ. 2, παρ. 2 τοῦ Ν. 186/75 καὶ εἰσηγεῖται τὰ ἑξῆς:

"'Ο καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦΠανεπιστημίου 'Αθηνῶν κ. 'Ι. Μαρκαντώνης, Δ/ντὴς τοῦ 'Εργαστηρίου Πειραματικῆς Παιδαγωγικῆς, ζητεῖ μὲ ἔγγραφό του, τὸ ὁποῖο στέλνει ἀπευθείας στὸ ΚΕΜΕ, νὰ τοῦ χορηγηθεῖ ἄδεια ἐπιδόσεως ἐρωτηματολογίου στοὺς σπουδαστὲς 'Ανωτέρων Σχολῶν καὶ συγκεκριμένα τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν. Τὸ ἔγγραφό του αὐτὸ συνοδεύει ἐρωτηματολόγιο πάνω στὸ ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας ποὺ σκοπεύει νὰ διεξαγάγει μὲ θέμα τὸν "ἐλεύθερο χρόνο τῶν νέων".

'Η ἔρευνα ἐποπτεύεται ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὸ Ε.Ι.Ε γιὰ τὸ χρονικὸ διάστημα 1-6-76 - 1-6-78. 'Η μέθοδος ποὺ θὰ χρησιμοποιηθεῖ εἶναι ἐρωτηματολόγιο ἐπὶ γραπτῶν ἀπαντήσεων, τὸ ὁποῖο, [illegible] θὰ στείλει στὶς Παιδαγωγικὲς 'Ακαδημίες γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ἀτομικὰ ἢ ὁμαδικὰ ἀπὸ τοὺς σπουδαστὲς μὲ τὴν εὐθύνη κάποιου ὑπεύθυνου ἐκεῖ προσώπου, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ προβλέπεται νὰ συμπληρώνεται στὸ ἐρωτηματολόγιο.

Στὸ ἐρωτηματολόγιο αὐτὸ ὑπάρχει μιὰ κατατοπιστικὴ εἰσαγωγὴ μὲ ὁδηγίες γιὰ τὴ συμπλήρωσή του, στὴν ὁποία ἐπισημαίνεται ἡ σημασία τῆς ἔρευνας τοῦ θέματος, στὸ ὁποῖο, ὅπως ἀναφέρεται, ἔχει σημειωθεῖ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὴν αὔξηση τοῦ ἐλεύθερου - ἐκτὸς ἐργασίας- χρόνου καὶ τὴν ἔλλειψη προετοιμασίας ἀντικοκρίσεως στὶς ἀπαιτήσεις αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ἑξῆς κεφάλαια: α) Γενικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐρωτωμένου (ὄχι ὀνο-

μανεπιθύμητο), β) ὁ ἐλεύθερος χρόνος καί τό νόημά του, γ) οἱ ἀσχολίες κατά τόν ἐλεύθερο χρόνο (γενικά), δ) θέματα - ἀπορήματα- ἀναγνώσματα, ε) δραστηριότητες-πρωτοβουλίες καί στ) γενικές ἀξιολογήσεις-προτάσεις.

Ὑπολογίζω τό χρόνο ἀπασχολήσεως τοῦ κάθε σπουδαστοῦ σέ δύο (2) περίπου ὧρες. Ὁ ἴδιος ὁ κ. Μαρκαντώνης δέν ἀναφέρει τίποτε σχετικά ἀπό τυχόν προέρευνά του στό θέμα. Τά ἐπί μέρους θέματα καί ἐρωτήματα εἶναι ἐνδιαφέροντα καί ἀπό τίς ἀπαντήσεις καί τίς τελικές προτάσεις τῶν ἐρωτωμένων νέων θά προκύψουν ἀξιοπρόσεκτες διαπιστώσεις καί ἀπόψεις γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού δημιουργεῖ ὁ ἐλεύθερος χρόνος ἀτομικά καί κοινωνικά.

Μέ βάση τά παραπάνω εἰσηγοῦμαι τήν ἔγκριση τῆς χορηγήσεως ἄδειας στό καθηγητή κ. Μαρκαντώνη γιά διεξαγωγή ἔρευνας στούς σπουδαστές τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 109/C-6-77 τοῦ καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰ. Μαρκαντώνη πρός τό ΚΕΜΕ, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β', καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἐγκρίνει τή χορήγηση ἄδειας στόν κ. Ἰ. Μαρκαντώνη, καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς, γιά τήν ἐπίδοση τοῦ ἐρωτηματολογίου στούς σπουδαστές τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν μέ τήν παράκληση νά ἀποσταλοῦν τά πορίσματα τῶν ἐρευνῶν στό ΚΕΜΕ γιά ἐνημέρωση.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἱστορία τῆς Μπάλτζας" τοῦ κ. Δ. Καμπασακάλη.

Ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος ἀνακοινώνει τό περιεχόμενο τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Δημ. Κουτάλου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό βιβλίο αὐτό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

1.-Σύμφωνα μέ τήν παρ.5 τοῦ ἄρθ.2 τοῦ Ν.186/1975, ἀνάμεσα στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ συγκαταλέγεται καί "....προηγούμενου περί κυκλοφορίας βιβλίων καί βοηθημάτων, ἡ διατύπωσις γνώμης περί τῆς χρησιμοφησος ἤ μή αὐτῶν. Ὁ,τῆ αἰτήσει των,χαρακτηρισμός ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ὡς συγγραφέων ἀξιολόγων μελεφῶν ἤ ἐργασιῶν".

2.-Μέ τήν αἴτησή του ὁ ἐνδιαφερόμενος ζητεῖ ἀπό τό ΥΠΕΠΘ (καί τό ΥΠΕΠΘ ἀπό τό ΚΕΜΕ) νά γνωμοδοτήση γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου του καί νά ἐξετάση τή ὀθνατότητα προμηθείας ἀντιτύπων του γιά τόν ἐμπλουτισμό τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν.

3.-Κατόπιν τούτων καί κατ'ἐφαρμογή τῆς παραπάνω διατάξεως τοῦ Νόμου ἡ εἰσήγηση θά περιορισθῆ στό θέμα τῆς χρησιμότητος ἤ μή τοῦ βιβλίου,γιατί τό δεύτερο σημεῖο τῆς αἰτήσεως εἶναι διοικητικῆς φύσεως καί πρέπει νά ἐξετασθῆ ἀπό τήν ἁρμόδια Διεύθυνση τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου.

Β.-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1.-Τό βιβλίο τυπώθηκε στή θεσσαλονίκη στά 1974 ἀπατελεῖται ἀπό 249 σελίδες σχήματος δου κατανεμημένες α)στόν Πρόλογο(σελ.9-10),β)σέ δυό μέρη,ἀπό τά ὁποῖα τό πρῶτο τιτλοφορεῖται "Ἱστορία τῆς Μπάλτζας"(σελ.11-172) καί τό δεύτερο "Λαογραφικά τῆς Μπάλτζας"(σελ.173-240) καί γ)σέ πίνακες ἰδιωματισμῶν,ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων,βιβλιογραφίας,περιεχομένων καί παροραμάτων (σελ.241-249).-

2.-Ὅπως δείχνουν οἱ παραπάνω τίτλοι,τό πρῶτο μέρος περιγράφει τήν ἱστορία τῆς Μπάλτζας(σημερινοῦ Μελισσοχωρίου) μέ ἐνταγμένα σ'αὐτήν στοιχεῖα ἀπό τή ζωή τοῦ χωριοῦ(θρησκευτική,κοινοτική, οἰκονομική,πνευματική καί γενικώτερα πολιτιστική.Στό δεύτερο μέρος γίνεται λόγος πάλι γιά τή ζωή τοῦ χωριοῦ,θεωρημένη ὅμως ἀπό λαογραφική ἄποφη μέ ἰδαίτερα δοσμένη ἔμφαση στή λαϊκή τέχνη του,στίς συνήθειες καί στίς παραδόσεις του.

3.-Ὁ συγγραφεύς τοῦ βιβλίου εἶναι διδάσκαλος(Διευθυντής) τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Μελισσοχωρίου καί ὑπηρετεῖ σ'αὐτό ἀπό τό ἔτος 1971.-

4.-Ἀναλυτικώτερη παρουσίαση τῶν στοιχείων κάθε μέρους,ἐξ αἰτίας τῆς φύσεως τοῦ ἀντικειμένου,δέν γίνεται στήν παροῦσα παράγραφο.Εἰδικώτερα θά γίνη λόγος στίς ἑπόμενες σέ συνδυασμό μέ τίς κριτικές παρατηρήσεις γιά τήν ἀξιολόγηση τοῦ ἔργου.

Γ.-ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.-Δομή τοῦ ἔργου καί συγγραφική τεχνική.-

α.-Ὁ τίτλος τοῦ ἔργου "Ἱστορία τῆς Μπάλτζας" δικαιώνεται πλήρως ἀπό τή δομή του,τό περιεχόμενό του,καθώς καί ἀπό τό πνεῦμα πού τό διέπει.Ἡ ἱστορική χροιά ἐνυπάρχει ὄχι μόνο στίς παραγράφους ὅπου γίνεται λόγος ἀποκλειστικά γιά τήν ἱστορία τοῦ χωριοῦ(Ι-Χ,σελ.11-84),ἀλλά καί στίς ἄλλες, πού περιγράφουν τή ζωή(θρησκευτική,πνευματική,οἰκονομική κλπ)(ΧΙ-ΧVIII,σελ.85-172) ὄχι μόνο στήν παροῦσα μορφή της, ἀλλά καί στή διαδρομή της,μέσα στό χρόνο:κάθε πτυχή τῆς ζωῆς ἐξετάζεται ἱστορικά σ'ὅσο βάθος ἐπιτρέπουν οἱ πηγές καί ἡ προφορική(ζωντανή,ὅπως τήν ὀνομάζει ὁ συγγραφεύς) παράδοση.-

β.-Ἀπό πρώτη ὄψη,θά μποροῦσε νά πάνη κανείς μιά κριτική παρατήρηση σ'ὅ,τι ἀφορᾶ τό πρῶτο μέρος,τού θά μποροῦσε νά διαιρεθῆ σέ δυό:τό πρῶτο καθαρά ἱστορικό καί τό δεύτερο

μέ τήν περιγραφή τῶν διαφόρων μορφῶν ζωῆς, ὁπότε τά λαογραφικά θά ἀποτελοῦσαν τό τρίτο μέρος." Ὅπως ὅμως ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεύς στή σελ.84, ἡ ἔνταξή των στό ἱστορικό μέρος γίνεται ἐπειδή κατά τήν ἐξέταση των ἀνατρέχει στόν τρόπο διαμορφώσεώς της "στό πέρασμα [illegible] τῶν αἰώνων μέ βάσι τή γραπτή μαρτυρία καί τή ζωντανή παράδοση". Ἐπομένως ἡ ἔνταξη τῆς ὕλης αὐτῆς στό ἱστορικό μέρος δέν ἀποτελεῖ μειονέκτημα.

γ.- Ὁ συγγραφεύς τοῦ βιβλίου, ὅπως ἀναφέρει στόν Πρόλογό του, δέν εἶναι ἱστορικός. Παρά ταῦτα, χαρακτηρίζεται ἀπό διάθεση, ἀλλά καί ἱκανότητα γιά τήν ὅσο γίνεται πιό ἀποτελεσματική διακρίβωση τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας: κατά πρῶτο λόγο χρησιμοποιεῖ συστηματικά κάθε ὑπάρχουσα πηγή (ἡ τούλάχιστο κάθε διαθέσιμη) κι' ὕστερα καταφεύγει στή ζωντανή παράδοση. Ἀπό τή δεύτερη τούτη ἄποψη θάπρεπε νά τονισθῆ ἰδιαίτερα ἡ ἀξία τοῦ ἔργου: φεύγοντας ἀπό τή ζωή κάθε γενιά ἀνθρώπων, πού ἔζησαν τά γεγονότα καί τίς συνήθειες τοῦ χωριοῦ, χάνεται καί κάθε μαρτυρία. Ἐπομένως ἡ συλλογή καί καταγραφή παρόμοιου ὑλικοῦ σέ μονογραφίες, ὅπως αὐτή τοῦ κρινομένου βιβλίου, ἔχει ἰδιαίτερη σημασία.

δ.- Δέν εἶμαι εἰδικός στήν ἱστορία γιά νά ἀποφανθῶ ἄν ἡ βιβλιογραφία πού χρησιμοποιεῖται στό βιβλίο ἐξαντλεῖ τό θέμα. Πιθανόν νά ὑπάρχουν κι' ἄλλες πηγές σέ βιβλιογραφία ἤ σέ ἄλλα ντοκουμέντα, στή δική μας ἤ καί σέ ἄλλη γλῶσσα. Ἐκεῖνο ὅμως πού μπορῶ νά παρατηρήσω, εἶναι ὅτι ἡ ὑπάρχουσα βιβλιογραφία καί τά λοιπά στοιχεῖα χρησιμοποιοῦνται ἐπαρκῶς, ἐπωφελῶς καί μέ ἐντιμότητα, ἔτσι πού ἡ τεχνική τῆς συγγραφῆς νά χαρακτηρίζεται ἀπό ἀρτιότητα. Τήν ἐντύπωση γιά ἐπιστημονική ἀρτιότητα ἐνισχύει ἰδιαίτερα ἡ φροντίδα τοῦ συγγραφέως νά παρουσιάζη μέ σαφήνεια κάθε θέμα, παρέχοντας τίς ἀναγκαῖες πληροφορίες μέ τεκμηρίωση σέ πηγές πού μνημονεύει στή βιβλιογραφία του καί σέ εἰδικούς πίνακες, πού παραθέτει στό τέλος τοῦ βιβλίου. Σάν παράδειγμα ἐπιστημονικῆς εὐσυνειδησίας μπορεῖ νά ἀναφερθῆ ἡ προσπάθεια τοῦ συγγραφέως νά ἐξαντλήση τό θέμα τῆς προελεύσεως τῆς ὀνομασίας τοῦ χωριοῦ "Μπάλτζα" μέ ὅσα μέσα διαθέτει ἡ ἱστορική ἔρευνα (βλ.σελ.10-17).-

2.- Γλῶσσα καί ἐκφραστική τεχνική.-

α.- Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου στή βάση της εἶναι δημοτική. Ὑπάρχουν ὅμως, ἀνάμικτα, καί ἄλλα στοιχεῖα χωρίς, ὡστόσο, νά διαταράσσουν μιά γλωσσική ἰσορροπία, πού ἀποτελεῖ βασικό γνώρισμα τοῦ συγγραφέα. Μέ ἄλλους ὅρους, ἡ χρησιμοποιούμενη γλῶσσα παρουσιάζει μορφή, πού δέν δημιουργεῖ στόν ἀναγνώστη προβλήματα ψυχολογικῆς φύσεως, γιατί τά ἀνοίγματα ἀνάμεσα στή δημοτική γλῶσσα καί στά ἀνάμικτα καθαρολόγα στοιχεῖα οὔτε συχνά εἶναι, μά οὔτε καί μεγάλα ὥστε νά προκαλοῦν ἀντίδραση καί ἀποδοκιμασία.

β.- Κάτι παρόμοιο μπορεῖ νά λεχθῆ καί γιά τήν ἀκριβιλογία στή χρήση καί τήν ἀπόδοση ὅρων καί ἐννοιῶν. Κατά γενικό κανόνα ὁ συγγραφεύς ἀποδίδει σωστά τίς ἔννοιες καί σέβεται τό νόημά των μέ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις (π.χ. στή χρήση τοῦ ὅρου "τοπωνύμια", σελ.13 καί 15,26 κάί 27).-

γ.- Ἡ ἐκφραστική τεχνική τοῦ συγγραφέως ἐκδηλώνεται βασικά αἰτήματα τῆς τεχνικῆς [illegible] τοῦ "γράφειν" σέ τρόπο πού τό κείμενο νά γίνεται εὐχάριστο καί δεκτό ἀπό τόν ἀναγνώστη. Ἄν μάλιστα κατάφερνε νά ἀποφεύγη ἐπαναλήψεις ἰδίων φράσεων προκειμένου νά περιγράφη ὅμοια ἤ παρεμφερῆ θέματα, θάταν καλύτερα καί γιά τόν ἴδιο καί γιά τό βιβλίο του. Παίρνω ἀφορμή ἀπό φαινόμενο πού παρουσιάζεται στίς σελίδες 134 καί 142: "Ἔτσι συνήθιζαν τότε. Τό ἕνα δυνάμωνε τό ἄλλο καί τά δυό τήν πατρίδα" καί κάνω αὐτήν τήν ὑπόδειξη γιά τό καλό τοῦ ἰδίου. Ὡστόσο, τό φαινόμενο αὐτό δέν ἀπαντιέται καί τόσο συχνά καί συνεπῶς δέν ἀναιρεῖ τή θετική ἀξιολόγη τοῦ ἔργου ἀπό τήν εἰδική ἄποψη τῆς ἐκφραστικῆς τεχνικῆς.-

-Θεώρηση πραγματολογική
α.-Συμβολή στήν ἱστορική γνώση.-Εἶναι γεγονός ὅτι κάθε τόπος ἔχει καί τήν ἱστορία του,ἐνταγμένη στά πλαίσια τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους μας.Ὁ ἱστοριοδίφης πού καταπιάνεται μέ τή γενική ἱστορία,ἐξ αἰτίας τοῦ εὔρους τῆς περιοχῆς πού ἔχει νά ἀντιμετωπίση,δέν μπορεῖ νά μή ἀντιπαρέλθη λεπτομέρειες, πού ἀφοροῦν κάθε τόπο.Αὐτά τά κενά,πού ὁμολογουμένως δημιουργοῦν πικρία στούς κατοίκους κάθε μερικῆς περιοχῆς καί πού προβάλλονται σάν παραγνώριση τῆς συμμετοχῆς των στόν κοινό ἀγῶνα τοῦ ἔθνους,ἔρχονται νά συμπληρώσουν ἱστορικές μονογραφίες.Ἕνα τέτοιο προορισμό ἐκπληρώνει καί τό βιβλίο τοῦ κ.Καμπασακάλη.Στοιχεῖα διάσπαρτα σέ συλλογές ντοκουμέντων,σέ ἀρχεῖα ἤ καί σέ βιβλία συστηματικῆς ἱστορίας εἶναι συγκεντρωμένα καί ἀποτελοῦν μιά ἑνότητα πού προβάλλει τή συμβολή τῆς Μπάλτζας στούς ἐθνικούς ἀγῶνες.Ἐκεῖνο δέ πού εἶναι ἄξιο γιά ἰδιαίτερη παρατήρηση καί ἔξαρση,εἶναι ἡ συγκέντρωση πληροφοριῶν ἀπό ζωντανές ἀφηγήσεις προσώπων,πού ἔλαβαν μέρος σ'αὐτούς τούς ἀγῶνες. Πιό συγκεκριμένα,ὁ μακεδονικός ἀνώ καί οἱ νικηφόροι πόλεμοι τοῦ 1912-13 φωτίζονται πιό καλά καί προβάλλουν τή δράση μορφῶν,πού ἀλλοιῶς θά παρέμεναν ὅλοτελα ἤ μερικῶς ἄγνωστες.Δέν πρέπει βέβαια νά παραλειφθῆ ἡ ἰδιαίτερη σημασία τῆς παρούσης μονογραφίας ἀπό φρονηματιστική πλευρά μέ τήν ἐπίδραση πού ἀσκεῖ ἡ γνώση τῆς δράσεως ἐπιφανῶν καί ἀφανῶν μορφῶν τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας:ἡ προβολή "παραδειγμάτων πρός μίμησιν" πού ἐνεργεῖ ὁ συγγραφεύς, νοιοθετώντας την σάν ἐθνικό καθῆκον καί σάν αἴτημα γιά ἀπόδοση δικαιοσύνης,εἶναι κι'αὐτή ἕνα καλό "παράδειγμα πρός μίμησιν" γιά τόν καθένα,πού θάθελε καί θάπρεπε,ἄν μποροῦσε,νά καταπιαστῆ μέ μιά παρόμοια προσπάθεια.

β.-Προβολή τοῦ κοινοτικοῦ πνεύματος καί τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως.-Ἡ διάσωση τῆς ἀδύνατης ταυτότητας καί φυσιογνωμίας τῆς Μπάλτζας μέσ'ἀπό τίς ἐθνικές περιπέτειες καί δοκιμασίες,πού ὀφείλεται κατά βάση στήν ὕπαρξη κοινοτικοῦ πνεύματος πού διατήρησε τήν ἑνότητα τῶν κατοίκων της, εἶναι ἀπό τά ἰδιαίτερα στοιχεῖα πού τονίζονται μέ ἔμφαση στό κρινόμενο βιβλίο.Πράξεις ὑπερβάσεως καί θυσίας ἀτομικῶν συμφερόντων καί ὑπαγωγῆς των στήν ὑπηρεσία τῆς κοινότητος ἐξαίρονται,ἀποτελῶντας κι'ἐδῶ μιά ἰδιάζουσα - ἀλλά καί μέ ἰδιάζουσα σημασία - μορφή "παραδείγματος πρός μίμησιν".Ἡ τέτοια δράση τῶν μελῶν τῆς κοινότητος ἐπειδή ἔχει ἔδαφος κιά τήν ἀνάπτυξή της ὅλο τό εὖρος τῶν μορφῶν ζωῆς,δέν μπορεῖ παρά νά ἔχη ἐπίπτωση στήν πολιτιστική ἀνάπτυξη,πού τονίζεται ἰδιαίτερα στήν παροῦσα μονογραφία.

γ.-Συμβολή στή λαογραφική ἔρευνα.-Ἡ προβολή τῆς ἰδιομορφίας τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς Μπάλτζας τόσο στήν περιοχή τῶν καθημερινῶν ἐνασχολήσεων ὅσο καί στόν τομέα τῶν πίστεων καί τῶν δοξασιῶν πού ἀποτελοῦν παράδοση διατηρημένη ζωντανή μέσα στό χρόνο,ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη μέριμνα τοῦ συγγραφέως.Ἡ διάσωση τέτοιων στοιχείων προσφέρει ἀξιόλογο ὑλικό στή λαογραφική ἔρευνα καί ἀποτελεῖ σημαντική συμβολή στόν ἐμπλουτισμό καί στήν ἀρτίωση τῆς ἐθνικῆς μας λαογραφίας.

Δ.-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μέ βάση ὅσα ἀναπτύχθηκαν στίς προηγούμενες παραγράφους α π ο φ α ί ν ο μ α ι ὅτι τό βιβλίο τοῦτο εἶναι χρήσιμο σέ ἀναγνῶστες κάθε ἡλικίας,ἐπιπέδου μορφώσεως καί ἐπαγγελματικῆς ἐνασχολήσεως καί ὅτι μπορεῖ ἐπάξια νά ἔχη θέση σέ κάθε βιβλιοθήκη,ἀτομική ἤ συλλογική.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψη : α) τό Ἔγγραφο Δρυτρ. Φ.300.7/
1117/20186/28-6-1977 τοῦ Ὑφυπουργοῦ κ. Β. Κοντογιαννοπούλου μέ
τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότησή του βιβλίο α'Ἱστορία
τῆς Παιδείας" τοῦ κ. Δ. Καμπουράκη, ἐκπαιδευτικοῦ, μαζί μέ τήν ὑπό
6-6-1977 ἀξιολόγηση του, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Κουτάλου, Εἰδικοῦ
Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, καί γ) τή σχετική συζήτηση

ἀποφάσισε ὁμοφώνως

Νά ἐκφράσει τό βιβλίο α'Ἱστορία τῆς Παιδείας" τοῦ ἐκπαι-
δευτικοῦ κ. Δ. Καμπουράκη γιά τήν ἐπαιδευτική καί τήν ἐμπλουτισμό
τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν.

ΘΕΜΑ 3ον.....Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό παιγνίδι τῶν γνώσεων"...
τοῦ κ. Κων/νου Μακρῆ.....

Ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος ἀνακοινώνει τό περιεχόμενο τῆς
Εἰσηγήσεως τοῦ κ. Νικ. Πετρουλάκη, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ,
γιά τό θέμα αὐτό.

Ἡ γραμματέας

Δούκ. Παπαναστασίου

'Αφορμή γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἀποτέλεσε ἀσφαλῶς τό "τηλεοπτικό παιγνίδι τῶν γνώσεων" πού παρακολουθοῦν ἁρκετοί στήν τηλεόραση. Αὐτό τό ὁμολογεῖ ἔμμεσα ὁ συγγραφέας στή σελ.6. Καθαρώτερα φαίνεται καί ἀπό τήν παράσταση τοῦ ἐξωφύλλου "μήπως γνωρίζετε ; " μέ τήν ὀθόνη τῆς τηλεοράσεως.

Τό σχολεῖο βέβαια δέν ἔχει ἀποστολή νά ἐξυπηρετήσει τούς σκοπούς τοῦ παιγνιδιοῦ αὐτοῦ καί νά μοιράσει ὥρα στά παιδιά πού θά βροῦν τίς πιό πολλές σωστές ἀπαντήσεις. Οὔτε ὅμως καί νά ἱκανοποιήσει τή φιλαρέσκεια τῶν γονέων, δασκάλων καί 'επιθεωρητῶν, ὅταν βλέπουν τά παιδιά τους νά ἀπαντοῦν "γεράκι" στις ἐρωτήσεις πού θά τῶν ὑποβάλλονται. Τό σχολεῖο δέν εἶναι ἐξεταστικό κέντρο, ἀλλά πεδίο δημιουργικῆς δραστηριότητας καί δημιουργικῆς νοητικῆς ἀφομοιώσεως. 'Η σχολική μάθηση δέν εἶναι μιᾶ ἁπλῆ μετάδοση καί ἀπομνημόνευση, πού στηρίζεται μόνο στή μνήμη, ἀλλά μιά ζωντανή διαδικασία, πού θέτει σ' ἐνέργεια ὅλο τό ψυχισμό τοῦ παιδιοῦ καί στηρίζεται στή δυναμική πού δημιουργεῖται μέσα στό χῶρο τῆς τάξεως ἤ στις σχέσεις δασκάλου καί μαθητῆ.

Τό βιβλίο τοῦ κ.Μακρῆ ἔχει δύο προλόγους. 'Ο πρῶτος ἀπευθύνεται στόν μαθητή: Ἐδῶ ὁ συγγραφέας ὑπόσχεται στό μαθητή πῶς μέ τή χρήση τοῦ βιβλίου του θά μάθει περισσότερα "μέ λιγώτερο κόπο" 'Ο ἐνήλικος ἀναγνώστης ξεφυλλίζοντας τό βιβλίο δέν βρίσκει ἀπάντηση στήν ἀπορία "πῶς θά μάθει ὁ μαθητής τόν ὄγκο αὐτό τῶν γνώσεων μέ "λιγότερο" κόπο. Οὔτε ἐξηγεῖται ὁ "προβληματισμός καί ἡ περιέργεια" γιά τήν ὁποία συνέχεια γίνεται λόγος. 'Ο συγγραφέας ~~ἀκόμα~~ ζητεῖ ἀπό τό μαθητή "προσπάθησε νά θυμηθεῖς"! Καί βέβαια μόνο ἡ μνήμη θά ἐπιστρατευθεῖ γιά τήν ἐπιτυχία στό "τηλεοπτικό παιγνίδι τῶν ἐρωτήσεων".

'Ο δεύτερος πρόλογος ἀπευθύνεται στούς συναδέλφους (ἐκπαιδευτικούς) καί τούς γονεῖς. Κάνει λόγο γιά τις ἐρωτήσεις καί ὑποστηρίζει πῶς "τό σχολεῖο ἔχει καθῆκον νά ἐνισχύη τήν ἔφεση γιά γνώση πού ὑπάρχει στήν ἀνθρώπινη φύση καί εἶναι ἡ βάση γιά τή συζήτηση τῆς ἀλήθειας". Κάνει ἐπίσης λόγο γιά τόν ἐλεύθερο διάλογο, τήν ἀξία τῶν ἐρωτήσεων καί τονίζει πῶς ὁ μαθητής πρέπει νά ἔχει "ἐντεταμένες ὅλες του τις δυνάμεις". Τέλος ἀναφέρει πῶς "Στό σύνολόν των οἱ ἀπαντήσεις μας ἀπαιτοῦν κρίση, συλλογισμό, ἐξαγωγή συμπερασμάτων (Τί, ποῦ, ποιός, πότε, πῶς γιατί ;)".

'Ορισμένα πού λέγονται θεωρητικά στόν πρόλογό του πρός τούς γονεῖς καί δασκάλους εἶναι σωστά. "Ομως στή συνέχεια ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου διαψεύδει τό συγγραφέα. Τό σύνολο τῶν ἐρωτήσεων πλήν μιᾶς δεκάδος ἀπευθύνεται στή μνήμη τῶν παιδιῶν.

Είναι δηλ."κλειστές" ερωτήσεις,εξεταστικού τύπου.Η απάντηση γι' αυτές είναι μία καί μόνη καί μπορεί νά γίνει μέ λίγες λέξεις.Μέ τίς ερωτήσεις αυτές ό δάσκαλος γίνεται αντίδικος μέ τό μαθητή,ή αΐθουσα διδασκαλίας έχει μεταβληθεί σέ εξεταστικό κέντρο,δέν καλλιεργείται τό σύνολο των νοητικών δυνάμεων των μαθητών.Η εμπέδωση των διδαχθέντων καί ή αξιολόγηση της εργασίας μόνο σ'ένα βαθμό πετυχαίνεται μέ τίς εξεταστικές ερωτήσεις.

Από τό βιβλίο του κ. Μακρή λείπουν τελείως οί λεγόμενες"παιδαγωγικές"ερωτήσεις .Οί ερωτήσεις αυτές είναι"ανοικτές"(ή απάντηση δηλ. δέν μπορεί νά προβλεφθεί έξ ολοκλήρου)"κεντρίζουν"τή σκέψη των μαθητών ζητούν έκφραση σέ συνεχή λόγο,είναι διερευνητικές ,ερωτήσεις κατανοήσεως,ερωτήσεις πού καλλιεργούν τήν κρίση,ερωτήσεις εφαρμογής,αναλύσεως συνθέσεως,αξιολογήσεως(κατά σύστημα ΜΠΛΟΥΜ),ερωτήσεις επεξηγήσεως, είκασίας,αξιολογήσεως,μεταφράσεως (κατά σύστημα GUSZAK),ερωτήσεις κρίσεως,δημιουργικής σκέψεως,αξιολογήσεως (κατά σύστημα ASKNER),ερωτήσεις του αφηρημένου καί του δημιουργικού (κατά σύστημα CARNER).Οί ερωτήσεις αυτές καλλιεργούν τήν αποκλίνουσα σκέψη καί δόηγούν στήν ανακάλυψη νέων γνώσεων.Τό γνωστό χρησιμοποιείται γιά τήν παραπέρα διανοητική εργασία των μαθητών. Οί γνώσεις βέβαια αποτελούν τή βάση καί τήν προϋπόθεση γιά τίς παραπέρα διαδικασίες.Από πολύ νωρίς οί μαθητές μέ βάση τίς γνώσεις πού έχουν καί μέ όργανο τίς γνώσεις αυτές θά δόηγηθούν στήν έρευνα γιά τή σπουδή της δομής των πραγμάτων(εντοπισμό αιτιωδών σχέσεων) γιά επαγωγική εργασία,γιά αναλυτική καί δημιουργική σκέψη, γιά απαγωγική εργασία καί γιά τήν καλλιέργεια της συγκλίνουσας καί αποκλίνουσας νοήσεως.Οί παιδαγωγικές-διερευνητικές ερωτήσεις πολύ θά βοηθήσουν.Οί ερωτήσεις αυτές αρχίζουν μέ τίς φράσεις:" Γιατί", "Πές λές έσύ γι'αυτό", Σύγκρινε"," Σχολίασε","Χαρακτήρισε", Τί θά κανες έσύ" "Τί έννοείς άκριβώς","Μπορείς νά έξηγήσεις περισσότερο", "Τί θά ύπεστήριζε ένα πού έχει διαφορετική γνώμη", "Μόνο αυτό ύπάρχει ; " "Συμφωνεί μέ τή γνώμη του συμμαθητή σου ; Γιατί ; " κλπ κλπ. Μέ τούς τύπους της ερωτήσεως αυτής ό δάσκαλος ζητεί περισσότερες έξηγήσεις,προβληματίζει τούς μαθητές,επαναφέρει τήν έρώτηση,παροτρύνει τούς μαθητές καί έμπλέκει άλλους μαθητές στή συζήτηση.

Τό βιβλίο του κ.Μακρή δέν έχει ούτε μία έρώτηση πού νά απευθύνεται στήν κρίση, νά δόηγεί σέ έρευνα καί εντοπισμό αιτιωδών σχέσεων,νά καλλιεργεί τή συγκλίνουσακαί αποκλίνουσα νόηση καί γενικώς νά δίνει δυνατότητα στό μαθητή νά ξεφύγει από τά "γεγονότα"καί τό λοιπό αυτηρό περιεχόμενο της μνήμης . Οί ερωτήσεις του κ.Μακρή θά θεωρούν άριστο τό μαθητή έκείνο πού θά καταπλήξει μέ τό"μνημονικό" του.Αύτές δέν ήταν καί τό ιδανικό του παλιού σχολείου;" Νά μάθει τό παιδί όσα μπορεί περισσότερα";'Ανεξάρτητα από τό γεγονός πώς ό μαθητής ύστερα από πολύ χρόνο ξεχνούσε τό"θησαυρό των γνώσεων αυτών".

Ὁ κ.Μακρῆς πιστεύει ἀκόμη εἰς τόν δασκαλοκεντρικόν τύπον τοῦ σχο-
είου,ὅπου ἡ διδακτική μέθοδος στηρίζεται ἀποκλειστικά καί μόνο στίς
ώσεις πού ἔχει καί στίς πρωτοβουλίες πού δημιουργεῖ ὁ δάσκαλος.Οἱ
ώ σεις αὐτές εἶναι στό ἐπίπεδο πού καθορίζει ὁ δάσκαλος.Τό σχολεῖο
μερα δέν εἶναι δασκαλοκεντρικό,οὔτε ὅμως καί παιδοκεντρικό,γιατί τόν
ρριο ρόλο ἐξ τόν παίξει ὁ μαθητής.Ὁ δάσκαλος δέν ἀποσύρεται ἀπό τήν
ξη ,γιά νά ἐνοῦνται ἄνετα οἱ μαθητές,ἀνεξάρτητα ἄν φέρνουν ἤ δέν
ρνουν ἀποτελέσματα (τύπος προχωρημένος ἀλληλοδιδακτικῆς,ἤ τύπος
ευθέρου ἤ ἀνοικτοῦ (OPEN) σχολείου.Σήμερα πιστεύομε στή συμμετοχική
ρφή ἐργασίας.Δάσκαλος καί μαθητές ἀπό κοινοῦ,ἄλλοτε μέ πρωτοβουλία
ῦ μαθητῆ,ἄλλοτε μέ πρωτοβουλία τοῦ δασκάλου,προβάλλουν δρισμένα προ-
ήματα ἤ θέματα πού ἔχουν ὅμως οὐσιαστική σημασία γιά τό μαθητή καί
ν περιοχή τῆς γνώσης,μέ τήν ὁποία ἀσχολεῖται ἡ τάξη"(Βλ.Χ.Φράγκου
μοσιεύματα παιδαγωγικοῦ ἐργαστηρίου Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων 1976-77)

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω νομίζω πώς φαίνεται τό ἀντιπαιδαγωγικό πνεῦ
τοῦ βιβλίου"Τό παιχνίδι τῶν γνώσεων". Λυποῦμαι γιατί ὁ συγγραφέας
ῦ βιβλίου εἶναι Ἐπιθεωρητής Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.Ὡς ἐκφραστής
ῦ πνεύματος τοῦ βιβλίου αὐτοῦ θά ὑποχρεώνει ἀσφαλῶς τούς διδασκάλους
υ νά ἀσκοῦν ἀποκλειστικῶς καί μόνον τή μνήμη τῶν μαθητῶν τους, νά
ιζητοῦν τά ἀναρίθμητα πρόσωπα,γεγονότα,πράγματα καί φαινόμενα τῆς
δακτέας ὕλης,νά σταματοῦν στό νεκρό ὑλικό,χωρίς νά δίνουν στά παιδιά
ς τήν παραμικρή δυνατότητα γιά μιά ὀρθή διαδικασία μαθήσεως.Πῶς
μάθουν τά παιδιά ν'ἀναλύπτουν τό νέον ; Πῶς θά μάθουν ν'ἀναζητοῦν
κρύπτεται πίσω ἀπό τά πράγματα ; Πῶς θά ἔχουν τήν"πονηρή ὑποψία"
ἐ τήν ὁποία τόσο γίνεται λόγος; (BRUNER).

Δέν προχωρῶ στήν ἀπαρίθμηση σφαλμάτων (π.χ. ἐσφαλμένες ἀπαντήσεις
.II2 ἀριθ.46,47,σελ.II5 ἀριθ,87,σελ.II4 ἀριθ.65),οὔτε στό πλῆθος
ὀνομάτων,χρονολογιῶν κλπ,τάς ὁποίας ὁ συγγραφεύς ὑποσχέτάι ν'ἀγνο-
ει,τονίζω ὅμως τό πρόχειρον τῆς συντάξεως τῶν ἐρωτήσεων."Οπως εἶναι
ρστόν οἱ ἐρωτήσεις αὐτές πρέπει ν'ἀντιπροσωπεύουν τίς δυνατότητες κάθε
μαθητῶν μιᾶς ὁρισμένης ἡλικίας. Εἶναι βέβαιον ὅτι συμβαίνει κάτι
οιο; Ἡ Πειραματική Ψυχολογία καί ἡ Πειραματική Παιδαγωγική ὁρίζουν
τρόπο συντάξεως τέτοιων ἐρωτήσεων (τέστ ἐπιτεύξεων-ACHIVEMENT TEST)
μακρά διαδικασία,ἡ στατιστική ἐπεξεργασία,ἡ δοκιμασία,ἡ ἀξιολόγηση,
αι κάτι τό ἄγνωστον γιά τό συγγράφεα καί συντάκτη τῶν ἐρωτήσεων.

Γιά ὅλα αὐτά δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ θετικά γιά τό βιβλίο τοῦ κ.Μακρῆ
ναντίον τό θεωρῶ ἐπικίνδυνο στά χέρια γονέων καί δασκάλων,γιατί τά
διά θά βρεθοῦν ἀνάμεσα στό σφυρί καί στό ἄμόνι στήν προσπάθειά τους
πομνημονεύσουν τίς 1947 ἀπαντήσεις,χωρίς νά ἔχουν τό παραμικρό
,ὅπου οἱ γνώσεις τους δέν θ'ἀξιοποιηθοῦν ποτέ ἀπό τό δάσκαλό τους

Σε συνέχεια, όπως έλαβε γνώση η α) το έγγραφο αριθμ. Φ.300.71/
109/50551/28-6-1977 του κ. Υφυπουργού Εθν. Παιδείας με το οποίο
διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το βιβλίο "Το παιγνίδι των
γνώσεων" του κ. Κων/νου Καμπή μαζί με την από 11-5-1977 αίτησή του,
β) την εισήγηση του κ. Π. Πετσουλάκη, Ειδικού Συμβούλου του ΚΕΜΕ,
και γ) τα σχετικά συμβάντα

Αποφασίζουμε ομοφώνως

Δεν κρίνεται σκόπιμο το βιβλίο "Το παιγνίδι των γνώσεων" του
κ. Κων/νου Καμπή για τους μαθητές, διότι το σύνολο των ερωτήσεων,
εκτός από μία δεκάδα, απευθύνεται στη μνήμη των παιδιών και δεν
προάγεται: δημιουργικές τους δυνάμεις, πράγμα που δεν συμβιβάζεται
με τις σύγχρονες ψυχολογικές και παιδαγωγικές θέσεις.

ΘΥΡΑ 4ο. Κοίση του Δημοτικού Σχολείου Δασκάλου Κ. Π. Γιαννοπούλου.

Η γραμματέας του Τμήματος ανακοινώνει το περιεχόμενο της
Εισηγήσεως του κ. Δημ. Κουτάλου, Ειδικού Συμβούλου του ΚΕΜΕ,
αυτό:

Το μαθητές

Δημ. Κουτσουλάκου

Α'.-ΓΕΝΙΚΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ι.-Σύμφωνα μέ τό άρθ.2,παρ.5 τού Ν.186/1975,άνάμεσα στίς άρμοδιότητες τού ΚΕΜΕ συγκαταλέγεται καί "....προκειμένου περί κυκλοφορίας βιβλίων καί βοηθημάτων,ή διατύπωσις γνώμης περί τῆς χρησιμότητος ἤ μή αὐτῶν. Ο,τῆ αἰτήσει των,χαρακτηρισμός ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ὡς συγγραφέων ἀξιολόγων μελετῶν ἤ ἐργασιῶν."

2.-Μέ τήν αἴτησή του ὁ ἐνδιαφερόμενος ζητεῖ ἀπό τό ΥΠΕΠΘ(καί τό ΥΠΕΠΘ ἀπό τό ΚΕΜΕ) νά διατυπώση τή γνώμη του γιά τήν καταλληλότητα τοῦ 'Αριθμητηρίου του "προκειμένου νά τεθεῖ σέ κυκλοφορία καί νά χρησιμοποιηθεῖ ἀπό τούς μαθητές τῆς Α'Τάξης Δημ.Σχολείων σάν εὔχρηστο ἀτομικό ἐποπτικό μέσον γιά τήν πρώτη 'Αριθμηση" (ἡ ὑπογράμμιση εἶναι τοῦ συντάκτου τῆς αἰτήσεως).

3.-Κατ'ἐφαρμογή τῆς παραπάνω διατάξεως τοῦ Νόμου,ἡ εἰσήγηση θά ἀναφερθῆ στήν καταλληλότητα ἤ μή τοῦ βοηθήματος τούτου.-

Β'.-ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΗΤΗΡΙΟΥ

Τό 'Αριθμητήριο τοῦ κ.Π.Γιαννοπούλου ἀποτελεῖται ἀπό τέσσερες πίνακες πράξεων στούς ἀριθμούς Ι-20,τυπωμένους ἀνά δύο σέ δυό ὄψεις χαρτονίου διαστάσεων 32 Χ 47 ἑκατ.Στή μιά ὄψη εἶναι πράξεις προσθέσεως καί ἀφαιρέσεως καί στήν ἄλλη,πολλαπλασιασμοῦ καί διαιρέσεως.Σ'ὅλες τίς πράξεις ὑπάρχουν σχηματικές παραστάσεις ἀποτελούμενες ἀπό κυκλίσκους ἐνωμένους μέ γραμμές συνεχεῖς προκειμένου γιά τήν πρόσθεση,τόν πολλαπλασιασμό καί τή διαίρεση καί διακεκομμένες σ'ἕνα μόνο σημεῖο προκειμένου γιά τήν ἀφαίρεση.Στήν πρόσθεση καί στήν ἀφαίρεση οἱ σχηματικές παραστάσεις εἶναι ζδιες καί ἐπαναλαμβάνονται στήν ἀφαίρεση μέ τή διακοπή μιᾶς γραμμῆς στό ἐπίμαχο κάθε φορά σημεῖο,ἐνῶ στόν πολλαπλασιασμό καί τή διαίρεση εἶναι πάλι ζδιες χωρίς βεβαίως νά ἐπαναλαμβάνονται;σέ κάθε παράσταση σημειώνονται οἱ ἀντίστροφες πράξεις τῶν ἀριθμῶν(π.χ.2Χ1 = 2 ,2 : 2 = 1 κλπ.). Ἡ ἕνωση τῶν κυκλίσκων μέ γραμμές συντελεῖ,στίς πλεῖστες τῶν περιπτώσεων,στή δημιουργία κανονικῶν γεωμετρικῶν σχημάτων(τριγώνων,ὀρθογωνίων παραλληλογράμμων,τραπεζίων καί πολυγώνων) ἤ καί λοιπῶν παραστάσεων(π.χ.διαγωνίων χιαστί κλπ).Οἱ σχηματικές παραστάσεις τῆς προσθέσεως,τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καί τῆς διαιρέσεως εἶναι τυπωμένες μέ κόκκινο χρῶμα,ἐνῶ τῆς ἀφαιρέσεως μέ πράσινο.Οἱ ἀριθμοί ὅλων τῶν πράξεων εἶναι σέ λευκό χρῶμα, ἐνταγμένοι σέ ἔγχρωμα πλαίσια μέ χρῶμα κόκκινο γιά τήν πρόσθεση καί πράσινο γιά τίς ἄλλες πράξεις.-Τέλος,στή μιά ὄψη τοῦ χαρτονίου εἶναι τυπωμένη,μέσα σέ μαῦρο διπλό πλαίσιο,ἡ ἔνδειξη

ΑΡΙΘΜΗΤΗΡΙΟ
Α'ΤΑΞΗ ΔΗΜ.

Γ'.-ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ι.-Τό 'Αριθμητήριο τοῦ κ.Π.Γιαννοπούλου ἀποτελεῖ συμπαθῆ περίπτωση μιᾶς φιλότιμης προσπάθειας γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν μαθητῶν τῆς Α'Τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων γιά τήν ἐκμάθηση τῶν πρώτων 20 ἀριθμῶν καί τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων πάνω σ'αὐτούς τούς ἀριθμούς.Πολύ φοβοῦμαι ὅμως ὅτι,γιά τούς λόγους τοῦ ἀκολουθοῦν πιό κάτω,ἡ ἐνέργεια αὐτή τοῦ συντάκτου τῶν πινάκων παραμένει ἁπλῶς στά πλαίσια μιᾶς εὐγενοῦς προσπαθείας χωρίς τό ἀπαραίτητο ἀντίκρυσμα στήν περιοχή τῆς πραγματώσεως τῶν σκοπῶν πού ἐπιδιώκει.Οἱ λόγοι αὐτοί εἶναι ἀφ'ἑνός ἐγγενεῖς,ἀναγόμενοι

στόν τύπο 'Αριθμητηρίου ὡς βοηθητικοῦ μέσου γιά τή διδασκαλία τῆς πρώτης ἀριθμήσεως (ἐξ ἀξίας τῆς στατικῆς του μορφῆς) καί ἀφ' ἑτέρου περιπτωσιακά, ἀναγόμενοι στήν ὑφή καί τή σύνθεση τῶν πινάκων, ὅπως παρουσιάζονται στή συγκεκριμένη περίπτωση τοῦ 'Αριθμητηρίου τοῦ κ.Π.Γιαννακόπουλου. Οἱ πρῶτοι εἶναι θεωρητικῆς φύσεως, ἐνῶ οἱ δεύτεροι πρακτικῆς καί τεχνικῆς φύσεως.

2.-α.- Ἐγγενεῖς λόγοι.

αα.- Εἶναι γνωστό ὅτι σκοπός ὅπου ἀποβλέπει ἡ διδασκαλία τῆς 'Αριθμητικῆς, εἶναι ἡ διαμόρφωση τῆς ἀριθμητικῆς-μαθηματικῆς σκέψεως καί ὄχι ἡ μηχανική ἐκμάθηση τυπικῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων. Ἡ Ψυχολογία τοῦ Παιδιοῦ καί ἰδιαίτερα ἡ γενετική θεωρία γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς νοημοσύνης διδάσκει ὅτι ἐκεῖνο πού προέχει στήν ἀριθμητική σκέψη, εἶναι ἡ σύλληψη σχέσεων μεταξύ ἀριθμῶν, πού παρασταίνουν μ' ἕναν ὁρισμένο συμβολισμό ἀντίστοιχες σχέσεις μεταξύ πραγμάτων. Ἐπομένως σέ κάθε διδακτική μέθοδο - ἄρα καί στά χρησιμοποιούμενα βοηθητικά μέσα - ἐπιβάλλεται ὡς αἴτημα ἡ προσαρμογή πρός τό νόημα τῶν ἀριθμητικῶν σχέσεων· ἡ δυναμική των ὑφή καί ἡ διαλεκτική των χροιά ἐπιβάλλουν μιάν ἐνεργοποίηση τοῦ μαθητοῦ ἔτσι ὥστε νά ἐπιτύχη τή διείσδυση μέσα στό πλέγμα των, τήν κατανόηση καί ἀφομοίωσή των σέ πρώτη φάση καί τή χρησιμοποίησή των κατόπιν γιά τήν ἀντιμετώπιση μαθηματικῶν παραστάσεων καί τήν ἐπίλυση μαθηματικῶν προβλημάτων. Γνωστή εἶναι ἡ ἀρχή, πού ἰσχύει σ' αὐτόν τόν τομέα: προέχει ἡ κατανόηση, ἡ δέ μάθηση ἀκολουθεῖ σάν φυσική της συνέπεια. Ὅταν, λοιπόν, ἕνα βοηθητικό μέσο, ὅπως καί τό ὑπό κρίσιν 'Αριθμητήριο, πασάχη, ἔστω καί μέ σχηματικές παραστάσεις, ἕτοιμο τό ἀποτέλεσμα τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων, εἶναι φανερό ὅτι βρίσκεται σέ πλήρη ἀντίθεση πρός τά διδάγματα τῆς ἐπιστήμης τοῦ παιδιοῦ.

ββ.- Ἡ Γενετική Ψυχολογία τοῦ PIAGET ἐπιμένει ἰδιαίτερα στήν ἐνεργηματική μορφή τῶν διαδικασιῶν μέ τίς ὁποῖες ἀποκτῶνται οἱ μαθηματικές ἔννοιες καί οἱ μαθηματικές σχέσεις. Στόν τομέα τῆς μαθησιακῆς πρακτικῆς αὐτό ἐπιφέρει σάν συνέπεια τήν ἀνάληψη πρωτοβουλίας ἀπό τό μαθητή γιά αὐτενεργό δράση προκειμένου νά περάση φυσιολογικά τίς βαθμίδες ἀναπτύξεως τῆς μαθηματικῆς σκέψεως ἀπό τήν ὑλική, στήν ἀρχή, ἐνέργεια ἐπί αἰσθησιο-κινητικοῦ πεδίου σφῆν ἐσωτερικοποίησή της κατόπιν καί στήν ὅλο καί σέ ἀνώτερο ἐπίπεδο λογικοποίηση, τυπικοποίηση καί συμβολική της ἔκφραση. Τό αἴτημα αὐτό γιά πρωτοβουλία καί αὐτενεργό δράση δέν μπορεῖ νά ἱκανοποιήση κανένα βοηθητικό μέσο καί συνεπῶς κανένα ἀριθμητήριο στατικοῦ τύπου, γιατί δέν προβληματίζει τό παιδί γιά τήν ἀναζήτηση σχέσεων, ἀφοῦ τίς παρέχει τό ἴδιο ἕτοιμες καί σχηματικά καί ἀριθμητικά. Πίνακες καί σχηματικές παραστάσεις - καί μάλιστα καμωμένες ἀπό τό ἴδιο τό παιδί - πρέπει νά νοοῦνται σάν τέρμα πορείας κι' ὄχι σάν ἀφετηρία. Αὐτό τό ἐγγενές μειονέκτημα χαρακτηρίζει καί τό ὑπό κρίσιν 'Αριθμητήριο, πού ἀποτελεῖ μερική περίπτωση γενικωτέρου τυπικοῦ φαινομένου. Καί γιά νά προληφθῆ κάθε ἀντίρρηση πάνω σ' αὐτό τό σημεῖο, πρέπει νά τονισθῆ ὅτι δέν εἶναι ἡ σχηματική παράσταση, καθ' ἑαυτήν, αἰτία τοῦ μειονεκτήματος, ἀλλά ἡ στατική της μορφή. Ἔτσι, στή σχηματική παράσταση στηρίζεται ἡ σύγχρονη μέθοδος διδασκαλίας τῆς 'Αριθμητικῆς μέ τά κινούμενα σχέδια, τά μαθηματικά ρόλια κλπ., ἐνῶ τό σχῆμα προσαρμόζεται πλήρως πρός τή δυναμική τῶν ἀριθμητικῶν σχέσεων καί πρός τήν ἀντίστοιχη

γιά ἐνεργό συμμετοχή καί παρακολούθησή του ἀπό τούς διδα-
σκομένους, ἀλλά δέ [illegible] καί γιά τήν ἐπέμβασή των
στή διεύρθωση καί διακύμανση τῶν μαθηματικῶν δεδομένων. Ἀκρι-
βῶς σ'αὐτό συνίσταται καί τό βασικό πλεονέκτημα τοῦ παρα-
δοσιακοῦ ἀριθμητηρίου (ἴδίως ὑπό τή σύγχρονη μορφή ὡς
ἀτομικοῦ καί εὐκολομεταχείριστου παιγνιδιοῦ), πού παρέχει
στό παιδί κάθε εὐχέρεια γιά δραστηριότητα ἐπωφελῆ γιά τήν
πνευματική του ἀνάπτυξη καί τή μαθηματική του συγκρότηση.

γγ.-Ἡ χρήση πινάκων στατικοῦ τύπου ὡς βασικοῦ μέσου ἐκμαθή-
σεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων, δδηγεῖ σέ
τυφλό ἐμπειρισμό καί καλλιεργεῖ τή μηχανική μνήμη: ἀπό τή
διδακτική αὐτή ἐνέργεια λείπει τό φυσιολογικό ὑπόβαθρο, πού
συνίσταται στήν κατανόηση τῶν μαθηματικῶν καταστάσεων καί
στήν ἐπίλυση τῶν δυσχερειῶν μέ βάση τόν ἔστω καί ὑποτυ-
πώδη στήν ἀρχή, αὐξανόμενο ὅμως καί ἐνισχυόμενο βαθμιαίως
μαθηματικό ἐξοπλισμό τοῦ παιδιοῦ. Ψυχόν προβαλλόμενος λόγος
ὅτι ἀριθμητήριο τύπου παρθενῶνου μέ τό ὑπό κρίσιν θά μπο-
ροῦσε νά χρησιμεύσῃ ὡς μέσο ἐπαληθεύσεως τῶν τελουμένων
ἀπό τά παιδιά πράξεων, θά μέ εὔρισκε σύμφωνο, ἄν ὑπῆρχε ἡ
διασφάλιση ὅτι πραγματικά θά χρησίμευε γι'αὐτόν τό σκοπό
μόνο. Ποιός ὅμως μᾶς ἐμποδίζει νά σκεφθοῦμε ὅτι τό παιδί,
κινούμενο καί λίγο ἀπό τό νόημα τῆς "ἴσσονος προσπαθείας",
δέν θά τό χρησιμοποιοῦσε ἔχ. ἁπλῶς μέ τήν πρώτη δυσκολία,
ἀλλά καί πρωτοῦ ἀκόμη ἀρχίσῃ νά καταβάλλῃ τήν παραμικρή
προσπάθεια; τό παιδί γιά τήν ἀνάπτυξή του ἔχει ἀνάγκη
ἀπό δράση: ὁ καιρός πού θά χρειασθῇ νά χρησιμοποιήσῃ τέ-
τοιου εἴδους μέσα κι'ἄλλα ἀνώτερα, ἀποτελεσματικώτερα
(π.χ. ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές κλπ) γιά οἰκονομία χρόνου
καί κόπου, ἔρχεται ἀργότερα.

β.-Περιπτωσιακοί λόγοι

αα.-Τό ὑπό κρίσιν ἀριθμητήριο χαρακτηρίζεται ἀπό τόν δημιουρ-
γό του ὡς ἐποπτικό μέσο. Στήν κυριολεξία δέν πρόκειται γιά
ἐποπτικό μέσο, ἀλλά γενικώτερα γιά βοηθητικό. Δέν εἶναι
ἐποπτικό μέσο, γιατί τά εἰκονιζόμενα σχέδια δέν ἀντιστοι-
χοῦν σέ συγκεκριμένα ἀντικείμενα, ἀλλά σέ τυποποιημένους
κυκλίσκους, πού ἡ χρεία των εἶναι πιό πολύ τυπική-ἡμισυμβο-
λική καί λιγότερο πραγματολογική-ἐποπτική. Ὁ χαρακτηρι-
σμός αὐτός ἀποτρέπει ἀπό συνήθως παρατηρούμενη σύγχυση
στίς σχετικές ἔννοιες, ὅπου γιά ἐποπτικό μέσο περνάει τό
κάθε τί τοῦ χρησιμοποιεῖται στή διδασκαλία, ἀρκεῖ νά μή
εἶναι σκέτος λόγος τοῦ διδάσκοντος;

ββ.-Γιά τήν ἀρτιότητα τῶν πινάκων τοῦ Ἀριθμητηρίου, ὅσο κι'ἄν
θελήσῃ κανείς νά ἰδῇ μέ συμπάθεια τήν προσπάθεια τοῦ συν-
τάκτου των, δέν μπορεῖ νά μή παρατηρήσῃ ὡρισμένες ἀδυνα-
μίες. Ὅλες οἱ σχηματικές παραστάσεις ἔχουν ἀνάγκη ἀπό
εἰδικό κατατοπισμό, δηλαδή ἀπό διδασκαλία. Δέν μιλοῦν μόνες
τους, δηλαδή ἐάν παρέχουν ἐνδείξεις, πού θά βοηθήσουν τό
παιδί στό χειρισμό των. Ἡ αἰτία τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς ἀνά-
γεται στό βασικό μειονέκτημα τοῦ Ἀριθμητηρίου, ὅτι πρό-
κειται γιά βοηθητικό μέσο στατικοῦ τύπου. Ὅπως τονίσθηκε
καί πιό πάνω, ἡ διανοητική πράξη εἶναι ἐνέργημα, ἐνῶ οἱ
παρουσιαζόμενες στό Ἀριθμητήριο σχηματικές παραστάσεις
εἶναι εἰκόνες, πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό ἀποκρυπτογράφηση.
Ἰδιαίτερα ἐμφανές εἶναι τό μειονέκτημα τοῦτο στόν πολ-
λαπλασιασμό καί στή διαίρεση: καμμιά σχηματική ἔνδειξη
δέν παρέχεται γιά τό (Χ) καί τό (:), ἐκτός βέβαια ἀπό τήν
περιοχή τῶν ωρ. ἔμβ., ὅπου παρέχεται ἕτοιμο καί τό ἀποτέ-
λεσμα τῶν σχετικῶν πράξεων. Στήν ἀφαίρεση, ἡ διακοπή τῆς
γραμμῆς στό ἐπιθυμητό κάθε φορά σημεῖο βοηθεῖ στήν κατα-
νόηση τῆς πράξεως. Ὅσο γιά τήν πρόσθεση, ἔν ἡ γραμμή πού

σημαίνει ένωση τῶν ἀριθμῶν, παρασταινόταν μέ διαφορετικό χρῶμα τό μειονέκτημα τοῦ πίνακος ὅτ ἦταν λιγότερο ἔντονο.

Δ' - ΠΟΡΙΣΜΑ - ΠΡΟΤΑΣΗ

Οἱ διαπιστώσεις πού ἀναφέρθηκαν στίς προηγούμενες παραγράφους, ἀποτελοῦν ἀρνητικές προϋποθέσεις γιά τήν παραδοχή τῆς χρησιμότητος τοῦ ὑπό κοίσιν 'Αριθμητηρίου. Γι'αὐτό τό λόγο - καί παρά τή συμπάθεια πού προκαλεῖ ἡ πράγματι φιλότιμη προσπάθεια τοῦ κ. Π. Γιαννοπούλου- μέ βαθύτατη λύπη προτείνεται νά μή ἀναγνωρισθῆ ἡ ἰδιότητά του ὡς χρησίμου βοηθητικοῦ μέσου γιά τούς μαθητές τῆς Α' Τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 71893/20-7-1977 τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέσῳ τοῦ ὁποίου διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση ἕνα(ἐκτυπωμένο) ἀντίτυπο τοῦ 'Αριθμητηρίου γιά τήν Α' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τοῦ δασκάλου κ. Π.Γιαννοπούλου μαζί μέ τήν ἀπό 7-7-1977 αἴτησή του, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Κουτσέλου, Παιδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Δέν κρίνεται χρήσιμο βοηθητικό μέσο γιά τούς μαθητές τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τό ἀριθμητήριο τοῦ κ. Π. Γιαννοπούλου διότι:

α) Δέν προβληματίζει τό παιδί γιά ἀνακάλυψη σχέσεων, ἀφοῦ τίς παρέχει σ'αὐτό σχηματικά καί ἀριθμητικά.

β) Οἱ πίνακες εἶναι στατικοῦ τύπου πού ὁδηγοῦν σέ τυφλό ἐμπειρισμό καί καλλιεργοῦν τή μηχανική μνήμη (Δέν παρέχουν τή σειρά ἐνεργειῶν γιά τήν ἐκτέλεση τῶν διαισθητικῶν πράξεων, ἀλλά δίνουν ἀπό τήν ἀρχή ἕτοιμο ἀποτέλεσμα).

Ὕστερα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Σεμ. Παράσχης

Ἡ γραμματέας

Εὐφρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 113/1977

Σήμερα 14 Σεπτεμβρίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (405) (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικολ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ τῆς Μέσης Ἐκπ/σεως, οἱ κ.κ Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ἀνάλυση τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγωγῆς καί τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί συνέπειες γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἀρ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

"Ὑπάρχουν στό Ν.309/1976 ἀρκετές διατάξεις πού σχετίζονται ἄμεσα ἤ ἔμμεσα μέ τή σύνταξη νέου ἀναλυτικοῦ καί ὡρολογίου προγράμματος τῶν μαθημάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου".

Εἰδικότερα ἀναφέρεται στό ἄρθρο 11, παρ. 1 πού καθορίζει τό σκοπό τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ὁ σκοπός αὐτός θέτει σέ πολύ γενικές γραμμές τά πλαίσια μέσα στά ὁποῖα πρέπει νά κινηθεῖ τό Ἀναλυτικό

πρόγραμμα. Μιά σχηματικότερη ταξινόμηση τῶν συστατικῶν του στοιχείων θά μᾶς ἔδινε τέσσερις ὁμάδες μερικότερων στόχων:

α) Πλουτισμός ἐμπειριῶν-Γνώση τοῦ φυσικοῦ καί τοῦ ἱστορικοῦ κόσμου.

β) Ἀνάπτυξη διανοητικῶν ἱκανοτήτων-Καλλιέργεια παρατηρητικότητας, στοχασμοῦ καί εὐαισθησίας.

γ) Ἀνάπτυξη σωματικῶν ἱκανοτήτων

δ) Ἀφύπνιση ἠθικῆς συνειδήσεως - Βάσεις θρησκευτικῆς, ἐθνικῆς καί ἀνθρωπιστικῆς ἀγωγῆς.

Οἱ στόχοι αὐτοί συνεπάγονται τήν ὑποχρέωση γιά τό συντάκτη τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος:

- Νά ἀντλήσει παραστατικό ὑλικό καί γνώσεις ἀπό ὅλη τή σφαίρα τοῦ ἐπιστητοῦ (φύση, κοινωνία, ἱστορία).
- Νά προβλέψει γιά μορφές σχολικῆς ἐργασίας πού θά ἀναπτύξουν τίς πνευματικές ἱκανότητες τῶν παιδιῶν.
- Νά προβλέψει γιά ἰσόρροπη ἀνάπτυξη τοῦ σώματος
- Νά φέρει τά παιδιά σέ ἐπαφή μέ βιωματικές καταστάσεις ἠθικῆς, ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς καί ἀνθρωπιστικῆς κατηγορίας.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Θεωρεῖ ὅτι ἡ ταξινόμηση τῶν στοιχείων τοῦ σκοποῦ εἶναι μέν πλήρης ἀλλά κατά τή γνώμη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος χρειάζεται ἀνακατάταξη καί παρακαλεῖ τόν κ. Ν. Παπαδόπουλο, Σύμβουλο Β΄, νά εἰσηγηθεῖ σχετικά στήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

2) Διαπιστώνει τίς ἑξῆς κύριες ἐπιπτώσεις στή σύνταξη τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος πού προέρχονται ἀπό τήν ἀνάλυση αὐτή:

α) νά ἀντλήσει παραστατικό ὑλικό καί γνώσεις ἀπό ὅλη τή σφαίρα τοῦ ἐπιστητοῦ (φύση, κοινωνία, ἱστορία).

β) νά προβλέψει γιά μορφές σχολικῆς ἐργασίας πού θά ἀναπτύξουν τίς

πνευματικές ικανότητες καί τό συναισθηματικό κόσμο τῶν παιδιῶν.

γ) νά προβλέψει γιά ἰσόρροπη ἀνάπτυξη τοῦ σώματος καί

δ) νά φέρει τά παιδιά σέ ἐπαφή μέ καταστάσεις ἠθικῆς, ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς, αἰσθητικῆς καί ἀνθρωπιστικῆς κατηγορίας.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Συνάξη 114/1977

Σήμερα, 15 Σεπτεμβρίου 1977, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Ἰωαννίδης, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 9ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό ἀνθρωπάκι μου" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο ""Αριστο βοήθημα Ἀριθμητικῆς" τῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας "ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΜΠΑΚΗΣ Α.Ε".

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τέστ γλωσσικῶν μαθημάτων" τοῦ κ. Κων/νου Θ. Ἰωαννίδη.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑ" τοῦ κ. Δημ. Κορδῆ.

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τήν ἐργασία μέ τίτλο "Περές βάσεις" τῶν κ.κ. Δημ. Ἀποστόλου καί Νικ. Σταματοπούλου, δασκάλων.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό ἀνθρωπάκι μου" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ.Θεμ. Βαρδίκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/114/47354/28-6-1977 τοῦ κ.Ὑφυπουργοῦ Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΚΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Τό ἀνθρωπάκι μου" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη καί β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 9-5-1977 τῆς ἐκδότριας τοῦ βιβλίου κ. Βαρβάρας Κουστάκα.

'Η εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. 'Αντ. Μπενέκου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΚΕ, ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Η ὕ θ ο ς καί δ ο μ ή.

"Ενα "νόστιμο" κοριτσάκι, ἡ Λύγη, θυγατέρα τῆς ὁμορφιᾶς (ἀπό μάνα) καί τῆς καλοσύνης (ἀπό πατέρα), στήν ἡλικία τῶν "πέντε Μαΐων" ἀνακαλύπτει ὅτι ἡ μητέρα της πρόκειται νά φέρει στόν κόσμο κι ἄλλο παιδί. 'Από ἐκείνη τή στιγμή ἀρχίζουν νά ἀναπτύσσονται στήν Λύγη ἀλληλοσυγκρουόμενα συναισθήματα. Πρῶτα ἕνα αἴσθημα "δυστυχίας", γιατί αὐτό τό νέο ἀνθρωπάκι εἶχε πάνει τή μανούλα της... Ἄσχημη. ""Ἔφυγα τρέχοντας καί κλείστηκα στήν κάμαρά μου. 'Εκεῖ λυπημένη, δυστυχισμένη, ἐγκαταλειμένη, ἔκλαφα πικρά...". "Υστερα ἕνα αἴσθημα ἀνησυχίας πού δδηγοῦσε στήν ἀντιζηλία. ""Ημασταν ὁ Βίγκνερ, ὁ μπαμπάς, ἡ μαμά κι ἐγώ. Τί τό θέλαμε τό ἀνθρωπάκι;" (Βίγκνερ ἐδῶ εἶναι ὁ μεγάλος μουσουργός, πού τό κοριτσάκι τῶν πέντε ἐτῶν ὑπεραγαποῦσε, ὅπως ὅλοι στό σπίτι).

Τά συναισθήματα αὐτά (ὅπως καί ἄλλα ἀργότερα, μετά τήγέννηση τοῦ ἀδερφοῦ) διαλύονται εὔκολα μέ ἀποτελεσματικές διδαχές τοῦ παππού. Κι ὅλα πάνε καλά: γεννιέται τό μωρό σέ μιά κλινική καί γίνεται μικρός φίλος - πρώτη φροντίδα τῆς Λύγης ἦταν νά τοῦ βάλει νά δκούσει Βίγκνερ - ἀχώριστο συντροφάκι, ἀξιαγάπητο καί χατρευτό· ἕνα ἐπεισόδιο ἀντιζηλίας (παραλίγο δολοφονία) γίνεται ἀφορμή νά συνέλθει ἡ Λύγη μιά γιά πάντα χάρη στή νουθεσία τοῦ παππού· ἡ μητέρα γίνεται πάλι κομψή καί χιλιαγαπημένη κλπ. "Ετσι ἀνδρώνεται στό σπίτι αὐτό μιά ἀπέραντη ἀδερφική ἀγάπη πού γίνεται αὐτόν νά

γίνει ολόκληρο τό σπίτι τόπος εύτυχίας γιά όλη τήν οικογένεια.

Πάνω σ'αύτόν τόν κεντρικό σκηνοθετούνται διάφορα περιστατικά, πού δείχνουν έξελικτικά τό κορύφωμα τής εύθαιμόνιας αύτής τής οικογένειας καί τής έπιτυχίας της-μιά πραγματικά άσυννέφιαστη ζωή. (Τό μωρό μεταφέρεται στό σπίτι στήν άγκαλιά τής Λόγης..πού βλέπει κιόλας μέσα στό ταξί) όνειρα γι'αύτό· ή Λόγη τηλεφωνεί τό μωρό· τό μωρό βαφτίζεται κάί παίρνει τό όνομα "Άρης· ό "Άρης φορεί γυαλιά· τά δυό άδέλφια (ό "Άρης έξι έτών) όργανώνουν καλλιτεχνική γιορτή στό σπίτι μέ Σούμπερτ, Στράους καί κλασικό μπαλέτο· ό "Άρης πέφτει άπό τό παράθυρο καί τόν σώζει ό Στράνγκ τό σκυλί καί ή άγάπη τής άδερφής· ή Λόγη βγαίνει μέ άρίστα άπό τό γυμνάσιο, άποτυγχάνει όμως στίς είσαγωγικές τού πανεπιστημίου...καί παντρεύεται· ό "Άρης μέ τή σειρά του (πού είχε κιόλας δείξει σημεία μεγαλοφυίας) βγαίνει άπό τό γυμνάσιο άριστούχος, μπαίνει στήν 'Αρχιτεκτονική καί βρίσκει κι αύτός τό πορίτσι του,όπως τραβήξτε· ό "Άρης ζωγραφίζει τό "Δαχτυλίδι τών Νιμπελούγκεν" τού Βάγκνερ, γίνεται άρχιτέκτονας, ένώ σέ άλλη περίπτωση κάνει δώρο στήν άδερφή του όλόκληρη τήν Τετραλογία τού Βάγκνερ σέ δεκαεννιά δίσκους καί τελικά παντρεύεται σέ πυραμυδέγυπτα άτμόσφαιρα, όπου περισσεύει ή γεμάτη "κάκκινα, μάύρ, λευκή ροδοπέταλα" εύτυχία).

"Οπως έγινε κιόλας άντιληπτό, πρόκειται γιά μιά παραδεισένια ίστορία, στημένη σέ καθαρά έπιθυμητές καταστάσεις οικογενειακής ζωής, όπου όμως άγνοούνται θελκτικά καί άδικαιολόγητα τά πραγματικά στοιχεία τής ζωής, ύποκειμενικά καί άντικειμενικά: οί άντιθέσεις τών χαρακτήρων λ.χ. ή ίδιοτροπία, τό άγχος τής βιοπάλης, ή άρρώστεια, ή φθορά τού χρόνου, ή παρεμβολή έμποδίων άπό άπρόοπτες ή άντίξοες περιστάσεις τής ζωής καί τής βούλησής ή έπιθυμίας τού "πλησίον" (πού άπουσιάζει όλοκληρωτικά άπό τήν ίστορία)κ.ά.

Είναι εύκολο άκόμα νά τό πάρει κανένας καί σάν παραμύθι, μιά τέτοιες πανευδαίμονες καταστάσεις ζωής, όπως άκριβώς καί τό άντίθετο:(φρικιαστικές κλπ) ό σοφός καί μέ σωστό κριτήριο λαός, καθώς καί οί μεγάλοι παραμυθάδες-συγγραφείς κάνουν καλά καί τίς μεταφέρουν σέ ζώα καί φυτά, σέ έξω-ανθρώπινα όντα,μάγισσες, λάμιες, νεράιδες...)ή σέ "άρχοντες" καί βασιλιάδες.

Είναι ίδιαίτερα χαρακτηριστική ή μονόπλευρη θεώρηση τής ζωής, όπως παρουσιάζεται άπό δύο τουλάχιστον άπόψεις: τής έιαγραφής τών χαρακτήρων καί τών δραστηριοτήτων τών μελών τής οικογένειας. Κι αύτό άκριβώς άποδυναμώνει τήν άληθινά μεγάλη ίδέα τής άγάπης, πού ή συγγραφέας ήθελε νά έκφράσει στό έργο της, καί άδυνατίζει τήν ίδια τήν ίδέα. Γιατί άπό τό ένα μέρος ψευτίζει τό μύθο κι άπό τό άλλο άκρωτηριάζει τό ίδανικό παρουσιάζοντας το ώς άγαθό κατάλληλο ή προορισμένο γιά άπριορίστικες καταστάσεις οικογενειακής (πάντως όχι άναγκαστικά καί κοινωνικής, τού συνόλου δηλαδή) εύτυχίας· καί μάλιστα δρισμένου κοινωνικού φύλματος:μεγαλοαστικής ή Α ΕΠΙΟΠΣ άγαθής οικογένειας.

Έτσι, όλα τά πρόσωπα άποτελούν έκφράσεις τού άγαθού καί τού άγαθού, μέ ίδιότητες καί άρετές κι αύτές δοσμένες άπριορίστικά. Ή άλλη πλευρά τού άνθρώπου δέν ύπάρχει. Κι ούτε ή τελειότητα αύτή έμφανίζεται ώς άποτέλεσμα προσωπικής πάλης μέσα στή ζωή, έργασίας καί συνεργασίας, άντιθέσεων καί συγκρούσεων μέ άλλους άνθρώπους κλπ. ('Η μητέρα είναι "καλλονή". Ούτε ψηλή πολύ, ούτε κοντή, μέ κατάμαυρα μαλλιά πού τά χτένιζε μέ δυό πλαϊνές "γλάσσες" σέ σπανιόλα, δυό φλογερά ξύπνια μάτια κι ένα παρθένο γοητευτικό χαμόγελο γεμάτο μυστήριο καί μαγεία". Τό ίδιο καί ό πατέρας:"λεπτός,ψηλός μέ γκρίζα άμυγδαλωτά μάτια καί χλωμό πρόσωπο. Είχε μιά καλοσύνη στήν καρδιά κι ένα χέρι πρόθυμο νά δίνει.."Κι ό παππούς; Αύτός ήταν "ψηλός, καλοσυνεμένος άντρας, γελαστός καί χαρούμενος, κι άγαποϋσε πολύ νά χορεύει "βάλς", σοφός άντρας "μέ ζαχαρένια καρδιά".Κι ό 'Αρης, πού ή λύγη τόν κατέταξε άπό νωρίς άνάμεσα "στούς μεγάλους

άντρες τῆς ἀνθρωπότητας", ἦταν κι αὐτός ἔξυπνος καί γεμάτος καλοσύνη καί εὐγενικός". Ὁ Βασίλης, ὁ ἄντρας πού διάλεξε ἡ Αὐγή νά παντρευτεῖ, ἐμφανίζεται ὡς "ὄμορφος, μελαχροινός, ψηλός νέος μέ ὄραια μάτια καί εὐχάριστος στή συντροφιά", ἐνῶ ἡ γυναίκα τοῦ Ἄρη "πολύ καλή, ὄμορφη, ἔξυπνη καί λογική κοπέλα"...(Αὐτά δειγματοληπτικά).

Τό ἴδιο μέ τίς καταστάσεις: φτιαχτές, ἐξωπραγματικές, παραμυθένιες, μονότονα εὐδαιμονικές, ἀνδρα καί στά ἀτυχήματα), γλυκερές καί ἀριστοκρατικῆς ἤ νεοπλουτικῆς νοοτροπίας. Δέν ἐξεικονίζουν καμιά πραγματική τάξη ἤ κατάσταση καί δέν ὑπάρχει κανένας ὑπαινιγμός γιά ὅσους δέν ἔχουν αὐτή τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ: νά γεννιοῦνται τέλειοι καί νά ἔχουν ὅλα τά ἀγαθά. Ὅλοι στό σπίτι δέ γνωρίζουν ἄλλη μουσική ἐκτός ἀπό κλασική καί ἰδιαίτερα Βάγκνερ μέ προτίμηση τό "Παχτυλίδι τῶν Νιμπελούγκεν" – ἡ Αὐγή σέ ἡλικία πέντε ἐτῶν τόν εἶχε ἀκούσει (τό Βάγκνερ) χιλιάδες φορές...., ἐνῶ ὁ Ἄρης στίς ἔξι του χρόνια "σφυρίζει "Βαλκυρία" τοῦ Βάγκνερ" κλπ. Ἡ Αὐγή, ἀνάμεσα στ'ἄλλα "μαθαίνει πιάνο, ρυθμική, ἀγγλικά, γαλλικά κλπ., κλπ." ἐνῶ ὁ Ἄρης, μαθητής Δ' ἤ Ε' γυμνασίου "κεντάει" (μάλιστα: ε ν τ ά ε ι) ἕνα "βαυαρέζικο μετρητό καρρέ καί τό κάνει δῶρο στό γάμο τῆς ἀδερφῆς του. Ἡ βάφτιση τοῦ Ἄρη ἦταν μοναδικό φαινόμενο: "Ὁ παπάς εἶχε ἤρεμες κινήσεις καί μελωδική φωνή", ἐνῶ " τό βούτηγμα τοῦ μωροῦ στό νερό καί οἱ μελωδίες ἔκαναν τό μωρό νά διασκεδάζει" ἀντί π.χ. νά κλαίει, γι'αὐτό καί ὁ παππούς εἶπε: "Μά ὁ Ἄρης δέν εἶναι ἕνα συνηθισμένο μωρό". Ἄς σημειωθεῖ ὅτι καί ἡ μέρα ἦταν "Ἕνα ἡλιόλουστο Παγκάρικο καί Κυριακάτικο πρωϊνό". Ὁ παππούς φέρνει "καραμέλες καί τσίχλες" στή 17χρονη Αὐγή καί στό 12χρονο Ἄρη. Ὅλοι βρίσκονται σέ κατάσταση εὐφορίας καί εὐφροσύνης· καί φιλιοῦνται"παρέα" ἤ μέ "μανία" ἤ κλαῖνε ἀχόρταγα ἀπό εὐτυχία-"ἔσουσαν ὅλοι σ'ἕνα ἀρχοντικό πέπλο ἀγάπης καί εὐτυχίας" πού σέ ὥρες λύπης (ἐλάχιστες) παρηγοροῦνται μέ "Νιμπελούγκεν". Οἱ γάμοι γίνονται στή Πετρούπολη καί οἱ δρόμοι τήν ὥρα ἐκείνη εἶναι ἀπό "καντιοζάχαρη" κλπ.,κλπ.).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὕφος καὶ γ λ ῶ σ σ α.

Τὸ ὕφος, ὅπως καὶ ἡ γλῶσσα, εἶναι προσαρμοσμένα στὴν ὑφιλὴ συναισθηματικὴ τάση τοῦ περιεχομένου, ὅπως τὴ σκιαγραφήσαμε πιὸ πάνω. Γι'αὐτὸ ἡ συγγραφέας ξεφεύγει σὲ γλυκασμούς, ἀραιολογία, ἐπαναλήψεις καὶ ὑπερβολές, ἐνῶ βρίσκει σὲ πολλὰ σημεῖα τὴν εὐκαιρία νὰ δείξει ἱκανότητες λιτῆς, παραστατικῆς καὶ δραματικῆς (παράδειγμα ἡ περιγραφὴ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἄρη στὴ σπηλιὰ στὶς σελίδες 60, 61) ἀφηγήσεως. Ἡ συναισθηματικὴ φόρτιση συχνὰ συνδυάζεται μὲ ἐξίσου φορτισμένη γλῶσσα, ποὺ φευτίζουν τὶς καταστάσεις. ("Ποὺ πρόσφερε (ὁ Ἄρης) τὴ "μαργαρίτα του" μ'ἕνα ὀλόδροσο φιλί.
- Χρόνια πολλά, Λύγουλα.
Τὸν φίλησα. Τὸν ἅρπαξα, τὸν ἔσφιξα, τὸν κρίτησα ἀπάνω μου ὅσα λεπτὰ χρειάζονταν γιὰ νὰ μὴ φανοῦν τὰ δάκρυα ποὺ πλημμύρισαν τὰ μάτια μου. Ὁ μικρός, ὁ τσοποδύλης ἀδελφάκος εἶχε σκεφτεῖ νὰ κόψει μιὰ μαργαρίτα ἀπὸ τὸν κῆπο μας καὶ νὰ μοῦ τὴν προσφέρει Πασχαλιάτικο δῶρο. Ἄρχισα ἀπὸ τότε νὰ ΛΑΤΡΕΥΩ ΤΙΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ.

Ὡστόσο ἡ φλῶσσα εἶναι ἀπὸ λεξιθηκὴ ἄποψη πλούσια καὶ μεστὴ -ἡ ἀστικὴ δημοτική- καὶ μολονότι ὑπερτονισμένη κατανοητὴ ἀπὸ τὸ παιδὶ καὶ καλοδουλεμένη.

Σ υ μ π έ ρ α σ μ α.

Μολονότι (τὸ βιβλίο) δὲν εἶναι ἰδιαίτερα καλὸ πρότυπο (δὲν ὑπάρχει βιβλίο ποὺ νὰ μὴν εἶναι χρήσιμο, εἶπε κάποιος), ὡστόσο δὲν τὸ θεωρῶ ἀπαραίτητο μορφωτικὸ συμπλήρωμα τοῦ Ἑλληνόπουλου. Πουλήχιστο γιὰ τὴν πλειονότητα τῶν παιδιῶν, καὶ ὡς ψυχαγωγικὸ ἀνάγνωσμα, εἶναι παραπλανητικό· καὶ μπορεῖ νὰ τοὺς δημιουργήσει ἀλλόκοτα καὶ συμπλέγματα».

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/114/47354/28-6-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Παιδείας, β)τὴν αἴτηση μὲ ἡμερομηνία 9-5-1977 τῆς κ. Βαρβάρας Κουστένα, γ)τὴν παρ.

5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, δ) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀντ. Ἱπενέκου, Σχολικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, καὶ ε) τὴ σχετικὴ συζήτηση

κατὰ πλειοψηφία α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Τὸ βιβλίο "Τὸ ἀνθρωπάκι μου" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη θεωρεῖται χρήσιμο σὰν ἐλεύθερο ἀναγνώσμα γιὰ παιδιὰ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Μειοψηφοῦν οἱ κ.κ.Ἰων/νος Πασσάκος καὶ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλοι Β', γιὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

Ἡ συγγραφέας μὲ τὸ μῦθο καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ πρωταγωνιστοῦν, παρουσιάζει μιὰ ἀραιοποιημένη, ἐπιτηδευμένη καὶ ἐξωπραγματικὴ κατάσταση καὶ προσανατολίζει τοὺς μικρούς ἀναγνῶστες σὲ κοινωνικὰ πρότυπα μὲ ἔντονα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς νεοπλουτικῆς νοοτροπίας, οἱ ἥρωες κινοῦνται καὶ ὁροῦν μέσα σὲ ἕνα περιβάλλον χλιδῆς καὶ ἀνθρώπων ποὺ, ἂν δὲν περιφρονοῦν, ἀγνοοῦν τοὺς συνανθρώπους τους, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν οἰκογένεια διατηροῦνται ὑποτακτικὰ καὶ τὰ προνομιοῦχα αὐτὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν καμμιὰ ἐπαφὴ μὲ τὰ παιδιὰ τῶν ἐργατῶν.

Ἂν τὸ περιεχόμενο εἶχε χαρακτῆρα μύθου θὰ μποροῦσε ἴσως νὰ γίνει ἀποδεκτὸ γιατὶ τὸ παιδὶ θὰ τὸ θεωροῦσε σὰν μιὰ ἐξωπραγματικὴ φανταστικὴ κατάσταση. Τὸ γεγονὸς ὅμως ὅτι παρουσιάζεται σὰν εἰκόνα πραγματικῆς φυσικῆς ζωῆς εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπηρεάσει τὸ παιδὶ ποὺ εὑρίσκεται ἐπάνω σὲ ἕνα πρότυπο, ὄχι πάντως ἄξιο γιὰ μίμηση, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρει πολὺ παραστατικὰ ὁ εἰσηγητής.

./.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο ""Αριστο βοήθημα 'Αριθμητικής" τῆς 'Εκδοτικῆς 'Εταιρείας "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΕ".

'Η εἰσήγηση πού ἔκαμε γιά τό θέμα αὐτό ὁ κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σχετικά μέ τήν αἴτηση τῆς ἐκδοτικῆς 'Εταιρείας "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ Α.Ε." (ἀριθμ. πρωτ. 309.71/76/28842/Δ/νσης Ἐφαρμ. Προγραμ. 'Υπουργ. Παιδείας) πού ζητᾶ τή γνώμη τοῦ ΚΕΜΕ γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου ""Αριστο βοήθημα 'Αριθμητικῆς" τοῦ Γ. Παπαδημητρίου, ἔχω νά παρατηρήσω τά ἑξῆς:

Τό βιβλίο αὐτό περιέχει 59 λυμένα καί 900 περίπου ἄλυτα προβλήματα ἀριθμητικῆς πού ἀναφέρονται στήν ὕλη τῆς ΣΤ' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Δέν καλύπτει ὅμως ὡς ἀπαραίτητο βοήθημα γιά τούς μαθητές τῆς ΣΤ' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου μέ τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 186/1975 γιατί δέν εἶναι σκόπιμη ἀπό παιδαγωγικῆς πλευρᾶς ἡ ἐπιβάρυνση τῶν μαθητῶν τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ μέ τόν ὑπερβολικό ὄγκο τῶν 1000 περίπου προβλημάτων, τή στιγμή πού κυκλοφορεῖ ἐγκεκριμένα βιβλία ἀριθμητικῆς τοῦ ΟΕΔΒ μέ κατάλληλα παραδείγματα καί προβλήματα»

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό Ἐγγρ. ἀριθμ. Φ.309.71/76/28842/17-3-1977 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο ""Αριστο βοήθημα 'Αριθμητικῆς" τοῦ Γ. Παπαδημητρίου μαζί μέ τήν ἀπό 9-2-1977 αἴτηση τῆς 'Εκδοτικῆς 'Εταιρείας "'Ιωάννης Καμπανᾶς Α.Ε", β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Α.'Αδαμόπουλου, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, γ) τό Ν.186/76, ἄρθρ. 2 παράγρ. 5 καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο ""Αριστο βοήθημα 'Αριθμητικῆς" τῆς 'Εκδοτικῆς 'Εταιρείας "'Ιωάννης Καμπανᾶς Α.Ε" θεωρεῖται χρήσιμο σά βοηθητικό γιά τό δάσκαλο στήν ὀργάνωση τῆς ἐργασίας του.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τέστ γλωσσικῶν μαθημάτων" τοῦ κ. Κων/νου Θ. Ἰωαννίδη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδίκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/110/51542/28-6-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Τέστ γλωσσικῶν μαθημάτων" τοῦ κ. Κων/νου Θ. Ἰωαννίδη μαζί μέ τήν ἀπό 16-5-1977 αἴτησή του.

Ἀναφέρει ὅτι γιά τό θέμα αὐτό ἔχει κάμει εἰσήγηση ὁ κ. Ἀρ. Βουγιουκας, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἡ εἰσήγηση ἔχει ὡς ἑξῆς:

Προτάσσονται δυό σελίδες μέ γενικούς ὁρισμούς γιά τήν Καλλολογία καί τά Σχήματα λόγου, μέ κατάταξη τῶν τελευταίων σέ δυό κατηγορίες: Σχήματα νοημάτων καί σχήματα λέξεων. Μέ τά "σχήματα λέξεων" ὁ συγγραφέας φαίνεται νά ἐννοεῖ ὅ,τι ὁ Ἀχ. Τζάρτζανος μέ τούς "λεκτικούς τρόπους".

Τό βιβλίο (232 σελίδες) διαλαμβάνει 170 ὁλοσέλιδα τέστ, κατανεμημένα σέ ὁμάδες. Κάθε ὁμάδα ἀντιστοιχεῖ σέ ἕνα ἤ περισσότερα σχήματα λόγου καί ἀνοίγει μέ ἕναν ἤ περισσότερους ὁρισμούς, ἀναλόγως. Στό τέλος τοῦ βιβλίου ὑπάρχει παράρτημα μέ "ἀπαντήσεις τέστ".

Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου μᾶλλον ἀσαφής: "Τέστ γλωσσικῶν μαθημάτων". Ποιά μαθήματα ἐννοεῖ ἄραγε: ἀνάγνωση, γραμματική, ἔκθεση...; Μένει ἀδιευκρίνιστο. Πάντως, τό ὑλικό γιά τά σχήματα λόγου εἶναι παρμένο ἀπό ὅλα τά μαθήματα.

Δέν ὑπάρχει ἐπίσης ἔνδειξη γιά ποιούς προορίζεται τό βιβλίο:

μαθητές τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ γυμνασίου καὶ γιὰ ποιὲς τάξεις. Ἡ πρώτη ἐντύπωση εἶναι ὅτι προορίζεται γιὰ τὸ δημοτικό, ἀφοῦ περιλαμβάνει τέστ, βγαλμένα ἀπὸ μαθήματα τοῦ δημοτικοῦ.

Ἀλλὰ στὴ σελ. 28 τὸ τέστ 22 ἀναφέρεται "στὴ φιλολογία" καὶ ἔχει περιφράσεις ὅπως "Ὁ Ἀλεξαντρινὸς ποιητής" (Καβάφης), "Ὁ σύνδρομος τοῦ Πινδάρου"(Κάλβος), κτλ. ἢ ζητεῖ περίφραση γιὰ τοὺς: Δημοσθένη, Αἰσχύλο, Εὐριπίδη, Ἀριστοτέλη, Διογένη, Πολίτη(ποιὸν Πολίτη;), Σικελιανό, Σεφέρη, Τροπαιάτη(;). (Γιὰ τὸν Τροπαιάτη ἀναμένεται ἡ ἀπάντηση, "Ὁ σύγχρονος λογοτέχνης γιὰ τὰ παιδιά")

Τὰ τέστ εἶναι βασικὰ δυὸ εἰδῶν:

1. Συμπλήρωση τοῦ ζητουμένου μὲ ἕτοιμη ἀπάντηση ἀπὸ σύνολο ἀπαντήσεων στὴν κορυφὴ τοῦ τέστ.
2. Συμπλήρωση τοῦ ζητουμένου μὲ ἀπάντηση ποὺ θὰ ἐπινοήσει ὁ μαθητής.

Τὰ τέστ τοῦ πρώτου εἴδους συμπληρώνονται εὔκολα καὶ μὲ σχετικὴ ἀφιλλεια. Καὶ ἡ ἐπαλήθευσή τους μπορεῖ νὰ γίνει ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις στὸ τέλος τοῦ βιβλίου. Πάντως, ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις ἐπιδέχονται ἀμφισβήτηση. Δὲ νομίζω π.χ. νὰ ὑπάρχει γενικὴ συμφωνία ὅτι "ὁ βασιλιὰς τῶν λουλουδιῶν" εἶναι ὁ βασιλικός, "ὁ βασιλιὰς τῶν φρούτων" τὸ σταφύλι, "Τὸ στόμα τῶν φυτῶν" οἱ ρίζες (τέστ 20, σελ. 26), "ὁ βιολιστὴς τοῦ δάσους" τὸ ἀηδόνι, "τὸ φλύαρο πουλί" ἡ κίσσα (τέστ 21, σελ. 27) κτλ.

Ἀλλὰ ἡ συμπλήρωση τῶν τέστ τοῦ β' εἴδους ἀφήνει πολλὰ ἐρωτηματικά. Πρῶτα πρῶτα δὲν εἶναι καθόλου εὔκολο γιὰ παιδιὰ τοῦ δημοτικοῦ (ἀκόμη καὶ τοῦ γυμνασίου) νὰ ἐπινοήσουν περιφράσεις καὶ γενικὰ μὴ μονολεκτικὲς ἀπαντήσεις. Π.χ. στὸ πρῶτο κιόλας τέστ τὶ περιφράσεις νὰ σχηματίσει ὁ μαθητὴς γιὰ τὶς λέξεις: ὁ Παράδεισος, ἡ Ἱερουσαλήμ, τὸ Σινά, ἡ Καπερναούμ, ὁ Ἰορδάνης, ὁ Γολιάθ, οἱ Ἑβραῖοι, ἡ Γεννησαρέτ, ὁ Σολομώντας. Ἂν ὑπῆρχαν γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς λέξεις τυ-

ποποιημένες περιφράσεις, δέ θά εἴχαμε πρόβλημα. Ἀλλά δέν ὑπάρχουν. Ὁ συγγραφέας στό τέλος τοῦ βιβλίου δίνει τίς ἑξῆς "ἀπαντήσεις", ἀντίστοιχα: Ὁ κῆπος τῆς Ἐδέμ – Ἡ πόλη τῆς εἰρήνης –Τό "Θεοβάδιστο "Ὄρος" – Ἡ Κηπούπολη τῆς Γαλιλαίας – Ὁ Γιός τῆς χαρᾶς– Ὁ νικημένος γίγαντας – Ὁ "περιούσιος λαός" – Ἡ λίμνη τῆς Γαλιλαίας – Ὁ σοφός βασιλιάς.

Σημαίνει αὐτό ὅτι δέχεται αὐτές μόνο τίς περιφράσεις καί ὄχι ἄλλες; "Οχι, βέβαια. Ὁ σκοπός του πρέπει νά εἶναι νά καλλιεργήσει τή δημιουργική περιφραστική ἱκανότητα τῶν παιδιῶν. Ἀλλά αὐτό ἔπρεπε νά τό λέξει κάπου, πού δέν τό κάνει. Καί νά λέει ἀκόμα ὅτι ὁ δάσκαλος μαζί μέ τά παιδιά θά συζητοῦν καί θά βρίσκουν ποιές ἀπό τίς ἀπαντήσεις (πιθανόν περισσότερες ἀπό μιά γιά κάθε λέξη) εἶναι οἱ πιό ἐπιτυχημένες.

Ἀνάλογα ἰσχύουν καί γιά ἄλλα σχήματα λόγου.

Μιά ἄλλη γενική παρατήρηση εἶναι ὅτι τά περισσότερα τέστ ζητοῦν πάρα πολλά ἀπό τό μαθητή. Π.χ. "Νά γραφοῦν τά ὀνόματα δέκα λαχανικῶν, πού χρησιμοποιοῦνται μέ μεταφορική σημασία στό λόγο καί ὕστερα νά σχηματιστοῦν μ'αὐτά δέκα προτάσεις" (τέστ 39, σελ. 47). "Νά σχηματιστοῦν τρεῖς προσωποποιήσεις μέ καθεμιά ἀπό τίς παρακάτω λέξεις: Ὁ οὐρανός – Ἡ Γῆ – Ἡ ὕδωρ – Τό βουνό – Ὁ ἥλιος" κτλ (Τέστ 57, σελ. 66).

Τέλος,δέν ἀκολουθεῖται ἡ ὀρθογραφία τῆς τελευταίας, ἀναθεωρημένης, γραμματικῆς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ὅπου ὑπάρχουν οἱ τύποι: ὅταν ἐκφράζη, ἔχουν καταχωρηθῆ, ἁπλῆ κτλ).

Ὁπωσδήποτε, ὁ συγγραφέας κάνει μιά σοβαρή προσπάθεια γιά ἐξοικείωση τῶν παιδιῶν μέ τά βασικότερα σχήματα τοῦ λόγου. Παραπέρα, ἐπιδίωξή του εἶναι ἡ ἀξιοποίηση τῶν σχημάτων τοῦ λόγου στή γραπτή ἔκφραση τῶν παιδιῶν, γι'αὐτό καί συνοδεύει κάθε ἑνότητα τέστ μέ "Ἐφαρμογές στήν ἔκθεση ἰδεῶν".

Ἀλλά τό βιβλίο εἶναι παραφορτωμένο μέ ὑλικό καί κυρίως μέρος τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ εἶναι πολύ δύσκολο, "πεποιημένο" ἢ ἀμφισβητήσιμης χρησιμότητας. Ἄνα μποροῦσε νά γίνει συντόμευση τῆς ὕλης, τόσο τῆς θεωρίας ὅσο καί τῶν τέστ, στά ἐντελῶς ἀπαραίτητα, τό βιβλίο θά κέρδιζε πολύ σέ ἀξία. Ὅπως ὅπως εἶναι τώρα, καί γιά ὅσα τρωτά ἐπισημάνθηκαν ἤδη ἐνδεικτικά, δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ χρήσιμο γιά ὁποιαδήποτε σχολική χρήση».

Τό Τμῆμα,ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/110/51548/28-6-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 16-9-1977 τοῦ κ. Ἰωαννίδη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀ. Βουγιούκα, Βιβλιακοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Τέστ γλωσσικῶν μαθημάτων" τοῦ κ. Κων/νου Θ. Ἰωαννίδη θεωρεῖται χρήσιμο γιά τό δάσκαλο σά βοήθημα γιά τόν ἔλεγχο τῆς προόδου τῶν μαθητῶν στά γλωσσικά μαθήματα.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑ" (Πυραμίδα Μαθηματικών) τού κ. Δημ. Κορδή.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε υπόψη: α) τό έγγραφο άριθμ. Φ.309.71/117/62601/28-6-1977 τού κ. Υφυπουργού Παιδείας μέ τό όποίο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑ"(Πυραμίδα Μαθηματικών) τού κ. Δημ. Κορδή μαζί μέ τήν άπό 12-6-77 αίτησή του, β) τήν εισήγηση τού κ. Γ. Παραγκουδάκη, Ειδικού Συμβούλου τού ΚΕΜΕ, πού έπισυνάπτεται στά πρακτικά, στ
γ) τήν παρ. 5 άρθρ. 2 Ν.1566/75 καί δ) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τών μελών

όμόφωνα άποφαίνεται

Τό βιβλίο "ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑ" τού κ. Δημ. Κορδή δέν θεωρείται χρήσιμο γιά τούς μαθητές τού Δημοτικού Σχολείου γιά τούς έξής λόγους:

1)"Όσα άναφέρονται στίς τέσσερις άριθμητικές πράξεις καί στόν Πυθαγόρειο Πίνακα, δέν προσθέτουν άπολύτως τίποτε σέ κεΐνα πού ήδη γνωρίζει ό μαθητής άπό τό σχολεΐο του· άποτελούν άπλώς "ύλικό γιά γέμισμα σελίδων".

2) Οί διάφοροι πίνακες πού παρατέθτει ό συγγραφέας (τριγωνοπαίδεια σελ. 13, σχηματισμός πρώτης έκατοντάδας σελίδ. 15, πίνακας άπαγγελίας τών άριθμών...σελ. 17, πυραμίδα μαθηματικών σελ. 21 καί μεθοδικός πίνακας τριγωνοπολλαπλασιασμού σελ. 22) είναι άπρόσφοροι στήν όπτική άντίληψη παιδιών τής ήλικίας τού Δημοτικού σχολείου, γεγονός πού έμποδίζει τήν κατανόησή τους.

3) Ή όρολογία πού χρησιμοποιεί ό συγγραφέας είναι έξεζητημένη καί γι'αύτό άκατανόητη άπό παιδιά τού Δημοτικού Σχολείου (π.χ. τριγωνοπαίδεια, πυραμίδα μαθηματικών, τριγωνοπολλαπλασιασμός) καί

4) Οί παραπάνω πίνακες άναφέρονται σέ διάφορες "τεχνικές" γιά τήν έκτέλεση άριθμ. πράξεων καί ύπολογισμών πού - χωρίς νά συμβάλλουν στήν προαγωγή τής άριθμητικής σκέψεως τών παιδιών- έμποδίζουν μάλλον τήν άνάπτυξη τών μηχανισμών τής λογικής σκέψεως.

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τήν έργασία μέ τίτλο "Γερές βάσεις" τών κ.κ. Δημ. Γρ. Ἀποστόλου, Νικολ. Π. Σταματοπούλου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Δ. Ἀνδρεόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

"Μέ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/30/141441/27-12-76 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἔντυπη ἐργασία μέ τίτλο "Γερές Βάσεις" τών κ.κ. Δημ. Ἀποστόλου καί Νικ. Σταματοπούλου μαζί μέ τήν ἀπό 1-12-76 αἴτησή τους.

1. - Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό ΙΙΙ σελίδες καί χαρακτηρίζεται ὡς τετράδιο Ἀριθμητικῆς.

2. - Οἱ συγγραφεῖς προορίζουν τό βιβλίο γιά τή Α' τάξη μέ σκοπό, ὅπως γράφουν στό εἰσαγωγικό τους σημείωμα, νά εἰσάγουν στά παιδιά, συνδυάζοντας τή "μάθηση μέ τήν πράξην", ἀνώδυνα στά σύγχρονα μαθηματικά. Ταυτόχρονο χρησιμοποιοῦν τά σύνολα γιά τήν αἰσθητοποίηση τῶν ἀριθμῶν καί τῶν τεσσάρων ἀριθμητικῶν πράξεων μέχρι τό 20.

3. - Οἱ συγγραφεῖς γράφουν ὅτι ἡ ἐργασία τους εἶναι καρπός "πολυχρονης μελέτης καί ἔρευνης". Δέν ἀναφέρουν ὅμως, πότε, πῶς ἔγινε ἡ ἔρευνα-καί ποιά εἶναι τά ἀποτελέσματά της.

4. - Κατά τήν παρουσίαση τῆς ὕλης ἀκολουθεῖται ἡ ἑξῆς διαδικασία. Στήν ἀρχή δίνονται προασκήσεις (γραμμές-ἀντιστοιχίσεις-συγκρίσεις κλπ) ἀκολουθεῖ εἰσαγωγή στά σύνολα καί ταυτόχρονα ἡ αἰσθητοποίηση τῶν ἀριθμῶν καί τῶν πράξεων. Αὐτό ἐπαναλαμβάνεται ἀργότερα στό βιβλίο σέ μεγαλύτερη ἔκταση.

Παρατηρήσεις.

1. - Γενικά σ'ὅλα τά παραπάνω στάδια παροχῆς τῆς ὕλης, ἡ ἐπεξεργασία δέν γίνεται οὔτε μέ ἀρκετά συστηματικό τρόπο οὔτε σέ τέτοια ἔκταση καί ποικιλία, ὥστε νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα στό μαθητή νά εἰσαχθεῖ μέ ἐπιτυχία στίς μαθηματικές ἔννοιες καί μάλιστα στήν ἔννοια τῶν συνόλων.

2.- Ἐνῶ ἡ αἰσθητοποίηση τῶν ἀριθμῶν καί τῶν δύο πράξεων ἀριθ-

μητικῶν πράξεων γίνεται, μπορεῖ νά πεῖ κανείς, μέ ἱκανοποιητικό τρόπο, ἡ αἰσθητοποίηση τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καί τῆς διαιρέσεως δέν γίνεται μέ πολλή προσοχή καί εἶναι ἔτσι πού νά προκαλέσει σύγχυση στούς μαθητές (βλ. σελ. 30 σελ.33).

3. - Ἡ συμβολική παράσταση τῶν ἀριθμῶν μέ γράμματα καί οἱ ἐξισώσεις (σελ. 98) εἶναι ἀσυναίσθητη πρός τήν πνευματική ὡριμότητα τῶν μαθητῶν τῆς Δ΄ τάξεως.

4. - Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ βιβλίου θά μποροῦσε νά εἶναι πολύχρωμη. Ὡστόσο θά πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι ἡ γραμμή τῶν σχίτσων εἶναι λεπτή καλλιτεχνικά προσεγμένη καί κατορθώνει νά ἑλκύει ὡς ἕνα βαθμό τό μικρό μαθητή. Γενικά τό βιβλίο μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐπαινετή προσπάθεια γιά τήν εἰσαγωγή τῶν μαθητῶν στά σύγχρονα μαθηματικά, δέν μπορεῖ ὡστόσο νά χαρακτηρισθεῖ πρός τό παρόν ὡς χρήσιμο γιά τόν κύριο λόγο ὅτι δέν προβλέπεται ἀπό τό Ε.Α.Π ἡ διδασκαλία τῶν συνόλων στό Δημοτικό σχολεῖο.

Πρίν μελετηθεῖ ὑπεύθυνα τό πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῶν συνόλων στό δημ. σχολεῖο καί πρίν ἀποφασιστεῖ ἡ εἰσαγωγή τους, δέν θά πρέπει νά γνωμοδοτεῖ τό Τμῆμα θετικά γιά τή χρησιμότητα τέτοιου εἴδους βιβλίων./

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/30/141441/27-12-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν ἀπό 1-12-76 αἴτηση τῶν κ.κ. Δημητρίου Γρ. Ἀποστόλου καί Νικολάου Παν. Σταματοπούλου, δασκάλων, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλου, Συμβούλου Β΄, δ) τήν παρ. 5 ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.136/75 καί ε) τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἡ ἐργασία μέ τίτλο "Τερές βάσεις" τῶν δασκάλων κ.κ. Δημ. Ἀποστόλου καί Νικ. Σταματοπούλου ἀποτελεῖ μιά ἐπαινετή προσπάθεια στόν τομέα τῆς εἰσαγωγῆς τῶν συνόλων στό Σχολεῖο, δέν θεωρεῖται ὅμως χρήσιμη πρός τό παρόν γιά τούς μαθητές τῆς Δ΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου

διότι σύμφωνα με το Αναλυτικό πρόγραμμα δεν διδάσκονται σύνολα.

Μετά από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδος

Ηλ. Παπαμιχαλόπουλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 115/1977

Σήμερα, 16 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδίκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β", οἱ κ.κ Άριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Καραγκουδάκης, Άντών. Κπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' τῆς Μέσης Έκπ/σεως, οἱ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Πληγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Συζήτηση γιά τούς πολιτιστικούς παράγοντες πού προσδιορίζουν τό Άναλυτικό Πρόγραμμα καί τίς ἐπιπτώσεις τους σ'αὐτό.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', στόν ὁποῖο εἶχε ἀνατεθεῖ ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδίκη νά ἐξετάσει τό θέμα "Ἀνάλυση τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγωγῆς καί τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καί συνέπειες γιά τό Άναλυτ. πρόγραμμα" (συνεδρία 113/14-9-1977), γιά μιά καλύτερη ταξινόμηση τῶνστοιχείων τοῦ σκοποῦ ἀπό τήν ἄποψη τῆς ψυχολογικῆς ὁρολογίας, ἀναφέρει τά ἑξῆς:

"Για νά συσχετισθοῦν καλύτερα τά δσα ἀναφέρει ὁ νόμος 309 στό σημεῖο αὐτό μέ τήν καθιερωμένη ψυχολογική-παιδαγωγική ὁρολογία, θά μπορούσαμε νά διατυπώσουμε τό πρόγραμμα ὡς ἑξῆς: Τήν ἀνάπτυξη τῶν νοητικῶν λειτουργιῶν (ἀντί ἱκανοτήτων) καί κυρίως τῆς παρατηρητικότητας, τῆς κριτικῆς ἱκανότητας (ἀντί στοχασμοῦ) καί τήν καλλιέργεια τῶν ψυχικῶν δυνάμεων (ἀντί εὐαισθησίας). Νομίζω πώς ὁ ὅρος "εὐαισθησία" εἶναι ἀρκετά γενικός καί κάπως ἀκαθόριστος καί μπορεῖ νά συσχετισθεῖ μόνο μέ τό νοητικό μέρος ὡς ταχύτητα ἀντιλήψεως (κατά τήν ἄποψη τοῦ WUNDT) ἤ μόνο μέ τή συναισθηματική ψυχική ἄποψη, πρᾶγμα πού εἶναι πιό πιθανό ὅτι ἐπιδίωκε ὁ συντάκτης τοῦ νόμου. "Αν βάλουμε λοιπόν καλλιέργεια ψυχικῶν δυνάμεων (πού εἶναι κατά FOHRACHER συναισθήματα, τά κίνητρα καί ἡ βούληση) εἴμαστε πιό κοντά στό σκοπό πού ἐπιδιώκεται. Δέν ἐπιμένω ὅμως στήν ἀλλαγή, γιατί οἱ γενικές διατυπώσεις ἐξυπηρετοῦν κάμποσες φορές καλύτερα. Ἐκεῖνο ὅμως πού δέν χρειάζεται εἶναι τό "διά" στή λέξη "νοητικῶν" ἱκανοτήτων, γιατί τότε θά ἀναφερόμαστε στίς διαδικασίες καί ὄχι στίς ἱκανότητες.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφασίζει:

1) Διαπιστώνει ὅτι ὁ σκοπός "Ἔχει βασικά νέα στοιχεῖα σέ σύγκριση μέ τούς παλαιότερους καί συγκεκριμένα τό στοιχεῖο τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, τοῦ στοχασμοῦ, τῆς εὐαισθησίας, τῆς ἀφυπνίσεως τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως καί τήν καλλιέργεια τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ στοιχείου. Τά στοιχεῖα αὐτά θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά λάβει ὑπόψη του στή σύνταξη τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

2) Διατυπώνει τίς ἑξῆς γενικές ἀρχές πού προκύπτουν ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ κανονιστικοῦ παράγοντα:

Τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου πρέπει:

α) Νά πλουτίσει τίς ἐμπειρίες τῶν παιδιῶν-Γνώση φυσικοῦ καί ἱστο-

ρικού κόσμου.

β)Νά ἀναπτύξει φιλοπονητικές ἱκανότητες-καλλιέργεια στοχασμοῦ καί εὐαισθησίας.

γ)Νά ἀναπτύξει σωματικές ἱκανότητες.

δ)Νά ἀφυπνίσει τήν ἠθική συνείδηση καί

ε)Νά θέσει βάσεις θρησκευτικῆς, ἐθνικῆς καί ἀνθρωπιστικῆς ἀγωγῆς.

Γιά τούς πολιτιστικούς παράφοντες τό Τμῆμα θά συζητήσει σέ ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδίκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 116/1977

Σήμερα, 19 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπ/σεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεων του(Λεωφόρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικολ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, οἱ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐφρ. Παπανικολάου μέ βαθμό7ο.

Στή συνεδρία ἔλαβε μέρος καί ὁ Μ. Φλουρῆς.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

"Ἔρευνα πολιτιστικῶν παραγόντων καί ἡ ἐπίδρασή τους στό πρόγραμμα.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά τό περιεχόμενο τῶν πράξεων ἀριθμ. 24/18-2-77 καί 25/22-2-77 τοῦ Τμήματος γιά τό θέμα πού συζητεῖται. Ὁμοίως ὁ κ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά τίς ἀντίστοιχες ἀποφάσεις τῆς ὁμάδας ἐργασίας.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Διατυπώνει τίς ἑξῆς ἀρχές, πού προκύπτουν ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ πολιτιστικοῦ παράφοντος:

α) Τό πρόγραμμα πρέπει νά γεφυρώνει τό παρελθόν μέ τό παρόν καί τό μέλλον ἐναρμονίζοντας τήν παράδοση μέ τήν πρόοδο.

β) Παράλληλα μέ τή γνώση νά προβλέπει καί τήν καλλιέργεια ἱκανοτήτων καί δεξιοτήτων, μορφῶν συμπεριφορᾶς καί στάσεων. Πρέπει δηλ. στό ἀναλυτικό πρόγραμμα νά διαφαίνεται ἡ τάση ὅτι τό σχολεῖο ἐπιχειρεῖ νά μορφώσει ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο.

γ) Νά ἐπιδιώκει τήν καλλιέργεια ὀρθῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων μέ τόν κατάλληλο τρόπο ὀργανώσεως σχολικῆς ζωῆς καί ἐργασίας καί

δ) Νά ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας στό παρόν καί στό μέλλον.

2) Προσδιορίζει τίς ἑξῆς ἐπιπτώσεις τῶν ἀρχῶν αὐτῶν σέ κάθε τομέα τοῦ προγράμματος:

α) Ὅλο τό Πρόγραμμα θά πρέπει στίς ἐπιδιώξεις του νά ἐναρμονίζεται μέ τίς ἐπιταγές τοῦ Συντάγματος καί τοῦ Νόμου.

β) Πρέπει νά ἐπιλεγοῦν καί νά ὀργανωθοῦν γνώσεις καί δραστηριότητες μέ ἀντιπροσωπευτικά στοιχεῖα ἀπό ὅλες τίς περιοχές τοῦ ἐπιστητοῦ.

γ) Οἱ ἀρχές πού διατυπώθηκαν νά ληφθοῦν ὑπόψη κατά τήν ἀνάπτυξη τῶν εἰδικῶν ἐπιδιώξεων σέ κάθε τομέα μαθήσεως.

δ) Οἱ ἴδιες ἀρχές ἀποτελοῦν τά κύρια κριτήρια ἐπιλογῆς καί ὀργανώσεως τῶν ἀντικειμένων μαθήσεως σέ κάθε τομέα .

ε) Στήν ὀργάνωση τῆς διαδικασίας τῆς μαθήσεως πρέπει νά ληφθοῦν σοβαρά ὑπόψη τά στοιχεῖα πού περιλαμβάνονται στίς ὑπ'ἀριθμ. 2 καί 3 ἀρχές δηλ. παροχή γνώσεων, καλλιέργεια ἱκανοτήτων καί δεξιοτήτων, μορφῶν συμπεριφορᾶς καί στάσεων καί καλλιέργεια ὀρθῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων.

στ)Γιά τήν ἀξιολόγηση τῆς σχολικῆς ἐργασίας νά ληφθοῦν ὑπόψη καί

κριτήρια πού θά άπορρέουν άπό τίς άρχές πού προσδιορίστηκαν.

Έπειτα άπό αύτά έληξε ή συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Θεμ. Παρδάκης

Η Γραμματέας

Εύρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 117/1977

Σήμερα, 20 Σεπτεμβρίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α)"Τό Ἑλληνικό Νηπιαγωγεῖο" καί β) "Ἡ Ἀγωγή πού μᾶς λείπει" τοῦ κ. Λαζάρου Γαβαλᾶ.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡ δαντελλένια σκούφια τῆς γιαγιᾶς" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μαντέρνα Μαθηματικά" τοῦ κ. Κων/νου Εὐμορφόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τίς ἐργασίες: α)"Λύσις προβλημάτων Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Δημοτ." καί β)"Ἐκμάθησις προπαίδειας τῶν τεσσάρων πράξεων κατά πρότυπον, εὔκολον καί ἀποδοτικόν τρόπον" τοῦ κ. Χ. Ἀλετρᾶ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία : α)"Τό Ἑλληνικό Νηπιαγωγεῖο" καί β)"Ἡ Ἀγωγή πού μᾶς λείπει" τοῦ κ. Λαζάρου Γαβαλᾶ.

'Ο εἰσηγητής κ. Δημ. 'Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', ~~θέτει~~ ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 94908/23-9-76 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότησή τά βιβλία: α) "Τό 'Ελληνικό Νηπιαγωγεῖο" καί β) "'Η ἀγωγή πού μᾶς λείπει" τοῦ κ. Λαζ. Γαβαλᾶ μαζί μέ τήν ἀπό 7-9-76 αἴτηση του.

Μέ τό ἴδιο ἔγγραφο τοῦ κ. 'Υπουργοῦ διαβιβάστηκαν καί τά βιβλία "Δημιουργικές ἀπασχολήσεις στό νηπιαγωγεῖο" καί "Τό κλειδί τῆς ἐπιτυχίας" γιά τά ὁποῖα τό Τμῆμα ἔχει γνωμοδοτήσει στίς συνεδρίες του ἀριθμ. 21/14-2-77 καί 35/11-3-77.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

Α. Γιά τό βιβλίο "Τό 'Ελληνικό νηπιαγωγεῖο»

Τό βιβλίο(431 σελ.) διαιρεῖται στά ἑξῆς τέσσερα μέρη:

Μέρος Α' : Θεωρητικό : 'Αναφέρεται στή θεωρία καί ἱστορία τοῦ νηπιαγωγείου καί ἐξετάζει τά συστήματα τῶν FROEBEL, MONTESSORI, DECROLY, CLAPAREDE καί FRAINET.

Μέρος Β' : Πρακτικό : 'Εξετάζει τίς ποικίλες ἐνασχολήσεις καί δραστηριότητες τῶν νηπίων καί πρακτικά θέματα τῆς Εἰδικῆς Διδακτικῆς τοῦ Νηπιαγωγείου.

Μέρος Γ': Εἶναι ἀφιερωμένο ἀποκλειστικά στούς τρόπους εἰσαγωγῆς τῶν νηπίων στήν 'Ανάγνωση, Γραφή καί 'Αριθμητική καί

Μέρος Δ': Περιέχει πίνακες προγράμματος καί ὑλικοῦ καθώς καί στοιχεῖα ἀτομικοῦ φακέλλου τοῦ νηπίου.

'Ο συγγραφέας ἐπιδιώκει νά δώσει ὄχι μόνον στίς νηπιαγωγούς, ἀλλά καί στούς γονεῖς τήν εὐκαιρία νά γίνουν οἰκεῖοι μέ τίς νεώτερες ἀπόψεις καί θεωρίες περί τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν τῆς προσχολικῆς

ηλικίας. Ὁ συγγραφέας τονίζει τήν ἀνάγκη νά ἀντιληφθοῦν οἱ νηπιαγωγοί καί οἱ γονεῖς τίς εὐεργετικές ἐπιδράσεις πού ἀσκεῖ τό περιβάλλον στά νήπια καί τίς ὑποχρεώσεις τους πού ἀπορρέουν ἀπό αὐτή τή διαπίστωση.

Παρατηρήσεις:

1. Ὁ συγγραφέας κατορθώνει νά δώσει μέ ἄνεση καί συνοπτικά βασικά στοιχεῖα, παραδείγματα καί συγκεκριμένες ὁδηγίες γιά τήν κατανόηση καί ἐφαρμογή τῶν διαφόρων συστημάτων τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς (σελ. 29-33, 41-43, 57-61, κ.ἀ).
2. Στό κεφ. "Τό Νηπιαγωγεῖο στήν Ἑλλάδα" ὁ συγγραφέας ὄχι μόνον δίδει ἐνδιαφέροντα ἱστορικά στοιχεῖα, ἀλλά καί ἀναλύει μέ ἐπιτυχία σχετικά στοιχεῖα γιά τό Νηπιαγωγεῖο τῆς πρόσφατης νομοθεσίας.
3. Στό κεφ. "Λειτουργία τοῦ Νηπιαγωγείου" προσφέρεται γενικό πλαίσιο, σχετικό μέ τήν ἐπιλογή καί ὀργάνωση τῶν δραστηριοτήτων καί ἐνασχολήσεων τῶν νηπίων καί προσδιορίζει τά στοιχεῖα πού πρέπει νά ἀφομοιώσουν.

   Τά στοιχεῖα διαπλέκονται σέ μεγάλες ἑνότητες πού ὁ ἐνοποιός πυρήνας τους εἶναι κυρίως οἱ τέσσερες ἐποχές. Ἐπίσης, στό ἴδιο κεφάλαιο ὁ συγγραφέας δίδει κατάλογο πού ἀναφέρεται στό ὑλικό καί τόν ἐξοπλισμό τοῦ νηπιαγωγείου. Ἐπίσης φαίνεται ὅτι τό διάγραμμα ἀπασχολήσεων (σελ. 215-217) εἶναι ἀρκετά ἐπιβοηθητικό, ἰδιαίτερα γιά τίς νέες νηπιαγωγούς.
4. Κρίνονται χρήσιμες οἱ ὁδηγίες γιά τή μουσική καί γενικότερα τήν καλλιτεχνική ἀγωγή τῶν νηπίων (σελ. 354-371). Τό αὐτό μπορεῖ νά ὑποστηριχθεῖ γιά τά ὅσα ὁ συγγραφέας παραθέτει σχετικά μέ τήν ἀγωγή τῶν αἰσθήσεων (σελ. 319-325).
5. Ἰδιαίτερα χρήσιμα πρέπει νά θεωρηθοῦν τά ὅσα ἀφοροῦν στό ἑβδομαδιαῖο ὡρολόγιο πρόγραμμα, τούς τομεῖς τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς, τό παιδαγωγικό ὑλικό καί τούς ἀτομικούς φακέλλους.
6. Ἡ βιβλιογραφική ἐνημέρωση (Ἑλληνική καί ξένη βιβλιογραφία) εἶναι ἱκανοποιητική.

Γενικά πρέπει νά ὑπογραμιστεῖ ὁ πρακτικός χαρακτήρας τοῦ βιβλίου καί τά πλούσια πληροφοριακά στοιχεῖα πού περιέχει. Πεποίθησή μου εἶναι ὅτι θά ἀποβεῖ χρήσιμη γιά τίς νέες νηπιαγωγούς, ἀλλά καί σέ ὁποιοδήποτε ἄτομο πού ἀσχολεῖται μέ τήν προσχολική ἀγωγή. Ἡ γνωμοδότησή μου, ἐπομένως, εἶναι θετική.

Β. Γιά τό βιβλίο "Ἡ ἀγωγή πού μᾶς λείπει":

Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 276 σελίδες καί ἀπευθύνεται κυρίως στούς γονεῖς. Περιλαμβάνει τά ἑξῆς κεφάλαια: 1. Ἀγωγή τῆς κοινωνικότητος καί προσαρμογῆς , 2) Ἀγωγή τῆς ἀγάπης καί τῆς καλωσύνης, 3)Ἀγωγή τῆς δημιουργικότητος καί πρωτοβουλίας, 4) Τό παιγνίδι μέσον ἀγωγῆς, 5) Ἀγωγή τῆς ἐπιτυχίαςκαί τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, 6) Ἀγωγή τῆς ἐνθαρρύνσεως,7)Ἀγωγή τῆς εὐθύνης καί τοῦ καθήκοντος, 8) Ἀγωγή τοῦ σεβασμοῦ καί τῆς εὐγένειας, 9)Ἀγωγή τῆς σιωπῆς καί τῆς ἡσυχίας, 10)Ἀγωγή τοῦ παραδείγματος, 11)Ἀγωγή κυκλοφορίας καί δρόμου, 12)Ἀγωγή τοῦ ἐλεύθερου χρόνου, 13)Ἀγωγή τῆς εἰκόνας καί τοῦ θέματος, 14)Ἀγωγή τῆς μακροζωΐας καί εὐτυχίας.

Παρατηρήσεις:

α) Ὅλα τά παραπάνω θέματα ἀναφέρονται σέ ρυθμιστικούς κανόνες συμπεριφορᾶς. Ὁ συγγραφέας κινεῖται στό προεπιστημονικό στάδιο καί, ἐκφράζοντας ὑποκειμενικές κρίσεις, οἰκοδομεῖ μιά δεοντολογία ὑπερβολικά ἁπλουστευμένη χωρίς τήν ἀπαραίτητη ἐπιστημονική θεμελίωση. Αὐτό ἰσχύει γιά ὅλες σχεδόν τίς σελίδες τοῦ βιβλίου. Ὅσα ἀναφέρονται στό βιβλίο μποροῦν νά γίνουν ἀποδεκτά ἤ ὄχι ἀπό τόν ἀναγνώστη, δέν μποροῦν

ὅμως νά ἐλεγχθοῦν γιά τήν ἐγκυρότητά τους.

β) Τίς ἀπόψεις του στηρίζει ὁ συγγραφέας μόνο σποραδικά σέ σχετική βιβλιογραφία. Θέματα ψυχολογικά καί παιδαγωγικά διαπραγματεύονται πολλές φορές καί συχνά κατά τρόπο ἀσαφῆ. Ἐνδεικτικά ἀναφέρονται τά περί ἀντιλήψεως τοῦ παιδιοῦ, μνήμης κλπ. στίς σελ. 15, τά περί νοημοσύνης καί δημιουργικότητας σελ. 6.

γ) Τό βιβλίο μπορεῖ νά εἶναι ὠφέλιμο γιά τούς ἀρχάριους καί ἄπειρους γονεῖς, δέν μπορεῖ ὅμως γιά τούς παραπάνω λόγους νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἀπαραιτήτως χρήσιμο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 94908/23-9-76 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 7-9-1976 τοῦ κ. Λαζ. Γαβαλᾶ, γ) τήν παρ. 5 τοῦ Ἄρθρ. 8 τοῦ Νόμου 186/75, δ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλου, Συμβούλου Β΄, καί ε) τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Γιά τό βιβλίο "Τό Ἑλληνικό νηπιαγωγεῖο" τοῦ κ. Λαζ. Γαβαλᾶ:

Θεωρεῖται χρήσιμο βοήθημα γιά τίς νηπιαγωγούς, διότι εἶναι δυνατό νά ἐξυπηρετήσει πρακτικές ἀνάγκες τοῦ νηπιαγωγείου καί παρέχει στοιχεῖα γιά τήν ὀργάνωση τοῦ παιδαγωγικοῦ ὑλικοῦ καί τοῦ προγράμματος τῶν νηπιαγωγείων.

2) Γιά τό βιβλίο "Ἡ ἀγωγή πού μᾶς λείπει" τοῦ κ. Λαζ. Γαβαλᾶ:

Δέν δύναται νά χαρακτηρισθεῖ χρήσιμο, διότι μεγάλα καί ἐπίκαιρα προβλήματα παρουσιάζονται σέ πολλές περιπτώσεις χωρίς ἐπιστημονική θεμελίωση. Ἔτσι ἔχει ἔντονο τό ὑποκειμενικό στοιχεῖο καί οἱ θέσεις του παρουσιάζονται δογματικά σάν κανόνες συμπεριφορᾶς.

Θέμα 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡ δαντελλένια σκούφια τῆς γιαγιᾶς" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/39/125686/11-11-1976 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωρ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Ἡ δαντελλένια σκούφια τῆς γιαγιᾶς" τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη μαζί μέ σχετική αἴτηση τῆς ἐκδότριας κ. Βαρβάρας Μουστάκα.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο εἶναι μεγάλου σχήματος καί καλύπτει 68 σελίδες μαζί μέ τήν εἰκονογράφηση. Περιέχει τρία παραμύθια πού ἔχουν πάρει τό Α'βραβεῖο τοῦ κύκλου Παιδικοῦ βιβλίου καί ἀπευθύνονται σέ παιδιά μικρῆς ἡλικίας. Στά παραμύθια συμβολίζονται φαινόμενα τῆς φύσεως, ζῶα, φυτά ἢ πρόσωπα πού ἐνσαρκώνουν ἀνθρώπινες ἀρετές, ὅπως τήν ἀγάπη, τήν εἰρήνη, τή χαρά. Εἶναι γραμμένα μέ πολλή εὐαισθησία, γλαφυρότητα καί παραστατικότητα καί τό περιεχόμενό τους διεγείρει τό ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν. Ἡ διήγηση εἶναι εὐχάριστη, παραστατική, διεξοδική, ἡ συγγραφέας χειρίζεται μέ πολλή ἄνεση τή γλώσσα καί λαμβάνει ὑπόψη τό ἐπίπεδο τῆς γλωσσικῆς ἐξελίξεως τῶν παιδιῶν πρός τά ὁποῖα ἀπευθύνεται. Οἱ εἰκόνες τοῦ βιβλίου εἶναι μεγάλου μεγέθους, πολύχρωμες, παιδικῆς νοοτροπίας, καλαίσθητες καί σχετικές μέ τό περιεχόμενό του. Ἡ ἐμφάνιση καί ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου εἶναι ἄριστη.

Γενικά τά παραμύθια ἀνταποκρίνονται στίς ἀνάγκες καί τά διαφέροντα τῶν παιδιῶν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εἶναι εὐχάριστα καί μποροῦν μέ τό περιεχόμενό τους νά ἀνυψώσουν ἠθικά τά παιδιά.

Γι'αὐτούς τούς λόγους θεωρῶ τό βιβλίο "Ἡ δαντελλένια σκούφια τῆς γιαγιᾶς" τῆς κ. Πατεράκη χρήσιμο γιά παιδιά τῶν πρώτων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/39/125686/11-11-1976 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν ἀπό 2-11-76 αἴτηση τῆς ἐκδότριας τοῦ βιβλίου κ. Βαρβάρας Μουστάκα, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βλουτίδη, Συμβούλου Β', δ) τή σχετική συζήτηση καί ε) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθ.2 τοῦ Ν.186/75 ὁ μ ό φ ω ν α ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Ἡ δαντελλένια σκούφια τῆς γιαγιᾶς" θεωρεῖται χρήσιμο ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα γιά παιδιά τῶν πρώτων τάξεων τοῦ Δημ. Σχολείου

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μοντέρνα Μαθηματικά" τοῦ Κ. Κων/νου Εὐμορφόπουλου.

Ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος ἀνεκοίνωσε τό περιεχόμενο τῆς εἰσηγήσεως γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. Ἀδαμόπουλου, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σχετικά μέ τήν ἀπό 9-3-77 αἴτηση τοῦ Κ. Εὐμορφόπουλου (ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀριθμ. πρωτ. 309.71 /ΕΘ/33005/Φ-4-77) ὁ ὁποῖος ζητᾶ τήν γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ γιά τήν χρησιμότητα τοῦ βιβλίου του "Μοντέρνα Μαθηματικά" Δ΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἔχω νά παρατηρήσω τά ἑξῆς:

1. Δίνεται μεγάλη ἔμφαση σέ συνολοθεωρητικές ἔννοιες ὅπως π.χ ἡ ἕνωση, ἡ τομή συνόλων, τά ἰσοδύναμα σύνολα κ.τ.λ. πρᾶγμα πού τελικά ἀποβαίνει εἰς βάρος τοῦ κύριου ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθηματικῶν στήν Δ΄ τάξη. Θέν εἶναι π.χ. σωστό σ' αὐτό τό στάδιο νά γίνεται εἰδική μνεία τῆς ἰσοδυναμίας τῶν συνόλων γιά νά δοθεῖ ἡ ἔμνοια τοῦ ἀριθμοῦ. Τά παιδιά μέ ἁπλές εἰκόνες μποροῦν νά κατανοήσουν ὅτι ἕνας ἀριθμός εἶναι χαρακτηριστικό γνώρισμα ὁμάδων ἤ συλλογῆς τοῦ ἴδιου ἀριθμοῦ ἀντικειμένων.

2. Γίνεται ὑπερβολική χρήση τοῦ μαθηματικοῦ συμβολισμοῦ. Βλέπε π.χ. στίς σελίδες 32 καί 72 τοῦ πρώτου μέρους ὅπου εἰσάγονται τά σύμβολα Ε,Ψ καί ἕνας πολύπλοκος συμβολισμός γιά τήν παράσταση συνόλου μέ στοιχεῖα συγκεκριμένα ἀντικείμενα. Ὅμως εἶναι σκόπιμο νά ἀποφεύγεται ἡ κατάχρηση τοῦ μαθηματικοῦ συμβολισμοῦ πού κουράζει τούς μικρούς μαθητές καί τούς ἀποτρέπει ἀπό τήν κατανόηση τῆς οὐσίας τῶν μαθηματικῶν.

3. Πρόκειται ὁπωσδήποτε γιά μιά ἀξιέπαινη συμβολή στήν προσπάθεια γιά τήν ἀνακαίνιση τῆς διδασκαλίας τῶν μαθηματικῶν στό Δημοτικό

Σχολεῖο. Αὐτό μάλιστα ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, γιατί ὁποιαδήποτε οὐσιαστική μεταβύθμιση στά μαθηματικά πρέπει νά ἔχει ὡς ἀφετηρία τό Δημοτικό Σχολεῖο.

Τό βιβλίο τοῦ κ. Εὐμορφόπουλου μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ στήν πειραματική διδασκαλία τῶν νέων μαθηματικῶν στό Δημοτικό Σχολεῖο, ἐφόσον οὐσιαστικά γίνουν σ'αὐτό ὁρισμένες βελτιώσεις, ἰδίως στά σημεῖα ποῦ ὑποδείξαμε στίς πιό πάνω παραγρ. 1 καί 2.

Ἡ πειραματική ὅμως διδασκαλία τῶν νέων μαθηματικῶν στό Δημοτικό πρέπει νά γίνει ἀπό δασκάλους εἰδικά ἐκπαιδευμένους γιά τό σκοπό αὐτό καί μέ τήν ἐποπτεία ἐπιτροπῆς ἀπό εἰδικούς ποῦ θά συγκροτηθεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ καί ἡ ὁποία θά ἔχει ὡς ἀντικειμενικό σκοπό τήν σύνταξη νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί τήν συγγραφή τῶν ἀντιστοίχων διδακτικῶν βιβλίων.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/86/33005/3-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Μοντέρνα Μαθηματικά" τοῦ κ. Κων/νου Εὐμορφόπουλου μαζί μέ τήν ἀπό 2-3-77 αἴτησή του, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Α. Ἀδαμόπουλου, Διδασκαλῆ τοῦ ΚΕΜΕ, γ) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/75 καί δ) τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Μοντέρνα Μαθηματικά" τοῦ κ. Κων/νου Εὐμορφόπουλου ἀποτελεῖ δεῖγμα ἐπιμελημένης ἐργασίας, ἀλλά δέν μπορεῖ πρός τό παρόν νά κριθεῖ χρήσιμο, διότι δέν στοιχεῖ μέ τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα. Μέλλοντικά ὅμως καί ἰδιαίτερα στήν περίπτωση πειραματικῆς διδασκαλίας τῶν νέων Μαθηματικῶν στό σχολεῖο, θά μποροῦσε νά εἶναι ἕνα σημαντικό βοήθημα γιά τούς μαθητές καί τούς δασκάλους.

./.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τίς έργασίες : α)"Λύσις προβλημάτων Γ΄ καί Δ΄ τάξεως Δημοτ. Σχολείου" καί β)"Έκμάθησις προπαιδείας τῶν τεσσάρων πράξεων κατά πρότυπον, εὔκολον καί ἀποδοτικόν τρόπον" τοῦ κ. Χ. Ἀλετρᾶ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.4/36/36620/12-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Βάλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΙΤΥΕ γιά γνωμοδότηση ἡ ἐργασία τοῦ κ. Χριστοδούλου Ἀλετρᾶ, συν/χου δασκάλου, μαζί μέ τήν ἀπό 10-2-1977 αἴτησή του, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Λεων. Ἀδαμόπουλου, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΙΤΥΕ, καί γ) τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Δέν ἐγκρίνονται οἱ δύο ἐργασίες : α)"Λύσις προβλημάτων Γ΄ καί Δ΄ τάξεως Δημ. Σχολείου" καί β)"Ἔκμάθησις προπαιδείας τῶν τεσσάρων πράξεων κατά πρότυπον, εὔκολον καί ἀποδοτικόν τρόπον" τοῦ κ. Χ. Ἀλετρᾶ γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1. Ἡ πρώτη ἐργασία δέν παρουσιάζει τίποτε τό νέο ἀναφορικά μέ τή λύση προβλημάτων. Ἐπιχειρεῖται μιά κάποια ταξινόμηση τῶν προβλημάτων μέ βάση τά δεδομένα καί τά ζητούμενα τοῦ προβλήματος, ἡ ὁποία περισσότερο σύγχυση προκαλεῖ παρά διευκόλυνση στή λύση ἑνός προβλήματος.

Γενικά ἡ ἐργασία αὐτή χαρακτηρίζεται ἀπό ἀσάφεια, κακή διατύπωση καί ἄσκοπους πλατειασμούς (π.χ. σελ. 2 καί 3 καθώς καί στούς σχετικούς πίνακες).

2. Ἡ δεύτερη ἐργασία περιέχει διάφορους πίνακες γιά τήν ἐκτέλεση καί ἑρμηνεία τῶν τεσσάρων πράξεων, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολύπλοκοι καί ἀσαφεῖς καί δέν προσφέρονται γιά σχολική χρήση.

Μετά ταῦτα ἐλύθη ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος
Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας
Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 118/1977

Σήμερα, 21 Σεπτεμβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργιος Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐφρ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Στή συνεδρία ἔλαβε μέρος καί ὁ κ. Γ. Φλουρῆς.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ἐπιστήμη καί Τεχνολογία στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης ἐνημερώνει τά μέλη γιά τό περιεχόμενο τῶν ἀποφάσεων πού ἔλαβε τό Τμῆμα γιά τό θέμα αὐτό στίς συνεδρίες του ἀριθμ. 24/18-2-77 καί 25/22-2-77 . Ἀκολουθεῖ συζήτηση.

Ὁ κ. Βουνιούκας συμφωνεῖ μέ τή γνώμη τοῦ κ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β', νά παρέχει δηλ. τό Ἀναλ. Πρόγραμμα στό παιδί τή δυνατότητα νά μελετήσει βασικά θέματα τῶν διαφόρων τομέων τοῦ ἐπιστητοῦ καί προτείνει : α) Νά δοθεῖ ἔμφαση στά ἐπιστημονικά καί τεχνολογικῆς φύσεως μαθήματα καί β) Τό πρόγραμμα νά βοηθήσει τό παιδί νά ἀναπτύξει τίς λογικές του ἱκανότητες.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων μεταξύ τῶν μελῶν

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Καθορίζει τίς ἑξῆς ἀρχές πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ παράγοντα Ἐπιστήμη καί Τεχνολογία:

α) Νά δοθεῖ ἡ ἀνάλογη σημασία στίς Φυσικές ἐπιστῆμες καί τήν Τεχνολογία.

β) Σέ κάθε βαθμίδα τό παιδί ζεῖ σέ ἕνα περιβάλλον πού διαρκῶς μεταβάλλεται πρέπει τό Ἀναλυτ. Πρόγραμμα νά δίνει στό παιδί τή δυνατότητα νά μελετήσει βασικά θέματα ἀπό τήν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς κατά τρόπο ὥστε νά συμβάλλει στήν ἀνάπτυξη τῆς λογικῆς τοῦ παιδιοῦ καί νά καλλιεργήσει τή διάθεση γιά ἔρευνα καί αὐτομόρφωση.

2) Προσδιορίζει τίς ἑξῆς ἐπιπτώσεις γιά τό Ἀναλυτ. Πρόγραμμα.

Οἱ παραπάνω ἀρχές πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ παράγοντα Ἐπιστήμη-Τεχνολογία δηλ. α) ἀνάλογη σημασία στίς Φυσικές ἐπιστῆμες καί στήν Τεχνολογία β) ἀνάπτυξη τῆς λογικῆς τοῦ παιδιοῦ καί γ) καλλιέργεια τῆς διαθέσεως τοῦ παιδιοῦ γιά ἔρευνα καί αὐτομόρφωση θά πρέπει νά ἐπηρεάσουν ἀνάλογα ὅλα τά στοιχεῖα τοῦ προγράμματος (Σκοπός, περιοχές μαθήσεως, Εἰδικές ἐπιδιώξεις, Ἐπιλογή καί ὀργάνωση τῶν ἀντικειμένων μαθήσεως, διαδικασία μαθήσεως καί ἀξιολόγηση).

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π ρ ά ξ η 119/1977

Σήμερα, 23 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ. κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ. κ. Ἀριστ. Βουγούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντ. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, οἱ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, εἰσηγητές, ὁ κ. Γεώργ. Φλουρῆς, Παπαγιωάννου καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ἀνάλυση τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντα

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, ἀναφέρεται στίς ἀποφάσεις πού ἔλαβε τό Τμῆμα γιά τό θέμα αὐτό στίς συνεδρίες του (ἀριθ. 33/8-3-77 καί 35/11-3-77.

Στή συζήτηση πού ἀκολουθεῖ διαπιστώνεται ἡ ἀνάγκη νά καθορισθεῖ τό περιεχόμενο τῆς ἔννοιας "περιβάλλον".

Γίνεται ἀνταλλαγή ἀπόψεων γιά τό θέμα αὐτό.

Εἰδικότερα ὁ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος λέγει τά ἑξῆς:

"Ἄν κάποτε ὁ ὅρος "περιβάλλον", εἶχε γεωγραφική ἀναφορά, σήμερα ὁ ἴδιος ὅρος στή ψυχολογία ἀναφέρεται στό σύνολο τῶν ψυ-

χολογικῶν ἐρεθισμῶν πού σέ κάθε στιγμή "δέχεται" ὁ ὀργανισμός. Γιά τήν ἀκρίβεια ὁ ὀργανισμός δέν δέχεται παθητικά, ἀλλά ἀντιδρᾶ ἀνάλογα μέ τήν ποσότητα καί τό εἶδος τῶν ἐρεθισμῶν, πού "δέχεται" ἀπό τόν ἀντιπεθμενικό κόσμο καί ἀνάλογα μέ τήν ἐσωτερική του κατάσταση. Ὑπάρχει μιά διανοητική σχέση μεταξύ ὀργανισμοῦ καί ψυχολογικοῦ περιβάλλοντος (πηγές ἐρεθισμῶν-ἐρεθισμοί) μιά ἀλληλεπίδραση, πού ὄχι μόνον ὑποβηλώνει τόν ἐνεργητικό χαρακτήρα τῆς ἀντιληπτικῆς διαδικασίας, ἀλλά καί μᾶς ὑποχρεώνει νά ἀναθεωρήσουμε τίς ξεπερασμένες πλέον ἀπόψεις τοῦ γεωγραφικοῦ περιβάλλοντος. Ἐδῶ πρέπει νά μιλοῦμε γιά ψυχολογικό περιβάλλον (ὁ ὅρος ἤδη χρησιμοποιεῖται ἀπό διάφορους ψυχολόγους στό ἐξωτερικό) καί νά θεωροῦμε ὡς ἀναγκαῖο τόν ὅρο καί τό στοιχεῖο τῆς ἀλληλεπιδράσεως.

Ὕστερα ἀπό τή συζήτηση τό Τμῆμα διατυπώνει ὡς ἑξῆς τήν ἔννοια τοῦ ὅρου "περιβάλλον":
Περιβάλλον εἶναι τό σύνολο τῶν προσώπων, ἀντικειμένων, φαινομένων καί καταστάσεων μέ τό ὁποῖο βρίσκεται σέ ἀλληλεπίδραση τό παιδί".

Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἀποφασίζει ὁμόφωνα:

Υἱοθετεῖ τίς ἀπαιτήσεις πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντα καί ἔχουν διατυπωθεῖ στήν πράξη του ἀριθμ. 35/1977 σέ περιορισμένη σύνθεση.

Ἀπολούθως διατυπώνεται ἡ ἀνάγκη διαμορφώσεως τοῦ ψυχολογικοῦ προφίλ τοῦ μαθητῆ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, στό ὁποῖο θά ἀναφέρεται τό Τμῆμα κάθε φορά πού θά ἐπεξεργάζεται τά στοιχεῖα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, καί ἀνατίθεται στόν κ. Γ. Μαραγκουδάκη, εἰδικό σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ, νά εἰσηγηθεῖ σχετικά.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. ΒΑΡΔΑΚΗΣ

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 120/1977

Σήμερα, 24 Σεπτεμβρίου 1977, ημέρα Σάββατο καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ.Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία Μαθηματικῶν Α΄ καί Β΄ τάξεων Δημοτικοῦ Σχολείου πού μεταφράσθηκαν ἀπό τά Γερμανικά γιά χρήση τῶν Ἑλληνοπαίδων τῆς Δυτ. Γερμανίας.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ἔπειτα ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται γιά τό θέμα καί ἀναλύει τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Φ.820/103/103019/16-9-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη πού ἀναφέρεται στήν ἀποστολή διδακτικῶν βιβλίων Μαθηματικῶν Α΄ καί Β΄ τάξεων Δημ. Σχολείου, πού ἔχουν μεταφρασθεῖ ἀπό τά Γερμανικά, γιά γνωμοδότηση.

Ἰδιαίτερα τονίζει τά ἑξῆς:

"Τά δύο τελευταῖα χρόνια εἰσήχθηκε στή Δυτική Γερμανία σταδιακά τό δίγλωσσο σύστημα γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τῶν ἀλλοδαπῶν πού ἐργάζονται ἐκεῖ. Τό δίγλωσσο σύστημα φιλοδοξεῖ νά λύσει πολλά ἀπό τά προβλήματα πού ἀφοροῦν στήν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν αὐτῶν καί κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε μά μποροῦν τά παιδιά τῶν ἀλλοδαπῶν, ἐφόσον παραμένουν ἐκεῖ, νά συνεχίσουν ἐπιτυχῶς τίς σπουδές τους στό γερμανικό ἐκπαιδευτικό σύστημα ἤ σέ περίπτωση παλινοστήσεως νά εἶναι σέ θέση νά ἐνσωματωθοῦν στό ἐκπαιδευτικό σύστημα τῆς χώρας τους. Ἔτσι λειτουργοῦν στά γερμανικά σχολεῖα μερικῶν δμόσπονδων χωρῶν σέ πρῶτο στάδιο δίγλωσσα τμήματα (τάξεις) καί γιά ἑλληνόπουλα τῶν τάξεων Α΄ καί Β΄. Σχετικά μέ τίς δίγλωσσες αὐτές τάξεις ἀποφασίστηκε τά Μαθηματικά νά διδάσκονται σύμφωνα μέ τό γερμανικό Ἀναλυτ. Πρόγραμμα, πού προβλέπει τή διδασκαλία τῶν συνόλων, ἀλλά στήν Ἑλληνική γλῶσσα. Γιά τό σκοπό αὐτό καί γιά χρήση μαθητῶν καί δασκάλων ἀποφασίστηκε νά μεταφρασθεῖ μιά σειρά ἀπό τά ἐγκεκριμένα γερμανικά βιβλία στήν ἑλληνική γλῶσσα. Τά βιβλία αὐτά προορίζονται γιά τίς Α΄ καί Β΄ τάξεις καί θά ἐκδοθοῦν πανομοιότυπα μέ τά γερμανικά, μέ τή διαφορά μόνο ὅτι τό κείμενο θά εἶναι στά ἑλληνικά.

Στή συνέχεια παρακαλεῖ τούς κ.κ. Εἰσηγητές, Ἰωάν. Χριστιᾶ καί Δίον. Μελᾶ, νά ἀνακοινώσουν στό Τμῆμα τά συμπεράσματα ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν βιβλίων Μαθηματικῶν Α΄καί Β΄ τάξεων Δημοτ. Σχολείου, πού μεταφράστηκαν ἀπό τά Γερμανικά ἐγχειρίδια.

Ὁ κ. Ἰ. Χριστιᾶς, ἐκφράζοντας καί τίς ἀπόψεις τοῦ κ. Μελᾶ, ἀνακοινώνει τά ἑξῆς πού ἀφοροῦν παρατηρήσεις πάνω στά δύο βιβλία:

"Τά βιβλία, γιά τά ὁποῖα κληθηκεντό Τμῆμα νά γνωματεύσει, εἶναι μετάφραση δύο βιβλίων (Α΄ καί Β΄ τάξεων) μιᾶς ἀπό τίς καλύτερες σειρές παρόμοιων βιβλίων πού κυκλοφοροῦν στά γερμανικά σχολεῖα Εἶναι τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου "WESTERMANN" καί φέρουν τόν τίτλον "WESTERMANN MATHEMATIKA FUR DIE GRUNDSCHULE, 1 SCHULJAHR" καί "WESTERMANN MATHEMATIKA FUR DIE GRUNDSCHULE, 2. SCHULJAHR" καί τά δύο ἐκδόσεως 1976.

Σχετικά μέ τό θέμα ἔχω νά παρατηρήσω τά ἑξῆς:

α) Ἡ μετάφραση τοῦ κειμένου στήν ἑλληνική εἶναι ἱκανοποιητική. Ὑπάρχουν καί στά δύο βιβλία μερικά λάθη γλωσσικά καί ὀρθογραφικά. Διορθώθηκαν στό κείμενο πού ὑποβλήθηκε μέ σκοπό νά διορθωθοῦν κατά τήν ἐκτύπωση. Τήν ἐκτύπωση τῶν βιβλίων πρέπει νά παρακολουθήσει γερμανομαθής φιλόλογος, χωρίς ὅμως νά ὑπεισέλθει στή μετάφραση τῶν μαθηματικῶν ὅρων.

β) Παρατηρεῖται κάποιο πρόβλημα κατά τή μεταφορά τῶν μαθηματικῶν ὅρων ἀπό τά γερμανικά στά ἑλληνικά. Οἱ περισσότεροι ὅροι ἔχουν μεταφρασθεῖ εὔστοχα. Θά πρέπει καί στά δύο βιβλία μά μεταφρασθοῦν ὁπωσδήποτε οἱ παρακάτω ὅροι ὡς ἑξῆς: "Οπου ANZAHL ἀντί "ποσότητα" νά μεταφρασθεῖ "πληθυκός ἀριθμός" ἤ ἁπλῶς "ἀριθμός". "Οπου ANZAHL DER ELEMENTE ἤ ANZAHL DER ELEMENTE EINER MENGE ἀντί "ποσότηταστοιχείων" νά μεταφρασθεῖ "πλῆθος τῶν στοιχείων".

γ) Ἡ ὕλη τῶν βιβλίων ἔχει διαρθρωθεῖ μέ συστηματικό, παραστατικό καί κατά τέτοιο μεθοδικό τρόπο, ὥστε οἱ μαθητές νά εἰσάγονται μέ μεγάλη ἄνεση στήν κατανόηση τῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἀπό πολύ ἐνωρίς γίνεται κατά κάποιο τρόπο συνδυασμός τῆς διδασκαλίας τῶν μοντέρνων καί παραδοσιακῶν μαθηματικῶν, γεγονός τό ὁποῖο διευκολύνει τό μαθητή, ἐφόσον παραμείνει στή Γερμανία, νά ἐνσωματωθεῖ στό γερμανικό ἐκπαιδευτικό σύστημα καί νά παρακολουθήσει ἄνετα τή διδασκαλία τῶν μοντέρνων μαθηματικῶν, ἀλλά καί σέ περίπτωση πού ἐπιστρέψει στήν Ἑλλάδα νά εἶναι σέ θέση νά παρακολουθήσει τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν στά ἑλληνικά σχολεῖα.

Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι νά θεωρηθοῦν κατάλληλα τά βιβλία γιά τό σκοπό γιά τόν ὁποῖο μεταφράστηκαν, μέ τόν ὅρο ὅτι θά γίνουν οἱ προτεινόμενες διορθώσεις καί βελτιώσεις τῆς μεταφράσεως.

Ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ παρατηρεῖ τά ἑξῆς γιά τό κείμενο τῆς μεταφράδεως τῆς Ἀριθμητικῆς τῆς Α΄ τάξεως

γιά τά σχολεῖα τῶν 'Ελληνοπαίδων στή Γερμανία.

Πρόκειται γιά ἀξιόλογη ἐργασία πού ἔχει βάση τά σύνολα καί προχωρεῖ στή γνωστή μας 'Αριθμητική ὡς τό 100. Εἰσάγει στίς ἔννοιες τῶν συνόλων κατά τρόπο συστηματικό, εὐκολονόητο καί αὐτενεργό, ἀφοῦ ἀπό τό πρῶτο μάθημα ἀξιοποιεῖ γιά τό σχηματισμό τῆς ἐννοίας τοῦ συνόλου, τή συμμετοχή καί ἐνεργητικότητα τοῦ παιδιοῦ.

'Η αἰσθητοποίηση καί ἐμπέδωση τῶν συνόλων καί τῶν ψηφίων 0-10 γίνεται σέ μιά σειρά 81 μαθημάτων, σέ τρόπο, ὥστε νά γίνουν μέ βεβαιότητα μόνιμο κτῆμα τῶν μαθητῶν.

'Από τήν ἑνότητα 81 ἕως τήν ἑνότητα 105 δίνονται οἱ ἀριθμοί 11-100. "Ισως ὁ ρυθμός αὐτός νά εἶναι ταχύς. 'Εδῶ εἶναι ἀνάγκη νά δοθεῖ ἀπό τό διδάσκαλο προσοχή κυρίως στά κάτω τοῦ μέσου ὅρου παιδιά τῆς Α΄ τάξεως.

Τόσο τό βιβλίο 'Αριθμητικῆς τῆς Α΄ τάξεως, ὅσο καί τῆς Β΄ τάξεως, ἐφόσον διδαχθοῦν συστηματικά καί ἀποδοτικά δέν θά δημιουργήσουν προβλήματα σέ ὅσα παιδιά ἔλθουν νά φοιτήσουν στήν Γ΄ τάξη στήν 'Ελλάδα. 'Αντιθέτως ἔχομε τή γνώμη ὅτι θά εὑρίσκονται σέ πλεονεκτική θέση.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.820/103/103019/16-9-1977 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας, β) τίς σχετικές εἰσηγήσεις καί γ) τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Γνωμοδοτεῖ γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου ἔχοντας ὑπόψη τίς συνθῆκες ἐκπαιδεύσεως τῶν 'Ελληνοπαίδων στή Δυτ. Γερμανία καί τίς δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουν μέ τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

1) Νά διορθωθοῦν κατά τήν ἐκτύπωση τά γλωσσικά καί ὀρθογραφικά λάθη, ὅπως ἔχουν καταχωρισθεῖ στό μεταφρασμένο κείμενο πού ἐπιστρέφεται.

2) "Οπου στό κείμενο καί τῶν δύο βιβλίων ὑπάρχει ὁ ὅρος "ANZAHL" ἀντί "ποσότητα" νά μεταφρασθεῖ "Πληθικός ἀριθμός" ἤ ἁπλῶς "ἀριθμός".

3) Καί στά δύο βιβλία ὅπου "ANZAHL DER ELEMENTE" ἀντί "ποσότητα τῶν στοιχείων" νά μεταφρασθεῖ "πλῆθος στοιχείων".

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 121/1977

Σήμερα, 27 Σεπτεμβρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν γραπτῶς μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Σαρδέλη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδρεάδης, Νικ. Μουτσόπουλος, Βασ. Κανελλόπουλος, Κων/νος Παπαδῆμος, Σύμβουλοι Β', καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθανασία Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ὁ Δημητρούκης καί τ' ταξίδια του στή Θράκη" τῆς κ. Καίτης Ἐξέρχου-Δισμαντῆ.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Διατηρώντας τήν ἰσορροπία στήν τάξη" τοῦ κ. Ροϋντολφ Ντράϋκορς.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Γενικοί προβληματισμοί" τοῦ κ. Στ. Κίτσιου.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μέθοδοι διδασκαλίας τοῦ κ. Κων/νου Γ. Μάνου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ὁ Δημητρίκης καί τά ταξίδια του στή Θράκη" τῆς κ. Κλείτης Ἐξάρχου-Δεληκάνη.

Ὁ εἰσηγητής κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.71/50/173830/14-9-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Ὁ Δημητρίκης καί τά ταξίδια του" μέ ὑπότιτλο "στή Θράκη" τῆς κ. Κλείτης Ἐξάρχου-Δεληκάνη μαζί μέ τήν ἀπό 17-1-1977 αἴτησή της.

Συνεχίζοντας ὁ κ. εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Πρόκειται γιά ἐργασία ἐκτάσεως 103 σελίδων μέ τήν ὁποία ἡ συγγραφέας προσπαθεῖ νά συνηγορήσει τό μαθητή νόρω ἀπό τή φύση, τή ζωή καί τόν πολιτισμό της Θράκης. Ὁμιλεῖ στόν μαθητή σέ πρῶτο πρόσωπο καί μέ διήγηση ταξιδιοῦ καί περιγραφή κίνει προσεκτικά μέ τρόπο εὐχάριστο τά ἀνθρωπογεωγραφικά στοιχεῖα τῆς ἀνατολικῆς Θράκης. Ἂν ἡ εἰκονογράφηση ἦταν πιό πλούσια, πιό εὐδιάκριτη καί καλαίσθητη καί γινόταν ὀρθογραφική προσαρμογή στή Γραμματική τοῦ ΟΜΕΔ, θά ἦταν ἕνα μικρό βοήθημα χρήσιμο γιά τό μαθητή τῶν Γ' καί Δ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ὑποβοηθητικό στήν προσπάθειά του νά κατανοήσει τή γεωγραφία τῆς περιοχῆς τῆς Θράκης μαζί μέ τή χρησιμοποίηση τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτη καί τήν κατάληλη συνέργειά τοῦ διδασκάλου».

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο Φ.309.71/50/173830/14-9-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', γ) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Ν.186/1975 καί δ) τή σχετική συζήτηση

ἀφήνει ἀπαντήσεις

Τό βιβλίο "Ὁ Δημητρίκης καί τά ταξίδια του" μέ ὑπότιτλο "στή Θράκη" τῆς κ. Κλείτης Ἐξάρχου-Δεληκάνη θεωρεῖται χρήσιμο σέ ἐλεύθερο γεωγραφικό ἀνάγνωσμα γιά τούς μαθητές τῶν Γ' καί Δ' τάξεων Δημοτικοῦ Σχολείου παρά τό γεγονός α) ὅτι ἡ εἰκονογράφηση καί β) δέν εἶναι ὀρθογραφικά προσαρμοσμένο στή Γραμματική τοῦ ΟΜΕΔ.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Διατηρώντας τήν Ισορροπία στήν τάξη" τού κ. Ροδντολφ Ντρέϊκωρς.

Ὁ εἰσηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Σώματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/66/136091/7-12-1976 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Βάλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο τοῦ Ροδντολφ Ντρέϊκωρς "Διατηρώντας Ισορροπία στήν τάξη" μαζί μέ τήν ἀπό 15-11-1976 σχετική αἴτηση τοῦ κ. Χαρ. Γραμμένου πού μετέφρασε τό βιβλίο αὐτό.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:
"Πρόκειται γιά σύγγραμμα 339 σελίδων. Συγγραφέας του εἶναι ὁ γνωστός ψυχίατρος καί παιδαγωγός RUDOLF DREIKURS τῆς Σχολῆς τοῦ CHICAGO καί τοῦ ADLER.

Ἀναφέρεται 1) στίς θεωρητικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐπιτυχία στήν ἀξιοποίηση ἀπό τό δάσκαλο τῶν μορφωτικῶν δυνατοτήτων τοῦ παιδιοῦ, 2) στήν διαγνωστική τεχνική τῆς κατανοήσεως τοῦ παιδιοῦ ἀπό τό δάσκαλο, 3) στίς ἀποδοτικές δημοκρατικές μεθόδους ἀγωγῆς, 4) στή δημοκρατική τάξη σέ ἀντιδιαστολή πρός τήν παραδοσιακή τάξη, 5) στήν ἀντιμετώπιση εἰδικῶν προβλημάτων ἀναγῆς καί 6) στήν ἀναμειξη τῶν γονιῶν στό ἔργο τῆς ἀγωγῆς μέ μέριμνά τους γι' αὐτό ἀπό τούς διδασκάλους καί τούς παιδιάτρους.

Γιά τό ρόλο τους αὐτό οἱ διδάσκαλοι πρέπει νά ἐκπαιδεύονται εἰδικά στίς σχολές πού σπουδάζουν.

Θεωῶ τό βιβλίο αὐτό πολύ χρήσιμο γιά τόν Ἕλληνα διδάσκαλο καί τούς γονεῖς.

Τό Σῶμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/66/136091/7-12-1976 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας, β) τήν μέ ἡμερομηνία 15-11-1976 αἴτηση τοῦ κ. Χαρ. Γραμμένου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κονιδιτσιώτη, Συμβούλου Β', δ) τό Ν. 186/1975 ἄρθρ. 2 παρ. 5 καί ε) τή διεξοδική συζήτηση

σέ ρηπαλό "Διατηρώντας τήν ἰσορροπία στήν τάξη" τοῦ Ροβέντολο Πρόεδρος θεωρεῖται χρήσιμο γιά τόν ἐκπαιδευτικό.

Γιά τό τρίτο καί τέταρτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τό Τμῆμα θά ἀποφασίσει σέ μιά ἀπό τίς ἐπόμενες συνεδρίες του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βηδίκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π ρ ά ξ η 12η/1977

Σήμερα, 28 Σεπτεμβρίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00' πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, σύμβουλο Β', οἱ κ. κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Κων. Βλουτίδης, Βασ. Λουλούδης, Καν/νος Νασσάκος, σύμβουλοι Β', οἱ κ. κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Κων. Πετρουλάκης, εἰδικοί σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεώργ. Φλουρῆς, οἱ κ. κ. Ἰωάννης Ἀριστιᾶς, Διον. Μελᾶς εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίασε ὁ κ. Κ. Παπαδόπουλος, σύμβουλος Β', λόγω ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Ἀνάλυση τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντα (συνέχεια συζητήσεως)

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, σύμβουλος Β', ἀναφέρεται στή συζήτηση πού ἔγινε στήν προηγούμενη συνεδρίαση καί τονίζει τήν ἀνάγκη νά καθορισθεῖ ὅσο εἶναι δυνατό σαφέστερα τό ψυχολογικό προφίλ τοῦ μαθητῆ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Συμπληρώνει ὅτι κατ' ἀρχάς στίς δύο ὁμάδες ἔχει γίνει σχετική προεργασία στόν τομέα αὐτό. Θεωρεῖ σκόπιμο ἡ συζήτηση πάνω στό θέμα νά ξεκινήσει ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Μαραγκουδάκη, εἰδικοῦ συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἔπειτα ὁ κ. Μαραγκουδάκης ἀναπτύσσει τίς θέσεις του καί κυρίως προσδιορίζει κατά τρόπο παραστατικό τί πρέπει νά ἔχει

ὑπόψη του ὁ συντάκτης τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος μέ βάση τή ψυχολογία τοῦ PIAGET. Ἀπευθύνεται ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Μαραγκουδάκη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἀπόσπασμα σχετικῆς του μελέτης.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή διεξοδική συζήτηση πού ἀκολούθησε

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

κατά τή διατύπωση τῶν γενικῶν εἰδικῶν ἐπιδιώξεων, τήν ἐπιλογή καί τήν ὀργάνωση τῆς ὕλης τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου θά πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη τίς ἑξῆς ψυχολογικές διαπιστώσεις:

α) Γιά τό παιδί τῆς προσχολικῆς ἡλικίας

1. Στό αἰσθησιοκινητικό στάδιο (SENSORY-MOTOR STAGE) ἐξελίξεως (0-18 μῆνες ἤ 2 χρόνια), ὅπου οἱ πράξεις ἐκτελοῦνται μέ ὑλικά μέσα, τή "λογική" τῶν νηπίων συνθέτουν τά σχήματα πράξεως (SCHEMES).

2) Κάθε σχῆμα πράξεως ἀποτελεῖ τή γενική δομή αὐτῆς τῆς πράξεως, ἕνα εἶδος δηλαδή "πρακτικῆς" ἔννοιας.

3. Μέ τήν ἀμοιβαία ἀφομοίωση (ASSIMILATION) - ἁρμόνιση (ACCOMMODATION), τή γενίκευση (GENERALIZATION), τό συντονισμό (COORDINATION) καί τήν ἐξισορρόπηση (EQUILIBRATION) τῶν σχημάτων πράξεως τά νήπια ἀποκτοῦν α)"λογικές γνώσεις" πού ἀναφέρονται σέ ὑποτυπώδεις ταξινομήσεις (CLASSIFICATION) καισχέσεις οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζονται ἀπό ὑποτυπώδη ἐπίσης ἀναστρεφιμότητα (REVERSIBILITY), μεταβατικότητα (TRANSITIVITY) καί προσεταιριστικότητα (ASSOCIATIVITY) κ.ἄ. καί β) "γνωστικές σταθερές" (COGNITIVE INVARIANTS) πού ἀναφέρονται στή μονιμότητα τοῦ ἀντικειμένου, σέ στοιχειώδη ὀργάνωση τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου καί ἁμυδρή αἴσθηση τῆς αἰτιότητας (CAUSALITY).

4. Στό στάδιο (STAGE) τῶν προενεργηματικῶν (OF PREOPERATORY) νοητικῶν ἀπεικονίσεων (REPRESENTATIONS) (2-7 χρόνια περίπου) ἀρχίζει βαθμιαία ἡ ἐσωτερίκευση (INTERIORIZATION) τῶν δεδομένων ἀπό τίς πράξεις συντονισμοῦ τοῦ ἀτόμου, στήν ὁποία (ἐσωτερίκευση) συμμετέχει ἐνεργά ἡ συμβολική λειτουργία (SYMBOLIC FUNCTION).

β) Γιά τό μαθητή τῆς Α' τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου:

1. Τό στάδιο τῶν προενεργηματικῶν (OF PREOPERATORY) νοητικῶν ἀπεικονίσεων (REPRESENTATIONS) (2-7 χρόνια περίπου) εἶναι "με-

ταβατικό", γιατί τό ἀναπτυσσόμενο ἄτομο εἶναι ὑποχρεωνένο νά μάθει στό ἐπίπεδο τῆς νοητικῆς ἀπεικονίσεως(συμβολισμοῦ) ὅ,τι εἶχε μάθει στό αἰσθησιοκινητικό στάδιο (στό ἐπίπεδο τῶν πράξεων μέ ὑλικά μέσα).

2. Ἐπειδή δέν ἔχει ὁλοκληρωθεῖ ἀκόμη ἡ ἐσωτερίκευση τῶν δεδομένων ἀπό τίς πράξεις συντονισμοῦ καί ἑπομένως δέν ἔχουν ἀναπτυχθεῖ ἀρκετά οἱ κεντρικές διαδικασίες τῶν πράξεων, - ἡ "λογική" τοῦ ἀτόμου σέ αὐτήν τήν περίοδο στηρίζεται στούς ἀντιληπτικούς σχηματισμούς (CONFIGURATIONS) καί ἡ σκέψη του εἶναι διαισθητική (INTUITIVE).

3. Οἱ "γνωστικές σταθερές" (γνώσεις γιά τό περιβάλλον) δέν ἔχουν ἀναπτυχθεῖ ἀκόμη καί γι'αὐτό οἱ ἔννοιες τοῦ ἀτόμου σ'αὐτό τό στάδιο βρίσκονται ἀνάμεσα στήν ἔννοια τοῦ ἑνός ἀντικειμένου καί στήν τάξη γιά τά ἀντικείμενα αὐτά.

γ) Γιά τό μαθητή τῶν ὑπολοίπων τάξεων Δημοτικοῦ Σχολείου:

1. Στό στάδιο τῶν συγκεκριμένων νοητικῶν ἐνεργημάτων (CONCRETE OPERATIONS) (ἀπό τά 7-11 ἤ 12 χρόνια περίπου) οἱ ψυχολογικές διαδικασίες πού συμβάλλουν στήν οἰκοδόμηση τῆς γνώσεως (ἀφομοίωση - ἐναρμόνιση, γενίκευση, συντονισμός καί ἐξισορρόπηση) ἐμπλουτίζονται τώρα μέ τή διαδικασία τῆς ἀφαιρέσεως (ABSTRACTION).

2. Στό παραπάνω στάδιο - καί μέ τή συμβολή τῶν ψυχολογικῶν διαδικασιῶν γιά τήν οἰκοδόμηση τῆς γνώσεως καθώς καί τῆς συμβολικῆς λειτουργίας - τά δεδομένα ἀπό τίς πράξεις τοῦ ἀτόμου μέ ὑλικά μέσα ἐσωτερικεύονται σέ ἐννοηματικές νοητικές ἀπεικονίσεις (MEANINGFUL REPRESENTATIONS) (νοητικές εἰκόνες, γλῶσσα).

3. Ἡ ἀφαιρετική διαδικασία παρουσιάζεται μέ δύο μορφές:
α) τήν ἐμπειρική (EMPERICAL), ὅταν ἔχει ἀντικείμενό της τά ὑποκείμενα σέ ἄμεση παρατήρηση χαρακτηριστικά πράξεων καί ἀντικειμένων καί β) τήν ἐπιλογιστική (REFLECTIVE), ὅταν ἔχει ἀντικείμενό της τά δεδομένα ἀπό τίς πράξεις συντονισμοῦ καί τίς ἐννοηματικές νοητικές ἀπεικονίσεις, τίς ὁποῖες καί χρησιμοποιεῖ ὡς ἀφετηρία γιά τήν οἰκοδόμηση νέων κατά συμπερασμό συντονισμῶν (INFERENTIAL COORDINATION).

4. Τά βασικά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα εἶναι:
α) οἱ ταξινομήσεις, β) οἱ ἀσύμμετρες σχέσεις (διατάξεις) καί γ) οἱ ἀριθμοί.

5. Γιά νά ἐνεργοποιηθοῦν τά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα ἔχουν ἀνάγκη ἀπό κάποιο ὑλικό στήριγμα, γι'αὐτό καί χαρακτηρίζονται συγκεκριμένα (CONCRETE).

6. Τά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα ἔχουν τά ἑξῆς χαρακτηριστικά: α) εἶναι πράξεις πού ἐπιτελοῦνται μέ τό νοῦ δηλ. νευτρικές πράξεις καί β) εἶναι ὀργανωμένες σέ δομές (STRUCTURES) πού διέπονται ἀπό συνδυαστικούς νόμους πού ἀναφέρονται σέ ὁλόκληρη τή δομή ὡς σύστημα.

7. Τό τελευταῖο αὐτό χαρακτηριστικό δίδει στά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα τή δυνατότητα: α) τῆς ἀναστρεψιμότητας (ὅπου ἡ σκέψη μπορεῖ νά κινεῖται καί πρός τήν ἀντίθετη ἀπό τήν ἀρχική κατεύθυνση), β) τῆς προσεταιριστικότητας (ὅπου στό συνδυασμό δύο ἤ περισσότερων νοητικῶν ἐνεργημάτων δέν ἐνδιαφέρει ποιά ἀπ'αὐτά συνδυάζονται πρῶτα), γ) τῆς μεταβατικότητας (ὅπου A-B, B-Γ καί A-Γ) καί δ) τῆς ἀποδόσεως τῶν ποιοτικῶν χαρακτηριστικῶν μέ ποσοτικούς χαρακτηρισμούς κ. ἄ.

8. Τά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα ἀποτελοῦν ὀργανωμένα σύνολα ἀπό πράξεις μετασχηματισμοῦ (TRANSFORMATION), πού ὁδηγοῦν ἀπό μιά ἀρχική κατάσταση τοῦ θέματος μελέτης στήν τελική του, ἐνῶ ταυτόχρονα συντονίζουν αὐτές τίς καταστάσεις.

9. Τά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα ὡς δομές μετασχηματισμοῦ ἐπιβάλλουν μιά ὁρισμένη ὀργάνωση (ἑρμηνεύοντας καί συνδέοντας τά δεδομένα) στίς διάφορες περιοχές τῆς ἐμπειρίας (ἀριθμός, σχῆμα, μέγεθος, ὄγκος, ἐπιφάνεια, χρόνος, χῶρος, κίνηση, αἰτιώδεις σχέσεις κ. ἄ.) πού ἀπολήγει στήν οἰκοδόμηση ἰδίων γνωστικῶν σταθερῶν.

9. Μ'ὅλη τήν περίοπτο τῶν συγκεκριμένων νοητικῶν ἐνεργημάτων τό παιδί κατακτᾶ τήν ἔννοια τῆς διατηρήσεως (οἰκοδομεῖ δηλ. τίς γνωστικές σταθερές) στίς παρακάτω περιπτώσεις: α) τῶν συνεχῶν καί ἀσυνεχῶν ποσοτήτων (γύρω στά ἑπτά χρόνια), β) τοῦ βάρους (γύρω στά ἐννέα), γ) τοῦ ὄγκου (γύρω στά ἕντεκα ἤ δώδεκα), δ) τοῦ μήκους (γύρω στά ὀκτώμισυ), ε) τοῦ μέρους (γύρω στά ὀκτώ), ζ) τοῦ χρόνου (σχέσεις διαδοχῆς, ταυτόχρονα καί χρονικά διαστήματα, γύρω στά ὀκτώ ἤ ἐννέα), η) τῶν κινήσεων μέ ταχύτητα (γύρω στά ἑπτά μέ ὀκτώ) κ. ἄ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

10. Συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα (ἢ δομές μετασχηματισμοῦ) καί γνωστικές σταθερές ἀναπτύσσονται ταυτόχρονα καί σέ ἀπόλυτη ἀλληλεξάρτηση.
11. Στό στάδιο τῶν τυπικῶν νοητικῶν ἐνεργημάτων (STAGE OF FORMAL OPERATIONS) (ἀπό τά 11 ἢ 12 ὡς τό τέλος περίπου τῆς ἐφηβείας) ἡ ἀφαιρετική διαδικασία ἔχει ἀντικείμενό της τά συγκεκριμένα νοητικά ἐνεργήματα (καί τίς γνώσεις πού προκύπτουν ἀπό αὐτά) τοῦ προηγούμενου σταδίου καί ὄχι ὁποιοδήποτε ἄλλο ὑλικό στήριγμα.
12. Στό στάδιο αὐτό ἀντικείμενο τῆς σκέψεως τοῦ προέφηβου καί τοῦ ἔφηβου εἶναι τά προϊόντα τῆς ἴδιας τῆς σκέψεώς του (ἐπιλογιστική σκέψη, ἐνσυνείδητες γνώσεις).
13. Ὁ ἔφηβος ἔχει τήν ἱκανότητα νά σκέπτεται θεωρητικά (THEORITING) δηλ. νά ἐπεξεργάζεται νοητικά ἐνεργήματα "ἐπί νοητικῶν ἐνεργημάτων" (ὑποθετικο-ἀπαγωγική σκέψη - HYPODEDUCTIVE THOUGHT
14. Ὁ ἔφηβος ἐκφράζει τά τυπικά νοητικά ἐνεργήματα μέ προτάσεις (PROPOSITIONS) (προκείμενες τοῦ συλλογισμοῦ) - γεγονός πού δείχνει τή στενή σύνδεσή τους μέ τή γλῶσσα - γι'αὐτό καί πολλές φορές ὀνομάζονται "προτατικά" νοητικά ἐνεργήματα.
15. Ἀπό τή φύση τους τά τυπικά νοητικά ἐνεργήματα - ἀφαιρέσεις δευτέρου καί τρίτου βαθμοῦ, δραστηριότητες συντονισμοῦ σέ πολύ εὐρύ φάσμα - προσφέρονται σέ κάθε δυνατό συνδυασμό, γεγονός πού τά μεταβάλλει σέ γενικές δομές μετασχηματισμοῦ.
16. Ὡς δομές μετασχηματισμοῦ τά τυπικά νοητικά ἐνεργήματα συνθέτουν τό "διαφορικό λογισμό" (CALCULUS) πού ἔχει κύρια χαρακτηριστικά: α) τή δυνατότητα πολύπλευρων συνδέσεων (τό καθετί μπορεῖ νά συνδεθεῖ μέ τό καθετί), β) τή δυνατότητα νά συνυπάρχουν γιά κάθε νοητικό ἐνέργημα τό ἀντίθετο καί τό ἀντίστροφό του (αὔξηση βάρους σ'ἕνα δίσκο τῆς ζυγαριᾶς ἔχει ἀντίθετη ἐνέργεια τήν ἀφαίρεση τοῦ πρόσθετου βάρους καί ἀντίστροφη τήν τοποθέτηση βάρους στόν ἄλλο δίσκο ἢ "τό P συνεπάγεται τό 9 ", "τό 9 δέ συνεπάγεται τό P" καί τό 9 συνεπάγεται τό P", γ) τή δυνατότητα ἀνευρέσεως ἀναλογίας, ἐπισημάνσεως πιθανοτήτων, ταυτόχρονης ἀναφορᾶς σέ δύο συστήματα κ. ἄ.
17. Ὡς πρός τήν ἐξωτερίκευση (EXTERNALIRATION) τῶν γνώσεων (ὀργάνωση καί γνώση τῆς πραγματικότητας) ὁ ἔφηβος ἔχει τή δυ-

νατότητα: α) Νά συνδυάζει καί νά μεταβάλλει τούς παράγοντες σ'ένα πείραμα, β) νά συλλαμβάνει πρότυπα μοντέλα πού πιθανόν ερμηνεύουν κάποιο φαινόμενο καί γ) νά σχεδιάζει πειράματα γιά τόν έλεγχο τῶν μοντέλων.

Έπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. ΒΑΡΔΑΚΗΣ

Ἡ γραμματέας

ΕΥΡΥΔ. ΠΑΝΑΓΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 123/1977

Σήμερα, 29 Σεπτεμβρίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Γενικοί προβληματισμοί" τοῦ κ. Στεφ. Κίτσιου.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μέθοδοι διδασκαλίας" τοῦ κ. Κων/νου Μάνου.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Παιδιά καί Φυσική" τοῦ κ. Ἀντ. Βεργανελάκη.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τά: α) Βιβλιοτετράδια Γραμματικῆς Α΄ τάξεως" καί β)"Βιβλιοτετράδια Γραμματικῆς Β΄ τάξεως" τοῦ κ. Δημ. Νικόδημου.

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Γιά νά γίνει τό παιδί μας σωστός ἄνθρωπος" τοῦ κ. Μιχ. Σμαραγδάκη.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Γενικοί προβληματισμοί" τοῦ κ. Στεφ. Κίτσιου.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγρ. ἀριθμ. 74002/23-7-1977 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Γενικοί Προβληματισμοί" τοῦ κ. Κίτσιου μαζί μέ τήν ἀπό 11-7-1977 αἴτησή του καί ἀναφέρει ὅτι ἔχει κάνει σχετική εἰσήγηση ὁ κ. 'Ι. Κιτσαρᾶς, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ.

'Η εἰσήγησή του ἔχει ὡς ἑξῆς:

"1. Πρόκειται γιά τό πρῶτο ἀπό τή σειρά βιβλίο, πού προγραμματίζει ὁ συγγραφέας νά φέρει στή δημοσιότητα(σελ.7).

Στό μέ τίτλο "Γενικοί προβληματισμοί" βιβλίο ὁ συγγραφέας προβληματίζεται ὁ ἴδιος καί σκοπεύει στόν ἐπίσης προβληματισμό κάθε ἀναγνώστουτου, ἀδιακρίτως ἡλικίας, μορφώσεως καί ἐπαγγέλματος σχετικά μέ τήν "ὀρθήν τοποθέτησιν" τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ του καί τῶν συνανθρώπων του, τοῦ φυσικοῦ καί πολιτιστικοῦ περιβάλλοντός του.

Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό δέκα κεφάλαια. Αὐτά ἀναφέρονται:

α.Στόν "ἄνθρωπον καί τά βασικά του γνωρίσματα", σελ. 11.
β.Στό φυσικό περιβάλλον του (σελ. 21)
γ.Στό πολιτιστικό περιβάλλον του (σελ. 37)
δ.Στή "λογικήν τοποθέτησιν" τοῦ ἀνθρώπου στή ζωή (σελ. 47).
ε.Στήν"ἠθικήν τοποθέτησιν" " " " " (σελ. 63).
στ.Στήν"κοινωνικήν" " " " " " (σελ. 87).
ζ.Στήν"ἀνθρωπιστικήν"" " " " " (σελ. 119).
η.Στήν"συναισθηματικήν " " " " " (σελ. 151).
θ.Στήν"φιλοσοφικήν" " " " " " (σελ. 175).
ι.Στήν"ὑλικήν" " " " " " (σελ. 205).

Προτάσσεται ἕνα εἶδος προλόγου μέ τό τίτλο "Λίγα λόγια ἀπό τόν συγγραφέα"(σελ.7)καί ἀκολουθεῖ ἕνα "εἰσαγωγικό σημείωμα"(σελ.9). 'Αντί δέ ἐπιλόγου μέλεῖ ὁ συγγραφεύς γιά τή σειρά "Γενικοί Προβληματισμοί". Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι κάθε κεφάλαιο ἀνακεφαλαιώνεται

περιληπτικά, δηλ.: νοηματικά, ὑπό τύπον ἐρωτήσεων καί, στή συνέχεια, σχηματικά. Ὁ προτασσόμενος πίνακας περιεχομένων (σελ.5) παρουσιάζεται καί σχηματικά, ὅσον ἀφορᾶ στήν κατανομή τῆς ὕλης. Τό ἐξώφυλλον, τέλος, εἶναι αἰσθητικά καί νοηματικά ἐπιτυχημένο.

2.α. Ἡ καταβαλλομένη ἀπό τόν συγγραφέα προσπάθεια νά ἀπαντήσει ἐκ-παϊδευτικά σέ βασικά καί βασανιστικά φιλοσοφικά, κοινωνικά καί πολιτικοϊδεολογικά προβλήματα, σέ συνάρτηση μέ τό Σύμπαν, τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου μέ στόχο τόν ἑαυτόν του, τόν συνάνθρωπόν του, τό περιβάλλον του, φυσικό καί πολιτιστικό, μέ τή σταχυολόγηση καί παράθεση τῶν κυριοτέρων γνωμῶν, πού διατυπώθηκαν γι' αὐτό, σχεδόν ἀσχολιάστως (βλ. σελ.18, 34, 44, 60, 84, 105, 146, 171, 199, 275), εἶναι ἐπαινετή.

β. Παρατηρεῖται, ὅμως, μία ἀσάφεια, γενικῶς σχετικά μέ τόν ὀρθό προσανατολισμό τοῦ ἀναγνώστου καί τόν ἀσφαλή του πνευματικόν ἐλλιμενισμό, ἄν καί εἰς αὐτόν κυρίως τόν στόχον ἀποβλέπει, σκοπεύων, ὁ συγγραφεύς.

γ. Γι' αὐτό, ἄν καί ἐπιτυγχάνεται ἕνας γενικός προβληματισμός, ἐν τούτοις, δέν φαίνεται νά διανοίγεται μιά ἔξοδος-"ἀποκλείωσις" ἀπό τό ὑποκειμενικό, μέ ἐπακόλουθο τόν πολλαπλασιασμό τῶν ἐρωτημάτων καί τή σύγχυση.

δ. Σ' αὐτό συμβάλλει, σαφῶς, τόσο ἡ ἀπουσία τοῦ φωτός τῆς Ἐπιστήμης-Ἔλλειψη σχετικῆς βιβλιογραφίας καί παραπομπῶν- καί τῆς Μεταφυσικῆς πνοῆς, ὅσο καί τῆς ζηδώρου αὔρας τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, τῆς μόνης ἱκανῆς νά βοηθάει ἀποτελεσματικά στήν ἀπωφελῆ διακίνηση τοῦ ἀναγνώστου μεταξύ καί τοῦ πλέγματος τῶν ἀντικειμενικῶν ἀξιῶν.

3. "Ἄν καί οἱ ἀνησυχίες καί οἱ προβληματισμοί τοῦ κ. Στ. Κίτσιου ἀξίζουν συγχαρητηρίων καί ἡ προσφορά του ἀνακινεῖ τά "βαλτόνερα" τῆς ἐποχῆς μας, δέν θά ἦταν, ἐν τούτοις, σκόπιμο νά προβεῖ τό Ὑπουργεῖο στήν αἰτουμένη "ἔγκριση".>>

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α)τό ἔγγραφο ἀριθμ. 74002/23-7-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 11-7-1977 τοῦ κ. Στεφ. Κίτσιου, γ)τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Κιτσαρᾶ, Εἰδικοῦ Συν[illegible] τοῦ ΚΕΜΕ, δ), τήν παραγρ. 5 ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/75 καί ε) τή σχετική εἰσήγηση ὁμόφωνα ἀποφαίνεται: Δέν ὑπεισέρχεται στήν κρίση τοῦ βιβλίου "Γενικός Προβληματισμός" τοῦ κ. Στ. Κίτσιου, καθόσον δέν ἐμπίπτει στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Τμήματος τό ὁποῖο, σύμφωνα μέ τήν παρ.5 τοῦ ἄρ.2 τοῦ Ν.186/1975, γνωματεύει γιά βιβλία πού ἔχουν σχέση μέ τόν μαθητή καί τό ἔργο τοῦ δασκάλου.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μέθοδοι διδασκαλίας" τοῦ κ. Κων/νου Μάνου.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος 1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 47093/16-5-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκ/των, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΠΙΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Μέθοδοι διδασκαλίας" τοῦ κ. Κων/νου Μάνου μαζί μέ τήν ἀπό 9-5-1977 αἴτησή του καί 2) τίς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ Ἰωάν. Κιτσαρᾶ καί Χ. Γκλαβᾶ, Εἰδικῶν Συμβούλων παρά τῷ ΚΠΙΕ.

1. Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Κιτσαρᾶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Πρόκειται γιά συγγραφή, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στήν περιγραφή τῶν μεθόδων, τῶν συστημάτων καί τῶν λοιπῶν μορφῶν διδασκαλίας, καθώς καί τῶν ἐποπτικῶν μέσων γιά ἐπιτυχῆ διεξαγωγή τῆς διδ/λίας.

Τό ὅλον πόνημα συνίσταται ἀπό τόν πρόλογο καί τρία μέρη. Ἤτοι:

α. Διδασκαλία καί μέθοδοί της, σελ. 11-96.

β. Ἡ μέθοδος τῆς ἀπεικονίσεως καί τά μέσα διδασκαλίας, σελ. 97-126.

γ. Συστήματα καί λοιπές μορφές διδακτικῆς ἐργασίας, σελ. 132-173.

Στό πρῶτο μέρος γίνεται ἀναφορά στήν ἔννοια καί τό σκοπό τῆς διδ/λίας, στή μέθοδο διδ/λίας γενικά καί στίς βασικές μεθόδους διδασκαλίας ἐφδικά, τ.Ἐ.: μονόλογος, ἐπίδειξη διάλογου, συζήτηση καί πείραμα.

Στό δεύτερο μέρος παρουσιάζεται ἡ μέθοδος τῆς ἀπεικονίσεως, οἱ γενικές ἀρχές ἐκλογῆς καί χρησιμοποιήσεως τῶν διδακτικῶν μέσων, ἰδιαιτέρως δέ ἡ χρήση τοῦ πίνακα, τῆς τηλεόράσεως, τοῦ κινηματογράφου κ.ἄ.

Στό τρίτο καί τελευταῖο μέρος περιγράφονται παιδαγωγικά συστήματα καί λοιπές μορφές διδασκαλίας καί διδακτικῆς ἐργασίας, ὅπως

είναι: ἡ ἐξατομικευμένη μορφή ὀργανώσεως τῆς διδακτικῆς ἐργασίας, ἡ κατά ἑνότητες ὀργάνωση τῆς διδακτικῆς ἐργασίας, ἡ ὁμαδική ἐργασία, οἱ ὑπαίθριες διδασκαλίες, ἡ ἐπαγγελματική ἄσκηση, ἡ συστηματική μέθοδος διδ/λίας, διδγραμματοκπαιδεύσεως, παράρτημα καί σχετική βιβλιογραφία.

2. Ὁ κ. Κων/νος Μίνος κατόρθωσε, χάρη στή διακρίνουσα αὐτόν φιλεργία καί ἐπιμέλεια, νά πραγματευθεῖ καί νά παρουσιάσει ἕνα παλιό θέμα ὡς νέο, τόσο ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καί δομῆς, ὅσο καί ἀπό τήν ἄποψη μεθοδολογικῆς διαδικασίας στά πλαίσια τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς οἰκονομίας δυνάμεως καί χρόνου.

Γι'αὐτό:

α."Αν καί θά ἔπρεπε νά εἶναι περισσότερο ἐμφανής ἡ σφραγίδα τῆς ἐπιστήμης, στό ἐν λόγω ἔργο,

β."Αν καί θά χρειαζόταν ἡ πραγματεία αὐτή φιλοσοφική, ψυχολογική καί παιδαγωγική θεμελίωση στό διδακτικό τρίγωνο: Διδάσκαλος-Μαθητής-Μορφωτικόν Ἀγαθόν, ἐν τούτοις, δύναται νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἕνας χρήσιμος πρακτικός ὁδηγός διδασκαλίας γιά τούς ἐκπαιδευτικούς".

2. Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Π. Γκλαβᾶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

1. Τό βιβλίο τοῦ κ. Μίνου ἀποτελεῖται ἀπό 176 σελίδες. Ἡ ὕλη του εἶναι κατανεμημένη σέ τρία μέρη καί συνολικά σέ δώδεκα κεφάλαια. Ὁ συγγραφέας χαρακτηρίζει τό ἔργο του "χρήσιμο γιά τούς ἐκπαιδευτικούς ὅλων τῶν βαθμίδων".

2. Οἱ ἤθελα πρῶτα νά παρατηρήσω, ὅτι οἱ μέθοδοι διδασκαλίας γιά ὅλες τίς βαθμίδες εἶναι κάτι ἀκατανόητο. Κάθε βαθμίδα ἐκπ/σεως ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα μαθητικό πληθυσμό, πού χαρακτηρίζεται ἀπό ὁρισμένη ἡλικία καί ἀπό συναφεῖς ψυχολογικούς παράγοντες μαθήσεως. Οἱ μέθοδοι διδασκολίας σέ κάθε βαθμίδα εἶναι στενά συνδεδεμένες μέ τό περιεχόμενο τῶν μαθημάτων τῆς βαθμίδας. Γι'αὐτό δέν θεωρῶ ἀπό τήν ἀρχή ἐπιτυχή τήν προσπάθεια τοῦ συγγραφέα νά ἀπευθύνει τίς μεθόδους του σ'ὅλες τίς βαθμίδες.

3. Ἀπό τήν ἐξέταση τοῦ πίνακος περιεχομένων καί τή βιβλιογραφία

εύκολα μπορεῖ νά διαπιστωθεῖ, πώς οἱ μέθοδοι διδασκαλίας τοῦ κ. Μίνου σχετίζονται στενά μέ τήν τεχνική κυρίως ἐκπαίδευση, ὅπου ἄλλωστε ὁ συγγραφέας ὑπηρετεῖ ὡς καθηγητής(ΚΕΑΡΣΒ). Αὐτό φαίνεται π.χ. καί ἀπό τή σελ. 37(χρησιμοποίηση ἐπιδείξεως στήν ἐναγγ. ἐκπ/ση καί τεχν. σχολές), ἀπό τίς σελ. 39-58 (τεχν.ἐκπαίδευση, σχέδιο Βαλτοπούλου κλπ), ἀπό τή σελ. 94 (πείραμα τεχν.μαθημάτων), ἀπό τή σελ. 145 (τεχνίτες καί τεχν.προβλήματα), καί ἀπό τίς σελ.161-162 (μαθητεία στήν τεχν.ἐκπ/ση καί ἐφαρμογές στή ΣΕΛΕΤΕ).

4. Σ'ἄλλες περιοχές τοῦ βιβλίου τό περιεχόμενό του ἀναφέρεται στήν ἀνωτάτη ἐκπ/ση, ὅπως π.χ. στή σελ.σελ.63κάνει λόγο γιά καθηγητές καί φοιτητές, στή σελ. 147-148 γιά AUDIO&TUTORIALI σύστημα τῶν Ἀμερικανικῶν Παν/μίων.

5. Στή σελ. 71-72 ἐξετάζει τή "συζήτηση" στή διδασκαλία.Στήν ἔκταση, πού ἀναπτύσσεται τό θέμα αὐτό, δέν φαίνεται νά ἔχει σχέση μέ τή Στοιχ. Ἐκπ/ση. Τά ἴδια θά μποροῦσε νά παρατηρηθοῦν καί γιά τή σελ. 75(ἀρχηγός συσκέψεων, ἀρχηγία ὁμάδων), τή σελ.82(συζήτηση ἐπιτροπῆς-PANEL), σ.84 (δημόσια συζήτηση-FORUM), τή σελ.86(ἐπιχειρηματομαχία-DEBATE), καί τή σελ.87 (σεμινάριο κλπ).

6. Ὁ συγγραφέας παρουσιάζει πολύ ἀπό τό γνωστό περιεχόμενο σέ Γενικές Διδακτικές καί πραγματοποιεῖ συσσώρευση ὕλης μέ πλῆθος λεπτομέρειες χωρίς κατά τή γνώμη μου νά ἐπιτυγχάνεται ἁπλούστευση τῶν ἰδεῶν, τόσο ἀπαραίτητη γιά μιά ἐπιτυχή ἐκπ/ση καί διδασκαλία. Πολλές φορές ἡ πληθώρα τῶν λεπτομερειῶν μπορεῖ νά δημιουργήσει σύγχυση στόν ἐκπαιδευτικό, ὅπως π.χ. στίς σελ. 62-63 καί.68-70.

7. Βιβλιότερα, στή σ. 135 ὁ τελευταῖος πολλαπλασιασμός εἶναι λάθος ὡς πρός τά δεκαδικά ψηφία. Ἀκατανόητες δέ οἱ πράξεις(8) καί(9). Δέν βλέπω τόν λόγο νά χρησιμοποιεῖ συχνά καί τούς ξένους ὅρους (Ἀγγλικούς) σέ παρενθέσεις, ἐνῶ τό βιβλίο ἀπευθύνεται κυρίως σέ μή γλωσσομαθεῖς ἐκπ/κούς.

Στή σελ. 23 ἀναφέρεται στή Λογική καί τούς συλλογισμούς καί

χωρίζει τόν κατηγορικό συλλογισμό άπό τόν ὑποθετικό γράφοντας, ὅτι μόνον ὁ δεύτερος ἐκφράζεται μέ τό σχῆμα Α⇒Β (ὑπόθεσις-συμπέρασμα). Ἐν τούτοις καί ὁ πρῶτος γιά τόν Σωκράτη κλπ μπορεῖ νά ἐκφρασθεῖ ὁμοίως. Δέν τόν ἀδικῶ γιατί δέν γνωρίζει Συμβολική Λογική. Πάντως θά μποροῦσε νά ἀποφύγει τέτοιες περιοχές.

Στίς σελ.11-12 ὀρθῶς γράφει, πώς δέν εἶναι ἀρκετή ἡ γνῶση τοῦ περιεχομένου, ἀλλά χρειάζεται καί ἡ μέθοδος διδασκαλίας του. Πεχνᾶ ὁ κ. Μίνος, πῶς καί τό ἀντίστροφο εἶναι σωστό. Στή σελ. 170 γίνεται λόγος γιά τήν "τετραμερῆ" πορεία χωρίς νά δίνεται καί πλήρης εἰκόνα τοῦ σχεδιασμοῦ τοῦ μαθήματος. Ὅλα αὐτά ὀφείλονται κατά τή γνώμη μου στό ὅτι τό βιβλίο του δέν ἀπευθύνεται σέ συγκεκριμένη βαθμίδα καί περιεχόμενο. Ὁ κ. Μίνος σκοπεύει ὅλες τίς βαθμίδες τῆς Ἐκπ/σεως!

Ἀπό τούς ἀναγραφομένους στό βιβλίο τέλους σπουδῶν τοῦ κ. Μίνου προκύπτει, ὅτι εἶναι πτυχιοῦχος τῆς Ἀγγλ.Φιλολογίας τοῦ Παν/ίου Θεσσαλονίκης καί ὅτι ἔχει Παιδαγωγικές σπουδές σέ τρία ξένα Πανεπιστήμια. Εἶναι ἄξιος κάθε προσοχῆς Ἕνας ἐκπαιδευτικός μ'αὐτές τίς σπουδές καί τή συγγραφική δράση τῆς σελ. 175. Ἐπί πλέον χρησιμοποιεῖ καλά τήν γλῶσσα μας στή διατύπωση τῶν σκέψεών του.

Τό βιβλίο τοῦ κ. Μίνου προορίζεται γιά τίς σχολ. βιβλιοθῆκες τῆς Δημοτ. Ἐκπ/σεως. Αὐτό προκύπτει σαφῶς ἀπό τό σημείωμα τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ, πού ὁρίζει τήν κατάθεση τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς σέ σᾶς, πρόεδρο τοῦ Τμήματος Δημοτ. Ἐκπ/σεως.

Ὅταν μοῦ ἔφεραν τό βιβλίο τοῦ κ. Μίνου μέ τή σχετική ἀλληλογραφία, ἐξέφρασα τή γνώμη, πώς καιρός λάθος ἐχρειάσθησε μένα, πού ἀνήκω στή Μέση Ἐκπ/ση. Ἐπειδή τό βιβλίο μοῦ ἐπεστράφη, ἐθεώρησα σκόπιμο νά τό μελετήσω καί νά καταθέσω τήν ἔκθεση αὐτή.

Δέν νομίζω, πώς τό βιβλίο τοῦ κ. Μάνου θά κάνει κακό, ἄν ἀγορασθεῖ ἀπό τίς βιβλιοθῆκες τῶν Δημοτικῶν σχολείων καί διαβασθεῖ ἀπό τούς δημοδιδασκάλους. "Ἄν καί κατά πόσο θά τούς βοηθήσει στό διδακτικό ἔργο τους, εἶναι θέμα, πού θά ἐκτιμηθεῖ τελικά ἀπό τό Τμῆμα Δημοτ. Ἐκπ/σεως τό ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπό Συμβούλους προερχομένους ἀπό τή Δημοτική Ἐκπ/ση".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 47093/16-5-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 9-5-1977 γ) τίς εἰσηγήσεις τοῦ κ. Ἰ. Κιτσαρᾶ καί τοῦ κ. Καλαβᾶ, Εἰδικῶν Συμβούλων τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί ε) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Μέθοδοι διδασκαλίας" τοῦ κ. Κ. Μάνου θεωρεῖται χρήσιμο γιά τόν ἐκπαιδευτικό καί τίς βιβλιοθῆκες τῶν Σχολείων.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Παιδιά καί Φυσική" τοῦ κ. Ἀντ. Βεργανελάκη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/98/40827/19-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Παιδιά καί Φυσική" τοῦ κ. Ἀντ. Βεργανελάκη μαζί μέ τήν ἀπό 7-4-1977 αἴτησή του.

Στήν εἰσήγησή πού ἔχει κάμει γιά τό θέμα αὐτό ὁ κ. Δημοσθένης Ἀρκουδέας, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, ἀναφέρονται μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο "Παιδιά καί Φυσική" τοῦ συγγραφέα Ἀντώνη Βεργανελάκη εἶναι γραμμένο στή Δημοτική καί περιλαμβάνει, πλήν μιᾶς φωτογραφίας, τοῦ προλόγου καί τοῦ πίνακα τῶν περιεχομένων διακόσιες τρεῖς σελίδες.

Ἡ ἔκθεση τῆς ὕλης εἶναι γενικά καλή, ἄν καί εἶναι δύσκολη γιά τήν ἀντιληπτικότητα μαθητῶν Δ΄, Β΄, Γ΄ καί Δ΄ Δημοτικοῦ γιά τούς ὁποίους προορίζεται, ὅπως λέγει ὁ συγγραφέας. Ὁ συγγραφέας κατέβαλε ἰδιαίτερη προσοχή καί ἐπιμέλεια τόσο στήν ἐπιστημονική ὁρολογία ὅσο καί στήν ἀπόδοση τῶν διαφόρων ἐννοιῶν καί θεμάτων μέ ἐπιστημονική ἀκρίβεια.

Τό βιβλίο τοῦτο στό σύνολο του παρουσιάζει περιεχόμενο ἐπιστημονικῆς στάθμης πού προσπαθεῖ μέ διαλογική συζήτηση μεταξύ τῶν μαθητῶν καί τοῦ διδασκάλου νά γίνει τοῦτο κατανοητό ὑπό τοῦ μαθητοῦ. Κατά τήν ἀνάπτυξη τῶν διαφόρων θεμάτων ὁ συγγραφέας ἐφρόντισε νά περιλάβει ὅ,τι ἦτο/ἀπαραίτητο γιά τή διδασκαλία τῆς Φυσικῆς στίς 4 πρῶτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου καί προκαλεῖ τό ἄμεσον ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ.

./.

Συμπέρασμα

'Επειδή ή γενική έμφάνιση τοῦ βιβλίου, ή έπιμελημένη έκτύπωση, ή συνοδεία φωτογραφιῶν(πειραμάτων) τῆς ὕλης, ή άπλή γλῶσσα, ὥστε τά φυσικά θέματα νά γίνονται καταληπτά, ὁ τρόπος (διάλογος) μέ τόν ὁποῖο έκτίθεται ή ὕλη τοῦ βιβλίου καί ή συμπλήρωση τούτου μέ γνῶμες διαφόρων έπιστημόνων (καθηγητῶνΠανεπιστημίων) διεθνοῦς κύρους, καθιστοῦν τοῦτο ἔργο ἀξιόλογο στά χέρια τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, γι'αὐτό εἰσηγούμεθα τήν ἔκδοση ὑπουργικῆς ἀποφάσεως γιά σύσταση γιά τό διδακτικό προσωπικό τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὡς βοήθημα αὐτοῦ γιά τή διδασκαλία τῆς Φυσικῆς".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/98/40827/19-4-1977 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 7-4-1977 τοῦ κ. 'Αντ. Βεργανελάκη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. 'Αρκουδέα, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τήν παράγρ. 5 τοῦ ἄρθ. 2 τοῦ Ν. 186/1975 καί ε) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Παιδιά καί Φυσική" τοῦ κ. 'Αντ. Βεργανελάκη εἶναι ἀξιόλογο ἔργο καί θεωρεῖται χρήσιμο γιά τό διδακτικό προσωπικό τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καί τίς σχολικές βιβλιοθῆκες.

./.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τά: α)Βιβλιοτετράδια Γραμματικῆς Β΄τάξεως" τοῦ κ. Δημ. Νικόδημου.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/101/40878/19-4-1977 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση "τά βιβλιοτετράδια Γραμματικῆς Α΄ καί Β΄ τάξεως" τοῦ κ. Δημ. Νικόδημου.

'Η εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦκ. 'Αντ. Κπενέκου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.-'Επειδή τά παραπάνω βιβλία ἀναφέρονται στό ἴδιο ἀντικείμενο διδασκαλίας, ἀνήκουν στόν ἴδιο συγγραφέα, ἔχουν τήν ἴδια δομή καί ἀκολουθοῦν τό ἴδιο διδακτικό πνεῦμα, θά συνεξετασθοῦν στήν εἰσήγηση αὐτή, μέ τίς ἀναγκαῖες διακρίσεις, ὅπου χρειάζεται.

2.- "Ὅπως ἐξηγεῖ καί ὁ συγγραφέας, τά βιβλία αὐτά ἔχουν σκοπό νά βοηθήσουν τόν μαθητή νά μάθει καλύτερα καί εὐκολότερα τή γλῶσσα του. 'Ο ἴδιος ὑποστηρίζει ἐπίσης ὅτι στηρίζονται "στίς νέες τάσεις τῆς σύγχρονης παιδαγωγικῆς καί διδακτικῆς ἐπιστήμης καί τεχνικῆς" καί ὅτι ἔχουν συνταχθεῖ" σύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα" καί "σύμφωνα μ τίς νέες τροποποιήσεις τῆς Γραμματικῆς τοῦ Ἰριανταφυλλίδη ἀπό τό ΚΕΜΕ"

Οἱ ἰσχυρισμοί αὐτοί εἶναι πραγματικά ἀπό τίς κυριότερες προϋποθέσεις, γιά νά γίνουν τά βιβλία χρήσιμα βοηθήματα γιά τό μαθητή.

'Απομένει νά ἐξετάσουμε ποιές ἀπό αὐτές τίς προϋποθέσεις καί σέ ποιό βαθμό ὑλοποιοῦνται στά βιβλία αὐτά.

3.- "Γίνε γενικά ἀξιοπρόσεκτη δουλειά γιά τήν ἄρτια ἐμφάνιση τῶν βιβλίων. 'Αξιοπρόσεχτες εἶναι ἐπίσης οἱ ἐποπτικές ἀσκήσεις-δραστηριότητες, πού πλαισιώνουν κάθε μάθημα. 'Ωστόσο οἱ προσπάθειες αὐτές δέν ἀντιστάθμιζουν τίς ἀδυναμίες τῆς ὅλης ἐργασίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

4.1. Βασική δύναμη τῆς ὅλης ἐργασίας εἶναι ἡ διάταξη τῆς γραμματικῆς ὕλης μέ κριτήρια καθαρά ἐπιστημονικά καί ὄχι παιδαγωγικά καί διδακτικά, ὅπως ἀπαιτεῖται γιά τή σύνταξη διδακτικῶν ἐγχειριδίων.

Ἡ ὕλη δηλαδή παρουσιάζεται σύμφωνα μέ μιά λογική ἀκολουθία σύμφωνη μέ τήν ἀπαίτηση τῆς ἐπιστήμης τῆς Γραμματικῆς, κατά τό παραδοσιακό τρόπο. Ἔτσι στό βιβλιοτετράδιο τῆς Α΄τάξης ἡ διδασκαλία ἀρχίζει ἀπό τά ...ἁπλούστερα στοιχεῖα τῆς Γραμματικῆς καί προχωρεῖ στά συνθετότερα: φθόγγοι, γράμματα, ἀλφάβητο, φωνήεντα, σύμφωνα...τόνοι, πνεύματα κλπ. στό Βιβλιοτετράδιο τῆς Β΄τάξης ἡ ὕλη χωρίζεται σέ φωνολογικό, τυπολογικό, συντακτικό καί Ἐτυμολογικό καί ὑποβάλλεται στό διδάσκαλο ἡ ἰδέα ὅτι ἡ σωστή διδακτική ἐνέργεια εἶναι νά ἐξαντλήσει πρῶτα ὅλα ἀπό τό φωνολογικό, ὕστερα ὅλα ἀπό τό Τυπολογικό κ.τ.ὅ.

Αὐτό ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τίς σύγχρονες διδακτικές ἀπαιτήσεις, ὅπως μάλιστα ὑποδεικνύεται καί στίς σχετικές Ὁδηγίες τοῦ 1974 (σελ.33).

Ἡ διαιώνιση μιᾶς συγχύσεως ἀνάμεσα στό τί εἶναι ἕνα ἐπιστημονικό σύγγραμμα καί πῶς πρέπει νά συντάσσεται ἕνα διδακτικό ἐγχειρίδιο δέν εἶναι μόνο ἀναχρονιστική, ἀλλά καί ἐπιζήμια.

4.2. Ἄλλη βασική δύναμη εἶναι ἡ διατύπωση περιεκτικῶν κανόνων καί ἡ χρήση σχετικά αὐστηρῆς ἐπιστημονικῆς ὁρολογίας.

Ἡ τακτική αὐτή ἀνατρέπει τήν πρόθεση τοῦ συγγραφέα νά δώσει βοηθήματα ὅπου "ἡ ὕλη γιά κάθε τάξη παρουσιάζεται μεθοδικά, ἁπλά καί εὐκολοκατανόητα" καί, φυσικά, καταστρατηγεῖ καθιερωμένες ἀρχές τῆς σύγχρονης διδακτικῆς. Ἀπό τίς πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου εἰδικότερα γίνεται εἰδική ἀναφορά καί τονίζεται ἔμφατικά ἡ ἀνάγκη νά ἀποφεύγονται τυποποιημένοι κανόνες, καί ἡ [illegible] καί νά ἐνθαρρύνεται, ἀντίθετα, ἡ ἄσκηση καί ὁ ἐθισμός στή σωστή χρήση τοῦ λόγου μέ βάση τίς χρηστικές δομές τοῦ προφορικοῦ λόγου (σελ.42,43).

Ἐπισημαίνομε τήν ἀδυναμία αὐτή ἰδιαίτερα στό βιβλιοτετράδιο τῆς Β΄τάξεως, ὅπου γίνεται χρήση ὅρων τελείως ἀκατανόητων ἀπό τό παιδί τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ὅπως: κατηγόρημα, μονολεκτικό κατηγόρημα, περιφραστικό κατηγόρημα, ὑποκείμενο, ὑποκοριστικά κ.ἄ (βλ.ἀντίστοιχες σελίδες: 93, 95, 97, 99, 105 κ.ἀ.). Τό χειρότερο εἶναι ὅτι διατυπώνεται γιά κάθε τέτοιον ὅρο καί σχετικός κανόνας μέ ἐπιστημονική ἀκριβολογία (ὅπου εἶναι συντακτικά εὐπρόσωπα...). Ἔτσι ὄχι μόνο δέν ὑποβοηθεῖται ἡ κατανόηση τοῦ ἀντικειμένου τῆς μαθήσεως, ἀλλά καί συσκοτίζεται περισσότερο τό νόημά του, λ.χ. κανόνας τῆς σελ.93.-

5.1. Μέ τόν ἴδιο τρόπο ἀποτυγχάνει ὁ συγγραφέας στήν προσπάθειά του νά προσαρμόσει τή γραμματική καί συντακτική ὕλη στίς ἀπαιτήσεις καί τίς ἀρχές τῆς Γραμματικῆς τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε. καί ἀκόμη νά μᾶς δώσει γραπτό ἄφογο ἀπό γραμματική καί συντακτική ἄποψη.

περιεχόμενο, και νά έπισημάνω πιό κάτω, δειγματοληπτικά, μερικές άπό τίς παραμέτρους τής Γραμματικής καί τοῦ Συντακτικοῦ:

...β. Στό βιβλιοτετράδιο τῆς α τάξεως:

- χρήση ὀνομάτων: συγγραφεύς, τῆς Ἑλλάδος
- χρήση ὑποτακτικῆς: ἄς πῆ (μάθημα 1)* - νά πῆ, ἄς προσπαθήση (μ.11) - ἄς δοκιμάση, ἀλλά καί: "ἄς δοκιμάσει (στήν ἴδια σελίδα-μ.10) - τί νά κάνης κ.ἄ.
- χρήση τοῦ τελικοῦ ν στήν διήγηση (μ.-) - τήν λεξη (μ.14).
- κατα τήν ἐκκλιση τοῦ καί χρησιμοποιεῖ τήν ἀποστροφο. π.χ. κι' ἄλλες προτάσεις (μ.-,2, 7).
- ἀθεμελη γραφη λέξεων: π.χ. τέσσερεις (ἀντί τέσσερις), λέξεις μεξιλογίου
- ἀθεμέλη χρήση ορων: π.χ. δίφθογγος (μ.16) ἀντί δίψηφο.
- λαική χρήση (κατάχρηση) κεφαλαίων γραμμάτων: π.χ. "βάλε Ἐρωτηματικό στίς παρακάτω πρτάσεις" (μ.21)." ...στούς μαθητές τῆς μης Τάξης δημοτικοῦ" (μ.πρόλογος)."Ἐ-δικεύονται στίς σχολικές ἐκδόσεις" (Πρόλογος). Ἐπίσης: Κατασκήνωση, Ἐπιστήμη, Τεχνική...

Ἀλουνταξίες, ἄστοχες καί ἀδόκιμες ἤ κακότεχνες ἐκφράσεις μπορεῖ εὔκολα νά σημειώσει ο ἀναγνώστης, ὅπως οἱ παρακάτω (δειγματοληπτικά):

- "...εἰσαγωγή στό διδακτικό χῶρο τίς δραστηριότητες" (ἐννοεῖ: εἰσαγωγή τῶν δραστηριοτήτων) - μρόλογος.
- " κάθε λέξη ἔχει μία, δύο, τρεῖς, ἀλλά καί περισσότερες συλλαβές" (Ἐννοεῖ: μπορεῖ νά ἔχει μία ἤ δύο κλπ.). μάθημα 3.
- " Ὑστερα γράφε τες (τίς λέξεις) κάτω στήν ἀνάλογη εἰκόνα" (ἀντί " κάτω ἀπό τήν..."). μάθ. 13.
- " ...ὥσπου ἡ μαμά ἀρκούδα τούς δώσει σῆμα" (...νά τούς δώσει). μάθημα 20.

γ. Τό βιβλιοτετράδιο τῆς μας τάξης" (;)

- (λαική) γραφή τῆς ὑποτακτικῆς : νά πῆ (σελ.5) - ἄς πῆ (σελ.7) - γράψητε (σελ.16).
- Ἀνακόλουθη χρήση τῆς οριστικῆς: βλέπομε καί βλέπουμε.
- Ἔκκλιση μέ ἀπόστροφο στό σύνδεσμο καί : κι' ἄλλες λέξεις (σελ.7) - κι' ἐάν (;), σελ.55.
- λίθη καί ἀβλεψίες στόν τονισμό: Παράδειγματα (σ.13) - μπαούλο, χατζῆς (σ.17) - " ὡς λέγεται αὐτή η κοπέ-

* τό βιβλίο εἶναι ἀσελιδοποίητο.

- λα ποῦ γεννήθηκε .... στό Βόλο.." (σελ. 20).

- Λαθεμένη γραφή λέξεων : Βολιώτισα - Χιώτισα (σ.20)-γυιός (σ.14)

-'Η ἴδια κατάχρηση κεφαλαίων γραμμάτων, ὅπως καί στό Β. τῆς Α' τάξεως.

-'Επισημαίνεται ἰδιαίτερα ἡ κατάχρηση ἤ ἡ ἀδόκιμη ἤ ἡ ἐντελῶς λαθεμένη χρήση τοῦ κόμματος καί ἄλλων σημείων στίξεως. Συναφῆς εἶναι καί ἡ συχνή παραβίαση συντακτικῶν κανόνων, ὅπως κατατηρήσαμε καί στό Β. τῆς Α' τάξεως. Χαρακτηριστικά ἀναφέρω τίς σελίδες : 14, 15, 16 , 53, 54 καί 55.

Σ υ μ π έ ρ α σ μ α

Τά "Βιβλιοτετράδια" πού κρίνομε δέν ἱκανοποιοῦν σύγχρονες διδακτικές ἀπαιτήσεις'δέν ἀκολουθοῦν τή Γραμματική τοῦ ΚΕΜΕ μέ συνέπεια' οὔτε τίς ὁδηγίες τοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος.

Πέρα ἀπό αὐτά, ἕνα βιβλίο (βοήθημα) γιά τή γλῶσσα πού εἶναι γεμάτο ἀπό γλωσσικά λάθη δέν μπορεῖ νά εἶναι χρήσιμο στό μαθητή.

"Χστερα ἀπό τή διαπίστωση αὐτή περιττεύει κάθε ἀναφορά σέ εἰδικότερα σημεῖα τῆς δομήσεως τοῦ περιεχομένου".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/101/40873/19-4-1977 τοῦ ὑπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Αντ. Μενέκου, Εἰδικοῦ συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, γ) τήν παρ. 5 ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/75 καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφασίζει

"Τά Βιβλιοτετράδια Α'καί Β'τάξεως" τοῦ Δημ. Νικόδημου δέν θεωροῦνται χρήσιμα γιά τούς μαθητές, διότι δέν ἱκανοποιοῦν σύγχρονες διδακτικές ἀπαιτήσεις καί δέν ἀκολουθοῦν τή Νέα Γραμματική τοῦ ΟΕΣΒ μέ συνέπεια. Πέρα ἀπό αὐτά ἕνα βιβλίο (βοήθημα καί μάλιστα γραμματικῆς) πού εἶναι γεμάτο ἀπό γλωσσικά λάθη δέν μπορεῖ νά εἶναι χρήσιμο γιά ἕνα μαθητή.

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Γιά νά γίνει τό παιδί μας σωστός ἄνθρωπος" τοῦ κ. Μιχ. Σμαραγδάκη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/108/46608/16-5-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο μέ τίτλο "Γιά νά γίνει τό παιδί μας σωστός ἄνθρωπος" τοῦ κ. Μιχ. Σμαραγδάκη μαζί μέ τήν ἀπό 7-5-1977 αἴτησή του:

Ἡ εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. Ν. Παΐρκα, Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ὁ κ. Μιχ. Σμαραγδάκης μέ αἴτησή του (ἡμερ. 7-5-1977) ζητᾶ νά γνωμοδοτήσει τό ΚΕΜΕ, σύμφωνα μέ τό Ν.186/1975 ἄρθρ. 2 παραγρ. 5, γιά τή χρησιμότητα ἢ μή στούς ἐκπαιδευτικούς καί τούς γονεῖς τοῦ βιβλίου του "Γιά νά γίνει τό παιδί μας σωστός ἄνθρωπος".

Τό βιβλίο αὐτό πού ἐκδόθηκε μέ συνεργασία τῆς κ. Εὐαγγελίας Γιαννοπούλου-Σμαραγδάκη, νηπιαγωγοῦ, περιέχει 349 σελίδες. Ἡ χρονολογία τῆς ἐκδόσεώς του δέν γράφεται οὔτε μπορεῖ νά διαπιστωθεῖ.

Γιά τό βιβλίο ὑπάρχει στόν πρόλογο καί γνώμη τοῦ κ. Τριαντ. Τριανταφύλλου, Συμβούλου Δ' τοῦ ΚΕΜΕ, ὡς ἑξῆς: "Γιά κείνους πού θέλουν πράγματι νά μάθουν περισσότερα ἀπό ὅ,τι γνωρίζουν, γι' τό πῶς νά ἐπιδροῦν πάνω στά παιδιά τους σάν γονεῖς καί στούς μαθητές τους σάν ἐκπαιδευτικοί, τό βιβλίο αὐτό θά τούς δώσει κολύτερο ὑλικό".

Μέ τήν ὑποψη τοῦ κ. Τριανταφύλλου δέν διαφωνῶ. Εἰσηγοῦμαι νά ἐπιτραπεῖ ἡ προαιρετική ἀγορά τοῦ βιβλίου ἀπό τίς σχολικές ἐφορεῖες τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.»

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309/71/108/46608/16-5-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 7-5-1977 τοῦ κ. Μιχ. Σμαραγδάκη, γ) τήν εἰσήγηση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 124/1977

Σήμερα, 3 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Ελευτέδης, Βασ. Κονδιτοϊτης, Χων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οι κ.κ. Αριστ. Βουγιουκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Αντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Μέλη Σύμβουλοι Κεντρικής Υπηρεσίας του ΚΕΜΕ, ο κ. Ν. Φλουρής, οι κ.κ. Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Εύδοξία Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρία ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λόγω ασθενείας.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Ψυχολογική θεμελίωση του αναλυτικού προγράμματος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ενημερώνει τα μέλη για το περιεχόμενο των πράξεων 33/8-3-1977 και 35/11-3-1977 του Τμήματος που αναφέρεται στη θεωρία του BRUNER και τις επιπτώσεις της στο αναλυτικό πρόγραμμα του Δημ. Σχολείου.

Έπειτα παίρνει το λόγο ο κ. Μελάς Εισηγητής του ΚΕΜΕ, και αναφέρει συμπληρωματικά στοιχεία της θεωρίας της Εκπαιδεύσεως του BRUNER και θέματα που την απασχολούν ('Η εισήγηση του κ. Μελά επισυνάπτεται

σὰν παραστατικὸ στοιχεῖο τῆς πράξεως). Ἀκολούθως ὁ κ. Ἀντών. Μπενέκος, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ ἐπισημαίνει διαφορὲς μεταξὺ τοῦ PIAGET καὶ BRUNER καὶ τονίζει τὶς παιδαγωγικὲς συνέπειες ἀπὸ τὴ θεωρία τοῦ BRUNER σχετικὰ μὲ τὴ σύνταξη τοῦ προγράμματος.

Τὸ Τμῆμα, ὕστερα ἀπὸ τὴ διεξοδικὴ συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διαπιστώνει μὲ βάση τὴ θεωρία τοῦ BRUNER τὶς ἑξῆς συνέπειες γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος:

1. Ἡ δομὴ τοῦ προγράμματος θὰ ἀνταναλλᾶ τὴ δομὴ τοῦ νοητικοῦ κόσμου τοῦ παιδιοῦ, ὅπως ἐμφανίζεται στὰ διάφορα ἐξελικτικὰ στάδια. Ἔτσι, δὲν εἶναι μόνο ἡ ὕλη ποὺ θὰ διαβαθμιστεῖ, ἀλλὰ πρωταρχικὰ οἱ βασικοὶ στόχοι τῆς διδασκαλίας. Ἀπὸ αὐτὴ τὴ διαβάθμιση θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἡ ὀργάνωση τοῦ μορφωτικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἡ διδακτικὴ ἐνέργεια.

2. Θὰ προβλέπεται (στὸ πρόγραμμα) ἡ ἄσκηση καὶ ἀνάπτυξη τῶν τριῶν βασικῶν συστημάτων δεξιοτήτων, ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τρεῖς τρόπους (μορφὲς ἀναπτύξεως τοῦ νοητικοῦ κόσμου ἢ τρεῖς φάσεις ἐξελίξεως στὴ διαδικασία τῆς μαθήσεως, δηλαδὴ τὸ σύστημα ποὺ προωθεῖ τὶς κινητικὲς δραστηριότητες (ἀπὸτὸ νὰ κόβει κανεὶς κάτι μέχρι νὰ ὁδηγεῖ ἕνα ὄχημα): Τὸ σύστημα ποὺ προωθεῖ τὶς ἀντιληπτικὲς ἱκανότητες (ἀπὸ ἕνα ἁπλὸ μορφασμὸ ἑνὸς πρωτόγονου ὡς τὰ μηνύματα τοῦ ραντὰρ σ'ἕνα σύγχρονο ἀεροσκάφος)· καὶ τὸ σύστημα τῶν λογικῶν ἱκανοτήτων (ἀπὸ τὸν ἀρχέγονο μῦθο ὡς τὴ συμβολικὴ λογική).

3. Οἱ δραστηριότητες αὐτές, ἐπενδυμένες μὲ τὸ κατάλληλο μορφωτικὸ ὑλικό, μπορεῖ νὰ διδαχτοῦν στὰ παιδιὰ κάθε ἡλικίας, ἂν πάρουν τὴν κατάλληλη μορφή. Καθὼς ὅμως τὸ ἄτομο ἀναπτύσσεται, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπανερχόμαστε κατὰ τὴ διδασκαλία, ἀλλὰ σὲ ἀνώτερη μορφή. Αὐτὸ ἐπιβάλλει τὴ σπειροειδὴ διάταξη τῆς ὕλης στὸ πρόγραμμα.

4. Ἡ διάταξη αὐτὴ θὰ βασίζεται ὄχι πιὰ στὸ θεματικὸ περιεχόμενο καθαυτὸ ("γνῶση" γεγονότων, καταστάσεων κ.λ.π.) ἀλλὰ στὶς βασικὲς δομὲς τοῦ περιεχομένου ποὺ ἀντιπροσωπεύει διάφορους κλάδους τῆς ἐπιστήμης. Βασικὲς ἔννοιες ἢ ἰδέες πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τοὺς ἄξονες τοῦ προγράμμα

τός, ἔτσι ὥστε σημασία νά μήν παίρνει πιά τό "καινούργιο ὑλικό" ἀλλά ἡ μορφή παρουσιάσεώς τους στίς διάφορες τάξεις.

5. Θά προβλέπεται παράλληλα ἡ μορφή διδακτικῆς ἐνέργειας τοῦ δασκάλου νά εἶναι σύστοιχη μέ τή μορφή ἐξελίξεως τῆς νοήσεως (κινητική, εἰκονική, συμβολική) στό κάθε ἐξελικτικό στάδιο, ἀλλά γιά τό ἴδιο πρόβλημα θά ἐνθαρρύνονται καί οἱ ἄλλες μορφές, μιά πού ἡ μία συμπληρώνει τήν ἄλλη στήν ἀνάπτυξη τῆς νοήσεως.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων
Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας
Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Πράξις 125/1977

Σήμερα, 4 Όκτωβρίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Έκπ/σεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ,κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτστιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Άπουσίασε ὁ κ. Χριστιᾶς γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ήλιαχτίδες"τοῦ κ. Γεωργ. Ε. Κοκκώνη.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τά σχολικά προβλήματα τῶν Έλληνοπαίδων στήν Όμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας" τοῦ κ. Γ. Σαββίδη.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία:α)Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν" τοῦ ENID BLYTON καί β)"Μπάμπι" τοῦ FELIX SALTEN (μετάφραση Μ.Ν. Αὐγέρου).

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Πικρή ἀλήθεια" τῆς κ. Χριστίνας Καραγεωργίου.

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Πόσα εἶναι" τῆς κ. Τζέλας Σκούρα

ΘΕΜΑ 6ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ή Γεωγραφία τῆς Έλλάδας μέ 410 αἰνίγματα" τοῦ κ. Δημ. Ματσινόπουλου.

ΘΕΜΑ 7ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό πρῶτο μου βιβλίο" τοῦ Ε. Λαλούμη-Σ.Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡλιαχτίδες" τοῦ κ. Γεωργ. Ἐ. Κοκκώνη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.71/84/33003/3-4-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Ἡλιαχτίδες" τοῦ κ. Γεωργ. Ἐπαμ. Κοκκώνη μαζί μέ τήν ἀπό 14-2-1977 αἴτησή του.

Ἡ εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. Ἰωάν. Κιτσαρᾶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Πρόκειται γιά δυό ἔντυπα, μέ τά ὁποῖα ἐπιδιώκεται, ὅπως φαίνεται, ἡ εἰσαγωγή ἑνός νέου τρόπου διδασκαλίας τοῦ περιβάλλοντος. Ἀπευθύνονται σέ μαθητές τοῦ Νηπιαγωγείου μέχρι καί τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Ὁ τίτλος τους "ἡλιαχτίδες" εἶναι περισσότερο συμβολικός. Ἀναλυτικότερα:

I. Τό πρῶτο ἔντυπο ἔχει 124 σελ. καί ἕνα ἀνάτυπο μέ σκηνές ἀπό τόν Καραγκιόζη, ποὺ"τρωεικαρβέλια καί ξύλο". Σ'αὐτό:

α. Τά περιεχόμενά του ἐκτείνονται ἀπό τή γνωριμία μέ τό χωριό καί τήν πόλη ἕως καί τή γνωριμία μέ τίς βασικότερες ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, γενικά καί τοῦ παιδιοῦ, εἰδικά, στό ἀνθρωπογεωγραφικό τους περιβάλλον.

β. Τά ἀντιστοιχοῦντα σέ κάθε ἑνότητα "σκίτσα" εἶναι, κατά κανόνα, ἐπιτυχῆ, ὅπως καί ἡ μεταξύ τους σύνδεση καί ἀκολουθία καί καλύπτουν τή ζωή μιᾶς ἡμέρας, ἀπό τήν ἀνατολή μέχρι τή δύση τοῦ ἡλίου.

γ."Αν καί αἰσθητικά βαθμολογεῖται μέ "ἄριστα", ἐν τούτοις μειονεκτεῖ παιδαγωγικά. Διότι:

1.Ἐνῶ παρέχει ἔδαφος πλούσιο γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς φαντασίας, δέν σκοπεῖ ἐξ ἴσου καί στήν μόρφωση τῆς διανοίας καί τῆς γλώσσας, ὡς καί στό σχηματισμό ἐποπτειῶν τοῦ περιβάλλοντος καί μαζί βίωση αὐτοῦ.

2.Ἐνῶ ἐξυπηρετεῖ τήν παρατήρηση, ἐξουδετερώνει τήν αὐτενέργεια καί τήν χρήση τοῦ χεριοῦ.

II. Τό δεύτερο ἔντυπο ἔχει 108 σελ. καί ἕνα ἀνάτυπο μέ σκηνές ἀπό

τόν Καραγκιόζη πού "καίει τόν Πασᾶ". Σ'αὐτό:

α. Τά περιεχόμενα ἀπευθύνονται περισσότερο στήν μάθηση τοῦ παιδιοῦ τῆς Β' τάξεως τοῦ Νηπιαγωγείου ἤ τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, μέ ἄξονα τό σχολεῖο, ἀλλά καί μέ ἀφετηρία καί τέρμα τό σπίτι.

β. Τά ἀντιστοιχοῦντα σέ κάθε ἑνότητα "σκίτσα" καί εἰκόνες εἶναι μᾶλλον ἐπιτυχῆ, ὅπως καί ἡ ἐσωτερική τους ἑνότητα καί ὀργανικότητα.

γ. Καί ἐδῶ, ἄν καί παρουσιάζει τήν ἐνδεικνυόμενη αἰσθητική, ἐν τούτοις εἶναι μειωμένης Παιδαγωγικῆς ἀξίας. Διότι:

1. Ἡ ζωγραφική περιορίζει τήν ἐλεύθερη ἔκφραση μέχρι τό σημεῖο νά ὁδηγεῖ σέ ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπό τό σκοπό της.

2) Ἐνῶ τά σχετικά μέ τή μέτρηση εἶναι μᾶλλον τά ἐνδεδειγμένα, ἡ γλῶσσα καί δέν ἐξυπηρετεῖται καί κακοποιεῖται, τούλάχιστον σέ ὅ,τι ἀφορᾶ στίς πνεύματα καί στούς τόνους. Διατηροῦνται δέ γενικότερα καί οἱ εἰσαγόν πρῶτο τόμο σημειωθεῖσες παρατηρήσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

"Ἄν καί τά δύο(2) ἔντυπα "ἡλιαχτίδες" ἐλεύθερο ἐμπόριο δύνανται, ἀνάλογα νά καταλάβουν καλή θέση, ἐντούτοις μία εἰσήγηση συστάσεως ἐκ μέρους τοῦ ἁρμοδίου ὀργάνου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας γιά ἐλεύθερη, πολύ δέ περισσότερο γιά ὑποχρεωτική χρήση τους στό σχολεῖο, δέν θά ἦταν φρόνιμη καί ἐπωφελής".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:α)τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/84/33003/9-4-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία14-2-1977 τοῦ κ. Γεωργ. Κοκκώνη, γ)τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰω Κιτσαρᾶ, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, δ)τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Ν.186/75 καί ε) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Ἡλιαχτίδες" τοῦ κ. Γεωργ. Ἐπαμ. Κοκκώνη κρίνεται κατάλληλο γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν νηπιαγωγείων μέ σκοπό τήν εὐκαιριακή χρήση ἀπό τήν νηπιαγωγό.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τά σχολικά προβλήματα τῶν Ἑλληνοπαίδων στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας" τοῦ κ. Γ. Σαββίδη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.71/91/33010/2-4-77 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Τά σχολικά προβλήματα τῶν Ἑλληνοπαίδων στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας" τοῦ κ. Γεωργίου Σαββίδη μαζί μέ τήν ἀπό 13-3-1977 αἴτησή του.

Στήν εἰσήγηση, πού ἔκαμε ὁ κ. Δημ. Κουτσάλος, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τό θέμα αὐτό, ἀναφέρονται μεταξύ τῶν ἄλλων τά ἑξῆς:

"1. Δομή καί γλωσσική μορφή τῆς μελέτης.

α. Ἡ κατανομή τῆς ὕλης ἀνταποκρίνεται πλήρως στό σκοπό τῆς ἔρευνας: ὕστερα ἀπό τήν τοποθέτηση τοῦ προβλήματος καί τήν παροχή πληροφοριῶν καί ἐξηγήσεων γιά τή μέθοδο πού θά χρησιμοποιηθεῖ, ὁ συγγραφέας ἀναλύει διαδοχικά τίς ἐπί μέρους πτυχές του στά πλαίσια τῆς ἑνότητος πού τό χαρακτηρίζει καί πού ἡ ἑνότης αὐτή ἀποτελεῖ καί κατευθυντήρια ἀρχή τῆς ἐρευνητικῆς του προσπαθείας.

β. Ὁ διαχωρισμός ἀνάμεσα στά βασικά κεφάλαια καί τά συμπληρωματικά μέ τούς πίνακες στατιστικῶν στοιχείων ἐξυπηρετεῖ τήν οἰκονομία τοῦ ἔργου, γιατί ἀποφεύγεται ἔτσι ἡ διάσπαση τῆς συνέχειας στήν ἀνάπτυξη ἐννοιῶν, θέσεων καί προτάσεων, πρᾶγμα πού θά γινόταν ἄν ἐντάσσονταν ὅλοι αὐτοί οἱ πίνακες στό σῶμα κάθε κεφαλαίου ἤ κάθε μεθοδικῆς ἑνότητος.

γ. Ἡ ἴδια παρατήρηση ἰσχύει καί γιά τά ἐρωτηματολόγια.

δ. Ἡ γλωσσική μορφή εἶναι ἱκανοποιητική. Ἐπειδή τό ἔργο ἀποτελεῖ μετάφραση ἀπό τή γερμανική ἔκδοση, ὁ συγγραφέας στήν προσπάθειά του γιά πιστή ἀπόδοση τοῦ γερμανικοῦ κειμένου εἶναι ἀλήθεια ὅτι μένει τόσο δεμένος μ' αὐτό, ὥστε ἡ ἀπόδοσή του στά ἑλληνικά σέ ὁρισμένες περιπτώσεις- εὐτυχῶς ὅλη πάρα πολλές- νά μή εἶναι ἐκείνη πού θά ἦταν,

ἂν ἀκολουθοῦσε τὴν τακτικὴ μιᾶς πιὸ ἐλεύθερης ἀποδόσεως π.χ. παρατηροῦνται κάπου-κάπου μακρὲς περίοδοι ἢ εὐστοχία κάπως ὀχετικὴ σὲ ἀπόδοση ἐννοιῶν κλπ. Αὐτὸ ὅμως δὲν μειώνει αἰσθητὰ τὴν ἀξία τοῦ ἔργου, γιατί στὴ γενικότητά της ἡ γλωσσικὴ μορφὴ εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιητική, δοσμένη σὲ μιὰ δημοτικὴ γλώσσα ποὺ ἱκανοποιεῖ τὸ γλωσσικὸ αἴσθημα.

2. Μέθοδος ἐρεύνης

α. Ἡ θεμελίωση τοῦ συγγραφέα στὴν προσωπική του ἐμπειρία ἦταν ἡ πιὸ πρόσφορη λύση ὄχι μόνο γιατὶ ἐπορρέει ἀπὸ μιὰ μακρόχρονη διαμονή του στὴ Δυτικὴ Γερμανία, ἀλλὰ καὶ γιατὶ τὸ ἀνθρώπινο δυναμικό, στὸ ὁποῖο ἀναφέρεται ἡ ἔρευνά του, εἶναι ἐγκατεσπαρμένο σ'ὅλη τὴ χώρα, γεγονὸς ποὺ δυσκολεύει πολὺ τὴν ἐπικοινωνία. Ἂν μάλιστα ληφθοῦν ὑπόψη οἱ συνθῆκες ἐγκαταστάσεως καὶ διαβιώσεως τῶν ἑλλήνων ἐργατῶν, θὰ γίνει ἀντιληπτὸ πόσο πιὸ δύσκολη εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ καὶ ἐπικοινωνία καὶ ἑπομένως πόσο πιὸ δύσκολο θὰ ἦταν τὸ ἄπλωμα σὲ μεγαλύτερο φάσμα περιπτώσεων παιδιῶν καὶ γονέων των, ποὺ ὁ ἐρευνητὴς θὰ ἤθελε νὰ ἐξετάσει μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη μέθοδο.

β. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν περιπτώσεων, πού ὁ συγγραφέας τῆς μελέτης ἐξέτασε δειγματοληπτικά, κρίνεται πολὺ ἱκανοποιητικός.

γ. Ὁ συσχετισμὸς τῶν θέσεων, ποὺ ἀπέρρευσαν ἀπὸ τὴν προσωπικὴ ἐμπειρία τοῦ συγγραφέα μὲ τὰ δεδομένα-πηγὲς τῆς ἐπιστημονικῆς βιβλιογραφίας, μαρτυρεῖ ἐπιστημονικὴ συνείδηση καὶ ἀρετὴ ἀνωτέρου βαθμοῦ. Τοῦτο βέβαια δὲν σημαίνει τυπικὴ ἀναγωγὴ τῆς ἐρεύνης στὴν αὐθεντία τῶν πηγῶν, γιατὶ μὲ ἱκανοποίηση διαπιστώνουμε τὴν πλήρη ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τοῦ συγγραφέως ἀπέναντί τους.

δ. Γενικότερα πρέπει νὰ τονισθεῖ ἡ συνέπεια στὴ μεθοδικὴ τακτικὴ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ συστήματος, ποὺ χαρακτηρίζει τὴν μελέτη.

3. Προβληματικὴ τῆς ἐρεύνης καὶ ἀξιολόγηση τῶν προτεινομένων λύσεων.

α. Ἡ ἐκλογή τοῦ θέματος κρίνεται πολύ εὔστοχη, γιατί τό πρόβλημα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν παιδιῶν τῶν ἑλλήνων ἐργατῶν τῆς Δυτικῆς Γερμανίας εἶναι ὀξύ καί δυσεπίλυτο. Πρόκειται γιά θέμα κατ'ἐξοχήν ἐθνικό καί κάθε προσπάθεια γιά τήν ἀντιμετώπισή του ἔχει ἰδιαίτερη σημασία.

β. Ἡ παρούσα ἔρευνα διακρίνεται γιά ἀντικειμενικότητα καί ρεαλισμό, ἀλλά καί γιά ἔντονο ἐθνικό παλμό. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἔργου διαπιστώνει τήν προσπάθεια τοῦ συγγραφέα νά διευκρινήσει,ὅσο γίνεται,ὅλες τίς πτυχές τοῦ προβλήματος, πού οὔτε ἁπλό εἶναι οὔτε εὔκολο καί νά δώσει λύσεις ἀνταποκρινόμενες στά πράγματα. Δέν παραγνωρίζει τίς καταστάσεις πού δημιούργησε ἡ μακρόχρονη παραμονή τῶν ἐργατῶν στή Γερμανία, ἀλλά καί συλλαμβάνει σάν λύση τή διατήρηση ἀπό τά παιδιά τους τῆς ἐθνικῆς τους ταυτότητος μαζί μέ τήν ἀνάγκη γιά τήν ὅσο γίνεται καλύτερη ἀνάπτυξη, μόρφωση καί ἐπιτυχία τους στή ζωή. Ἡ θεμελίωσή του πάνω σ'αὐτές τίς δύο βάσεις ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη ἀρετή, γιατί μιά τέτοια λύση θά συντελοῦσε στήν τελείωση καί ἀρτίωση τοῦ ξενητεμένου ἑλληνικοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ-κυρίως τῆς δεύτερης γενιᾶς, δηλ. τῶν παιδιῶν τῶν ἑλλήνων ἐργατῶν- μέ σκοπό τήν πλήρη ἀξιοποίησή του καί στήν ξένη γιά ὅσους παραμείνουν ἐκεῖ, ἀλλά καί στήν πατρίδα γιά ὅσους ἐπιστρέψουν.

4. Τελικό πόρισμα καί πρόταση

Γιά ὅλους τούς λόγους πού ἀναφέρθηκαν, ἡ ἐργασία τοῦ κ. Γ. Σαββίδη κρίνεται πολύ ἱκανοποιητική, γιατί ἀποτελεῖ πολύτιμη συμβολή στήν ἔρευνα ἑνός προβλήματος μέ πολύ πλατειά σημασία ἐθνική, κοινωνική καί οἰκονομική. Γιά τούς ἴδιους λόγους προτείνεται νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ μελέτη αὐτή,ὅπως πρέπει,ἀπό κάθε φορέα στό ἐσωτερικό τῆς χώρας καί στό ἐξωτερικό, πού ἔχει σχέση μέ τό ἐξεταζόμενο πρόβλημα".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/91/33010/2-4-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 11-3-1977 τοῦ κ. Γεωγ. Σαββίδη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Κουτίλου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.136/1975 καί ε) τήν σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Τά σχολικά προβλήματα τῶν Ἑλληνοπαίδων στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας" τοῦ κ. Γεωργ. Σαββίδη κρίνεται χρήσιμο γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν δημοτικῶν σχολείων γιά ἐνημέρωση τῶν δασκάλων καί ἰδιαίτερα ἐκείνων πού ἀντιμετωπίζουν ἄμεσα τά προβλήματα αὐτά

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α)"Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν" τοῦ ENID BLYTON καί β)"Μπάμπι" τοῦ FELIX SALTEN (Μετάφραση Μ.Ν. Αὐγέρου).

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Νελλᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/99/40876/19-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, τά βιβλία α)"Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν" καί β)"Μπάμπι" μαζί μέ τήν ἀπό 5-4-1977 αἴτηση τῆς κ. Μ.Ν. Αὐγέρου, πού τά μετέφρασε.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

1. Γιά τό βιβλίο "Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν":

«Πρόκειται γιά ἕνα περιπετειῶδες παιδικό μυθιστόρημα μέ πρωταγωνιστές τέσσερα παιδιά καί ἕναν σκύλο. Τό θέμα περιστρέφεται γύρω ἀπό τό κυνήγι θησαυροῦ στό ἐρειπωμένο κάστρο ἑνός μικροῦ νησιοῦ. Τό βιβλίο ἐξαίρει τό θάρρος καί τήν ἐπινοητικότητα τῶν πρωταγωνιστῶν.

Τό "Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν" εἶναι τό πρῶτο βιβλίο τῆς σειρᾶς τῶν περιπετειῶν τῶν "πέντε". Καλύπτει 160 σελίδες. Ἄν καί χρησιμοποιεῖ στοιχεῖα γραφομηχανῆς, δέν κουράζει στήν ἀνάγνωση.

Ἡ πλοκή, τό περιεχόμενο καί ἡ περιγραφή τῶν χαρακτήρων τοῦ ἔργου φαίνεται νά ἐνδιαφέρουν τά παιδιά. Τλώσα τῆς μεταφράσεως εἶναι ἡ δημοτική, χρειάζεται ὅμως ὀρθογραφική προσαρμογή σύμφωνα μέ τή Νεοελληνική Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναπροσαρμόστηκε ἀπό τό ΙΤΕΠ (ἔκδοση Ο.Ε.Δ.Β., 1976).

Τό βιβλίο "Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν" θεωρεῖται χρήσιμο ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα γιά τούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.»

2) Γιά τό βιβλίο μέ τίτλο "Μπάμπι":

Εἶναι μιά φανταστική ἀφήγηση τῆς ζωῆς τῶν ζώων τοῦ δάσους. Ὁ συγγραφέας βάζει τά ζῶα νά μιλοῦν μέ ἀποτέλεσμα νά τά κάνει νά μοιάζουν πολύ μέ ἀνθρώπινους χαρακτῆρες. Τά προβλήματα τοῦ Μπάμπι, τοῦ ἐλαφιοῦ πού εἶναι ὁ πρωταγωνιστής τῆς ἱστορίας, μοιάζουν μέ τά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ἄνθρωποι κατά τήν ἀνάπτυξή τους.

Η πλοκή τοῦ βιβλίου εἶναι ἐνδιαφέρουσα καί ὁ μῦθος εἰσάγει τόν ἀναγνώστη στά μυστήρια τῆς ζωῆς τοῦ δάσους καί στόν ἀγῶνα ἐπιβιώσεως τῶν ζώων.

Τό βιβλίο εἶναι γραμμένο στήν ὁμιλούμενη νεοελληνική γλῶσσα.

Ὁ "Μπάμπι" θεωρεῖται βιβλίο χρήσιμο γιά τούς μαθητές τῶν ἀνώτερων τάξεων τοῦ δημ. σχολείου μέ τήν προϋπόθεση ὅτι θά προσαρμοστεῖ ὀρθογραφικά μέ τή Νεοελληνική Γραμματική τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναπροσαρμόστηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ (Ἔκδοση Ο.Ε.Β.Β.# 1976)».

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/99/408/76/19-4-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας,
β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 5-4-1977 τῆς κ. Μ.Ν.Αὐγέρου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Μελᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ καί
δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Δέν ὑπεισέρχεται στήν κρίση τῶν βιβλίων:

α) "Πέντε στό νησί τῶν θησαυρῶν" καί
β) "Μπάμπι",

πού μετέφρασε ἡ κ. Μ.Ν. Αὐγέρου, καθόσον ἡ ἁρμοδιότητά του, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Νόμου 186/1975, περιορίζεται στή γνωμοδότηση γιά σχολικά βιβλία καί βοηθήματα πού ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τό διδακτικό ἔργο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Κ./.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Πικρή ἀλήθεια" τῆς κ. Χριστίνας Καραγεωργίου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Πελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 18808/4-3-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο "Πικρή ἀλήθεια" τῆς κ. Χριστίνας Καραγεωργίου μαζί μέ σχετική αἴτησή της.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

«Εἶναι ἕνα βιβλίο μέ ἀπέραντο δοδεκατισμό καί ὑποδείξεις γιά ἠθική διαφώτιση στά σχολεῖα (σ. 43).

Οἱ γνῶμες τῆς συγγραφέως γιά τήν ἐλευθερία σάν αἰτία τῆς ἀνηθικότητας (σ.28) καί γιά τό αὐτόματο διαζύγιο (σ.31) εἶναι ἐντελῶς αὐθαίρετες.

Οἱ παραινέσεις, πού κάνει ἡ συγγραφέας μέ τό βιβλίο της, δέν προσθέτουν τίποτε σέ ὅ,τι δίνουν καθημερινά τά διάφορα θρησκευτικά ἔντυπα, τά κηρύγματα καί τά σχολεῖα.

Δέ θεωροῦμε ὅτι τό βιβλίο "Ἡ πικρή ἀλήθεια" εἶναι χρήσιμο καί μέλλοσ γιά ἠθική διαφώτιση τῶν μαθητῶν, ὅπως προτείνει στήν αἴτησή της ἡ συγγραφέας»

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α)τό ἔγγραφο ἀριθμ.18808/4-3-77 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 22-2-77 τῆς κ. Χριστίνας Καραγεωργίου, γ)τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον.Πελᾶ, εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Πικρή ἀλήθεια" τῆς κ. Χριστίνας Καραγεωργίου δέν κρίνεται χρήσιμο, διότι διατυπώνει αὐθαίρετες γνῶμες καί οἱ παραινέσεις πού κάνει δέν προσθέτουν τίποτε σέ ὅ,τι δίνουν καθημερινά τά διδακτικά βιβλία καί τό σχολεῖο.Χησιμοποιεῖ ἐπίσης ἀκατάλληλο λεξιλόγιο καί φράσεις πού ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τό κοινό αἴσθημα.

Γιά τά βιβλία: α) "Τό πρῶτο μου βιβλίο" τῆς κ. Ε.Λαλούμη-Σ.Παπανικολάου καί β) "Πόσα εἶναι;" τῆς κ. Τζέλας Σκούρα, καί γ) 'Η Γεωγραφία τῆς 'Ελλάδας μέ 410 αἰνίγματα" τοῦ κ. Δημητρ. Μαρσινόπουλου, τό Τμῆμα, ἐπειδή πέρασε Ἀή ὥρα, θά γνωμοδοτήσει σέ μιά ἀπό τίς ἐπόμενες συνεδρίες του.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

'Ο Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

'Η Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

[illegible] ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 126/1977

Σήμερα, 5 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00' πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β'οι κ.κ.) Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β' οι κ.κ. Αριστ. Βουγιούκας, Γεώργιος Μαραγκουδάκης, Αντώνιος Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Είδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, ο κ. Γ. Φλουρής
οι κ.κ. Ιωαν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως.

Ψυχολογική θεμελίωση του αναλυτικού προγράμματος (συνέχεια συζητήσεως).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β' καλεί τον κ. Γεώρ. Φλουρή, στον οποίο είχε ανατεθεί σχετική με το θέμα εισήγηση, να αναπτύξει τα σημαντικότερα σημεία από τη θεωρία του R.M'GAGNE και ιδιαίτερα τις επιπτώσεις στο αναλυτικό πρόγραμμα.

Το Τμήμα, ύστερα από όσα σχετικά με το θέμα εξέθεσε ο κ. Φλουρής και τη διεξοδική συζήτηση που ακολούθησε,

Ομόφωνα αποφαίνεται

Διαπιστώνει με βάση τη θεωρία του R.M. GAGNE τις εξής

συνέπειες γιά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος:

1. Τά παιδιά μποροῦν νά μάθουν κάθε τι πού ἐμεῖς θέλουμε νά μάθουν, ἀρκεῖ αὐτά νά ἔχουν ἀφομοιώσει τά προηγούμενα γνωστικά στοιχεῖα (PREREQVISITES). Γιά νά διδάξουμε στό παιδί καινούργιους κανόνες μαθήσεως (ROLES) ἤ νά ἀντιμετωπίσει τή λύση νέων προβληματικῶν καταστάσεων (SOLVE SOME NEW PROBLEMS) πρέπει ὁπωσδήποτε νά δοῦμε τί τό παιδί πραγματικά γνωρίζει. Αὐτό μᾶς δίνει τό βαθμό τῆς ἑτοιμότητας τῆς μαθήσεως. Ἐπομένως ἡ βαθμίδα τῆς νοητικῆς ἑτοιμότητας τοῦ κάθε παιδιοῦ καθορίζεται ἀπό τί ὁ μαθητής πραγματικά γνωρίζει καί τί ἀκόμη ἀπομένει νά μάθει γιά νά ἐπιτύχει κάποια συγκεκριμένη μάθηση.

2. Ἡ μάθηση χαρακτηρίζεται σάν φαινόμενο συσωρεύσεως γνώσεων (CUMMULATIVE). Μέ τήν προοδευτική ἀνάπτυξη τοῦ ἀτόμου αὐξάνεται συνεχῶς ἡ ἀναθήκευση (STORES) τῶν νοητικῶν δεξιοτήτων (INTELECTUAL SKILLS).
Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ δυνατότητες συνδυασμοῦ τῶν δεξιοτήτων πού ἔχουν ἀποκτηθεῖ αὐξάνονται δυναμικά (XPONENTIALLY) μέ τήν μεταβίβαση (TRANSEFER) σέ μάθηση ὑψηλοτέρου βαθμοῦ (HIGHER ORDER CAPABILITY). Ἐπομένως τά συσσωρευτικά στοιχεῖα μαθήσεως εἶναι ἡ βάση τῆς νοητικῆς θεμελιώσεως (INTELLECTUAL POWER) ἤ νοητικοῦ δυναμισμοῦ πού προοδευτικά αὐξάνεται στό ἀναπτυσσόμενο ἄτομο.

Ὑπάρχουν 5 κατηγορίες ἀποτελεσμάτων μαθήσεως, οἱ ἑξῆς:

1. Νοητική δεξιότητα
   - α. Διάκριση
   - β. Συγκεκριμένη ἔννοια
   - γ. Ἔννοια ὁρισμοῦ
   - δ. Κανόνας
   - ε. Κανόνας ὑψηλοτέρου βαθμοῦ (Προβληματισμός)
2. Στρατηγική Γνωστικῆς
3. Πληροφορίες
4. Κινητική δεξιότητα
5. Στάση.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης θεωρεῖ ὅτι ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ καί τῶν ἐπιπτώσεών της στό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί καλεῖ τό Τμῆμα νά συζητήσει πάνω στό πρόβλημα τῆς συναισθηματικῆς ἐξελίξεως τοῦ παιδιοῦ.

Ὁ κ. Μαραγκουδάκης εἰσηγεῖται σχετικά μέ βάση τή ψυχολογία τοῦ PIAGET.

τῆς κοινωνικῆς ὁμάδας καί δ) ἐπιτυγχάνει αὐτοσυγκράτηση στά ἐπαναστατικά του συναισθήματα καί στά συναισθήματα ἐπιπρίσεως τῆς κοινωνίας, ὅταν ἡ κριτική πού δέχεται γι'αὐτά βασίζεται στήν αὐστηρή λογική σκέψη.

6. Οἱ κύριες ψυχολογικές διαδικασίες πού συμβάλλουν στήν ἀνάπτυξη τῶν συναισθημάτων εἶναι ἡ ἀφομοίωση, ἡ ἐναρμόνιση, ὁ συντονισμός καί ἡ ἐξισορρόπηση, ὅπως αὐτές ἐνεργοποιοῦνται νά δροῦν στό γενικότερο πλαίσιο τῆς ἀλληλεπιδράσεως τοῦ παιδιοῦ μέ τό περιβάλλον του (ἰδιαίτερα τό κοινωνικό).

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρεύων

Θεμ. Βαρβάκης

Ἡ γραμματεύς

Εὐρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 127/1977

Σήμερα, 6 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπ/σεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν αυμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλοντζός, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οι κ.κ. Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Εύρυδ. Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Θέμα ημερησίας διατάξεως

Προσδιορισμός προθεσμίας συγγραφής διδακτικών βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου για τα οποία έχουν συνταχθεί σχετικές προκηρύξεις.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ανακοινώνει το περιεχόμενο του έγγράφου αριθμ. 111943/3-10-1977 του Υφυπουργού Εθν. Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννοπούλου, που αναφέρεται στον καθορισμό από Τμήμα Δημοτικής των χρονικών πλαισίων μέσα στα οποία είναι υποχρεωμένοι οι συγγραφείς να παραδώσουν τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού Σχολείου στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου για κρίση.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφασίζει

Γνωματεύει νά δριστοῦν προθεσμίες γιά τήν ὑποβολή ἀπό τούς ἐνδιαφερομένους στό ἁρμόδιο Τμῆμα τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκ/των τῶν βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὡς ἑξῆς:α ἀφετηρία τή δημοσίευση τῶν σχετικῶν προκηρύξεων στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως:

1) Γιά τά ἀναγνωστικά ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Δημοτ. σχολείου δεκάμηνη.
2) Γιά τή Γραμματική τῶν Γ' καί Δ' τάξεων δημοτικοῦ σχολείου ὀκτάμηνη.
3) Γιά τό βιβλίο τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη τῶν ΣΤ' τάξεων ἑξάμηνη, τῆς δέ Ε' τάξεως τετράμηνη.
4) Γιά τίς Εὐαγγελικές περικοπές τῶν Ε' καί ΣΤ' τάξεων τετράμηνη.
5) Γιά τή Φυσική Πειραματική καί Χημεία τῶν Ε' καί ΣΤ' τάξεων ὀκτάμηνη.
6) Γιά τά Θρησκευτικά, τήν Ἱστορία, τήν Ἀριθμητική καί Γεωμετρία, τά Φυσιογνωστικά καί τή Γεωγραφία τῶν Γ' καί Δ' τάξεων ἑξάμηνη. Γιά τά ἀντίστοιχα βιβλία τῶν Ε' καί ΣΤ' τάξεων ὀκτάμηνη.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρεύων

Θεόφ. Καρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 128/1977

Σήμερα, 7 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη Σύμβουλο Β΄ οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄ οί κ.κ. Αριστ. Βουγιούκας, Γεώρ. Μαραγκουδάκης, Αντών. Μενένος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι καθ' ύλην του ΚΕΜΕ, οί κ.κ. Ιωαν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς και ή γραμματέας του Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ.κ. Νικ. Παπαδόπουλος και Γεωρ. Φλουρής.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως

Ανάλυση του ψυχολογικού παράγοντα (συναισθηματική, ηθική, κοινωνική εξέλιξη).

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό της προηγουμένης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄ τονίζει ότι τό θέμα προηγούμενης συνεδρίας (ψυχολογική θεμελίωση του αναλυτικού Προγράμματος) 126/5-10-1977) θά ολοκληρωθεί στήν επόμενη συνεδρίαση του Τμήματος μέ εισήγηση του κ. Κων/νου Πασσάκου, Συμβούλου Β΄ και καλεί τό Τμήμα νά ασχοληθεί μέ τίς άλλες πλευρές της ψυχικής αναπτύξεως του παιδιού και κυρίως μέ τήν ηθική και κοινωνική.

Ο κ. Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται γιά τήν ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού μέ βάση τή θεωρία του PIAGET.

Έπειτα ό κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄ εισηγείται γιά τό ίδιο θέμα ώς έξης:

Κατά τήν έκπόνηση τοῦ νέου Α. Προγράμματος θά πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη τά κάτωθι σχετικά μέ τήν κοινωνική καί ἠθική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ:

1.- Ἡ κοινωνική ἐξέλιξη τοῦ παιδιοῦ καθορίζεται κυρίως ἀπό τό βαθμό ὡριμότητάς του, τή νοητική του ἀνάπτυξη, τή συναισθηματική του φύση καί τίς περιβαλλοντολογικές ἐπιδράσεις.

2.- Ἡ γλωσσική συμπεριφορά τοῦ παιδιοῦ δείχνει σέ ποιό σημεῖο τῆς κοινωνικῆς του ἐξέλιξεως εὑρίσκεται. Τά παιδιά τῆς ἡλικίας 3-7 ἢ 8 ἐτῶν κυριαρχοῦνται ἀπό μία ἐγωκεντρική σκέψη, πού ἐκφράζεται μέ 8,τι ὁ PIAGET καλεῖ ἐγωκεντρική ὁμιλία καί ὑποδιαιρεῖται στά ἑξῆς στάδια: α) Ἐπανάληψη ἢ ἡχολαλία β)μονόλογος γ) συλλογικός μονόλογος. Στό 6 1/2 ἔτος τῆς ἡλικίας ὁ ἐγωκεντρισμός στήν ὁμιλία φτάνει σέ 44 ἢ 47ο/ο, βαθμιαῖα ὑποχωρεῖ καί μεταξύ 7 καί 8 ἐτῶν ἡ συνεργασία μέ ἄλλους ἀρχίζει νά διαπιστώνεται ἀπό τήν ἐν γένει συμπεριφορά του. Τό παιδί μέχρι τότε εὑρίσκει δύσκολο καί πραγματικά μή ἀναγκαῖο νά ἀνταλλάξει ἰδέες μέ ἄλλους, γιατί αὐτό ἀπαιτεῖ μεγάλη προσπάθεια νά μεταφερθεῖ στή θέση τοῦ ἄλλου". Μετά ἀπό τό 7 ἢ 8 ἔτος ἀρχίζει σταθερά ἡ κοινωνικοποίησή του, ὅπως καταρά φαίνεται καί ἀπό τήν κοινωνικοποιημένη ὁμιλία (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ), πού χαρακτηριστικά ἐμφανίζεται σέ διάλογο, τή συνεργασία καί πραγματική ἐπικοινωνία τῶν παιδιῶν.

3.- Ἡ συμμετοχή τοῦ παιδιοῦ στό παιγνίδι καί ὁ τρόπος συμμετοχῆς του πιστοποιοῦν καί εἶναι τό μέτρο τῆς κοινωνικῆς καί ἠθικῆς ἐξελίξεώς του.
Ὅταν τό παιδί ἀρχίζει νά παρακολουθεῖ πιά δημοτικό σχολεῖο ἔχει τήν ἱκανότητα νά ὀργανώνει ὁμαδικά παιγνίδια συνήθως μέ 2 - 3 ὁμηλίκους του (σέ μερικές περιπτώσεις καί μέ 5 ἢ 6 ὁμηλίκους του).
Στήν περίοδο αὐτή ἡ κοινωνική του συμπεριφορά διευρύνεται. Ταυτόχρονα ἐορατώνονται ὁρισμένοι μηχανισμοί καθοριστικοί γιά τήν μελλοντική διαμόρφωση του γενικά. Τάσεις γιά συνεργασία, φιλία, συμπάθεια καί φιλονικεία ἀποτελοῦν κύρια χαρακτηριστικά τῆς κοινωνικῆς του συμπεριφορᾶς μέσα στήν ὁμάδα τῶν συμπαικτῶν. Γενικά, ἡ τάση εἶναι θετική πρός τά μέλη τῆς ὁμάδας.
Οἱ κυριάρχες μορφές σχέσεων - κυριαρχικότητας, ἀρχηγίας, συναγωνισμοῦ καί ὁμιλλας - ἐμφανίζονται κατά τό 6ο ἔτος τῆς ἡλικίας. Στό 7ο ἔτος τό αἴσθημα τοῦ δικαίου σεβασμοῦ γίνεται περισσότερο εὐ-

./.

διάκριτο. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τούς κανόνες συμπεριφορᾶς: τώρα πηγάζουν ἀπό ἀμοιβαία συμφωνία μεταξύ ὁμηλίκων (ὄχι ἀπό "ὠν) χω-νεμένη" τό θεό). Τό παιδί κινεῖται ἀπό τήν ἑτερονομία στήν αὐτονομία, ἀπό τήν ὑπακοή στήν ὑπευθυνότητα. Ἀποκτᾶ τό αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης, ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἴση μεταχείριση καί ἀμοιβαία τήρηση τῶν συμφωνιῶν καί κανόνων.

Τό παιδί τῆς Δ΄ τάξης (9 ἐτῶν) εἶναι ἱκανό νά ἀναπτύσσει ἰσχυρές φιλικές σχέσεις. Ἡ κοινωνικότητά του ἐξελίσσεται θετικά, καθώς μέ τή φιλία ἀποκτᾶ ἕνα αἴσθημα ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας καί ἡ κοινωνική του συνείδηση ἐμπλουτίζεται· τότε εἶναι ἕτοιμο νά συμμετάσχει ἀποφασιστικά σέ διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες τῆς ὁμάδας τῶν ὁμηλίκων του (καί ὄχι μόνον στό παιγνίδι ὡς συμπαίκτης).

4.- Ἡ ἠθική ἀξιολόγηση καί ὁ χαρακτηρισμός διαφόρων πράξεων ἀπό τά παιδιά, σέ σχέση μέ τίς προθέσεις αὐτῶν πού δροῦν ἤ τίς συνέπειες τῶν πράξεων τους, δέν μπορεῖ νά διαπιστωθεῖ μέ ἀκρίβεια στά διάφορα στάδια. Ὡστόσο, ἀπό τίς ἔρευνες τοῦ PIAGET συνάγεται ὅτι: α) Τά πολύ νέα παιδιά κρίνουν ἀὐστηρά καί χαρακτηρίζουν ὡς ἀνήθικη μιά πράξη πού οἱ συνέπειες τους εἶναι σοβαρές· δέν ἐνδιαφέρονται γιά τήν πρόθεση τοῦ δράστη ("Ἕνας πού κλέβει φωμί γιά νά δώσει σ' ἕναν πεινασμένο εἶναι περισσότερο ἔνοχος ἀπό κάποιον πού κλέβει ἕνα ἀσήμαντο ἀντικείμενο γιά τόν ἑαυτό του). Παιδιά ἀπό 9 -10 ἐτῶν καί ἐπάνω ἀρχίζουν νά ἐξετάζουν σοβαρά τίς προθέσεις τοῦ δράστη καί ἤ νά ἐπισημαίνουν τήν ἠθική εὐθύνη του.

Τό ψέμα γιά τά πιό νέα παιδιά εἶναι "ἀνοησία", ἐνῶ γιά τά μεγαλύτερα σέ ἡλικία δέν εἶναι τόσο ἀξιόμεμπτο. Τά πολύ μεγαλύτερα παιδιά ἡ πρόθεση προσδιορίζει τήν ἔννοια. Ἕνα ψέμα πού δέν μπορεῖ νά ἀξαπατήσει γιά τά μεγαλύτερα παιδιά, εἶναι περισσότερο "ἀνόητο" ἀπό ἕνα ψέμα πού εἶναι ἀποτελεσματικό. Ἀντίθετα, γιά τά μεγαλύτερα παιδιά τό ψέμα πού ἐξαπατᾶ καί ἔχει ἀποτελέσματα εἶναι καταδικαστέο. Γιά τά νεώτερα παιδιά ἕνα ψέμα χωρίς πρόθεση, πού παραπλάνησε ἔχει ἀρνητικά ἀποτελέσματα, κάμνει τόν ψεύτη περισσότερο ἔνοχο ἀπό τόν ψεύτη πού (ἐνῶ εἶχε κακή πρόθεση) τό ψέμα του δέν εἶχε ἀρνητικές ἐπιπτώσεις. Ὅμως γιά μεγαλύτερα παιδιά συμβαίνει τό ἀντίθετο.

5.- Σχετικά μέ τό πῶς τά παιδιά στά διάφορα στάδια τῆς ἡλικίας τους α) ἀντιλαμβάνονται τήν ἔννοια τῆς δικαιοσύνης καί β) νομίζουν ὅτι πρέπει νά τιμωροῦνται οἱ διάφορες παραβάσεις

-/.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ὁ PIAGET ἔχει φθάσει σέ ὁρισμένα συμπεράσματα: Πρῶτα, διακρίνει δύο εἰδῶν τιμωρίες:

α) Ὁ παραβάτης νά ὑποφέρει ἀπό τιμωρία ἀνάλογη μέ τό μέγεθος τῆς παραβάσεως, ἀλλά ἡ τιμωρία νά μήν σχετίζεται μέ τήν παράβαση, β) Ἡ τιμωρία νά σχετίζεται λογικά μέ τήν παράβαση (Τό παιδί πού δέν ἀγόρασε τά γάλα ἀπό τό πρατήριο, πρέπει νά στερηθεῖ τό γάλα πού τοῦ δίνεται κάθε ἀπόγευμα). Τό δεύτερο εἶδος τιμωρίας διδάσκει καί ἀποτελεσματικῶς διορθώνει. Στή συνέχεια, διαπιστώνει ὅτι τά νεώτερα παιδιά τείνουν νά εὐνοοῦν τό πρῶτο εἶδος (ζητώντας μάλιστα σκληρές τιμωρίες)· τά μεγαλύτερα τό δεύτερο, καί συνήθως νομίζουν ὀρθό καί ἀποτελεσματικό ὅτι, μαζί μέ τήν τιμωρία, πρέπει νά γίνεται συζήτηση καί νά ἐξηγεῖται, γιατί ἡ πράξη δέν ἦταν ωωστή.

Ἀπό ἄλλη ἔρευνα προκύπτει ὅτι τά νεώτερα παιδιά πιστεύουν στήν "φυσική" δικαιοσύνη, δηλ. στό ὅτι ἡ Φύση προνοεῖ καί τιμωρεῖ τούς παραβάτες (κλέφτης - γέφυρα - πτώση τῆς γέφυρας καί θάνατος). Ἀπό διαφορετική ἔρευνα, σχετικά μέ τήν κατανομή ποινῶν καί ἀμοιβῶν (DISTIBUTIVE JUSTICE), διαπιστώνεται ὅτι: α) τά παιδιά τῶν 5-7 ἢ 8 ἐτῶν θεωροῦν δίκαιες καί ωωστές τίς ἀμοιβές πού ἀπονέμουν ἢ τίς ποινές πού ἐπιβάλλουν οἱ διάφορες "αὐθεντίες" (γονεῖς, δ/λοι), β) τά παιδιά ἡλικίας 7 ἢ 8 ἕως 11 ἢ 12 κρίνουν ωωστό ὅτι πρέπει νά ἐπικρατεῖ πλήρης ἰσότητα καί ἀμεροληψία γιά ὅλους (ἴδια μεταχείριση), γ) τά πιό μεγαλύτερα παιδιά συνδυάζουν τήν "ἴση μεταχείριση μέ ἕνα βαθμό σχετικισμοῦ, πού νά ἐπιτρέπει παρεκκλίσεις ἀπό τήν ἀρχή, ἀνάλογα μέ τίς εἰδικές συνθῆκες σέ κάθε περίπτωση (Δέν τιμωροῦμε τόν πολύ νεώτερόμας πού μᾶς χτύπησε μέ τό πόδι του ἢ τή μπάλλα του).

6.- Γιά νά ἀνταποκριθεῖ στίς διάφορες ἀνάγκες καί ἀπαιτήσεις πού προκύπτουν ἀπό τή συμμετοχή του στήν ὁμάδα τῶν ὁμηλίκων του: α) τό παιδί εὑρίσκει μοντέλλα συμπεριφορᾶς πού τοῦ ἐξασφαλίζουν ἰσοτιμία μέ τά ἄλλα μέλη τῆς ὁμάδας, β) τήν προσοχή τους, πού τό ἴδιο ἀνακαλύπτει ὅτι ἔχει ἀνάγκη καί ἐπιζητεῖ, γ) μαθαίνει μέσα στήν ὁμάδα νά βλέπει τόν ἑαυτό του κατά διαφόρους τρόπους (δηλαδή ἀπό τήν ὀπτική γωνιά τῶν ἄλλων) καί δ) μέ τούς μηχανισμούς τῆς συμπεριφορᾶς του μαθαίνει νά ἐξασφαλίζει τήν ὑποστήριξη τῆς ὁμάδας. Γενικά, ὡριμάζει μέ τή βοήθεια τῆς ὁμάδας καί ἐθίζεται στό νά βασίζεται περισσότερο στόν ἑαυτό του καί λιγώτερο στούς γονεῖς του. Στό στάδιο αὐτό ἀποκτᾶ βαθμιαῖα αὐτογνωσία, γνώση γιά τούς ἄλλους (τρόποι συμπεριφορᾶς, ἀντιδράσεις), κοινωνικά αἰσθήματα, κανόνες

./.

συμπεριφορᾶς καί διαμορφώνει κριτήρια γιά τήν ἀποδοχή ἄλλων πού ἐπιθυμοῦν νά ἐνταχθοῦν στήν κοινωνική ὁμάδα στήν ὁποία τό παιδί ἀνήκει.

Ἡ ἑτερονομία ἔχει μιά περισσότερο θετική λειτουργία στήν πρώϊμη ἡλικία. Ἡ σχέση γονέων καί παιδιοῦ εἶναι περισσότερο πολύπλοκη καί ἡ ἐπίδραση τῶν κοινωνικο- οἰκονομικῶν παραγόντων [illegible] καί τῆς νοημοσύνης πολύ σημαντική. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως στά κορίτσια συνδέεται περισσότερο μέ τήν εὐφυΐα, ἐνῶ στά ἀγόρια μέ τήν κοινωνική καί οἰκονομική κατάσταση τῆς οἰκογενείας τους. Ἐπιπλέον τά κορίτσια λόγω τῆς μεγαλύτερης γλωσσικῆς εὐαισθησίας τους, εἶναι δυνατό νά ἀναπτύξουν ἐνωρίτερα καί σέ μεγαλύτερο βαθμό ἠθική αὐτονομία ἀπό τά ἀγόρια.

7.- Ἡ ἐξέλιξη τῆς ἠθικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ παιδιοῦ κατά τόν KOHLBERG διαχωρίζεται στά ἑξῆς στάδια:

Στάδιο 1ο Ἡ συμπεριφορά εἶναι προσανατολισμένη στήν ὑπακοή καί αὐτό κυρίως προέρχεται ἀπό τό φόβο τῆς ποινῆς.

Στάδιο 2ο Ἡ συμπεριφορά ἀποσκοπεῖ στήν ἀπόκτηση εὐχάριστων ἐμπειριῶν.

Στάδιο 3ο Ἡ συμπεριφορά εἶναι προσανατολισμένη πρός μιά περισσότερο συνειδητή ἔννοια τοῦ ρόλου πού παίζει τό ἴδιο τό παιδί - ρόλου τέτοιου πού χαρακτηρίζεται ἀπό προσπάθεια νά διατηρήσει ἐύνοϊκές σχέσεις μέ ἄλλους καί ἐπιτύχει τήν ἐπιδοκιμασία τους.

Στάδιο 4ο Προσαρμογή στά ὅσα ἐπιτάσσουν ἀναγνωρισμένες αὐθεντίες ("ὁ ὁ/λος εἶπε" κλπ).

Στάδιο 5ο Ἀποδοχή ἠθικῶν ἀρχῶν καί ἰδιαίτερα τῆς ἀρχῆς τῶν "ἀτομικῶν" δικαιωμάτων κάτω ἀπό ἀμοιβαία συμφωνία.

Στάδιο 6ο Ἀτομικές ἀρχές πού πηγάζουν ἀπό τή συνείδηση του (φωνή συνειδήσεως). Ἄν ἐρωτηθοῦν τά παιδιά "Γιατί νά εἶναι κανείς ἠθικός; (KOHLBERG) οἱ ἀπαντήσεις θά εἶναι:

1. Γιά νά ὑπακούει στούς κανόνες καί ἀποφεύγει τήν τιμωρία.
2. Γιά νά ἐξασφαλίζει ἀμοιβές καί εὐνοιες.
3. Γιά νά ἀποφεύγει τήν ἀποδοκιμασία.
4. Γιά νά ἀποφεύγει τόν ἔλεγχο ἀπό αὐθεντίες. Νά μήν ἔχει αἰσθήματα ἐνοχῆς.
5. Γιατί ἐπιθυμεῖ τό σεβασμό ἀπό ἀντικειμενικούς παρατηρητές καί κριτές.
6. Γιά νά ἀποφεύγει τήν αὐτοκαταδίκη.

Ἡ ἔρευνα ἔδειξε τήν ἀμετάβλητη συνέχεια αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως καί

τόν ἱκανοποιητικό βαθμό συνέπειας πρός τό σχῆμα τῶν 6 σταδίων.

Τό ἐξελικτικό αὐτό σχῆμα εἶναι πολύ περισσότερο πολύπλοκο ἀπό τό σχετικά ἁπλό σχῆμα τοῦ PIAGET, τῆς μεταβάσεως ἀπό τήν ἑτερονομία στήν αὐτονομία (κατατίθεται βιβλιογραφία πού ἐπισυνάπτεται στά παραστατικά στοιχεῖα τῆς πράξεως αὐτῆς).

Στό σημεῖο αὐτό ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήμα τος δίνει τό λόγο στόν κ. Δίον. Μελᾶ, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στίς θέσεις τοῦ BRUNER πάνω στό θέμα (τῆς ψυχικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ).

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή διεξοδική συζήτηση πού ἀκολούθησε,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται.

Διαπιστώνει τίς ἑξῆς συνέπειες γιά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος μέ βάση:

A). τή θεωρία τοῦ PIAGET:

1) α) Ἡ ἠθική ἀνάπτυξη στό παιδί (ἱκανότητα γιά ἠθικές κρίσεις εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἀλληλεπιδράσεών του μέ τό κοινωνικό περιβάλλον.

2). Στό πρῶτο στάδιο ἀναπτύξεως ἡ ἠθική τοῦ ἀναπτυσσόμενου ἀτόμου ἔχει νά κάνει μέ τούς κανόνες τοῦ παιγνιδιοῦ πού γιά τό παιδί α) ἀρχικά εἶναι ἀμοραλικοί, β) θεωροῦνται καταναγκαστικοί καί γ) κατανοοῦνται ἀργότερα ὡς ἀποτέλεσμα συμφωνίας.

3) Στό ἑπόμενο στάδιο (γύρω στά ἐννέα χρόνια) ἐμφανίζεται ὁ "ἠθικός ρεαλισμός" πού συνδέεται μέ τήν ἑτερονομία καί πού στήν ἐξέλιξή του προχωρεῖ ἀπό τίς κρίσεις σέ σχέση μέ τά ἀποτελέσματα σέ κρίσεις πού ἀναφέρονται στήν πρόθεση.

4. Στό τελευταῖο στάδιο ἀναπτύξεως ὁ ἔφηβος συλλαμβάνει τήν ἔννοια τῆς δικαιοσύνης καί ἀποκτᾶ ἠθική αὐτονομία.

5. Ἡ κοινωνική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ προχωρεῖ

α) ἀπό τόν ἐγωκεντρισμό στήν ἀμοιβαιότητα β) ἀπό τήν ἀφομοίωση τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων σέ ἕνα "ἐγώ" χωρίς συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ, στήν ἀμοιβαία κατανόηση πού ὁδηγεῖ στή συγκρότηση τῆς προσωπικότητας καί γ) ἀπό τή χωρίς διάκριση ἔνταξη σέ μιά ὁμάδα, στή συμμετοχή σέ πειθαρχημένες κοινωνικές ὁμάδες.

B) Τή θεωρία τοῦ BRUNER:

1ον Παράλληλα μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς νοήσεως καί τίς νοητικές δεξιότητες τό σχολεῖο πρέπει νά λαβαίνει ὑπόψη του καί τίς κοινωνικές δεξιότητες μέ τίς ὁποῖες εἶναι τό παιδί ἐφοδιασμένο.

2ον Ἐπειδή ὁ ἐξωτερικός ἔπαινος ἤ ἡ τιμωρία δέν ὁδηγοῦν μακροπρόθεσμα σέ μιά κατάσταση μαθήσεως, τό σχολεῖο θά ὁδηγήσει

συστηματικά τό μαθητή μόνος του νά ἀμείβει τόν ἑαυτό του μέ τήν ἐσωτερική ἱκανοποίηση ἀ ὁ μιά ἐ ιτυχία ἤ τό ἀντίθερο ἀυ ό μιά ἀποτυχία.

Ὁ δάσκαλος πρέπει νά διορθώνει τό μαθητή μέ ἕνα τέτοιο τρό ο, ὥστε νά γίνει δυνατό βαθμιαία ὁ μαθητής νά ἀναλάβει τό ἔργο νά διορθώνει τόν ἑαυτό του. Διαφορετικά τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκπαιδεύσεως θά εἶναι νά δημιουργήσει τήν ἀνάγκη συνεχοῦς ἐξαρτήσεως ἀπό τό δάσκαλο.

Γ) Συμπληρωματικά καί μέ βάση τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Ἀνδριό ουλου τό Τμῆμα διαπιστώνει καί τίς ἑξῆς συνέπειες γιά τόν ἀναλυτικό πρόγραμμα:

1). Νά προβλέπεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα: α) ἡ προσφορά τέτοιας ὕλης στά διάφορα μαθήματα (καί στήν κατάλληλη χρονική περίοδο) ἡ ὁποία θά ὑποβοηθεῖ στήν ἀπόκτηση ἱκανοτήτων, ἕξεων καί στάσεων, πού θά συμβάλλουν στήν ἀνάπτυξη καί ἐμπέδωση διαπροσωπικῶν σχέσεωνκαί β) ἡ δημιουργία καταστάσεων στήν τάξη καί γενικά στή ζωή τοῦ σχολείου, πού νά ὑλοποιοῦν ἕνα τέτοιο σκοπό. Τοῦτο νά θεωρηθεῖ ὡς πρωταρχική ὑποχρέωση αὐτῶν πού θά ἐκπονήσουν τό Ἀναλ. Πρόγραμμα.

2). Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα νά ἐνθαρρύνει τή συμμετοχή τῶν μαθητῶν σέ κοινωνικές ὁμάδες, καλλιτεχνικές, ἀθλητικούς καί φιλοτελικούς παιδικούς ὁμίλους μέσα στά σχολεῖα καί ἔξω καί σέ συνδυασμό μέ ὁρισμένα μαθήματα.

3). Ἀφοῦ ἔχει διαπιστωθεῖ ὡς ἕνα μεγάλο βαθμό ἡ κοινωνική-ἠθική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ ἐπηρεάζεται ἀπό τό περιβάλλον (φυσικό-κοινωνικό), νά προβλέπεται ἡ ἀπόκτηση γνώσεων καί τρόπων ἐλέγχου τῶν παραγόντων καί δυνάμεων τοῦ φυσικοῦ καί κοινωνικοῦ περιβάλλοντος.

4). Νά ἐπιδιώκεται ἡ βαθύτερα κατανόηση, ὄχι μόνο τῶν διαφόρων μορφῶν κοινωνικῶν σχέσεων καί ἠθικῶν κανόνων, σύμφωνα μέ τά διάφορα ἐξελικτικά στάδια τῆς κοινωνικῆς καί ἠθικῆς συμπεριφορᾶς του, ἀλλα καί, ὅπου εἶναι δυνατό, ἡ ἀπό μέρους τοῦ παιδιοῦ προσφορά ὑπηρεσιῶν γιά τή λύση κοινωνικῶν ἠθικῶν προβλημάτων. Ἐμπειρίες ἀπό πρῶτο χέρι (σπίτι, σχολεῖο.....) συμβάλλουν, μέ τήν κατάλληλη ἀξιοποίηση τους, στήν ἀνάπτυξη τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, τήν κατανόηση τῶν τρόπων κατανομῆς τῶν ἀγαθῶν καί συνειδητοποίηση τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καί ἀγάπης.

5). Οἱ διδακτικές ἐνέργειες τοῦ δασκάλου νά στοιχοῦν μέ τά διά-

φορα στάδια τῆς κοινωνικῆς καί ἠθικῆς ἐξελίξεως τοῦ παιδιοῦ.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Καρδάμης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ · ΚΕΜΕ

Π Ρ Α Ξ Η 129/1977

Σήμερα, 10 Όκτωβρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Ἀλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώρ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Ἰωαν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Νικ. Παπαδόπουλος καί Γεώργ. Φλουρῆς λόγῳ ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως.

Ἀνάλυση τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντος (ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἀπορρέουν ἀπό τήν περιοχή τῶν μή γνωστικῶν λειτουργιῶν).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται γιά τό θέμα τῆς ψυχοδυναμικῆς τῆς προσωπικότητας τοῦ παιδιοῦ καί τίς ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Πασσάκου ἐπισυνάπτεται σάν παραστατικό στοιχεῖο τῆς πράξεως.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διαπιστώνει τά ἀκόλουθα στοιχεῖα πού πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη στή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

./.

1. Τό πρωταρχικό πρόβλημα πού πρέπει νά λυθεῖ σέ ἕνα πρόγραμμα εἶναι ἡ ἐπίτευξη λειτουργικῆς συνδέσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων τοῦ Προγράμματος μέ ὅλες τίς προσωπικές ἀπόψεις τοῦ μαθητοῦ μέ τό ὅλο πλαίσιο τῶν προσωπικῶν ἐμπειριῶν του. Μ'αὐτό τόν τρόπο τό πρόγραμμα πρέπει ται νά ἔχει ἀποτέλεσμα θετικό πάνω στή συμπεριφορά τοῦ μαθητῆ.

2. Εἶναι ἀνάγκη νά δημιουργηθεῖ στό παιδί μιά ζωηρή συναισθηματικότητα πού νά διαθέτει ἰσχυρά ἐσωτερικά κίνητρα ἀλλά καί νά εἶναι πειθαρχημένη μέ τήν ἐνέργεια τῶν γνωστικῶν δυνάμεων.

3. Ἡ ἰσχύς τοῦ συναισθήματος γεννᾶ διαφέρον καί συμμετοχή στό περιεχόμενο τοῦ Προγράμματος. Αὐτό πρέπει νά λαμβάνεται σοβαρά ὑπόψη στή διδασκαλία.

4. Πρέπει νά ὑπάρχει τέτοια σύνθεση τῶν μαθημάτων, ὥστε νά πραγματοποιεῖται ἡ ἐσωτερική συνάφεια τῆς διδασκόμενης ὕλης μέ τίς ποικίλες γνωστικές καί συναισθηματικές ἀπόψεις τοῦ μαθητῆ.

5. Τό πρόγραμμα καί ἡ διδασκαλία πρέπει νά ἀποβλέπουν σέ ὑψηλά σχετικῶς ἐπίπεδα ἐπιτεύξεων, ὥστε νά ἐξασφαλίζεται ἐπαρκής παρώθηση στούς μαθητές. Νά ἀποφεύγονται τά ἐξαιρετικῶς ὑψηλά ἐπίπεδα ἐπιτεύξεων διότι προκύπτουν δυσάρεστες συναισθηματικές ἐμπειρίες μέ δυσμενῆ ἐπακόλουθα γιά τή μάθηση.

6. Ἕνα πρόγραμμα ἐκπαιδεύσεως πρέπει νά ἀποβλέπει καί στίς συναισθηματικές ἀπόψεις τῆς προσωπικότητος τοῦ μαθητῆ. Νά παρέχει ἐσωτερική ἱκανοποίηση στό παιδί, νά προσφέρει ἐνθουσιασμό, νά δίδει συναίσθημα ἀσφαλείας καί νά ἐξασφαλίζει ἐμμονή στήν ἀναζήτηση καί ἐπίτευξη σκοπῶν. Τό πρόγραμμα πρέπει νά ἀποτελεῖ μία πρόκληση πρός τούς συναισθηματικούς παράγοντες τῆς προσωπικότητας, ὥστε αὐτοί νά διεισδύουν μέσα στά ἐπί μέρους ἀντικείμενα αὐτοῦ μέ συνέπεια πραγματικές βιώσεις ἀπό τόν μαθητή.

7. Ἕνα πρόγραμμα γιά νά εἶναι ἐπιτυχές πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στίς βασικές ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ.

Α) Ἀπό τίς σωματικές ἀνάγκες αὐτές πού σχετίζονται μέ τή φυσική κίνηση, δραστηριότητες καί ἔκφραση καθώς καί μέ τήν ἀνάπαυση ἔχουν ἰδιαίτερη σπουδαιότητα γιά τή σχολική μάθηση καί τό πρόγραμμα πρέπει νά ἀνταποκρίνεται σ'αὐτές ἀποτελεσματικά.

Β) Ἀπό τίς ψυχικές ἀνάγκες οἱ κυριότερες εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Ἀνάγκη περιεργείας, ἀνάγκη γιά νέες ἐμπειρίες. Τό πρόγραμμα πρέπει νά περιλαμβάνει ποικιλία στοιχείων καί σκοπούς πού νά θεωροῦνται

ἄξιοι ἀπό τούς μαθητές γιά νά ἐργασθεῖ πάνω σ'αὐτούς.

β) 'Ανάγκη ἐπιτεύξεως: Λόγω τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν δέν πρέπει νά ἀναμένεται τό ἴδιο ἐπίπεδο ἐπιτεύξεως ἀπό ὅλους τούς μαθητές. Τοῦτο πρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη καί κατά τήν ὀργάνωση τοῦ προγράμματος καί κατά τό μέρος αὐτοῦ πού ἀφορᾶ στήν ἀξιολόγηση.

γ) 'Ο μαθητής κινεῖται πρός ἀνεξάρτητη συμπεριφορά, ἐφόσον παρέχονται ἀπό τό πρόγραμμα δυνατότητες γιά σχεδίαση ἔργων, θέση προβλημάτων καί ἀξιολόγηση τους ἀπ'αὐτόν.

Γ) 'Από τίς κοινωνικές ἀνάγκες (οἱ κυριότερες εἶναι οἱ ἑξῆς:)

δ) 'Ανάγκη νά ἀγαπᾶται καί νά ἀγαπᾶ ὁ μαθητής, πρᾶγμα πού ἱκανοποιεῖται ἐφόσον τό πρόγραμμα ἐπιτρέπει δημιουργία ὀρθῶν θερμῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων μέσα στή σχολική τάξη.

ε) 'Ανάγκη τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ μαθητοῦ ἀπό τούς ἄλλους. 'Εφόσον τό πρόγραμμα περιλαμβάνει μία εὐρεία ποικιλία ἀντικειμένων, ὅλοι οἱ μαθηταί ὁπωσδήποτε θά ἐπιτύχουν κάπου καί θά ἀναγνωρισθοῦν γι'αὐτή τους τήν ἐπιτυχία.

στ) 'Ανάγκη συντροφικότητας καί συνεργασίας.
Γιά τήν ἱκανοποίηση τῆς ἀνάγκης αὐτῆς πρέπει νά προβλέπονται στό πρόγραμμα δυνατότητες γιά ὁμαδική ἐργασία.

Γενικά

8. Στόν τομέα τῶν στάσεων:

α) Οἱ στάσεις δέν ἔχουν στατικό χαρακτήρα ἀλλά μεταβάλλονται ἀνάλογα μέ τίς ἐμπειρίες τοῦ παιδιοῦ.

Τό πρόγραμμα ὅταν προσφέρει ἀνάλογες ἐμπειρίες συμβάλλει στή μεταβολή αὐτή καί τελικά στή διαμόρφωση ἐπιθυμητῶν στάσεων.

β) 'Η διαμόρφωση εὐνοϊκῶν στάσεων ἔναντι τῶν ἀντικειμένων τοῦ προγράμματος συμβάλλει πολύ στήν ἐπιτυχία τῆς μαθήσεως. 'Αλλά καί τό κατάλληλο πρόγραμμα διαμορφώνει θετικές στάσεις τῶν μαθητῶν ἔναντι τῆς σχολικῆς μαθήσεως.

9. Στόν τομέα τῶν διαφερόντων:

Πρέπει νά ἀναπτύσσει καί νά κινεῖται ἐκεῖνα τά διαφέροντα τά ὁποῖα περισσότερο ἀνταμείβουν τό μαθητή στή μάθηση. Τά περιεχόμενα τοῦ προγράμματος πρέπει νά εἶναι τέτοια, ὥστε νά προλαμβάνουν ἀποτυχίες

κατά τή μάθηση, διότι ἀντίθετα τό παιδί ἀποθαρρύνεται καί παύει στό μέλλον πλέον νά ἐνδιαφέρεται γιά τά ἀντικείμενα ἐκεῖνα γιά τά ὁποῖα ἔχει δοκιμάσει ἐπανειλημμένα ἐμπειρίες ἀποτυχιῶν.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Προεδρεύων

Θέμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 130/1977

Σήμερα, 11 'Οκτωβρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα).

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. 'Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. 'Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο μέ τίτλο "Τό πρῶτο μου βιβλίο" τῶν κκ Ε.Λαλούμη - Σ. Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Πόσα εἶναι;" τῆς κ. Τζέλας Σκούρα.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "'Η γεωγραφία τῆς 'Ελλάδας μέ 410 αἰνίγματα" τῆς κ. Δημ. Ματσινόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Σκλαβοχώρι" τῆς κ. Πέπης Δαράκη.

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τραγούδια τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς Λέσβου" τῆς κ. Πέπης Δαράκη.

ΘΕΜΑ 6ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Παιδικές κατασκηνώσεις" τῆς κ. Πέπης Δαράκη.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο μέ τίτλο "Τό πρῶτο μου βιβλίο" τῶν κ.κ. Εὐαγγελίας Λαλούμη καί Σταυρούλας Παπανικολάου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Μελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/54/17084/14-2-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο μέ τίτλο "Τό πρῶτο μου βιβλίο" τῶν κ.κ. Ε. Λαλούμη καί Σ. Παπανικολάου μαζί μέ τήν ἀπό 25-1-1977 αἴτησή τους.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό "Πρῶτο μου Βιβλίο" προσπαθεῖ νά καλλιεργήσει στό παιδί τοῦ νηπιαγωγείου, κατά ἕνα συστηματικό καί μεθοδικό τρόπο, μιά σειρά δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων πού εἶναι ἀνάλογες μέ τήν ἡλικία του.

Ὁ χωρισμός τῶν ἑνοτήτων σέ θέματα πού εἶναι γνωστά στά παιδιά, ὄχι μόνο τά εὐχαριστεῖ σάν ἀντικείμενο ἀσχολίας, ἀλλά καί τά βοηθάει νά ἀποκτήσουν νέες συναφεῖς ἔννοιες ἀπαραίτητες γιά τήν ἀπόκτηση ἐμπειριῶν. Στό "Πρῶτο μου Βιβλίο" τά παιδιά ἔχουν τή δυνατότητα νά χρωματίσουν, νά συμπληρώσουν σχήματα, νά ζωγραφίσουν, νά παρατηρήσουν, νά ἀριθμήσουν καί νά συσχετίσουν.

Ὅλες αὐτές οἱ δραστηριότητες ὅμως γίνονται ἀποκλειστικά στό χαρτί, ἐνῶ εἶναι γνωστό ὅτι ἡ πράξη (χρήση ἀντικειμένων) βοηθάει περισσότερο στήν ἀπόκτηση ἐννοιῶν ἀπό τά μικρά παιδιά.

Ὀρθά οἱ συγγραφεῖς συνιστοῦν νά περιορίζονται τά παιδιά στίς ἀσκήσεις πού προβλέπει κάθε φορά ὁ σκοπός τῆς διδασκαλίας. Αὐτός ὅμως ὁ περιορισμός θά μποροῦσε νά ἐπιβληθεῖ μόνο ἄν τά φύλλα τοῦ βιβλίου μποροῦσαν νά ἀποκόπτονται καί νά τοποθετοῦνται σέ εἰδικό φάκελο ἀπό τό κάθε παιδί.

Ὀρθά ἐπίσης τά ἐπί μέρους θέματα τοῦ βιβλίου ἀρχίζουν μέ μιά συνολική εἰκόνα τοῦ θέματος γιά ἐπεξεργασία. Δέ δίνονται ὅμως ὁδηγίες γιά τό τί ἀναμένεται νά κάνει τό παιδί σέ κάθε μιά ἀπ'αὐτές. Ἄν τό παιδί ἀρχίσει μόνο του Π.χ. νά χρωματίζει τήν εἰκόνα, τότε ὁ σκοπός τῆς διδασκαλίας πιθανότατα θά ἀποτύχει, γιατί ὑπάρχει ἡ τάση στά παιδιά νά μουτζουρώνουν μᾶλλον παρά νά φιλοτεχνοῦν. Τό μειονέκτημα νά αὐτοσχεδιάζει τό παιδί δέν παρατηρεῖται στίς ὑπόλοιπες εἰκόνες τοῦ κάθε θέματος, ὅπου δίνονται συγκεκριμένες ἀσκήσεις.

Παρόμοια βοηθήματα γιά τό νηπιαγωγεῖο κυκλοφοροῦν ἁρκετά μέ ἕνα κοινό μειονέκτημα: τά παιδιά καλοῦνται νά χρωματίσουν προκατασκευασμένα σχέδια, πρᾶγμα πού τούς ἁφαιρεῖ τή δυνατότητα αὐτοεκφράσεως καί ἀσκήσεως στήν ἐλεύθερη ζωγραφική.

Χωρίς νά παρουσιάζει ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα θά μποροῦσε βέβαια νά χαρακτηριστεῖ χρήσιμο βοήθημα στά χέρια τῆς νηπιαγωγοῦ".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη :α)τό Ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/54/17934/14-2-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 25-1-1977 τῶν κ.κ. Ε. Λαλούμη καί Σ. Παπανικολάου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον. Πελᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί ε) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο μέ τίτλο "Τό πρῶτο μου βιβλίο" τῶν κ.κ. Ε. Λαλούμη καί Σ. Παπανικολάου κρίνεται χρήσιμο γιά τά παιδιά τοῦ νηπιαγωγείου, διότι δίνει ἀφορμές γιά ἀσκήσεις χρωμάτων, μεγεθῶν, ἀριθμήσεως, σχημάτων, παρατηρητικότητος καί συσχετισμοῦ.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Πόσα εἶναι;" τῆς κ. Τζέλας Σκούρα.

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Ηρλᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/49/17079/14-2-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Πόσα εἶναι;" τῆς κ. Τζέλας Σκούρα μαζί μέ σχετική αἴτηση (ἡμερομηνία 1-2-1977) τῆς κ. Εἰρήνης Σαρπαλᾶ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:
"Ἡ θεωρία τοῦ Πιαζέ σχετικά μέ τό πῶς ἐξελίσσεται ἡ ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ στό παιδί, πάνω στήν ὁποία στηρίζεται ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου "Πόσα εἶναι;" ἀσφαλῶς δέν ἐξαντλεῖται σ'αὐτό τό βιβλιαράκι. Τό παιδί γιά νά ἀποκτήσει τήν ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ πρέπει πρῶτα νά ἀποκτήσει τίς ἔννοιες πολύ,λίγο,περισσότερο,λιγότερο,τίποτε,μεγάλο,μικρό, μακρύ, κοντό.

Τό βιβλίο "Πόσα εἶναι;" περιορίζεται μόνο στήν ἀντιστοιχία τῶν ἀριθμῶν, μιά ἀριθμητική ἔννοια ὁπωσδήποτε βασική,ἀλλά ὄχι μοναδική. Ἔτσι τό "Πόσα εἶναι;" μπορεῖ νά ἀποτελέσει ἕνα βοήθημα γιά τήν ἀπόκτηση ἐκ μέρους τῶν παιδιῶν τῶν ἀριθμητικῶν ἐννοιῶν, ἄν ἐνταχθεῖ σέ μιά σειρά βοηθημάτων ἀριθμητικῆς πού ἐπιδιώκει τήν καλλιέργεια καί ἄλλων ἀριθμητικῶν ἐννοιῶν.

Ἡ ἑρμηνεία τῆς θεωρίας τοῦ Πιαζέ, πού ἐπικαλεῖται ἡ συγγραφέας στόν πρόλογό της, θά ἦταν ἴσως πιό ἐπιτυχής ἄν, ἀντί γιά τά στατικά σχήματα τοῦ βιβλίου, δίνονταν στό παιδί πραγματικά ἀντικείμενα πού θά μποροῦσε νά χειριστεῖ.

Τό "Πόσα εἶναι;", βιβλίο καλαίσθητο καί λιτό, μπορεῖ νά βοηθήσει τούς μικρούς μαθητές νά ἀποκτήσουν τίς ἔννοιες: τετράγωνο, κύκλος, μπλέ, κόκκινο καί νά καλλιεργήσουν τήν ἔννοια τῆς ἀντιστοιχίας.

θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ ὡς βιβλίο χρήσιμο γιά παιδιά τοῦ νηπιαγωγείου, ἄν ἐνταχθεῖ μέσα σέ μιά σειρά βοηθημάτων γιά τή συστηματική καλλιέργεια τῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/49/17079/14-2-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 1-2-1977 τῆς κ. Εἰρήνης Ζορμπαλᾶ, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον. Ἑλλᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.136/75 καί ε) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Πόσα εἶναι;" τῆς κ. Φζέλας Σκούρα, παρά τό γεγονός ὅτι εἶναι ἀξιόλογο καί ἐπιστημονικά τεκμηριωμένο ἔργο, δέν κρίνεται χρήσιμο γιά τά νήπια, διότι ἡ διδασκαλία τῶν ἐννοιῶν τῶν ἀριθμῶν δέν προβλέπεται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἰσχύει γιά τά νηπιαγωγεῖα.

./.

Γιά τά ὑπόλοιπα θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τό Τμῆμα θά συζητήσει καί θά λάβει σχετική ἀπόφαση σέ μιά ἀπό τίς ἐπόμενες συνεδρίες του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 131/1977

Σήμερα, 12 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι Υπορ τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεώργ. Φλουρῆς, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, λόγω ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

Ἀνάλυση τοῦ παιδαγωγικοῦ παράγοντος (παιδοκεντρική ἀρχή).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, ἐνημερώνει τό Τμῆμα α) γιά τό περιεχόμενο εἰσηγήσεώς του μέ θέμα "Ἡ παιδοκεντρ

κή ἀρχή γιά τή σύνταξη τοῦ προγράμματος"(ἀριθμ. συνεδρίας 31/1977) καί β) γιά τίς ἀποφάσεις τοῦ Τμήματος πάνω στό θέμα αὐτό (ἀριθμ. συνεδρ. 32/1977) καί εἰσηγεῖται συμπληρωματικά γιά τό ἴδιο θέμα.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διαπιστώνει τίς ἑξῆς ἐπιπτώσεις στό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀπό τήν ἀνάλυση τῆς παιδοκεντρικῆς ἀρχῆς:

1. Ἡ παιδική ἡλικία θεωρεῖται αὐταξία στά πλαίσια τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητας.
2. Ἡ παιδοκεντρική ἀρχή θεωρεῖται ὡς μία ἀπό τίς κύριες ἀρχές γιά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (περιεχόμενο-δομή-μέθοδο) μέ τήν ἔννοια ὅτι λαμβάνεται ὑπόψη ἡ ψυχοσωματική πραγματικότητα τοῦ παιδιοῦ θεωρουμένη ἐξελικτικά.
3. Πρέπει νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη στή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ποσότητα, τήν ποιότητα καί τήν ὀργάνωση τῆς ὕλης.
4. Εἰδικότερα ἡ ὀργάνωση τοῦ προγράμματος νά διασφαλίζει τή συμμετοχή τῶν μαθητῶν στή διαδικασία τῆς μαθήσεως, τήν ἀνάπτυξη τῆς δημιουργικῆς προσπάθειας, τῆς ἐλεύθερης κριτικῆς σκέψεως καί τήν αὐτοπραγμάτωση τοῦ μαθητῆ.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 132/1977

Σήμερα, 14 Όκτωβρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεώργ. Φλουρῆς, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

Τελικά συμπεράσματα ἀπό τή θεωρητική θεμελίωση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, συνεχίζει τήν εἰσήγησή του (συνεδρία 129/10-10-1977) πάνω στό θέμα τῆς ψυχοδυναμικῆς τῆς προσωπικότητας τοῦ παιδιοῦ καί ἀναφέρεται εἰδικότερα στόν τομέα τῶν ἀξιῶν('Η εἰσήγησή του ἐπισυνάπτεται σάν παραστατικό στοιχεῖο τῆς πράξεως).

'Ακολουθεῖ συζήτηση ἡ ὁποία κυρίως περιστρέφεται στό θέμα τῆς ἱεραρχήσεως τῶν ἀξιῶν.

Ὕστερα ἀπό τή συζήτηση καί τήν ἀνταλλαγή ἀπόψεων, τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἀποφαίνεται,

Καταλήψει στίς ἑξῆς διαπιστώσεις γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα:

Μέριμνα τοῦ προγράμματος εἶναι ἡ προβολή ὅλων τῶν ἀξιῶν πού προβλέπονται ἀπό τό Σύνταγμα καί τούς νόμους μέ σκοπό νά βοηθήσει τό παιδί νά οἰκοδομήσει προσωπικό σύστημα ἀξιῶν.

'Ο κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', συμφωνεῖ μέ τή θέση αὐτή τοῦ Τμήματος, θεωρεῖ ὅμως ὅτι "εἶναι ὁπωσδήποτε ἀναγκαῖο, προκειμένου νά βοηθηθεῖ οὐσιαστικά ὁ μαθητής τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, νά παρουσιάσει τό Σχολεῖο, ὡς ὑπεύθυνος καί αὐθεντικός πολιτειακός θεσμός, ἕνα σαφές ἱεραρχικό σύστημα ἀξιῶν στήν κορυφή τοῦ ὁποίου τή θέση θά ἔχουν οἱ θρησκευτικές ἀξίες ὡς οἱ καθαυτό ἀπόλυτες ἀξίες πού ἀναφέρονται στό ὄντως 'Απόλυτο, οἱ ὁποῖες ἄλλωστε εἶναι καί περιεκτικές ὅλων τῶν ἄλλων ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀξιῶν".

Μέ τήν ἄποψη αὐτή συμφωνεῖ καί ὁ κ. Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

'Ο Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

'Η γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 133/1977

Σήμερα, 15 Ὀκτωβρίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α)"Γιά νήπια νέα μαθηματικά" καί β)"Γιά νήπια διαβάζω καί γράφω" τοῦ κ. Τηλέμαχου Βασιλάκη.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α)"Σκλαβοχώρι", β)"Τραγούδια τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Λέσβου", γ) Παιδικές κατασκηνώσεις" τῆς κ. Πέπης Δαράκη.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδας μέ 410 αἰνίγματα" τοῦ κ. Δημ. Ματσινόπουλου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α)"Γιά νήπια νέα μαθηματικά" καί β)"Γιά νήπια διαβάζω καί γράφω" τοῦ κ. Τηλέμαχου Βασιλάκη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τά ἔγγραφα ἀριθμ. Φ.309.71/133/95248/20-9-77 καί Φ.309.71/139/98833/20-9-1977 τοῦ ὑφυπουργοῦ Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννοπούλου μέ τά ὁποῖα διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τά βιβλία: α)"Γιά νήπια νέα μαθηματικά" καί β)"Γιά νήπια διαβάζω καί γράφω" τοῦ κ. Τηλέμαχου Βασιλάκη μαζί μέ σχετικές αἰτήσεις του (2-9-1977, 9-9-1977).

Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Κουτάλου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τό θέμα αὐτό ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.Γιά τό βιβλίο "Γιά νήπια νέα μαθηματικά":

"Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 παραγρ. 5 τοῦ Ν.186/1975, ἀνάμεσα στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ συγκαταλέγεται καί "....προκειμένου περί κυκλοφορίας βιβλίων καί βοηθημάτων ἡ διατύπωσις γνώμης περί τῆς χρησιμότητος ἤ μή αὐτῶν. Ὁ, τῇ αἰτήσει των, χαρακτηρισμός ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ὡς συγγραφέων ἀξιολόγων μελετῶν ἤ ἐργασιῶν".

Μέ τήν αἴτηση του ὁ ἐνδιαφερόμενος ζητεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ νά ἐπιτρέψει τήν κυκλοφορία τοῦ βιβλίου καί νά κάνει σχετική "σύσταση εἰς τά νήπια τῶν Δημοτικῶν καί Ἰδιωτικῶν Σχολείων".

Σύμφωνα μέ τό Νόμο 186/1975, ἡ παρακάτω γνωμοδότηση θά περιορισθεῖ μόνο στήν κρίση γιά τήν καταλληλότητα ἤ μή τοῦ βιβλίου.

Περιεχόμενο τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 40 λιθογραφημένες σελίδες, εἰκονογραφημένες μέ ἔγχρωμα σκίτσα, ὅπου γίνεται ἡ παρουσίαση τῶν ἀριθμῶν 1-10. Σέ κάθε σελίδα ὁ διδασκόμενος ἀριθμός εἶναι μέσα σέ κύκλο. Κάτω ἀπό τό σκίτσο καί τόν ἀριθμό ὑπάρχει ἕνα πλαίσιο, ὅπου γράφεται τό ὄνομα τοῦ ἀντικειμένου, πού παρουσιάζει τό σκίτσο καί κάτω ἀπ'αὐτό τό πλαίσιο ὑπάρχει ἄλλο μεγαλύτερο, χωρισμένο σέ 30 τετραγωνίδια, ὅπου τό νήπιο καλεῖται νά ἀντιγράφει τόν ἀριθμό. Στό πρῶτο τετραγωνίδιο ὁ ἀριθμός εἶναι γραμμένος σάν ὑπόδειγμα,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

άλλά καί μέ είδική ὑπόδειξη, ποῦ συμπεώνεται μέ τήν, γιά τήν κατεύθυνση πού πρέπει νά ἀκολουθεῖ τό χέρι τοῦ νηπίου κατά τήν ἀντιγραφή τοῦ ἀριθμοῦ.

Παρατήρηση καί Πόρισμα

Ἀπό τή μελέτη τῆς ὕλης τοῦ βιβλίου σέ ἀναφορά πρός τίς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος Ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Νηπιαγωγείων (Β.Δ. 494/1962, Ἄρθρ. 1 παρ. 5) διαπιστώνεται ὅτι ἡ ὕλη αὐτή δέν καλύπτεται ἀπό τό Νόμο. Ὕστερα ἀπ'αὐτό προτείνεται νά μή γίνει σύσταση στά Νηπιαγωγεῖα γιά τήν κυκλοφορία του. Λόγοι ἄλλοι, ἐπιστημονικῆς φύσεως, πού ἀποτελοῦν ἀρνητικές προϋποθέσεις γιά τή ζητούμενη σύσταση, δέν ἀναφέρονται, γιατί ὁ παρακάνω λόγος, νομικῆς φύσεως, ἐπιβάλλει τήν ὑποχρέωση τῆς μή χορήγησής της"

2) Γιά τό βιβλίο "Μιά νήπια διαβάζω καί γράφω":

"Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 32 λιθογραφημένες σελίδες, εἰκονογραφημένες μέ ἔγχρωμα σκίτσα, ὅπου γίνεται ἡ παρουσίαση τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου. Στό πάνω μέρος, κάτι λιγότερο ἀπό τό μισό, ὑπάρχει πλαίσιο μέ τό σκίτσο τοῦ ἀντικειμένου, πού παρασταίνει ἡ λέξη, ὅπου περιέχεται τό διδασκόμενο γράμμα. Στό κάτω - καί μεγαλύτερο - μέρος τῆς σελίδας ὑπάρχει ἄλλο πλαίσιο ριγωμένο σέ τρίγραμμα. Στό πρῶτο τρίγραμμο γράφεται δύο φορές ἡ λέξη καί τά ἄλλα προορίζονται γιά τήν ἀντιγραφή της ἀπό τό νήπιο. Σέ κάθε τρίγραμμο σημειώνεται μέ μιά στιγμή (.) τό σημεῖο, ὅπου πρέπει νά σταθεῖ καί νά στηριχθεῖ τό μεγαλύτερο γράμμα τῆς λέξεως.

Παρατήρηση καί πόρισμα

Ὅπως φαίνεται ἀπό τήν ὅλη παρουσίαση τῆς ὕλης τοῦ βιβλίου, ὁ συγγραφέας του τό προορίζει γιά τή διδασκαλία τῆς πρώτης ἀνα-

γνώσεως, στηριγμένη στή μέθοδο τῶν προτύπων λέξεων. Ἀπό μιά θεώρηση ὅμως τῶν διατάξεων τοῦ ἰσχύοντος ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Νηπιαγωγείων (Β.Δ.494/1962. ἄρθ. 1, παρ. 3) προκύπτει ὅτι ἡ ὕλη αὐτή δέν ἔχει τήν κάλυψη τοῦ Νόμου, γιατί ἡ πρώτη Ἀνάγνωση δέν συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στίς δραστηριότητες τῶν μαθητῶν τοῦ Νηπιαγωγείου.

Ὕστερα ἀπ'αὐτό, ἡ γνωμοδότηση συνίσταται στήν μή ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματος τοῦ συγγραφέα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη; α) τά ἔγγραφα ἀριθμ. Φ.309.71/133/95248/20-9-1977 καί Φ.309.71/139/98833/20-9-1977 τοῦ ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννοπούλου, β) τίς αἰτήσεις τοῦ κ. Τηλέμαχου Βασιλάκη μέ ἡμερομηνία 2-9-1977 καί 9-9-1977, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Κουτάλου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/1975 καί
ε) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τά βιβλία : α) "Γιά νήπια διαβάζω καί γράφω" καί
β) "Γιά νήπια νέα μαθηματικά" τοῦ κ. Τηλέμαχου Βασιλάκη δέν θεωροῦνται χρήσιμα γιά τά νήπια, διότι, ὅπως προκύπτει ἀπό τίς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν νηπιαγωγείων (ΒΔ 494/1962 ἄρθρ. 1 παραγρ. 3 καί 5) α) ἡ πρώτη ἀνάγνωση δέν συγκαταλέγεται στίς δραστηριότητες τῶν μαθητῶν τοῦ νηπιαγωγείου καί β) ἡ ὕλη τῆς ἀριθμητικῆς δέν καλύπτεται ἀπό τήν παραπάνω νομική διάταξη.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α)"Σκλαβοχώρι", β)"Τραγούδια τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Λέσβου", γ)"Παιδικές κατασκηνώσεις" τῆς κ. Πέπης Δαρίκη.

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Μελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/51/130858/25-11-76 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, τά βιβλία: "Σκλαβοχώρι", "Τραγούδια Ἁγίας Παρασκευῆς Λέσβου" καί "Παιδικές κατασκηνώσεις" τῆς κ. Πέπης Δαρίκη μαζί μέ τήν ἀπό 9-11-1976 αἴτησή της.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

1) Γιά τό βιβλίο μέ τίτλο "ΣΚΛΑΒΟΧΩΡΙ":

Τό "Σκλαβοχώρι" εἶναι ἕνα ἀξιόλογο μυθιστόρημα μέ ρέουσα γλῶσσα καί πλοκή πού κρατᾶ τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη, ἄν καί ὁ μῦθος του εἶναι συνηθισμένος.

Κρίνεται ὡς χρήσιμο ἀνάγνωσμα γιά ἐφήβους καί ἐνηλίκες καί ἰδιαίτερα γιά ὅσους ἐνδιαφέρονται γιά τό ἠθογραφικό μυθιστόρημα. Δέ φαίνεται ὅμως νά εἶναι ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρον γιά μαθητές δημοτικοῦ σχολείου.

2) Γιά τό βιβλίο μέ τίτλο "ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΛΕΣΒΟΥ":

Εἶναι ἕνα καλογραμμένο βιβλίο λαογραφικοῦ περιεχομένου μέ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιά ὅσους ἀσχολοῦνται μέ τή λαογραφία καί γιά τούς κατοίκους τοῦ χωριοῦ, στό ὁποῖο ἀναφέρεται.

Ἡ χρησιμότητά του εἶναι περιορισμένη, ἀλλά θά μποροῦσε νά ἀποτελέσει βοήθημα γιά τό δάσκαλο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

3) Γιά τό βιβλίο μέ τίτλο "ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ":

Στό βιβλίο αὐτό ἀναπτύσσονται οἱ σκοποί τοῦ κατασβηνωτικοῦ θεσμοῦ, ἡ ὀργάνωση, ἡ ζωή καί τό πρόγραμμα μιᾶς κατασκηνώσεως καί ἡ κατάρτιση στελεχῶν γιά τίς κατασκηνώσεις. Τό βιβλίο εἶναι πρωτότυπο, μιά καί δέν κυκλοφοροῦν πολλά βιβλία αὐτοῦ τοῦ εἴδους.

"Οἱ παιδικές κατασκηνώσεις : Δομή καί λειτουργία" θεωρεῖται χρήσιμο βοήθημα γιά δασκάλους καί σχολ. βιβλιοθῆκες.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη : α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/51/130858/25/11-76 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 9-11-1976 τῆς κ. Πέπης Δαράκη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον. Πελλᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Γιά τό βιβλίο "Σκλαβοχώρι" τῆς κ. Πέπης Δαράκη:

Δέν θεωρεῖται χρήσιμο γιά τούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, διότι δέν ἐμπίπτει στήν κατηγορία βιβλίων καί βοηθημάτων πού ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τό διδακτικό ἔργο. Σάν ἠθογραφικό μυθιστόρημα ἐνδιαφέρει περισσότερο τούς ἐφήβους καί τούς ἐνήλικες.

2) Γιά τό βιβλίο "Τραγούδια τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Λέσβου":

Θεωρεῖται χρήσιμο γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν σχολείων.

3) Γιά τό βιβλίο "Παιδικές κατασκηνώσεις":

Θεωρεῖται χρήσιμο γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν σχολείων σάν βοήθημα γιά τήν ὀργάνωση παιδικῶν κατασκηνώσεων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἡ Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδας μέ 410 αἰνίγματα" τοῦ κ. Δημ. Ματσινόπουλου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Μελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/51/17081/14-2-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΕΠΕ γιά γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τό Ν.186/1975, ἄρθρ. 2 παρ. 5, τό βιβλίο "Ἡ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδας μέ 410 αἰνίγματα" τοῦ κ. Δημ. Ματσινόπουλουμαζί μέ σχετική αἴτησή του.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

1."Τό βιβλίο αὐτό τοῦ κ. Ματσινόπουλου δέν καθορίζειτούς σκοπούς πού ἐπιδιώκει οὔτε καί τίς ψυχολογικές καί παιδαγωγικές ἀρχές, πάνω στίς ὁποῖες βασίζεται. Ἀκόμη λείπουν ἀπό τήν ἐργασία αὐτή οἱ μεθοδικές ὁδηγίες πού πρέπει νά ἀκολουθήσει εἴτε ὁ δάσκαλος, ἄν τό βιβλίο εἰσαχθεῖ στήν τάξη, εἴτε ὁ μαθητής καί ἡ οἰκογένειά του, ἄν χρησιμοποιηθεῖ στό σπίτι.

2. Γενικά, τό βιβλίο αὐτό ξεκινάει ἀπό τή σωστή ἄποψη ὅτι τό παιδί μαθαίνει παίζοντας καί μάλιστα μέ μιά ποικιλία παιγνιδιῶν-ἀσκήσεων. Τά"αἰνίγματα" ὅμως : α) Εἶναι, κατά τό μεγαλύτερο μέρος, παρατραβηγμένοι συσχετισμοί π.χ. στίς σ. 23-24, Νο 129 Ποιό βουνό ἔχει... πέταλα; (Πετελέικο), Νο 131 Ποιό ἀκρωτήριο εἶν'ἀπό σκοινί;(Σκινάρι) 146. Ποιά πόλη τῆς Κεφαλληνιᾶς εἶναι πάνω στό..μουλοβούρι; (σου-Σάμη). β) Ἐπειδή πολλοί συσχετισμοί δέν εἶναι ἐπιτυχεῖς, τό παιδί δέν ὁδηγεῖται πάντα στή σωστή ἀπάντηση μέ πιθανό ἀποτέλεσμα νά κουραστεῖ γρήγορα, νά ἀπαντήσει ἐντελῶς τυχαῖα ἤ νά ἀναπτύξει ἀπευθείας στό τέλος τοῦ βιβλίου γιά τίς ἀπαντήσεις. Δέν μπορεῖ π.χ. τό παιδί νά φτάσει στήν Κυριάτσα ἀπό τήν ἐρώτηση "Ποιά πόλη Θεσσαλική μέσα μας κρατεῖ;" ἤ στόν Ὑμηττό ἀπό τό "Ποιός ποταμός..πίνει;"

Τά σταυρόλεξα, οἱ ἀκροστιχίδες καί ἡ συμπλήρωση λέξεων κινοῦνται στό ἴδιο στίλ μέ τά αἰνίγματα, δηλ. τῆς ἐξευρέσεως γεωγραφικῶν ὅρων.

Οἱ ἀσκήσεις μέ τόν τίτλο "Σχετικά" εἶναι ἰδιαίτερα ἐποικοδομη-

τικές, γιατί ἀποτελοῦν κίνητρα γιά συζήτηση, ἔρευνα, ἐμβάθυνση καί γνωριμία μέ τήν ἱστορία, τόν πολιτισμό, τήν οἰκονομία, τόν τρόπο ζωῆς τῶν κατοίκων καί τόν τουρισμό τοῦ τόπου.

Οἱ χάρτες δέν εἶναι οἱ πιό κατάλληλοι γιά τούς μικρούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ, κυρίως ἐπειδή εἶναι ἀσπρόμαυροι. Ἀκόμη, εἶναι μακριά ἀπό τά οἰκεῖα κεφάλαια καί γι'αὐτό πιθανότατα δέ θά χρησιμοποιηθοῦν καθόλου ἀπό τά παιδιά.

Τό βιβλίο τοῦ κ. Ματσινοπούλου, ἄν καί εἶναι ἀξιοπρόσεκτο σάν σύλληψη, μειονεκτεῖ ὡς πρός τό περιεχόμενο καί γι'αὐτό δέν κρίνεται χρήσιμο σύμφωνα μέ τό Ν.186/1975 ἄρθρο 2, παρ. 5".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.71/51/17081/14-2-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 3-2-1977 τοῦ κ. Δημ. Ματσινόπουλου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δυν. Μελᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τή σχετική συζήτηση καί ε) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν. 186/1975

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Ἡ Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδας μέ 410 κίνιγματα" τοῦ κ. Δημ. Ματσινόπουλου, ἄν καί εἶναι ἀξιοπρόσεκτη σύλληψη, δέν θεωρεῖται χρήσιμο γιά τούς μαθητές τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, διότι μειονεκτεῖ ὡς πρός τήν παρουσίαση τοῦ περιεχομένου (ἀνεπιτυχεῖς καί παρατραβηγμένοι συσχετισμοί).

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Θεμ. Καρδίνης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 134/1977

Σήμερα, 17 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οι κκ Αριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Παραγκουδάκης, Αντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι παρά τού ΚΕΜΕ, ο κ. Ν. Φλουρής, οι κκ Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Θέμα ημερησίας διατάξεως

Σύνταξη πλαισίου αναλυτικού προγράμματος (προσδιορισμός μαθημάτων-θρησκευτικά-μαθηματικά-γλωσσικά μαθήματα).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', καλεί τον κ. Αριστ. Βουγιούκα, Ειδικό Σύμβουλο παρά τού ΚΕΜΕ, να ενημερώσει το Τμήμα για τις σχετικές αποφάσεις της ομάδας εργασίας πάνω στο θέμα "προσδιορισμός μαθημάτων που διδάσκονται στο Δημοτικό Σχολείο".

Μετά την ενημέρωση του Τμήματος ακολουθεί συζήτηση που αναφέρεται στην ανάγκη να προβλέπει το αναλυτ. πρόγραμμα τη διαπαιδαγώγηση του Πολίτη του 21ου αίωνα.

Ειδικότερα ο κ. Ν. Πετρουλάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, αναφέρει τα ακόλουθα:

"Οἱ σημερινοί μαθητές θά ζήσουν καί θά σταδιοδρομήσουν τόν 21ον αἰῶνα. Κανείς δέν μπορεῖ μέ βεβαιότητα νά προβλέψει τί εἶδους κόσμος θά εἶναι τότε. Λίγα μόνο χαρακτηριστικά μποροῦμε νά δώσουμε γιά τόν κόσμο αὐτό, θά εἶναι κόσμος 6 δισεκατομμυρίων σχεδόν ἀνθρώπων, κόσμος ἀεροπλάνων, πυραύλων, διαστημοπλοίων, ἀτομικῆς ἐνεργείας καί αὐτοματισμοῦ. Καινούργια ἔθνη θά παρουσιασθοῦν καί πιθανῶς περισσότερες οἰκονομικές καί πολιτιστικές ὁμοσπονδίες. Θά εἶναι ἕνας κόσμος μέ καταπληκτική δύναμη καταστροφῆς τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του, ἕνας κόσμος συνεχῶν ἐπαναστάσεων-πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν-μέ τούς λαούς νά ζητοῦν δικαιοσύνη καί ἰσότητα. Θά εἶναι ἕνας κόσμος ὅπου οἱ ἔγχρωμοι λαοί θά ἔχουν περισσότερη δύναμη καί ὅπου θά ὑπάρχουν συνεχῶς συγκρούσεις ἰδεῶν καί ἰδεολογιῶν. Σ'ἕνα τέτοιο κόσμο οἱ λαοί καί τά ἔθνη θά ἐξαρτῶνται στενά τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο. Τά σημερινά παιδιά θά ζήσουν λοιπόν σ'ἕνα κόσμο διεθνοῦς κοινωνίας, ἀλλά καί τοπικῶν καί ἐθνικῶν κοινοτήτων.

Ἀντιμετωπίζοντας τά παγκόσμια προβλήματα θά σταματήσουμε πρῶτα στό δύσκολο πρόβλημα τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ, γιά νά προχωρήσουμε ὕστερα στήν τρομακτική ἀνισότητα τῶν εἰσοδημάτων. Ὅπως εἶναι γνωστό ὁ πληθυσμός τῆς γῆς αὐξάνει κατά 45 ἑκατομμύρια ἐτησίως. Τώρα στά 2.000 ὑπολογίζεται πώς θά φθάσει τά 6,2 δισεκατομμύρια (διπλάσιος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1960). Εἶναι τρομερό ἀπό τό ἄλλο μέρος νά διαπιστώνουμε πώς τά 2/3 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς ἔχουν μόλις ἑκατό δολλάρια (ἤ καί λιγότερο) κατά κεφαλή εἰσόδημα. Αὐτό σημαίνει πώς ἡ μεγάλη μάζα τῆς ἀνθρωπότητας ὑποφέρει ἀπό πείνα, καί ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ἔχουν πολύ περιορισμένη ἰατρική περίθαλψη. Ὁ κόσμος εἶναι κόσμος κοινωνικῶν καί οἰκονομικῶν διαφορῶν. Οἱ βιομηχανικές χῶρες μέ πληθυσμό 20% μόνο τοῦ παγκοσμίου, ἀπολαμβάνουν τά 80% τοῦ παγκοσμίου εἰσοδήματος. Οἱ Η.Π.Α. μέ πληθυσμό 6% μόνο τοῦ παγκοσμίου ἀπολαμβάνουν τά 40% τοῦ παγκοσμίου εἰσοδήματος(Ὁ μέσος Ἀμερικανός ἀπολαμβάνει τά ἀγαθά τοῦ πολιτισμοῦ κατά 840 φορές περισσότερο ἀπό τό μέσο Αἰθίοπα καί 84 φορές περισσότερο ἀπό τό

μέσο 'Ινδό). Στίς βιομηχανικές χῶρες ἕνας γιατρός ἀντιστοιχεῖ σέ 1: 1000 κατοίκους. Στή Νιγηρία ἡ ἀναλογία εἶναι 1:56.000 κατοίκους. Στίς βιομηχανικές χῶρες τά 4 ἀπό τά 5 πρόσωπα γνωρίζουν ἀνάγνωση καί γραφή, στίς ἄλλες χῶρες μόνο ἕνα πρόσωπο στά πέντε μπορεῖ νά διαβάσει καί νά γράψει.

"Ενα τρίτο σημεῖο πού πρέπει ἰδιαίτερα νά μᾶς προβληματίσει εἶναι τό γεγονός πώς στή μεγάλη πλειοψηφία τους οἱ ἄνθρωποι στή γῆ ζοῦν κάτω ἀπό ἀντιδημοκρατικά καθεστῶτα. 'Η διεθνής ἐπιτροπή ἀμνηστείας ἀνακοίνωσε αὐτές τίς μέρες πώς σέ 113 κράτη παραβιάζονται τά ἀνθρώπινα δικαιώματα καί ὁ ἀριθμός τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ἀνέρχεται σέ 700.000.

'Ο κόσμος τῶν καταπιεζομένων-οἰκονομικά καί πολιτικά- δισεκατομμυρίων ἔχει ἀρκετές φιλοδοξίες καί ἀγωνίζεται κατά τῆς ἀποικιοκρατίας κάθε κάθε ἄλλης μορφῆς τυραννίας, κατά τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, τῆς πείνας, τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ καί τοῦ πολέμου.

Στόν ἀγῶνα τους αὐτό οἱ καταπιεζόμενοι λαοί ζητοῦν τήν συμπαράσταση τῶν δημοκρατικῶν λαῶν καί νομίζουμε πώς ἡ ἐκπαίδευση τῶν οἰκονομικά ἀνεπτυγμένων κρατῶν ἔχει νά ἐπιτελέσει σοβαρό ἔργο. Τό πρόβλημα τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ τῶν 'Ινδιῶν, δέν εἶναι μόνο 'Ινδικό. "Οπως καί τό πρόβλημα τῶν καταπιεζομένων λαῶν τῆς 'Ασίας, τῆς 'Αφρικῆς ἤ τῆς Ν. 'Αμερικῆς δέν εἶναι μόνο 'Ασιατικό, 'Αφρικανικό ἤ Νοτιομερικανικό. Κάθε μεγάλο πρόβλημα ἔχει ἐπέκταση σ'ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα. Δέν μπορεῖ ὁ χορτασμένος Εὐρωπαῖος ἤ 'Αμερικανός νά μένει ἀμέτοχος ἀπό τό δράμα τῶν λιμοκτονούντων 'Ασιατῶν.

'Η 'Εκπαίδευση τῆς χώρας μας, ὑπεύθυνη γιά τό μέλλον τῶν 'Ελλήνων, ἔχει ὑποχρέωση νά μυήσει τή νέα γενεά στά παγκόσμια προβλήματα, βγάζοντάς την ἀπό τά στενά τοπικά καί χρονικά σύνορα τῆς ἰδιαίτερής της πατρίδας. Οἱ μέλλοι "Ελληνες θά ζήσουν ὡς λογικοί πολίτες σέ μιά πολυεθνική κοινωνία, γι'αὐτό πρέπει ἀπό νωρίς νά ἑτοιμασθοῦν γιά ν'ἀντιμετωπίσουν τά προβλήματα τῆς κοινωνίας αὐτῆς

Πέρα από την αλλαγή της νοοτροπίας στις μεθόδους διδασκαλίας, την οργάνωση της σχολικής ζωής και τη θέση δασκάλου και μαθητών στην τάξη, είναι ανάγκη να προβλέψουν οι συντάκτες του νέου αναλυτικού προγράμματος να βάλουν στα μορφωτικά αγαθά, που πρέπει να διδαχθούν, ύλικό τέτοιο που να προάγει τις σχέσεις των λαών των διαφόρων κρατών ανεξάρτητα από χρώμα, θρησκεία και βαθμίδα πολιτιστικής και οικονομικής αναπτύξεως, είτε μέσα στα διάφορα μαθήματα-ύλη αναγνωστικού, γεωγραφία, ιστορία, αγωγή του πολίτη-, είτε στις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις της σχολικής ζωής. Η διδασκαλία, των ξένων γλωσσών θα δώσει πολλές άφορμές για τη σπουδή και της κουλτούρας των άλλων λαών, γεγονός πολύ υποβοηθητικό για την πνευματική επικοινωνία με έντός των συνόρων μας χάρες. Η διδασκαλία, επίσης ηθικοθρησκευτικών θεμάτων πολύ θα βοηθήσει στη συναδέλφωση των λαών ανεξάρτητα από το χρώμα της επιδερμίδας των, μια και το μήνυμα της αγάπης, που βρίσκεται πάντοτε στο κέντρο του κηρύγματος του Ναζωραίου, επιτάσσει την αγάπη προς τον πλησίον και πλησίον είναι "πας άνθρωπος".

Το Τμήμα θεωρεί ότι οι τάσεις, που διαφαίνονται στις σκέψεις του κ. Ν. Πετρουλάκη, θα πρέπει να ικανοποιηθούν όχι τόσο στο στάδιο αυτό του προσδιορισμού των μαθημάτων αλλά κατά την επεξεργασία του περιεχομένου αυτών σε συνδυασμό με τη μέθοδο διδασκαλίας.

Στη συνέχεια, μετά από συζήτηση για τους τίτλους μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου, το Τμήμα υιοθετεί τους τίτλους "Θρησκευτικά" και "Μαθηματικά".

Για τα γλωσσικά μαθήματα προτείνεται ο τίτλος "Νεοελληνική γλώσσα" που στοιχεί προς τις απαιτήσεις του βασικού νόμου 309/1976 για τη γενική εκπαίδευση.

Οι κκ Κων/νος Παπάκος και Νικ. Πετρουλάκης προτείνουν τον όρο απλώς "Ελληνική γλώσσα".

Τό Τμῆμα ἐπιφυλλάσσεται νά ἀποφασίσει γιά τόν τίτλο αὐτοῦ τοῦ μαθήματος σέ ἑπόμενη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 135/1977

Σήμερα, 18 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οί κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', ό κ. Διον. Μελάς, Εϊσηγητής, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ημερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Κατανομή έργασίας γιά τή θεώρηση τών διδακτικών βιβλίων τού δημοτικού σχολείου.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Οί εκθέσεις μου" τού κ. Κων/νου Βενετσάνου.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση α)γιά μιά σειρά εικόνων τών κατορθωμάτων τού Ηρακλή καί ένα τεύχος τών εικόνων αύτών καί β) γιά μία σειρά εικόνων τών κατορθωμάτων τού Θησέα καί ένα τεύχος τών εικόνων αύτών.

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Κατανομή έργασίας γιά τή θεώρηση τών διδακτικών βιβλίων τού δημοτικού σχολείου.

Ο Προεδρεύων τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ανακοινώνει ότι πολύ σύντομα θά απασχολήσει τό Τμήμα τό θέμα τών διδακτικών βιβλίων τού Δημοτικού, πού θά χρησιμοποιηθούν στό προσεχές σχολικό έτος.

Γιά τό λόγο αύτό θεωρεί σκόπιμο νά γίνει από τά μέλη τού Τμήματος σχετική προεργασία.

Επειτα από αύτό γίνεται κατανομή τών βιβλίων, πού ισχύουν έφέτος, στά μέλη μέ σκοπό τόν έλεγχο καί τήν υποβολή σχετικών προτάσεων γιά τή βελτίωσή τους καί τήν πιθανή προσαρμογή τους στό αναμορφωμένο αναλυτικό πρόγραμμα δημοτικού σχολείου.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Οἱ ἐκθέσεις μου" τοῦ Κ. Κων/νου Βενετσάνου.

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Μελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.309.71/33/122725/11-11-1976 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Οἱ ἐκθέσεις μου" τοῦ κ. Κων/νου Βενετσάνου μαζί μέ τήν ἀπό 21-10-76 αἴτησή του.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

1. Τό βιβλίο δέν ἔχει προσαρμοστεῖ ὡς πρός τήν ὀρθογραφία μέ τή Νεοελληνική Γραμματική τοῦ ΟΕΔΒ 1976.

2. Καινοτομεῖ παραθέτοντας διαγράμματα ἐκθέσεων, πρακτικούς κανόνες ὀρθογραφίας κτλ., ἀλλά δέν παύει νά εἶναι ἕνας ὁδηγός ἐκθέσεων. Οἱ ὁδηγοί ἐκθέσεων δέ βοηθοῦν τούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου νά βελτιώσουν τήν ἐκθετική τους ἱκανότητα. Ἀντίθετα, ὁδηγοῦν στήν τυποποίηση, στήν ἀντιγραφή καί ἐπομένως στόν περιορισμό τῆς πρωτοβουλίας τοῦ μαθητῆ νά ἐκθέτει ὅσα ὁ ἴδιος κατέχει.

3. Τά ὑποδείγματα καί τά διαγράμματα ἀναφέρονται μόνο σέ μιά πλευρά τῆς γραπτῆς ἐκφράσεως. Δέ γίνεται λόγος γιά ἐπιστολές, εὐχητήριες κάρτες, κριτική ἑνός ἀναγνώσματος κτλ., ἔλλειψη πού παραποιεῖ στήν ἀντίληψη τῶν παιδιῶν τό σκοπό τοῦ μαθήματος τῆς Ἐκθέσεως στό σχολεῖο

4. Γιά τούς παραπάνω λόγους τό βιβλίο "Οἱ ἐκθέσεις μου" δέ θεωρεῖται χρήσιμο γιά τούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί τοῦ γυμνασίου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/33/122725/11-11-1976 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 21-10-1976 τοῦ κ. Κων/νου Βενετσάνου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον. Μελᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τή σχετική συζήτηση καί ε) τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Δέν κρίνεται χρήσιμο τό βιβλίο "Οἱ ἐκθέσεις μου" τοῦ κ. Κων/νου Βενετσάνου γιά τούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, διότι ὁδηγεῖ στήν τυποποίηση, στήν ἀντιγραφή καί ἐπομένως στόν περιορισμό τῆς πρωτοβουλίας τοῦ μαθητῆ νά ἐκθέτει ὅσα ὁ ἴδιος κατέχει.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση α) γιά μιά σειρά εικόνων τῶν κατορθωμάτων τοῦ Ἡρακλῆ καί ἕνα τεῦχος τῶν εἰκόνων αὐτῶν καί β) γιά μιά σειρά εικόνων τῶν κατορθωμάτων τοῦ Θησέα καί ἕνα τεῦχος τῶν εἰκόνων αὐτῶν.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης ἀναφέρει ὅτι γιά τό θέμα αὐτό ἔχει κάμει σχετική εἰσήγηση ὁ κ. Νικ. Πετρομπλάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἡ εἰσήγησή του ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Τό ΥΠΕΠΘ μέ ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ.309.71/100/40887/19/4/1977 ἀπέστειλε αἴτηση τοῦ κ. Π. Νικόδημου καθώς καί 1)Μιά σειρά εἰκόνων τῶν κατορθωμάτων τοῦ Ἡρακλῆ καί ἕνα τεῦχος τῶν εἰκόνων αὐτῶν καί 2)Μιά σειρά εἰκόνων τῶν κατορθωμάτων τοῦ Θησέα καί ἕνα τεῦχος τῶν εἰκόνων αὐτῶν καί ἐζήτησε τή γνωμάτευση τοῦ ΚΕΜΕ.

Τό ὑλικό γιά τό ὁποῖο ζητήθηκε ἡ ἔγκριση κρίθηκε ἀπό γλωσσική, τεχνική, ψυχολογική καί παιδαγωγική ἄποψη. Οἱ παρατηρήσεις μου κατά περίπτωση εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Γλωσσική ἄποψη: Τό κείμενο τῶν κατορθωμάτων τοῦ Θησέα-γιά τά κατορθώματα τοῦ Ἡρακλῆ ὑπάρχουν μόνο εἰκόνες- δέν ἀκολουθεῖ τήν ἐγκεκριμένη νεοελληνική γραμματική. Ἔχει ἀκόμη ὀρθογραφικά σφάλματα (παρ. 6 τό νέο κατώρθωμα τοῦ Θησέα) καί ἀσυνέπειες στή φραφή (παρ. 3 "ὥρμησε, παρ. 8 ὅρμησε). Χρησιμοποιεῖ ἀδόκιμες λέξεις καί φράσεις (παρ. 8 "ἔμπαση", "ξαναβγῆκε στόν κόσμο") καί ἐκφράσεις φορτικαστικές (τοῦ ἔκοψε τό κεφάλι παρ. 5). Τό ὕφος τοῦ κειμένου δέν εἶναι γλαφυρό. Πολλές φορές γίνεται τό κείμενο δυσνόητο (παρ.8).

2) Τεχνική ἄποψη: Ἀρκετές εἰκόνες παρουσιάζουν ἐφιαλτικές σκηνές καί ἔχουν ἀποτρόπαιη ἐμφάνιση-ὄψεις λησταῖν μέ φοβερά χαρακτηριστικά, κρεμασμένοι τοῦ Πιτυοκάμπτη, αἱμοσταγές τσεκούρι τοῦ Προκρούστη, πολυκέφαλα θηρία καί ἄνθρωποι, παραστάσεις ὠμῆς βίας- ἡ ζώνη τῆς Ἱππόλυτης-τά βόδια τοῦ Γηρυόνη. Ἄλλες ἔχουν παραστάσεις ἀκατανόητες(τά μῆλα τῶν Ἑσπερίδων), τό κρεββάτι τοῦ Προκρούστη (πῶς λειτουργεῖ ὁ μηχανισμός τοῦ Βαρούλκου). Μερικές ἔχουν ἀφύσικες στάσεις (ὁ Θησέας μπροστά στούς Λησταῖς παρουσιάζεται μέ μορφή

συνεσταλμένου νεανία ή εύγενικοῦ ἐπισκέπτη).

3) Ψυχολογική πλευρά: Ὅπως εἶναι γνωστό ὁ φόβος εἶναι μιά ἀπό τίς πιό ἔντονες συγκινησιακές καταστάσεις πού συνοδεύουν τίς νηπιακές καί παιδικές ἐμπειρίες τοῦ ἀνθρώπου (Βλέπε πρόσφατη ἔρευνά μου "Ἑκατό φοβισμένα νήπια" περιοδικό ΣΧΟΛΕΙΟ καί ΖΩΗ Νοεμβρίου 1976). Οἱ νηπιακές ἀναμνήσεις πού συνδέονται μέ τόν φόβο ἀνέρχονται σέ πολύ ψηλό ποσοστό (μέχρι καί 30%). Ἐπειδή ὅπως γνωρίζουμε ἡ προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου διαμορφώνεται κατά τά πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του, ἔχουμε ὑποχρέωση νά φέρουμε τό νήπιο καί τό παιδί σέ ἐπαφή μέ ἐμπειρίες τέτοιες, ὥστε νά μή δημιουργοῦμε μιά φοβισμένη προσωπικότητα. Μιά τέτοια προσωπικότητα ἀσφαλῶς δέν θά προοιωνίζει μιά ὁμαλά προσαρμοζόμενη κοινωνική ζωή.

Οἱ περισσότερες σκηνές τῶν εἰκόνων τοῦ κ. Νικόδημου δέν παρουσιάζουν θετικά σημεῖα ἀπό πλευρᾶς τέτοιων ἐμπειριῶν. Οἱ ἐφιαλτικές καί φρικιαστικές ἀπεικονίσεις τῶν εἰκόνων ἀριθμ. 1,2,4,9,10 καί 12 τῶν κατορθωμάτων τοῦ Ἡρακλῆ καί τῶν ἀριθμ. 2,3,4,4 καί 7 τῶν κατορθωμάτων τοῦ Θησέα, εἶναι ἀκατάλληλες γιά μικρά παιδιά. Πολύ περισσότερο δέν ἐνδείκνυται ἡ ἀνάρτησή τους στούς τοίχους τῆς αἰθούσης διδασκαλίας, ὅπως προβλέπεται νά γίνει γιά τίς εἰκόνες μεγάλου μεγέθους.

Ἀλλά καί ἀπό καθαρά ψυχοπαιδαγωγικούς λόγους δέν θεωρῶ ἀναγκαία τήν παρουσίαση εἰκόνων - καί μάλιστα ἐφιαλτικοῦ τύπου-εἰς τά μικρά παιδιά, μετά τήν ἀφήγηση τοῦ μύθου. Τό παιδί ζεῖ στόν ὡραῖο κόσμο τῆς φαντασίας καί ἔχει σχηματίσει μιά ἰδανική γι'αὐτό πνευματική εἰκόνα τῶν προσώπων, τῶν πραγμάτων καί τῶν γεγονότων τοῦ μύθου. Δέν πρόκειται γιά πραγματικά γεγονότα, γιά τά ὁποῖα πρέπει νά ἔχει ἀκριβή γνώση τό παιδί. Τότε ἡ εἰκόνα χρειάζεται. Στό μύθο τά γεγονότα καί τά πρόσωπα εἶναι φανταστικά καί καθένας εἶναι ἐλεύθερος νά ἔχει τήν εἰκόνα πού αὐτός σχημάτισε. Ὁ κόσμος τῶν παιδιῶν ἔχει μεγάλες δυνατότητες γιά σχηματισμό τέτοιων εἰκόνων. Θά εἶναι ἱεροσυλία νά καταστρέψει ὁ δάσκαλος τήν εἰκόνα αὐτή, παρουσιάζοντας μιά ἄλλη, πού ἕνας ἐνήλικας αὐθαίρετα δημιούργησε.

4) Διδακτική πλευρά: Από καθαρά διδακτική πλευρά δέν επιτρέπεται η ανάρτηση του πλήθους (είκοσι τόν αριθμό) των εικόνων της μυθολογίας στούς τοίχους της τάξεως, γιά τούς οποίους προορίζονται οι μεγάλες εικόνες από χαρτόνι. Πέρα από τούς ψυχολογικούς λόγους πού επιβάλλουν την απομάκρυνση των φρικιαστικών σκηνών από τά βλέμματα των παιδιών, γιά τούς οποίους έγινε λόγος παραπάνω, οι παιδαγωγικοί λόγοι απαιτούν η επιφάνεια των τοίχων της αίθουσης διδασκαλίας νά καλύπτεται μέ τά έργα των μαθητών. Μακρά παραμονή εικόνων, χαρτών, άφισσών κλπ, τού εμπορίου πρέπει όπωσδήποτε ν'αποφεύγεται. Ο τοίχος είναι καί πρέπει νά παραμείνει ο πίνακας επιδείξεως των έργων των μαθητών.

Γιά τούς παραπάνω λόγους, εισηγούμαι τήν απόρριψη της αιτήσεως τού κ. Παύλου Νικόδημου.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη: α)τό έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/100/40877/19-4-1977 τού Υπουργού Εθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, β) τήν αίτηση μέ ημερομηνία 30-3-1977 τού κ. Παύλου Νικόδημου, γ) τήν εισήγηση τού κ. Νικ. Πετρουλάκη, Βιβλικού Συμβούλου τού ΚΕΜΕ, δ) τή σχετική συζήτηση καί ε) τήν παραγρ. 5 τού άρθρ. 2 τού Ν. 186/1975

ομόφωνα αποφαίνεται

Δέν θεωρούνται χρήσιμα: α) Μία σειρά εικόνων των κατορθωμάτων τού Ηρακλή καί ένα τεύχος των εικόνων αύτών καί β) Μία σειρά εικόνων των κατορθωμάτων τού Θησέα καί ένα τεύχος των εικόνων αύτών γιά τούς μαθητές τού Δημοτικού σχολείου γιά τούς έξής λόγους:
1)Η στοιχειώδης γιά μύθους εποπτική βάση καλύπτεται από τήν εικονογράφηση των βιβλίων
2)Δέν επρόκειτο γιά πραγματικά γεγονότα, η εικόνα θά ήταν απαραίτητη. Στό μύθο όμως τά γεγονότα καί τά πρόσωπα είναι φανταστικά καί καθένας είναι ελεύθερος νά έχει τήν εικόνα πού αύτός σχημάτισε. Ο κόσμος των παιδιών έχει μεγάλες δυνατότητες γιά σχηματισμό τέτοιων εικόνων. Θά είναι ιεροσυλία νά καταστρέψει ο δάσκαλος τήν εικόνα αύτή,

παρουσιάζοντας μιά ἄλλη, πού ἕναις ἐνήλικας αὐθαίρετα δημιούργησε.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρεύων

Βεν. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 136/1977

Σήμερα, 19 Ὀκτωβρίου 1977, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9:00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', οἱ κκ Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεωργ. Φλουρῆς, οἱ κκ Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

Προσδιορισμός μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (Φυσικά, Ἱστορία, Γεωγραφία, Ἀγωγή τοῦ Πολίτη, Τεχνικά-Μουσική).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση γιά τόν καθορισμό τίτλων μαθημάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

1. Γιά τό μάθημα τῶν Φυσικῶν διατυπώνονται δύο κυρίως ἀπόψεις σχετικά μέ τόν τίτλο πού θά καλύπτει τό σύνολο τῶν ἐπί μέρους κλάδων πού προβλέπεται νά διδάσκονται στό δημοτικό σχολεῖο:α)"Φυσικά: Βιολογία(ἔμβια ὄντα:φυτά-ζῶα-ἄνθρωπος), Φυσική καί Χημεία-Ὀρυκτολογία" β)"Φυσικές ἐπιστῆμες (Φυτολογία καί Ζωολογία, ἀνθρωπολογία, Φυσική καί Χημεία)".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 136/1977

Σήμερα, 19 'Οκτωβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ὥρα 9:00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κκ Δημ. 'Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', οἱ κκ 'Αριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Μαραγκουδάκης, 'Αντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεωργ. Φλουρῆς, οἱ κκ 'Ιωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέμα ἡμερησίας διατάξεως

Προσδιορισμός μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (Φυσικά, 'Ιστορία, Γεωγραφία, 'Αγωγή τοῦ Πολίτη, Τεχνικά-Μουσική).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση γιά τόν καθορισμό τίτλων μαθημάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

1. Γιά τό μάθημα τῶν Φυσικῶν διατυπώνονται δύο κυρίως ἀπόψεις σχετικά μέ τόν τίτλο πού θά καλύπτει τό σύνολο τῶν ἐπί μέρους κλάδων πού προβλέπεται νά διδάσκονται στό δημοτικό σχολεῖο:α)"Φυσικά: Βιολογία(ἔμβια ὄντα:φυτά-ζῶα-ἄνθρωπος), Φυσική καί Χημεία-'Ορυκτολογία" β)"Φυσικές ἐπιστῆμες (Φυτολογία καί Ζωολογία, ἀνθρωπολογία, Φυσική καί Χημεία)".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 137/1977

Σήμερα, 20 'Οκτωβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα).

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. 'Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης , Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. 'Ιωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. "Εγκριση ἀδείας γιά ἐπέκταση ἔρευνας στό 'Ινστιτοῦτο ὑγείας τοῦ παιδιοῦ.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μέ τή Μαντώ στή λιακάδα" τοῦ Λάκη Κουρεζῆ.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: "Μπαρμπαμπᾶμπᾶς" καί "Τό ταξίδι τοῦ Μπαρμπαμπαμπᾶ" τοῦ ANNET TIZON καί TALUS TAILOR (μετάφραση Ζορμπαλᾶς).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. "Εγκριση ἀδείας γιά ἐπέκταση ἔρευνας στό 'Ινστιτοῦτο ὑγείας τοῦ παιδιοῦ.

Ο Εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ν. Πλουτίδης, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.4/59/116.991/13-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας, μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάζεται στὸ ΚΕΠΕ ἐπιστολὴ-αἴτηση (ἡμερομ. 1-10-77) τοῦ κ. Σπ. Δοξιάδη, Προέδρου τοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ. Μὲ τὴν ἐπιστολὴ ὁ κ. Δοξιάδης ζητᾶ ἔγκριση γιὰ ἐπέκταση τῆς ἔρευνας μὲ θέμα "Σχολικὴ Ἐπίδοση στοὺς μαθητὲς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν Α, ΣΤ' Ἀθηνῶν καὶ Δ' Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς γιὰ τοὺς μῆνες Ὀκτώβριο καὶ Νοέμβριο 1977. Τὰ σχολεῖα αὐτὰ δὲν εἶχαν περιληφθεῖ στὸ ἀρχικὸ δεῖγμα τῆς ἔρευνας γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῆς ὁποίας τὸ Τμῆμα Δ.Ε. γνωμοδότησε θετικὰ (ἀριθμ. Πράξεως 22/1977).

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητὴς παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

Ἡ συμμετοχὴ μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων τριῶν (3) ἀκόμη ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν διευρύνει σημαντικὰ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ δεῖγμα τῆς ἔρευνας, πρᾶγμα ποὺ δημιουργεῖ δυνατότητες καὶ προϋποθέσεις γιὰ εὐρύτερης γενικεύσεις τῶν συμπερασμάτων ποὺ θὰ προκύψουν ἀπ'αὐτή. Ταυτόχρονα ὅμως, εἶναι δυνατὸν νὰ προκληθοῦν δυσχέρειες μὲ τὴν "ἐνσωμάτωση" τοῦ συμπληρωματικοῦ δείγματος σ'ἐκεῖνο ποὺ ἀρχικὰ ἐπιλέχθηκε, μὲ ἐνδεχόμενο νὰ ἀπειληθεῖ ἡ ἐγκυρότητα καὶ ἀξιοπιστία τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἔρευνας. Τέτοιοι κίνδυνοι μποροῦν νὰ προκύψουν στὴν περίπτωση ποὺ δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ ἴδιες διαδικασίες, δὲν θὰ ὑπάρξουν οἱ ἴδιες προϋποθέσεις κατὰ τὴν ἐπιλογὴ τοῦ συμπληρωματικοῦ δείγματος καὶ δὲν θὰ ζητηθοῦν ἀπ'αὐτὸ τὰ ἴδια στοιχεῖα ποὺ ζητήθηκαν ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ δεῖγμα. Ἡ εὐρύτερη ἀντιπροσώπευση ὑποκειμένων στὴν ἔρευνα ἦταν δυνατὸ καὶ σκόπιμο νὰ εἶχε προβλεφθεῖ στὸ στάδιο τοῦ ἀρχικοῦ σχεδιασμοῦ τῶν διαδικασιῶν τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἔρευνας. Παρὰ τὶς ἐπιφυλάξεις αὐτές, ἐπειδὴ ἡ ἔρευνα βρίσκεται στὴν τελευταία φάση τῆς ἐξέλιξής της, ὁ κ. εἰσηγητὴς εἰσηγεῖται, τὸ Τμῆμα νὰ γνωματεύσει θετικὰ γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς ἔρευνας τοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ στὶ

δημοτικά σχολεία τῶν ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν Α΄ ΣΤ΄ τῶν Ἀθηνῶν καί Δ΄ τῆς Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς, μέ τήν προϋπόθεση τό συμπληρωματικό δεῖγμα νά ἐπιλεγεῖ καί "χρησιμοποιηθεῖ" μέ τηλεῖδιο τρόπο, ὅπως καί τό ἀρχικό.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἔγγραφο Φ. 309.4/59/116.301/13-10-77 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ, τήν ἐπιστολή - αἴτηση τοῦ κ. Σπ. Δοξιάδη, τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Βλοηγητοῦ καί τή διεξοδική συζήτηση τῶν μελῶν του

ὁμόφωνα ἀποφασίζει

Γνωμοδοτεῖ νά ἐπεκταθεῖ ἡ διεξαγωγή τῆς ἔρευνας ἀπό τό Ἰνστιτοῦτο ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ, πού ἐγκρίθηκε μέ τήν πράξη ἀριθμ. 22/1977 τοῦ Τμήματος, καί στά δημοτικά σχολεῖα τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν Α΄ καί ΣΤ΄ Ἀθηνῶν καί Δ΄ Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς, πού δέν περιλαμβάνονταν στό ἀρχικό δεῖγμα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μέ τή Μαντώ στή λιακάδα" τοῦ Λάκη Κουρεζῆ.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/41/126072/11-11-1976 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Βάλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΗΒ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Μέ τή Μαντώ στή λιακάδα" τοῦ κ. Λάκη Κουρεζῆ μαζί μέ τήν ἀπό 3-11-1976 αἴτηση τῆς κ. Διευθετούσης Δ. Μπακομιχάλη, ἐκδότριας τοῦ βιβλίου.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο ἔχει ἔκταση 46 σελίδες. Ἀπ'αὐτές οἱ 32 σελίδες εἶναι κείμενο καί οἱ 14 παιδικά σχέδια. Περιέχει 13 ἱστορίες πού ἀπευθύνονται σέ παιδιά μικρῆς ἡλικίας. Οἱ ἱστορίες ἔχουν συμβολικό χαρακτῆρα. Παρουσιάζουν θέματα ἀπό τή καθημερινή ζωή, τή ζωή τοῦ παιδιοῦ, τό περιβάλλον του καί τίς διανθρώπινες σχέσεις. Ὁ συμβολισμός τῶν ἱστοριῶν ἔχει σκοπό νά βοηθήσει τό παιδί νά συνειδητοποιήσει τίς σχέσεις πού ὑπάρχουν στό φυσικό καί κοινωνικό περιβάλλον του καί ἔτσι νά λύνει ἔμμεσα συγκεκριμένα προβλήματα συμπεριφορᾶς. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, δεδομένου μάλιστα ὅτι γλωσσικά ἔχουν διατυπωθεῖ μέ ἁπλό καί κατανοητό γιά τά παιδιά τρόπο καί ὅτι κινοῦν τό ἐνδιαφέρον τους, οἱ ἱστορίες εἶναι ὠφέλιμες γιά τά παιδιά. Ἐν τούτοις ἔχω νά κάμω τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

α. Ἡ θέση τοῦ συγγραφέα, ὅπως διατυπώνεται στό εἰσαγωγικό του σημείωμα, ὅτι τό παιδί "δέν εἶναι πιά δυνατό νά τό ἐνδιαφέρουν τά "παραμύθια", οἱ μῦθοι, ἡ προβληματική κι ἡ θεματολογία τοῦ καλοῦ καιροῦ", μποροῦν νά δημιουργήσουν τήν ἐντύπωση στόν ἀναγνώστη ὅτι τά παραμύθια, οἱ μῦθοι κλπ τοῦ παρελθόντος δέν ἔχουν καμιά ἀξία γιά τά παιδιά. Ἔρευνες ὅμως σέ ξένες χῶρες ἀπέδειξαν ὅτι τά παιδιά μεταφέρουν τό συμβολισμό καί αὐτῶν τῶν παλιῶν παραμυθιῶν καί μύθων στή σημερινή πραγματικότητα γιά τήν ἀντιμετώπιση πρακτικῶν προβλημάτων

τῆς ζωῆς τους.

β. Τό περιεχόμενο δυό ἱστοριῶν (ὁ "χαζομπούρμπουλος","Η Μαντώ θέλει νά βλέπει τό σκυλάκι της στήν "Ἔκθεση) ἔχουν πολιτικές προεκτάσεις, ὅπως "οἱ Ἕλληνες εἶναι στό γύψο" περί "ἀριστοκρατικῆς αἴτσας" εἶναι ἀμφίβολο ἄν μποροῦν νά εἶναι ὠφέλιμες γιά τόσο μικρά παιδιά.

γ. Ἡ γλῶσσα δέν εἶναι προσαρμοσμένη στή Νεοελληνική Γραμματική ὅπως αὐτή προσαρμόστηκε. Αὐτό θά μποροῦσε κανείς νά τό παραβλέψει. Ὑπάρχουν ὅμως σέ 32 σελίδες κειμένου πολλά ὀρθογραφικά λάθη. Σημειώνω τά σπουδαιότερα, μερικά ἀπ'τά ὁποῖα ἐπαναλαμβάνονται πολλές φορές, ξεραθήκαν, αὔριο, φωλιά, ἔπερνε, γρηά, μπᾶ, χελῶνα, περιποιῶταν, ὡς ἀντί ὥς, παληά, πετούσαν, ἀπαλή, πού ἀντί ποῦ, προχωροῦσαν, ὥσπου, πάμε, ὅτι ἀντί ὅ,τι, κρατιῶταν, κοῖτα, σρίγγα ἀντί σφήκα, τώρα, φάχνωντας, πεταλοῦδα, φᾶξε, ἐξαφνήσου, βρῆξω, ἐληές, ἅμα, χειμώνας ἄλλοῦ χειμῶνας, τό ἴδιο παππούς καί παπποῦς , νεηά, Ἑλληνικός ἀντί ἑλληνικός. Γίνεται ἀκόμη κατάχρηση τῶν κεφαλαίων.

Γιά τίς τρεῖς παραπάνω παρατηρήσεις ἔχω ἐπιφυλάξεις ἄν θά πρέπει τό βιβλίο νά χαρακτηρισθεῖ χρήσιμο χωρίς νά γίνει τοὐλάχιστο ὀρθογραφική διόρθωση.)

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 30971/41/126072/11-11-1976 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 3-11-76 τῆς κ. Αἰκατερίνης Δ. Μπακομιχάλη, ἐκδότριας τοῦ βιβλίου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Χριστιᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, δ) τή σχετική συζήτηση καί ε) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.136/1975

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Μέ τή Μαντώ στή λιακάδα" τοῦ κ. Λίκη Κομνηνοῦ θεωρεῖται χρήσιμο γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν νηπιαγωγείων καί τούς μαθητές τῶν τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ μέ τήν προϋπόθεση νά διορθωθοῦν τά ὀρθογραφικά

Γιά τό τρίτο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τό Τμῆμα θά συζητήσει σέ μιά ἀπό τίς ἐπόμενες συνεδρίες του.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 138/1977

Σήμερα, 21 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δημ. Ανδρεόπουλος, Νικ. Λουτζέδης, Βασ. Κονιδαρίδης, Κων/νος Παπάκος, Σύμβουλοι Β', οι κκ Άριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Καραγκουδέλης, Αντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, ο κ. Γεωργ. Λιουρής, οι κκ Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εξαρτητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδ. Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρία ο κ. Ν. Παπαζήσιος λόγω ασθενείας.

Θέμα ημερησίας διατάξεως

Προσδιορισμός μαθημάτων δημοτικού σχολείου (Φυσική Αγωγή-Ξένη γλώσσα).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια γίνεται διεξοδική συζήτηση για τον καθορισμό των τέτλων μαθημάτων του δημοτικού σχολείου.

1. Για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής το Τμήμα υιοθετεί τον τίτλο "Φυσική Αγωγή", που έχει καθιερωθεί σε νομικά κείμενα και καλύπτει ποικίλες σχετικές δραστηριότητες.
Ο κ. Κων/νος Παπάκος προτείνει να χρησιμοποιηθεί ο τίτλος "Γυμναστική".
2. Για το μάθημα της Ξένης γλώσσας ο κ. Άριστ. Βουγιούκας αναφέρεται στις σχετικές αποφάσεις της ίδιας εργασίας.
Ακολουθεί εκτεταμένη συζήτηση και διατυπώνονται διάφορες απόψεις.
Τέλος ο κ. Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, τονίζει τα εξής:

Η ξένη γλώσσα στό δημοτικό σχολείο

Σημείωμα: Πιπ.Πετρουλάκη

Δέν εἶναι δύσκολο νά δικαιολογήσωμε τήν εἰσαγωγή τῆς διδασκαλίας μιᾶς ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο. Ζοῦμε στήν ἐποχή τῆς πολεθνικῆς κοινωνίας. Οἱ ἄνθρωποι εὐκολα ταξιδεύουν ἀπό χώρα σέ χώρα γιά φυχαγωγίας γιά σπουδές, γιά ἐμπορικές ὑποθέσεις. Ἔτσι παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη γιά γνωση μιᾶς ἀπό τίς μεγάλες ξένες γλῶσσες. Ἄν τό πρᾶγμα αὐτό παρουσιάζεται ἐπιτακτικό γιά τούς λαούς ἐκείνους πού ἡ γλῶσσα τους μιλιέται καί ἀπό ἑκατομμύρια ξένους ζγιά μᾶς τούς Ἕλληνες, πού ἡ γλῶσσα μας εἶναι γνωστή σέ μιά ἐλάχιστη μειοφηφία τοῦ ἀνθρώπινου πληθυσμοῦ, ἡ ἀνάγκη εἶναι ἐπιτακτικώτερη.

Διατί ἡ ξένη γλῶσσα πρέπει ν' ἀρχίση νά διδάσκεται πολύ νωρίς.

Ἡ ξένη γλῶσσα μαθαίνεται εὐκολώτερα ὅταν ὁ μαθητής εἶναι σέ νεαρή ἡλικία. Ὅταν ἀπό πολύ νωρίς τό αὐτί καί ἡ φωνή τοῦ παιδιοῦ ἐκπαιδεύονται, ὥστε νά ἐξασφαλισθῆ ἡ σωστή προφορά καί θ' ἀποκτηθῆ ἕνα καλό ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ στήν κατοπινή ζωή. Στήν παιδική ἡλικία εἶναι περισσότερες οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἀνάπτυξη φωνητικῆς εὐκαμφίας καί γιά τήν ἀπ' εὐθείας μάθηση τῶν δομῶν τῆς δεύτερης γλώσσας. Τό μικρό παιδί μαθαίνει εὐκολώτερα νά σκέφτεται στήν ξένη γλῶσσα, ἀπ' ὅτι ὁ ἐνήλικας, πού ὅπως εἶναι γνωστό στήν ἀρχή μεταφράζει στήν ξένη γλῶσσα τίς ἔννοιες καί τίς σκέψεις του. Οἱ ἀνώτερες τάξεις τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί τό Πανεπιστήμιο εἶναι βέβαια χρόνος πού ἔχουν ἀναπτυχθῆ οἱ ἱκανότητες γιά μάθηση. Ὁ ἐνήλικας διεγείρει τήν ἰσχυρή θέληση νά ἐνεργοποιήση τίς διανοητικές του ἱκανότητες, γιά νά μάθη τήν ξένη γλῶσσα. Ἀλλά ἐκπαιδεύσεως γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς γλωσσικῆς δεξιότητας χρειάζεται χρόνος πολύς, πού συνήθως δέν ὑπάρχει. Ἂν ἔναγλοιπόν θέλη σάν ἐνήλικας νά μάθη τήν ξένη γλῶσσα νά τή μιλῆ μέ φυσικότητα καί εὐφράδεια, γιατί νά μή ἔχη ἀρχίσει τή σπουδή ἀπό πολύ νωρίς καί νά συνεχίζη ν' ἀναπτύση τίς ἱκανότητές του μέχρι ἐνηλικίωσή του;

Δυσκολότητες γιά τήν μάθηση τῆς ξένης γλώσσας ἀπό τούς μικρούς μαθητές.

Ἡ δυνατότητα καί ἡ ἀνάγκη τῆς διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο στηρίζεται σέ δυό ἀρχές, πού σήμερα εἶναι ἀποδεκτές ἀπό ὅλους τούς ψυχολογικούς καί παιδαγωγικούς κύκλους:

Μιά ἀρχή ἀναφέρεται στίς ἀπεριόριστες δυνατότητες τοῦ παιδιοῦ γιά μάθηση. Ἀρχίζομε δηλ. μέ τήν ὑπόθεση ὅτι ὅλα τά θέματα εἶναι δυνατό νά διδαχθοῦν ἀποτελεσματικά καί μέ τρόπο πνευματικά ἔντιμο σ' ὅλους τούς μαθητές καί σ' ὅλα τά στάδια τῆς σπουδῆς τους. Ὁ μαθητής πρέπει νά μπορῆ σέ ὁποιαδήποτε στάδια διάφορα μαθήματα ὅσο γρήγορα μπορεῖ. Ἡ πείρα τῶν τελευταίων χρόνων λέγει ὁ BLOOM δείχνει ὅτι τά σχολειά μας χάνουν πολύτιμο χρόνο ἀναβάλλοντας τή διδασκαλία διαφόρων θεμάτων.

Η ἄλλη ἀρχὴ σχετίζεται μέ τό λεγόμενο"σπειροειδές πρόγραμμα".Σύμφωνα μέ τήν ἄποψη αὐτή τό παιδί πρέπει νά εἰσαχθῆ ἀπό μικρό στίς ἰδέες καί στίς μορφές πού θά δημιουργήσουν τό μορφωμένο ἄνθρωπο"Σάν κριτήριο οηλ. γιά ὁποιοδήποτε θέμα πού διδάσκεται στό δημοτ.σχολεῖο θά μποροῦσαμε νά ρωτήσωμε τό ἄν ἄξιζε ἡ γνῶση αὐτή,ὅταν ἀναπτυχθῆ νά εἶναι κτῆμα τοῦ ἐνήλικα καί τό ἄν τελικά θά κάνη τό παιδί καλύτερο ἄνθρωπο."Αν ἀληθεύη ἡ πόθεση πώς ὅλα τά θέματα εἶναι δυνατό νά διδαχθοῦν στό παιδί μέ κάποιο ντιμο τρόπο πρέπει ἡ κατάρτιση τῶν προγραμμάτων νά γίνεται μέ βάση τά ροβλήματα,τίς ἀρχές καί τίς ἀξίες πού ἡ κοινωνία θεωρεῖ καίριο μέλημα ῶν μελῶν της"(J.BRUNER'Η διαδικασία τῆς παιδείας σελ.64).'Αφοῦ λοιπόν κοινωνία ἀπαιτῆ ἀπό τόν ἐνήλικα τή γνῶση τῆς ξένης γλώσσας,γιατί νά ἠν ἀρχίζη ἡ διδασκαλία τῆς γλώσσας αὐτῆς ὅσο τό δυνατό νωρίτερα,γιά νά πιτυγχάνεται σύμφωνα μέ τίς ἀρχές τοῦ σπειροειδοῦς προγράμματος"ἡ συνέεια τῆς ὕλης καί νά ἱκανοποιοῦνται οἱ ἀρχές τῆς ψυχολογίας τῆς μαθήσεως .'Η σημασία τῆς"συνεχείας" παρουσιάζεται περισσότερο στή σπουδή τῆς ένης γλώσσας.Μόλις τό παιδί ἀρχίση νά μαθαίνη τή γλῶσσα πρέπει νά συνείζη τή σπουδή της χωρίς διακοπή.

Γιά νά πῆ κανείς πώς ξέρει μιά ξένη γλῶσσα πρέπει νά εἶναι ἱκανός ά τήν καταλαβαίνη,νά τήν μιλῆ,νά τήν διαβάζη καί νά τήν γράφη.'Ο δάσκαος μπορεῖ ν'ἀναπτύξη τίς παραπάνω δεξιότητες σέ μεγαλύτερο ἤ σέ μικρότερο βαθμό,ἀνάλογα μέ τήν ἔμφαση πού δίνει σέ κάθε μιά ἀπ'αὐτές. τό δημοτικό σχολεῖο ὁ δάσκαλος,ἐπειδή ἔχει νά κάμη μέ ἀνώριμα παιδιά, ά περιορισθῆ μόνο στήν προφορική-ἀκουστική περιοχή.'Η ἀνάγνωση καί ἡ αφή θ'ἀρχίσουν ὅταν ἔχη πιά ἀναπτυχθῆ ἡ ἱκανότητα γιά συζήτηση.'Αφοῦ παιδί μαθαίνει τή μητρική του γλῶσσα πρίν νά μάθη νά γράφη καί νά ιαβάζη,γιατί νά μή θέλωμε νά γίνη κάτι παρόμοιο καί γιά τή ξένη γλῶσσα; παιδί μπορεῖ νωρίς νά μάθη νά μιλῆ τή ξένη γλῶσσα χωρίς τό χρῶμα ACCENT) τῆς μητρικῆς του γλώσσας.Αὐτό ὅμως δέν θά μπορῆ νά τό κάμη ἀρότερα,θά γίνη δέ τόσο δυσκολώτερο,ὅσο ὁ χρόνος περνᾶ.

Τό μικρό παιδί καί ἄν ἀκόμη δέν γνωρίζη τή δομή τῆς γλώσσας μέ τήν οία ἐπικοινωνεῖ μέ τούς ἄλλους,ὅμως γλήγορα χρησιμοποιεῖ σύνθετες μορές καί ἰδιωματισμούς μέ μεγάλο βαθμό ἀκρίβειας."Οταν θέλη νά ἐπικοινωνήση μέ κάποιον θά τό κάμη ὁπωσδήποτε."Αν πρός στιγμή ἀποτύχη θά ἐπιχειρήση καί πάλι,χρησιμοποιῶντας ἄλλο τρόπο.Συνήθως στό τέλος ἐπιτυγχάνει. τήν προσπάθειά του αὐτή καταλαβαίνει ἀργά ἤ γλήγορα πώς ἡ ἱκανότητα τῆς ικοινωνίας μέ τή βοήθεια τῆς ξένης γλώσσας τοῦ δίνει καινούριες συνές γιά αὐτοέκφραση.Καί μέ τά συναισθήματα αὐτά ἀποκτᾶ σέ ὑψηλό βαθμό τοπεποίθηση.

Τό παιδί τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἔχει ζωηρό ἐνδιαφέρο γιά τή ζωή πού βρίσκεται πέρα ἀπό τό περιβάλλο τοῦ σπιτιοῦ του. Εἶναι πρόθυμο νά μάθη γιά τούς λαούς καί ἰδιαίτερα γιά τά παιδιά τῶν ἄλλων χωρῶν. Τά τραγούδια, οἱ ἱστορίες, οἱ μῦθοι, οἱ χωρὶς χαρές, ἡ τέχνη τῶν ἄλλων χωρῶν τραβοῦν τά παιδιά. Ἄν καί ἡ ρωμαντική ἄποψη τῆς ζωῆς δέν δίνει πάντοτε τήν πραγματική εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν ξένων χωρῶν, ὅμως δέν πρέπει νά τραβᾶ πάντοτε τό παιδί. Ὅλες οἱ γλῶσσες εἶναι γεμᾶτες μέ λαογραφικά στοιχεῖα. Τό ὑλικό πού τραβᾶ τό παιδί καί τά σχετικά κείμενα εἶναι πολύ ἀγαπητά, πρᾶγμα πού δέν συμβαίνει μέ τόν ἀρχάριο σπουδαστή τῆς ξένης γλῶσσας τόν ἔφηβο τόν ἐνήλικα.

Ἀπό ποιά τάξη θ'ἀρχίζη ἡ διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας.

Οἱ πειραματικές ἐργασίες συνεχίζονται ἀκόμη γιά νά προσδιορίσουν τήν ἡλικία ἀπό τήν ὁποία θ'ἀρχίση ἡ διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας. Ἄν καί τό παιδί μπορεῖ ν'ἀρχίση νά μαθαίνη τή ξένη γλῶσσα σέ πάρα πολύ μικρή ἡλικία, πιστεύεται πώς ἡ πιό κατάλληλη ἡλικία εἶναι ἀπό 5-10 ἐτῶν. Ὁπωσδήποτε ἡ ἡλικία δέν εἶναι προϋπόθεση γιά ἐπιτυχία. Ἡ ἐπιτυχία θά ἐξαρτηθῆ πρό τή συνέχεια τῆς σπουδῆς καί ὄχι ἀπό τό σημεῖο πού ἄρχισε ἡ σπουδή. Τό καλύτερο βέβαια εἶναι νά ὑπάρχη πρόγραμμα διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας σ'ὅλες τίς τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἐπειδή ὅμως δέν ὑπάρχουν κατάλληλες ἀντικειμενικές συνθῆκες (διδάσκαλοι, ὑλικό κλπ) ἡ διδασκαλία θ'ἀρχίση ἀπό τίς μεσαῖες ἤ ἀνώτερες τάξεις. Ἄν ἡ διδασκαλία ἄρχίση ἐνωρίτερα ἀπό τῆς τρίτης τάξεως θά περιορίζεται σέ λίγες φράσεις χαιρετισμοῦ, τραγουδάκια, ποιηά οὐσιαστικά καί ἀρίθμηση μέχρι τό δέκα.

Τά ἐπιχειρήματα γιά τήν εἰσαγωγή τῆς ξένης γλώσσας ἀπό τήν τρίτη τάξη εἶναι τά παρακάτω:

α) Τό ἐνδιαφέρο τῶν παιδιῶν γιά καινούργιους ἤχους εἶναι ὑψηλό στήν ἡλικία τῶν 8-9 ἐτῶν.

β) Τά παιδιά τῶν 8-9 ἐτῶν ἔχουν μεγάλη ἱκανότητα στήν ἀπομίμηση τῶν ἤχων πού ἀκούουν.

γ) Στόν τρίτο ἤ τέταρτο σχολικό χρόνο τά παιδιά ἔχουν συνηθίσει πιά σέ σχολική ρουτίνα.

δ) Τό παιδί τῆς ἡλικίας τῶν 8-9 ἐτῶν καταλαβαίνει πιά τό νόημα τῆς τυπωμένης σελίδας σέ κείμενα τῆς μητρικῆς του γλώσσας.

ε) Ἀπό τήν ἡλικία τῶν 8-9 ἐτῶν τό παιδί ἀρχίζει νά μαθαίνη συστηματικότερα γιά πρόσωπα καί πράγματα τῶν ξένων χωρῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐρευνητικές ἐργασίες

Γιά τή διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο ζωηρά ἐνδιαφέρθηκε τό Πανεπιστήμιο τοῦ Σικάγου, γι' αὐτό πρίν τριάντα χρόνια ἄρχισε νά ἐρευνᾶ τό θέμα. Τά ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν εἶχαν σάν συνέπεια νά εἰσαχθῆ ἡ διδασκαλία μιᾶς ξένης γλώσσας (Γαλλικῶν) συγχρόνως στήν τρίτη καί τήν τετάρτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Οἱ λόγοι πού ὡδήγησαν στήν ἀπόφαση αὐτή, ἦταν οἱ παρακάτω:

α) Τά φωνητικά ὄργανα καί οἱ φωνητικές συνήθειες τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶναι περισσότερο εὔκαμπτα ἀπ' ὅτι εἶναι τῶν ἐφήβων καί τῶν ἐνηλίκων.

β) Ἡ πρώϊμη ἔναρξη τῆς διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας καί ἡ μακρά ἐπαφή μαζί της εἶναι στοιχεῖα πολύ ἐπιβοηθητικά γιά τήν ἐκμάθησή της.

γ) Ἡ στοιχειώδης ἀντιμετώπιση τῆς ξένης γλώσσας ἔστω καί μέ τόν τύπο τόν ἀκουστικό-προφορικό, ἀναγνωρίζεται σάν προϋπόθεση γιά τήν κατοπινή σπουδή τῆς ξένης γλώσσας σέ προχωρημένο βαθμό.

Τό πρόγραμμα ἄρχισε νά ἐφαρμόζεται, ὅπως ἀναφέραμε, συγχρόνως καί στήν τρίτη καί στήν τετάρτη τάξη. Στόν πρῶτο χρόνο χρησιμοποιήθηκε ἡ ὁμιλία καί ἐπιδιώχθηκε ἡ κατανόηση τῶν λεγομένων. Στό τέλος τοῦ χρόνου ἄρχισαν τά παιδιά νά διδάσκωνται γραφή καί ἀνάγνωση. Χρησιμοποιήθηκαν εἰδικά βιβλία (εἰκονογραφημένα) καί ἡ μουσική. Ὅταν τέλειωσε ὁ δεύτερος χρόνος ἡ ἐργασία ἀξιολογήθηκε καί διαπιστώθηκαν τά παρακάτω:

α) Δέν σημειώθηκε διαφορά στήν ἐπίδοση τῶν παιδιῶν τῆς τρίτης καί τῆς τετάρτης τάξεως.

β) Ἡ προφορική γλῶσσα ὡδήγησε εὔκολα στό τέλος τοῦ 2ου ἔτους, στήν ἀνάγνωση.

γ) Ἡ κατανόηση ἦταν σέ φηλή βαθμίδα

δ) Ἡ προφορά ἦταν πολύ καλή. Τό ἐπίτευγμα αὐτό θεωρήθηκε τό καλύτερο τοῦ ὅλου προγράμματος.

Ἀπό τά ἀποτελέσματα αὐτά ὑπολογίσθηκε πώς τά 2 χρόνια σπουδῆς τῆς ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο ἦταν ἰσοδύναμα μέ ἕνα χρόνο σπουδῆς στό κολλέγιο, χωρίς ὅμως νά προσδιορίζεται μέ ἀκρίβεια ὁ χρόνος πού θά διατεθῆ γιά κάθε βαθμίδα τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τό κυριώτερο πλεονέκτημα πού διαπιστώθηκε ἀπό τήν ἔρευνα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σικάγου ἦταν ἡ ὀρθή προφορά. Προβάλλεται λοιπόν τό ἐρώτημα: Ἀξίζει τόν κόπο καί τόν χρόνο ἡ ὀρθή προφορά;

Τί πρέπει νά γίνη στήν Ἑλλάδα

Ὕστερα ἀπ' ὅλα εἴπαμε παραπάνω πρέπει νά καταλήξωμε σέ κάποια γνώμη για τό τί πρέπει νά γίνη στή Χώρα μας. Στίς ξένες χῶρες ἀντιμετωπίζουν τό θέμα σέ σχέση πάντα μέ τά δικά τους μέσα καί τίς δικιές τους συνθῆκες. Στήν Ἀμερική ὅλο καί περισσότερα παιδιά ἀρχίζουν νά διδάσκωνται ξένες γλῶσσες στό δημοτικό σχολεῖο. Στά προγράμματα τῶν Ρωσσικῶν δημο-

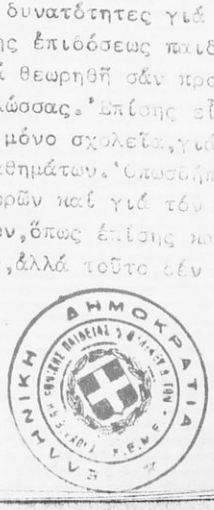
σχολείων περιλαμβάνεται ἡ διδασκαλία τῶν Ἀγγλικῆς γλώσσας, ἀπό τίς πρῶτες τάξεις καί συνεχίζεται σ' ὅλο τό Γυμνάσιο.
Οἱ συνθῆκες στή χώρα μας δέν εἶναι καί τόσο εὐνοϊκές γιά νά λάβωμε γενικά μέτρα. Ἡ διασπορά τῶν μαθητῶν σέ μικρά μονοθέσια σχολεῖα ἤ ἡ συσσώρευση σέ πληθωρικές τάξεις, ἡ ἔλλειψη διδακτηρίων, ἀλλά κυρίως ἡ ἔλλειψη δασκάλων τῶν ξένων γλωσσῶν, ὅπως ἐπίσης ἡ ὑπερφόρτωση τῶν σχολικῶν μας προγραμμάτων, εἶναι μερικά ἀπό τά ἐμπόδια πού δέν μᾶς ἀφήνουν νά ἐνεργήσωμε ἐλεύθερα.-

Ἀφοῦ ὅμως τά ψυχολογικά δεδομένα, ἡ σημερινή πραγματικότητα, οἱ κοινωνικές ἀνάγκες καί τά ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν ἐπιβάλλουν τήν εἰσαγωγή μιᾶς τουλάχιστο ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο, ἔχομε ὑποχρέωση νά ὑποβοηθήσωμε τά παιδιά μας ν' ἀντεπεξέλθουν στίς ἀπαιτήσεις των ὡς πολιτῶν τῆς δυναμικῆς κοινωνίας τοῦ 21ου αἰῶνος. Ἡ γνώση τῆς ξένης γλώσσας θά εἶναι τό ἀπαραίτητο ἐφόδιο γιά τόν πολίτη τοῦ μέλλοντος. Γιατί νά δλιγωρήσωμε;

Μπροστά στίς δυσκολίες εἶναι ἀνάγκη νά προχωρήσωμε μέ σύνεση. Στήν ἀρχή δέν πρέπει ν' ἀποκλείσωμε τή διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας τουλάχιστο ἀπό τίς μεσαῖες τάξεις τοῦ δημοτ. σχολείου, ἀλλ' αὐτό θά γίνη σταδιακά καί μόνο γιά τά σχολεῖα ἐκεῖνα, πού θά ὑπάρχη ἡ δυνατότητα τόσο ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, ὅσο καί ἀπό τήν ἄποψη μέσων διδασκαλίας καί διδασκάλου. Προτιμώτερο θά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ δάσκαλος τῆς τάξεως νά ἔχη καί τήν δυνατότητα νά διδάξη τή ξένη γλῶσσα. Ἄν αὐτό ὅμως δέν εἶναι δυνατό νά διατεθῆ ἕνα δάσκαλος γιά ἕνα σχολεῖο ἤ γιά ὁμάδα σχολείων. Ὁ δάσκαλος αὐτός πρέπει νά ἐκπαιδευθῆ κατάλληλα, γιά νά μπορέση ν' ἀντιμετωπίση τήν ἰδιομορφία τοῦ μαθήματος στά πολύ μικρά παιδιά.-

Ὑπάρχει καί ἡ λύση νά εἶναι τό μάθημα προαιρετικό καί νά διδάσκεται μόνο στά παιδιά πού θά ἔχουν ἐνδιαφέρο καί δυνατότητες γιά τό μάθημα. Ν' ἀποκλεισθοῦν δηλαδή τῆμισέσης καί κατ' ἐτερης ἐπιδόσεως παιδιά. Αὐτό βέβαια δέν εἶναι δημοκρατικό, ἀλλά μπορεῖ νά θεωρηθῆ σάν προβαθμίδα γιά τή γενίκευση τῆς διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας. Ἐπίσης εἶναι δυνατό νά περιορισθῆ ἡ διδασκαλία στά πολυθέσια μόνο σχολεῖα, γιά νά μή προκύψη θέμα χρόνου καί παραμερισμοῦ ἄλλων μαθημάτων. Ὁπωσδήποτε παραμένει πάντοτε τό πρόβλημα γιά τήν ἐξεύρεση ὡρῶν καί γιά τόν περιορισμό τοῦ χρόνου τῆς διδασκαλίας ἄλλων μαθημάτων, ὅπως ἐπίσης καί τό πρόβλημα τό σχετικό μέ τή μέθοδο τῆς διδασκαλίας, ἀλλά τοῦτο δέν εἶναι θέμα γιά τήν τωρινή μας συζήτηση.

23.6.1976

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται

1. Διαπιστώνει τήν ἀνάγκη τῆς διδασκαλίας τῆς Ξένης γλώσσας, ἰδιαίτερα στίς δύο ἀνώτερες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.
2. Θεωρεῖ ὅμως ἀνέφικτη τήν κάλυψή της τουλάχιστον ἀπό τό πρόγραμμα αὐτό, διότι δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ὁλοποίησή του (ἔλλειψη χρόνου, καταλλήλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ, ἐνῶ ἡ μερική διδασκαλία τῆς Ξένης γλώσσας σέ σχολεῖα κυρίως πόλεων, ὅπου θά μποροῦσαν νά ἐξασφαλιστοῦν οἱ προϋποθέσεις αὐτές, θά ἀποτελοῦσε ἔνωση μεταχείρηση).

Ἀντίθετα μέ τή θέση αὐτή οἱ κκ Γεώργ. Παραγκουδάκης, Νικ. Πετσουλάκης καί Δίων. Κελλᾶς προτείνουν νά συνταχθεῖ πρόγραμμα καί νά ἐφαρμοσθεῖ σταδιακά μέ πρωτοβουλία τῆς διοικήσεως, ἐφόσον ἐξασφαλιστοῦν οἱ προϋποθέσεις (ὧρες διδασκαλίας, διδακτικό προσωπικό κτλ).

Ὕστερα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Ἀναστ. Ἀγαπηδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 139/1977

Σήμερα, 24 Ὀκτωβρίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωινή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2 - Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντων. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεώργ. Φλουρῆς, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Προσδιορισμός μαθημάτων δημοτικοῦ σχολείου (Πολιτιστικές δραστηριότητες).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται ἐντενέστατη συζήτηση γιά τή σκοπιμότητα ἤ μή τῆς καθιερώσεως τοῦ μαθήματος τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων καί διαπιστώνεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξασφαλίσεως στό πρόγραμμα χρόνου γιά ἀνάλογες δραστηριότητες, πού ἀσφαλῶς θά συνδέονται μέ τήν ὑπόλοιπη παιδαγωγική καί διδακτική ἐργασία, μέ εἰδοποιό διαφορά τήν ἰδιαίτερη ἔμφαση στό πολιτιστικό στοιχεῖο.

./.

Γιά τό τίτλο πού θά καλύπτει τίς σχετικές δραστηριότητες ὑπῆρξε διαφωνία καί τελικά προτάθηκαν δύο τίτλοι:

α) Ἐλεύθερες δραστηριότητες
β) Πολιτιστικές δραστηριότητες

Τό Τμῆμα ἐπιφυλλάσσεται νά ἀποφασίσει γιά τόν τίτλο τοῦ μαθήματος αὐτοῦ σέ ἐπόμενη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 140/1977

Σήμερα, 25 Όκτωβρίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κκ Ἰάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Εἶμαι ἀθῶος" τοῦ κ. Χαράλαμπου Ἀφαβῆ.

ΘΕΜΑ 2ο. Διατύπωση ἀπόψεων πάνω στήν ὑπ'ἀριθμ. ΕΔΕ 1663/28-9-1977 ἀναφορά τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ΔΕ Περιφερείας Γιαννιτσῶν.

ΘΕΜΑ 3ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τούς πίνακες : 1)"Νέος χάρτης Γραμματικῆς" καί 2)"Νέος πρακτικός χάρτης Ἀριθμητικῆς" τοῦ κ. Ἰωάν. Παπαϊωάννου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Εἶμαι ἄθῶος" τοῦ κ. Χαρίλαμπου Ἀραβῆ.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Οεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τήν ἐπιστολή μέ ἡμερομηνία29-9-1977 τοῦ κ. Χαρίλαμπου Ἀραβῆ πρός τόν κ. Ὑπουργόν Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, μέ τήν ὁποία ζητᾶ ἔγκριση τοῦ βιβλίου του "Εἶμαι ἄθῶος" γιά τούς μαθητές τῶν μεγάλων τάξεων τῶν δημοτικῶν σχολείων καί ὅλων τῶν τάξεων τοῦ γυμνασίου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βαρδάκης εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

«Πρόκειται γιά μιά μυθιστορηματική αὐτοβιογραφία 38 σελίδων. Τά τυπογραφικά στοιχεῖα πού χρησιμοποιεῖ εἶναι μικρά καί κουράζουν τόν ἀναγνώστη.

Ὁ λόγος δέν εἶναι ὑποδειγματικός· σέ ὁρισμένα σημεῖα ἡ φράση του εἶναι ἁπλοϊκή, κοινότυπη, ἀσαφής. π.χ.(1) νά μυριστῶ τά μυρωμένα λουλούδια. (2)...ἕνας κίνδυνος, ἕνας θόρυβος μοῦ ἄλλαξε τό δρόμο. Ἔτσι δέν τήν ἔπαθα ἕνα βράδυ (σελ. 25), (3)... τά ἄστρα σέ μιλιούνια ἔφεγγαν στήν ἀφέγγαρη νύχτα. Ἀστροφεγγιά (σ.25). (4)Μιλώντας (σ.14) γιά ἕνα μικρό πουλάκι λέει:"προτίμησα ὅμως νά τό φάω γιά νά χορτάσω κρέας".

Ἐκτρέπεται συχνά σέ λυρισμούς πού θυμίζουν ἐκθεσούλα.π.χ. Ἦταν μιά δυνατή βροντή, πού ἀκολούθησε ἀπό πολλές ἄλλες. Ἀστραπές ἔσχιζαν τόν οὐρανό, σέ λογῆς λογῆς σχήματα καί βροντές.μέ ἀνεβοκατεβάσματα διάφορα ξεκούφαιναν τά αὐτιά μου. Ἡ βροχούλα φιλήφιλή σιγοψιθύριζε στή γλόη καί τήν ἔλουζε σέ ἕνα συνεχές δροσιστικό ρίντισμα. Μοῦ ἔκανε καλό θέαμα ὅλο τοῦτο τό πράμα καί μοῦ ἄρεσε ὅλο ἐκεῖνο τό χουρχουλητό τῆς βροχῆς....(σ.10).

Ἡ διατύπωση δέν εἶναι πάντα προσεγμένη.π.χ. (1)"Ἄφησα τό καλάθι σχεδόν ὅπως ἦταν, γιά νά μή προδώσω τήν παρουσία μου καί ὕστερα

βάλθηκαν ταυτοποιώντας τόν ἑαυτό μου(σελ. 14). (2)...σφύριξαν τά γρέγνα του πού τρύπωναν στήν ἄσφαλτο (σ.12).

Ἡ ὑπόθεση τοῦ βιβλίου δέν εἶναι ἀληθοφανής καί δέν πείθει τόν ἀναγνώστη γιά τά περιστατικά. Τά γεγονότα παρουσιάζουν ἀσάφεια καί ὄχι καλή σύνδεση, ὥστε νά μᾶς πείθουν γιά τήν ἐξέλιξη πού πέρνει ἡ ἱστορία. Ὡς τέλος τοῦ βιβλίου εἶναι ἀσύνδετο μέ τήν ὅλη ἐξιστόρηση.

Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου, ἄν καί θά μποροῦσε νά σταθεῖ, δέν τονίζεται μέ τό περιεχόμενό του. Πουθενά στήν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας δέν παρουσιάζεται ὁ ἥρωας νά ὑπερασπίζεται τήν ἀθωότητά του.

Ἡ γλωσσική ἀνομοιομορφία,πού παρατηρεῖται σέ ὁρισμένα σημεῖα, ἴσως δικαιολογεῖται ὡς κυπριακός ἰδιωματισμός.Π.χ.(1)τρέχαμε ὁ ἕνας τόν ἄλλο, οὐρλιάζαμε σάν τά σκυλιά, γρυλλίζαμε σάν γρυλλίζουν οἱ γοῦλλοι...(σ.6) (2)....ἔπεφτα σέ παγίδες πού ἡ φύση μοῦ παρέβαλλε στό πέρασμα (σ.19).

Τά σκίτσα τοῦ βιβλίου εἶναι ἱκανοποιητικά καί δένονται μέ τή διήγηση.

Ἄν ὁ συγγραφέας δουλέψει τό λόγο καί τό μῦθο,ἴσως μπορέσει νά παρουσιάσει μιά παιδική ἱστορία μέ ἐνδιαφέρον.

Πολύ περισσότερο ὅμως ἀπό τό ὕφος καί τό μῦθο ἐντυπώνεται ἡ ψυχογραφική διάσταση τῶν παιδιῶν καί ἰδιαίτερα τοῦ μικροῦ ἥρωα. Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἀνατομεῖται καί περιγράφεται ἡ προσωπικότητα τοῦ πρωταγωνιστῆ εἶναι ἀξιέπαινη. Ὁ μικρός "δραπέτης"-ἥρωας, πού μέ τήν παιδική του φαντασία δραματοποιεῖ τή σχεδόν ἀσήμαντη "ἐταιρία" του, κυριαρχεῖται ἀπό ἀδικαιολόγητη ἔνοχή καί φόβο καί ἐπανέρχεται σέ στάδιο πρωτογενισμοῦ γιά τήν ἐπιβίωσή του. Κυτό μπορεῖ νά ἀποτελέσει περίπτωση ψυχολογικῆς, παιδαγωγικῆς καί κοινωνιολογικῆς μελέτης. Ἡ μητρική καί πατρική ἀποστέ-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ρηση (PAVENDAL DESTIVATION), ή καπομεταχείρησή του από τους άλλους, ιδιαίτερα μετά τή σύλληψή του, σίγουρα άναπτύσσουν άμυντικούς μηχανισμούς τέτοιους, πού δδηγοῦν σέ άντικοινωνική συμπεριφορά. "Ισως ὑπάρχουν περισσότεροι άπό ὅσους ὑποψιαζόμαστε μικροί "δραπέτες" άνάμεσά μας, πού σίγουρα δέν ἔχουν καμμιά εὐθύνη γιά τίς πράξεις τους καί γι'αὐτό πού εἶναι. Τήν εὐθύνη τήν ἔχουμε ὅλοι μας. Άλλά οἱ προβληματισμοί καί οἱ διαπιστώσεις δέν μᾶς άπαλλάσσουν άπό τήν εὐθύνη. Άπαιτεῖται μεγαλύτερη προσπάθεια άπό μέρους μας γιά τή βελτίωση".

Τό Ὑπ.Παι., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τήν ἐπιστολή μέ ἡμερομηνία 23-9-1977 τοῦ κ. Καράλαμπου Άραβῆ πρός τόν κ. Ὑπουργόν Ἐθνικῆς Παιδείας, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βερβάκη, Συμβούλου Β', καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Περισσότερο άπό τό λογοτεχνικό ὕφος καί τό μῦθο, ὁρισμένες ἀτέλειες, ἐκτιμᾶται ἡ ψυχογραφική διάσταση τοῦ ἔργου "Εἶμαι ἄθῶος" τοῦ κ. Καράλαμπου Άραβῆ. Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο γίνεται ἡ άνατομία καί ἡ περιγραφή τῆς προσωπικότητας τοῦ πρωταγωνιστῆ εἶναι ἀξιέπαινος.

Ὁ μικρός "δραπέτης" ἥρωας, πού μέ τή φαντασία του δραματοποιεῖ τή σχεδόν ἀνύπαρκτη "άταξία" του, κυριαρχεῖται άπό ἀδικαιολόγητη ἀνοχή καί φόβο καί ἐπανέρχεται σέ στάδιο πρωτογονισμοῦ γιά τήν ἐπιβίωσή του. Αὐτό μπορεῖ νά ἀποτελέσει περίπτωση ψυχολογικῆς, παιδαγωγικῆς καί κοινωνιολογικῆς μελέτης. Ἡ μητρική καί πατρική άποστέρηση καί ἡ καπομεταχείρησή του άπό τούς ἄλλους σίγουρα άναπτύσσουν άμυντικούς μηχανισμούς, πού ὁδηγοῦν σέ άντικοινωνική συμπεριφορά.

"Ισως ὑπάρχουν περισσότεροι, άπό ὅ,τι ὑποψιαζόμαστε, μικροί "δραπέτες" άνάμεσά μας, πού ἀσφαλῶς δέν ἔχουν καμμιά εὐθύνη γιά τίς πράξεις τους καί "εἶναι ἀθῶοι" γι'αὐτό πού εἶναι.

Οἱ διαπιστώσεις καί οἱ προβληματισμοί τοῦ βιβλίου ἀφοροῦν κυρίως τούς μεγάλους καί ἀσφαλῶς δέν τούς ἀπαλλάσσουν άπό τήν εὐθύνη πού εἶναι δική τους. Στήν κατεύθυνση αὐτή ἡ προσφορά τοῦ βιβλίου εἶναι ἀξιοπρόσεκτη. Δέν θεωρεῖται ὅμως χρήσιμο τό βιβλίο αὐτό γιά τούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

ΘΕΜΑ 2ο. Διατύπωση απόψεων πάνω στην υπ'άριθμ. ΕΔΕ 1663/28-9-1977 αναφορά του 'Επιθεωρητού Δ.Ε. Περιφερείας Γιαννιτσών.

'Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης θέτει υπόψη των μελών τό έγγραφο άριθμ. Φ.309.4/15/112139/13-10-1977 του κ. 'Υφυπουργού 'Εθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων, μέ τό οποίο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ή αναφορά άριθμ.ΕΔΕ 1663/28-9-1977 του 'Επιθεωρητού Δ.Ε. Γιαννιτσών κ. Δημ. Μπάκα, γιά διατύπωση απόψεων πάνω στίς παρατηρήσεις πού κάνει ό ίδιος γιά τό αναμορφωμένο πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου.

'Ο κ. Βαρδάκης παρατηρεί ότι ή κριτική πού άσκεί γιά δεύτερη φορά ό κ. Μπάκας είναι άθεμελίωτη καί όχι άπροκατάληπτη.

Στή συνέχεια μέ συγκεκριμένα στοιχεία άπό τό αναμορφωμένο πρόγραμμα αναιρεί τούς ισχυρισμούς του έπικριτή όπως π.χ.α)ότι ή έφαρμογή του προγράμματος είναι "δοκιμαστική", β) ότι ή αναμόρφωση έξαντλείται "μόνο σέ όρισμένες βιαστικές συμπληρώσεις στήν ύλη", γ) ότι τό αναμορφωμένο πρόγραμμα "έλάχιστα ή διόλου διαφέρει άπό τά προηγούμενα" καί δ) ότι τό πρόγραμμα "έχει όλοφάνερα σημάδια προχειρότητας".

Τό Τμήμα, άφού έλαβε υπόψη: α) τό έγγραφο άριθμ. Φ.309.4/15/112139/13-10-1977 του 'Υφυπουργού 'Εθν. Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννοπούλου, β) τήν αναφορά άριθμ. ΕΔΕ 1663/28-9-1977 του κ. Δημ. Μπάκα, 'Επιθεωρητού ΔΕ Περιφερείας Γιαννιτσών, γ) Τήν είσήγηση του κ. Θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β', καί δ) τή σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαίνεται

Διατυπώνει τήν έξής άπάντηση πρός τόν κ. 'Επιθεωρητή Γιαννιτσών:

Τό Πρόγραμμα πού έπικρίνει ό 'Επιθεωρητής Δ.Ε. Γιαννιτσών κ. Δημ. Μπάκας είναι αναμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος του δημοτικού σχολείου του 1969. 'Η έφαρμογή του στά σχολεία, ούτε μόνιμη είναι ούτε "δοκιμαστική", όπως ισχυρίζεται ό έπικριτής. Είναι προσωρινή καί καλύπτει τό κενό πού δημιουργείται μέχρι τή

σύνταξη νέου αναλυτικού προγράμματος.

Η αναμόρφωση αυτή δεν εξαντλείται "μόνο σε ορισμένες βιαστικές συμπληρώσεις στην ύλη", όπως εσφαλμένα διατυπώνει ο επικριτής. Αντίθετα είναι ουσιαστικότερη και σε ορισμένες περιπτώσεις ριζική. Αναφέρομε ενδεικτικά: α) τη διατύπωση νέων σκοπών και ειδικών επιδιώξεων της διδασκαλίας κάθε μαθήματος και την πλήρη εναρμόνισή τους στις επιταγές του άρθρου 16 του Συντάγματος και του άρθρου 11 του βασικού για τη γενική εκπαίδευση Ν.309/76.

Είναι το στοιχείο που καθορίζει τη φιλοσοφία και τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την οργάνωση της διδακτέας ύλης με αποτέλεσμα να πάρουν όχι μόνο οι επί μέρους ενότητες αλλά και κάθε μάθημα νέες διαστάσεις. β)τη σύνταξη μεθοδικών οδηγιών που περιέχονται για πρώτη φορά σε ελληνικό πρόγραμμα σε τόση έκταση και βάθος με σκοπό να βοηθήσουν το δάσκαλο να οργανώσει τη διδασκαλία του κατά τρόπο ψυχολογικά ορθό και παιδαγωγικά σκόπιμο, γ) τη ριζική αλλαγή του μαθήματος της αγωγής του Πολίτη που ή διδασκαλία του επεκτείνεται και στην Δ' τάξη, ενώ από τυπικό και περιγραφικό μάθημα γίνεται τώρα παιδαγωγικό δρώμενο που σκοπεύθυνει την οργάνωση της σχολικής ζωής και εργασίας με σκοπό την ορθή δημοκρατική διαπαιδαγώγηση του μαθητού, δ) την αναδιάρθρωση της ύλης πολλών μαθημάτων (π.χ. Γεωγραφίας Αριθμητική, Γραμματική κλπ) με σκοπό να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις της επιστήμης και της ζωής.

./.

Τά στοιχεῖα αὐτά διαφοροποιοῦν κυρίως τό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα ἀπό τά προηγούμενα καί ἔτσι ὁ ἰσχυρισμός τοῦ ἐπικριτῆ, ὅτι "ἐλίχιστα ἤ ὁιόλου" διαφέρει ἀπό ἐκεῖνα, εἶναι ἀβάσιμος.

Τό παράδειγμα, πού ἀναφέρει γιά νά δικαιολογήσει τόν ἰσχυρισμό του ὅτι τό πρόγραμμα "ἔχει ὁλοφάνερτ σημάδια προχειρότητας" στηρίζεται σέ ἐξεζητημένη γλωσσική ἑρμηνεία καί προδίδει τήν ὄχι καί τόσο ἀποκαλύπτη κριτική του διάθεση.

Εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ ἀναμόρφωση αὐτή ὅσο ριζική καί ἄν εἶναι δέν εἶναι ἐυκαιρό νά καλύψει σέ ὅλη τήν ἔκταση καί τό βάθος τό πνεῦμα καί τό περιεχόμενο τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀλλαγῆς στό χῶρο τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Αὐτό εἶναι ἔργο τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ δημοτικοῦ σχολείου πού ἐπεξεργάζεται τώρα τό ΚΕΜΕ. Οἱ φόβοι λοιπόν τοῦ ἐπιθεωρητῆ "μά μείνει ἡ ἐπαγγελία περί ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων γράμμα κενό", ἐάν εἶναι πραγματικοί, ὀφείλονται σέ ἐσφαλμένη ἐκτίμηση τῶν ἀντικειμενικῶν δεδομένων καί σέ παρανόηση πού δέν δικαιολογεῖται σέ ἕνα στέλεχος τῆς ἐκπαιδεύσεως πού ὑποτίθεται ὅτι πρέπει νά ἐνημερώνει σωστά τούς ἐκπαιδευτικούς τῆς δικαιοδοσίας του πάνω σέ ἕνα τόσο σημαντικό, γιά τό διδακτικό τους ἔργο, θέμα.

ΘΕΜΑ 3ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος, κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν

1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/18-10-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Γεωργ. Φάλλη πού ἀναφέρεται στά διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. 2) Τή διαπίστωση ὅτι, σύμφωνα μέ τίς προθεσμίες πού ἔχουν καθορισθεῖ μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 127/6-10-77 ἀπόφαση τοῦ Τμήματος γιά προκήρυξη συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων Δημοτικοῦ Σχολείου, δέν εἶναι δυνατό νά ἐφοδιαστοῦν μ' αὐτά οἱ μαθητές κατά τό σχολικό ἔτος 1978-79, 3) Τή διαβεβαίωση τοῦ Προέδρου τοῦ ΟΕΔΒ κ. Προβατᾶ ὅτι μετά τή φιλική ὀρθογραφική προσαρμογή, πού ἔγινε κατά τό παρελθόν ἔτος, τά κυκλοφοροῦντα εἴδη βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἔχουν ἀνάγκη μόνο συμπληρωματικῆς θεωρήσεως γιά τή διαπίστωση τυχόν τυπογραφικῶν λαθῶν κ.λ.π., τήν ὁποία ἀναλαμβάνει νά πραγματοποιήσει τό εἰδικό συνεργεῖο τῶν εἰδικευμένων διορθωτῶν τοῦ ΟΕΔΒ.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση

Ἀποφασίζει

Α. Προτείνει νά τυπωθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ ὡς ἔχουν τά ἀκόλουθα διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου γιά νά κυκλοφορήσουν τό ἔτος 1978-1979, μέ τόν ὅρο ὁ ΟΕΔΒ νά ἐπιμεληθεῖ τόν ἔλεγχο τυχόν ὀρθογραφικῶν καί τυπογραφικῶν λαθῶν:

1. Ἀνθολόγιο Α΄ Β΄ – Συντακτική ἐπιτροπή μέ τή προεδρία τοῦ κ. Στασινοπούλου.
2. Ἀνθολόγιο Γ΄ Δ΄ – " " " " προεδρία τοῦ κ. Κτιστινοπούλου
3. Ἀνθολόγιο Ε΄ ΣΤ΄ – " " " " προεδρία τοῦ κ. Στ. Σινόπουλου.
4. Ἀναγνωστικό Δ΄ τάξεως Δημοτικοῦ σχολείου – Μέγα κτλ.
5. Ἀναγνωστικό Γ΄ τάξεως δημοτικοῦ σχολείου – Καλαματιανοῦ κτλ.
6. Ἀναγνωστικό ΣΤ΄ τάξεως δημοτικοῦ σχολείου – Φωτιάδη κτλ.
7. Εὐαγγελικές Ἱστορίες – Τ. Πεκλάρη, ΣΤ΄ τάξεως Δημοτικοῦ
8. Παλαιά Διαθήκη Γ΄-Δ. Πετρούνια

(Με τήν προϋπόθεση τό Τμῆμα νά συντάξει σχετικές ὁδηγίες γιά τό διδάσκαλο μέ σκοπό τήν ἐναρμόνιση τῆς ὕλης τῶν βιβλίων μέ τό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα).

9. Ἐκκλησιαστική Ἱστορία Β΄ Λυκείου (Μέ τήν προϋπόθεση τό Τμῆμα νά συντάξει σχετικές ὁδηγίες γιά τό διδάσκαλο μέ σκοπό τήν ἐναρμόνιση τῆς ὕλης τῶν βιβλίων μέ τό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα).

Β. Νά τυπωθοῦν ὅς ἔχουν τά ἀκόλουθα βιβλία μέ τίς ἑξῆς γιά τό παιδέναι παρατηρήσεις:

1. Καινή Διαθήκη Δ΄ τάξεως – Κυριακοπούλου (Μέ τήν προϋπόθεση τό Τμῆμα νά συντάξει σχετικές ὁδηγίες γιά τό διδάσκαλο μέ σκοπό τήν ἐναρμόνιση τῆς ὕλης τῶν βιβλίων μέ τό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα).

α. Νά ἀπαλειφθεῖ στό τέλος τοῦ βιβλίου τό κεφάλαιο "Ἡ Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης" (σελ. 138-141).

β. Νά μεγεθυνθεῖ ὁ χάρτης τῆς σελιδ. 142 σέ διπλάσιο.

γ. Νά διορθωθεῖ ὀμοιόμορφα τό ὄνομα "Γεθσημανή" (σελ. 104, 141).

2. Κατήχηση – Λειτουργική, ΣΤ΄ τάξεως – Μουντέ
(Μέ τήν προϋπόθεση τό Τμῆμα νά συντάξει σχετικές ὁδηγίες γιά τό διδάσκαλο μέ σκοπό τήν ἐναρμόνιση τῆς ὕλης τῶν βιβλίων μέ τό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα).

α. Στή σελίδα 40 ὁ τίτλος "Τό τραγούδι τῆς ἀγάπης" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τόν τίτλο "Ὁ ὕμνος τῆς ἀγάπης".

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τούς πίνακες 1."Νέος χάρτης Γραμματικῆς" καί 2) "Νέος πρακτικός χάρτης 'Αριθμητικῆς" τοῦ κ. 'Ιωάν. Παπαϊωάννου.

'Ο εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. 'Ιωάν. Χριστιᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/140/110831/10-10-1977 τοῦ κ. 'Υφυπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ αἴτηση μέ ἡμερομηνία 21-9-1977 τοῦ 'Ιωάν. Παπαϊωάννου, πού ζητᾶ νά διατυπώσει γνώμη τό ΚΕΜΕ, σύμφωνα μέ τόν Ν.186/1975 ἄρθρ. 2 παρ. 5, γιά τή χρησιμότητα πινάκων Γραμματικῆς καί 'Αριθμητικῆς πού ὁ ἴδιος ἔχει συντάξει γιά τούς "Ελληνες μαθητές τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει μέ ἑξῆς:

"Πρόκειται γιά ἕνα χάρτη Γραμματικῆς διαστάσεων 1Χ0,50μ καί ἕνα χάρτη 'Αριθμητικῆς μέ τίς ἴδιες διαστάσεις. 'Ο χάρτης Γραμματικῆς περιλαμβάνει κανόνες σχετικούς μέ τά σπουδαιότερα γραμματικά φαινόμενα πού διδάσκονται στό δημοτικό σχολεῖο, κλίσεις οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καί ρημάτων, ὁδηκάλογο γραφῆς τῶν ἐκθέσεων καί σύντομο σημείωμα γιά τή γλώσσα. 'Ο χάρτης 'Αριθμητικῆς περιλαμβάνει παρόμοιους κανόνες 'Αριθμητικῆς, τήν προπαίδεια καί ὑποδείγματα λύσεων σχετικῶν προβλημάτων. 'Επί πλέον ὁ χάρτης αὐτός περιλαμβάνει καί ὕλη πού ἀναφέρονται στά προβλήματα ἑτερείας, μερισμοῦ καί ἀναμείξεως, πού δέν προβλέπονται ἀπό τό νέο ἁρμοσφωμένο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα.

'Η σύλληψη τῆς ἰδέας συντάξεως τῶν χαρτῶν αὐτῶν γιά διδακτικούς σκοπούς εἶναι στή βάση ἀντιπαιδαγωγική. 'Η παράθεση ἑτοίμων κανόνων καί ὑποδειγμάτων, τόσο στή Γραμματική ὅσο καί στήν 'Αριθμητική, δέν ἐξυπηρετεῖ τούς διδακτικούς στόχους τῶν μαθημάτων αὐτῶν, γιατί οἱ μαθητές μέ τό τρόπο αὐτό ὁδηγοῦνται στό κενό βερμπαλισμό καί τή στείρα ἀπομνημόνευση. "Αλλο ἄν οἱ ἴδιοι οἱ μαθητές, ὕστερα ἀπό μιά

σωστή διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς ἡ τῆς Ἀριθμητικῆς κατέληγαν οἱ ἴδιοι στήν πινακογράφηση, ἀνακεφαλαιώνοντας σπουδαῖα γραμματικά ἢ ἀριθμητικά φαινόμενα.

Δέν ὑπάρχει ἐπίσης κανένας ἰδιαίτερος λόγος πού νά κάνει τούς πίνακες αὐτούς ἰδιαίτερα χρήσιμους στούς Ἕλληνες μαθητές τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πολύ περισσότερο γιά τούς μαθητές αὐτούς οἱ πίνακες αὐτή θά ἔρχονταν σέ φανερή ἀντίθεση πρός τίς διδακτικές ἀρχές καί τούς τρόπους διδασκαλίας, σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες διδάσκονται τά παιδιά αὐτά σέ σχολεῖα ξένων χωρῶν.

Ἐξάλλου ὁ πίνακας Ἀριθμητικῆς περιέχει ὕλη πού δέν διδάσκεται πλέον καί ἐκεῖνος τῆς Γραμματικῆς ὀρθογραφικά λάθη καί λαθεμένους γραμματικούς κανόνες, πράγμα ἀνεπίστρεπτο γιά ἕνα βοήθημα Γραμματικῆς. Τά λάθη αὐτά εἶναι: ὀξεῖα, δασεῖα, τοῦ χειμῶνα, διπλᾶ γράμματα, πρᾶξη, πρᾶγμα, χρῆση, πρ.χρ., πρόθεσι, βραχεῖα, φρονιμώτερος, σοφώτερος, σκεπτώμαστε, κατάχρηση κεφαλαίων, ὅπως ἐπίθετο, Οὐσιαστικό, Εὐρωπαϊκές χῶρες καί ὁ ὀρθογραφικός κανόνας πού ἀναφέρεται στήν ὀρθογραφία τοῦ Ο πρίν ἀπό τίς καταλήξεις -τερος, τατος, τερα, -τατα σέ παραθετικά. Ὁ συντάκτης ἀκολουθεῖ τό κανόνα ὀρθογραφίας σύμφωνα μέ τή Γραμματική τῆς καθαρευούσας.

Γιά τούς παραπάνω λόγους ἡ χρήση τῶν πινάκων αὐτῶν ἀπό τούς μαθητές ὄχι μόνο δέν εἶναι ὠφέλιμη ἀλλά μπορεῖ πιθανόν καί νά τούς βλάψει. Γι'αὐτό εἰσηγοῦμαι νά μή χαρακτηρισθοῦν οἱ πίνακες αὐτοί ὡς χρήσιμοι γιά τή σχολική ἐργασία ἢ γιά προσωπική χρήση ἀπό τούς μαθητές.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) Τό Ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/140/110831/10-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 21-9-1977 τοῦ κ. Ἰωάν. Παπαϊωάννου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶ, Εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Δέν κρίνονται χρήσιμοι οἱ πίνακες τῆς Γραμματικῆς καί Ἀριθμητικῆς γιά τούς Ἕλληνες μαθητές τοῦ ἐξωτερικοῦ γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1. Ἡ χαρτογράφηση τόσο τῶν στοιχείων τῆς Γραμματικῆς ὅσο καὶ ἐκείνων τῆς Ἀριθμητικῆς ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ θεμελιακές διδακτικές ἀρχές.
2. Καί στίς δύο πινακογραφήσεις ὑπάρχουν ἀνεπέτρεπτα ὀρθογραφικά λάθη.
3. Στό χάρτη τῆς Γραμματικῆς δέν ἀκολουθοῦνται σέ ὁρισμένες περιπτώσεις οἱ κανόνες τῆς ἐγκεκριμένης Γραμματικῆς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (ΟΕΔΒ).
4. Στό χάρτη τῆς Ἀριθμητικῆς περιλαμβάνεται ὕλη πού δέν προβλέπεται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Θεμ. Βαρδίκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 141/1977

Σήμερα, 26 Οκτωβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Αριστ. Βουγιουκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Αντων. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεωργ. Φλουρῆς, οἱ κ.κ. Ιωαν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Προσδιορισμός μαθημάτων δημοτικοῦ σχολείου (Σπουδή τοῦ περιβάλλοντος)

ΘΕΜΑ 2ο - Τελική διατύπωση τῶν μαθημάτων πού διδάσκονται στό δημοτικό σχολεῖο.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας. Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση γιά τό μάθημα τῆς Σπουδῆς τοῦ Περιβάλλοντος καί διατυπώνονται διάφορες ἀπόψεις γιά τόν τίτλο τοῦ μαθήματος αὐτοῦ.

Τελικά τό Τμῆμα υἱοθετεῖ τόν τίτλο "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος".

./.

"Επειτα ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης καλεῖ τὰ μέλη νὰ ἀποφασίσουν ὁριστικὰ γιὰ τὰ μαθήματα, ποὺ διδάσκονται στὸ δημοτικὸ σχολεῖο καὶ συζητήθηκαν στὶς προηγούμενες συνεδρίες τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 134/17-10-1977, 136/19-10-1977, 138/21-10-1977 καὶ 139/24-10-1977, καὶ γιὰ τοὺς τίτλους τους.

Τὸ Τμῆμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

Α π ο φ α σ ί ζ ε ι

Καθορίζει τὰ ἀκόλουθα μαθήματα ποὺ θὰ διδάσκονται στὸ Δημοτικὸ σχολεῖο:

1.- Θρησκευτικά
2.- Νεοελληνική γλῶσσα (Οἱ κ.κ. Κων. Πασσάκος καὶ Νικ. Πετρουλάκης προτείνουν τὸν τίτλο "Ἑλληνική γλῶσσα").
3.- Μαθηματικά
4.- Φυσικὰ (Βιολογικὰ μαθήματα - Φυσικὴ καὶ Χημεία)
5.- Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος
6.- Ἱστορία
7.- Γεωγραφία
8.- Κοινωνικὴ καὶ Πολιτικὴ ἀγωγή
9.- Αἰσθητικὴ ἀγωγὴ (Μουσικὴ - Ζωγραφικὴ - Χειροτεχνία).
(Οἱ κ.κ. Ἀρ. Βουγιουκλάκης, Ἀντ. Μπενέκος, Ἰωάν. Χριστιᾶς καὶ Διον. Μελᾶς προτείνουν τὸν ὅρο "Αἰσθητικὴ ἀγωγὴ (Τέχνη-Μουσική)", ἐνῶ ὁ κ. Πασσάκος προτείνει τὸν τίτλο "Μουσικὴ - Ζωγραφικὴ - Χειροτεχνία".
10.- Φυσικὴ ἀγωγὴ (Ὁ κ. Πασσάκος προτείνει τὸν τίτλο "Γυμναστική").
11.- Ἐλεύθερες δραστηριότητες (Οἱ κ.κ. Θεμ. Βαρδάκης, Κων. Πασσάκος, Δημ. Ἀνδριόπουλος, Ν. Ἐλευτέδης, Ν. Παπαδόπουλος καὶ Ἰωάν. Χριστιᾶς προτείνουν τὸν τίτλο "Πολιτιστικὲς δραστηριότητες").

"Επειτα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 142/1977

Σήμερα, 29 Ὀκτωβρίου 1977, ἡμέρα Σάββατο καὶ ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τὸ Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μὲ τὴ νόμιμη διαδικασία ἀπὸ τὸν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Σαρδέλη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Πλουτζῆς, Βασ. Κονιτσιώτης, Κων. Παπούλιος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διευθυντὴς Σχολείου, Τ. Ἰ-ηγητές, καθὼς καὶ ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μὲ βαθμὸ 7ο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Διδακτικὰ βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (συνέχεια).

ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση τοῦ θεατρικοῦ ἔργου "Ἡ βασιλοπούλα μὲ τὶς κοῦκλες""

Στὴν ἀρχὴ ἐπικυρώνεται τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο - Διδακτικὰ βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (συνέχεια).

Σύμφωνα μὲ τὸ Ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/18-10-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεώργ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στὰ διδακτικὰ βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, τὸ Τμῆμα συνεχίζει τὴ

./.

συζήτηση γιά τά διδακτικά βιβλία πού θά κυκλοφορήσουν τό σχολικό έτος 1978-79 (προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 140/25-10-1977 γιά τό ἴδιο θέμα).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό Ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/10-10-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας,

β) τίς προτάσεις πού ἔκαμε γιά τό βιβλίο τῆς Γεωγραφίας τῶν Γ' καί Δ' τάξεων Δημοτικοῦ ὁ κ. Ἰωάν. Χριστίδης, καί

γ) τή διεξοδική συζήτηση

ἀποφασίζει

Προτείνει: Α) Νά μήν ἐκδοθεῖ τό βιβλίο "Γεωγραφία Ἠπείρων" Ε' Δημοτικοῦ, Ἀριστοτ. Κωτσοπούλου - Βικτ. Κωτσυλοποῦλου-Κωτσοπούλου, γιατί μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀναμορφωμένου ἀναλυτικοῦ προγράμματος δέν προβλέπεται διδασκαλία τῶν Ἠπείρων στήν Ε' τάξη.

Β) Νά τυπωθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ τά ἀκόλουθα διδακτικά βιβλία Δημοτικοῦ Σχολείου γιά νά κυκλοφορήσουν τό σχολικό ἔτος 1978-79:

1.- Γεωγραφία Ἑξάπτης Στ' τάξεως, Ἰωάν. Χριστίδη ὡς ἔχει, ἀφοῦ λη-φθοῦν ὑπόψη οἱ ὀρθογραφικές διορθώσεις πού ἔγιναν στό κείμενο.

2.- Γιά τούς μαθητές τῆς Β' τάξεως νά τυπωθεῖ τό ἴδιο βιβλίο "Γεω-γραφία Ὑδρόπης" Στ' τάξεως, Ἰωάν. Χριστίδη μέ τίς ἑξῆς παρατηρή-σεις:

α) Ὁ τίτλος "Στ' Δημοτικοῦ" νά ἀντικατασταθεῖ μέ τόν τίτλο "Β' Δη-μοτικοῦ".

β) Νά ἀπαλειφθεῖ τό πρῶτο μέρος (σελ. 5-40), πού ἀναφέρεται σέ στοι-χεῖα γενικῆς καί μαθηματικῆς γεωγραφίας καί τό τρίτο μέρος (ἀπό τή 201 ἕως καί τήν 205 σελίδα), πού ἀναφέρεται σέ στοιχεῖα ἀνθρωπογε-ωγραφίας, διότι τά περιεχόμενα τῶν μερῶν αὐτῶν προβλέπεται νά διδαχ-θοῦν στήν Στ' τάξη.

./.

3.- Νά διορθωθεῖ ἀνάλογα ὁ πίνακας περιεχομένων.

4.- Νά ζητήσει τό Τμῆμα νά συντάξει σχετικές ὁδηγίες γιά τό ὄξσκαλο μέ σκοπό τήν ἀναμόρφωση τῆς ὕλης τῶν βιβλίων μέ τό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα).

ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση τοῦ θεατρικοῦ ἔργου "Ἡ βασιλοπούλα μέ τίς κοῦκλες"

Ὁ εἰσηγητής κ. Διον. Μελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 26-9-1977 τοῦ κ. Σταύρου Φαρμάκη πρός τόν κ. Ὑπουργό Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, μέ τήν ὁποία ζητᾶ νά τοῦ χορηγηθεῖ ἔγκριση νά παρουσιάσει μέ θίασο τό παιδικό θεατρικό ἔργο "Ἡ βασιλοπούλα μέ τίς κοῦκλες" στούς μαθητές ὅλων τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς χώρας.

Ἡ αἴτηση τοῦ κ. Φαρμάκη ἔχει πρωτοκολληθεῖ μέ ἀριθμ. 5175/27-9-1977 ἀπό τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:
"Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου πλέκεται γύρω ἀπό μιά βασιλοπούλα πού αἰχμαλωτίστηκε ἀπό ἕναν κακό γείτονα βασιλιά, ὁ ὁποῖος χρησιμοποίησε τόν ἐκβιασμό χιά νά τοῦ παραδώσει τούς θησαυρούς τοῦ βασιλείου της. Ἀπό τή δύσκολη θέση τήν ἔβγαλε ἕνας ὑπῆκοός της, ὁ ὁποῖος μαζί μέ ἄλλους πατριῶτες μεθόδευσε τή δραπέτευση τῆς μικρῆς βασίλισσας καί τήν τιμωρία τοῦ "κακοῦ" βαϊλιᾶ πού σκλάβωσε τή χώρα τους.

Τό ἔργο εἶναι ἕνα παραμύθι δοσμένο σ' ἕναν ὄμορφο γλωσσικά καί γερά δεμένο θεατρικό διάλογο. Στό ἔργο ὑπάρχουν τά στοιχεῖα τῆς φιλοπατρίας, τῆς πίστης στό Θεό καί τῆς ἔννοιας τῆς δικαιοσύνης. Ἀναφέρω μερικά παραδείγματα: "Δέ μπορεῖ κανείς νά ὑποτάξει μιά χώρα μέ τή βία. Ὁ Θεός θά τόν τιμωρήσει" (σ. 3). ""Ας προσευχηθοῦμε στόν καλό Θεό νά μᾶς βοηθήσει καί νά ἐλευθερώσει τήν πατρίδα μας" (σ. 4). "..... κι ὁ Θεός θά μέ βοηθήσει" (σ. 7). "Πρέπει νά ριψοκινδυνεύουμε, ὅταν πρόκειται γιά τό καλό τῆς πατρίδας" (σ. 9).

Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτά τά στοιχεῖα τό ἔργο παρουσιάζει καί μιά πρω-

τουνέα: Περνάγει ἀπό ἐκεῖνες τίς "καθαρέσιμες" βασιλοπούλες τῶν παραμυθιῶν καί βλέει τή βασιλοπούλα νά ὑποφέρει μαζί μέ τούς ὑπηκόους της κι ἐκεῖνοι νά ξεσηκώνονται γιά νά ἀνακτήσουν τή χαμένη ἐλευθερία τους. Ἔτσι καί τά μικρά παιδιά "πολιτικοποιοῦνται" καί συνειδητοποιοῦν πόσο ἀδύστεχτη εἶναι ἡ σκλαβιά.

Ἕνα ἄλλο θετικό στοιχεῖο τοῦ ἔργου εἶναι ἡ παρουσίαση τῆς κόρης ἡρωίδας μέ ἐμπειρισμό παιδιοῦ ἀνάλογης μέ τήν ἡλικία της (παίζει μέ τίς κοῦκλες). Οἱ σκέψεις βέβαια γιά τό ὄφλημα, τήν περιουσία της καί τήν πατρίδα τή μεγαλύνουν ἀρκετά, πρᾶγμα ἀπαράδεχτο γιά μιά βασίλισσα.

Ἐκεῖνο πού μέ προβληματίζει ἀρκετά εἶναι ἡ σκοπιμότητα καθώς καί ὁ τρόπος διεξαγωγῆς τῆς συζήτησ(ε)ως πού θά ἀκολουθήσει τό ἔργο μέ σκοπό, κατά τό συγγραφέα, νά ἀποτελέσουν τά παιδιά γιά τήν τιμωρία τῶν ἐνόχων. Ἴσως τά παιδιά νά ζητήσουν τό θάνατο τῶν ἐνόχων ἤ ἴσως ὁ ἡγεμόνας πού θά διευθύνει τή συζήτηση νά γίνει ἀκεστικός προκειμένου νά δόηγήσει τά παιδιά στήν ἀπόφαση πού ὁ συγγραφέας ἔχει ἤδη λάβει γιά τήν τιμωρία τῶν ἐνόχων. Ἀκόμη λοιπόν θά ἦταν νά παραλειφθεῖ αὐτή ἡ συζήτηση καί νά κλείσει ἡ αὐλαία μέ τήν τιμωρία πού τό αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης ἐπιβάλλει γιά τούς ἐνόχους.

Τό παραμύθι γύρω ἀπό τό ὁποῖο πλέκεται ἡ παράσταση κάνει τό ἔργο χρήσιμο καί παρουσιάζει ἐνδιαφέρον γιά μικρά παιδιά. Δέ νομίζω ὅτι θά τό παρακολουθοῦσαν μέ πολύ ἐνδιαφέρον ἤ θά ὠφελοῦσε ἰδιαίτερα τούς μαθητές τῶν μεγαλύτερων τάξεων τοῦ δημ. σχολείου".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 06-2-1977 τοῦ κ. Σταύρου Θορμάκη πρός τόν κ. Ὑπουργό Παιδείας καί Θρησκευμάτων, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον. Μελέ, εἰσηγητοῦ τοῦ ΚΤΕΘ, καί γ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1) Απορρίπτει επιφυλάξεις που απορρέουν από την ανωνυμία του συγγραφέως.

2) Απορρίπτει τη λύση, που δίνεται στο θεατρικό έργο κατά την οποία η τιμωρία επιβάλλεται από τους μαθητές - ήρωες, ύστερα από σχετική συκήτηση, γιατί δημιουργεί ψυχοπαιδαγωγικά και οργανωτικά προβλήματα, χωρίς στην αίθουσα να δίνεται η πρωτοβουλία στους ήρωες, αφού τελικά οδηγούνται έτσι που ο δάσκαλος θέλει.

3) Επιφυλάσσεται για την τελική ψήφο, γιατί θεωρεί σκόπιμο, πριν απ' αυτήν να παρακολουθήσει την παράσταση με ανάλογο ήρωστήριο, για να διαπιστώσει τον τρόπο της παρουσίασης και τις αντιδράσεις του ήρωστηρίου.

Ύστερα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Δαρλάκης

Η Γραμματέας

Πόρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 143/1977

Σήμερα, 31 Όκτωβρίου 1977, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Δεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Ελουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, οι κκ Αριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι παρά τω ΚΕΜΕ, οι κκ Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, ο κ. Γεωργ. Φλουρής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρία ο κ. Ν. Πετρουλάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.

Θέματα ημερησίας διατάξεως

Διατύπωση γενικών επιδιώξεων του αναλυτικού Προγράμματος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, πριν από τον καταμερισμό της εργασίας για την επεξεργασία των επί μέρους μαθημάτων του προγράμματος, παρακαλεί το Τμήμα με βάση σχετική εισήγηση του κ. Δημ. Ανδριόπουλου, που επισυνάπτεται στα παραστατικά στοιχεία της πράξεως, να διατυπώσει τις βασικές επιδιώξεις του αναλυτικού προγράμματος του δημοτικού σχολείου, που απορρέουν από την ανάλυση των παραγόντων που προσδιορίζουν αυτό.

Τονίζεται ακόμη ότι οι επιδιώξεις αυτές θα προσδιορίσουν με-

χρις ένός σημείου καί τά πλαίσια τῶν ἐπί μέρους ἐπιδιώξεων κατά τήν ἐπεξεργασία τῶν στοιχείων τοῦ προγράμματος.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀποφασίζει

Νά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἐπιδιώκεται:

Α. Ἡ βαθμιαία οἰκείωση τοῦ μαθητῆ μέ τίς ἠθικές, θρησκευτικές, ἐθνικές, κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές, αἰσθητικές κλπ ἀξίες.

Ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, προσθέτει καί τόν ὅρο "ἀφομοίωση".

Εἰδικώτερα ἐπιδιώκεται νά καλλιεργηθοῦν οἱ ἑξῆς δεξιότητες καί ἱκανότητες:

1. Ἡ δεκτικότητα καί ἡ εὐαισθησία του ἀπέναντι σέ συγκεκριμένες καταστάσεις πού ἐκφράζουν τίς ἀξίες αὐτές.
2. Ἡ ἀνταπόκριση καί ἡ ἔκφραση ἱκανοποιήσεως ἀπό τίς ἀξίες αὐτές.
3. Ἡ ἀξιολόγηση ἐλεύθερης ἀποδοχῆς καί χρήσεώς τους ὡς κριτηρίων καί κανόνων τῆς δικῆς του δραστηριότητας καί συμπεριφορᾶς μέσα στό κοινωνικό καί πολιτιστικό περιβάλλον πού ζεῖ καί κινεῖται.
4. Ἡ συσχέτιση καί ὀργάνωσή τους σέ σύστημα ἀξιῶν, ὥστε νά ἀποτελεῖ κώδικα συμπεριφορᾶς καί ἁπλῆς μορφῆς βιοθεωρία.

Β. Ἡ βαθμιαία εἰσαγωγή τοῦ μαθητῆ στή γνωστική σφαῖρα.

Εἰδικώτερα ἐπιδιώκεται:

1. Ἡ βαθμιαία πρόσκτηση ἀπό τό μαθητή:

α) Ἁπλῶν καί βασικῶν πληροφοριακῶν στοιχείων πού ἀφοροῦν σέ ἐπί μέρους ἀντικείμενα καί γεγονότα, ἐμπειρικά ἐπαληθεύσιμα,

β) Βασικῶν ἐννοιῶν πού ἀναφέρονται σέ σύνολα ὅμοιων ἀντικειμένων, φαινομένων ἤ γεγονότων.

γ) Ἀφηρημένων ἐννοιῶν πού ἀφοροῦν σέ σχέσεις, κανόνες, νόμους καί ἀρχές καί εἶναι ἀνάλογες πρός τήν ἐξελικτική βαθμίδα τῶν πνευματικῶν του ἱκανοτήτων.

δ) Βασικῶν δεξιοτήτων, ἱκανοτήτων καί μεθόδων πού ἀναφέρονται σέ ἀναλυτικές, συνθετικές καί ἀξιολογικές διαδικασίες ἀπαραίτητες γιά τή συγκέντρωση, ἐπεξεργασία, ὀργάνωση καί κατάλληλη ἀξιοποίηση

τῶν διαφόρων γνωστικῶν στοιχείων.

2. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπιθυμίας γιά αὐτενεργό ἀπόκτηση γνώσεων, ἔρευνα, κριτική σκέψη καί δημιουργική πνευματική δραστηριότητα, ἀνάλογα μέ τήν ὡριμότητα καί τό βαθμό νοημοσύνης του.

Γ. Ἡ βαθμιαία κοινωνικοποίηση τοῦ μαθητῆ: (εἰσαγωγή: ἐπιδιώκεται νά βοηθήσει τό μαθητή)

1. Στή μεγαλύτερη δυνατόν κατανόηση τοῦ ἑαυτοῦ του καί τῆς θέσεώς του μέσα στό κοινωνικό σύνολο.

2. Στή μεγαλύτερη δυνατή κατανόηση καί ἐκτίμηση ἄλλων προσώπων πού ἀνήκουν σέ διαφορετικές ἐθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές καί πολιτιστικές ὁμάδες, μέ σκοπό τήν ἐπικοινωνία καί συνεργασία.

3. Στήν κατανόηση τῶν συνθηκῶν καί ἀπόκτηση ψυχοκινητικῶν δεξιοτήτων καί διαδικασιῶν πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά τή μέριμνα, ὑγεία καί ὀρθή σωματική του ἀνάπτυξη.

4) Στήν ἀπόκτηση γνώσεων, ἕξεων καί στάσεων πού θά συμβάλλουν στήν ἐξέλιξή του ὡς πολίτη μέ ἐλεύθερο φρόνημα καί συναίσθηση εὐθύνης καί σεβασμοῦ πρός τούς δημοκρατικούς θεσμούς τῆς Πολιτείας.

5) Στήν ἀπόκτηση γνώσεων, ἕξεων καί κανόνων συμπεριφορᾶς πού θά συμβάλλουν στή διατήρηση καί βελτίωση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί

6) Στήν κατανόηση τῶν ταχύτατων μεταβολῶν ἑνός πολύπλοκου κόσμου, τῶν ἀπρόβλεπτων ἀπαιτήσεων γιά ἐπιβίωση καί ὑπαρξιακή καταδίωξη καί τῆς ὑποχρέωσεώς του γιά ἄμεση καί ἔμμεση ἀνανέωση τῶν γνώσεων καί ἰσχυροποίηση τῶν δεξιοτήτων κατά τή διάρκεια τῆς ζωῆς του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Χρ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 144/1977

Σήμερα, 1 Νοεμβρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών καί Επιμορφώσεως στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, άφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία άπό τόν Προεδρεύοντα τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οί κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οί κκ Γιάν. Γρίσπας, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό παιδί μαθητής" ή "Πώς θά βοηθήσετε τό παιδί σας στό σχολείο" τού κ. Στρατή Π. Παπαδάκη.

ΘΕΜΑ 2ο. Καθορισμός περιεχομένου πολιτιστικών εκδηλώσεων-άθλητισμού.

Στήν άρχή επικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τό παιδί μαθητής" ἤ "Πῶς θά βοηθήσετε τό παιδί σας στό σχολεῖο" τοῦ κ. Στρατῆ Π. Παπαδάκη.

Ὁ εἰσηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/97/36769/12-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο "Τό παιδί μαθητής" ἤ "Πῶς νά βοηθήσετε τό παιδί σας στό σχολεῖο" τοῦ κ. Στρατῆ Παπαδάκη μαζί μέ τήν ἀπό 9-3-1977 αἴτησή του ὡς καί κριτικές γιά τό βιβλίο του τῆς ἐφημερίδας "Βῆμα" καί διαφόρων προσώπων ἤ τοῦ περιοδικοῦ τύπου.

Συνεχίζοντας ὁ κ. εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο τοῦ Σ.Τ.Παπαδάκη ἔχει τόν τίτλο "Τό παιδί μαθητής "καί ὑπότιτλο "Πῶς θά βοηθήσετε τό παιδί σας στό σχολεῖο", εἶναι ἐκδόσεως 1972 καί περιλαμβάνει 492 σελίδες.

Χωρίζεται σέ τρία μέρη. Τό πρῶτο μέρος τιτλοφορεῖται "Ὁ ψυχικός κόσμος τοῦ παιδιοῦ". Πρόθεση, ὅπως φαίνεται, τοῦ συγγ. εἶναι νά ἐκθέσει μέ τρόπο ἐκλαϊκευτικό τή "ψυχή τοῦ παιδιοῦ". Στό πρῶτο κεφάλαιο ὅμως ὁμιλεῖ γιά τήν οἰκογένεια. Ἀκολουθοῦν κατόπιν μικρά τμήματα , πού ἀναφέρονται στήν προβληματικότητα, τό φόβο, τή νευρικότητα, τήν ὀκνηρία, τό ψέμα, τήν κλοπή, τή ζήλεια, τήν ἀπειθαρχία, τήν ἠθικότητα κ.ἄ. Δέν πρόκειται λοιπόν γιά μιά συστηματική παρουσίαση, ἔστω καί ἁπλουστευμένη, τῆς παιδικῆς ψυχολογίας, ἄν καί ὁ συγγραφέας πιστεύει πώς οἱ γονεῖς πρέπει νά γνωρίσουν τήν ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ γιά νά τό βοηθήσουν καί πώς τό βιβλίο του δίνει αὐτή τή δυνατότητα. Σέ ὁρισμένες φράσεις διακρίνει κανείς ἕνα σχεδόν αὐθαίρετο δογματισμό π.χ. "Τό παιδί φοβᾶται. Φοβᾶται τό σχολεῖο, τά μαθήματα, τό δάσκαλο, τά ἄλλα παιδιά .....".Ἀκόμη ἀλλοῦ ἀναφέρει ὅτι ὁ φόβος εἶναι κληρονομικός καί ἀλλοῦ ὅτι "ὁ φόβος εἶναι μεταδοτικός ἀπό τούς γονεῖς καί τούς ἐνήλικες στά παιδιά" (σελ. 54,55κἑ).

Ἀναφέρεται στήν παιδαγωγική πλευρά τοῦ φόβου καί δίνει ἁπλές ἀλλά πωσδήποτε καλές σχετικές συμβουλές καθώς ἐπίσης καί σέ ἀποριάνεις γνω-

στῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων ψυχολόγων καὶ παιδαγωγῶν (ἀπό μεταφράσεις ἔργα τῶν τελευταίων ὅπως στούς Ἐξαρχόπουλο, Παπαμαῦρο, Ἰμβριώτη, Γεδεών, Πιαζέ, Ἄρθρους, Ζίμπερτ-Ρομπέν, Ράττνερ, Κλαπαρέντ, Ντράϊκωρς κἄ).

Στή σελίδα 116 ἀσχολεῖται μέ τό θέμα σεξουαλική ἀγωγή, τό ὁποῖο καί ἐξαντλεῖ σέ πέντε μόλις σελίδες χωρίς καί νά δίνονται οἱ συγκεκριμένες λύσεις, πέρα ἀπό τό ὅτι "Οἱ γονεῖς νά δείξουν κατανόηση" κλπ.

Στό δεύτερο μέρος ἀσχολεῖται μέ τήν ὑγεία τοῦ μαθητῆ, τίς σχολικές ἀσθένειες, τή δίαιτα, τόν ὕπνο, τήν ἀνάπαυση κἄ. Τά θέματα αὐτά ἀντιμετωπίζονται τόσο πρακτικά καί τόσο ἐπιφανειακά καί ἀναφέρονται σέ τόσο αὐτονόητα πράγματα, ὥστε οἱ συμβουλές πού δίνονται νά μήν ἔχουν μεγάλη ἀξία.

Στό τρίτο μέρος ὁ συγγραφέας θέλει νά καταπιαστεῖ "μέ τό διανοητικό κόσμο τοῦ παιδιοῦ", ὅπως τό τιτλοφορεῖ. Στήν πραγματικότητα ὅμως ἀντί γι'αὐτό ὁ λόγος ἀφορᾶ στήν ἐπίδοση τῶν μαθητῶν στά διάφορα μαθήματα. Ἔτσι ὁ τέτλος δέν ἀναφέρεται μέ ἀκρίβεια στό περιεχόμενο.

Στό μέρος τοῦτο ὁ συγγραφέας ἀσχολεῖται ἀκόμη καί μέ τό παιγνίδι καθώς καί μέ τίς ψυχολογικές θεωρίες πάνω σ'αὐτό.

Γενικά στό Τμῆμα αὐτό προσπαθεῖ νά δώσει ὁδηγίες ἐκλαϊκευμένης διδακτικῆς. Ὁ συγγραφέας παραθέτει καί σχετική βιβλιογραφία Ἑλληνογλώσσων ἔργων καθώς καί ἄλλων μεταφρασμένων ἀπό τά ξένα. Γενικά ἡ ἐργασία φαίνεται ὅτι εἶναι ἕνα ἀποτέλεσμα μελέτης τοῦ συγγραφέα. Θά μποροῦσε νά χαρακτηρισθεῖ σάν ἕνα ἀρκετά ἐκλαϊκευμένο ἐγχειρίδιο ἀνατροφῆς παιδιῶν πού στέκεται κυρίως στήν ἐπιφάνεια τῶν πραγμάτων. Δέν εἶναι δυνατόν βεβαίως νά συσταθεῖ γιά μαθητές ἀλλά οὔτε ἐπίσης φρονοῦμε πῶς θά μποροῦσε νά βοηθήσει ἀποτελεσματικά τόν ἐκπαιδευτικό λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ ἐκλαϊκευτικοῦ του χαρακτήρα. Θά ἀποτελοῦσε ὡστόσο κάποιο βοήθημα γιά τούς γονεῖς, γιά τούς ὁποίους ἄλλωστε τό ἔχει γράψει εἰδικά ὁ συγγραφέας.

Γιά τούς παραπάνω λόγους δέν βρίσκουμε πῶς εἶναι ἰδιαίτερα χρήσιμο γιά τούς ἐκπαιδευτικούς καί δέν ἔχουμε ἁρμοδιότητα νά προβοῦμε σέ γνωμοδότηση πού νά ἀναφέρεται σέ γονεῖς.)

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α)τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/97/36768/12-4-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 9-3-1977 τοῦ κ. Στρατῆ Παπαδάκη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κων/νου Πασσάκου, Συμβούλου Β', καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται: Τό βιβλίο "Τό παιδί μαθητής" μέ ὑπότιτλο "Πῶς θά βοηθήσετε τό παιδί σας στό σχολεῖο" τοῦ κ. Στρατῆ Παπαδάκη, μολονότι παρουσιάζει θέματα ἀγωγῆς καί διδασκαλίας τῶν παιδιῶν εὐρύτατου φάσματος σέ ἐκλαϊκευμένη μορφή καί ἀπευθύνεται κυρίως στούς γονεῖς, κρίνεται χρήσιμο γιά τίς σχολικές βιβλιοθῆκες μέ σκοπό τήν ἀμοιβαία ἐνημέρωση καί διευκόλυνση τῆς συνεργασίας σχολείου καί οἰκογένειας.

ΘΕΜΑ 2ο. Καθορισμός περιεχομένου πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων - ἀθλητισμοῦ.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Φ.309.4/16/118119/13-10-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργίου Ράλλη, πού ἀναφέρεται στόν καθορισμό τοῦ περιεχομένου πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ στό δημοτικό σχολεῖο.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δημ. Ἀνδρεάδης, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται γιά τό θέμα αὐτό τά ἀκόλουθα:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

. / .

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Α. Μέ τόν ὅρο πολιτιστικές ἐκδηλώσεις ἐννοοῦνται οἱ ποικίλες δραστηριότητες τῶν μαθητῶν οἱ ὁποῖες:

α) Ξεπερνοῦν τό αὐστηρά καθορισμένο πρόγραμμα καί τήν καθιερωμένη διδακτική μεθοδολογία.

β) Προϋποθέτουν ἐλευθερία κινήσεων τῶν μαθητῶν, ὁπωσδήποτε, σέ μεγαλύτερο βαθμό ἀπό αὐτήν πού συνήθως ὑπάρχει στά μέσου τύπου σχολεῖα.

γ) Ἔχουν ὡς κύριο χαρακτηριστικό τους τήν πρωτοβουλία τῶν μαθητῶν στήν ἐπιλογή, τόν προγραμματισμό καί τήν πραγματοποίησή τους, χωρίς βέβαια αὐτό νά σημαίνει ὅτι ὁ δάσκαλος πάντοτε δέν θά ἐπεμβαίνει ἤ ἔμμεσα δέν κατευθύνει τό ἔργο τους.

δ) Βασίζονται στήν αὐτοευθύνη τῶν μαθητῶν πού κατάλληλα ὁ δάσκαλος καλλιεργεῖ στούς μικρούς μαθητές.

ε) Ἐνέχουν τό στοιχεῖο τῆς δημιουργικῆς σκέψης καί δραστηριότητας, ψυχαγωγοῦν καί ἐδραιώνουν τό συναίσθημα τῆς αὐτοπεποίθησης καί

ζ) Μέ τήν ἐκούσια συμμετοχή τῶν μαθητῶν θέτουν σέ κίνηση ὅλες τίς ψυχικές τους δυνάμεις, ἐμπλουτίζουν καί βελτιώνουν τήν ποιότητα τῶν ἐμπειριῶν τους.

Β. Ἕνας ἀκριβής καθορισμός προγράμματος πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων γιά κάθε τάξη ὅλων τῶν σχολείων τῆς χώρας καί γιά ὁλόκληρο τό σχολικό ἔτος δέν εἶναι δυνατός. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τυχόν ἀπαίτηση ἐφαρμογῆς ἑνιαίου προγράμματος γιά τόν κάθε τύπου σχολείου. Οἱ δυσκολίες, πού εἶναι πολλές καί ποικίλες, κυρίως ἀνακύπτουν ἀπό α) τό γεγονός ὅτι ὁ θεσμός τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων ἐφαρμόζεται γιά πρώτη φορά στή χώρα μας, β) τούς διαφορετικούς τύπους σχολείων (Ι/τάξιο, 2/τάξιο, 3/τάξιο.....πολυτάξιο), γ) τό διαφορετικό γεωγραφικό, κοινωνικό κάι πολιτιστικό περιβάλλον (πόλη, κωμόπολη, χωριό, βουνό, πεδιάδα κ.λ.π καί δ) τήν ἰδιαιτερότητα τῆς ἐκπαιδευτικῆς πραγματικότητας τοῦ κάθε σχολείου σέ σχέση μέ τόν ἀριθμό τῶν μαθητῶν, τό προσωπικό, τίς κτηριακές συνθῆκες, τά μέσα καί τόν ἐξοπλισμό, καί τίς οἰκονομικές του δυνατότητες.

Ἀλλά, καί ἄν ἀκόμη μποροῦσε νά ἐξασφαλιστεῖ ἑνιαῖο καί αὐστηρά καθορισμένο πρόγραμμα, θά μποροῦσαν νά διατυπωθοῦν σοβαρές ἐπιφυλάξεις ὡς πρός τήν σκοπιμότητα τῆς ὁμοιόμορφης ἐφαρμογῆς καί τήν ἀποτελεσματικότητά του. Κατά τή γνώμη μας οἱ δραστηριότητες θά περιορίζονταν κατά προκρούστειο τρόπο μέσα

./.

καθορισμένα χωρίς ἀσφυκτικά, σχήματα, θά ἀπουσίαζε ἡ ἐλεύθερη κίνηση καί πρωτοβουλία καί κατά συνέπεια ἡ δημιουργική πράξη, δηλ. ἀκριβῶς τό περισσότερο ἀναγκαῖα στοιχεῖα τοῦ ὁρισμοῦ καί σκοποῦ τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων. Ὅμως, ἄν ἕνα ἀκριβές καί ὁμοιόμορφο πρόγραμμα εἶναι δύσκολο καί παιδαγωγικά ἀνεπιθύμητο, ἕνα γενικό πλαίσιο θεματολογικῶν περιοχῶν μέσα στό ὁποῖο οἱ μαθητές καί οἱ δάσκαλοι θά μποροῦσαν νά κινηθοῦν καί νά καθορίσουν μέ σωστή τους πρωτοβουλία τόν ἀριθμό καί τίς κατηγορίες τῶν θεμάτων καί δραστηριοτήτων (πού θά καλύπτουν τά διαθέσιμα ἑβδομαδιαῖα σύνορα) κρίνεται ἐξαιρετικά χρήσιμο. Ἐντούτοις, πρίν δοθεῖ τό γενικό πλαίσιο, θεωρεῖται σκόπιμο νά τονιστοῦν ὁρισμένα σημεῖα πού ἀφοροῦν τόσο στήν ἐπιλογή τῶν θεμάτων ὅσο καί στήν ὀργάνωση (ἤ προεργασία) τῶν δραστηριοτήτων.

Σχετικά μέ τήν ἐπιλογή τά θέματα καί οἱ δραστηριότητες πρέπει:

1. Νά ἀφοροῦν γενικά σέ ὅ,τι εἶναι ἐφικτό στήν πραγματοποίησή του. Ὑπωσδήποτε στήν πρώτη ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχή· φιλόδοξα ἐτήσια προγράμματα ἐγκλείουν τόν κίνδυνο τῆς ἀποτυχίας καί ἀπογοητεύσεως καί μποροῦν νά καταλήξουν στόν ἐκφυλισμό τοῦ θεσμοῦ τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων.
2. Νά ἐξασφαλίζουν τήν συμμετοχή καί συνεργασία, ὅσο τό δυνατόν περισσοτέρων μαθητῶν.
3. Νά προκαλοῦν καί ἐνισχύουν βαθμιαῖα τό ἐνδιαφέρον κατά τέτοιο τρόπο ὥστε οἱ μαθητές νά συμμετέχουν σέ ὅλες τίς φάσεις κάθε πολιτιστικῆς δραστηριότητας.
4. Νά προσφέρουν τόση καί τέτοια ἐμπειρία καί γνώση τοῦ θέματος ἡ ὁποία νά στοιχεῖ στήν πνευματική ὡριμότητα καί τίς δημιουργικές τους δυνατότητες.
5. Νά προβληματίζουν καί κάποτενά παρουσιάζουν τέτοιες δυσκολίες ὥστε νά ἀπαιτεῖται ἡ ἐπιστράτευση εἰδικῶν γιά παροχή πληροφοριῶν καί καθοδηγήσεως.
6. Νά δίνουν εὐκαιρίες γιά δημιουργική ἐργασία τοῦ μαθητή, ὥστε ὁ ἴδιος νά μήν παίζει τό ρόλο τοῦ ἁπλοῦ θεατή ἤ ἀκροατή.
7. Νά κοινωνικοποιοῦν καί ἐνισχύουν τήν πρωτοβουλία του.
8. Νά ψυχαγωγοῦν καί γενικά νά δημιουργοῦν εὐχάριστο κλῖμα.
9. Νά ἐμπλουτίζουν τίς γνώσεις, ἐξευγενίζουν καί δίνουν ποιότητα στίς ἐμπειρίες πού οἱ μαθητές ἀπόκτησαν μέ τή συστηματική ἐκπαίδευση στό σχολεῖο.
10. Νά μορφώνουν σφαιρικά τήν προσωπικότητά του μέ τήν εἰσαγωγή του κυρίως σέ πολιτιστικές περιοχές τέτοιες πού τοῦ ἐπιτρέπουν ἐνεργοποίηση τίς δημιουργικές του δύναμες.

Σημείωση: [redacted] Πρέπει νά προβλέπ[redacted] γιά ἐπίκαιρα θέματα πού θά παρουσιαστοῦν κατά τή δ[redacted] σχολικοῦ ἔτους.

Δ. Γιά τήν ὀργάνωση Κρίνονται ὡς ἀπαραίτητα:

1. Ἡ προκαταρτική συζήτηση μέ τούς μαθητές σχετικά μέ τίς πολιτιστικές δραστηριότητες καί τήν ἀνάγκη καταρτισμοῦ προγράμματος μέ θέματα πού θά μποροῦσαν νά προταθοῦν ἀπ' τούς ἴδιους.

2. Ὁ ἐκκαιρος καταρτισμός τοῦ καταλόγου τῶν θεμάτων [redacted] καί τῆς κατανομῆ τῶν ἔργων καί ρόλων τῶν παιδιῶν. Δέν πρέπει νά γίνεται ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ὥστε νά ὑπάρχει ἐπαρκής χρόνος προετοιμασίας τους. Οἱ μαθητές (μεμονωμένα), οἱ διάφορες ὁμάδες, ἡ τάξη ἤ τό σχολεῖο πρέπει νά προπαρασκευάσουν καί προπαρασκευαστοῦν.

3. Ὁ προγραμματισμός τοῦ θέματος μέ τόν ὁποῖο καθορίζεται μέ λεπτομέρειες τό τί (Κάστρο), ποῦ (Καρύταινα), πότε (5 Μαΐου) καί πῶς (πεζοπορία, αὐτοκίνητο κλπ.) τῆς δραστηριότητας.

4. Ἡ προ-μύηση στό ἐπιμέρους θέμα. Ἄν π.χ. τό θέμα εἶναι "τό γειτονικό μεσαιωνικό κάστρο" θά πρέπει νά προηγηθεῖ συζήτηση γιά τό τί εἶναι ἕνα κάστρο, τή χρήση του στό παρελθόν, τήν ἱστορική του ἀξία, τά διάφορα γεγονότα πού σχετίζονται μέ αὐτό, τίς κατηγορίες καί τήν ἀρχιτεκτονική ποικιλία τῶν κάστρων (χρήση ἐγκυκλοπαιδειῶν, φωτογραφιῶν, ζωγρ. πινάκων, θρύλων, δημοτραγουδιστῶν κ.λ.π) Ἄν πάλι πρόκειται γιά μιά συγκεκριμένη θεατρική παράσταση, ἐπιβάλλεται νά γίνει συζήτηση γύρω ἀπό τό θέατρο, τήν λειτουργία καί σκοπιμότητά του, τόν συγγραφέα, τό μῦθο, καί ἀπόμη, τίς ἐμπειρίες τῶν παιδιῶν ἀπό τυχόν προηγούμενες παρακολουθήσεις θεατρικῶν ἔργων.
Ἔτσι γίνεται κατάλληλη ψυχολογική προετοιμασία τῶν μικρῶν μαθητῶν πού θά παίξουν τούς ρόλους ἠθοποιῶν, σκηνοθετῶν καί τεχνικῶν, ἀλλά καί αὐτῶν πού θά εἶναι θεατές τῆς θεατρικῆς παραστάσεως. Μέ τήν ἐνημέρωση καί προθέρμανση οἱ μαθητές μυοῦνται στό θέατρο. Ἐπιδιώκονται ὄχι μόνον νά ἐμβαθύνουν περισσότερο κάθε φορά στό θεατρικό λόγο καί τούς συμβολισμούς του, ἀλλά καί νά φθάνουν στίς ἐπιμέρους συγκινησιακές ἐμπειρίες τῶν διαφόρων κατηγοριῶν τοῦ θεατρικοῦ λόγου (τραγωδία, κωμωδία, κοινωνικό ἔργο, Ἱστορικό ἔργο, θρησκευτικό ἔργο)

5. Ἡ ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος, πού εἶναι ἡ σπουδαιότερη καί δυσκολώτερη φάση. Σέ μιά ἐπίσκεψη (π.χ. ἑνός μεσαιωνικοῦ κάστρου ἤ πινακοθήκης ἤ φωτογρ. ἐκθέσεως) νά καταβάλλεται προσπάθεια νά ἀποκομίζουν οἱ μαθητές πλούσιες ἐμπειρίες καί νά δέχονται τέτοιες ἐπιδράσεις οἱ ὁποῖες νά ἐξευγενίζουν τό πνεῦμα τους καί νά προάγουν τήν δεκτικότητα καί εὐαισθησία τους γιά τά ἔργα τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ. Ἀπό τό ἄλλο μέρος, σέ μιά δική τους δραστηριότητα (θεατρική παράσταση,

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἔκθεση ζωγραφικῶν ἔργων, χορῶν κλπ.) νά καταβάλλετε προσπάθεια ὥστε νά συμμετέχουν ἀπόλυτα, νά ἀποκτοῦν σχετική καί στό μεγαλύτερο δυνατό βαθμό γνώση, νά ἐκφράζουν τόν ἐσωτερικό τους κόσμο χωρίς περιορισμούς, καί γενικά νά ἐξιοποιοῦν τίς δημιουργικές τους δυνάμεις.

6. Τό τελικό στάδιο συζητήσεως, πού πρέπει νά ἀναφέρεται κυρίως σέ ἀνακοινώσεις ἐντυπώσεων, ἀποτιμήσεις καί συσχετίσεις, καί

7. Ἡ καταγραφή σέ ἰδιαίτερο ἡμερολόγιο τῶν ἐντυπώσεων καί ἐμπειριῶν πού ἀποκόμισαν ἀπό κάθε συγκεκριμένη δραστηριότητα

Β. Θεματολογικό Πλαίσιο

1.- Μουσική: α) Ὀργάνωση μαθητικῶν χορῳδιῶν. Ἐμφάνιση στήν τάξη, στό σχολεῖο, στούς γονεῖς καί κατοίκους τῆς περιοχῆς. Κοινή ἐμφάνιση μέ χορῳδίες ἄλλων τάξεων ἤ ἄλλων σχολείων. Διαγωνισμός μαθητικῶν χορῳδιῶν. β) Παρακολούθηση συναυλιῶν καί ἄλλων κατάλληλων μουσικῶν ἐκδηλώσεων. γ) Μέ πρωτοβουλία τῶν μαθητῶν πρόσκληση στό σχολεῖο τραγουδιστῶν (ὄπερα, καντάδα, νησιώτικα, δημοτικά τραγούδια, μαντινάδες κ.ἄ.) ἤ μουσικῶν. Ἐπίδειξη καί ὁμιλία σχετικά μέ τό τραγούδι ἤ τό μουσικό ὄργανο πού παίζουν. δ) Ἀκρόαση κατάλληλων τραγουδιῶν ἤ μουσικῶν ἔργων ἀπό δίσκους ἤ κασσέτες. Μπορεῖ νά συνδυαστεῖ μέ ἀπαγγελίες ἤ ἀνάγνωση σχετικῶν ποιημάτων καί πεζῶν κειμένων.

2.- Ζωγραφική: α) Ὀργάνωση κατά τρίμηνο ἐκθέσεως τῶν καλυτέρων ζωγραφικῶν ἔργων τῶν μαθητῶν. Διαρρύθμιση χώρου, διακόσμηση, ἐπιλογή ἔργων, ταξινόμηση, κατάλληλη τοποθέτηση. Σχετική ὁμιλία ἀπό μαθητή. Πρόσκληση μαθητῶν ἄλλων σχολείων, γονέων καί κατοίκων περιοχῆς. β) Ἐπισκέψεις σέ ἀτομικές ἤ ὁμαδικές ἐκθέσεις δοκίμων ζωγράφων. Συνάντηση μέ τό ζωγράφο, στό ἀτελιέ του ἤ τό χῶρο τῆς ἐκθέσεως, καί σχετική συζήτηση γιά τήν ἔμπνευσή του, τά χρώματα καί τούς συνδυασμούς τους καί γενικά τήν τεχνική του. Ὕστερα ἀπό κατάλληλη προπαρασκευή ἐπισκέψεις σέ ἐκκλησίες καί ἰδιαίτερα σέ μοναστήρια καί ἐξωκλήσια μέ σκοπό τή θέαση καί ἐνημέρωση ἐπάνω στή βυζαντινή τέχνη (εἰκόνες, τοιχογραφίες, ψηφιδωτά). Σχετική ὁμιλία μέ ἔμφαση στή βυζαντινή λαϊκή παράδοση στή ζωγραφική καί τῆς ὑποχρεώσεως γιά τή διατήρηση καί διαφύλαξή της. Ἐπίσκεψη στήν Ἐθνική Πινακοθήκη καί ἐξέταση ἔργων νεοελλήνων ζωγράφων (Γκύζη, Ἰακωβίδη, Λύτρα, Ρολανάκη, Βαλσαμάκη, Παρθένη, Χατζηκυριάκου, Γκίκα κ.ἄ.) Χρήση κατάλληλων ἄλμπουμ, καρτῶν καί βιβλίων πού περιέχουν ἔργα νεοελλήνων ζωγράφων. Οἰκείωση μέ τή λαϊκή ζωγραφική καί διακοσμητική (Θεόφιλος, Μακρυγιάννης, Ζωγράφος, Ἄγνωστοι) μέ χρήση καρτῶν,

ἄλμπουμ. [redacted]).

3.- Λογοτεχνία: α) Ἀπαγγελία καί ἀνάλυση ποιημάτων σέ συνδυασμό μέ ἀκρόαση ἀνάλογης μουσικῆς (Δημοτική ποίηση - δημοτική μουσική, θρησκευτική ποίηση - θρησκευτική μουσική, ποιητικά κείμενα τῆς κλασσικῆς περιόδου - ἁπλοί, ἀνεπιτήδευτοι ρυθμοί κ.ἄ.) Τά ποιήματα νά καλύπτουν τίς περιόδους κλασσική ἀρχαιότητα, Βυζάντιο, Τουρκοκρατία καί νεώτερη Ἑλλάδα. Τό ἴδιο καί μέ τήν ἀνάγνωση καί ἀνάλυση πεζῶν κειμένων. β) Χρήση δίσκων ἤ κασετῶν πού περιέχουν ποιήματα καί ἀπαγγέλονται ἀπό εἰδικούς ἤ τούς ἴδιους ποιητές. Τό ἴδιο καί γιά πεζά κείμενα. γ) Πρόσκληση ζώντων ποιητῶν ἤ πεζογράφων στό σχολεῖο καί συζήτηση γύρω ἀπό τήν ποίηση τους. δ) Εἰδικό πρόγραμμα μέ πεζά καί ποιήματα παιδιῶν πού νά συμπληρώνεται μέ τήν ἀπαγγελία (ἤ ἀνάγνωση) ἐκλεκτῶν κειμένων τῆς παιδικῆς λογοτεχνίας (Δ.Πελᾶς, Ζ.Παπαντωνίου, Π.Δέλτα, Μ.Στασινόπουλος, Βερίτης, Λ.Τροπαιάτης, Τ.Λάπας, Δ.Ριάκος κ.ἄ.

4.- Θέατρο: α) Ὀργάνωση θεατρικοῦ ὁμίλου μαθητῶν καί παρουσίαση (στήν τάξη, στό σχολεῖο, σέ ἄλλα σχολεῖα) κατάλληλων παιδικῶν, ἱστορικῶν, θρησκευτικῶν καί κοινωνικῶν ἔργων. Ἐνθάρρυνση (πιθανῶς) γιά συγγραφή ἔργου ἀπό τούς ἴδιους τούς μαθητές. β) Ὁμιλία γιά τά στάδια μιᾶς θεατρικῆς παράστασης. γ) Παρακολούθηση παιδικοῦ θεάτρου, Καραγκιόζη ἤ Κουκλοθέατρου. δ) Ἐπίσκεψη σέ ἀρχαῖα θέατρα, σύγχρονα θέατρα, κηποθέατρα. Συνάντηση μέ συγγραφέα, ἠθοποιό, σκηνοθέτη ἤ ἄλλον εἰδικό.

5.- Ἀρχιτεκτονική: α) Ἐπίσκεψη σέ χῶρους πού ὑπάρχουν κτίρια καί μνημεῖα α) τῆς κλασσικῆς περιόδου: ναοί, ἀγορές, οἰκήματα, θέατρα κ.ἄ. β) τῆς βυζαντινῆς περιόδου: ἐκκλησίες, μοναστήρια, κάστρα, τμήματα πόλεων ἤ χωριῶν (Θεσσαλονίκη, Μυστρᾶς κ.ἄ), γεφύρια, ἁψίδες. γ) τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας καί γ) τῆς λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς καί ἰδιαίτερα τῶν περιοχῶν τῆς Μάνης, Καστοριᾶς, Πηλίου, Κρήτης, Ἠπείρου καί νησιῶν. Χρήση καρτῶν, ἄλμπουμ, βιβλίων, ζωγραφικῶν πινάκων, τηλεοράσεως καί κινηματογράφου. Σχετικές συζητήσεις μέ ἀρχιτέκτονες ἤ ἄλλους εἰδικούς. Ὁμιλία ἀπό μαθητές.

6.- Γλυπτική: α) Ὀργάνωση ἐκθέσεων παιδικῶν ἔργων ξυλογλυπτικῆς, συρματοτεχνικῆς, πηλοπλαστικῆς κ.ἄ. β) Ἐπίσκεψη σέ μαϊκές ἐκθέσεις νεοελλήνων γλυπτῶν ἤ σέ μεμονωμένα στούντια καί συζήτηση μέ τόν καλλιτέχνη. γ) Ἐπίσκεψη σέ χώρους πού διακοσμοῦνται ἀπό γλυπτά (κῆποι, οἰκήματα, νεκροταφεῖα κ.ἄ) δ) Ἐπίσκεψη σέ μουσεῖα κλασσικῆς ἀρχαιότητας (Ἐθνικό, Ἡρακλείου, Ὀλυμπίας, Δελφῶν κ.ἄ) Χρήση καρτῶν, ἄλμπουμ, βιβλίων, φωτογραφιῶν, σχετικῶν ζωγραφικῶν πινάκων καί κινηματογραφικῶν ταινιῶν. δ) Ἐπίσκεψη σέ ἐκθέσεις ἀγγειοπλαστικῆς (Παρούσι, Ρόδος,

κυτιλήνη κ.ἄ).

7.- Χορός: α) Χορευτικές ἐπιδείξεις μαθητῶν. β) Παρακολούθηση ἐπαγγελματικῶν ἢ ἐρασιτεχνικῶν συγκροτημάτων χοροῦ. γ) Πρόσληψη χορευτῶν, ἐπαγγελματιῶν ἢ ἐρασιτεχνῶν, στό σχολεῖο γιά ἐπίδειξη. Σχετική ὁμιλία.

8.- Λαϊκός Πολιτισμός: α) Ζωγραφική: πίνακες, εἰκόνες, τοιχογραφίες καί παλιές ταμπέλλες λαϊκῶν ζωγράφων (Θεόφιλος, Μακρῆς κ.ἄ) β) Ἐνδύματα: ὑφαντά, τοπικές φορεσιές, τάπητες. γ) Κεντήματα δ) Ἐπεξεργασία καί χρήση χρυσοῦ, ἀσημιοῦ, μπρούντζου καί ἄλλων μετάλλων γιά ἔργα λαϊκῆς τέχνης (Ἤπειρος, Ἄμφισσα, Στεμνίτσα κ.ἄ) ε) Ἐργαλεῖα καί ἄλλα μέσα: ἀργαλειός, ἄροτρο, μαγκανοπήγαδο, νερόμυλος κ.ἄ. ζ) Κτήρια: σπίτια, ἐκκλησίες, ἐξωκκλήσια, γεφύρια, η) Βιβλιοθεσία: Εὐαγγελίων, παλαιῶν βιβλίων θ) Συλλογή: τραγουδιῶν παραμυθιῶν, θρύλων, τοπικῶν ἱστοριῶν, παροιμιῶν, αἰνιγμάτων, τοπονυμίων. ι) Ἐπίσκεψη σέ λαϊκά πανηγύρια, περιγραφή.

9.- Βιβλιοθῆκες: α) φροντίδα γιά τή σχολική βιβλιοθήκη. Καθαριότητα, ταξινόμηση, λειτουργία, ἐμπλουτισμός, χρήση. β) Ἐπίσκεψη σέ δημόσιες βιβλιοθῆκες: ὀργάνωση, λειτουργία γ) Ἐπίσκεψη σέ ἰδιωτικές βιβλιοθῆκες δ) Ὁμιλία γιά τήν ἱστορία, τό σκοπό καί σημασία τῶν βιβλιοθηκῶν ε) Ἐκτύπωση - βιβλιοδεσία.

10.- Φιλοτελισμός: α) Συλλογή γραμματοσήμων β) Ἀλληλογραφία γιά ἀνταλλαγή ~~γραμματοσήμων~~ μαθητές ἄλλων Ἑλληνικῶν σχολείων ἢ σχολείων ξένων χωρῶν, κατά προτίμηση τῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπ.Κοινότητος

11.- Φωτογραφία: α) Χρήση φωτογραφικῆς μηχανῆς ἀπό τούς μαθητές. Λῆψη φωτογραφιῶν ἀπό τή σχολική ζωή τους, τίς ἐπισκέψεις, ἐκδρομές κλπ. Ὀργάνωση φωτογραφικῶν ἐκθέσεων β) Ἐπίσκεψη φωτογραφικῶν ἐκθέσεων.

12.- Κινηματογράφος: α) Παρακολούθηση ταινιῶν στό σχολικό κινηματογράφο. Ταινίες: ψυχαγωγικές, ἱστορικές, θρησκευτικές, ταξιδιωτικές ἢ γιά τό φυσικό περιβάλλον. β) Παρακολούθηση καταλλήλων κινηματογραφικῶν ταινιῶν σέ παραπλήσιο κινηματογράφο γ) Συζήτηση γιά τόν κινηματογράφο.

13.- Τηλεόραση: Παρακολούθηση καταλλήλων ἐκπομπῶν τῆς ἐκπαιδευτικῆς τηλεοράσεως. Σχετική ὁμιλία καί συζήτηση.

14.- Ἀρχαιολογικοί καί ἱστορικοί χῶροι: Ἐπισκέψεις σέ χῶρους πού σχετίζονται μέ τήν προϊστορία, τήν κλασσική ἀρχαιότητα, τή Βυζαντινή περίοδο, τήν Τουρκοκρατία καί τήν ἱστορία τῶν νεώτερων χρόνων (π.χ.

Τίρυνθα, Φαιστός, Μυστρᾶς, Δερβενάκια, Σούλι, Κῆπος Μεσολογγίου, Ναυαρίνο, Σαραντάπορο, Κιλκίς, τάφος Βενιζέλου κ.ἄ) Κατάλληλη ὁμιλία. Ἀπαγγελίες ἢ ἀνάγνωση σχετικῶν ποιημάτων καί πεζῶν. Ὑπογράμμιση τῆς ὑποχρεώσεως γιά διαφύλαξη καί διατήρηση τῶν ἀρχαιολογικῶν καί ἱστορικῶν χώρων.

15.- Προσωπικότητες τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς: Στήν ἱστορία, τήν Ἐπιστήμη, τίς Τέχνες, τή φιλανθρωπία - Εὐεργεσία κ.ἄ. (Π.Μελᾶς, Ἀριστοτέλης, Γύζης, Θεόφιλος, Μακρυγιάννης, Καρκαβίτσας, Χρηστοβασίλης, Βαρβάκης, Ζάππας, Κυρά τῆς νήσου Ρῶ κ.ἄ).

16.- Τεχνικά ἔργα, ἐργοστάσια, βιοτεχνίες: Ἐπισκέψεις καί ἐνημέρωση μέ τή βοήθεια εἰδικῶν. Ὁμιλία γιά τόν σκοπό καί σημασία τους γιά τό κοινωνικό σύνολο καί γενικά τῆς χώρας μας (Ἄρδας, Λάδωνας, Πτολεμαΐδα, Λιπάσματα, Χαλυβουργία, Διϋλιστήρια, Λιμάνια, Ἀεροδρόμια κ.ἄ)

17.- Ἱδρύματα: Νοσοκομεῖα, Ἐρευνητικά Κέντρα, Πανεπιστήμια, Ὀρφανοτροφεῖα, Γηροκομεῖα, Δασαρχεῖο, Τελωνεῖο κ.ἄ.

18.- Φυσικό περιβάλλον: Ἐπισκέψεις σέ α) καταρράκτες β) βάλτους, γ) θάλασσα, δ) λίμνες ε) ποτάμια ζ) σπήλαια η) ἀκρωτήρια, θ) βουνά ι) δάση. Φροντίδα γιά τή διατήρηση, βελτίωση καί καθαριότητά τους. Ὀρυκτός πλοῦτος τῆς περιοχῆς. Φυτά καί ζῶα τῆς περιοχῆς.

19.- Ἐπαγγελματικός προσανατολισμός: Ἐνδιαφέρον γιά τά διάφορα ἐπαγγέλματα. Καταγραφή τῶν κύριων ἐπαγγελμάτων τῆς περιοχῆς καί σχετικές συζητήσεις. Ἐπίσκεψη καί γνωριμία μέ τούς ἀνθρώπους τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων.

20.- Ἀθλητικές ἐκδηλώσεις: α)Ὀργάνωση μαθητικῶν ἀθλητικῶν ὁμίλων. β)Κολύμβηση γ)Ὀρειβασία δ) Παιγνίδια ε) Ἀθλητικοί ἀγῶνες (ἁμιλλα μέ γειτονικά σχολεῖα) ζ)Ἐλεύθερες ἀθλητικές ἀπασχολήσεις τῶν μαθητῶν η) Ἐπίσκεψη σέ ἀθλητικούς χώρους ἀρχαίους καί σύγχρονους. θ) Παρακολούθηση γυμναστικῶν καί ἀθλητικῶν ἀγώνων ἐφήβων καί ὡρίμων ἀνδρῶν. ι) Ὁμιλίες γιά τήν ἀρχαία ἀθλητική παράδοση καί ἰδιαίτερα γιά τούς ἀρχαίους καί σύγχρονους Ὀλυμπιακούς ἀγῶνες.

Ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', γιά τό ἴδιο θέμα εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Ὡς πολιτιστικές ἐκδηλώσεις ἐννοοῦνται ὅλες οἱ ἀπασχολήσεις καί δραστηριότητες, πού ὑποβοηθοῦν τόν μαθητή, πέρα ἀπό τό καθαρά προγραμματισμένο σχολικό ἔργο, στήν προσπάθειά του νά κατανοήσει, ὅτι εἶναι δημιούργημα ἑνός πολιτισμοῦ, ἀλλά καί αὐριανός δημιουργός πολιτιστικοῦ ἔργου. Μέ τίς ἐκδηλώσεις αὐτές συμπληρώνεται τό ἐκπολιτιστικό καί μορφωτικό ἔργο τοῦ σχολείου. Ὁ ἀθλητισμός πρέπει νά θεωρεῖται ὡς ἕνα εἰδικό στοιχεῖο ἐκπολιτισμοῦ.

Οὐσιαστικό χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων εἶναι τό ὅτι διευκολύνουν τόν ἐκπαιδευτικό νά ὀργανώσει τήν σχολική ζωή τοῦ παιδιοῦ σέ ἕνα ἐνιαῖο σύνολο μέ τή ζωή τῶν ὡρίμων ἀνθρώπων τοῦ πολιτιστικοῦ χώρου μέσα στόν ὁποῖο λειτουργεῖ.

Ἡ ὀργάνωση τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἡ θέση τους στό πρόγραμμα τῶν ἀνωτέρων τάξεων Γ', Δ', Ε', ΣΤ' ἐπί δύο(2) ὥρες τήν ἑβδομάδα ἀφήνεται στό Διευθυντή καί τόν διδάσκαλο. Εἶναι δυνατόν νά γίνονται σέ χωριστές ὧρες, π.χ. τήν πρώτη καί τήν τελευταία ὥρες τήν ἑβδομάδα, τίς δύο τελευταῖες ὧρες τήν ἑβδομάδα ἤ κάθε δεύτερη ἑβδομάδα ἐπί τέσσαρες (4) ὥρες ἀνάλογα μέ τίς ἀπαιτήσεις τῶν ἀπασχολήσεων ἤ δραστηριοτήτων κάθε φορά.

Περιεχόμενα

τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί τοῦ ἀθλητισμοῦ

α) παρακολουθήσεις
β) ἐπισκέψεις
γ) δραστηριότητες
δ) ἀπασχολήσεις
ε) ἀθλητισμός

α) παρακολουθήσεις

Ἔπειτα ἀπό προσεκτική προεργασία καί ὀργάνωση, οἱ μαθητές εἶναι δυνατόν νά παρακολουθοῦν κάθε ἀξιόλογη πολιτιστική ἐκδήλωση πού γί-

νεται μέσα στό σχολεῖο ἢ σέ προαιρετική ἀπόσταση: ἐκπομπές ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος τηλεοράσεως, προβολές ἀπό τόν σχολικό κινηματογράφο πολιτιστικῶν φίλμς (KULTUTZILUS), παρουσιάσεις θεατρικῶν ἔργων μορφωτικοῦ περιεχομένου ἀνάλογου μέ τήν ἡλικία τῶν μαθητῶν ἀπό ἐπαγγελματίες ἢ ἐρασιτέχνες ἠθοποιούς, ἑορτές κάθε κατηγορίας, κυρίως δέ γενικότερες ἑορταστικές ἐκδηλώσεις ἐθνικοῦ, θρησκευτικοῦ ἢ κοινωνικοῦ χαρακτήρα.

β) ἐπισκέψεις

Οἱ μαθητές εἶναι δυνατόν νά ἐπισκέπτονται: Μουσεῖα κάθε εἴδους, ἱστορικούς τόπους, τόπους λαϊκῆς τέχνης καί ἀρχιτεκτονικῆς εἰδικότερα, τόπους ἐργασίας, ὅπως ἐργαστήρια, βιοτεχνίες καί βιομηχανίες.

γ) ἀπασχολήσεις

Κάθε σημαντικό ἐπίκαιρο πολιτιστικό γεγονός εἶναι δυνατόν νά ἀποτελεῖ ἀντικείμενο συζητήσεως μεταξύ τῶν μαθητῶν. Κατά τή συζήτηση αὐτή ὁ ὑπεύθυνος διδάσκαλος ὁδηγεῖ τούς μαθητές στόν τρόπο τῆς σωστῆς καί λογικῆς ἀναζητήσεως τῆς οὐσίας καί τῆς ἀλήθειας μέ λογικά ἐπιχειρήματα.

Ἡ παιδική λογοτεχνία καί ἡ συστηματική μύηση σ'αὐτή, πέρα ἀπό τά περιθώρια τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος εἶναι δυνατόν νά ἀπασχολοῦν τούς μαθητές.

δ) δραστηριότητες

Κύριες δραστηριότητες τῶνμαθητῶν πού εἶναι δυνατόν νά ἔχουν ἐκπολιτιστικές ἐπιδράσεις εἶναι οἱ ἑξῆς: Ὀργάνωση σχολικῆς- μαθητικῆς βιβλιοθήκης, σχολικῶν συλλογῶν, σχολικῶν μουσείων, ἐκθέσεις ἔργων τέχνης τῶν μαθητῶν (ζωγραφικῆς, χειροτεχνίας), ἀλληλογραφία μέ ξένα σχολεῖα, ἔκδοση σχολικῆς ἐφημερίδας. Ἡ σχολική αὐτοδιοίκηση ὀρθόν εἶναι νά γίνεται σέ οὐσιαστική βάση, χωρίς τυπική ὀργάνωση μέ προεδρεῖα, ἀλλά κατά οὐσιαστικό τρόπο:ὅταν παρουσιάζονται προβλήματα ἢ προγραμματίζονται δραστηριότητες καί ἔργα, οἱ μαθηταί νά συζητοῦν ἐλεύθερα καί νά ἐκλέγουν κάθε φορά τούς πιό κατάλληλους γιά τήν ἐργασία πού τούς ἀπασχολεῖ, γιατί αὐτοί γνωρίζουν τούς πιό ἱκανούς ἀνάλο-

για μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς ὁμαφικῆς ἐργασίας καί τά κύρια γνωρίσματα τῆς προσωπικότητος τῶν πιό ἱκανῶν.

ε) ἀθλητισμός

Τό προσωρινά ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα περιέχει ἤ ἀρκετές ἐνδείξεις γιά τή φυσική ἀγωγή τῶν μαθητῶν καί πέρα ἀπό τίς θεωρούμενες ὡς χρήσιμες σήμερα φυσικές κινήσεις καί ἀσκήσεις, περιέχει καί ἀθλοπαιδιές, ἀγωνίσματα(1), κολύμπι, ἐκδρομές.

Προβλέπει ἐπίσης χειροσφαίριση (HANDBALL), ἀντισφαίριση(TENNIS), καλαθοσφαίριση (BASKET-BALL), πετοσφαίρα(VOLLEY-BALL). Γιά ὅλα αὐτά εἶναι τώρα δυνατόν νά διατεθεῖ ἀρκετός χρόνος.

Τό Τμῆμα θά συνεχίσει τή συζήτηση γιά τό θέμα αὐτό καί θά λάβει σχετική ἀπόφαση σέ ἑπόμενες συνεδρίες του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προέδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

(1)(βάδισμα, δρόμο, ἅλματα, ρίψεις, παιγνίδια)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 145/1977

Σήμερα, 2 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Κων. Βλουτέδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Ἀρτστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Κων. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ κ. Γεωργ. Φλουρῆς, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Καταμερισμός ἐργασίας γιά τή σύνταξη πλαισίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ἀνακοινώνει τό θάνατο τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ ΚΕΜΕ Σπυρ. Παγιατάκη καί ἀναφέρεται μέ λίγα λόγια στήν προσωπικότητά του καί τό ἔργο πού προσέφερε στήν Παιδεία. Προτείνει σέ ἔνδειξη πένθους νά διακοπεῖ ἡ συνεδρίαση καί νά τηρηθεῖ γιά ἕνα λεπτό σιγή.

Στό σημεῖο αὐτό διακόπτεται ἡ συνεδρίαση

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 146/1977

Σήμερα, 2 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδίκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (Ἀλφαβητάριο - Ἀναγνωστικό Β΄ τάξεως - Γραμματική Γ΄, Δ΄ τάξεων Δημοτικοῦ).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ21091/ 18-10-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Γεωργ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στά διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, τό Τμῆμα συνεχίζει τή συζήτηση γιά τά διδακτικά βιβλία πού θά κυκλοφορήσουν τό σχολικό ἔτος 1978-79 (συνεδρίες τοῦ Τμήματος γιά τό ἴδιο θέμα ἀριθμ. 140/ 25-10-1977 καί 142/ 29-10-1977).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/18-10-

1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί β) τή διεξοδική συζήτηση

Ἀποφασίζει

Προτείνει νά τυπωθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ ὡς ἔχουν τά ἀκόλουθα διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου γιά νά κυκλοφορήσουν τό ἔτος 1978-79, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ὀρθογραφικές διορθώσεις πού ἔγιναν στά κείμενα:

1.- Ἀλφαβητάριο, Ἰ. Γιαννέλη - Γ. Σακκᾶ
2.- Ἀναγνωστικό Β΄, Βασ. Γ. Οἰκονομίδου
3.- Γραμματική Γ΄- Δ΄ τάξεων, Ἑλένης Ἀνέστου Χαραλαμποπούλου - Δαμιανοῦ.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 147/1977

Σήμερα, 3 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κκ Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (συνέχεια συζητήσεως).

ΘΕΜΑ 2ο. Πολιτιστικές ἐκδηλώσεις - ἀθλητισμός στό δημοτικό σχολεῖο (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (συνέχεια σὐζητήσεως.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ἀναφέρεται: 1) στό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. 121091/18-10-77 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη σχετικά μέ τά διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί
2) Στίς ἀποφάσεις τοῦ Τμήματος, μέ βάση τό παραπάνω ἔγγραφο, γιά μερικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ στίς συνεδρίες του ἀριθμ. 140/25-10-1977, 142/29-10-1977 καί 146/2-11-1977.

Στή συνέχεια εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα γιά τό βιβλίο τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη τῆς Ἀγ. Ρουσοπούλου:

"Μέ τήν ἐπέκταση τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς "Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη" καί στήν Ε' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ, πού προβλέπει τό ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα, τό βιβλίο τῆς Ἁγνῆς Ρουσοπούλου "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη" δέν καλύπτει τήν ἀποστολή του. Συγκεκριμένα: Τά θέματα, πού ἀναπτύσσει κατά τρόπο παραστατικό καί ἐλκυστικό γιά τό μαθητή, καλύπτουν σχεδόν τήν ὕλη τῆς ΣΤ' τάξεως (δέν ἀναπτύσσονται οἱ ἑνότητες: τά ἐπαγγέλματα, ὁ Ἕλληνας ὡς πολίτης τῆς ἑνωμένης Εὐρώπης, κυκλοφοριακή ἀγωγή, εὐεργέτες κλπ.).

Γιά τό λόγο αὐτό θεωρεῖται κατάλληλο γιά τούς μαθητές τῆς ΣΤ' τάξεως καί προτείνεται ἡ ἐπανεκτύπωση γιά νά κυκλοφορήσει τό προσεχές σχολικό ἔτος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Αντίθετα ἡ ὕλη τῆς Ε' τάξεως δέν καλύπτεται. Μόνο ἕνα κεφάλαιο (ἕνα καλοκαίρι στόν Παρνασσό) ἀναφέρεται στήν αὐτοδιοίκηση.

'Επειδή 1) τό μάθημα αὐτό στό ἀναμορφωμένο πρόγραμμα ἔχει βασική θέση 2) διδάσκεται γιά πρώτη φορά στήν Ε' τάξη 3) Τά προκηρυχθέντα νέα βιβλία θά κυκλοφορήσουν τό σχολικό ἔτος 1979-80, προτείνεται ἡ ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη τῆς Ε' τάξεως μέ βάση τούς ὅρους τῆς προκηρύξεως, πού ἔχει συντάξει τό Τμῆμα Δημοτικῆς, μέ σκοπό νά ἔχουν οἱ μαθητές τῆς Ε' τάξεως τό βιβλίο αὐτό κατά τό σχολικό ἔτος 1978-79".

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀποφασίζει

ἀπό τόν ΟΕΔΒ

1. Νά τυπωθεῖ/ώς ἔχει τό βιβλίο τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη τῆς 'Αγνῆς Ρουσσοπούλου γιά τήν ΣΤ" τάξη Δημοτικοῦ.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ 2ο. Πολιτιστικές ἐκδηλώσεις-ἀθλητισμός στό δημοτικό σχολεῖο (συνέχεια συζητήσεως)

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ἀναφέρεται 1) στό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/16/118119/13-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας σχετικά μέ τόν καθορισμό τοῦ περιεχομένου τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ καί 2) στή συζήτηση πού ἔγινε γιά τό θέμα αὐτό στήν συνεδρία ἀριθμ. 144/1-11-1977 τοῦ Τμήματος

Ὕστερα ἀπό τή συζήτηση, πού ἐπακολούθεῖ τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἀποφασίζει:

1. Οἱ πολιτιστικές ἐκδηλώσεις-ἀθλητισμός νά ἐφαρμοσθοῦν κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος φοκιμαστικά μόνο στήν ΣΤ' τάξη τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ὀργανικότητας 6/θεσίου καί ἄνω.

2. Νά ἐπεξεργαστεῖ τό Τμῆμα τό περιεχόμενο τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων-ἀθλητισμοῦ γιά τήν ΣΤ' τάξη μέ σχετικές ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή τους καί νά τό κοινοποιήσει γιά ἐφαρμογή τό συντομότερο στούς διευθυντές τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 148/1977

Σήμερα, 4 Νοεμβρίου 1977, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιταιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οι κκ Αριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Καραγκουδάκης, Αντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι παρά τω ΚΕΜΕ, ο κ. Γεώργ. Φλουρής, οι κκ Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εισηγητές, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Μύρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δεν έλαβε μέρος ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λόγω ασθενείας.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως

Επεξεργασία πλαισίου αναλυτικού προγράμματος (πρόγραμμα Α' και Β' τάξεων δημοτικού σχολείου).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', επισημαίνει την ανάγκη της διαφοροποιήσεως του Τμήματος σε μικρές ομάδες εργασίες (δύο έωστριών ατόμων) για την επεξεργασία των επί μέρους στοιχείων του Προγράμματος.

Έπίσης τονίζει τήν ἀνάγκη τοῦ προσδιορισμοῦ εἰδικῶν κατευθυντηρίων γραμμῶν πού ἀναφέρονται στήν ἐκλογή καί διάταξη τῆς ὕλης γιά νά ἐπιτευχθεῖ τό πρόγραμμα συνέχεια καί συνέπεια.

Μέ ἰδιαίτερα τίθεται τό θέμα τῆς μορφῆς τοῦ προγράμματος στίς Α' καί Β' τάξεις.

Ἀκολουθοῦν σχετικές προτάσεις τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος καί διεξάγεται διεξοδική συζήτηση.

Ὁ Προεδρεύων κ. Θεμ. Βαρδάκης συνοψίζει τά συζητηθέντα στίς ἑξῆς τρεῖς σχετικές προτάσεις:

1. Σύνταξη χωριστοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά κάθε μία ἀπό τίς Α' καί Β' τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ.
2. Σύνταξη ἑνιαίου προγράμματος γιά τίς Α' καί Β' τάξεις Δημοτικοῦ.
3. Σύνταξη ἑνιαίου προγράμματος γιά τίς Α' καί Β' τάξεις μέ καθορισμό MINIMUM ὕλης γιά τήν Α' τάξη.

Καί στίς τρεῖς περιπτώσεις νά μή γίνεται ἀπόρριψη μαθητῶν ἀπό τήν Α' στή Β' τάξη.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση,

ἀποφασίζει κατά πλειοψηφία

Νά συνταχθεῖ ἑνιαῖο πρόγραμμα γιά τίς Α' καί Β' τάξεις μέ τόν καθορισμό MINIMUM ὕλης γιά τήν Α' τάξη, χωρίς ἀπόρριψη μαθητῶν ἀπό τήν Α' στή Β' τάξη.

Οἱ κκ Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ἀριστ. Βουγιουκας, Νικ. Πετρουλάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Γεωργ. Φλουρῆς, Διον. Μελᾶς δέν συμφωνοῦν μέ τόν καθορισμό MINIMUM ὕλης γιά τήν Α' τάξη.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπνικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 149/1977

Σήμερα, 8 Νοεμβρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ κκ Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Καθορισμός ὡραρίου ἐργασίας Δημοτικῶν Σχολείων καί Νηπιαγωγείων.

ΘΕΜΑ 2ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο.- Καθορισμός ὡραρίου ἐργασίας δημοτικῶν σχολείων καί νηπιαγωγείων.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος: 1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 309.4/18/125490/29-10-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργίου Γάλλη, πού ἀναφέρεται στόν καθορισμό ὡραρίου ἐργασίας Δημοτ. Σχολείων καί Νηπιαγωγείων, 2) Τό ἄρθρο 5, παραγρ. 8 τοῦ Προεδρ. Δ/τος 483, πού καθορίζει ὥρα ἐνάρξεως πρωϊνῆς καί ἀπογευματινῆς ἐργασίας Δημοτ. Σχολείων καί 3) Τά νέα ἑβδομαδιαῖα ὡρολόγια προγράμματα τῶν διαφόρων τύπων δημοτικοῦ σχολείου.

Ἀκολουθεῖ διεξοδική συζήτηση καί τά μέλη ἀνταλλάσσουν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 309.4/18/125490/29-10-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί β) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Α. Ἡ διάρκεια τῶν διδακτικῶν ὡρῶν καί τῶν διαλειμμάτων τῆς πρωϊνῆς ἐργασίας τῶν δημοτικῶν σχολείων προτείνεται ὡς ἑξῆς:

1) Ἡ πρώτη διδακτική ὥρα 50 λεπτά

2) Ἡ δεύτερη, τρίτη καί τέταρτη διδακτική ὥρα 45 λεπτά.

3) Ἡ πέμπτη καί ἕκτη ὥρα 40 λεπτά.

4. Ὅλα τά διαλείμματα εἶναι δεκάλεπτα ἐκτός ἀπό τό δεύτερο πού εἶναι 15λεπτο.

5. Εἶναι δυνατό κατά τήν κρίση τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων ἡ

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

διδασκαλία τῶν δύο πρώτων ὡρῶν νά εἶναι συνεχής, μέ ἐπιμήνυση τοῦ δευτέρου διαλείμματος κατά 5 λεπτά (20 λεπτά).

6. Στό μονοθέσιο ἡ διδακτική ἐργασία γίνεται μέ ἑνοποίηση τῶν διδακτικῶν ὡρῶν ἀνά δύο μέ εἰκοσάλεπτα διαλείμματα.

Β. Ἡ διάρκεια τῶν διδακτικῶν ὡρῶν καί διαλειμμάτων τῆς ἀπογευματινῆς ἐργασίας τῶν δημοτικῶν σχολείων προτείνεται ὡς ἑξῆς:

1. Ἡ πρώτη καί δεύτερη διδακτική ὥρα 45 λεπτά.

2. Ἡ τρίτη, τέταρτη καί πέμπτη διδακτική ὥρα 40 λεπτά.

3. Ὅλα τά διαλείμματα ὁρίζονται δεκάλεπτα.

4. Ἡ ἑνοποίηση τῶν ὡρῶν, πού προτείνεται γιά τήν πρωϊνή ἐργασία, ἔχει ἐφαρμογή στήν ἀπογευματινή ἐργασία.

Γ. Ἡ διάρκεια τῆς ἡμερήσιας ἀπασχολήσεως τῶν νηπίων α) γιά τήν πρωϊνή ἐργασία τῶν νηπιαγωγείων, ὁρίζεται σέ $3-\frac{1}{2}$- ὧρες καί β) γιά τήν ἀπογευματινή ἐργασία σέ τρεῖς (3) ὧρες.

Σέ κάθε περίπτωση ἡ νηπιαγωγός ὀφείλει νά προσέρχεται μισή $\frac{1}{2}$-ὥρα νωρίτερα γιά τήν ὑπόδοχή τῶν νηπίων καί νά ἀπέρχεται δεκαπέντε (15) λεπτά μετά τή λήξη τῆς ἀπασχολήσεως.

./.

ΘΕΜΑ 2ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (Ἀναγνωστικό Γ'Τάξεως, Γεωγραφία Γ - Δ'τάξεως).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 121094/18-10-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργίου Γάλλη, πού ἀναφέρεται στά διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί β) τή διεξοδική συζήτηση

ἀποφασίζει.

Προτείνει νά τυπωθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ ὡς ἔχουν τά ἀκόλουθα διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ γιά νά κυκλοφορήσουν τό ἔτος 1978-79, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ὀρθογραφικές διορθώσεις πού ἔγιναν στά κείμενα:

1. Ἀναγνωστικό Γ'τάξεως, Ἀγγελικῆς Βαρελλᾶ.

2. Γεωγραφία Γ'καί Δ'τάξεων Δημοτικοῦ, Ἀριστ. Χρ. Κωστοπούλου, Βίκτωρ Κατουλοκόπουλου -Κωστοπούλου.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔλυσε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόεδρος

ΘΕΟΔ. ΒΑΡΔΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΕΥΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 150/1977

Σήμερα, 9 Νοεμβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Αντων. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Γεωργ. Φλουρής, οἱ κκ Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Βάρβ. Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρία ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λόγω ασθενείας.

Θέμα ημερήσιας διάταξεως

Προσδιορισμός μαθημάτων δημοτικού σχολείου κατά τάξεις (Α'-Β'τάξη).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θεωρεί σκόπιμο, μετά τον καθορισμό των μαθημάτων που θα διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο (πράξη 141/26-10-1977) και πριν από την επεξεργασία πλαισίου προγράμματος για κάθε τάξη, να καθορισθεί η κατανομή των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου σε τάξεις.

Σχετικά παρατηρεί ότι τα μαθήματα μπορούν να μπούν αύτούσια ή να ομαδοποιηθούν.

Προτείνει να συζητήσει και αποφασίσει το Τμήμα αρχικά για τα μαθήματα που θα διδάσκονται στην Α' και Β' τάξη, με αφετηρία εκείνα τα μα-

θήματα πού ἐπιβάλλεται νά διαφοροποιηθοῦν, γιατί ἀποβλέπουν κυρίως στήν ἀπόκτηση ἀπό τούς μαθητές ὁρισμένων δεξιοτήτων, ὅπως Π.χ. Νεοελληνική γλῶσσα, Μαθηματικά, Αἰσθητική ἀγωγή καί Φυσική ἀγωγή.

Προβλήματα παρουσιάζει ἡ μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος, στήν ὁποία πρέπει νά ἐνσωματωθεῖ ὕλη ἀπό τά ὑπόλοιπα μαθήματα, πού προβλέπεται νά διδαχτοῦν στό δημοτικό σχολεῖο (Θρησκευτικά, Ἱστορία, Φυσικά, Γεωγραφία, Κοινωνική καί Πολιτική ἀγωγή).

Διατυπώνεται ἡ ἄποψη ὅτι θά πρέπει στή μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος νά ἐνσωματωθοῦν στοιχεῖα ἀπό τά παραπάνω μαθήματα χωρίς νά φθάσουμε στή γνωστή μορφή τῆς ἐνιαίας διδασκαλίας, πού ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος πιστεύει ὅτι ὑπερτονίζεται ἡ ἔννοια "περιβάλλον". Ὁ σκοπός τῶν θρησκευτικῶν δέν εἶναι νά δώσουν γνώσεις στό παιδί ἀλλά μιά ἀγωγή. Τό παιδί θά ξεκινήσει ἀπό τίς ἄμεσες ἐμπειρίες ἀλλά ὁ στόχος του εἶναι πέρα ἀπό τίς πραγματικότητες αὐτές. Τό παιδί θά καταλάβει τό θεό ἀνθρωπομορφικά. Προτείνει τά θρησκευτικά νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενο ξεχωριστῆς μελέτης, γιατί ἄν μποῦν σέν στοιχεῖα ἁπλά στό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος, θά ἀτονίσει ὁ σκοπός τῆς ἀγωγῆς.

Ὁ κ. Πετρουλάκης λέγει ὅτι τό πλησίασμα τοῦ παιδιοῦ στό θεό εἶναι κυρίως θέμα πίστεως τοῦ δασκάλου.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', συνοψίζει τίς δύο θέσεις πού ἔχουν διατυπωθεῖ.

1) Τά Θρησκευτικά νά ἀποτελέσουν στοιχεῖο τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος.
2) Τά Θρησκευτικά νά ἀποτελέσουν χωριστό μάθημα.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή διεξοδική συζήτηση, ἀποφασίζει κατά πλειοψηφία στίς Α' καί Β' τάξεις δημοτικοῦ σχολείου νά διδαχτοῦν τά ἑξῆς μαθήματα:

1. Νεοελληνική γλῶσσα.
2. Μαθηματικά
3. Αἰσθητική ἀγωγή
4. Φυσική ἀγωγή
5. Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος
6. Ἐλεύθερες δραστηριότητες

Πειοψηφοῦν οἱ κκ Κων/νος Πασσάκος καί Ἰωάν. Χριστιάς, οἱ ὁποῖοι προτείνουν νά διαφοροποιηθεῖ τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἀπό τή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος.

Μετά ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Πύρρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 151/1977

Σήμερα, 10 Νοεμβρίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Πασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (συνέχεια συζητήσεως).

ΘΕΜΑ 2ο. Χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν κ. Δημήτριο Τσαρδάκη.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου(συνέχεια συζητήσεως)

Στή συνέχεια, σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/18-10-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στά διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, συνεχίζεται ἡ συζήτηση γιά τά διδακτικά βιβλία πού θά κυκλοφορήσουν τό Ἔτος 1978-79 (Συνεδρίες τοῦ Τμήματος γιά τό ἴδιο θέμα ἀριθμ. 140/1977, 142/1977, 146/1977, 147/1977, 149/1977).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/18-10-197 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας Παιδείας καί β) τή σχετική συζήτηση

ἀποφασίζει

Α. Προτείνει νά τυπωθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά νά κυκλοφορήσουν τό Ἔτος 1978-79 τά ἀκόλουθα διδακτικά βιβλία μέ τίς ἑξῆς παρατηρήσεις ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ὀρθογραφικές διορθώσειςπού ἔγιναν στά κείμενα:

1. Ἀριθμητική – Γεωμετρία Γ΄ Δημοτικοῦ, Νικ. Ἀντ. Καρκάνη.

α. Νά ἀντικατασταθοῦν οἱ εἰκόνες τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων μέ ἐκεῖνες τῆς τελευταίας ἐκδόσεως (σελ. 12,15).

β. Νά ἀπαλειφθεῖ τό τρίτο κεφάλαιο "Οἱ ἀκέραιοι ἀπό τό 1000 ἕως τό 2000" (σελ. 187-205).

2. Ἀριθμητική καί Γεωμετρία Δ΄ τάξεως Δημ. Σχολείου Ἠλία Κων/νου Σαμαρᾶ.

α. Νά ἀντικατασταθοῦν οἱ εἰκόνες τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων μέ ἐκεῖνες τῆς τελευταίας ἐκδόσεως (σελ.29,30,74,75,90,91).

β. Στή σελίδα 5 νά διαγραφεῖ ἡ σειρά "Α. Ἐπανάληψη τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν".

γ. Νά διαγραφεῖ τό πέμπτο μέρος τοῦ βιβλίου μέ τίτλο "Οἱ Συμμιγεῖς ἀριθμοί" (σελ. 130-148).

3. Ἀριθμητική-Γεωμετρία Ε΄ τάξεως Δημοτ. Σχολείου, Ἠλία Κων/νου Σαμαρᾶ.

α. Νά διαγραφεῖ ἡ ὕλη πού ἀναφέρεται στά κυριότερα γεωμετρικά σώματα (σελ. 179-196).

4. Ἀριθμητική –Γεωμετρία ΣΤ΄ Δημοτικοῦ, Ν. Διαμαντοπούλου.

α. Νά διαγραφεῖ τό πρῶτο κεφάλαιο μέ τίτλο "Σύνολα" (σελ. 5-14).
β. Νά ἀπαλειφθεῖ α) τό δεύτερο μέρος τοῦ τετάρτου κεφαλαίου ἀπό τήν ἑνότητα 6 "Ἀφαίρεση" μέχρι τέλος (σελ. 66-73) καί β) ὁλόκληρο τό κεφάλαιο πέμπτο (σελ. 74-93).

Νά γίνει διόρθωση στόν πίνακα περιεχομένων.

5. Φυτά καί Ζῶα τῆς πατρίδας μας Γ΄ Δημοτικοῦ, Χρυσούλας Λέκκα.
6. Φυτά καί Ζῶα τῆς Πατρίδας μας Δ΄ Δημοτικοῦ, Ἄννας Δεϊμέζη-Καλιότσου.
α. Νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "ἀνάγνωσμα" πού δέν ἐξυπηρετεῖ κανένα λειτουργικό σκοπό.
β. Νά βελτιωθεῖ ἡ εἰκονογράφηση πού εἶναι ἀσπρόμαυρη σύμφωνα μέ τίς εἰκόνες πού παρατίθενται στήν οἰκεία θέση μέ σχετικές παρατηρήσεις.
7. Φυσική Ἱστορία Β΄ Δημοτικοῦ, Λεων. Βελιαρούτη-Ἀθ. Οἰκονόμου-Ἀμίλλη.
α. Νά ἀπαλειφθοῦν τά μαθήματα 1 ἕως καί 25 (σελ. 9-72).
β. Νά ἀναριθμηθοῦν τά μαθήματα καί οἱ σελίδες πού ἀκολουθοῦν.
γ. Νά διαγραφεῖ ἡ ἑνότητα "Οἱ θερμές χῶρες" (σελ. 6,7).
8. Φυσική Ἱστορία ΣΤ΄ Δημοτικοῦ, Π. Γεωργανοπούλου-Κ. Βαχαροπούλου.
9. Τό Τμῆμα θά συντάξει ὁδηγίες γιά τό δάσκαλο μέ σκοπό τήν ἐναρμόνιση τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων: α) Ἀριθμητική καί Γεωμετρία Δ΄ τάξεως, Ἠλία Κ. Σαμαρᾶ.
β) Ἀριθμητική καί Γεωμετρία Ε΄ τάξεως, Ἠλία Κ. Σαμαρᾶ.
γ) Ἀριθμητική-Γεωμετρία ΣΤ΄ Δημοτικοῦ, Π. Διαμαντοπούλου.
δ) Φυτά καί Ζῶα τῆς πατρίδας μας Γ΄ Δημοτικοῦ, Χρυσούλας Λέκκα.
ε) Φυτά καί Ζῶα τῆς πατρίδας μας, Ἄννας Δεϊμέζη-Καλιότσου.
στ) Φυσική Ἱστορία Β΄ Δημοτικοῦ, Λεων. Βελιαρούτη-Ἀθαν. Οἰκονόμου -Ἀμίλλη.
ζ) Φυσική Ἱστορία ΣΤ΄ Δημοτικοῦ, Π. Γεωργανοπούλου-Κ. Βαχαροπούλου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ 2ο. Χορήγηση άδειας γιά διεξαγωγή έρευνας στόν κ. Δημ. Τσαρδάκη.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Διον. Μελᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/61/114678/19-10-1977 τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννοπούλου, πού ἀναφέρεται στή χορήγηση ἀδείας γιά διεξαγωγή ἔρευνας στόν δάσκαλο κ. Δημ. Τσαρδάκη.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Μέ τήν αἴτησή του τῆς 15-9-1977 ὁ κ. Δ. Τσαρδάκης, δάσκαλος, πού σπουδάζει στό Πανεπιστήμιο τῆς Φραγκφούρτης, ζητάει νά τοῦ χορηγηθεῖ ἄδεια νά στείλει ἕνα ἐρωτηματολόγιο στούς μαθητές μερικῶν σχολείων τῆς χώρας. Τό ἐρωτηματολόγιο αὐτό θά τόν βοηθήσει στή θεμελίωση τῆς ἐργασίας του μέ τίτλο: "Ἡ τηλεόραση καί τό παιδί τῆς σχολικῆς ἡλικίας". Ἀπό τήν αἴτησή του μποροῦμε νά συμπεράνουμε ὅτι ἡ ἐργασία αὐτή εἶναι μιά ἀπό τίς ἀπαιτήσεις γιά τήν ἀπόκτηση διπλώματος, τοῦ ὁποίου τό εἶδος δέν προσδιορίζεται.

Στήν αἴτησή του ὁ ἐνδιαφερόμενος δέν ἀναφέρει συγκεκριμένα τόν ἀριθμό καί τήν ὀργανικότητα τῶν σχολείων, τίς τάξεις καί τόν ἀριθμό τοῦ δείγματος τῶν μαθητῶν πού θά χρησιμοποιήσει στήν ἔρευνά του.

Ἐπειδή ἀπό τό συνημμένο ἐρωτηματολόγιο δέν εἶναι δυνατό νά λάβουμε μιά πλήρη καί σαφή εἰκόνα τῆς ἐργασίας καί τῶν σκοπῶν, πού ἐπιδιώκει μ'αὐτήν ὁ κ. Τσαρδάκης, κρίνεται ἀπαραίτητο ὁ ἐνδιαφερόμενος νά θέσει ὑπόψη μας ἕνα διάγραμμα τῆς ἐργασίας, πού συντάσσει. Αὐτό πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό τήν ἔγκριση τοῦ σχεδίου τῆς ἐργασίας του ἀπό τόν ὁρμόδιο καθηγητή.

Ἀναφορικά μέ τό ἐρωτηματολόγιο:

1. Στό ἐρώτημα 15 ἴσως χρειαστεῖ νά ἀλλάξουν οἱ τέλοι ἔργων, γιατί ὁρισμένες τηλεοπτικές σειρές ἀντικαθίστανται ἀπό ἄλλες.

2. Ἡ εἰκοστή ἐρώτηση, νά συσχετισθεῖ περισσότερο μέ τήν τηλεόραση γιατί ὑπάρχουν κι ἄλλες πιθανές αἰτίες νά κοιμᾶται ἀργά τό παιδί.

3. Ἡ τελευταία ἐρώτηση νά διατυπωθεῖ διαφορετικά μιά καί ἡ παρακολούθηση τῆς τηλεοράσεως δέν εἶναι θέμα ... ζωῆς ἤ θανάτου.

Προτείνω νά ἀναβληθεῖ ἡ λῆψη ἀποφάσεως σχετικά μέ τήν ἔγκριση τῆς χορηγήσεως ἀδείας γιά τήν ἀποστολή τοῦ ἐρωτηματολογίου ὡς πού νά

ὑποβάλλει ὁ ἐνδιαφερόμενος τά ἀπαραίτητα στοιχεῖα, δηλ. α) νά ἀναφέρει τόν ἀριθμό τοῦ δείγματος τῶν μαθητῶν καί τά σχολεῖα πού θά στείλει τό ἐρωτηματολόγιο, β) νά στείλει ἕνα διάγραμμα τῆς ἐργασίας, καί γ) νά στείλει τήν ἔγκριση ἀποδοχῆς τοῦ σχεδίου τῆς ἐργασίας ἀπό τόν ἀρμόδιο καθηγητή".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.4/61/114678/19-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 15-9-1977 τοῦ κ. Δημ. Τσαρδάκη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Διον. Μελᾶ, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἀναβάλλει τή λήψη ἀποφάσεως σχετικά μέ τήν ἔγκριση τῆς χορηγήσεως ἀδείας στόν κ. Τσαρδάκη γιά τήν ἀποστολή τοῦ ἐρωτηματολογίου σέ διάφορα δημοτικά σχολεῖα τῆς χώρας, μέ σκοπό ὁ ἐνδιαφερόμενος α) νά γνωρίσει στό Τμῆμα τόν ἀριθμό τοῦ δείγματος τῶν μαθητῶν καί τά σχολεῖα πού θά στείλει τό ἐρωτηματολόγιο, β) νά στείλει ἕνα διάγραμμα τῆς ἐργασίας καί γ) νά στείλει τήν ἔγκριση ἀποδοχῆς τοῦ σχεδίου τῆς ἐργασίας ἀπό τόν ἀρμόδιο καθηγητή.

Ἐπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Δημ. Τσαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 152/1977

Σήμερα, 11 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Παρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κκ Δημ. Άνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', Άριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Παραγκουδάκης, Άντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, Γεώργ. Φλουρῆς καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', διότι ἦταν ἀσθενής.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Προσδιορισμός μαθημάτων δημοτικοῦ σχολείου κατά τάξεις (Γ' κύκλου)

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση γιά τόν καθορισμό τῶν μαθημάτων πού θά διδάσκονται στίς ἄλλες τάξεις Δημοτικοῦ (Γιά τήν Α' καί Β' τάξη τό Τμῆμα ἀποφάσισε στήν συνεδρία του ἀριθμ. 150/9-11-1977).

Ὁ κ. Παραγκουδάκης προτείνει ἐνοποίηση τοῦ προγράμματος στίς Γ' + Δ' καί Β' + ΣΤ' τάξεις. Ὁ κ. Μελᾶς τονίζει ὅτι σημασία ἔχει ὁ μαθητοκεντρισμός τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Ὁ κ. Χριστιᾶς λέγει ὅτι ἡ θέση τοῦ κ. Παραγκουδάκη ἀναφέρεται στή σπειροειδή διάταξη.

Ὁ κ. Μπενέκος ἀναφέρεται στίς δυσκολίες πού παρουσιάζουν στίς

συνδιδασκόμενες τάξεις.

Ὁ κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', λέγει ὅτι ἡ συζήτηση αὐτὴ ἀναφέρεται στὴ διάταξη τῆς ὕλης. Ὁ κ. Πασσάκος συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Βλουτίδη καὶ συμπληρώνει ὅτι στὸ στάδιο αὐτὸ τῆς ἐργασίας τοῦ Τμήματος τὸ θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶναι ὁ καθορισμὸς τῶν μαθημάτων καὶ ὄχι ἡ διάταξη τῆς ὕλης.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης παρακαλεῖ νὰ περιορισθεῖ ἡ συζήτηση στὸ θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Στὴ συνέχεια θέτει τὸ ἐρώτημα ἂν θὰ διατηρηθοῦν καὶ στὴν Γ' τάξη τὰ μαθήματα ποὺ ἔχουν διαφοροποιηθεῖ στὴν Α' καὶ Β' τάξη. Ἂν ἡ ἀπάντηση στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι καταφατική, τότε τὸ πρόβλημα περιορίζεται στὴ διαφοροποίηση τῶν στοιχείων ποὺ περιλαμβάνονται στὴ μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος.

Ὁ κ. Πασσάκος προτείνει πέρα ἀπὸ τὰ μαθήματα, ποὺ ἔχουν διαφοροποιηθεῖ στὶς Α' καὶ Β' τάξεις Δημοτικοῦ, νὰ διαφοροποιηθοῦν στὴν Γ' τάξη καὶ τὰ Θρησκευτικὰ καὶ ἡ Ἱστορία. Ἡ μελέτη τοῦ περιβάλλοντος νὰ περιλαμβάνει στοιχεῖα ἀπὸ τὰ Φυσικά, τὴ Γεωγραφία καὶ τὴν Πολιτική καὶ κοινωνικὴ ἀγωγὴ μὲ προεκτάσεις καὶ σὲ ἄλλα στοιχεῖα.

Ὁ κ. Βουγιούκας, ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὶς θέσεις τῆς ὁμάδας ἐργασίας, προτείνει νὰ μὴ διαφοροποιηθεῖ ἡ μελέτη τοῦ περιβάλλοντος. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν υἱοθέτηση τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος καὶ στὴν Γ' τάξη προτείνει μετακίνηση τῆς ὕλης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴν Δ' τάξη Δημοτικοῦ.

Ὁ κ. Μαραγκουδάκης προτείνει χωριστὰ μαθήματα στὴν Γ' τάξη (καταργεῖ τὴ Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος) μὲ τὸν ὅρο ὅτι θὰ εἶναι ἐνιαία ἡ διδακτέα ὕλη τῶν Γ'± Δ' καὶ τῶν Β'± ΣΤ' τάξεων Δημοτικοῦ.

Τὸ Τμῆμα, ὕστερα ἀπὸ διεξοδικὴ συζήτηση

ἀποφασίζει κατὰ πλειοψηφία

Προτείνει νὰ διδάσκονται στὴν Γ' τάξη τὰ ἑξῆς μαθήματα:

1. Νεοελληνικὴ γλῶσσα. 2. Μαθηματικὰ 3. Αἰσθητικὴ ἀγωγὴ
4. Φυσικὴ ἀγωγὴ 5. Θρησκευτικὰ 6. Ἱστορία
7. Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος 8. Ἐλεύθερες δραστηριότητες

Μειοψήφησαν: α) Οἱ κκ Γ. Παραγκουδάκης καὶ Δημ. Ἀνδριόπουλος, οἱ ὁποῖοι προτείνουν χωριστὰ μαθήματα στὴ Γ' τάξη καὶ β) Ἀντ. Μπενέκος, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ν. Πετρουλάκης, Γ. Φλουρῆς καὶ Δ. Μελᾶς, οἱ ὁποῖοι προτείνουν νὰ μὴ διαφοροποιηθεῖ ἡ Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος καὶ νὰ μετακινηθεῖ ἡ ὕλη τῆς παλαιᾶς Διαθήκης στὴ Δ' τάξη Δημοτικοῦ.

Ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Π. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 153/1977

Σήμερα, 14 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ Χριστιάς Ἰωάν., Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, Γεώργ. Φλουρῆς, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό ,7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Προσδιορισμός μαθημάτων δημοτικοῦ σχολείου κατά τάξεις (Δ΄ τάξη).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει τό θέμα τοῦ καθορισμοῦ τῶν μαθημάτων τῆς Δ΄ τάξεως. Κατά τή γνώμη του, ἡ συζήτηση πρέπει νά ξεκινήσει ἀπό τήν ἀπόφαση πού πάρθηκε γιά τά μαθήματα τῆς Γ΄ τάξεως καί ἀπό ψυχολογικούς καί διδακτικούς παράγοντες πρός ἐξυπηρέτηση τῶν συνδιδασκομένων τάξεων.

Ὁ κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, προτείνει τή θέση πού διατύπωσε γιά τή Γ΄ τάξη, δηλ. χωριστά μαθήματα μέ τόν ὅρο ἡ ὕλη Γ΄ καί Δ΄ τάξεων νά εἶναι ἑνιαία.

Οἱ κκ Ἀρ. Βουγιούκας καί Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά

τῷ ΚΠΜΒ, προτείνουν χωριστά μαθήματα μέ συνδετικό κρίκο τόν 'Ελλαδικό χῶρο.

'Ο κ. Νικ. Πετρουλάκης προτείνει χωριστά μαθήματα μέ συνδετικό κρίκο τό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ περιβάλλοντος, πού θά ἐξακολουθεῖ νά διδάσκεται στήν Δ' τάξη.

'Ο κ. 'Ιωάν. Χριστιάς προτείνει νά ἰσχύσουν καί στή Δ' τάξη τά μαθήματα τῆς Γ' τάξεως, δηλ. ἀπό τή σπουδή τοῦ Περιβάλλοντος νά διαφοροποιηθοῦν τά θρησκευτικά καί ἡ 'Ιστορία.

Τό Σῶμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀποφασίζει κατά πλειοψηφία

Προτείνει νά διδάσκονται στήν Δ' τάξη δημοτικοῦ τά ἑξῆς μαθήματα:

1. Νεοελληνική γλῶσσα.
2. Μαθηματικά
3. Αἰσθητική ἀγωγή
4. Φυσική ἀγωγή
5. Θρησκευτικά
6. 'Ιστορία
7. Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος
8. 'Ελεύθερες δραστηριότητες

Μειοψηφοῦν οἱ κκ Δημ. 'Ανδριόπουλος, Γεώργ. Παραγκουδάκης, 'Αντών. Μπενέκος, 'Αριστ. Βουγιούκας, οἱ ὁποῖοι προτείνουν νά διδάσκονται στήν Δ' τάξη χωριστά τά μαθήματα (Μέ κατάργηση τοῦ μαθήματος τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος).

Ὕστερα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

'Ο Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

'Η γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 154/1977

Σήμερα, 15 Νοεμβρίου 1977, ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', Διον. Μελάς, Εισηγητής, καθώς και ή γραμματέας τού Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δέν έλαβε μέρος στή συνεδρία ο κ. Ιωάν. Χριστιάς για λόγους υπηρεσιακούς.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Διδακτικά βιβλία τού Δημοτικού σχολείου (Ιστορία όλων τών τάξεων, Φυσική και Χημεία Ε' και ΣΤ' Δημοτικού).

ΘΕΜΑ 2ο. Υιοθέτηση κ.λ.π. τό βιβλίο "Η ιστορία της παιδικής φιλοσοφίας" τού Λόυντ Ντεμώζ κ.λ.π. (Μετάφραση Δημ. Κωστελένου).

Στήν αρχή επικυρώνεται τό πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ 1ο. Διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ('Ιστορία ὅλων τῶν τάξεων, Φυσική καί Χημεία Ε' καί ΣΤ' Δημοτικοῦ).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1)τό ἔγγραφο ἀριθμ. 121091/18-10-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στά διδακτικά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου πού θά κυκλοφορήσουν τό ἔτος 1978-79 (Συνεδρίες τοῦ Τμήματος γιά τό ζδιοθέμα ἀριθμ.140/1977, 142/1977, 146/1977, 147/1977, 149/1977, 151/1977), 2) τή σχετική συζήτηση

ἀποφασίζει

Α. Προτείνει νά ἀνατυπωθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά νά κυκλοφορήσουν τό ἔτος 1978-79 τά ἀκόλουθα διδακτικά βιβλία δημοτικοῦ σχολείου μέ τίς ἐξῆς παρατηρήσεις, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη καί οἱ ὀρθογραφικές διορθώσεις πού ἔγιναν στά κείμενα:

1. 'Ιστορία Γ' Δημοτικοῦ, Β. Λυμπεροπούλου-Τζωρτζάκάκη
   α. Νά βελτιωθεῖ, κατά τό δυνατό, ἡ εἰκονοφράφηση τοῦ βιβλίου.
2. 'Ιστορία ΔΓ Δημοτικοῦ, Γεωργίας Καματερού-Γλύτση
   α. Νά βελτιωθεῖ ἡ εἰκονογράφηση, πού εἶναι ἀσπρόμαυρη, καί νά ἀντικατασταθεῖ, ὅπου εἶναι δυνατό, μέ ἔγχρωμη.
   β. Οἱ ἐρωτήσεις καί οἱ περιλήψεις νά μποῦν σέ ἔγχρωμο πλαίσιο.
   γ. Νά βελτιωθοῦν τά .σχεδιαγράμματα.
   δ. Νά τυπωθεῖ σέ χαρτί καλύτερης ποιότητας γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ διαφάνεια.
3. 'Ιστορία τῶν νεωτέρων χρόνων ΣΤ' Δημοτικοῦ, Ε. Καφεντζῆ.
   α. Νά ἀντικατασταθοῦν οἱ τέσσερις στό Γ' μέρος τοῦ βιβλίου (σελ. 105, 108.114,120) μέ νέους πού ἀναφέρονται στό κείμενο.
   β. Νά ἀναδιαρθρωθεῖ ἡ ὕλη τοῦ Γ' μέρους σέ ὑποκεφάλαια σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις πού ὑπάρχουν στό κείμενο.
   γ. Νά περιοριστεῖ ἀνάλογα ὁ πίνακας τῶν περιεχομένων.

Β. Προτείνει νά ἀνατυπωθοῦν ὡς ἔχουν ἀπό τόν ΟΕΔΒ τά ἐξῆς διδακτικά βιβλία, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ὀρθογραφικές διορθώσεις πού ἔγιναν στά κείμενα:

1. Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή 'Ιστορία Δ' Δημοτικοῦ, 'Αριστ. Βουγιούκα.
2. Φυσική καί Χημεία Ε' Δημοτικοῦ , ὁμάδας ἐργασίας.
3. Φυσική καί Χημεία ΣΤ' Δημοτικοῦ, ὁμάδας ἐργασίας.

Τό Τμῆμα θά συντάξει ὁδηγίες γιά τό δάσκαλο μέ σκοπό τήν ἐναρμόνιση τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων: α)'Ιστορία Δ' Δημοτικοῦ, Γεωργ. Καματερού-Γλύτση.
β) Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή 'Ιστορία Ε' Δημοτικοῦ, 'Αρ.Βουγιούκα.
γ)'Ιστορία τῶν νεωτέρων χρόνων ΣΤ'Δημοτικοῦ,Ε.Καφεντζῆ.
δ) Φυσική καί Χημεία Ε' Δημοτικοῦ, ὁμάδας ἐργασίας
ε) Φυσική καί Χημεία ΣΤ' Δημοτικοῦ, ὁμάδας ἐργασίας.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Η Ιστορία τῆς παιδικῆς ἡλικίας" τοῦ Λόυντ Ντεμώς κά (Μετάφραση Δημ. Κωστελένου).

Ὁ εἰσηγητής κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/87/33006/2-4-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο "Η Ιστορία τῆς παιδικῆς ἡλικίας" τοῦ Λόυντ Ντεμώς κ.ἄ μαζί μέ τήν ἀπό 22-2-1977 αἴτηση τοῦ κ. Χαράλαμπ. Γραμμένου γιά τίς ἐκδόσεις "Γλάρος".

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο "Η Ἱστορία τῆς παιδικῆς ἡλικίας" ("Ἐκδ. "ΓΛΑΡΟΣ" Ἀθῆνα, 1977, σελ. 547, ἐπιμελ. Λ. Ντεμώζ καί μετάφρ. Δ. Κωστολένου) περιέχει δέκα αὐτοτελεῖς ἐργασίες ἰσάριθμων καθηγητῶν διαφόρων Πανεπιστημίων τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ συγγραφεῖς μέ ἀξιοσημείωση ἐπιστημονική εὐσυνειδησία καί μεθοδικότητα φέρουν σέ φῶς πολλά, διάφορα καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις συγκλονιστικά στοιχεῖα πού ἀναφέρονται στή στάση τῶν γονέων καί γενικά τῶν διαφόρων κοινωνιῶν κατά τό παρελθόν πρός τό παιδί. Ἱστορικά καλύπτουν τούς πρώτους αἰῶνες τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας καί φθάνουν μέχρι τόν 19ο αἰῶνα. Εἰδικότερα, τά στοιχεῖα πού μᾶς παρουσιάζουν ἀναφέρονται στήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν καί στή μεταχείρησή τους ἀπό τούς γονεῖς καί τούς μεγάλους. Ἀπό τά στοιχεῖα αὐτά συνάγεται ὅτι στίς πρῶτες περιόδους τῆς ἱστορίας ἡ θνησιμότητα, ἡ παιδοκτονία, ἡ ἔκτρωση, τό ἐμπόριο, ἡ παραμέληση καί ἡ ἐγκατάλειψη τῶν παιδιῶν παρουσιάζεται σέ ὑψηλό καί διόλου κολακευτικό γιά τό ἀνθρώπινο γένος βαθμό.

Ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρουσες εἶναι οἱ πιό κάτω διαπιστώσεις:

1. Ἡ ἀρνητική στάση τῶν γονέων καί τῶν κοινωνιῶν γενικότερα ἀποδίδεται στήν ἄγνοια καί στά βαθειά ριζωμένα στή συνείδηση τῶν λαῶν βάρβαρα ἔθιμα.

2. Τό παιδί ἐθεωρεῖτο ἰδιοκτησία τῶν γονέων καί συχνά ἐξομοιωνόταν μέ μέθυσους, ἐπιπόλαιες γυναῖκες ἤ ἀνόητους γέρους (σελ. 257) ἤ πράκτορες τοῦ κακοῦ (σελ. 263). Σέ μιάν ὁρισμένη περίοδο τά παιδιά συχνά περνοῦσαν ἀπό μιά σειρά βιολογικῶν καί ψυχολογικῶν δοκιμασιῶν μέ τήν

2. Οἱ προκαταλήψεις καὶ ἡ ἀρνητικὴ γιὰ τὸ παιδὶ νοοτροπία καὶ στάση ποὺ διαπιστώνονται στοὺς διάφορους αἰῶνες παρέχουν εὐκαιρίες προβληματισμοῦ στοὺς ἀναγνῶστες, εἰδικοὺς καὶ μή.

3. Ὁ χαρακτήρας τοῦ βιβλίου, μολονότι στηριγμένος σὲ στοιχεῖα ψυχαναλυτικῶν ἐρευνῶν, εἶν αι ἱστορικός καὶ ἀναμφισβήτητα προσθέτει σημαντικὰ στὴν ἱστορία τῆς ἀγωγῆς μὲ τὶς ἀξιόλογες ψυχολογικὲς καὶ κοινωνιολογικὲς του προεκτάσεις.

4. Ἡ γλῶσσα του εἶναι στρωτὴ δημοτικὴ κἀὶ κάνει ἔνετη τὴν ἀνάγνωση τοῦ βιβλίου.

5. Θὰ ἦταν πολύτιμο βοήθημα, ἰδιαίτερα γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς τῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως, παιδιάτρους, νοσοκόμες παιδιατρικῶν κλινικῶν καὶ γονεῖς γενικότερα.

Πρόταση: Τὰ παραπάνω στοιχεῖα μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ εἰσηγηθοῦμε γιὰ τὴ χρησιμότητα τοῦ βιβλίου στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς γεν. ἐκπαιδεύσεως, τοὺς παιδιάτρους, γονεῖς καὶ ἄλλους ἐνδιαφερομένους γιὰ τὴν ἀγωγὴ τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/87/33006/2-4-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Ἀνδριόπουλου, Συμβούλου Β΄, γ) τὴν παραγρ. 5 ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975 καὶ δ) τὴ σχετικὴ συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τὸ βιβλίο "Ἡ ἱστορία τῆς παιδικῆς ἡλικίας" τοῦ Λόυντ Ντεμώζ κἀ (μετάφραση Δημ. Κωστελένου) θεωρεῖται χρήσιμο:

α) γιὰ τὶς βιβλιοθῆκες τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν σχολῶν ἐκπαιδεύσεως διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ

β) γιὰ τοὺς δασκάλους κἀὶ τὶς νηπιαγωγούς.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Σεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 155/1977

Σήμερα, 16 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κκ Δημ. Άνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιταιώτης, Κων/νος Πασαλίκος, Σύμβουλοι Β', Άριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Άντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ίωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, Γεώργ. Φλουρής καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λόγῳ ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Άνακοινώσεις
2. Μαθήματα Β' καί Γ' τάξεων δημοτικοῦ σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Άνακοινώσεις.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης ἀνακοινώνει στά μέλη μέρος συνεντεύξεως τοῦ Προέδρου τῆς ΑΟΕ πού δημοσιεύεται στό "Διδασκαλικόν Βῆμα" (ἀριθμ. φύλ. 820 /5-11-1977 καί ἀναφέρεται στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου πού συντάσσει τό Τμῆμα

Δημοτικής Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο. Μαθήματα Β' καί ΣΤ' τάξεων δημοτικοῦ σχολείου.

Γίνεται συζήτηση γιά τόν καθορισμό τῶν μαθημάτων πού θά διδάσκονται στίς Β' καί ΣΤ' τάξεις Δημοτικοῦ (Γιά τίς Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεις τό Τμῆμα ἀποφάσισε στίς συνεδρίες του ἀριθμ. 150/1977, 152/1977, 153/1977).

Τό θέμα, πού ἀπασχολεῖ κυρίως τό Τμῆμα, εἶναι ἄν θά μείνει τό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος στίς Β' καί ΣΤ' τάξεις Δημοτικοῦ.

Ὁ κ. Πετρουλάκης ἔχει τή γνώμη ὅτι ἡ Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος μπορεῖ νά γίνει μέ τή μορφή τῶν PROJECTS καί νά διατεθεῖ χρόνος γι' αὐτό ἀπό τίς Ἐλεύθερες δραστηριότητες.

Ὁ κ. Κονιδιτσιώτης πιστεύει ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῶν PROJECTS προβλέπει ριζική ἀναδιοργάνωση τοῦ σχολείου.

Ὁ κ. Παραγκουδάκης συμφωνεῖ μέ τόν κ. Κονιδιτσιώτη καί ἀναφέρει ὅτι ἀπό τό 1960 παρουσιάζει τό σύστημα τῶν PROJECTS ξύντονη ὕφεση καί δοκιμάστηκε κριτική.

Ὁ κ. Ἐνδριόπουλος πιστεύει ὅτι στό μέσο ἑλληνικό σχολεῖο δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἐφαρμογή τῶν PROJECTS καί ὅτι ὑπάρχει φόβος μέ τήν ἐφαρμογή τους νά παρουσιασθοῦν ἐλλείψεις σέ ἄλλους τομεῖς ἐργασίας. Μποροῦν βέβαια νά γίνονται παράλληλα καί εὐκαιριακά μέ τά ἄλλα μαθήματα.

Ὁ κ. Φλουρῆς, τοῦ ὁποίου ζητήθηκε ἡ γνώμη, εἶπε ὅτι τά PROJECTS συνεχίζονται σήμερα στήν Ἀμερική ἀλλά μέ ἄλλη μορφή καί τίτλο "ἑβδομαδιαῖα συμβόλαια". Αὐτή τήν ἀρχή τήν ἐφαρμόζει ὁ Μασσιάλας.

Ὁ κ. Πλουτίδης, τό σύστημα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν PROJECTS τό βλέπει περιστασιακά καί ἐπισημαίνει τή δυσκολία νά ἐνταχθεῖ στό ἑβδομαδιαῖο πρόγραμμα ἄν τελικά καθιερωθεῖ.

Ὁ κ. Μελᾶς λέγει ὅτι τό σύστημα θεωρεῖται σύγχρονο καί ἐφαρμόζεται στίς μικρές τάξεις.

Ὁ κ. Χριστιᾶς ἀναφέρει ὅτι στή νεώτερη διδακτική τά PROJECTS

είναι δεμένα μέ συγκεκριμένη ὕλη καὶμποροῦν νά ἰσχύσουν γιά ἕνα συγκεκριμένο μάθημα.

Τέλος ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος συνοψίζει τίς δύο θέσεις πού ἔχουν διατυπωθεῖ.

1. Χωριστά μαθήματα, στήν Β' καί ΣΤ' ὅπως ἔχουν προβλεφθεῖ, χωρίς τή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος.
2. Χωριστά μαθήματα στήν Β' καί ΣΤ' τάξη μέ τή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος πού θά διδάσκεται μέ τή μορφή τῶν PROJECTS.

Τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό τή συζήτηση,

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

Προτείνει νά διδάσκονται στίς Β' καί ΣΤ' τάξεις Δημοτικοῦ τά ἑξῆς μαθήματα:

1. Θρησκευτικά
2. Νεοελληνική γλῶσσα
3. Μαθηματικά
4. Φυσικά(Βιολογικά μαθήματα-Φυσική καί Χημεία)
5. Ἱστορία
6. Γεωγραφία
7. Κοινωνική καί Πολιτική ἀγωγή
8. Αἰσθητική ἀγωγή
9. Φυσική ἀγωγή
10. Ἐλεύθερες δραστηριότητες

Ὁ κ. Πετρουλάκης προτείνει στίς μεγάλες τάξεις δημοτικοῦ σχολείου νά διδάσκεται καί τό μάθημα τῶν Οἰκονομικῶν.

Στή συνέχεια, ἀφοῦ καθορίστηκαν τά μαθήματα πού θά διδάσκονται σέ κάθε τάξη, γίνεται συζήτηση γιά τόν τρόπο ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας πού θά ἐπακολουθήσει καί ἐπισημαίνονται διάφορα προβλήματα.

Διατυπώνονται δύο θέσεις:

1. Νά γίνει κατανομή μαθημάτων σέ ὁμάδες μέ σκοπό νά διατυπώσουν τούς σκοπούς τῶν μαθημάτων καί νά καθορίσουν γενικό πλαίσιο ὕλης.
2. Πρίν γίνουν ὑποομάδες νά συζητηθοῦν ὁρισμένα γενικά προβλήματα πού θά τίς βοηθήσουν στήν ἐργασία πού θά ἀναλάβουν.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση, ἀποφασίζει

Νά ὀργανωθοῦν ὑποομάδες μέ σκοπό τή διατύπωση τῶν σκοπῶν τῶν μαθημάτων καί τόν καθορισμό τῆς διδακτέας ὕλης σέ γενικά πλαίσια.

Μετά ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Προεδρεύων
Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας
Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 156/1977

Σήμερα, 17 Νοεμβρίου 1977, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Μελᾶς Διονύσιος, Εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Ἀπουσίαζε ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

Προσδιορισμός περιεχομένου μαθημάτων πού ἐξετάζονται γραπτῶς στό διαγωνισμό γιά μετεκπαίδευση δασκάλων καί νηπιαγωγῶν στό ΜΔΕ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.557.1/106912/23-9-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στά μαθήματα πού θά ἐξετάζονται γραπτῶς, ὅσοι δάσκαλοι καί νηπιαγωγοί θά λάβουν μέρος στό διαγωνισμό γιά μετεκπαίδευση στό ΜΔΕ. (Τά μαθήματα εἶχαν ὁριστεῖ μέ τήν 10/1977 πράξη τῆς ὁλομέλειας τοῦ ΚΕΜΕ).

Μέ τό ἔγγραφο ζητεῖται:

α) Νά προ-διορίσει τό ΚΕΜΕ σέ τί συνίσταται ἡ ἐξέταση τῶν ὑποψηφίων τοῦ διαγωνισμοῦ στό μάθημα "Νεοελληνική γλῶσσα".

β. Νά προσδιορίσει άναλυτικότερα τίς περιοχές καί τούς κλάδους τῶν Ἐπιστημῶν πού πρέπει νά μελετήσουν οἱ ὑποψήφιοι καί

γ. Νά διευκρινήσει σέ ποιά μαθήματα θά δοθοῦν τά ἴδια θέματα γιά τούς ὑποψηφίους ὅλων τῶν κατηγοριῶν μετεκπαιδεύσεως καί σέ ποιά ὄχι.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.557.1/106912/ 23-9-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Α. 1) Στά μαθήματα: α)"Νεοελληνική γλῶσσα" καί β)"Νεοελληνική Γραμματεία", τά θέματα θά εἶναι κοινά γιά τούς ὑποψηφίους ὅλων τῶν κατηγοριῶν μετεκπαιδεύσεως (Μείζονος διαρκείας Διδασκάλων καί Νηπιαγωγῶν, Εἰδικῆς Ἀγωγῆς Διδασκάλων καί Νηπιαγωγῶν).

2) Στά μαθήματα: α) "Χειρισμός συγκεκριμένου προβλήματος ἀπό τή σχολική ζωή μέ βάση τίς ἐμπειρίες τοῦ ἐξεταζομένου καί τά διδάγματα τῆς ψυχολογίας" καί β) "Χειρισμός συγκεκριμένου προβλήματος ἀπό τή διδακτική πράξη μέ βάση τίς ἐμπειρίες τοῦ ἐξεταζομένου καί τά δεδομένα τῆς Γενικῆς καί Εἰδικῆς Διδακτικῆς" τά θέματα θά εἶναι διαφορετικά γιά τούς ὑποψηφίους τῶν κατηγοριῶν μετεκπαιδεύσεως α) μείζονος διαρκείας δασκάλων καί εἰδικῆς ἀγωγῆς δασκάλων καί β) μείζονος διαρκείας νηπιαγωγῶν καί εἰδικῆς νηπιαγωγῶν.

Β. Ἡ ἐξέταση τῶν ὑποψηφίων τοῦ διαγωνισμοῦ στό μάθημα "Νεοελληνική γλῶσσα" συνίσταται στά ἑξῆς:

1. Νά ἀποδώσουν μέ σαφήνεια, ἀκρίβεια καί πληρότητα σέ 30 τό πολύ στίχους τό περιεχόμενο πεζοῦ κειμένου νεοελληνικῆς γλώσσας πού θ' θά τούς δοθεῖ πολυγραφημένο.

2. Νά ἀπαντήσουν σέ τέσσερις(4) γλωσσικές παρατηρήσεις (γραμματικές - συντακτικές).

Γ. Ἀπό τό μάθημα "Νεοελληνική Γραμματεία" 1)Οἱ ὑποψήφιοι θά μελετήσουν.

α. Δημοτική ποίηση

β. Δ. Σολωμό, Ἀρ. Βαλαωρίτη καί Ἀν. Κάλβο.

γ. Κ. Παλαμᾶ, Ἄγγ. Σικελιανό, Καβάφη, Ζ. Παπαντωνίου, Σπεράντζα,

Σεφέρη, Ἐλύτη, Στασινόπουλο, Βερίτη.

δ. Ἀλέξ. Παπαδιαμάντη, Ἀ. Καρκαβίτσα, Ξενόπουλο, Βλαχογιάννη, Δέλτα, Κ. Οὐράνη, Ἰ.Μ.Παναγιωτόπουλο, Ἡλ. Βενέζη.

2. Ἡ ἀντίστοιχη ἐξέταση συνίσταται στά:

α) Σύντομη ἀνάλυση (ἠθική, αἰσθητική, λογική) περιεχομένου κάποιου ἔργου τῶν παραπάνω ποιητῶν-συγγραφέων.

β) Ἔνταξη τοῦ ἴδιου τοῦ ἔργου καί τοῦ δημιουργοῦ του στό οἰκεῖο κεφάλαιο τῆς λογοτεχνίας μας ἤ καί στήν οἰκεία λογοτεχνική σχολή καί αἰτιολόγηση βάσει τῶν ἰδιαίτερων γνωρισμάτων.

Δ.1.Γιά τό μάθημα "Χειρισμός συγκεκριμένου προβλήματος ἀπό τή σχολική ζωή μέ βάση τίς ἐμπειρίες τοῦ ἐξεταζομένου καί τά διδάγματα τῆς ψυχολογίας" προσδιορίζονται οἱ ἑξῆς κλάδοι:

α. Γιά τούς δασκάλους μετεκπαιδεύσεως μείζονος διαρκείας καί εἰδικῆς ἀγωγῆς:

1. Θέματα τῆς σύγχρονης παιδαγωγικῆς.
2. Ψυχολογία τῆς σχολικῆς ἡλικίας περιλαμβανομένων καί τῶν κυρίων ἀτομικῶν διαφορῶν τῶν μαθητῶν.
3. Παιδαγωγική ψυχολογία-ψυχολογία μαθήσεως.

β. Γιά τίς νηπιαγωγούς μετεκπαιδεύσεως μείζονος διαρκείας καί εἰδικῆς ἀγωγῆς:

1. Θέματα τῆς σύγχρονης νηπιαγωγικῆς
2. Ψυχολογία τῆς προσχολικῆς ἡλικίας περιλαμβανομένων καί τῶν κυρίων ἀτομικῶν διαφορῶν τῶν νηπίων.
3. Παιδαγωγική Ψυχολογία-Ψυχολογία μαθήσεως.

2) Γιά τό μάθημα "Χειρισμός συγκεκριμένου προβλήματος ἀπό τή διδακτική πράξη μέ βάση τίς ἐμπειρίες τοῦ ἐξεταζομένου καί τά δεδομένα τῆς Γενικῆς καί Εἰδικῆς Διδακτικῆς" προσδιορίζονται:

α) Γιά τούς δασκάλους μετεκπαιδεύσεως μείζονος διαρκείας καί Εἰδικῆς ἀγωγῆς:
Γενική καί Εἰδική Διδακτική δημοτικοῦ σχολείου.

β) Γιά τίς νηπιαγωγούς μετεκπαιδεύσεως μείζονος διαρκείας καί Εἰδικῆς ἀγωγῆς.
Γενική καί Εἰδική διδακτική νηπιαγωγείου.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 157/1977

Σήμερα, 22 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Καθορισμός περιεχομένου πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων-ἀθλητισμοῦ (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, ἀναφέρεται 1) στό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/16/119119/13-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας σχετικά μέ τόν καθορισμό τοῦ περιεχομένου τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ καί 2) στίς συνεδρίες τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 144/1977 καί 147/1977 πού συζητήθηκε τό ἴδιο θέμα καί εἰσηγήθηκαν σχετικά οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος καί Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Στή συνέχεια ὁ κ. Διον. Μελᾶς εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

Τό περιεχόμενο αὐτῶν τῶν ἐκδηλώσεων δέν μπορεῖ νά καθοριστεῖ ἐκ τῶν προτέρων στίς λεπτομέρειές του, γιατί πρῶτα-πρῶτα θά ἀφαιροῦσε τήν πρωτοβουλία τοῦ σχεδιασμοῦ τοῦ ἀπό τό δάσκαλο καί τούς μαθητές του κυρίως ὅμως γιατί ὑπάρχουν πολλοί παράγοντες -ὁ τόπος(ἀστικός, ἡμιαστικός, ἀγροτικός, ὀρεινός, παραθαλάσσιος κτλ), ὁ τύπος τοῦ σχολείου, ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν, τά οἰκονομικά - πού καθορίζουν τήν ἔκταση καί τό εἶδος τους.

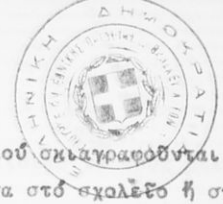
Γιά τόν καταρτισμό ἑνός γενικοῦ πλαισίου προγράμματος Πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων-Ἀθλητισμοῦ καί κυρίως γιά τόν καταρτισμό ἑνός λεπτομερέστερου προγράμματος κατά περιφέρειες καί σχολικές μονάδες λαμβάνονται ὑπόψη, ἐκτός ἀπό τά παραπάνω, οἱ ἀνάγκες καί τά ἐνδιαφέροντα τῶν παιδιῶν καθώς καί ἡ ἐπικαιρότητα.

Δέν ἔχουμε πεῖρα οὔτε καί ἔρευνες, πού νά μᾶς δείχνουν ποιά πιθανή ἐπιτυχία θά ἔχει ὁ θεσμός στά δημοτικά σχολεῖα. Ὑπάρχει ὅμως ἡ πεῖρα τῶν γυμνασίων πού μπορεῖ ἴσως νά μᾶς προφυλάξει νά δοκιμάσουμε ὁρισμένες ἀποτυχίες τους.

Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ θεσμοῦ εἶναι νά πιστέψουν οἱ δάσκαλοι στή χρησιμότητά του καί νά τόν ἀγκαλιάσουν. Ἴσως γι' αὐτό θά ἦταν ἀπαραίτητο νά ὀργανωθοῦν σεμινάρια κατά τόπους μέ σκοπό νά διαφωτιστοῦν οἱ δάσκαλοι πάνω στό θέμα παίρνοντας τίς ἀναγκαῖες κατευθύνσεις καί λύνοντας ἐπί τόπου μερικά ἀπό τά προβλήματά τους. Σημαντικά θά βοηθοῦσε αὐτό τό σκοπό ἐπίσης ἡ ἄρση ὁρισμένων παλιοτέρων διατάξεων πού ἀπαιτοῦν ἕνα πλῆθος γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων γιά τήν κίνηση τῶν μαθητῶν πέρα ἀπό μιά ὁρισμένη ἀπόσταση.

Μέ τό σκοπό ἐπίσης νά προλάβουμε τυχόν ἀποτυχίες τοῦ θεσμοῦ θά πρέπει νά δώσουμε σέ κάθε σχολεῖο καί σέ κάθε τάξη ἀκόμη τή δυνατότητα νά κινηθεῖ ἀποτελεσματικά γιά τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ προγράμματος. Μιά αἴθουσα τελετῶν, μιά αἴθουσα βιβλιοθήκης, μιά βιβλιοθήκη τῆς τάξης εἶναι ὁρισμένες ἀπό τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις πού πρέπει νά ἀποκτήσει τό κάθε σχολεῖο γιά νά πετύχει μιά καλύτερη ἐφαρμογή τοῦ γενικότερου, ἀλλά καί τοῦ εἰδικοῦ προγράμματος τῶν Πολιτιστικῶν του ἐκδηλώσεων.

Οἱ κύριοι σύμβουλοι στίς εἰσηγήσεις τους ἀνέπτυξαν μέ λεπτομέρεια τόσο τό περιεχόμενο ὅσο καί τίς μεθοδικές ὁδηγίες γιά τήν ἐπιτυχία

τοῦ σκοποῦ τοῦ προγράμματος. Οἱ δραστηριότητες πού σκιαγραφοῦνται παρακάτω ἀφοροῦν κυρίως ὅ,τι μπορεῖ νά γίνει μέσα στό σχολεῖο ἤ στό ἄμεσο περιβάλλον του.

1. Ὀργάνωση "Ἑβδομάδας γραφῆς". Σ'αὐτήν οἱ μαθητές θά παρουσιάσουν μιά ἔκθεση γραπτῆς ἐργασίας ἀπό τήν ἁπλούστερη μορφή της μέχρι τήν ἀνώτερη(ἡμερολόγια, ξένα ἀλφάβητα, καλλιγραφία διάφορων τύπων, ἐπιστολές, ἐκθέσεις κτλ). Αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ ἔκθεση μπορεῖ νά συνδυασθεῖ μέ ἔκθεση ζωγραφικῆς, χειροτεχνίας, φωτογραφίας καί κάρτ-ποστάλ.

2. Συζήτηση-κριτική διαφημίσεων-Μέσα πού χρησιμοποιοῦνται γιά τή διαφήμιση καί ἀποτελεσματικότητά τους. Συλλογή ἀποκομμάτων ἐφημερίδων καί περιοδικῶν καί ἐντύπων μέ διαφημίσεις. Ἠχογράφηση διαφημίσεων ἀπό τό ραδιόφωνο καί τήν τηλεόραση.

3. Δημιουργία καί χρήση τῆς "ἀναγνωστικῆς γωνιᾶς" ὅπου οἱ μαθητές θά καταφεύγουν νά διαβάζουν γιά εὐχαρίστηση καί ξεκούραση. Στά πλαίσια αὐτῆς τῆς "γωνιᾶς" καί μέσα στά πλαίσια τῶν Πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων τά παιδιά μποροῦν: α) Νά παίζουν ἀναγνωστικά παιγνίδια (παιγνίδι μέ καρτέλες, μαριονέτες, αἰνίγματα κτλ) β) Νά κάνουν ἀνακοινώσεις γιά ἐξωσχολικά βιβλία πού διάβασαν καί νά τά παρουσιάζουν μέ διαφορετικούς τρόπους, ὅπως κάνοντας μοντέλα, χάρτες, τό σκίτσο μιᾶς σκηνῆς ἤ ντύνοντας μιά κούκλα μέ τήν ἐνδυμασία ἑνός χαρακτήρα τῆς ἱστορίας. γ) Νά συζητοῦν γιά τή διαθεσιμότητα καί καταλληλότητα παιδικῶν βιβλίων: Ποῦ μποροῦμε νά τά βροῦμε, πόσο ἀνθεκτικά εἶναι, πόσο κοστίζουν, γιά ποιά ἡλικία προορίζονται. δ) Νά παρουσιάζουν ποιήματα πού ἀρέσουν στά παιδιά, πού ἔφτιαξε ἕνα παιδί ἀπό τήν ὁμάδα ἤ πού εἶναι ἐπίκαιρα.εξ Νά παρουσιάζουν κατά τόν ἴδιο τρόπο ἄλλα λογοτεχνικά εἴδη, μιά λογοτεχνική σχολή, ἕνα συγγραφέα κτλ.

4. Στά πλαίσια τῆς γνωριμίας τους μέ τά ἐξωσχολικά βιβλία τά παιδιά μποροῦν:α)νά ὀργανώσουν ἐπισκέψεις σέ ἐκδοτικούς οἴκους, τυπογραφεῖα, βιβλιοδετεῖα καί βιβλιοπωλεῖα, β)Νά πάρουν συνέντευξη ἀπό ἕναν ἄνθρωπο πού ἀσχολεῖται μέ τά βιβλία καί νά τήν παρουσιάσουν μετά

στούς συμμαθητές τους, γ) Νά προσκαλέσουν ἕναν εἰδικό νά τούς μιλήσει γιά θέματα πού ἀφοροῦν τά βιβλία.

5. Στά πλαίσια τῆς γνωριμίας μέ τή γλῶσσα μας προτείνονται τά ἑξῆς α)Τά παιδιά παρακολουθοῦν τό φίλμ "Βαθυλωνία" καί συζητοῦν γιά τίς διαλέκτους, τά ἤθη καί ἔθιμα καί γιά τίς ἐνδυμασίες τῶν διάφορων περιοχῶν τῆς Πατρίδας μας, β) Καλοῦμε ἐπισκέπτες πού μιλοῦν μιά διάλεκτο ὁρισμένης περιοχῆς τῆς Χώρας μας ἤ διαβάζουμε ἕνα κείμενο γραμμένο σ' αὐτή, γ) τά παιδιά κάνουν ἀνακοινώσεις γιά γλωσσικές διαφορές πού ἄκουσαν στό ραδιόφωνο καί τήν τηλεόραση. Προσέχουν λ.χ. γιά τίς διαφορές στήν προφορά καί τή διαφοροποίηση τῆς ἔννοιας τῶν λέξεων.

6. Ἐπ'εὐκαιρία διάφορων γεγονότων ὀργανώνονται συγκεντρώσεις τῶν μαθητῶν μιᾶς τάξης καί δεξιώσεις ἄλλων τάξεων ἤ προσώπων, ὅπου τά παιδιά μποροῦν νά πιοῦν ἀναψυκτικά, νά φᾶνε γλυκίσματα καί νά συζητήσουν σάν "μεγάλοι". Σκοπός μιᾶς τέτοιας ἐκδήλωσης θά εἶναι ἡ κοινωνικοποίηση τῶν παιδιῶν. Μέ τόν ἴδιο γενικό σκοπό, καί ὅπου βέβαια οἱ σθνθῆκες τό ἐπιτρέπουν, εἶναι σκόπιμη καί ἡ ὀργάνωση γευμάτων, πού τά ἴδια τά παιδιά θά ἐπιμεληθοῦν.

Γιά τήν ἐπίτευξη μιᾶς πλατιᾶς ἀκτίνας σκοπῶν, ἀνάμεσα στά ἄλλα, κρίνεται ἀπαραίτητο τό πρόγραμμα νά εἶναι εὔκαμπτο ὡς πρός τίς ὧρες καί τίς ἡμέρες πού θά γίνουν οἱ πολιτιστικές ἐκδηλώσεις. Γι'αὐτό συνιστᾶται τό κάθε σχολεῖο νά προγραμματίζει τίς ἐκδηλώσεις του ἀνάλογα μέ τήν ἰδιαιτερότητά του.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο μ ἀριθμ. Φ.309.4/16/118119/13-10-1977 τοῦ κ. ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί β) τίς σχετικές συζητήσεις

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Τό πρόγραμμα Πολιτιστικῶν Ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου θά περιέχει τά ἑξῆς στοιχεῖα:

I. Εἰσαγωγή (Τί εἶναι καί τί ἐπιδιώκουν οἱ πολιτιστικές ἐκδηλώσεις καί ὁ ἀθλητισμός στό δημοτικό σχολεῖο).

II. Γενικές ἀρχές

III. Γενικό πλαίσιο περιεχομένου:

Α. Πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων

Β. Ἀθλητισμοῦ

IV . Ὀργανωτικές ὁδηγίες

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 158/1977

Σήμερα 23 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντων. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, ὁ κ. Γεώργ. Φλουρῆς, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐριδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση σκοπῶν καί καθορισμός ὕλης σέ γενικά πλαίσια τῶν μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (καταμερισμός ἐργασίας σέ ὑποομάδες).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια γίνεται συζήτηση γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐργασίας σχετικά μέ τή διατύπωση τῶν σκοπῶν καί τόν καθορισμό τῆς ὕλης σέ γενικά πλαίσια τῶν μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση,

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

Α. Γίνεται καταμερισμός τῆς ἐργασίας σέ ὁμάδες δύο-τριῶν Μελῶν τοῦ

τμήματος συνεισηγητῶν, πού θά ἐπεξεργασθοῦν τό σκοπό καί τό γενικό πλαίσιο ὕλης κάθε μαθήματος, ὡς ἑξῆς:

1. Οἱ κ.κ. Κων/νος Πασσάκος καί Κικ. Πετρουλάκης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν.
2. Οἱ κ.κ. Ἀρ. Βουγιούκας, Διον. Μελᾶς καί Β. Κονιδιτσιώτης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσας.
3. Οἱ κ.κ. Κων. Πασσάκος, Γ. Μαραγκουδάκης καί Δ. Ἀνδριόπουλος ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῶν Μαθηματικῶν
4. Οἱ κ.κ. Ν. Βλουτίδης, Β. Κονιδιτσιώτης καί Γ. Μαραγκουδάκης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῶν Φυσικῶν (Βιολογικά μαθήματα-Φυσική καί Χημεία).
5. Οἱ κ.κ. Ἀντ. Μπενέκος, Ἰωαν. Χριστιᾶς καί Ν. Βλουτίδης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος.
6. Οἱ κ.κ. Ἀρ. Βουγιούκας καί Διον. Μελᾶς ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς Ἱστορίας.
7. Οἱ κ.κ. Β. Κονιδιτσιώτης καί Ἰ. Χριστιᾶς ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς Γεωγραφίας.
8. Οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Θεμ. Βαρδάκης καί Ἰ. Χριστιᾶς ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς Κοινωνικῆς καί Πολιτικῆς ἀγωγῆς.
9. Οἱ κ.κ. Ἀντ. Μπενέκος καί Ν. Πετρουλάκης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς αἰσθητικῆς ἀγωγῆς (Μουσική-Ζωγραφική-Χειροτεχνία).
10. Οἱ κ.κ. Ἰ. Σκορδίλης καί Γ. Μαραγκουδάκης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῆς Φυσικῆς ἀγωγῆς.
11. Οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος καί Θεμ. Βαρδάκης ἀναλαμβάνουν τό μάθημα τῶν Ἐλεύθερων δραστηριοτήτων.

Β. Καθορίζει ὡς ἑξῆς τή σειρά τῶν μαθημάτων πού θά συζητηθοῦν ἀπό τό Τμῆμα:

1. Θρησκευτικά
2. Ἱστορία
3. Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος
4. Γεωγραφία
5. Φυσικά (Βιολογικά μαθήματα-Φυσική καί Χημεία)
6. Κοινωνική καί Πολιτική ἀγωγή
7. Νεοελληνική γλῶσσα
8. Μαθηματικά
9. Αἰσθητική ἀγωγή(Μουσική-Ζωγραφική-Χειροτεχνία)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

10. Φυσική ἀγωγή
11. Ἐλεύθερες δραστηριότητες.

Γ. Ὁρίζει ἡμερομηνία συζητήσεως ἀπό τό Τμῆμα τοῦ πρώτου μαθήματος (θρησκευτικά) τήν 9-12-1977 καί τοῦ δευτέρου (Ἱστορίας) τήν 16-12-77.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Προεδρεύων

Θέμ. Βαρδάκης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 159/1977

Σήμερα, 24 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 10.30πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές καθώς κάί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Διδασκαλία Ξένης γλώσσας σέ ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα.

ΘΕΜΑ 2ο. Προεργασία γιά τόν καθορισμό εἰδικῶν κριτηρίων ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό "Σύγχρονο σχολικό ἀριθμητήρι" τῆς Κούλας Κεραμίδα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΕΜΕ

ΘΕΜΑ 1ο. Διδασκαλία ξένης γλώσσας σέ ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 99514/10-9-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ν.682/1-9-77, ΦΕΚ 244 τ.Α', ἀντίγραφο τῆς ὑπ'ἀριθμ. 99129/10-9-1977 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας, σχετικά μέ τή διδασκαλία ξένης γλώσσας ἀπό τήν Γ' τάξη στά Ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα.

Στή συνέχεια ἀναφέρει ὅτι τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ἀσχολήθηκε μέ τό ἴδιο θέμα στήν πράξη του ἀριθμ.108/22-9-1977, πού διαβιβάστηκε μέ τό ἔγγραφο ἡμερ. 22-10-1977, χωρίς νά γνωμοδοτήσει σχετικά "λόγῳ μή ἁρμοδιότητος καθ'ὕλην".

Ἐπίσης ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά τό περιεχόμενο τῆς παραγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ν.682/1-9-1977, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο "Εἰς τά ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα ἐπιτρέπεται ἡ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν κατά τά ὁριζόμενα δι'ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ἐκδιδομένης μετά γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ".

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής

α) Ὑπενθυμίζει ὅτι τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως ἀσχολήθηκε ἐκτενῶς μέ τό θέμα τῆς διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο, καί ὅτι οἱ σχετικές συζητήσεις καί ἀποφάσεις περιλαμβάνονται στίς πράξεις του ἀριθμ. 25/1976, 26/1976, 27/1976, 28/1976, 29/1976.

β) Παρουσιάζει δεδομένα ἀπό τό συμπόσιο τοῦ συμβουλίου Εὐρώπης στό ΜΙΕΣΒΑΔΕΝ τῆς Δ. Γερμανίας(1973), ὅπου μεταξύ ἄλλων οἱ σύνεδροι κατέληξαν στό συμπέρασμα ὅτι χρειάζονται περισσότερο δεδομένα ἐρεύνης καί σχετικῶν πειραματισμῶν στίς εὐρωπαϊκές χῶρες πάνω στή διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας. Χαρακτηριστικά ἀναφέρει: "Σύμφωνα μέ πράγματες διαπιστώσεις "ἡ εἰσαγωγή ξένης γλώσσας πρόγραμ. στό δημοτικό σχολεῖο ἔχει μικρή πιθανότητα ἀπό τό νά γίνει καθολικῶς ἀποδεκτή σάν ἕνα βασικό χαρακτηριστικό τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ δημοτικοῦ σχολείου" τονίζεται ὅτι ὑπάρχουν πολ-

λές καί σοβαρές δυσκολίες γιά τήν εἰσαγωγή ξένης γλώσσας στό δημοτικό σχολεῖο ἀκόμα καί σέ προηγμένες οἰκονομικά καί ἐκπαιδευτικά χῶρες (KNUG,M.M:1972, σελ. 122,123).

Ὁ Κανάλης Φριανταφυλλίδης ("Οἱ ξένες γλῶσσες καί ἡ ἀγωγή",1946, σελ.126-127) ἔχει τή γνώμη ὅτι ἡ καλύτερη ἐποχή γιά νά ἀρχίσουμε τή ξένη γλώσσα εἶναι, ὅταν θά ἔχει ἐξασφαλιστεῖ ἡ γνώση τῆς μητρικῆς καί ἡ σχετική πνευματική ὡριμότητα τοῦ παιδιοῦ.

Συμπερασματικά φαίνεται πώς τά ἀποτελέσματα τῶν σχετικῶν ἐρευνῶν πού ἔχουν γίνει στό ἐξωτερικό, δέν εἶναι τέτοια πού νά ἀποκλείουν κάθε ἐπιφύλαξη καί ἀμφιβολία πάνω στό σοβαρό αὐτό θέμα.

Ἐπέλλου μέ τήν εἰσαγωγή ἑνός νέου μαθήματος στό δημοτικό σχολεῖο καί μάλιστα ἀπό τήν Γ΄ τάξη θά ἐπιβαρύνει τούς μαθητές, ἐνῶ ἡ γενική τάση εἶναι νά εὑρεθοῦν τρόποι ὥστε νά γίνει ἐλάφρυνση στά προγράμματα πού ἰσχύουν σήμερα.

Πιστεύω ὅτι ἡ οὐσιαστική ὠφέλεια ἀπό τήν ἔποψη τῆς γνώσεως τῆς ξένης γλώσσας σέ τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου πρόκειται νά εἶναι ἐλάχιστη καί θά περιορίζεται συνήθως στήν ξηρή ἀπομνημόνευση ὁρισμένων λέξεων καί φράσεων, πού σύντομα θά ξεχνιοῦνται, ἀφοῦ δέν θά χρησιμοποιοῦνται σχεδόν καθόλου.

Τέλος, ἐφόσον γιά πολλούς λόγους καί ἐξαιτίας πολλῶν δυσκολιῶν δέν καθίσταται δυνατή ἡ εἰσαγωγή ξένης γλώσσας στή δημόσια δημοτική ἐκπαίδευση, ἡ κατά διάκριση εἰσαγωγή της στά ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα θά ἔδινε ἰδιαίτερα προνόμια στή μειονότητα τῶν μαθητῶν πού φοιτοῦν στά σχολεῖα αὐτά καί ἡ ἄνιση αὐτή μεταχείριση θά δημιουργοῦσε ἀσφαλῶς δυμμενεῖς ψυχολογικές, παιδαγωγικές ἀκόμα καί κοινωνικές συνέπειες.

Γιά ὅλους τούς παραπάνω λόγους καί μάλιστα γιά τόν τελευταῖο εἰσηγοῦμαι ὅτι δέν πρέπει νά γίνει θετική γνωμοδότηση πάνω στήν ὑπουργική ἀπόφαση γιά τή διδασκαλία ξένης γλώσσας ἀπό τή Γ΄ τάξη στά ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὁ κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, ἂν καί συμφωνεῖ μέ τίς διαπιστώσεις τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ, διατηρεῖ ἐπιφυλάξεις, ὡς πρός τήν παιδαγωγικήν σκοπιμότητα ἀρνητικῆς γνωμοδοτήσεως, διότι ἔχει τή γνώμη ὅτι οἱ γονεῖς θά ἀναγκαστοῦν νά στέλλουν τά παιδιά, τίς ἀπογευματινές μάλιστα ὧρες, στά φροντιστήρια ξένων γλωσσῶν μέ ὅλους τούς κινδύνους πού συνεπάγεται ἡ ἀπογευματινή ἔξοδος τοῦ παιδιοῦ ἀπό τό σπίτι, χωρίς νά ὑπολογίζεται ἡ σπατάλη χρόνου καί χρήματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α)τό ἔγγραφο ἀριθμ. 99514/10-9-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας, β) τήν ἀπόφαση ἀριθμ. 99129/10-9-77 τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας, γ)τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Χων/νου Πασσάκου, Συμβούλου Β΄, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἡλικία τῶν μαθητῶν τῶν δύο ἀνωτέρωντιθέμενων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου προσφέρεται γιά τή διδασκαλία ξένης γλώσσας, ἐν τούτοις γνωμοδοτεῖ νά μή εἰσαχθεῖ ἡ διδασκαλία ξένης γλώσσας στά ἰδιωτικά δημοτικά σχολεῖα γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1. Δέν προβλέπεται, τουλάχιστον στό παρόν, διδασκαλία ξένης γλώσσας στά δημόσια δημοτικά σχολεῖα ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἰσχύει σήμερα.
2. Οἱ μαθητές θά ἀπασχολοῦνται στό σχολεῖο περισσότερο ἀπό τό καθορισμένο ἀπό τό πρόγραμμα ὡράριο.
3. Μέ τήν κατά παρέκκλιση διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας στά ἰδιωτικά σχολεῖα δέν θά παρέχονταιἴσες δυνατότητες μορφώσεως στά Ἑλληνόπουλα μέ δυσμενεῖς ψυχολογικές καί κοινωνικές ἐπιπτώσεις.

Γιά τό δεύτερο καί τρίτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τό Τμῆμα θά συζητήσει σέ ἑπόμενη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 160/1977

Σήμερα, 26 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βαϕ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', καί ὡς γραμματέας τοῦ Τμήματος ὁ κ. Ἠλίας Μητσόπουλος σέ ἀντικατάσταση τῆς Παπανικολάου Εὐρυδίκης.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά "Σύγχρονο σχολικό ἀριθμητήρι" τῆς Τούλας Κεραμίδα.

ΘΕΜΑ 2ο. Ὡράριο ἐργασίας διδασκάλων Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως πού ὑπηρετοῦν σέ ἀναμορφωτικά καταστήματα.

ΘΕΜΑ 3ο. Κατανομή ὡρῶν ἑβδομαδιαίας ἐργασίας τοῦ διδασκάλου σέ ὁρισμένα μαθήματα.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωροδότηση γιά τό "Σύγχρονο σχολικό ἀριθμητήριο" τῆς Φούλας Κεραμίδα.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 99183/101422(ἀριθμ. Πρωτ. ΚΕΜΕ 3164/26-9-77) τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση τό ἐποπτικό μέσο μέ τίτλο "Σύγχρονο σχολικό ἀριθμητήριο"("Ἄρκερ) τῆς Φούλας Κεραμίδα μαζί μέ τήν ἀπό 10-9-1977 αἴτησή της καί β) τήν εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. Ἰωάν. Κιτσαρᾶ, Εἰδικοῦ Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1. "Πρόκειται γιά εὑρεσιτεχνία (ἀριθμ. διπλώμ. 54663) ἀριθμητηρίου γιά τή χρησιμοποίησή του στίς τρεῖς πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὡς ἐποπτικοῦ μέσου στή διδασκαλία τῆς Ἀριθμητικῆς.

Τό "Σύγχρονο σχολικό Ἀριθμητήριο" ("Ἄρκερ) ἀποτελεῖται:

α. Ἀπό ἕνα μεταλλικό ταμπλό
β. Ἀπό δέκα(10) δεκάδες χρωματιστῶν πλαστικῶν
γ. Ἀπό δέκα(10) φιγοῦρες παιδιῶν
δ. Ἀπό τά ψηφία τῶν ἀριθμῶν 1-10.

Τό ταμπλό εἶναι τοποθετημένο κατακόρυφα στόν τοῖχο τῆς αἴθουσας διδασκαλίας. Τά πλαστικά στελέχη τῶν χρωματιστῶν δεκάδων εἶναι κολλημένα μέ μαγνητάκια ἐπάνω στό ταμπλό.

2. Ἀναφέρεται, ὅτι δοκιμάστηκε ἐπί δύο σχολικά ἔτη. Ἡ συνημμένη ἔκθεση μέ περιγραφή, παρατηρήσεις, σχόλια καί συμπεράσματα καθώς καί μία σειρά ἀπό φωτογραφίες διαφόρων φάσεων ἐφαρμογῆς τοῦ ""Ἄρκερ" πείθουν γιά ἕνα ἀξιοπρόσεκτο ἔργο.

3. "Αν καί δέν γίνεται λόγος γιά τίς διαστάσεις τοῦ ταμπλό, τοῦ μεγέθους τῶν πλαστικῶν στελεχῶν, τοῦ τοίχου στόν ὁποῖο τοποθετεῖται τό ταμπλό, καί ἀκόμη, ἄν καί ἀπό τίς συνημμένες φωτογραφίες δέν εἶναι δυνατόν νά γνωματεύσει κανείς γιά τήν καταλληλότητα τῶν χρωμάτων καί γενικά γιά τή χρησιμότητα καί τήν εὐχρηστία τοῦ ""Αρκερ" ὅμως εἶναι φανερόν ὅτι πρόκειται γιά ἀξιόλογο ἐποπτικό μέσο καί ἀξίζει νά ἐπαινεθεῖ.

4. Γιά νά γίνει ὅμως σύσταση χρησιμοποιήσεώς του στά σχολεῖα, ἡ εἰσηγητής νομίζει ὅτι πρέπει νά δοκιμασθεῖ τό ""Αρκερ" σέ ὡρισμένα σχολεῖα (2 τῶν Ἀθήνας, 2 Θεσσαλονίκης, 1 Ἰωαννίνων, 1 Πάτρας καί 1 τοῦ Ἡρακλείου) ὑπεύθυνα καί, μέ βάση τά πορίσματα πού θά ὑποβληθοῦν στό ΚΕΠΕ μετά ἀπό δύο ἔτη, νά γίνει ἡ ζητούμενη γνωμοδότηση συστάσεως εἰσαγωγῆς του στά σχολεῖα".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 99188/ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 10-9-1977 τῆς Τούλας Κεραμίδα, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ.Κιτσάρα καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

"Τό σύγχρονο σχολικό ἀριθμητήριο" τῆς Τούλας Κεραμίδα κρίνεται χρήσιμο ὡς ἐποπτικό μέσο γιά τή διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου μέ τή σύσταση νά συνοδεύεται ἀπό τίς ὁδηγίες γιά τή χρήση καί τά παραδείγματα πού ἔθεσε ὑπόψη στό ἁρμόδιο Τμῆμα τοῦ ΚΕΠΕ.

ΘΕΜΑ 2ο. 'Ωράριο έργασίας διδασκάλων Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως πού ὑπηρετοῦν σέ ἀναμορφωτικά καταστήματα.

'Ο εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. θεμ. Βασδέκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τό ἔγγραφο ἀριθμ. Θ. 309.4/41/128543/17-11-77 τοῦ ὑπουργοῦ Παν. Παιδείας κ. Γ. Ράλλη, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε τό ἔγγραφο ἀριθμ. 97709/29-10-1977 τοῦ 'Υπουργείου Δικαιοσύνης πού ἀναφέρεται στό ὡράριο ἐργασίας διδασκάλων Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως πού ὑπηρετοῦν σέ ἀναμορφωτικά καταστήματα, γιά νά γνωμοδοτήσει τό ΚΣΕΒ τίς ἀπόψεις του πάνω στό περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής ἀναφέρει τά ἑξῆς:

"Οἱ ἐνήλικοι τοῦρμοι τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἀναμορφωτικῶν καταστημάτων πού παρουσιάζουν τουλάχιστον προβλήματα κοινωνικής προσαρμογῆς ἀνήκουν στό χῶρο τῆς εἰδικῆς ἀγωγῆς ἐκεῖ καί στήν περίπτωση πού ἔχουν κανονική νομοθεσία.

Τό γενικό πρόγραμμα τῆς ἐνδοϋδρυματικῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἐνηλίκων αὐτῶν πρέπει νά ὀργανωθεῖ κατά τό πρότυπο τῶν εἰδικῶν σχολείων, ἀφοῦ μάλιστα φοιτοῦν σέ ἱδρύματα πού λειτουργοῦν ἐπί 24/ωρου βάσεως.

Εἰδικότερα ἡ παρουσία τῶν παιδαγωγῶν εἶναι ἀπαραίτητη καί πέρα ἀπό τίς ὧρες λειτουργίας τοῦ σχολείου. "Ομως δέν εἶναι δυνατό νά καλύψει τίς ἀπαιτήσεις αὐτές μόνο ὁ δάσκαλος.

Γιά τό λόγο αὐτό προτείνω:

1. Οἱ δάσκαλοι τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἀναμορφωτικῶν καταστημάτων νά ἐργάζονται 34 ὧρες τήν ἑβδομάδα, ὅπως προβλέπει ἡ παραγρ. Β τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Ν.309/76.
2. Οἱ ὧρες αὐτές νά κατανέμονται σέ ὧρες διδασκαλίας καί ὧρες ἐργασίας ἐκτός διδασκαλίου ἀνάλογα μέ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπισήμου ὡρολογίου προγράμματος κάθε τάξεως καί τίς ἀνάγκες τοῦ ἱδρύματος.

./.

3. Σέ περίπτωση πού, ὅπως εἶναι φυσικό, δέ θά καλύπτει τίς ἀνάγκες αὐτές ὁ δάσκαλος δύναται νά ἐργασθεῖ ὑπερωριακά μέχρι 12 ἐπί πλέον ὥρες τήν ἑβδομάδα μέ καταβολή νόμιμης ἀποζημιώσεως.

4. Συνιστᾶται νά γίνει πρόσληψη βοηθῶν παιδαγωγῶν μέ ἀνάλογα προσόντα (ἀπόφοιτοι σχολῶν κοινωνικῆς ἐργασίας κλπ), οἱ ὁποῖοι σέ συνεργασία μέ τούς δασκάλους θά συμπαρίστανται στούς τροφίμους, θά βοηθοῦν καί θά προετοιμάζουν αὐτούς γιά τό σχολεῖο κλπ τίς ὥρες πού δέ θά ἀπασχολοῦνται οἱ μαθηταί μέ τό δάσκαλο τῆς τάξεως.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/41/128543/17-11-1977 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, β) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 97709/29-10-1977 τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλου Β΄, καί δ) τή σχετική συζήτηση

Δημόσια διαφαίνεται

Προτείνει:

1. Οἱ δάσκαλοι τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἀναμορφωτικῶν καταστημάτων νά ἐργάζονται 34 ὥρες τήν ἑβδομάδα ὅπως προβλέπει ἡ παράγρ. 8 τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Ν.309/76.

2. Οἱ ὧρες αὐτές νά κατανέμονται σέ ὧρες διδασκαλίας καί ὧρες ἐργασίας ἐκτός διδασκαλίας ἀνάλογα μέ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπισήμου ὡρολογίου προγράμματος κάθε τάξεως καί τίς ἀνάγκες τοῦ ἱδρύματος.

3. Σέ περίπτωση πού, ὅπως εἶναι φυσικό, δέ θά καλύπτει τίς ἀνάγκες αὐτές, ὁ δάσκαλος δύναται νά ἐργασθεῖ ὑπερωριακά μέχρι 12 ἐπί πλέον ὥρες τήν ἑβδομάδα μέ καταβολή νόμιμης ἀποζημιώσεως.

4. Συνιστᾶται νά γίνει πρόσληψη βοηθῶν παιδαγωγῶν μέ ἀνάλογα προσόντα (ἀπόφοιτοι σχολῶν κοινωνικῆς ἐργασίας κλπ), οἱ ὁποῖοι σέ συνεργασία μέ τούς δασκάλους θά συμπαρίστανται, θά βοηθοῦν καί θά προετοιμάζουν αὐτούς γιά τό σχολεῖο κλπ. τίς ὧρες πού δέ θά ἀπασχολοῦνται οἱ μαθηταί μέ τό δάσκαλο τῆς τάξεως.

Θ Ε Μ Α 3ο Κατανομή ὡρῶν ἑβδομαδιαίας ἐργασίας τοῦ διδασκάλου σέ ὁρισμένα μαθήματα.

Ὁ Προεδρεύων τόῦ Τμήματος θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.4/20/135727/7-11-1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη πού ἀναφέρεται στήν κατανομή ὡρῶν ἑβδομαδιαίας ἐργασίας στά ἑξῆς μαθήματα:

α) Ἑλληνική γλῶσσα Ε΄καί ΣΤ΄τάξεων ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοσιῶν σχολείων καί

β) Φυσική καί Χημεία μέ στοιχεῖα ὑγιεινῆς Ε΄καί ΣΤ΄Τάξεων ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοτικῶν σχολείων (Φυσική Ἱστορία, Φ. Πειραματική-Χημεία).

Παρακαλεῖται τό Τμῆμα νά μελετήσει τό θέμα καί νά γνωρίσει τίς ἀπόψεις του στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Γίνεται συζήτηση καί ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις.

Τό Τμῆμα ἐπιφυλλάσεται νά ὁλοκληρώσει τό θέμα αὐτό καί νά λάβει σχετική ἀπόφαση σέ ἑπόμενη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ὁ Γραμματέας

Ἠλίας Μητσόπουλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη : 161/1977

Σήμερα, 29 Νοεμβρίου 1977, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Νομοθεσία διδακτηρίων καί ἀκινήτου περιουσίας τῶν Σχολείων" τῶν κ.κ. Ἀριστ. Συροπούλου καί Ἰουλ. Διακογιάννη.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἐκλεκτά ἀναγνώσματα" τοῦ κ. Δ. Κοντογιάννη.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἐξωσχολικές ἐλεύθερες ὧρες τοῦ παιδιοῦ 6-12 χρόνων" τῶν κκ Βασιλείου Βλαχοπούλου καί Διονυσίου Κουτσουβέλη.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: α) Μπαρμπαμπαμπᾶς" καί β) "Τό ταξίδι τοῦ Μπαρμπαμπαμπᾶ" τῶν ANNETE TIZON καί TALUS TAYLOR (Ἐκδόσεις "ΑΡΓΩ" Ο.Ε).

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μαθηματικά Β΄ Δημοτικοῦ" (Α΄ καί Β΄ τεῦχος) τῶν κκ Τάσου Ἀνθουλιᾶ καί Γιάννη Παπαδημητρίου,

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Νομοθεσία διδακτηρίων καί άκινήτου περιουσίας τῶν Σχολείων" τῶν κκ 'Αριστ. Συροπούλου καί 'Ιουλ. Διακογιάννη.

'Ο εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 8605/3-2-1977 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο "Νομοθεσία διδακτηρίων καί άκινήτου περιουσίας τῶν Σχολείων" τῶν κκ 'Ιουλ. Διακογιάννη καί 'Αριστ. Συροπούλου μαζί μέ τήν ἀπό 26-1-1977 αἴτηση τοῦ κ. Συροπούλου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο ἔχει ἐκδοθεῖ τό 1976 καί ἐκτείνεται σέ 320 σελίδες. Περιλαμβάνει τήν μέχρι τό ἔτος αὐτό σχετική Νομοθεσία διδακτηρίων καί άκινήτου περιουσίας τῶν δημοσίων σχολείων Στοιχειώδους καί Μέσης 'Εκπαιδεύσεως. Τό περιεχόμενό του ἀφορᾶ στή διαχείριση τῆς κινητῆς καί άκινήτου περιουσίας τῶν σχολικῶν ταμείων καθώς καί στήν ἐκτέλεση κτιριακῶν ἐργασιῶν.

Διακρίνεται σέ τρία τμήματα. Στό πρῶτο ὑπάρχει ἡ κωδικοποίηση τῆς νομοθεσίας γιά τά σχολικά κτίρια καί τήν άκίνητη περιουσία τῶν σχολείων. 'Εδῶ περιλαμβάνονται ὅσα ἀφοροῦν στήν ἀρχιτεκτονική καί στήν ἐκτέλεση σχολικῶν κτιρίων καθώς καί στή διαχείριση τῆς άκινήτου περιουσίας τῶν σχολικῶν ταμείων(νόμοι, διατάγματα, ἀποφάσεις, ἑρμηνευτικές ἐγκύκλιοι, ὁδηγίες κλπ).

Οἱ συγγραφεῖς στήν παράθεση τῆς ὕλης ἀκολουθοῦν ἕνα συστηματικό καί μεθοδικό τρόπο. Καταδύσσουν τό περιεχόμενο κατά θέματα καί γιά κάθε θέμα ἐκθέτουν τίς διατάξεις πού ἀφοροῦν σ'αὐτό π.χ. στό θέμα:τρόποι ἀποκτήσεως γηπέδων καί λοιπῶν άκινήτων γίνεται παραπομπή σέ νόμους, ἄρθρα καί διατάξεις πού ἀφοροῦν σ'αὐτό.

Στό δεύτερο μέρος παρουσιάζονται κείμενα ἐκπαιδευτικῶν καί ἄλλων βασικῶν νόμων πού δέν περιλαμβάνονται στό πρῶτο μέρος.

Τό περιεχόμενο τοῦ τρίτου μέρους ἔχει μία ἰδιαίτερη πρακτική ἀξία. Οἱ συγγραφεῖς παραθέτουν πλῆθος ὑποδειγμάτων ἐγγράφων, ἀπο-

φάσεων, αἰτήσεων, ἀναφορῶν, βιβλίων κλπ. Ἐδῶ ὁ ἐνδιαφερόμενος θά εὕρει λ.χ. τή διαδικασία διανῆξεως μιᾶς δημοπρασίας μέ ὅλες τίς ἀπαραίτητες λεπτομέρειες. Τά ὑποδείγματα αὐτά εἶναι γραμμένα στήν καθαρεύουσα γιατί, ὅπως ὑποθέτω, ἡ ἔκδοση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἔγινε πρίν νά καθιερωθεῖ ἡ δημοτική γλῶσσα στά δημόσια ἔγγραφα. Θά μποροῦσε νά συσταθεῖ στούς συγγραφεῖς σέ νέα ἔκδοση τῆς ἐργασίας τους νά γίνει ὁ μεταγλωττισμός αὐτοῦ στή Νεοελληνική. Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ ὀργανισμός σχολικῶν κτιρίων ἤδη προβαίνει στήν ἀνέγερση νέων διδακτηρίων. Παρά ταῦτα ὅμως παραμένει ὡς φροντίδα τῶν σχολικῶν ἐφορειῶν ἡ συντήρηση, ἐπισκευή καί ἐπέκταση τῶν κτιρίων, καθώς καί ἡ διαχείριση τῆς περιουσίας. Ἐπειδή οἱ σχετικοί νόμοι εἶναι διάσπαρτοι καί ἡ ἀνεύρεσή τους εἶναι δυσχερής, ἡ κωδικοποίηση πού προσφέρουν οἱ συγγραφεῖς εἶναι πράγματι πολύτιμη.

Ἐπίσης οἱ διευθυντές τῶν σχολείων ἀποτελοῦν κατά νόμον μέλη τῶν σχολικῶν ἐφορειῶν καί στήν οὐσία εἶναι οἱ περισσότερο ὑπεύθυνοι φιλά τά σχετικά ἔργα. Γι'αὐτό θεωροῦμε ὅτι τό βιβλίο αὐτό εἶναι χρήσιμο καί εἶναι δυνατό νά συσταθεῖ γιά τίς σχολικές ἐφορεῖες".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 8605/8-2-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 26-1-1977 τοῦ κ. Ἀρ. Συροπούλου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κωνν/νου Πασσάκου, Συμβούλου Β΄, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Παρά τό γεγονός ὅτι τά ὑποδείγματα ἐγγράφων καί οἱ ὁδηγίες, πού παρέχονται στό βιβλίο "Νομοθεσία διδακτηρίων καί ἀκινήτου περιουσίας τῶν Σχολείων" τῶν κκ Ἀ. Συροπούλου καί Ἰ. Διακογιάννη, δέν ἔχουν συνταχθεῖ στή Νεοελληνική γλῶσσα, ὅπως προβλέπει ἡ μέ ἀριθμ. ΓΔ1/2/23/20479/8-12-1976 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως (Γεν. Δ/νση δημοσίας διοικήσεως), ἐν τούτοις θεωρεῖται χρήσιμο γιά τίς σχολικές ἐφορεῖες τῶν δημοτικῶν σχολείων.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἐκλεκτά ἀναγνώσματα" τοῦ Δ. Κοντογιάννη.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ.138407/4-11-1976 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παρ.5 τοῦ ἄρθρ.2 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο "Ἐκλεκτά ἀναγνώσματα" τοῦ Δ. Κοντογιάννη μαζί μέ σχετική αἴτηση τῶν Ἀδελφῶν Γ. Παυλοπούλου.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Τό βιβλίο αὐτό εἶναι μιά συλλογή ἀπό ἐνδιαφέροντα καί χρήσιμα πράγματι γιά τούς μαθητές ἀναγνώσματα. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει 42 ὄχι μακρᾶς ἐκτάσεως διηγήσεις ἱστορικοῦ, κοινωνικοῦ, φυσιολατρικοῦ, θρησκευτικοῦ καί ἀνθρωπιστικοῦ περιεχομένου φῦος καί γλῶσσα ἁπλά. Στίς τελευταῖες σελίδες τοῦ βιβλίου ὑπάρχουν 14 ποιήματα παρόμοιου περιεχομένου.

Τό ὑλικό αὐτό ἔχει ληφθεῖ ἀπό τό ἐγκεκριμένο ἀναγνωστικό γιά τά σχολεῖα μέ τόν τίτλο"ὁ Μοριᾶς" τό ἔτος 1932. Ὁ ἐκδότης μέ τήν αἴτησή του ζητᾶ νά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο αὐτό ἀπό τούς μαθητές τῆς Α' τάξεως τοῦ Γυμνασίου γιά τό μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν. Ὅμως, παρά τό ὠφέλιμο περιεχόμενό του δέν εἶναι δυνατόν νά εἰσαχθεῖ ὡς ἀνάγνωσμα στό σχολεῖο, γιατί, γιά τό σκοπό αὐτό, ἀκολουθεῖται ἡ νομότυπη διαδικασία συγγραφῆς καί ἐγκρίσεως σχολικῶν βιβλίων".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:α)τό ἔγγραφο ἀριθμ.138407/4-12-1976 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β)τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 26-11-76 τῶν ἀδελφῶν Γ.Παυλοπούλου(ἐκδόσεις Παυλοπούλου), γ)τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κων/νου Πασσάκου καί δ)τή σχετική συζήτηση ε)τό γεγονός ὅτι ἡ αἰτουμένη ἔγκριση ἀναφέρεται σέ βιβλίο πού προορίζεται γιά τούς μαθητές τῆς Α' τάξεως Γυμνασίου ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Θέν γνωματεύει γιά τό βιβλίο "Ἐκλεκτά ἀναγνώσματα" τοῦ κ. Δ. Κοντογιάννη(ἐκδόσεις Παυλοπούλου)καί παραπέμπει τήν ἀλληλογραφία μέ σχετικό ἀπόσπασμα τῆς παρούσης πράξεως στό ἁρμόδιο γιά νά τό κρίνει Τμῆμα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

ΠΑ 2β. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ψυχολογικές ελεύθερες ὥρες τοῦ παιδιοῦ 6-12 χρόνων" τῶν κκ Βασ. Παλιοπούλου καί Διον. Κουτσουβέλη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Ὑπ/ματος κ. Θεμ. Παρούλης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Ὑπ/ματος 1)τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/161/122862/29-10-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Δν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΒΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ.2 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο "Ψυχολογικές ἐλεύθερες ὥρες τοῦ παιδιοῦ 6-12 χρόνων" τῶν κκ Βασ. Παλιοπούλου καί Διον. Κουτσουβέλη, μαζί μέ τήν ἀπό 21-10-1977 αἴτησή τους. Στήν ἀνάλυση εἰσηγήθηκε ὁ Σύμβουλος κ. Θεμ. Παρούλης, ὁ ὁποῖος ἐκθέτει γιά /Α'.-ΓΕΝΙΚΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ/ τό θέμα αὐτό ὡς ἑξῆς:

Ι.-Σύμφωνα μέ τό ἄρθ.2,παρ.5 τοῦ Νόμου 186/1975,ἀνάμεσα στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΒΕ συγκαταλέγεται καί ".....προκειμένου περί κυκλοφορίας βιβλίων καί βοηθημάτων,ἡ διατύπωσις γνώμης περί τῆς χρησιμότητος ἤ μή αὐτῶν. Ὁ,τῇ αἰτήσει των,χαραχτηρισμός ἐκπαιδευτικῆς λειτουργίας ὡς συγγραφέων ἀξιολόγων μελετῶν ἤ ἐργασιῶν".

2.-Μέ τήν αἴτηση των οἱ ἐνδιαφερόμενοι ζητοῦν ἀπό τό ΥΠΕΠΘ (καί τό ΥΠΕΠΘ ἀπό τό ΚΕΒΕ) νά γνωμοδοτήσῃ γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου των "γιά τούς ἐκπαιδευτικούς,τούς γονεῖς καί τά Σχολεῖα".

3.-Κατόπιν τούτων,κατ'ἐφαρμογή τῆς παραπάνω διατάξεως τοῦ Νόμου, ἡ γνωμοδότηση θά ἀναφερεῖ στό θέμα τῆς χρησιμότητος ἤ μή τοῦ βιβλίου.

Β'.-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ι.-Τό βιβλίο τυπώθηκε στήν Ἀθήνα,μέ τήν εὐθύνη τῶν συγγραφέων, στά 1977.Ἀποτελεῖται ἀπό 112 σελίδες 8ου σχήματος κατανεμημένες ὡς ἑξῆς:

(α)Πρόλογος τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Μ.Δ.Δ.Ε. κ.Κ.Τσιμπούκη (σελ.7-9).
(β)Φωτοτυπία ἐπιστολῆς-κριτικοῦ σημειώματος τοῦ κ.Ν.Νάτσα(σ.11).
(γ)Κύριο μέρος τοῦ βιβλίου,ἀποτελούμενο ἀπό δέκα παραγράφους:
(Ι)Λίγες γραμμές σάν μιά γνωριμία(σελ.13-14).
(ΙΙ)Ταξίδι στό μακρινό ἱστορικό παρελθόν τοῦ παιδιοῦ(σ.15-23).
(ΙΙΙ)Θέσεις τῶν παιδαγωγῶν-ψυχολόγων πάνω στό θέμα "Ἐλεύθερες ὥρες τοῦ παιδιοῦ"(σελ.25-31).
(ΙV)Κοινωνικο-παιδαγωγική καί ψυχολογική θεμελίωση(σελ.33-48).
(V)Πολλές παιδικές θύμησες-ἀφετηρία τοῦ προβληματισμοῦ μας (σελ.51-53).
(VI)Κατατόπιση πάνω στήν ἔρευνα(σελ.55-57).
(VII)Ἀδυναμίες τῆς ἔρευνας(σελ.59).
(VIII)Παρουσίαση καί ἀνάλυση τῶν δεδομένων(πίνακες ΙΒΠΘ). (σελ.60-86).
(IX)Συμπεράσματα(σελ.87-88).
(Χ)Μερικές μας σκέψεις γιά προβληματισμό(σελ.92).
(δ)Ἡ ἐπιστολή πού στείλαμε(σελ.93-94).
(ε)Ἐρωτηματολόγιο(σελ.95-107).
(στ)Κατάσταση πινάκων(σελ.109).
(ζ)Οἱ πηγές μας(σελ.110-112).
(η)Σύνολο βιβλίο εἶναι ἐνταγμένες καί 7 εἰκόνες ἐκτός κειμένου καί τό ἐξώφυλλο κοσμεῖται μέ εἰδική φιλοτεχνημένη παράσταση, σχετική μέ τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου.

Γ'.-ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ι.-Δομή τοῦ ἔργου καί συγγραφική τεχνική

(α)Ἀπό τήν παραπάνω περιγραφή τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου καταφαίνεται ὅτι ἡ οἰκονομία τῆς ὕλης βρίσκεται σέ πλήρη ἀνταπόκριση πρός τό σκοπό πού ἐπιδιώκουν οἱ συγγραφεῖς:πρόκειται γιά μιά σωστή πορεία ἀπό τίς προϋποθέσεις καί τίς συνθῆκες σφῆν πραγμάτωση τοῦ στόχου τῆς ἔρευνας.Τό γεγονός τοῦτο μαρτυρεῖ καλή γνῶση τοῦ προβλήματος καί κατοχή τῆς τεχνικῆς γιά τήν ἀντιμετώπισή του.Ἡ ὑποστήριξη τῶν θέσεων τῶν συγγραφέων γίνεται μέ ἐντιμότητα,λιτότητα καί σεμνότητα τόσο στή διατύπωση τῶν προσωπικῶν των ἰδεῶν καί συμπερασμάτων ὅσο καί στή θεωρίωση τῶν ὅπου χωρεῖ,στή διαθέσιμη ἑλληνική καί ξένη βιβλιο-

γραφία. Οἱ βιβλιογραφικές ἐνδείξεις καί παραπομπές εἶναι σωστές, κι' ἄν ὁ πίνακας τῶν πηγῶν ἦταν συνταγμένος μέ κάπως μεγαλύτερη αὐστηρότητα (π.χ. ἀλφαβητική κατάταξη τῶν συγγραφέων τῶν πηγῶν, ἐνδείξεις ἐκδόσεως τῶν ἔργων σέ ὅσα λείπουν), τό ἔργο ἀπό τήν ἄποψη τῆς συγγραφικῆς τεχνικῆς θά παρουσίαζε μεγαλύτερη ἀντιότητα.

(β) Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου εἶναι μιά καλή, στρωτή καί χωρίς ἀκρότητες δημοτική καί ἡ ἔκφραση τοῦ λόγου διαλήθη καί τά δυό αὐτά στοιχεῖα δείχνουν τήν ἄνεση τῶν συγγραφέων στή διατύπωση τῶν ἰδεῶν των. Ἰδιαίτερη ἐπιμέλεια φαίνεται πώς ἔδειξαν στή διόρθωση τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων σέ τρόπο ὥστε ἀβλεψίες αὐτοῦ τοῦ εἴδους νά εἶναι σπάνιες.

2.-Θεώρηση πραγματολογική

(α) Ἡ μέθοδος πού χρησιμοποιοῦν οἱ συγγραφεῖς στήν ἔρευνά των εἶναι περιγραφική κι' ἐπειδή σκοπός των ἦταν νά ἀπευθυνθοῦν σέ εὐρύτερο ἀναγνωστικό κοινό χωρίς εἰδική κατάρτιση στήν τεχνική τῆς στατιστικῆς καί συμβολικῆς παρουσιάσεως τῶν δεδομένων, ἀπέφυγαν τή χρησιμοποίησή των. Οἱ πίνακες μέ τήν ἀπόλυτη ἀριθμητική καί ποσοστιαία καταγραφή τῶν δεδομένων τῆς ἔρευνας ἀρκοῦν γιά τήν ἐνημέρωση τοῦ ἀναγνώστη πάνω στή φύση τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν διαφόρων μεγεθῶν (γενικῶν καί εἰδικῶν).

(β) Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τό ἀντικείμενο τοῦ θέματος εἶναι εὐρύ καί γιά τήν ἀντιμετώπισή του ἀπό κάθε πλευρά θά ἦταν ἀπαραίτητη μιά ἐργασία πιό μακρόχρονη, μέ συμμετοχή πιό πολλῶν ἐρευνητῶν καί μέ φάσμα πιό εὐρύ στό πεδίο τῆς ἔρευνας (μεγαλύτερος ἀριθμός μαθητῶν, περισσοτέρων σχολείων καί πιό πολλῶν γεωγραφικῶν διαμερισμάτων τῆς χώρας). Στό σημεῖο τοῦτο κάνουν οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφεῖς σχετική παρατήρηση τονίζοντάς το καί σάν ἀδυναμία μέ τήν ἐντιμότητα πού τούς διακρίνει. Πρέπει ὅμως ἀπό τήν ἄλλη μεριά νά λεχθῆ ὅτι ἡ ἀπόσπαση τῶν πιό ἐνδιαφερόντων κατά τήν ἄποψή των στοιχείων καί ἡ συναρμογή των, ἔγιναν μέ ἐπιτυχία ἔτσι ὥστε ὁ περιορισμός τοῦ θέματος νά εἶναι κι' αὐτός μιά ἔνδειξη τῆς ἐπιστημονικῆς ἀρετῆς καί ἱκανότητος τῶν συγγραφέων νά ἐνεργήσουν τήν ἔρευνα σέ πιό περιωρισμένα πλαίσια πού ἐπέβαλαν συνθῆκες καθαρά ἀντικειμενικές. Ἑπομένως, ἡ παροῦσα ἔρευνα θά μποροῦσε νά θεωρηθῆ σάν πρεῖνας γιά μιά μεγαλύτερη, πιό συντονισμένη καί σέ ὅλες τίς εἰδικές περιοχές ἀναφερόμενη προσπάθεια. Ὁ συντάκτης τῶν κριτικῶν τούτων παρατηρήσεων ἐκτιμώντας τήν ἀξία τοῦ θέματος καί τίς ἱκανότητες τῶν συγγραφέων, εὔχεται, συνιστᾶ, ἐλπίζει καί περιμένει σύντομα τήν ἀνάληψη μιᾶς τέτοιας προσπάθειας.

Δ.-ΠΟΡΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ

Γιά τούς λόγους πού ἀναφέρθηκαν πιό πάνω, ἡ γνωμοδότηση συνίσταται στήν παραδοχή καί ἀναγνώριση τῆς χρησιμότητας τοῦ κρινομένου βιβλίου, πού μπορεῖ νά προσφέρῃ πολύτιμες ὑπηρεσίες στόν καθένα πού ἐνδιαφέρεται γιά τά προβλήματα τῆς ἀγωγῆς τοῦ παιδιοῦ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/161/122862/29-10-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομ. 21-10-1977 τῶν κκ Βασ. Βλαχοπούλου καί Διον. Κουτσουβέλη, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Κουτάλου καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Παρά τό γεγονός ὅτι τό βιβλίο "Ἐξωσχολικές ἐλεύθερες ὧρες τοῦ παιδιοῦ 6-12 χρόνων" τῶν κκ Βασ. Βλαχοπούλου καί Διον. Κουτσουβέλη ἀποκαλύπτει ἐρευνητική διάθεση καί ἀξιέπαινη προσπάθεια τῶν συγγραφέων, δέν θεωρεῖται χρήσιμο γιατί ἔχει τίς ἑξῆς σοβαρές ἀδυναμίες:

1. Τό δεῖγμα πού ἔχει χρησιμοποιηθεῖ γιά τήν ἔρευνα δέν εἶναι δυνατό νά θεωρηθεῖ ἀντιπροσωπευτικό οὔτε ἀπό τήν ἄποψη τῆς προελεύσεως τῶν ἐξετασθέντων οὔτε ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἀριθμοῦ.
2. Τά ἀποτελέσματα, ὅπως παρουσιάζονται στούς πίνακες, διαφοροποιοῦνται μόνον ὡς πρός τό φῦλο καί ὄχι πρός τήν ἡλικία παρά τό γεγονός ὅτι τό φάσμα τῶν ἡλικιῶν εἶναι εὐρύτατο (6-12 ἐτῶν).
3. Στή στατιστική ἀνάλυση τῶν δεδομένων τῆς ἔρευνας δέν καθορίζεται ἡ στατιστική σημαντικότητα τῶν διαφορῶν μεταξύ ἀρρένων καί θηλέων.
4. Οἱ πίνακες δημιουργοῦν κατά κανόνα ἀμφισβητήσεις καί ἐρωτηματικά μέ τόν τρόπο πού παρουσιάζονται σ'αὐτούς τά δεδομένα (πίνακας 8).
5. Ἐνῶ τά ἀποτελέσματα εἶναι περιορισμένης καί ἀμφισβητήσιμης σημασίας καί ἀφοροῦν μόνο στό δεῖγμα πού ἔχει ἐξετασθεῖ ἐν τούτοις οἱ συγγραφεῖς μέ τρόπο αὐθαίρετο ἀναφέρουν ὅτι "θέλουμε ὅμως νά πιστεύουμε ὅτι αὐτά (τά πορίσματα) μποροῦν νά γενικευθοῦν...." (σελ. 59).
6. Τά συμπεράσματα τῶν συγγραφέων δέν σχετίζονται μέ τό κύριο ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας (συμπέρασμα 1,2,3 τῆς σελ. 87) καί σέ πολλές περιπτώσεις γίνεται αὐθαίρετη ἑρμηνεία τῶν δεδομένων (συμπέρασμα 7 καί 8 τῆς σελ. 88).
7. Τά $\frac{3}{4}$ τοῦ ἐρωτηματολογίου ἀναφέρονται σέ βοηθητικά στοιχεῖα καί μόνο τό $\frac{1}{4}$ ἀναφέρεται στό εἰδικό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας χωρίς ἐπί πλέον νά γίνονται συσχετίσεις τῶν στοιχείων τοῦ πρώτου μέρους μέ τό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας π.χ. Οἰκονομική καί μορφωτική κατάσταση καί Ἐλεύθερος χρόνος μαθητῶν.

ΘΕΜΑ 4ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία : α)"Μπαρμπαμπαμπᾶ" καί "Τό ταξίδι τοῦ Μπαρμπαμπαμπᾶ" τῶν ΑΝΝΕΤΤΕ ΤΙΣΟΝ καί TALUS TAYLOR ('Εκδόσεις "ΑΡΤΩ" Ο.Ε).

'Ο εἰσηγητής γιά τό θέμα αὐτό κ. 'Ιωάν. Χριστιᾶς θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/52/17032/14-2-1977 μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΒΒ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, τά βιβλία 1)"Μπαρμπαμπαμπᾶς" καί 2) "Τό ταξίδι τοῦ Μπαρμπαμπαμπᾶ" τῶν ΑΝΝΕΤΤΕ ΤΙΣΟΝ καί TALUS TAYLOR μαζί μέ τήν ἀπό 1-2-1977 αἴτηση τῆς ἐκδότριας τῶν παραπάνω βιβλίων κ. Εἰρήνης Χορμπαλᾶ ('Εκδόσεις "ΑΡΤΩ" Ο.Ε).

Στή συνέχεια ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Πρόκειται γιά δύο εἰκονογραφημένα τεύχη μέ σύντομες λεζάντες. 'Η ἐκτύπωση, ἡ ἐμφάνιση καί ἡ εἰκονογράφηση τῶν βιβλίων εἶναι ἄριστη. Τό περιεχόμενο ἀναφέρεται σ'ἕνα καλοκάγαθο καί καλοσυνάτο ρόζ πλάσμα μέ τό ὄνομα "Μπαρμπαμπαμπᾶς", τό ὁποῖο γεννιέται ἀπό τό ἔδαφος στό κῆπο, μεγαλώνει, συναναστρέφεται μέ τά παιδιά, γίνεται φίλος τους καί τελικά συμμετέχει στή κοινωνική ζωή προσφέροντας παντοῦ τίς ὑπηρεσίες του καί ἀντιδρώντας στή βία καί στό περιορισμό τῆς ἐλευθερίας του. "Ὅταν παρουσιάζονται στά παιδιά προβλήματα τῆς ζωῆς, ὅπως ἡ ἀλληλεγγύη, ἡ ἀλληλοβοήθεια, ἡ στενότητα χώρου, ἡ ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος, οἱ φυλετικές διακρίσεις κτλ καί μάλιστα, ὅπως αὐτά παρουσιάζονται στή σύγχρονη ζωή. 'Ο Μπαρμπαμπαμπᾶς προσωποιεῖ τή καλοσύνη, τή κοινωνικότητα, τή φυσία γιά τό συνάνθρωπό του καί σέ τελευταία ἀνάλυση τήν ἀντιβία καί ὅλα αὐτά στό ἐπίπεδο καί τό τρόπο σκέψεως τῶν παιδιῶν. Δέν στηρίζονται ἡ ἱστορία καί ἡ ζωή του σέ μιά συγκεκριμένη ὁμάδα ἀνθρώπων, ἀλλά ἔχουν παγκόσμια ἰσχύ, ἐνδιαφέρον καί ἐπικαιρότητα.

Βοηθάει τά παιδιά νά συνειδητοποιήσουν καί νά λύσουν σύγχρονα προβλήματα τῆς ζωῆς καί τά ὁδηγεῖ προπάντων στήν ἀνθρωπιά. Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι νά χαρακτηρισθοῦν χρήσιμα γιά τά παιδιά".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α)τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.71/52/17032/14-2-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παν. Παιδείας, β)τήν ἀπό 1-2-1977 αἴτηση τῆς ἐκδότριας κ. Εἰρήνης Χορμπαλᾶ, γ)τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ι. Χριστιᾶ καί δ)τή σχετική συζήτηση ὁμόφωνα ἀποφαίνεται: Τά βιβλία α)"Μπαρμπαμπαμπᾶς" καί β)"Τό ταξίδι τοῦ Μπαρμπαμπαμπᾶ"τῶν ΑΝΝΕΤΤΕ ΤΙΣΟΝ καί TALUS TAYLOR('Εκδόσεις"ΑΡΤΩ"Ο.Ε)θεωροῦνται χρήσιμα γιά παιδιά τῆς προσχολικῆς ἡλικίας καί τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ δημο-

τικοῦ. (Ψηφ[illegible]

ΘΕΜΑ 5ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Μαθηματικά Β΄ Δημοτικοῦ" Α΄καί Β΄ τεῦχος) τῶν κκ Τάσου Ἀνθουλιᾶ καί Γιάννη Παπαδημητρίου.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 309.71/148/107007/4-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο "Μαθηματικά Β΄ Δημοτικοῦ" (Α΄ καί Β΄ τεῦχος) τῶν κκ Τάσου Ἀνθουλιᾶ καί Γιάννη Παπαδημητρίου μαζί μέ τήν ἀπό 23-9-1977 αἴτησή τους.

Ἡ εἰσήγηση γιά τό θέμα αὐτό τοῦ κ. Χ.Β.Γκλαβᾶ, Εἰδικοῦ Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ, ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Σχετικά μέ τό βιβλίο Μαθηματικά Β΄δημοτικοῦ, τεῦχος Α΄καί Β΄, τῶν κυρίων Τ. Ἀνθουλιᾶ καί Γ. Παπαδημητρίου ἔχω τήν τιμή νά διατυπώσω τίς κάτωθι παρατηρήσεις:

1. Τό βιβλίο περιστρέφεται κυρίως γύρω ἀπό τίς τέσσερεις πράξεις τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν καί ἀναφέρεται σέ ὁρισμένες ἄλλες ἑνότητες. Γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν ἑνοτήτων του χρησιμοποιεῖται σέ εὐρεῖα ἔκταση ἡ μέθοδος τῶν διαγραμμάτων. Ἐκφράζω τήν ἐπιφύλαξη, πῶς ἡ κατάχρηση τῆς μεθόδου αὐτῆς εἶναι δυνατόν νά δημιουργήσει σύγχυση ἀντί τῆς ἐπιδιωκομένης κατανοήσεως.

2. Οἱ συγγραφεῖς ὁρίζουν τίς διάφορες πράξεις χρησιμοποιῶντας σύνολα χωρίς νά κάνουν χρήση αὐτοῦ τοῦ ὅρου. Πολύ θά διευκολυνόταν ἡ κατανόηση τῶν πράξεων, ἄν τονιζόταν ἡ ἀρχή τῆς 1-1 ἀντιστοιχίας μεταξύ δύο συνόλων, πού εἶναι ἐπιστημονικά καί διδακτικά ἡ πιό ἐνδεδειγμένη. Γιά τήν ἀφαίρεση π.χ. 5-3 παίρνεται ἕνα σύνολο πέντε ἀντικειμένων καί κάτω ἀπ'αὐτό ἕνα ἄλλο τριῶν ἀντικειμένων. Συμπληρώνεται κατόπιν ἡ ἀπό κάτω σειρά μέ ἀντικείμενα διαφορετικοῦ συμβολισμοῦ ἤ καί χρώματος. Ἔτσι ἀποκαθίσταται μέ γραμμές μιά 1-1 ἀντιστοιχία (πλήρης) μεταξύ τῶν συνόλων τῶν δύο γραμμῶν. Προφανῶς τό σύνολο τῶν ἀντικειμένων μέ διαφορετικό συμβολισμό ἤ χρῶμα παριστᾶ τήν διαφορά τῶν συνόλων κ.ο.κ. Τά αὐτά μπορεῖ νά ἐπαναληφθοῦν μέ σχετικές τροποποιήσεις γιά τίς ἄλλες πράξεις.

3. Ἐνῶ ἡ διαίρεση ὁρίζεται μέ τόν ὀρθό τρόπο ἡ πράξη ἀντίστροφη τοῦ πολλαπλασιασμοῦ(σελ. Β5), ἡ ἀφαίρεση δέν ὁρίζεται ὡς ἀντίστροφη τῆς προσθέσεως (σελ.Α34). Βέβαια καί ἄλλοι βοηθητικοί παραστατικοί τρόποι πρέπει νά χρησιμοποιοῦνται γιά τόν ὁρισμό καί τήν καλύτερη κατανόηση τῶν πράξεων τῆς Ἀριθμητικῆς. Ὅμως εἶναι βασική παιδαγωγική ἀρχή νά χρησιμοποιοῦνται ἀρχές, πού πρόκειται νά ἐφαρμοσθοῦν σέ μελλοντικές διδακτικές καταστάσεις (μεταφορά μαθήσεως). Στό γυμνάσιο,στό λύκειο, ἀκόμη καί στά πανεπιστήμια οἱ πράξεις τῆς ἀφαιρέσεως καί διαιρέσεως ὁρίζονται ὡς ἀντίστροφες τῆς προσθέσεως καί τῆς διαιρέσεως ἀντιστοίχως. Ἡ ἔννοια τῶν ἀντιστρόφων πράξεων εἶναι θεμελιώδης.

Γιά ὅλα αὐτά νά μοῦ ἐπιτραπεῖ νά παραπέμψω στό βιβλίο μου Εἰσαγωγή εἰς τήν Μαθηματικήν Διδακτικήν. Ἐκεῖνο, πού ἐπιθυμῶ νά τονίσω ἰδιαιτέρως,εἶναι, ὅτι ἡ μαθηματική ἐκπαίδευση πρέπει νά ἀντιμετωπίζεται κατά τρόπον ἑνιαῖο ἀπό τό δημοτικό σχολεῖο πρός τά σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπ/σεως καί πρός τά πανεπιστήμια. Ἀκόμη ὅτι οἱ δημοδιδάσκαλοι πρέπει νά ἔχουν δυνατή προπαρασκευή στά νεώτερα μαθηματικά καί τή στενῶ νά συνδεδμενη μέ αὐτά διδακτική τῶν μαθηματικῶν στό δημοτικό σχολεῖο.

4. Στό δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου (Β΄ τεῦχος) ὑπάρχει βιβλιογραφία ὅπου ἡ ἀναγραφή τῶν βιβλίων δέν ἀκολουθεῖ τόν καθιερωμένο τρόπο. Τό βιβλίο φαίνεται νά ἔχει ἐπηρεασθεῖ ἀπό ξένες ἐργασίες. Λυτόςδέν εἶναι κατακριτέος ὅταν πρόκειται γιά ἀφομοίωση τῶν καλῶν ξένων ἰδεῶν, δηλ. προσαρμογή στίς ἑλληνικές ἀνάγκες κι ὄχι ἀπομίμηση.

5. Εἰδικότερα, στό τεῦχος Α΄ καί στίς σελίδες Α21,Α28 καί Α33 ὑπάρχει περίπτωση ἐφαρμογῆς τῆς 1-1 ἀντιστοιχίας μεταξύ συνόλων. Στή σελ. Α34 ἡ ἀφαίρεση δέν ὁρίζεται ὡς ἀντίστροφη τῆς προσθέσεως. Δέν ὁρίζεται π.χ. 5-3=2 γιατί 5= 3+ 2. Στή σελ. Α35 γίνεται μιά πρώτη εἰσαγωγή στίς συντεταγμένες. Αὐτή εἶναι πολύ καλή ἐνότητα, ἀλλά δέν περιλαμβάνεται στό ἀναλυτικόπρόγραμμα πού μοῦ ἔθεσεν ὑπόψη ἡ γραμματεύς τοῦ Τμήματος Δημοτ. Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ.

Στό τεῦχος Β΄στήν ἀρχή εἰσάγονται μερικά γεωμετρικά σχήματα ἐμπειρικῶς. Δέν περιλαμβάνεται ἡ ἔννοια τῆς γωνίας πού ἀναγράφεται

στό ἀναλυτικό πρόγραμμα (σελ.Β1-Β4). Στή σελ. Β5 ὁρίζεται πολύ καλά ἡ διαίρεση. 8:2=4 γιατί 8=2X4 , δηλ. ἡ διαίρεση εἶναι ἀντίστροφη τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Τό παιδί μέ βάση τόν πολλαπλασιασμό, πού ἔχει προηγουμένως διδαχθεῖ καί ἐξάσει, κατανοεῖ τή διαίρεση. Στή σελ. Β9 οἱ ἄρτιοι καί περιττοί ὀνομάζονται μονοί καί ζυγοί. Χρειάζεται κάποια προσοχή στήν καθιέρωση ἐπιστημονικῶν ὅρων. Στά σχολεῖα τῆς Μ.Ε. καί τά Κ.Ε.Σ.Ι χρησιμοποιοῦνται οἱ ὅροι ἄρτιος καί περιττός (Σελ. Β9).

"Ὅσα γράφονται γιά τή διαίρεση στή σελ. Β11,θά μποροῦσε νά περιληφθοῦν στήν σελ. Β5,ὅπου ὁρίζεται ἡ διαίρεση . Στή σελ. Β19-Β24 πραγματοποιεῖται μιά σχετικῶς καλή εἰσαγωγή στά κλάσματα· ἀλλά τό ἀναλ. πρόγραμμα περιορίζει τήν ἐνότητα αὐτή μόνοσέ δεύτερα, τέταρτα, καί ὄγδοα, πού δέν συμπίπτει μέ τήν ἐνότητατοῦ βιβλίου. Οἱ σπουδαῖες ἐνότητες τοῦ μέτρου, τῶν νομισμάτων, τοῦ χρόνου καί τοῦ βάρους(κιλοῦ) τοῦ ἀναλ. προγράμματος παρουσιάζονται ὑποτυπωδῶς. Μάλιστα δέν φαίνεται νά γίνεται καί λόγος γιά τό μέτρο καί τίς ὑποδιαιρέσεις του.

Τό βιβλίο τῶν κυρίων Ἀνθουλιᾶ καί Παπαδημητρίου δέν ἀνταποκρίνεται πλήρως στό ἀναλυτ. πρόγραμμα καί σέ πολλές περιπτώσεις γιά τήν ἀνάπτυξη ἐνοτήτων ἡ ὕλη εἶναι "πληθωρική", ἐνῶ ἡ ἁπλότητα καί ἡ ἐξεζητημένη παρουσίαση πρέπει νά χαρακτηρίζει ἕνα κείμενο γιά τίς μικρές ἡλίκες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Παράδειγμα σέ πολλά σημεῖα γίνεται καλή παρουσίαση μαθηματικῶν ἐνοτήτων.

Ἐλπίζω, πώς ἡ εἰσήγησή μου αὐτή θά βοηθήσει γιά τήν τελική γνωμοδότηση ὡς πρός τήν χρησιμότητα τοῦ βιβλίουτό Τμῆμα Δημοτ. Ἐκπ/σεως, τό ὁποῖον ἔχει ὄχι ἁπλῶς τυπική ἀλλά καί οὐσιαστική ἁρμοδιότητα ἐπί τοῦ προκειμένου γιατί τά μέλη του προέρχονται ἀπό τήν ἀντίστοιχη βαθμίδα, ἔχουν εἰδική γνῶση τῶν προγραμμάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί πρό παντός τή σχετική ἐμπειρία τῆς διδασκαλίας στό ἐν λόγῳ σχολεῖο.»

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/148/107007/4-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 23-9-1977 τῶν κκ Τάσου Ἀνθουλιᾶ καί Γιάννη Παπαδημητρίου, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Χ. Γκλαβᾶ καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τό βιβλίο "Μαθηματικά Β΄ Δημοτικοῦ" (Α΄ καί Β΄ τεῦχος) τῶν κκ Τάσου Ἀνθουλιᾶ καί Γιάννη Παπαδημητρίου κρίνεται χρήσιμο γιά ἐλεύθερη ἐνασχόληση τῶν μαθητῶν τῆς Β΄ τάξεως Δημοτικοῦ σχολείου στό σπίτι μέ σκοπό τήν ἄσκηση καί ἐμπέδωση τῆς μαθηματικῆς ὕλης.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρεύων

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 162/1977

Σήμερα, 1 Δεκεμβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές καθώς κάί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Κατανομή ὡρῶν ἑβδομαδιαίας ἐργασίας τῶν δασκάλων σέ ὁρισμένα μαθήματα.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση γιά τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. Φ.300.4/20/135727/7-11-1977 τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη, πού ἀναφέρεται στήν κατανομή ὡρῶν ἑβδομαδιαίας ἐργασίας στά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

μαθήματα: α) Ἑλληνική γλῶσσα καί β) Φυσική καί Χημεία μέ στοιχεῖα ὑγιεινῆς, τῶν Ε΄ καί ΣΤ΄ τάξεων ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοτικῶν σχολείων. (Μέ τό ἴδιο θέμα ἔχει ἀσχοληθεῖ τό Τμῆμα στή συνεδρία του ἀριθμ. 160/1977).

Εἰδικότερα ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Α. Γιά τό μάθημα "Ἑλληνική γλῶσσα" τῶν Ε΄ καί ΣΤ΄τάξεων Δημοτικοῦ:

"Ἡ διαφοροποίηση τοῦ μαθήματος "Ἑλληνική γλῶσσα" σέ ἀνάγνωση, Γραμματική καί Ἔκθεση ἐπιβάλλεται ἀπό τήν ἀνάγκη νά καλλιεργηθεῖ ἡ ἀναγνωστική, ὀρθογραφική καί ἐκφραστική(προφορική καί γραπτή) δεξιότητα τῶν μαθητῶν. Ὅμως ἡ διάκριση αὐτή δέ σημαίνει ὅτι θά δημιουργηθοῦν στεφανά μεταξύ τῶν ἐπί μέρους αὐτῶν κλάδων τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος. Ἀντίθετα ἡ ἑνοποίηση τόσο στό ὡρολόγιο πρόγραμμα ὅσο καί στή διδακτική κυρίως ἐργασία εἶναι ἀπαραίτητη καί ἐπιβάλλεται ἀπό τόν ἐνιαῖο χαρακτῆρα τοῦ γλωσσικοῦ φαινομένου.

Μέ τό πνεῦμα αὐτό παρέχονται στούς δασκάλους οἱ ἑξῆς σχετικές ὁδηγίες στό εἰδικό τεῦχος "Ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀναλυτικοῦ καί ὡρολογίου προγράμματος τῶν δημοτικῶν σχολείων", πού συνοδεύει τό ἀναμορφωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα:

α) Γιά τήν ἀνάγνωση:"Πρέπει νά γίνει κατανοητό ὅτι ἡ ἀνάγνωση δέν εἶναι ἕνα μάθημα ἀνεξάρτητο καί ὅτι ἐντάσσεται ὀργανικά, ὄχι μόνο στό ἐνιαῖο γλωσσικό μάθημα, ἀλλά καί στό ὅλο πρόγραμμα διδασκαλίας καί ἀγωγῆς ὡς ἕνα ἀπό τά σπουδαιότερα μέσα μαθήσεως, πνευματικῆς ἐπικοινωνίας καί ψυχικῆς καλλιέργειας".

β) Γιά τή Γραμματική : "Ἡ διδασκαλία τοῦ γραμματικοῦ ὑλικοῦ πρέπει νά συνυφαίνεται λειτουργικά μέ τά λοιπά γλωσσικά μαθήματα".

γ) Γιά τήν Ἔκθεση:"Ἡ καθιέρωση στό ὡρολόγιο πρόγραμμα τακτῶν ὡρῶν ἐκθέσεως σέ ὁρισμένες ἡμέρες τῆς ἑβδομάδας δέν εἶναι μεθοδικά σωστή, προπαντός στίς κατώτερες καί μέσες τάξεις τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἡ ἡμέρα καί ὥρα πού θά γραφεῖ ἡ ἔκθεση μόνο τυπικά μπορεῖ νά σημειωθεῖ καί τοῦτο γιά τίς τάξεις Δ΄, Ε΄,καί ΣΤ΄. Ὁ δάσκαλος

δέν πρέπει νά δεσμεύεται ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα γιατί ἡ ἔκθεση δέ γράφεται μέ παραγγελία οὔτε μέ διαταγή, ἀλλά μόνο, ὅταν τά παιδιά αἰσθάνονται ζωηρή τήν ἀνάγκη νά ἐκφραστοῦν, μέ ἀφορμή κάποιο συγκεκριμένο γεγονός πού ξύπνησε τό ἐνδιαφέρον τους".

Ὕστερα ἀπό αὐτά καί ἐπί πλέον γιά νά δοθεῖ ἡ ἀπαραίτητη ἐλευθερία στό δάσκαλο νά ὀργανώνει μέ δική του πρωτοβουλία τή διδακτική σκόπιμη διαπλοκή τῆς ὕλης τῶν ἐπί μέρους κλάδων τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος,

Προτείνεται: α) Νά ὑλοποιήσει ὁ δάσκαλος μέ δική του πρωτοβουλία τό πνεῦμα τῶν ὁδηγιῶν, γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀναλυτικοῦ καί ὡρολογίου προγράμματος, πού τοῦ παρέχονται σέ εἰδικό τεῦχος.
β) Γιά νά προφυλάξουμε τόν πρωτόπειρο ἰδιαίτερα δάσκαλο ἀπό τήν κατάχρηση τοῦ χρόνου διδασκαλίας ἑνός κλάδου γλωσσικοῦ μαθήματος σέ βάρος τῶν ἄλλων, ὁ χρόνος, πού προβλέπεται νά διδάσκεται ἡ Ἑλληνική γλῶσσα στίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις τῶν Δημοτικῶν σχολείων ὅλων τῶν τύπων, νά κατανέμεται στούς ἐπί μέρους κλάδους ὡς ἑξῆς:

1. 50% γιά τήν ἀνάγνωση
2. 30-25% γιά τή Γραμματική
3. 20-25% γιά τήν Ἔκθεση

Β. Γιά τό μάθημα "Φυσική καί Χημεία μέ στοιχεῖα ὑγιεινῆς (Φυσική Ἱστορία, Φ. Πειραματική Χημεία) τῶν Ε' καί ΣΤ' τάξεων Δημοτικοῦ:

Ἡ διαφοροποίηση τῶν κλάδων Φυσική Ἱστορία καί Φυσική Πειραματική-Χημεία ἐπιβάλλεται ἀπό τή φύση τῆς ὕλης. Ἐπειδή ἡ ὕλη ἰδαίτερα τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας εἶναι ἐκτενής στίς ὁδηγίες πού παρέχονται γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἑβδομαδιαίου ἀναλυτικοῦ προγράμματος κρίνεται ~~κρίνεται~~ σκόπιμο νά ἀναφέρεται ὁ δάσκαλος στίς γενικές κατηγορίες τῶν φυτῶν καί τῶν ζώων καί νά περιορίζεται στούς πιό ἀντιπροσωπευτικούς τύπους καί τά κυριότερα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα.

Προτείνεται ὁ χρόνος πού προβλέπεται νά διδάσκεται τό μάθημα τῶν Φυσικῶν στίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοτικῶν σχολείων νά κατανέμεται ἐξ ἴσου: α) στή Φυσική Ἱστορία καί β) Φυσική Πειραματική-Χημεία.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος συνοψίζει ὡς ἑξῆς τίς

προτάσεις πού διατυπώθηκαν καί συζητήθηκαν σχετικά μέ τό θέμα:

1. Οί άπαιτήσεις πού προβάλλει τό σχετικό έγγραφο καλύπτονται άπό σχετικές όδηγίες.

2. Προσδιορισμός ποσοστῶν γιά τόν καθορισμό τῆς άναλογίας τῆς διδασκαλίας κάθε κλάδου τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος.

3. Κατανομή τῶν έτησίων ὡρῶν διδασκαλίας τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσας στούς έπί μέρους κλάδους καί

4. Κατανομή τῶν προβλεπομένων έβδομαδιαίων ὡρῶν γιά τή διδασκαλία τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσας στούς έπί μέρους κλάδους τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος.

Τό Τμῆμα, άφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.4/20/135727/7-11-1977 τοῦ κ. ὑπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας, β) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. θεμ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β', καί γ) τίς σχετικές συζητήσεις

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Α. Γιά τό μάθημα "'Ελληνική γλῶσσα" τῶν Ε' καί ΣΤ'τάξεων ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοτικῶν σχολείων:

'Ο δάσκαλος, έφαρμόζοντας τίς σχετικές όδηγίες πού τοῦ παρέχονται γιά τήν έφαρμογή τοῦ άναλυτικοῦ προγράμματος, μπορεῖ μέ δική του πρωτοβουλία νά καθορίσει έλεύθερα τίς ὧρες πού πρέπει νά διδαχθεῖ ὁ κάθε κλάδος τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος, μέ σκοπό νά έξαντλήσει τήν ὕλη πού προβλέπει τό άναλυτικό πρόγραμμα γιά κάθε τάξη.

'Ενδεικτικά τοῦ παρέχεται ἡ άκόλουθη περίπου άναλογία γιά τήν κατανομή τοῦ χρόνου πού προβλέπεται στό έβδομαδιαῖο ὡρολόγιο πρόγραμμα γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσας στίς Ε' καί ΣΤ' τάξεις ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοτικῶν σχολείων:

50% γιά τήν άνάγνωση,
30% γιά τή Γραμματική καί 20% γιά τήν "Εκθεση.

Β. Γιά τό μάθημα "Φυσική καί Χημεία μέ στοιχεῖα ὑγιεινῆς" τῶν Ε' καί ΣΤ' τάξεων ὅλων τῶν τύπων τῶν δημοτικῶν σχολείων (Φυσική 'Ιστορία Φυσ. Πειραματική Χημεία):

Ὁ χρόνος διδασκαλίας τοῦ μαθήματος αὐτοῦ, πού προβλέπεται ἀπό τό ἑβδομαδιαῖο ὡρολόγιο πρόγραμμα, νά κατανεμηθεῖ ἐξ ἴσου στά μαθήματα:

α) Φυσική Ἱστορία

β) Φυσική Πειραματική καί Χημεία.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδίκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 163/1977

Σήμερα, 2 Δεκεμβρίου 1977, ήμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, Γεώργ. Φλουρῆς, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, λόγῳ ἀσθενείας.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

Προβλήματα ἐνημερώσεως καί ἐπιμορφώσεως διδακτικοῦ προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ἀναφέρεται στήν προεργασία πού ἔκαμε α)τό Τμῆμα Δ.Ε τοῦ ΚΕΜΕ καί β)ἡ εἰδική ὁμάδα ἐργασίας πού ἔχει συσταθεῖ ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ σχετικά μέ τήν ἐπιμόρφωση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Κων/νος Πασσάκος παίρνει τό λόγο καί λε-

γειτικά έξής: "Τά οποιαδήποτε μέτρα γιά τήν έπιμόρφωση τού διδακτικού προσωπικού άπό τό ΚΕΜΕ, πού θά πρέπει νά άφορούν στήν εύρεία έπιμόρφωση τών δασκάλων μέ ταχύρρυθμες έπιμορφώσεις, δέν πρέπει σέ καμμιά περίπτωση νά θίξουν είτε άμέσως είτε έμμέσως τόν θεσμό τής ύπάρχουσας διετούς μετεκπαιδεύσεως γιά τόν όποίον ύπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτιώσεώς του πρός τήν κατεύθυνση καταρτίσεως στελεχών Έκπ/σεως καί ψυχοπαιδαγωγικής έρεύνης στά σχολεία".

Άκολουθεί συζήτηση καί άνταλλάσσονται διάφορες άπόψεις. Ειδικότερα:

Ό κ. Ν. Πετρουλάκης συμφωνεί μέ τόν κ. Πασσάκο.

Ό κ. Άρ. Βουγιούκας πιστεύει ότι πρέπει νά άναμορφωθεί ριζικά ό θεσμός μέ σκοπό τή δημιουργία στελεχών Έκπ/σεως.

Ό κ. Καραγκουδάκης θεωρεί άπαραίτητο στήν άναμόρφωσή της ή διεθνής μετεκπαίδευση νά είναι περισσότερο κέντρο έρευνών.

Ό κ. Μπενέκος πιστεύει ότι μία μετεκπαίδευση πρέπει νά είναι συνάρτηση είδικών συνθηκών μέσα στήν έκπαίδευση. Γι'αύτό δέν θεωρεί σκόπιμο νά συζητήσει καί νά άποφασίσει τό Τμήμα σ'αύτή του τή συνεδρία.

Ό κ. Χριστιάς πιστεύει πώς θά ήταν καλύτερα νά ύπήρχαν σχολές ταχύρρυθμης έπιμορφώσεως τών δασκάλων καί παράλληλα Σχολή πού νά παίρνει περιορισμένο άριθμό δασκάλων καί νά είναι μεγαλύτερης διάρκειας.

Ό κ. Μελάς λέγει τά έξής: "Νά μήν είναι παράλληλες οί Σχολές άλλά μέ τόν ίδιο φορέα πού θά κάνει ένα πρόγραμμα, χωριστό γιά κάθε μορφή έπιμορφώσεως, πού θά βλέπει σέ μιά συγκεκριμένη περίπτωση."

Στό σημείο αύτό ό Προεδρεύων τού Τμήματος παρατηρεί ότι α) τό θέμα πού θίγει ό κ. Πασσάκος έχει συζητηθεί έκτενέστατα στό Τμήμα κατά τήν έπεξεργασία Σχεδίου Προεδρικού διατάγματος γιά τήν ίδρυση ΣΕΛΔΕ, β) έχουν διατυπωθεί σχετικές προτάσεις καί γ) άρμόδιο όργανο γιά τή λήψη σχετικής άποφάσεως είναι ή όλομέλεια τού ΚΕΜΕ. Ύστερα άπό αύτά θεωρεί σκόπιμο ή συζήτηση νά περιοριστεί στό θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως μέ σκοπό νά έντοπισθούν είδικά βασικά θέματα-

προβλήματα σχολικής πράξεως πού ή άμεση άντιμετώπισή τους άπαιτεί σχετική ένημέρωση καί καθοδήγηση τών δασκάλων.

Γίνεται συζήτηση καί άνταλλαγή άπόψεων.

Εἰδικότερα ὁ κ. Ν. Πετρουλάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕ, προτείνει:

"Εἶναι ἀνάγκη νά ἀλλάξει ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς τάξεως ἐπί τό δημοκρατικότερον καί δημιουργικότερον".

'Ο δάσκαλος πρέπει νά "διευκολύνει" τή μάθηση τῶν μαθητῶν του, νά παύσει νά εἶναι ἀντίδικος μέ τό μαθητή του καί νά ἀναπτύξει τή δημιουργική σκέψη καί ἱκανότητα.

'Η τάξη νά παύσει νά εἶναι ἐξεταστικό κέντρο καί νά γίνει ἕνα πεδίο δυναμικῶν σχέσεων μεταξύ διδασκάλων καί μαθητῶν, μέ προοπτική τήν ἀπόκτηση ἱκανοτήτων καί δεξιοτήτων πέρα τῶν πληροφοριακῶν.

Τό σχολεῖο νά γίνει "ἐργαστήρι", ὅπου θά ἀποκτοῦνται οἱ στάσεις, οἱ δεξιότητες καί οἱ ἱκανότητες πού χρειάζονται γιά τή ζωή".

'Ο κ. Α. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΝΕ, προτείνει:

"'Εκτός ἀπό τά μερικότερα θέματα (ὅπως π.χ. οἱ ἐργασίες στό σπίτι κ.λ.π) εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἐνημέρωση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων πάνω στά προβλήματα πού προκύπτουν γιά τή διδακτική πράξη ἀπό τήν ἐφαρμογή τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως:

1. Τί ἄλλαξε-ἑρμηνεία εἰδικῶν προβλέψεων καί μέτρων.
2. Τί πρέπει νά γίνει
3. Πῶς θά ὑλοποιηθοῦν
4. 'Ανταλλαγή ἀπόψεων μέ τούς 'Επόπτες καί ὁδηγίες στούς δασκάλους".

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Προσδιορίζει τά ἑξῆς θέματα-προβλήματα πού μποροῦν νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενα ἐνημερωτικῶν ὁμιλιῶν καί συζητήσεων μέ τούς δασκάλους:

1. 'Ανάγκη τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἀτμόσφαιρας στή τάξη καί ἀποκαταστάσεως δημοκρατικῆς συνεργασίας δασκάλων καί μαθητῶν σ'αὐτή.
2. Προβλήματα πού προκύπτουν γιά τή διδακτική πράξη ἀπό τήν ἐφαρμογή τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως.

3. Προγραμματισμός τοῦ τρόπου διδασκαλίας δηλ. γενικές θέσεις γιά τή διδασκαλία τῶν διαφόρων μαθημάτων.
4. Σχολικές ἐργασίες γιά τό σπίτι.
5. Καλλιέργεια ἄλλων δεξιοτήτων πλήν τῆς ἀποκτήσεως γνώσεων.
6. Χρήση τοῦ βοηθητικοῦ βιβλίου.
7. Ἀξιολόγηση τῆς ἐργασίας τῶν μαθητῶν
8. Παραμέληση μαθημάτων
9. Συγκεκριμένα διδακτικά προβλήματα γιά κάθε μάθημα.
10. Προβλήματα σχολικῆς ζωῆς καί τάξεως (διδακτικοί περίπατοι, ἐκπαι-δευτικές ἐκδρομές).

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 164/1977

Σήμερα, 5 Δεκεμβρίου 1977, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Ηλουτίδης, Βασ. Κανιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος , Σύμβουλοι Β', Διον. Κελᾶς, Εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Τελική διατύπωση τοῦ προγράμματος τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων-ἀθλητισμοῦ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/16/118119/13-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας σχετικά μέ τόν καθορισμό τοῦ περιεχομένου τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ καί 2) τίς συζητήσεις πού ἔγιναν γιά τό θέμα αὐτό στίς συνεδρίες τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 144/1977, 147/1977 καί 157/1977

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Διατυπώνει ὡς ἑξῆς πρόγραμμα πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ γιά τό δημοτικό σχολεῖο:

I ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέ τόν ὅρο πολιτιστικές ἐκδηλώσεις ἐννοοῦμε τίς ποικίλες ἀπασχολήσεις καί δραστηριότητες τῶν μαθητῶν, οἱ ὁποῖες:

1. Ξεπερνοῦν τό αὐστηρά καθορισμένο σχετικό πρόγραμμα καί τήν καθιερωμένη διδακτική μεθοδολογία.
2. Προϋποθέτουν ἐλευθερία κινήσεων τῶν μαθητῶν ὁπωσδήποτε σέ μεγαλύτερο βαθμό ἀπ'αὐτή πού συνήθως ὑπάρχει στά σχολεῖα.
3. Ἔχουν ὡς κύριο χαρακτηριστικό τήν πρωτοβουλία τῶν μαθητῶν στήν ἐπιλογή, τόν προγραμματισμό καί τήν πραγματοποίηση τῶν ἐκδηλώσεων μέ τή συμπαράσταση βέβαια καί τήν ἔμμεση κατεύθυνση τοῦ δασκάλου.
4. Βασίζονται στήν ἀνάληψη εὐθυνῶν ἀπό τούς μαθητές, πού καλλιεργεῖ κατάλληλα ὁ δάσκαλος.
5. Ἐνέχουν τό στοιχεῖο τῆς δημιουργικῆς σκέψεως καί δραστηριότητας, ψυχαγωγοῦν καί ἐδραιώνουν τό συναίσθημα τῆς αὐτοπεποιθήσεως.

Μέ τήν ἐκούσια συμμετοχή τῶν μαθητῶν θέτουν σέ κίνηση ὅλες τίς ψυχικές τους δυνάμεις, ἐμπλουτίζουν καί βελτιώνουν τήν ποιότητα τῶν ἐμπειριῶν τους.

7. Διευκολύνουν τόν ἐκπαιδευτικό νά ὀργανώσει τή σχολική ζωή τοῦ παιδιοῦ σέ στενό σύνδεσμο μέ τή ζωή τῶν ὥριμων ἀνθρώπων τοῦ πολιτιστικοῦ χώρου μέσα στόν ὁποῖο λειτουργεῖ τό σχολεῖο.

Γενικά μέ τίς πολιτιστικές ἐκδηλώσεις συμπληρώνεται τό ἐκπολιτιστικό καί μορφωτικό ἔργο τοῦ σχολείου. Ὁ ἀθλητισμός πρέπει νά θεωρεῖται ὡς ἕνα εἰδικό στοιχεῖο καί μέσο ἐκπολιτισμοῦ.

Π. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (Π.Ε.Α)

Α. Γενικά.

Ἕνας ἀκριβής καθορισμός προγράμματος Π.Ε.Α. γιά κάθε τάξη ὅλων τῶν σχολείων τῆς χώρας καί γιά ὁλόκληρο τό σχολικό ἔτος δέν εἶναι δυνατός. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τυχόν ἀπαίτηση ἐφαρμογῆς ἑνιαίου προγράμματος γιά τόν κάθε τύπο σχολείου. Οἱ δυσκολί-

ες, πού εἶναι πολλές καί ποικίλες, πρόερχονται κυρίως ἀπό:

α) Τό γεγονός ὅτι ὁ θεσμός τῶν Π.Ε.Α ἐφαρμόζεται γιά πρώτη φορά στή χώρα μας,

β) τό διαφορετικό γεωγραφικό, κοινωνικό καί πολιτιστικό περιβάλλον πού λειτουργεῖ κάθε σχολεῖο (πόλη, κωμόπολη, χωριό, βουνό, πεδιάδα κλπ),

γ) τήν ἰδιαιτερότητα τῆς ἐκπαιδευτικῆς πραγματικότητας τοῦ κάθε σχολείου ἀναφορικά μέ τόν ἀριθμό τῶν μαθητῶν, τόν τύπο τοῦ Σχολείου (μονοθέσιο, διθέσιο κλπ), τό προσωπικό, τίς κτιριακές συνθῆκες, τά μέσα καί τόν ἐξοπλισμό καί τίς οἰκονομικές του δυνατότητες,

δ) τή διαφοροποίηση τῶν ἀναγκῶν καί τά ἐνδιαφέροντα τῶν παιδιῶν καί

ε) τήν ἐπικαιρότητα.

Ἀλλά, καί ἄν ἀκόμη μποροῦσε νά ἐξασφαλιστεῖ ἕνα ἐνιαῖο καί αὐστηρά καθορισμένο πρόγραμμα, θά μποροῦσαν νά διατυπωθοῦν σοβαρές ἐπιφυλάξεις ὡς πρός τήν σκοπιμότητα τῆς ὁμοιόμορφης ἐφαρμογῆς καί τήν ἀποτελεσματικότητά του. Σέ μιά τέτοια περίπτωση οἱ δραστηριότητες θά περιορίζονταν κατά προκρούστειο τρόπο μέσα σέ προκαθορισμένα, ἴσως ἀσφυκτικά, σχήματα, θά ἀπουσίαζε ἡ ἐλεύθερη κίνηση καί πρωτοβουλία καί κατά συνέπεια ἡ δημιουργική πράξη, στοιχεῖα δηλ. πού ἀποτελοῦν τήν οὐσία καί τό σκοπό τῶν Π.Ε.Α.

Ὅμως, ἄν ἕνα αὐστηρό καί ὁμοιόμορφο πρόγραμμα εἶναι δύσκολο στήν ἐφαρμογή του καί παιδαγωγικά ἀνεπιθύμητο, ἕνα γενικό πλαίσιο θεματολογικῶν περιοχῶν κρίνεται ἐξαιρετικά χρήσιμο. Μέσα στό πλαίσιο αὐτό οἱ μαθητές καί ὁ δάσκαλος, θά μπορέσουν νά κινηθοῦν ἐλεύθερα καί νά καθορίσουν μέ δική τους πρωτοβουλία τόν ἀριθμό καί τήν κατηγορία τῶν ἐκδηλώσεων, πού θά καλύψουν τά διαθέσιμα ἑβδομαδιαῖα δίωρα.

Β. ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.Α.

Τά θέματα καί οἱ δραστηριότητες πού περιλαμβάνει ἕνα πρόγραμ-

μα Π.Ε.Α πρέπει:

1. Νά ἐξασφαλίζουν τή συμμετοχή καί τή συνεργασία κατά τό δυνατόν ὅλων τῶν μαθητῶν.
2. Νά προκαλοῦν τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν καί νά ἐνισχύουν βαθμιαία τή διάθεσή τους γιά ἐνεργό συμμετοχή σέ ὅλες τίς φάσεις τοῦ προγράμματος Π.Ε.Α.
3. Νά προσφέρουν ἐμπειρία καί γνώση τοῦ θέματος ἀνάλογα μέ τήν πνευματική ὡριμότητα καί τίς δημιουργικές δυνατότητες τῶν μαθητῶν.
4. Νά ἐξευγενίζουν καί νά δίνουν ποιότητα στίς ἐμπειρίες καί γνώσεις τῶν μαθητῶν.
5. Νά προβληματίζουν καί κάποτε νά παρουσιάζουν νέτοιες δυσκολίες, ὥστε νά ἀπαιτεῖται ἡ ἐπιστράτευση Εἰδικῶν γιά τήν παροχή πληροφοριῶν καί καθοδηγήσεως.
6. Νά δίνουν εὐκαιρίες γιά δημιουργική ἐργασία τοῦ μαθητῆ, ὥστε ὁ ἴδιος μά μήν παίζει μόνο τό ρόλο τοῦ ἁπλοῦ θεατῆ ἤ ἀκροατῆ.
7. Νά βοηθοῦν στήν κοινωνικοποίηση τοῦ μαθητῆ καί νά ἐνισχύουν τήν πρωτοβουλία του.
8. Νά φυχαγωγοῦν καί γενικά νά δημιουργοῦν εὐχάριστο κλίμα.
9. Νά συμβάλλουν στή σφαιρική μόρφωση τῆς προσωπικότητας τῶν μαθητῶν μέ τήν εἰσαγωγή τους σέ πολιτιστικές περιοχές καί τρόπους ἐργασίας, πού θά τούς ἐπιτρέψουν νά ἐνεργοποιήσουν ὅλες τίς δημιουργικές τους δυνάμεις.
10. Γενικά τό Πρόγραμμα τῶν Πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ πρέπει νά εἶναι ἐφικτό στήν πραγματοποίησή του. Ὁπωσδήποτε, στήν πρώτη ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχή, φιλόδοξα ἐτήσια προγράμματα ἐγκλείουν τόν κίνδυνο τῆς ἀποτυχίας καί τῆς ἀπογοήτευσης καί μποροῦν νά καταλήξουν στόν ἐκφυλισμό τοῦ θεσμοῦ τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων.

Γ. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ι. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

1. Μουσική. α) Όργάνωση μαθητικής χορωδίας. Έμφάνιση στήν τάξη, στό σχολεῖο, στούς γονεῖς καί στούς κατοίκους τῆς περιοχῆς. Κοινή έμφάνιση μέ χορωδίες ἄλλων τάξεων ἤ ἄλλων σχολείων. Διαγωνισμός μαθητικῶν χορωδιῶν.
β) Παρακολούθηση συναυλιῶν καί ἄλλων κατάλληλων μουσικῶν ἐκδηλώσεων. γ) Μέ πρωτοβουλία τῶν μαθητῶν προσκαλοῦνται στό σχολεῖο τραγουδιστές (ὄπερας, καντάδας, νησιώτικων καί δημοτικῶν τραγουδιῶν, μαντινάδας κτλ) ἤ μουσικοί. Αὐτοί κάνουν ἐπίδειξη, δμιλία συζήτηση σχετικά μέ τό τραγούδι ἤ τό μουσικό ὄργανο πού παίζουν. δ) Ἀκρόαση κατάλληλων τραγουδιῶν ἤ μουσικῶν ἔργων ἀπό δίσκους ἤ κασέτες. Ἡ παρακολούθηση μπορεῖ νά συνδυαστεῖ μέ ἀπαγγελίες σχετικῶν ποιημάτων καί πεζῶν κειμένων.

2. Ζωγραφική. α) Όργάνωση ἐκθέσεων τῶν καλύτερων ζωγραφικῶν ἔργων τῶν μαθητῶν κάθε τρίμηνο. Διαρρύθμιση χώρου, διακόσμηση, ἐπιλογή ἔργων, ταξινόμηση, κατάλληλη διευθέτηση. Σχετική δμιλία ἀπό μαθητή. Πρόσκληση μαθητῶν ἄλλων σχολείων, γονέων καί κατοίκων τῆς περιοχῆς. β) Ἐπίσκεψη σέ ἀτομικές ἤ δμαδικές ἐκθέσεις ἐδκιμων ζωγράφων. Συνάντηση μέ τό ζωγράφο στό ἀτελιέ του ἤ στό χῶρο τῆς ἐκθέσεως καί σχετική συζήτηση γιά τήν ἔμπνευσή του, τά χρώματα καί τούς συνδυασμούς τους καί γενικά τήν τεχνική του. Ὕστερα ἀπό κατάλληλη προπαρασκευή, ἐπισκέψεις σέ ἐκκλησίες καί διαίτερα σέ μοναστήρια καί ἐξωκλήσια γιά νά ἰδοῦν καί νά ἐνημερωθοῦν γιά τήν ἁγιογραφία καί ἰδιαίτερα γιά τή Βυζαντινή τέχνη (εἰκόνες, τοιχογραφίες, ψηφιδωτά). Σχετική δμιλία μέ ἔμφαση καί Βυζαντινή λαϊκή ζωγραφική παράδοση καί στήν ὑποχρέωση γιά τή διαφύλαξή της. Ἐπίσκεψη στήν Ἐθνική Πινακοθήκη καί ἐξέταση ἔργων Νεοελλήνων ζωγράφων (Γύζη, Ἰακωβίδη, Λύτρα, Βολανάκη, Βαλσαμάκη, Παρθένη, Χατζηκυριάκου-Γκίκα κ.ἄ.). γ) Χρήση κατάλληλων ἄλμπουμ, καρτῶν καί βιβλίων, πού περιέχουν ἔργα Νεοελλήνων ζωγράφων. Θίκείωση μέ τή λαϊκή ζωγραφική καί διακοσμητική (Θεόφιλος, Παπρυγιάννης, Ζωγράφος,

ἄγνωστοι), μέ τή χρήση καρτῶν, ἄλμπουμ κτλ.

3. Γλυπτική. α) Ὀργάνωση ἐκθέσεων παιδικῶν ἔργων ξυλογλυπτικῆς, σωματοτεχνικῆς, πηλοπλαστικῆς κ.ἄ. β) Ἐπίσκεψη σέ δμαδικές ἐκθέσεις Νεοελλήνων γλυπτῶν ἤ σέ μεμονωμένα στούντιο καί συζήτηση μέ τόν καλλιτέχνη.γ)Ἐπίσκεψη σέ χώρους πού διακοσμοῦνται ἀπό γλυπτά(κῆποι, οἰκήματα, νεκροταφεῖα κτλ). δ)Ἐπίσκεψη σέ μουσεῖα ἔργων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητας (Ἐθνικό, Ἡρακλείου, Ὀλυμπίας, Δελφῶν κ.ἄ). ε) Χρήση καρτῶν, ἄλμπουμ, βιβλίων, φωτογραφιῶν, σχετικῶν ζωγραφικῶν πινάκων καί κινηματογραφικῶν ταινιῶν. στ) Ἐπίσκεψη σέ ἐκθέσεις ἀγγειοπλαστικῆς (Πάρου, Ρόδου, Μυτιλήνη κ.ἄ).

4. Ἀρχιτεκτονική. α) Ἐπίσκεψη σέ χώρους πού ὑπάρχουν κτίρια καί μνημεῖα: (1) τῆς κλασικῆς ἐποχῆς-ναοί, ἀγορές, οἰκήματα, θέατρα κ.ἄ. (2) τῆς Βυζαντινῆς περιόδου-ἐκκλησίες, μοναστήρια, κάστρα, τμήματα πόλεων ἤ χωριῶν (Θεσσαλονίκη, Μυστρᾶς κ.ἄ), τεφύρια, ἀφιδες.(3) τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας· καί (4) τῆς λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἰδιαίτερα τῶν περιοχῶν Πίνης, Καστοριᾶς, Πηλίου, Κρήτης, Ἠπείρου καί νησιῶν.
β) Χρήση καρτῶν, ἄλμπουμ, βιβλίων, ζωγραφικῶν πινάκων, τηλεοράσεως καί κινηματογράφου. γ) Σχετικές συζητήσεις μέ ἀρχιτέκτονες ἤ ἄλλους εἰδικούς. δ) Ὁμιλία μαθητῶν.

5. Χορός. α) Χορευτικές ἐπιδείξεις μαθητῶν, β) Παρακολούθηση ἐπαγγελματικῶν ἤ ἐρασιτεχνικῶν χορευτικῶν συγκροτημάτων γ)Πρόσκληση χορευτῶν ἐπαγγελματιῶν ἤ ἐρασιτεχνῶν στό σχολεῖο γιά ἐπίδειξη χορῶν. Σχετική ὁμιλία.

6. Γλῶσσα. α) Συζήτηση γιά τίς διαλέκτους διαφόρων ἑλληνικῶν περιοχῶν. β) Πρόσκληση ἐπισκεπτῶν πού μιλοῦν μιά χαρακτηριστική διάλεκτο. Ἀνάγνωση κειμένου γραμμένου σέ μιά διάλεκτο.' γ) Ἀνακοινώσεις καί συζήτηση γιά γλωσσικές διαφορές πού τά παιδιά ἀκοῦνε στό

ραδιόφωνο ή τήν τηλεόραση. Προσέχουν λ.χ. γιά διαφορές στήν προφορά, στόν τόνο, στήν ἄρθρωση ἤ στή διαφοροποίηση τῆς ἔννοιας τῶν λέξεων.

7. Γραπτή. α) Ὀργάνωση ἐκθέσεως γραπτῶν ἐργασιῶν ἀπό τήν ἁπλούστερη μορφή τους μέχρι τήν πολυπλοκότερη-πιναμίδες, ἕνα ἀλφάβητα, καλλιγραφία διάφορων τύπων, ἐπιστολές, ἐκθέσεις κτλ. Μιά τέτοια ἔκθεση μπορεῖ νά συνδυαστεῖ μέ ἔκθεση ζωγραφικῆς, χειροτεχνίας, φωτογραφίας καί κάρτ-ποστάλ. β) Ἐπισκέψεις σέ μοναστήρια καί μουσεῖα, ὅπου φυλάγονται χειρόγραφα τῆς παλιᾶς ἐποχῆς.

8. Λογοτεχνία α) Ἀναγγελία καί ἀνάλυση ποιημάτων σέ συνδυασμό μέ ἀκρόαση κατάλληλης μουσικῆς (δημοτική ποίηση-δημοτική μουσική, θρησκευτική ποίηση- θρησκευτική μουσική) ποιητικά κείμενα τῆς κλασικῆς περιόδου-ἁπλοί, ἀνεπιτήδευτοι ρυθμοί). Νά ποιήματα νά καλύπτουν τίς περιόδους: κλασική ἀρχαιότητα, Βυζάντιο, Τουρκοκρατία καί νεώτερους χρόνους. Τό ἴδιο καί γιά τήν ἀνάγνωση καί ἀνάλυση πεζῶν κειμένων.

Μέ παρουσιάζουν ποιήματά τους ἤ ποιήματα πού ἀρέσουν. Νά παρουσιάζουν κατά τόν ἴδιο τρόπο ἄλλου εἴδους γραπτιέδη, μιά λογοτεχνική σχολή, ἕνα συγγραφέα ἤ μιά ἐποχή.

β) Χρήση δίσκων ἤ κασετῶν πού περιέχουν ποιήματα καί ἀπαγγέλλονται ἀπό ἠθοποιούς ἤ ἀπό τούς ἴδιους τούς ποιητές. Τό ἴδιο καί γιά τί πεζά κείμενα. γ) Πρόσκληση στό σχολεῖο ποιητῶν ἤ πεζογράφων καί συζήτηση γύρω ἀπό τήν ποίησή τους. δ) Εἰδικό πρόγραμμα μέ πεζά καί ποιήματα παιδιῶν, πού νά συμπληρώνεται μέ τήν ἀπαγγελία ἤ ἀνάγνωση ἐκλεκτῶν κειμένων τῆς παιδικῆς λογοτεχνίας (Λ. Μελᾶς, Ζ. Παπαντωνίου, Π. Δέλτα, Μ. Στασινόπουλος, Γ. Βερίτης, Α. Τροπαιάτης, Τ. Λάπας, Δ. Ριάνος κά).

9. Βιβλιοθῆκες α) Ὀργάνωση τῆς βιβλιοθήκης τῆς τάξεως, ὅπου οἱ

μαθητές θά καταφεύγουν νά διαβάζουν γιά αὐτομόρφωση, εὐχαρίστηση καί ξεκούραση. β) Τρόποι ἐπιλογῆς, προμήθειας, ταξινόμησεως, χρήσεως κλπ βιβλίων.

Μέ βάση τή βιβλιοθήκη τῆς τάξεως οἱ μαθητές μποροῦν: Νά κάνουν ἀνακοινώσεις γιά ἐξωσχολικά βιβλία πού διάβασαν καί νά τά παρουσιάζουν μέ διαφορετικούς τρόπους(π.χ. κάνοντας μοντέλα, χάρτες, σκίτσα ἀπό ὁρισμένες σκηνές, πινακογραφήσεις κ.λπ) γ) Ἐπισκέψεις σέ δημόσιες καί ἰδιωτικές βιβλιοθῆκες γιά ἐνημέρωση στόν πλοῦτο τους σέ βιβλία, στήν ὀργάνωση καί τή λειτουργία τους δ)Ἐπίσκεψη σέ ἐκδοτικούς οἴκους, τυπογραφεῖα, βιβλιοδετεῖα καί βιβλιοπωλεῖα. Ἐκεῖ ἐνημερώνονται ἀνάμεσα στά ἄλλα γιά τήν παραγωγή, τό κόστος καί τήν κατανάλωση τῶν ἐξωσχολικῶν βιβλίων. Μιά ὁμάδα μπορεῖ νά πάρει συνέντευξη ἀπό ἀνθρώπους πού ἀσχολοῦνται μέ τά βιβλία καί νά τήν παρουσιάσει μετά στήν τάξη. ε) Πρόσκληση στήν τάξη ἑνός εἰδικοῦ νά μιλήσει γιά τά βιβλία καί τίς βιβλιοθῆκες-σκοπός καί σημασία τους.

10. Θέατρο. α) Ὀργάνωση θεατρικοῦ ὁμίλου ἀπό τούς μαθητές καί παρουσίαση στήν τάξη (στό σχολεῖο, σέ ἄλλα σχολεῖα) κατάλληλων παιδικῶν, ἱστορικῶν καί κοινωνικῶν ἔργων. Πιθανή ἐνθάρρυνση γιά συγγραφή θεατρικῶν ἔργων ἀπό τούς ἴδιους τούς μαθητές. β)Ὁμιλία γιά τά στάδια μιᾶς θεατρικῆς παραστάσεως γ)Παρακολούθηση παιδικοῦ θεάτρου, Καραγκιόζη ἤ κουκλοθέατρου. δ) Ἐπίσκεψη σέ ἀρχαῖα θέατρα, σύγχρονα θέατρα, κηποθέατρα. Συνάντηση μέ συγγραφέα, ἠθοποιό σκηνοθέτη ἤ ἄλλον εἰδικό.

11. Κινηματογράφος. α) Παρακολούθηση ταινιῶν στό σχολικό κινηματογράφο. Τό περιεχόμενο τῶν ταινιῶν θά εἶναι ψυχαγωγικό, μορφωτικό, ἱστορικό, ἐπιστημονικό, πολιτιστικό ἤ τουριστικό. β)Παρακολούθηση κατάλληλων ταινιῶν σέ καραπλήσιο κινηματογράφο. γ)Συζήτηση γιά τόν κινηματογράφο καί τίς ταινίες.

12. Τηλεόραση.α) Παρακολούθηση κατάλληλων ἐκπομπῶν τῆς ἐκπαιδευτι-

κῆς τηλεοράσεως καί τοῦ ραδιοφώνου. Σχετική εἰσήγηση, συζήτηση-κριτική. β) Συζήτηση - κριτική διαφημίσεων. γ)Παρακολούθηση ἐκπομπῶν ἐπίκαιρων γεγονότων ἀπό τήν τηλεόραση.Συζήτηση καί τοιρίσματα δ)Ἠχογράφηση ἐκπομπῶν πού ἐνδιαφέρουν τούς μαθητές ἀπό τό ραδιόφωνο καί τήν τηλεόραση.

13. Τύπος Α. α) Σημασία καί σκοπός. β)Κατηγορίες: Ἐφημερίδες: Ἡμερήσιες-ἑβδομαδιαῖες, Ἀθηναϊκές-ἐπαρχιακές-ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ.

Περιοδικά: Ἑβδομαδιαῖα-μηνιαῖα-τρίμηνα.

γ)Ὕλη:1)Εἰδήσεις-ἄρθρο-χρονογράφημα-ἐπιφυλλίδα,σχόλια-ρεπορτάζ πού ἀναφέρονται στήν πολιτική, κοινωνική, οἰκονομική, ἐπιστημονική, ἐπαγγελματική, ἀθλητική καί καλλιτεχνική ζωή τῆς χώρας καί ἄλλων χωρῶν. δ) Ἐκδότης καί συντάκτες ἐφημερίδας.Δημοσιογράφοι-ειδικοί συνεργάτες. ε)Τεχνική ἐκτυπώσεως τῆς ἐφημερίδας στ)Ἐπίσκεψη σέ γραφεῖα καί τυπογραφεῖα ἐφημερίδων καί περιοδικῶν-Συζήτηση μέ τούς εἰδικούς.

Β. Ἔκδοση σχολικῆς ἐφημερίδας ἤ περιοδικοῦ.
Γράφεται καί ἐπιμελεῖται ἀπό τούς μαθητές μέ ὕλη κυρίως ἀπό τή ζωή καί τήν ἐργασία τοῦ σχολείου.

14. Κοινωνική ζωή α) Ἑορταστικές ἐκδηλώσεις ἐθνικοῦ,θρησκευτικοῦ ἤ κοινωνικοῦ χαρακτήρα. β)Ὀργάνωση ἀπό τούς μαθητές, ἐπ'εὐκαιρία διαφόρων γεγονότων, ἀξιώσεων ἄλλων τάξεων ἤ προσώπων. Ὅπου οἱ συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν, εἶναι σκόπιμη ἡ ὀργάνωση ἀπό τούς μαθητές συνεστιάσεων. γ) Ἐπικοινωνίες (ἀλληλογραφία, ἐπισκέψεις, ἀνταλλαγή πληροφοριῶν, ἀντάλλαγή δώρων).
ε)Συμμετοχή καί ἐκτέλεση κοινωφελῶν ἔργων ἤ ἀνάληψη ἀπό τούς μαθητές σχετικῆς πρωτοβουλίας.

15. Λαϊκός πολιτισμός α)Ζωγραφική:Πίνακες, εἰκόνες, τοιχογραφίες Ἐνκαί παλιές ταμπέλες λαϊκῶν ζωγράφων (Θεόφιλος, Μακρῆς κ.ἄ). β)

'Ενδύματα:ὑφαντά, τοπικές φορεσιές, τάπητες γ)Κεντήματα, δ)Ἐπεξεργασία καί χρήση χρυσοῦ, ἀργύρου, μπρούντζου καί ἄλλων μετάλλων γιά ἔργα λαϊκῆς τέχνης ζ)Ἤπειρος, Ἄμφισσα, Στεμνίτσα, κ.ἄ.) ε)Ἐργαλεῖα καί ἄλλα μέσα: ἀργαλειός, ἄροτρο, μαγκανοπήγαδο, νερόμυλος κ.ἄ. ς)Κτίρια: σπίτια, ἐκκλησίες, ἐξωκλήσια, γεφύρια. η) Βιβλιοδεσία:Εὐαγγέλια, παλαιά βιβλία, θ)Συλλογή τραγουδιῶν, παραμυθιῶν, θρύλων, τοπικῶν ἱστοριῶν, παροιμιῶν, αἰνιγμάτων, τοπωνυμίων.
ι)Ἐπίσκεψη σέ λαϊκά πανηγύρια, περιγραφή.
ια)Ἦθη καί ἔθιμα-παρακολούθηση-συμμετοχή-καταγραφή(κείμενα-ἠχογραφήσεις-ἀναπαραστάσεις-κατασκευές).

καί δημιουργία
ιβ)Συγκέντρωση λαογραφικοῦ ὑλικοῦ/ἀπό τούς μαθητές μικροῦ μουσείου λαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

16. 'Αρχαιολογικοί καί ἱστορικοί χῶροι. α)Ἐπισκέψεις σέ χώρους πού σχετίζονται μέ τήν προϊστορία, τήν κλασική ἀρχαιότητα, τή Βυζαντινή περίοδο, τήν Τουρκοκρατία καί τήν ἱστορία τῶν Νεώτερων χρόνων-Τίρυνθα, Φαιστός, Μυστρᾶς, Δερβενάκια, Σούλι, Κῆπος Ἡρώων Μεσολλογγίου, Ναυαρίνο, Σαραντάπορο, Κιλκίς, Τάφος Βενιζέλου κ.ἄ. β)Κατάλληλη ὁμιλία. 'Απαγγελίες ἤ ἀνάγνωση σχετικῶν ποιημάτων καί πεζῶν. 'Υπογράμμιση τῆς ὑποχρεώσεως γιά διαφύλαξη καί διατήρηση τῶν ἀρχαιολογικῶν καί ἱστορικῶν χώρων.

17. Προσωπικότητες τῆς περιοχῆς. Στήν ἱστορία, τήν ἐπιστήμη, τίς τέχνες, τή φιλανθρωπία-εὐεργεσία κ.ἄ. (Π. Νελᾶς, 'Αριστοτέλης, Γύζης, Θεόφιλος, Μακρυγιάννης, Καρκαβίτσας, Χρηστοβασίλης, Βαρβάκης. Ζάππας, Κυρά τῆς Ρῶ κ.ἄ).

18. Φιλοτελισμός. α) Συλλογή γραμματοσήμων. β)'Αλληλογραφία γιά ἀνταλλαγή γραμματοσήμων μέ μαθητές ἄλλων ἑλληνικῶν σχολείων ἤ σχολείων ξένων χωρῶν, κατά προτίμηση τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

19. Φωτογραφία. α) Χρήση φωτογραφικῆς μηχανῆς ἀπό τούς μαθητές. Λῆψη φωτογραφιῶν ἀπό τή σχολική ζωή, τίς ἐπισκέψεις, τίς ἐκδρομές κτλ. Ὀργάνωση ἐκθέσεως φωτογραφίας. Ἐπίσκεψη σέ ἔκθεση φωτογραφίας.

20. Τεχνικά Ἔργα, ἐργοστάσια, Βιοτεχνίες: Ἐπισκέψεις καί ἐνημέρωση ἀπό εἰδικούς. Ὁμιλία γιά τό σκοπό καί τή σημασία τους γιά τό κοινωνικό σύνολο καί τήν οἰκονομία τῆς χώρας μας(Ἄρδας, Λάδωνας, Πτολεμαΐδα, Λιπάσματα, Χαλυβουργία, Διϋλιστήρια, λιμάνια, ἀεροδρόμια κ.ἄ).

21. Ὑπηρεσίες, Ἱδρύματα. Νοσοκομεῖα, Ἐρευνητικά Κέντρα, Πανεπιστήμια, Ὀρφανοτροφεῖα, Γηροκομεῖα, Δασαρχεῖο, Τελωνεῖο κτλ. Ἐπισκέψεις-Ἐκδήλωση ἀγάπης στό συνάνθρωπο.

22. Φυσικό περιβάλλον. α) Ἐπισκέψεις σέ καταρράκτες, βάλτους, παραλίες, λίμνες, ποτάμια, σπήλαια, ἀκρωτήρια, βουνά, δάση. Φροντίδα γιά τή διατήρηση, βελτίωση καί καθαριότητά τους,β)Ὀρυκτός πλοῦτος τῆς περιοχῆς. Φυτά καί ζῶα τῆς περιοχῆς.

23. Ἐπαγγελματολογία. Ἐνδιαφέρον γιά τά διάφορα ἐπαγγέλματα.Καταγραφή τῶν διάφορων ἐπαγγελμάτων τῆς περιοχῆς καί σχετικές συζητήσεις. Ἐπίσκεψη καί γνωριμία μέ τούς ἀνθρώπους τῶν διάφορων ἐπαγγελμάτων.

24. Συλλογές διάφορες(π.χ. γραμματοσήμων, πετρωμάτων, φυτῶν, ζώων, ὀστράκων, δίσκων παιδικῆς μουσικῆς, ἔργων ζωγραφικῆς κλπ).

II. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

α)Ὀργάνωση μαθητικῶν ἀθλητικῶν ὁμίλων.β)Κολύμβηση.γ)Ὀρειβασία. δ)Παιγνίδια καί ἀθλοπαιδιές. ε)Ἀθλητικοί ἀγῶνες(ἅμιλλα μέ ἄλλες τάξεις ἤ ἄλλα σχολεῖα). στ) Ἐλεύθερες ἀθλητικές ἐνασχολήσεις τῶν μαθητῶν. ζ)Ἐπισκέψεις σέ ἀθλητικούς χώρους,ἀρχαίους καί σύγχρονους.η)Παρακολούθηση γυμναστικῶν καί ἀθλητικῶν ἀγώνων ἐφήβων καί ὡρίμων.θ)Ὁμιλίες γιά τήν ἀρχαία ἀθλητική παράδοση καί ἰδιαίτερα γιά τούς ἀρχαίους καί σύγχρονους Ὀλυμπιακούς Ἀγῶνες.

Δ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Απαραίτητη προϋπόθεση γιά μιά επιτυχή όργάνωση καί έκτέλεση ένός προγράμματος Πολιτιστικών έκδηλώσεων καί άθλητισμού είναι νά πιστέψει ό δάσκαλος πρώτος στή χρησιμότητα τού θεσμού.

2. Μέ τό παραπάνω πλαίσιο θεμάτων δέν έξαντλείται άσφαλώς τό περιεχόμενο τών Π.Ε.Α. Ο δάσκαλος μπορεί νά συμπληρώσει τό θεματολόγιο αύτό καί μέ άλλα θέματα τοπικού ένδιαφέροντος καί έπικαιρότητας. Είναι αύτονόητο ότι ό δάσκαλος δέν είναι ύποχρεωμένος νά έξαντλήσει τά θέματα όλων τών περιοχών πού έχουν έπισημανθεί. Άντίθετα θά σταθμίσει μέ τούς μαθητές τά δεδομένα καί τίς δυνατότητες καί θά προχωρήσει στήν όργάνωση ένός προγράμματος Π.Ε.Α., πού θά είναι πραγματοποιήσιμο κάτω άπό τίς συγκεκριμένες συνθήκες έργασίας τού σχολείου του.

3. Γιά τήν καλύτερη έπίτευξη τών σκοπών πού έπιδιώκει, τό πρόγραμμα τών Π.Ε.Α. πρέπει νά είναι εύκαμπτο καί ώς πρός τίς ώρες καί τίς ήμέρες πού θά γίνονται οί έκδηλώσεις. Συνιστάται τό κάθε σχολείο νά προγραμματίζει τίς έκδηλώσεις του άνάλογα μέ τήν ίδιαιτερότητά του. Είναι δυνατό οί έκδηλώσεις νά γίνονται σέ χωριστές ώρες π.χ. τήν πρώτη καί τήν τελευταία ώρα τής έβδομάδας, τίς δύο τελευταίες ώρες τής έβδομάδας ή κάθε δεύτερη έβδομάδα έπί τέσσερις ώρες, άνάλογα μέ τίς άπαιτήσεις τών άπασχολήσεων ή δραστηριοτήτων.

4. Οί πολιτιστικές έκδηλώσεις μπορούν, άνάλογα μέ τό άντικείμενό τους, νά λάβουν μία ή καί περισσότερες άπό τίς άκόλουθες μορφές

α) Άκροάσεως ή παρακολουθήσεως π.χ. τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών έκπομπών, μουσικών έκδηλώσεων, θεατρικών παραστάσεων, έορταστικών έκδηλώσεων, άγώνων, άθλοπαιδιών κλπ.

β) Συζητήσεως π.χ. γιά έπίκαιρα θέματα ή γεγονότα, λογοτεχνικά κείμενα κλπ.

γ) Έπισκέψεως μουσείων, ίστορικών τόπων, άρχιτεκτονικών μνημείων, βιοτεχνιών, φιλανθρωπικών κλπ ίδρυμάτων κλπ.

δ) Δραστηριότητας π.χ. γιά τήν όργάνωση μαθητικής βιβλιοθήκης, σχο

λικῶν συλλόγων, ἐκθέσεων ἔργων τῶν μαθητῶν, θεατρικῶν παραστάσεων, μουσικῶν ἐκδηλώσεων, κοινωφελῶν ἔργων κλπ.

5.Γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐτήσιου προγράμματος Π.Ε.Α. θεωροῦνται ἀπαραίτητα:

α. Ἡ προκαταρκτική συζήτηση μέ τούς μαθητές σχετικά μέ τίς πολιτιστικές δραστηριότητες καί τήν ἀνάγκη καταρτισμοῦ ἑνός προγράμματος μέ θέματα, πού οἱ ἴδιοι θά μποροῦσαν νά προτείνουν.

β. Ὁ ἔγκαιρος καφαρτισμός τοῦ καταλόγου τῶν θεμάτων τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ, τοῦ χρονοδιαγράμματος πραγματοποιήσεως αὐτῶν καί τῆς κατανομῆς τῶν ἔργων καί τῶν ρόλων τῶν παιδιῶν. Αὐτό πρέπει νά γίνεται ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους, σέ γενικές τουλάχιστο γραμμές, καί νά συμπληρώνεται κατά περιόδους ὥστε νά ὑπάρχουν περιθώρια προετοιμασίας. Οἱ μαθητές(μεμονωμένα), οἱ διάφορες ὁμάδες, ἡ τάξη ἤ τό σχολεῖο πρέπει νά προπαρασκευάσουν καί νά προπαρασκευασθοῦν γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος. γ)Ἀπαραίτητο εἶναι νά προβλέπονται ὧρες στό πρόγραμμα Π.Ε.Α γιά ἐπίκαιρα θέματα, πού θά παρουσιαστοῦν κατά τή διάρκεια τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

6. Γιά τήν ἐπεξεργασία ἑνός θέματος ἀπό τό ἐτήσιο πρόγραμμα Π.Ε.Α προτείνεται:

α. Εἰδικός προγραμματισμός τοῦ θέματος, μέ τόν ὁποῖο καθορίζεται στίς λεπτομέρειες τό τί(κάστρο), πού(καρύταινα), πότε(5 Μαΐου) καί πῶς (πεζοπορία) τῆς δραστηριότητας.

β. Προετοιμασία στό ὁρισμένο θέμα. "Αν π.χ. τό θέμα εἶναι"τό γειτονικό μεσαιωνικό κάστρο", θά πρέπει νά προηγηθεῖ συζήτηση γιά τό τί εἶναι ἕνα κάστρο, τή χρήση του στό παρελθόν, τήν ἱστορική του ἀξία, τά διάφορα γεγονότα πού σχετίζονται μ'αὐτό, τίς κατηγορίες καί τήν ἀρχιτεκτονική ποικιλία τῶν κάστρων (χρήση ἐγκυκλοπαιδειῶν, βιβλίων ἱστορίας, φωτογραφιῶν, ζωγραφικῶν πινάκων, θρύλων, δημοτικῶν τραγουδιῶν κ.τ.λ). "Αν πάλι ποθεῖται γιά μιά συγκεκριμένη θεατρική παράσταση, ἐπιβάλλεται νά γίνει συζήτηση γύρω ἀπό τό

θέατρο, τή λειτουργία καί σκοπιμότητά του, τό συγγραφέα, τό μύθο
κι άκόμη γιά τίς έμπειρίες τῶν παιδιῶν άπό τυχόν προηγούμενες παρα-
κολουθήσεις θεατρικῶν ἔργων. Ἔτσι γίνεται κατάλληλη ψυχολογική προ
ετοιμασία τῶν μαθητῶν, πού θά παίξουν ρόλους ἠθοποιῶν, σκηνοθετῶν
καί τεχνικῶν, άλλά κι αὐτῶν πού θά εἶναι οἱ θεατές τῆς θεατρικῆς
παραστάσεως. Μέ τήν ἐνημέρωση αὐτή οἱ μαθητές μυοῦνται στό θέατρο.
Ἐκτίζονται ὄχι μόνο νά ἐμβαθύνουν κάθε φορά περισσότερο στό θεατρι-
κό λόγο καί τούς συμβολισμούς του, άλλά κάί νά φτάνουν στίς ἐπί
μέρους συγκινησιακές ἐμπειρίες τῶν διάφορων κατηγοριῶν τοῦ θεατρι-
κοῦ λόγου (τραγωδία, κωμωδία, κοινωνικό ἔργο, ἱστορικό ἔργο, θεατρι-
κό ἔργο).

γ. Ἐξεύρεση καί ὀργάνωση τῶν μέσων γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ προγρά-
ματος.

δ. Ἐκτέλεση τοῦ προγράμματοςπού εἶναι ἡ σπουδαιότερη καί δυσκο-
λότερη φάση. Σέ μιά ἐπίσκεψη (πχ. ἑνός μεσαιωνικοῦ κάστρου, μιᾶς
πινακοθήκης ἤ μιᾶς ἐκθέσεως φωτογραφίας) νά καταβάλλεται προσπά-
θεια νά ἀποκομίζουν οἱ μαθητές πλούσιες ἐμπειρίες καί νά δέχονται
τέτοιες ἐπιδράσεις, οἱ ὁποῖες νά ἐξευγενίζουν τό πνεῦμα καί νά
προάγουν τή δεκτικότητα καί εὐαισθησία τους γιά τά ἔργα τοῦ ἀνθρώ-
πινου πολιτισμοῦ. Ἀπό τό ἄλλο μέρος, σέ μιά ἑβδομάδα τους δραστηριό-
τητα(θεατρική παράσταση, χορῶδ κτλ) νά καταβάλλεται προσπάθεια,
ὥστε νά συμμετέχουν ἁπόλυτα, νά ἀποκτοῦν σχετικές γνώσεις στό με-
γαλύτερο δυνατό βαθμό, νά ἐκφράζουν τόν ἐσωτερικό τους κόσμο χωρίς
περιορισμούς καί γενικά νά ἀξιοποιοῦν τίς δημιουργικές τους δυνά-
μεις.

ε. Συζήτηση σάν τελικό στάδιο, πού πρέπει νά ἀναφέρεται κυρίως
σέ ἀνακοινώσεις ἐντυπώσεων, ἀποτιμήσεις καί συσχετίσεις.

Ἀκολουθεῖ ταξινόμηση τοῦ ὑλικοῦ, πού τυχόν συγκεντρώθηκε κατά
τήν ἐπεξεργασία κάθε θέματος, σέ εἰδικούς φακέλους.

Χρήσιμη θά ἦταν ἡ τήρηση σχετικοῦ ἡμερολογίου τόσο ἐκ μέρους
τοῦ δασκάλου ὅσο καί τῶν μαθητῶν κατά τρόπο ὁμαδικό ἤ ἀτομικό.

Τελ. 3 Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης θέτει ὑπόψη τῶν

μελῶν τήν ἀπόφαση ἀριθμ. 147/3-11-1977 τοῦ Τμήματος, πού ἀναφέρεται στήν ἐφαρμογή τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος δοκιμαστικά μόνο στήν ΣΤ΄ τάξη τῶν δημοτικῶν σχολείων ὀργανικότητας 6/θεσίου καί ἄνω.

Κατόπιν αὐτοῦ τίθεται τό ἐρώτημα μέ τί θά ἀπασχοληθοῦν οἱ ὑπόλοιπες τάξεις ὅλων τῶν ἄλλων τύπων σχολείων πού στά ὡρολόγια προγράμματα προβλέπεται χρόνος γιά πολιτιστικές ἐκδηλώσεις καί ἀθλητισμό, χωρίς τήν ὑποχρέωση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος αὐτοῦ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βαρδάκης εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

"Γιά τίς ἄλλες τάξεις καί τύπους σχολείων, πού τό ὡρολόγιο πρόγραμμα προβλέπει χρόνο γιά πολιτιστικές ἐκδηλώσεις καί ἀθλητισμό χωρίς ὑποχρέωση ἐφαρμογῆς προγράμματος ΠΕΑ, προτείνεται:

Νά προγραμματιστεῖ ἡ χρήση τοῦ χρόνου αὐτοῦ γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καί συγκεκριμένα:

α. Γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν προϋποθέσεων τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ὁρισμένων μαθημάτων(ἐπισκέψεις, συγκέντρωση πληροφοριακοῦ ὑλικοῦ, ἔρευνα πηγῶν, προετοιμασία ὀργάνων καί μέσων γιά τήν ἐκτέλεση πειραμάτων κλπ),

β.Γιά τήν ἐμπέδωση καί ἐφαρμογή γνώσεων πού ἔχουν ἀποκτηθεῖ κατά τή διδασκαλία (κατασκευή χαρτῶν, προπλασμάτων, πινακογραφήσεων κλπ).

γ.Γιά ἐλεύθερες ἐνασχολήσεις τῶν μαθητῶν πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἐργασία τοῦ σχολείου καί πού θά ἱκανοποιοῦν τά ἄμεσα ἐνδιαφέροντα τους καί θά δίνουν τή δυνατότητα νά ἀξιοποιήσουν δημιουργικά τίς ἰδιαίτερες κλίσεις καί δεξιότητές τους."

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βαρδάκη, Συμβούλου Β΄, καί τή σχετική συζήτηση

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

Γιά τίς ἄλλες τάξεις καί τύπους σχολείων, πού τό ὡρολόγιο πρόγραμμα προβλέπει χρόνο γιά πολιτιστικές ἐκδηλώσεις καί ἀθλητισμό χωρίς τήν ὑποχρέωση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Προγράμματος Πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καί ἀθλητισμοῦ, προτείνεται:

Νά προγραμματιστεῖ ἡ χρήση τοῦ χρόνου αὐτοῦ γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καί συγκεκριμένα:

α) Γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν προϋποθέσεων τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ὁρισμένων μαθημάτων (ἐπισκέψεις, συγκέντρωση πληροφοριακοῦ ὑλικοῦ, ἔρευνα πηγῶν, προετοιμασία ὀργάνων καί μέσων γιά τήν ἐκτέλεση πειραμάτων κλπ.).

β) Γιά τήν ἐμπέδωση καί ἐφαρμογή γνώσεων πού ἔχουν ἀποκτηθεῖ κατά τή διδασκαλία (κατασκευή χαρτῶν, προπλασμάτων, πινακογραφήσεων κλπ).

γ) Γιά ἐλεύθερες ἀνασχολήσεις τῶν μαθητῶν πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἐργασία τοῦ σχολείου καί πού θά ἱκανοποιοῦν τά ἄμεσα ἐνδιαφέροντά τους καί θά δίνουν τή δυνατότητα νά ἀξιοποιήσουν δημιουργικά τίς ἰδιαίτερες κλίσεις καί ἱκανότητές τους.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος τῶν Προέδρευων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 165/1977

Σήμερα, 6 Δεκεμβρίου 1977, ημέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, στῶν Κέντρου Κοινωνιολογικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Δεωχάρους 2, Ἀθῆνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδρισόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Εἰδικά κριτήρια ἐπιδόσεως μαθητῶν δημοτικοῦ σχολείου.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/40/1181118/13-10-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας σχετικά μέ τόν καθορισμό εἰδικῶν κριτηρίων ἐπιδόσεως μαθητῶν δημοτικῶν σχολείων. Εἰσηγητές γιά τό θέμα αὐτό ἔχουν ὁριστεῖ καί οἱ κ.κ. Πασσάκος Κων/νος, Βλουτίδης Νικ., Σύμβουλοι Β΄, καί Χριστιᾶς Ἰωάν., Εἰσηγητής.

Ἀκολουθεῖ σχετική συζήτηση.

Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, ἔχει τή γνώμη ὅτι ὁ χαρακτηρισμός τῶν κριτηρίων ὡς εἰδικῶν δέν δεσμεύει γιά σύνταξη σταθμισμένων ἀντικειμενικῶν κριτηρίων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 166/1977

Σήμερα, 7 Δεκεμβρίου 1977, ημέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητής, Γεώργ. Φλουρῆς, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία οἱ κ.κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, λόγῳ ἀσθενείας, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Ὀργάνωση τοῦ τρόπου ἐνημερώσεως-ἐπιμορφώσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, ἀναφέρεται στή συνεδρία ἀριθμ. 163/1977 τοῦ Τμήματος, στήν ὁποία συζητήθηκαν θέματα ἐνημερώσεως καί ἐπιμορφώσεως διδακτικοῦ προσωπικοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ἐπισημάνθηκαν ἄμεσα προβλήματα διδακτικῆς πράξεως, καί προτείνει νά συζητήσει τό Τμῆμα τρόπους ἐνη-

μερώσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν πάνω στά βασικά αὐτά θέματα.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση καί ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις.

Διατυπώνονται οἱ ἑξῆς κυρίως προτάσεις:

1. Ὁ κ. Ν. Πετρουλάκης προτείνει συγκέντρωση τῶν Ἐπιθεωρητῶν στίς ἕδρες τῶν Ἐποπτῶν μέ συμμετοχή ἑνός μέλους τοῦ ΚΕΜΕ. Οἱ Ἐπιθεωρητές θά ἀναλάβουν μετά τήν ἐνημέρωση τῶν δασκάλων.
2. Ὁ κ. Μαραγκουδάκης προτείνει νά γίνουν οἱ Ἐπόπτες στήν ἕδρα τοῦ ΚΕΜΕ γιά νά συζητηθοῦν ὅλα αὐτά τά θέματα πρῶτα μ'αὐτούς.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Συντάσσει διάγραμμα ἐργασιῶν γιά τήν ἐνημέρωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως σέ εἰδικά βασικά θέματα σχολικῆς πράξεως.

I. Σύνταξηπρογράμματος:

α. Καθορισμός θεμάτων

β. Ἱεράρχηση θεμάτων

γ. Ἐπεξεργασία τῶν θεμάτων ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως κατά τή σειρά προτεραιότητας.

-Εἰσήγηση-προτάσεις

-Διατύπωση τελικῶν προτάσεων καί προσδιορισμός μέτρων γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

-Σύνταξη ὁδηγιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τους στή σχολική πράξη.

II. Ἐκτέλεση προγράμματος:

α) Ἐνημέρωση τῶν Ἐποπτῶν Δ.Ε. στήν ἕδρα τοῦ ΚΕΜΕ.

Σέ κοινές συνεδριάσεις Τμήματος-Ἐποπτῶν Δ.Ε. ἐξοικείωση τῶν Ἐποπτῶν μέ τό πρόβλημα καί περαιτέρω ἐπεξεργασία τῶν μέτρων γιά τήν ἀντιμετώπισή του. Τυχόν συμπλήρωση τῶν ὁδηγιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τους στή σχολική πράξη.

β) Ἐνημέρωση τῶν Ἐπιθεωρητῶν στίς ἕδρες τῶν Ἐποπτῶν Δ.Ε. ἀπό τόν οἰκεῖο ἔποπτη Δ.Ε. σέ συνεργασία μέ μέλος τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ. Συζήτηση καί ἐξοικείωση μέ τά μέτρα πού προτείνονται καί τίς ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή τους στήν πράξη.

γ) Σχετική ἐνημέρωση καί ἄσκηση τῶν δασκάλων στίς ἕδρες τῶν

'Επιθεωρητῶν ἀπό τόν οἰκεῖο 'Επιθεωρητή Δ.Ε. σέ συνεργασία μέ τούς 'Επόπτες Δ.Ε. Δέν ἀποκλείεται καί συνεργασία μέ μέλος τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ σέ νομαρχιακό ἐπίπεδο. 'Εξοικείωση μέ τά μέτρα πού προτείνονται γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ συγκεκριμένου προβλήματος καί ἀνάλυση τῶν ὁδηγιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τους στή σχολική πράξη.

Σέ κάθε φάση ἐνημερώσεως νά παρίστανται ἀντιπροσωπευτικά καί διδάσκαλοι.

III. 'Αξιολόγηση τοῦ Προγράμματος: Κατά τή λήξη τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

α) Οἱ δάσκαλοι ὑποβάλλουν στόν 'Επιθεωρητή παρατηρήσεις ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν νέων μέτρων στήν πράξη.

β) Οἱ 'Επιθεωρητές ταξινομοῦν, συστηματοποιοῦν, συνοψίζουν τίς παρατηρήσεις τῶν δασκάλων καί τίς ὑποβάλλουν στόν οἰκεῖο 'Επόπτη Δ.Ε. μέ σχετικές προτάσεις γιά τήν πιθανή βελτίωσή τους.

γ) Οἱ 'Επόπτες Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως ὑποβάλλουν στό Τμῆμα Δ.Ε τοῦ ΚΕΜΕ συνοπτικά τίς παρατηρήσεις καί προτάσεις τῶν 'Επιθεωρητῶν καί προτείνουν μέτρα γιά τήν τυχόν βελτίωσή τους .

δ) Τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ ἐπεξεργάζεται τίς προτάσεις τῶν 'Εποπτῶν Δ.Ε μέ σκοπό τήν ἀναθεώρηση καί συμπλήρωση τῶν μέτρων πού πρότεινε γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

'Η γραμματέας

Εὐρυδ.Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 167/1977

Σήμερα, 8 Δεκεμβρίου 1977, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα)

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ Δημ. Ἀνδρεόπουλος, Πετ. Βλουτίδης, Γαϊ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Παπαδάκος. Εὐθ. Σύμβουλοι Β', Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Ραπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Ο Η Η Αρ.: Εἰδικά κριτήρια ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (συνέχεια συζητήσεως)

ΟΗΗΑ 2ο : Συμπληρωματική ἐπιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες καί τίς Σχολές Νηπιαγωγῶν.

ΟΗΗΑ 3ο.: Ἔγκριση γιά παρέκκλιση ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν δημοτικῶν σχολείων στό μάθημα τῶν Μαθηματικῶν τῶν Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ στούς κ.κ. α)Κων/νο Βύμορρβόπουλο καί β)Παναγιώτη Ἰ. Καραβίνα.

ΟΗΗΑ 4ο.: Λύτηση τοῦ κ. Γεωργ. Πυργιωτάκη γιά ἔγκριση διεξαγωγῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας στίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Ειδικά κριτήρια επιδόσεως μαθητών δημοτικού σχολείου (συνέ-
χεια συζητήσεως).

Ο Προεδρεύων του Τμήματος αναφέρεται 1) στό Έγγραφό αριθμ.Φ.309.4/
40/1181118/13-10-1977 του κ. Υφυπουργού Έθν. Παιδείας σχετικά με τόν
καθορισμό ειδικών κριτηρίων επιδόσεως των μαθητών δημοτικών σχολείων
καί 2) στή συζήτηση πού έγινε γιά τό θέμα αύτό στή συνεδρία άριθμ.
165/1977 του Τμήματος.

Άκολουθεί συζήτηση καί ανταλλάσσονται διάφορες άπόψεις.

Τό Τμήμα, ύστερα άπό τή διεξοδική συζήτηση,
όμόφωνα άποφασίζει

Διαπιστώνει:

Α. 1)"Οτι δέν είναι δυνατό νά δοθοῦν στό δάσκαλο γιά άμεση έφαρμογή
έτοιμα σταθμισμένα κριτήρια γιά τόν έλεγχο τῆς έπιδόσεως τῶν μαθητῶν
στά διάφορα μαθήματα ὅλων τῶν τάξεων, διότι:α)Απαιτεῖται πολύς χρόνος
καί ειδική ύπηρεσία, ἡ ὁποία νά έργάζεται συνεχῶς καί άποκλειστικά στό
Έργο αὐτό καί β)Αὐτοῦ τοῦ είδους τά κριτήρια δέν έχουν σκοπό τόν κατά
τρίμηνο έλεγχο τῆς έπιδόσεως τῶν μαθητῶν κάθε σχολείου, άλλά τή σύγκρι-
ση τῆς έπιδόσεως μιᾶς τάξεως μέ τούς γενικούς γνώμονες έπιδόσεως, οἱ
ὁποῖοι θά πρέπει νά έχουν προσδιορισθεῖ άπό πρίν πάλι μέ σταθμισμένα
κριτήρια πάνω στόν εύρύ μαθητικό πληθυσμό τῆς ὁρισμένης κάθε φορά οχο-
λικῆς τάξεως.

2) Άλλά καί "ειδικά κριτήρια έπιδόσεως" (έρωτηματολόγια) δέν είναι
δυνατό νά δοθοῦν έτοιμα άπό ένα κεντρικό ὄργανο, διότι:
α)Δέν ὑπάρχει ὁμοιομορφία ὡς πρός τό ποσόν τῆς ὕλης πού διδάσκεται στίς
τάξεις ὅλων τῶν σχολείων σέ κάθε τρίμηνο β) Δέν μπορεῖ νά έφαρμοσθεῖ
ένιαῖο κριτήριο γιά ὅλα τά παιδιά τῆς χώρας, έφόσον στή διδακτική πρά-
ξη διαφέρει ἡ έργασία πού γίνεται άπό σχολεῖο σέ σχολεῖο.
γ) Τό περιεχόμενο κάθε κριτηρίου πρέπει νά βρίσκεται σέ άμεση σχέση
μέ τή συγκεκριμένη σχολική πραγματικότητα κάθε τάξεως.

Β. Άντίθετα τό κεντρικό ὄργανο μπορεῖ νά έπεξεργασθεῖ καί νά δώσει
στό δάσκαλο:

1. Ένα πλαίσιο γενικῶν άρχῶν γιά τή σύνταξη ειδικῶν κριτηρίων
   έπιδόσεως.
2. Σειρά τύπων κριτηρίων καί τρόπους συντάξεως αὐτῶν.
3. Όδηγίες γιά τήν έφαρμογή τους.
4. Όδηγίες γιά τή βαθμολόγηση καί άξιολόγησή τους.
5. Όδηγίες γιά τή βελτίωση τῶν κριτηρίων
6. Όδηγίες γιά τήν έξαγωγή τοῦ τελικοῦ βαθμοῦ έπιδόσεως τῶν μαθητῶν
   σέ κάθε μάθημα σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρ.
   12 τοῦ Π. Δ/τος 483/1977.
7. Σειρά ὑποδειγμάτων κριτηρίων έπιδόσεως τοῦ μαθητῆ στά διάφορα
   μαθήματα ἡ ὁμάδες μαθημάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΕΜΕ

ΘΕΜΑ 2ο. Συμπληρωματική επιλογή διδακτικών βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ακαδημίες καί τίς Σχολές Νηπιαγωγών.

Ο Προεδρεύων τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη τού Τμήματος τό έγγραφο αριθμ. Φ.514.2/129817/5-11-77 τού κ. Υπουργού Παιδείας καί Θρησκ/των τού αναφέρεται στήν συμπληρωματική επιλογή διδακτικών βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ακαδημίες καί τίς Σχολές Νηπιαγωγών στά μαθήματα:

Α. Διά τίς Παιδαγωγικές Ακαδημίες:

1. Ψυχολογία ατομικών διαφορών, Β' έτος σπουδών
2. Ψυχολογία προσαρμογής, Β' έτος σπουδών
3. Δογματική(Θρησκευτικά), Α' έτος σπουδών
4. Ελληνική γλώσσα καί Γραμματεία, Α' έτος σπουδών

Β. Γιά τίς σχολές Νηπιαγωγών

1. Ψυχολογία προσαρμογής, Β'Έτος σπουδών
2. Παιδική λογοτεχνία, Α' καί Β' Έτος σπουδών
3. Θρησκευτικά, Α' καί Β' έτος σπουδών
4. Γενική Διδακτική Νηπιαγωγείου, Α' Έτος σπουδών(Γιά συμπλήρωση τής ύλης τής Γεν. Διδακτικής Ν. Γιαννούλη στόν τομέα τού Νηπιαγωγείου).

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:α)τό έγγραφο Φ.514.2/129817/5-11-1977 τού κ. Υπουργού Παιδείας, β)τήν πράξη του αριθμ.109/8-9-1977, πού αναφερόταν στήν επιλογή διδακτικών βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ακαδημίες καί Σχολές Νηπιαγωγών καί γ)τή διεξοδική συζήτηση

αμέσως αποφαίνεται

Δέν προβαίνει στήν επιλογή βιβλίων γιά τά μαθήματα καί τίς Σχολές, πού αναφέρονται στό σχετικό έγγραφο τού σκεπτικού, γιατί διαπιστώνει ότι καμιά μεταβολή δέν πραγματοποιήθηκε στά αντικειμενικά δεδομένα στά οποία στήριξε τή σχετική του κρίση, πού διατυπώθηκε στήν πράξη του αριθμ. 109/18-9-1977.

ΘΕΜΑ 3ο. "Έγκριση γιά παρέκκλιση άπό τό έπίσημο άναλυτικό πρόγραμμα τῶν δημοτικῶν σχολείων στό μάθημα τῶν Μαθηματικῶν τῶν Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεων Δημοτικοῦ στούς κ.κ. α)Ἰων/νο Σύμεοσόπουλο καί β)Παναγιώτη Ἰ. Καραβίνα.

Α. Ὁ κ. Παπ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται γιά τό θέμα αὐτό τά ἀκόλουθα:

1. Μέ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.300.4/17/121249/29-10-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας διαβιβάζεται ἔγγραφο τοῦ Ὑπευθύνου Δ.Ν Α' Ἀθήνας, μέ τό ὁποῖο ὑποβάλλεται ἡ ἀπό 10-10-1977 αἴτηση-ἀναφορά τοῦ κ. Π. Καραβίνα, ἰδιοκτήτη ἰδιωτικῶν Νηπιαγωγείων, πού ζητᾶ τήν ἄδεια πειραματισμοῦ στή διδασκαλία τῶν συγχρόνων μαθηματικῶν στίς Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεις τοῦ ἰδιωτικοῦ του δημοτικοῦ σχολείου. Συνυποβάλλεται γιά ἔγκριση πρόγραμμα διδασκαλίας τοῦ μαθήματος αὐτοῦ στίς ἀνωτέρω τάξεις.

2. Μέ ἔγγραφο ἀριθμ. 124 10/11-11-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας διαβιβάζεται ἀπό ἴδιο αἴτηση τοῦ ἰδιοκτήτη ἰδιωτικοῦ σχολείου κ. Νιφορεσόπουλου γιά παρέκκλιση ἀπό τό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν Α'-Δ' τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου γιά τά Μαθηματικά καί τή Φυσική Ἐπιστήμη στήν πρώτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Συνυποβάλλεται ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Ἔπειτα ἀπό μελέτη τῶν σχετικῶν ἐγγράφων στοιχείων προτείνω νά μή γνωμοδοτήσει τό Σῶμα θετικά γιά τή διεξαγωγή πειραματισμοῦ στά πιό πάνω ἰδιωτικά σχολεῖα, κατά παρέκκλιση, σύμφωνα μέ τό Ν.682/77, ἄρθρ. 4, παρ. 2, περί ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1. Οἱ ἀναγκαῖοι πειραματισμοί στήν παιδεία πρέπει νά γίνονται πρῶτα σέ δημόσια σχολεῖα καί μόνο ἔπειτα ἀπό προσεκτική ποσοτικοποίηση καί κάτω ἀπό προϋποθέσεις πού ἐξασφαλίζουν ἀντικειμενικά συμπεράσματα, πού νά ἔχουν ἰσχύ γιά τό μέσο ἑλληνικό σχολεῖο.

2. Πειραματισμοί σέ ἰδιωτικά σχολεῖα δέν εἶναι δυνατόν νά εἶναι ἀντικειμενικοί καί ἀπαλλαγμένοι ἀπό προσπάθεια διευκόλυνσης τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ ἰδιοκτήτη".

Β. Ὁ κ. Χ. Γκλαβᾶς, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΥΣΕ, σχετικά μέ τήν αἴτηση τοῦ κ. Π. Καραβίνα, ἰδιοκτήτη ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευ-

τηρίων, γιά ἔδεια πειραματισμοῦ στή διδασκαλία τῶν σύγχρονων μαθηματικῶν στίς Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεις τοῦ ἰδιωτικοῦ του δημοτικοῦ σχολείου, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

"1. Τό τήν αἴτησή του ὁ ἰδιοκτήτης τῶν "Ἐκπαιδευτηρίων Καραβάνα" στή Λάρισα ζητεῖ τήν ἔγκριση προτεινομένου προγράμματος (β) διδασκαλίας τῶν μαθηματικῶν στίς τάξεις Α', Β', Γ' καί Δ' τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ὁ ἴδιος μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι τά προηγούμενα σχολ. ἔτη 1974-75, 1975-76 ἔγινε πειραματισμός γιά τή διδασκαλία τῶν μαθηματικῶν σέ ὅημόσια δημοτικά σχολεῖα μέ πρωτοβουλία τῆς Δ.Λ.Ε.[illegible]. Στόν πειραματισμό αὐτό συμμετεῖχε καί τό δημοτικό σχολεῖο Καραβάνα.

Ὁ κ. Καραβάνας δέν δίνει λεπτομέρειες τοῦ πειραματισμοῦ, ἀλλά δηλώνει, πώς τά πορίσματα ἦταν ἐνθαρρυντικά.

2. Ὁ κ. Καραβάνας ἀναφέρει, πώς τό περυσινό σχ. ἔτος 1976-77 συνέχισε τόν πειραματισμό στό σχολεῖο του. Τώρα ἐπικαλούμενος τό ἄρθρ. 4 παρ. 2 τοῦ Ν.δ 2/77 ζητεῖ τήν ἔγκριση καί βελτίωση τοῦ προτεινομένου σχεδίου ἀναλ. προγράμματός του γιά τή διδασκαλία τῶν μαθηματικῶν στίς τάξεις Α', Β', Γ' καί Δ'. Στήν οὐσία ζητεῖ παρέκκλιση ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικόπρόγραμμα καί συνεπῶς θεωρεῖ πώς τό προτεινόμενο πρόγραμμα εἶναι κάτι τό νέο. Ὁ κ. Καραβάνας στό τέλος τῆς αἰτήσεώς του λέγει πώς τό προτεινόμενο πρόγραμμα εἶναι αὐτό, πού τώρα ἐφαρμόζεται στό σχολεῖο. Αὐτό εἶναι ἀντιφατικό μέ τήν αἴτησή του νά τύχει ἐξαίρεσης παρεκκλίσεως ἀπό τό ἐπίσημο πρόγραμμα, ἐφόσον δμολογεῖ ὅτι ἐφαρμόζει πρόγραμμα χωρίς νά ἔχει ἐγκριθεῖ.

3. Ὁ Ἐπιθεωρητής τῆς Α' ἐκπ. περιφερείας Λάρισας δέν λέγει τίποτε ἄλλο στό ἔγγραφό του παρά μόνον πώς πέρυσι (1976-77) ἐπισκέφθηκε τόν κ. Καραβάνα νά ἐφαρμόσει τό ἐπίσημο ἀναλ. πρόγραμμα κατά τόν διενεργούμενο στό σχολεῖο τοῦ τελευταίου πειραματισμό.

Ὁ κ. Ἐπιθεωρητής δέν παρέχει κανένα στοιχεῖο γιά τόν πειραματισμό τῶν μαθηματικῶν στά δημόσια δημοτικά σχολεῖα τῶν ἐτῶν 1974-75 καί 1975-76, οὔτε τήν τάξη ἤ τίς τάξεις, πού συνεχίστηκε ὁ πειραματισμός στό ἰδιωτικό σχολεῖο Καραβάνα. Ὕστερα ἀπό αὐτά

γεννᾶται ἡ ἀπορία, ἂν ὁ περυσινὸς πειραματισμὸς τοῦ Καραβίνα ἦταν συνέχεια τοῦ προηγούμενου ἢ ἂν ὁ κ. Καραβίνας ἐπαναπατοποίησε δικό του πειραματισμό. Ἀπὸ τὴν προηγούμενη παράγραφο βγαίνει τὸ συμπέρασμα, πὼς ὁ κ. Καραβίνας μᾶλλον συνέχισε ἢ ἐπεχείρησε νὰ συνεχίσει τὸν πειραματισμὸ μὲ δικό του τρόπο ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶ πορίσματα ἢ τὴν μέθοδο τῶν δημοσίων σχολείων.

4. Ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς δὲν δίνει καμιὰ πληροφορία γιὰ τὸ σταμάτημα τοῦ πειραματισμοῦ στὰ δημόσια δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὴν πρωτοβουλία τοῦ κ. Καραβίνα νὰ ἐφαρμόσει δικιά του πειραματικὴ διδασκαλία στὶς τέσσερες τάξεις τοῦ σχολείου του. Ἴδιωτα ὁ κ. Καραβίνας ἐπιλέγει πὼς τὸ σχολεῖο του ἀξιοποίησε μεγάλη του τιμὴ νὰ δώσει τὴν πεῖρα τῶν πειραματισμῶν του στοὺς δημοσίους ἐκπαιδευτικούς.

5. Ὁ κ. Καραβίνας ὑποβάλλει ἐνεύτηρη γιὰ παράκλιση ἀπὸ τὸ ἐκτακτο ἀνάλυτ. πράγματα στὶς 13-10-77. Ἀσφαλῶς, ἤξερε, πὼς πρέπει κάποτε νὰ τελειώνει ἡ ἐξέτασή της γιὰ τὴ χορήγηση ἀδείας. Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ πειραματικὲς διδασκαλίες ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ σχολ. ἔτους, ὕστερα ἀπὸ προηγούμενη συστηματικὴ προπαρασκευή, καὶ ὄχι μερικοὺς μῆνες μετὰ τὴν ἔνταξη τῶν μαθημάτων. Αὐτὸ εἶναι ἀπαρέτητ γιὰ τὴν ἐπιβράβευση τῆς αἰτήσεώς του.

Ἕνα ἄλλο στοιχεῖο ἀοριστίας στὴν αἴτηση τοῦ κ. Καραβίνα εἶναι, ὅτι δὲν ξεκαθαρίζει ὁ κ. Καραβίνας, ἂν θὰ ἐφαρμόσει τὴν πειραματικὴ διδασκαλία του «Ὅλες τὶς τάξεις Α', Β', Γ', Δ' ἢ θὰ ἀρχίσει ἀπὸ τὴν Α' τάξη γιὰ νὰ τὴν συνεχίσει προοδευτικὰ στὶς ἑπόμενες.

6. Ἡ πειραματικὴ διδασκαλία τῶν μαθηματικῶν ἀποτελεῖ στὴν οὐσία ἔρευνα. Γιὰ νὰ γίνει αὐτὴ ἡ ἔρευνα χρειάζεται νὰ τεθεῖ ὁ σκοπός, νὰ καθορισθοῦν οἱ πηγὲς καὶ τὰ μέσα διεξαγωγῆς της καὶ νὰ διαγραφεῖ λεπτομερὴς ἡ διαδικασία, ποὺ θὰ ἀκολουθηθεῖ

Στην περίπτωση έκπ. έρευνης πρέπει νά προπαρασκευασθεί παράλληλα τό προσωπικό της πειραματικής διδασκαλίας καί νά γραφεί σέ πολυγραφημένη έκδοση τό περιεχόμενο της διδασκαλίας στην τάξη ή τίς τάξεις πειραματισμού. Η διδασκαλία αύτή πραγματοποιείται στην άρχή σέ μιά τάξη, τόν έπόμενο χρόνο στην άμέσως άνωτέρα κ.ο.κ. Η πειραματική διδασκαλία τού νέου προγράμματος τών μαθηματικών στά στοιχεία Ν.Ε. στή Νέα Σμύρνη διήρκεσε έπτά χρόνια. Ο πρώτος χρόνος διετέθη γιά προπαρασκευή.

Ποιητε γεννάται τό έρώτημα, άν ό πειραματισμός, πού έγινε στά δημόσια δημοτικά σχολεία στή Λάρισα ήταν γνωστός στό ΚΕΜΕ, πού άποτελεί τό κεντρικό όργανο προγραμματισμού. Κατά περιφερειακούς πειραματισμούς πρέπει νά συμμετέχει τό κέντρο έμπλουτίζοντας προηγουμένως τήν διαδικασία πειραματισμού καί λαμβάνοντας άπόψη τά πορίσματα γιά τόν σωστό προγραμματισμό γιά όλη τή χώρα.

7. Τό κύριο έργο τών όργάνων έποπτείας είναι ή έφαρμογή τών προγραμμάτων διδασκαλίας στά σχολεία, ή άνάπτυξη στενώς συνδεομένων μέ αύτά μεθόδων διδασκαλίας σέ συνδυασμό μέ τή μετεκπαίδευση τού προσωπικού. Ότι αύτό δέν γίνεται φαίνεται άπό τό έγγραφο τού κ. έπιθεωρητού καί άπό τήν άπουσία στήν όλη άνάπτυξη τού προτεταμένου άνάπτυκτου. Άν τά όργανα έποπτείας έμελετούσαν τήν περίπτωση της αίτήσεως τού κ. Καραβίνα, δέν θά ύπήρχε λόγος νά ζητήσει ό τελευταίος, πώς είναι πρόθυμος νά έλθει στην Άθήνα νά άναπτύξει διά ζώσης τίς άπόψεις του.

Άπό τήν όλη άνάλυση τής ύποθέσεως τού κ. Καραβίνα, μέ βάση τά στοιχεία τής άλληλογραφίας ποσκύπτουν μπλεγμένα καί άντιφατικά πράγματα καί περιπτώσεις προκειμένου. Η έρευνα είναι έπιθυμητή γιά τά σχολεία μας μέ τήν προϋπόθεση νά είναι καλά θεμελιωμένη καί συντονισμένη.

8. Δέν άμφισβητούμε τίς ίκανότητες, τήν καλή πρόθεση καί τόν ένθουσιασμό τού αίτούντος γιά τή βελτίωση της διδασκαλίας τών μαθηματικών στά δημοτικά σχολεία, άν μάλιστα λησθεί άπόψη, πώς τίποτα τό είδικό δέν έχει μέχρι τώρα γίνει γιά τήν άνάπτυξη μιάς άληθινής μαθηματικής έκπαιδεύσεως στά σχολεία αύτά.

Η γνώμη μου είναι, ότι ή ύλη πού έξετάσθη περιπτωση στερείται σοβαρότητας. Καί προτείνω νά έπιστραφεί ή άλληλογραφία στόν έπόπτη της περιοχείας Λαρίσης μέ τήν παράκληση μέ μελετήσει τό όλο θέμα σέ συνεργασία μέ τούς ύφιστάμένους του έπιθεωρητές καί άλλους εξόχους, γιά νά δώσει μιά πλήρη εικόνα της καταστάσεως άναφορικά μέ τόν διεξαγόμενο πειραματισμό στά δημοτικά σχολεία καί τήν προτεινόμενη πειραματική διασφάλιση άπό τόν κ. Παπαβάνα.

Πλέον, δτι οί πιό πάνω παρατηρήσεις μου θά βοηθήσουν τά μέλη τού ΙΤΕ της δημοτικής έπ/σεως γιά νά έπιμηκύνουν τά πράματα στόν τομέα της Έρευνας στά δημοτικά σχολεία".

Τό ΙΤΕ, άφού έλαβε ύπόψη του: α) τά έγγραφα άριθμ. Γ. 309.4/17/121249/20-10-1977 καί 124010/11-11-1977 τού κ. Υπουργού, β) τίς μέ ήμερομηνία 10-10-1977 άπόψεις τών κ.κ. Π. Παιδεύσεως καί Ορθοκοπούλου καί Π. Καραβίνα, γ) τίς εξηγήσεις τών κ.κ. Κ. Κόμποπουλου καί Π. Καραβίνα, γ) τίς εξηγήσεις τών κ.κ. Β. Κουτσουπάκη, Συμβούλου Β', Γ. Γκλαβά, Τεχνικού Συμβούλου παρά τῇ Υπουργῷ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

δμόφωνα άποφαίνεται

Σκεπτικό: α) Η αίτουμένη παρέκκλιση άπό τό ίσχύον άναλυτικό πρόγραμμα τού μαθήματος τών Μαθηματικών τών Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεων τού δημοτικού σχολείου άποτελεί ένα μόνο στοιχείο τού σχεδιασμού πειραματισμού καί β) εφ' περάτωση, πού έχει πραγματοποιηθεί άπό τούς αίτούντες σχετικές πειραματισμός, δέν έχουν τεθεί ύπόψη τού Ιδρύματος τά στοιχεία γιά τήν άξιολόγησή του, άναβάλλει τή λήψη άποφάσεως σχετική 1)μέ τήν αίτηση τού κ. Ιων/νου Σμυρναίου γιά παρέκκλιση άπό τό άναλυτικό καί άρουλόγιο πρόγραμμα α)τού μαθήματος τών Μαθηματικών στίς Α'- Δ' τάξεις καί β) της ουσιαστικής έπαφής στήν Α' τάξη τού δημοτικού σχολείου καί 2) μέ τή χορήγηση άδειας στόν κ. Π. Παπαβάνα γιά πειραματισμό στή διδασκαλία τών συγχρόνων μαθηματικών στίς Α', Β', Γ' καί Δ' τάξεις τού δημοτικού τού δημοτικού σχολείου, γιά νά δέσουν οί ένδιαφερόμενοι ύπόψη τό σημάτος σχέδιο της πειραματικής Έρευνας, στό όποίο νά άναφέρονται:

1. Σκοπός της Έρευνας.
2. Υποκείμενα της Έρευνας
3. Τρόπος έπιλογής άντιπροσωπευτικού δείγματος.
4. Διδακτικό ύλικό
5. Πρόσωπα παρουσιά σεις τού διδακτικού ύλικού
6. Τρόποι καί μέσα άντικειμενικής έκτιμήσεως της έπιδόσεως τών μαθητών.
7. Στατιστική έπεξεργασία τών δεδομένων της Έρευνας- Συμπεράσματα καί άξιολόγηση της Έρευνας. Άριθμός, ειδικότης καί προσόντα τών προσώπων πού μετέχουν στήν Έρευνα.

ΘΕΜΑ 4ο. Λύτηση τοῦ κ. Γεωργ. Πυργιωτάκη γιά ἔγκριση διεξαγωγῆς ἔρευνας στίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες.

Ὁ εἰσηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, φέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.500/33936/8-9-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε ἡ ἀπό 30-8-1977 αἴτηση τοῦ διδ/λου Πυργιωτάκη Γεωργίου, μετεκπαιδευομένου στό Πανεπιστήμιο Χαϊδελβέργης Λυτ. Γερμανίας, γιά ἔγκριση διεξαγωγῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας στίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες τῆς χώρας μας, μέ σχετικό ἐρωτηματολόγιο καί βεβαίωση τοῦ καθηγητῆ του.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς: "Ὁ διδάσκαλος Πυργιωτάκης Γεώργιος, ὅπως φαίνεται ἀπό τά στοιχεῖα πού ἔχει ὑποβάλλει, ἐργάζεται κάτω ἀπό τήν ἐποπτεία βοηθοῦ καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χαϊδελβέργης μέ θέμα "Ἡ μόρφωση τῶν διδασκάλων στήν Ἑλλάδα" γιά τό πτυχίο MAGISTER. Τό μέσο πού θά χρησιμοποιήσει στήν ἔρευνα του εἶναι ἕνα ἐρωτηματολόγιο πού ἀναφέρεται στήν κτιριακή κατάσταση, στούς σπουδαστές, στόν τρόπο ἐργασίας τους, στό διδακτικό προσωπικό καί στίς μορφωτικές ἐκδηλώσεις τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν στήν Ἑλλάδα.

Δέν φαίνεται ἄν τό ἐρωτηματολόγιο αὐτό ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπό τόν ἐποπτεύοντα ἐπιστημονικό βοηθό καί δέν ὑπάρχει ἔνδειξη γιά τό σέ ποιούς ἀπευθύνεται.

Σύμφωνα μέ πάγια τακτική, γιά νά γίνει γνωμοδότηση γιά μιά ἔρευνα ἀπό τό ΚΠΕΕ, θά πρέπει ἐκτός ἀπό τή σχετική βεβαίωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἱδρύματος πού ἐποπτεύει τήν ἔρευνα καί ἐκτός ἀπό τά μέσα πού θά χρησιμοποιηθοῦν γι'αὐτή θά πρέπει ἀπαραίτητα νά ἔχει συνταχθεῖ καί ὑπογραφθεῖ ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο καί πλήρες σχέδιο πού νά ἀναφέρεται μέ κάθε δυνατή λεπτομέρεια σέ ὅλες τίς ἀπόψεις τῆς διαδικασίας τῆς ἔρευνας μέχρι καί τοῦ τρόπου στατιστικῆς ἐπεξεργασίας τῶν δεδομένων καί τῆς ἑρμηνείας τους.

Γι'αὐτό εἰσηγοῦμαι νά ἀναβληθεῖ ἡ λήψη ἀποφάσεως γιά τό θέμα αὐτό καί νά ζητηθεῖ ἀπό τόν κ. Γ. Πυργιωτάκη νά ὑποβάλλει συμπληρωματικά καί τό ἀναφερόμενο σχέδιο ἔρευνας".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:
α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.500/93936/Β-9-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) Τήν ἀπό 30-8-1977 αἴτηση τοῦ κ. Γεωργ. Πυργιωτάκη, γ)Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Κων/νου Παπαδάκου, Συμβούλου Β', καί δ)τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἀναβάλλει τή λήψη ἀποφάσεως σχετικά μέ τήν αἴτηση τοῦ κ. Γ. Πυργιωτάκη γιά ἔγκριση διεξαγωγῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας στίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες ἕως ὅτου ὁ ἐνδιαφερόμενος ὑποβάλλει στό ΚΚΕΠ πλῆρες σχέδιο ἔρευνας, ἐγκεκριμένο ἀπό τόν ἐποπτεύοντα καθηγητή του, ποῦ νά ἀναφέρεται μέ κάθε δυνατή λεπτομέρεια σέ ὅλας τά στοιχεῖα τῆς διαδικασίας τῆς ἔρευνας μέχρι καί τοῦ τρόπου στατιστικῆς ἐπεξεργασίας τῶν δεδομένων καί τῆς ἑρμηνείας τους.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

Ὁ Προεδρεύων

Θ. Βαρδάκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 168/1977

Σήμερα, 9 Δεκεμβρίου 1977, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονδυτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Καραγκουδάκης, Ἀντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρία ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, λόγῳ ἀσθενείας, καί ὁ Γεώργ. Φλουρῆς, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση(συνεργασία μέ τόν κ. Μασιέλα).

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση σκοποῦ καί γενικοῦ πλαισίου ὕλης τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στό δημοτικό σχολεῖο.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια οἱ κ.κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, καί Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, εἰσηγοῦνται τά ἑξῆς:

"Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι νά κάμει τούς μαθητές κοινωνούς ἐπιθειῶν τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως

καί εἰδικότερα νά ἐνισχύσει τή σχέση τους καί τήν ἐξάρτησή τους, σέ μορφή πνευματικῆς ἑνότητας, μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα.

Ἀπαραίτητα συμπληρώματα τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ εἶναι:

α) Ἡ ἐδραίωση τῆς Ὀρθόδοξης πίστεως καί ἀγάπης πρός τό Θεό ἀπό τήν ὁποία ἀπορρέει ἡ γνήσια ἔμπρακτη ἀγάπη πρός τό συνάνθρωπο.

β) Ἡ ἀπόκτηση ἀπό τό μαθητή σταθερῆς ἐφέσεως γιά τήν κατά Χριστό ζωή καί ἡ ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς του σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές.

Τά κύρια μέσα γιά τήν ἐπίτευξη τῶν παραπάνω στόχων ἀπό τό Σχολεῖο εἶναι:

α) Ἡ συστηματική διδασκαλία τῶν διδαγμάτων τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καί ἰδιαίτερα τά σχετικά μέ τήν προσωπικότητα, τή διδασκαλία καί τό ἔργο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ διδασκαλία αὐτή δέν σταματᾶ στόν λατρευτικό τύπο, ἀλλά περνᾶ μέ ἐπαγωγικό τρόπο στήν οὐσία τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας καί στά ὑποδείγματα τῆς ζωῆς ἐκείνων πού τήν καθαγίασαν.

β) Τό παράδειγμα τοῦ διδασκάλου πού ἀναθέτει πίστη, σεβασμό καί σχέση εὐλάβειας πρός τό θεῖον.

γ) Ἡ σχολική ζωή καί ἡ θρησκευτική ἐξωσχολική ζωή, μέ τή ζωηρή συμμετοχή τοῦ μαθητῆ στή λῆψη τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων (προσευχή, θρησκευτικοί ὕμνοι, θρησκευτικές ἑορτές, λατρεία, λιτανεῖες, πανηγύρια κ.ἄ.)

δ) Ἡ κατά τό δυνατόν τακτική ὀργάνωση καί πραγματοποίηση συγκεκριμένων ἔργων ἀγάπης.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση καί ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις.

Εἰδικότερα ὁ κ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, σχετικά μέ τή διατύπωση τοῦ σκοποῦ τῶν μαθημάτων προτείνει τά ἑξῆς: "Στό γενικό σκοπό γιά κάθε μάθημα ἐμπεριέχεται ὁπωσδήποτε καί ἡ ἑξῆς ἐπιδίωξη: "Σκοπός τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος ..... εἶναι νά συμβάλει- στό βαθμό πού ἡ φύση τῶν σχετικῶν μέ τό μάθημα ἐπιστημῶν ἐπιτρέπει- στήν ἀνάπτυξη τῶν παιδιῶν".

Μέ βάση τά στοιχεῖα πού προέκυψαν ἀπό τήν ἐκτενή συζήτηση ἡ διατύπωση τοῦ σκοποῦ, τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στό Δημο-

τικό Σχολείο, πού είχαν προτείνει οί κ.κ. συνεισηγητές, τροποποιείται ώς έξής:

"Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν είναι νά κάμει τά παιδιά κοινωνούς τῶν ἀληθειῶν τῆς Ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως καί νά ἐνισχύσει τή σχέση τους καί τήν ἐξάρτησή τους, σέ μορφή πνευματικῆς ἑνότητας, μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα.

Εἰδικότερα ἐπιδιώκεται:

α) Ἡ ἐδραίωση τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης πρός τό Θεό, ἀπό τήν ὁποία ἀπορρέει ἡ γνήσια ἔμπρακτη ἀγάπη πρός τό συνάνθρωπο.

β) Ἡ ἀπόκτηση σταθερῆς ἐφέσεως γιά τήν κατά Χριστόν ζωή καί ἡ ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς του σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές".

1. Γιά τήν πρόταση "Νά ἐνισχύσει τή σχέση τους καί τήν ἐξάρτησή τους σέ μορφή πνευματικῆς ἑνότητας, μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα":

α. Ὁ κ. Μπενέκος προτείνει:"Νά ἐνδυναμώσει τίς σχέσεις πνευματικῆς ἑνότητας ἀνάμεσα στόν ἄνθρωπο καί τόν δημιουργό του".

β. Ὁ κ. Γ. Μαραγκουδάκης προτείνει: "Νά ἐνισχύσει τήν πνευματική ἑνότητα μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί πατέρα.

γ. Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης προτείνει: "Νά ἐνδυναμώσει τήν πνευματική σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρός τό Θεό".

δ. Ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς προτείνει: "Νά συνειδητοποιήσουν τήν ἐξάρτησή τους ἀπό τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα καί νά ἐνδυναμώσει τίς σχέσεις πνευματικῆς ἑνότητας ἀνάμεσα στόν ἄνθρωπο καί τόν δημιουργό Του".

ε. Ἐπίσης προτείνεται: "Νά ἐνισχύσει τή σχέση ἐξαρτήσεώς τους, σέ μορφή πνευματικῆς ἑνότητας, μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα".

2. Γιά τήν πρόταση"ἡ ἐδραίωση τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης πρός τό Θεό, ἀπό τήν ὁποία ἀπορρέει ἡ γνήσια ἔμπρακτη ἀγάπη πρός τό συνάνθρωπο

α. Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης προτείνει:"Ἡ ἐδραίωση τῆς πίστεως στό Θεό καί τῆς ἀγάπης στό συνάνθρωπο".

β. Ὁ κ. Ἰωάν. Χριστιᾶς προτείνει νά προταχθεῖ τῆς προτάσεως, πού ἀναφέρεται πιό πάνω, νέα ἐπιδίωξη ὡς ἑξῆς:

"Η συνειδητοποίηση τῶν Χριστιανικῶν ἀξιῶν, ὅπως αὐτές πραγματώνονται στή ζωή".

Σύμφωνα ὅλοι νά διατυπωθεῖ μία πρόταση πού νά ἀναφέρεται στήν πράγμάτωση τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν στή ζωή.

3. Ὁ κ. Ν. Βλουτίδης προτείνει τήν ἐπάλειψη τῆς προτάσεως "Η ἀπόκτηση σταθερῆς ἐφέσεως γιά τήν "Κατά Χριστόν" ζωή καί ἡ ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς του σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές", διότι ἔχει τή γνώμη "ὅτι εἶναι ὑπερβολή νά ἐπιδιώκουμε στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν "ν' ἀποκτήσουν οἱ μαθητές σταθερή ἔφεση γιά τήν κατά Χριστόν ζωή καί νά ρυθμίσουν τή συμπεριφορά τους σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές". Τά παιδιά τῆς μικρῆς ἡλικίας σύμφωνα μέ ψυχολογικές καί παιδαγωγικές ἀρχές δέν μποροῦν νά συνειδητοποιήσουν καί πραγματώσουν μιά τέτοια ἐπιδίωξη. "Ο,τι ἀφορᾶ στή ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς εἶναι δυνατό νά παραλειφθεῖ ἐπειδή ἀναφέρεται στήν πράξη καί βίωση τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν πρᾶγμα πού τονίζεται μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στίς παραγράφους α', β' καί δ' τῆς εἰσηγήσεως".

Τέλος, ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β', τονίζει ὅτι δέν διαφωνεῖ βασικά μέ τήν οὐσία τοῦ κειμένου. Ὡστόσο, κρίνει ἀπαραίτητη τήν ἀναδιατύπωσή του ὡς ἑξῆς:

"Η διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἐπιδιώκει: α) νά κάμει τούς μαθητές κοινωνούς τῶν ἀληθειῶν τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς πίστεως, β) νά τούς καλλιεργήσει σταθερή ἔφεση γιά τήν "Κατά Χριστόν" ζωή καί τή ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς τους σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές, γ) νά τούς ἐδραιώσει τήν ὀρθόδοξη πίστη πρός τό Θεό καί τήν ἀγάπη πρός τό συνάνθρωπο καί δ) ἰσχυροποιήσει τή σχέση τους, σέ μορφή πνευματικῆς ἑνότητας, μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα".

Τό Τμῆμα θά λάβει ὁριστική ἀπόφαση γιά τήν τελική διατύπωση τοῦ σκοποῦ, ἀφοῦ πρῶτα συζητήσει τό θέμα μέ εἰδικούς θεολόγους πού θά καλέσει.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Βύρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 169/1977

Σήμερα, 10 Δεκεμβρίου 1977, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Διον. Μελᾶς, εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία "Ἑλληνικά 1" καί "Ἑλληνικά 2" τῆς κ. Σοφίας Παπαευθυμίου-Λύτρα.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: 1)"Τό βιβλίο τοῦ ἀτόμου", 2)"Τό βιβλίο τῶν Πειραμάτων" καί 3)"Τό δεύτερο βιβλίο τῶν Πειραμάτων" τοῦ LEONARD DE VRIES (Ἐκδότης κ. Κων/νος Λαμπάκης).

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Σπουδή τοῦ Περιβάλλοντος" τῶν κ.κ. Θ. Ἀγγελιδάκη, Μ. Κωτσώνα καί Ἐλ. Μουλλᾶ.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία "Ἑλληνικά 1" καί "Ἑλληνικά 2" τῆς κ. Σοφίας Παπαευθυμίου-Λύτρα.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.71/52/130873/25-11-76 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας κ. Γεωργ. Ράλλη μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΠΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν. 186/1975, τό βιβλίο"Ἑλληνικά 1" τῆς κ. Σοφίας Παπαευθυμίου-Λύτρα μαζί μέ τήν ἀπό 11-11-1976 αἴτησή της.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

"Ἡ σειρά "ΕΛΛΗΝΙΚΑ" ἀποτελεῖται ἀπό δύο βιβλία, γράφτηκε ἀπό τή Σοφία-Παπαευθυμίου-Λύτρα, ἐκδόθηκε στήν Ἀθήνα τό 1976 καί ἀπευθύνεται σέ ἀρχάριους σπουδαστές τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ὁλόκληρη ἡ σειρά περιέχει 26 μαθήματα πού ἀποτελοῦν μιά συστηματική εἰσαγωγή τοῦ σπουδαστῆ στήν ἑλληνική, ὡς ξένη γλῶσσα. Οἱ διδακτικές ἑνότητες εἶναι δομημένες ἐπαγωγικά, ἡ διάρθρωση τῆς ὕλης σέ κάθε διδακτική ἑνότητα γίνεται μέ τρόπο συστηματικό καί ἡ δυσκολία τῶν μαθημάτων αὐξάνεται βαθμιαία ὡς πρός τούς γραμματικούς καί συντακτικούς κανόνες καί τό λεξιλόγιο.Μέ τή μεθοδευμένη παρουσίαση τῆς ὕλης ἡ συγγραφέας ἐπιβλέπει καί μέ τά δύο βιβλία τῆς σειρᾶς στή καλλιέργεια τοῦ γραπτοῦ καί προφορικοῦ λόγου.

Τό βιβλίο "ΕΛΛΗΝΙΚΑ 1, περιέχει 14 μαθήματα παύ ἀναπτύσσονται σέ 4 μεθοδικές ἑνότητες. Ἡ κάθε μιά ἀπό αὐτές διαιρεῖται σέ 4 μέρη, παύ περιέχουν ἁπλές γραπτές καί προφορικές ἀσκήσεις καί ἐπαναλήψεις τῆς ὕλης πού διδάχθηκε. Κάθε μάθημακαλλιεργεῖ συστηματικά τόν προφορικό λόγο, τήν ἀνάγνωση καί τή γραφή μέ εἰκόνες, διαλόγους, κείμενα ἐρωτήσεις καί διάφορες ἀσκήσεις. Ἀκόμη, παραθέτονται συγκεντρωτικοί πίνακες πού παρουσιάζουν συνοπτικά ὅλα τά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα καί ἕνα πάράρτημα στό τέλος τοῦ βιβλίου,πού περιέχει τήν κλίση οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων, ρημάτων καί ἀντωνυμιῶν. Τά κείμενα τοῦ βιβλίου εἶναι ἁπλά, οἱ προτάσεις μικρές καί ἀναφέρονται σέ ποικίλες ἐνασχολήσεις καί γενικά σέ θέματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Τό βιβλίο "ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2" ἔχει τήν ἴδια περίπου δομή καί περιλαμ-

βάνει 12 κεφάλαια μέ σύντομα κείμενα γιά τήν κατανόηση τῶν ὁποίων παρατίθενται ἁπλές καί σαφεῖς προφορικές καί γραπτές ἀσκήσεις. Γενικά τά θέματα τῶν κειμένων ἀναφέρονται στήν ἑλληνική ζωή, τό περιβάλλον καί τήν ἱστορία. Καί τά δύο βιβλία γίνονται εὔχρηστα γιά τούς σπουδαστές, γιατί χρησιμοποιοῦνται καί ὡς τετράδια γιά τή λύση τῶν διαφόρων ἀσκήσεων. Ἡ εἰκονογράφηση εἶναι πλούσια καί στά δύο βιβλία ἀλλ' ὄχι πάντοτε καλαίσθητη. Οἱ εἰκόνες ἀναφέρονται στό περιεχόμενο τῶν κειμένων καί στίς ἀσκήσεις πού ἀκολουθοῦν τίς διδακτικές ἑνότητες. Ἡ γλῶσσα τῶν βιβλίων εἶναι ἁπλή δημοτική ἀλλά δέν εἶναι προσαρμοσμένη στή Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναπροσαρμόστηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ.

Γιά τούς πιό πάνω λόγους θεωρῶ τά βιβλία "ΕΛΛΗΝΙΚΑ 1" καί "ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2" τῆς Σ. Παπαευθυμίου-Λύτρα ὡς χρήσιμα βοηθητικά βιβλία γιά ἀρχάριους σπουδαστές πού διδάσκονται τήν ἑλληνική ὡς ξένη γλῶσσα".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.30971/52/130873/25-11-1976 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καί Θρησκ/των, β) Τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 11-11-1976 τῆς κ. Σ. Παπαευθυμίου-Λύτρα, γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βλουτίδη, Συμβούλου Β', καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τά βιβλία: "Ἑλληνικά 1" καί "Ἑλληνικά 2" τῆς κ. Σοφίας Παπαευθυμίου-Λύτρα κρίνονται χρήσιμα βοηθητικά βιβλία γιά μαθητές πού διδάσκονται πρώτη φορά τήν ἑλληνική ὡς ξένη γλῶσσα.

./.

ΘΕΜΑ 2ο. Γνωμοδότηση γιά τά βιβλία: 1)"Τό βιβλίο τοῦ ἀτόμου", 2)"Τό βιβλίο τῶν πειραμάτων" καί 3) "Τό δεύτερο βιβλίο τῶν πειραμάτων" τοῦ LEONARD DE VRIES ('Εκδότης κ. Κων/νος Λαμπράκης

'Ο εἰσηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.71/44/126553/11-11-1976 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εθν. Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγ.5 τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975, τά βιβλία: 1)"Τό βιβλίο τοῦ ἀτόμου", 2)"Τό βιβλίο τῶν Πειραμάτων" καί 3)"Τό δεύτεροβιβλίο τῶν πειραμάτων" τοῦ LEONARD DE VRIES μαζί μέ τήν ἀπό 2-11-1976 αἴτηση τοῦ 'Εκδότη κ. Κων/νου Λαμπράκη.

Συνεχίζοντας ὁ κ. Εἰσηγητής λέγει τά ἑξῆς:

1. Γιά"τό βιβλίο τοῦ ἀτόμου":

Τό "βιβλίο τοῦ 'Ατόμου" εἶναι γραμμένο ἀπό τόν Λέοναρ ντέ Βρίς σέ μετάφραση τῆς Μιράντας Μυράτ, ἀπό τό ἀγγλικό. 'Εκδόθηκε στήν 'Αθήνα, τό 1968 ἀπό τόν Κ. Λαμπράκη. Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 213 σελίδες μεγάλου σχήματος στίς ὁποῖες ὑπάρχουν πολλές εἰκόνες σχετικές μέ τό περιεχόμενο. Περιλαμβάνει 32 κεφάλαια πού ἀναφέρονται σέ θέματα Φυσικῆς. 'Ο συγγραφέας ἁπλοποιεῖ καί ἐκλαϊκεύει μέ μεγάλη εὐκολία καί ἐπιθετικότητα πολλές κατακτήσεις τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος στόν τομέα τῆς Φυσικῆς, ἀπό τήν ἀρχαία ἐποχή ὡς τά σήμερα καί μέ τό τρόπο αὐτό κατορθώνει νά διατηρεῖ ἀμείωτο τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη, πού τόνεισάγει ἁπλά καί ἀβίαστα στίς μεθόδους πού χρησιμοποιεῖ ἡ ἐπιστημονική ἔρευνα. Τό βιβλίο εἶναι ἔτσι γραμμένο, ὥστε νά θέλγει τούς νέους καί τά μεγάλα παιδιά καί νά διεγείρει τά διαφεροντά τους γιά ἐνασχόληση μέ θέματα τῆς Φυσικῆς, ἐνῶ ταυτόχρονα προσφέρει βασικές γνώσεις πάνω στά κυριότερα προβλήματά της. 'Η μετάφραση εἶναι στή δημοτική καί ἔχει γίνει μέ πολλή ἐπιτυχία.

Τό "βιβλίο τοῦ 'Ατόμου" τοῦ Λέοναρ ντέ Βρίς εἶναι χρήσιμο καί μπορεῖ ν'ἀποτελέσει ἀξιόλογο ἐλεύθερο βοήθημα γιά τούς μαθητές τῶν δύο τελευταίων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ, τοῦ γυμνασίου καί τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν".

α) Τό βιβλίο των πειραμάτων α και

2. Γιά τά βιβλία: Τό δεύτερο βιβλίο τῶν πειραμάτων":

"Τό "Βιβλίο τῶν Πειραμάτων"τοῦ Λέοναρντ Βρίς ἀποτελεῖται ἀπό δύο αὐτοτελεῖς τόμους τῶν 128 σελίδων ὁ καθένας, ἐκδόσεως 1971 καί 1973 ἀντίστοιχα (ἐκδότης, Κ. Λαμπράκης). Εἶναι μεταφρασμένο ἀπό τή Μιράντα Πυράτ.

Ὁ πρῶτος τόμος περιέχει 150 πειράματα, πού χωρίζονται στά ἑξῆς κεφάλαια:

Πειράματα μέ τόν ἀέρα-πειράματα ἐλκυστικά-Πειράματα μέ δυνάμεις.
" μέ τόν ἦχο - " μέ τή θερμότητα- " μέ τό νερό.
" ἠλεκτρικά - Χημικά πειράματα-Μιά ποικιλία πειραμάτων.

Στό "Δεύτερο Βιβλίο Πειραμάτων" τά πειράματα ἀναφέρονται στά ἑξῆς θέματα:

Δυνάμεις-Ἦχος-Ἀέρια-Ὑγρά-Θερμότης-Ἀστρονομία.

Τά σκίτσα,πού ἀναφέρονται στό περιεχόμενο τῶν βιβλίων, εἶναι ἁπλά, προσεγμένα καί βοηθοῦν τόν ἀναγνώστη στήν κατανόηση τοῦ κειμένου καί στήν ἐκτέλεση τῶν πειραμάτων.

Τά βιβλία τῶν πειραμάτων ἀπευθύνονται σέ παιδιά πού μποροῦν νά μάθουν νά ἐκτελοῦν ἁπλά πειράματα Φυσικῆς μέ τρόπο εὔκολο καί διασκεδαστικό. Γιά τήν ἐκτέλεση τῶν πειραμάτων ἀπαιτοῦνται ἁπλά ἀντικείμενα καί ὑλικά,πού εὔκολα μπορεῖ νά βρεῖ τό παιδί στό σπίτι του. Πρέπει νά τονισθεῖ, ὅτι ὁ συγγραφέας δέν ἔχει σκοπό νά ἐντυπωσιάσει ἤ νά διασκεδάσει μόνο τούς ἀναγνῶστες του. Κυρίως ἐπιδιώκει νά τούς εἰσαγάγει στίς ἀρχές τῆς Φυσικῆς καί τῆς Χημείας, ἀκόμη καί τῆς Ἀστρονομίας, μ'ἕνα τρόπο ἁπλό καί εὐχάριστο.Ἰδιαίτερα τό τελευταῖο κεφάλαιο τοῦ πρώτου τόμου περιέχει μιά ποικιλία διασκεδαστικῶν πειραμάτων πού μποροῦν ν'ἀποτελέσουν κίνητρο αὐτενέργειας τῶν μαθητῶν. Ἡ μετάφραση ἔχει γίνει στή δημοτική χωρίς νά εἶναι προσαρμοσμένη στή Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναπροσαρμόστηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ.

Καί οἱ δύο τόμοι τοῦ "Βιβλίου τῶν Πειραμάτων" πού προσφέρουν πολλές εὐκαιρίες γιά "ἐπιστημονικές περιπέτειες",ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας, θεωροῦνται χρήσιμοι ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα

γιά μαθητές τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/44/ 126558/11-11-1976 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, β) τήν αἴτηση μέ ἡμερομηνία 2-11-1976 τοῦ ἐκδότου κ. Κων/νου Λαμπράκη, γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Ἐλουτίδη, Συμβούλου Β', καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Τά βιβλία : 1)"Τό βιβλίο τοῦ ἀτόμου",
2)"Τό βιβλίο τῶν Πειραμάτων καί
3)"Τό δεύτερο βιβλίο τῶν Πειραμάτων"

τοῦ LEONARD DE VRIES (Μετάφραση Μιράντας Μυράτ) κρίνονται χρήσιμα ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τούς μαθητές τῶν δύο τελευταίων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

ΘΕΜΑ 3ο. Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Σπουδή τοῦ Περιβάλλοντος" τῶν κ.κ. Θ. Ἀγγελιδάκη, Μ. Κωτσώνα καί Ἐλ. Μουλλᾶ.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν : 1) τό ἔγγραφο ἀριθμ.Φ.309.71/162/124779/16-11-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας, μέ τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση, σύμφωνα μέ τήν παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρ.2 τοῦ Ν.186, 1975, τό βιβλίο "Σπουδή τοῦ περιβάλλοντος" τῶν κ.κ. Θ. Ἀγγελιδάκη, Μ. Κωτσώνα καί Ἐλ. Μουλλᾶ μαζί μέ τήν ἀπό 17-10-1977 αἴτησή τους καί 2)τήν εἰσήγηση γιά τό θέμα τοῦ κ. Δημ. Κουτάλου, Εἰδικοῦ Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α. - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

"Τό βιβλίο ἐκδόθηκε στή Θεσσαλονίκη στά 1977 μέ τήν εὐθύνη τῶν συγγραφέων καί ἀποτελεῖται ἀπό 198 σελίδες 3ου σχήματος. Προτάσσεται μιά Εἰσαγωγή τῶν συγγραφέων(σελ.3-5), ἀκολουθοῦν 129 διδακτικές ἑνότητες ταξινομημένες σέ κεφάλαια(α)Γυρισμός στό σχολεῖο(σελ.7-19) (β)Φθινόπωρο(σελ.20-48), (γ)Χειμώνας(σελ.49-115),(δ)Ἄνοιξη(σελ. 116-172) καί (ε)Καλοκαίρι (σελ.173-194) καί τέλος τό βιβλίο κλείνει μέ ἕνα πίνακα περιεχόμενων(σελ.195-198). Σέ κάθε διδακτική ἑνότητα ὑπάρχει σκίτσο σχετικό μέ τό περιεχόμενό της καί σέ πολλές σελίδες συμπληρωματική διακόσμηση. Εἰδικά φιλοτεχνημένο ἐξώφυλλο παρασταίνει τίς τέσσερες ἐποχές τοῦ χρόνου.

Β/. - ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ι.- Δομή τοῦ ἔργου καί συγγραφική τεχνική.

α.-Ἀπό τήν παραπάνω παράθεση τῶν περιεχομένων σέ γενικές γραμμές καταφαίνεται ἡ φροντίδα τῶν συγγραφέων νά παρουσιάσουν μιά ἐργασία σύμφωνα μέ μιά γενική ἀρχή πού ἔθεσαν ἀπό πρίν: τήν ἀρχή τῆς χρονικῆς ἀκολουθίας. Παράλληλα, ἡ δημιουργία εὐρυτέρων ἑνοτήτων μέ τήν ἔνταξη μέσα σ'αὐτές περιωτέρων ἑνοτήτων προσδίδει στήν ἐργασία μιά ὀργανικότητα, πού ἀποτελεῖ βασικό κριτήριο καί ἱκανοποιεῖ βασικό αἴτημα τῆς συγγραφικῆς τεχνικῆς. Τήν ἴδια ὑπηρεσία προσφέρει καί ἡ Εἰσαγωγή, ὅπου δίνονται ἐξηγήσεις ἀναφορικά μέ τό σκοπό πού ἐπιδιώ-

κεται, τήν κατάταξη τῆς ὕλης κλπ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἂν τὰ βιβλία γράφονται στήν Εἰσαγωγή, γράφονταν μέ μορφή πρόλογου κι ἂν στήν Εἰσαγωγή ἀντιμετωπιζόταν ἡ σπουδή τοῦ περιβάλλοντος πάνω σέ βάση ψυχοπαιδαγωγική καί μάλιστα σέ εὐρύτερη ἔκταση, τό βιβλίο ἀναντίρρητα θά εἶχε μεγαλύτερη ἀρτιότητα ἐπιστημονική. Ὁ γράφων συνιστᾶ στίς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου νά τό φροντίσουν αὐτό τό σημεῖο σέ νέα ἔκδοση, ἂν σκέφτονται μελλοντικά νά τήν κάνουν.

β.- Ἀπό πλευρᾶς ἐμφανίσεως τό βιβλίο παρουσιάζει ἀρτιότητα. Ἐπειδή προορίζεται γιά παιδιά, οἱ συγγραφεῖς ὀρθῶς φρόντισαν νά στοιχειοθετήσουν τά κείμενα μέ κατάλληλα μαῦρα-παχειά στοιχεῖα, ὥστε νά εἶναι εὐχάριστα στήν ἀνάγνωση.

γ.- Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου, δημοτική σύμφωνη μέ τή Γραμματική τοῦ ΟΕΔΒ, ἐξυπηρετεῖ, χάρη σ'αὐτή τή συμφωνία, τή γλωσσική προαγωγή τῶν παιδιῶν.

2.- Θεώρηση τοῦ περιεχομένου.

α.- Βασικά γνωρίσματα τῆς μεθόδου, πού ἀκολουθεῖται κατά τήν ἐπεξεργασία καί ἀνάπτυξη τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων εἶναι ἡ ἀρχή τῆς ἐνιαίας διδασκαλίας σέ συνδυασμό μέ τήν ἀρχή τῆς χρονικῆς ἀκολουθίας, γιά τήν ὁποία ἔγινε πιό πάνω λόγος. Ἡ διαπραγμάτευση, κατά τή διδασκαλία τῆς ὕλης παρουσιάζει στόν διδάσκοντα εὐχέρεια, καί σέ παιδιά φυσικότητα, χάρη στήν ἔνταξη κάθε θέματος στή φυσική πορεία τοῦ χρόνου, στό διάβα τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Ἐξάλλου, ὁ ἐπιστημονικός τρόπος στήν παρουσίαση τῆς ὕλης καταφίνεται καί ἀπό τό ὅτι δίνει τή δυνατότητα γιά τήν ἐφαρμογή βασικῶν παιδαγωγικο-διδακτικῶν ἀρχῶν, ὅπως εἶναι ἡ ἀρχή τῆς ἐποπτείας (πού διασφαλίζεται μέ τήν κατάλληλη εἰκονογράφηση) καί τῆς αὐτενεργείας καί τῆς ἐργασίας (χάρη στά ἐρεθίσματα πού ἀσκοῦνται καί στίς κατευθύνσεις πού δίνονται μέ τίς "ἐργασίες", πού παρατίθεται μέ μορφή ἐρωτήσεων καί ἐντολῶν σέ κάθε διδακτική ἑνότητα).

β.-Οἱ σκοποί πού ἐπιδιώκονται μέ τή συγγραφή τοῦ κρινομένου βιβλίου πραγματοῦνται πλήρως. Κατά κύριο λόγο, ἐξαιτίας τῆς φύσεως τοῦ

αντικειμένου, οι σκοποί είναι πραγματολογικοί-γνωστικοί, που αποβλέπουν στην ενημέρωση του παιδιού γιά τό περιβάλλον ,όπου ζή, καί σιγά-σιγά γιά τό εύρύτερο περιβάλλον.Γενικά, ή ενημέρωση πάνω στά εξεταζόμενα θέματα γίνεται μέ σαφήνεια παρόλο πού κάποτε ξεφεύγουν καί μερικές(σπάνιες όμως) παραλείψεις, πού καλό θάναι σ'άλλη έκδοση οί συγγραφείς νά τίς αποφύγουν.Π.χ. στή σελ. 47 γίνεται λόγος γιά τό σαφάρι, χωρίς νά δίνεται εξήγηση γιά τό τί είναι. Επίσης, ή ενότητα "Πώς ζεσταίνομε τά σπίτια μας" (σελ.51) είναι πολύ σύνταθμη. Εκτός από τούς γνωστικούς σκοπούς, παράλληλα, χάρη αφ'ένός στή μορφή παρουσιάσεως της ύλης, αλλά καί στήν ένταξη ποιημάτων σχετικών μέ τά αντικείμενα τών διδακτικών ενοτήτων, πετυχαίνονται καί σκοποί φρονηματιστικοί σέ θρησκευτικό, εθνικό καί ηθικό πεδίο. Επισημαίνεται ιδιαίτερα αύτό τό στοιχείο, γιατί συντελεί ώστε τό κείμενο νά μή έχει τήν ξηρότητα σκέτης πραγματολογικής περιγραφής, αλλά νά απευθύνεται καί στό συναίσθημα, δημιουργώντας παράλληλα βιώματα, πρόσφορα γιά τήν ανάπτυξη του παιδιού.

Γ/ - ΠΟΡΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ

Γιά τούς λόγους πού προαναφέρθηκαν, έχω τήν γνώμη ότι τό κρινόμενο βιβλίο είναι κατάλληλο καί χρήσιμο γιά παιδιά της Β' τάξεως του Δημοτικού Σχολείου γιά τά οποία προορίζεται καί ότι κάθε διοικητική ενέργεια γιά τή διευκόλυνση της κυκλοφορίας του στά σχολεία θά ώφελούσε πολύ".

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:α)Τό έγγραφο αριθμ.Φ.309.71/162/124779/15-11-1977 του κ. Υπουργού Εθν. Παιδείας, β)Τήν αίτηση μέ ημερομηνία 17-10-1977 των κ.κ. Θ.Αγγελιδάκη, Μ. Κωτσώνα καί Ελ. Μουλλά, γ)Τήν εισήγηση του κ. Δημ. Κουτάλου, Ειδικού Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ, καί δ) τή σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαίνεται

Τό βιβλίο "Σπουδή του Περιβάλλοντος" των κ.κ. Θ.Αγγελιδάκη,Μ. Κωτσώνα καί Ελ. Μουλλά θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα γιά

συμπληρωματική μελέτη-έργασία των μαθητών της Β΄ τάξεως. στό σπίτι.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Ἀθαν. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 170/1977

Σήμερα, 12 Δεκεμβρίου 1977, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπ/σεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', Άριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Άντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία οἱ κ.κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λόγῳ ἀσθενείας καί Γεώργ. Φλουρῆς γιατί εἶχε συνεργασία μέ τόν κ. Μασσιάλα.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Όργάνωση τοῦ τρόπου ἐνημερώσεως-ἐπιμορφώσεως Έκπαιδευτικῶν Δημοτικῆς Έκπαιδεύσεως.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης ἀναφέρεται στόν τρόπο ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας (πράξη 166/1977 τοῦ Τμήματος) γιά τήν ἐνημέρωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Δημοτικῆς Έκπαιδεύσεως σέ βασικά θέματα σχολικῆς πράξεως, πού ἐπισημάνθηκαν στήν συνεδρία ἀριθμ. 163/1977 τοῦ Τμήματος.

Στή συνέχεια παίρνει τό λόγο ὁ κ. Βουγιούκας, εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, καί ἐκφράζει τό φόβο μήπως τό Τμῆμα, ἐπειδή μέ τίς ἄλλες ἐργασίες ἔχει ἀναλάβει καί τήν ἐκπόνηση νέου ἀναλυτικοῦ πρόγράμματος τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, δέν μπορέσει νά ἀντεπεξέλθει πλήρως στήν ἀνάγκη τῆς ἐνημερώσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν σέ ὅλα αὐτά τά θέματα. Ἀκολουθεῖ συζήτηση σχετικά μέ τήν ἱεράρχηση τῶν θεμάτων πού ἔχουν προταθεῖ σέ προηγούμενη συνεδρίαση.

Σχετικά ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος ἔχοντας ὑπόψη α)Τίς δυσκολίες, πού ἐπισημάνθηκαν γιά τήν ἐνημέρωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν πάνω σέ ὅλα τά προγραμματισθέντα θέματα, β) Τήν ἀπαίτηση τῆς διοικήσεως (Ἔγγραφο Φ. 309.4/46/1181118/13-10-1977) νά καθορίσει τό Τμῆμα τόν τύπο καί τό περιεχόμενο τῶν κριτηρίων ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν ὅλων τῶν τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου σέ κάθε μάθημα, 3)Τό γεγονός ὅτι, μετά τήν ἐκπόνηση τῶν ἐν λόγῳ κριτηρίων καί τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τους ἀπό τό Τμῆμα Α.Ε, θά ἀπαιτηθεῖ ὁπωσδήποτε σχετική ἐνημέρωση τοῦ ἐποπτικοῦ καί διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, προτείνει νά ἀποτελέσει πρῶτο ἀντικείμενο ἐνημερώσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τό θέμα "Νέοι τρόποι ἀξιολογήσεως τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν", πού ἔχει ἤδη προγραμματισθεῖ.

Προϋπόθεση γιά τήν πραγμάτωση τῆς ἐνημερώσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἐπεξεργασία ἀπό τό Τμῆμα τῶν στοιχείων, πού ἔχει προσδιορίσει μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 167/1977 πράξη του.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, υἱοθετεῖ ὅσα πρότεινε ὁ κ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β'.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Θεμ. Βαρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 171/1977

Σήμερα, 15 Δεκεμβρίου 1977, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχίρους 2, Αθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τή νόμιμη διαδικασία από τόν Προεδρεύοντα τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οί κ.κ. Νικ. Βλαυτίδης, Κων/νος Παυσίκος, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Καραγκουδάκης, Αντών. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, Γεώργ. Φλουρής καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Σύρυδ. Παπανικολάου με βαθμό 7ο.

Δέν έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β', γιατί έλειπαν με κανονική άδεια. Έλαβαν μέρος στή συνεδρία, κατόκιν προσκλήσεως τού κ. Προέδρου, καί οί κ.κ. Γεώργ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' τής Μέσης Εκπ/σεως, Κων/νος Φούσκας, Εἰσηγητής τού Τμήματος Μέσης Εκπαιδεύσεως.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως

Διατύπωση σκοπού καί γενικού πλαισίου ὕλης τού μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στό δημοτικό σχολεῖο.

Στήν άρχή έκικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Ο Προεδρεύων τού Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', ένημερώνει τούς κ.κ. Γ. Πρατσέα καί Κων/νος Φούσκα, μέλη τού Τμήματος Μέσης Εκπ/σεως τού ΚΕΜΕ, γιά όσα συζητήθηκαν σχετικά με τό θέμα αύτό σέ προηγούμενη συνεδρία τού Τμήματος με σκοπό νά έκφράσουν τή γνώμη τους, ως είδικοί θεολόγοι πάνω σέ σημεία τού σκοπού τού

μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν πού τό Τμῆμα διεφώνησε.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων. Εἰδικότερα ὁ κ. Γεώρ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, προτείνει νά διατυπωθοῦν-ὕστερα ἀπό τό γενικό σκοπό τῆς διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν-οἱ ἑξῆς σχετικές ψυχολογικές διαδικασίες.

"Εἰδικότερα, ἡ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν ἐπιδιώκει:

1. Νά κατασταθεῖ τό παιδί ἱκανό:

α. Νά μιμοῦνται τά προσφερόμενα σ'αὐτό πρότυπα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

β. Νά ταυτίζονται μέ αὐτά τά πρότυπα.

γ. Νά κατανοοῦν τίς ἀλήθειες τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ τή βοήθεια τῆς διαισθητικῆς σκέψεως ἀρχικά καί ὕστερα μέ τή βοήθεια τῆς ἐπιλογιστικῆς σκέψεως".

Ὁ κ. Κων/νος Θούσκας παρατηρεῖ ὅτι ὁ σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ ἀπό τούς κ.κ. καθηγητές, ἔχει καλῶς καί προτείνει νά μή ἐνταχθεῖ στό σκοπό ἡ πρόταση τοῦ κ. Μαραγκουδάκη.

Ὁ κ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', παρατηρεῖ ὅτι τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι μάθημα πού βιώνεται καί ὁ πιστός μετέχει στή ζωή τῆς ἐκκλησίας. Γι'αὐτό προτείνει νά διατυπωθεῖ στό σκοπό καί μία πρόταση σχετική μέ τή ζωή τῆς ἐκκλησίας.

Ἔπειτα παίρνει τό λόγο ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', καί λέγει τά ἑξῆς:

"Βρίσκω μία πρωτοτυπία στήν πρόταση νά τονισθοῦν οἱ ψυχολογικές διαδικασίες μαθήσεως στό σκοπό τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν (μίμηση, ταύτιση κ.λ.π), ἀλλά φοβοῦμαι ὅτι ἄν ἰδιαίτερα στό σκοπό τῶν Θρησκευτικῶν τονισθοῦν αὐτές οἱ διαδικασίες θά ὑπάρξει κίνδυνος νά δημιουργηθοῦν ὁρισμένες ἐπικλίσεις. Καί συγκεκριμένα μέ τήν "ταύτιση" μπορεῖ νά νομισθεῖ ὅτι ζητεῖται μιά κατά κάποιο τρόπο ἀπροσπέλαστη τελειότητα ἡ ὁποία ἀκριβῶς γι'αὐτό μπορεῖ νά ἀπογοητεύσει κόσμο ἀπό τήν ἀρχή. Πέρα ἀπ'αὐτό καί ἀπό ἄποψη θεολογική ἡ ταύτιση εἶναι κυρίως ἄποψη τῆς "Μυστικῆς Θεολογίας", πού εἶναι μία πλευρά τῆς βιώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Γι'αὐτό, ἄν καί φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἡ διαδικασία τῆς ταυτίσεως νά ἔχει ἰδιαίτερα στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐφαρμογή, θά πρότεινα ἡ ταύτιση καί γενικά οἱ δια-

δικασίες αὐτές νά ὑπομνησθοῦν καλύτερα σέ μία ἐγκύκλιο διδακτικῶν
δόηγιῶν, ὥστε νά σχετισθοῦν μέ τίς διδακτικές προσπάθειες καί ἀρ-
χές ἀνάλογα μέ τήν ἑκάστοτε ἐνότητα.

Στό σκοπό, ποῦ ἔχουμε ἤδη, ὑπονοοῦνται, νομίζω, ὡς βάση καί
μέσα ἐπιτεύξεως τῶν ὅσων ἀναφέρονται οἱ ψυχολογικές αὐτές διαδι-
κασίες μαθήσεως". "

Ὁ κ. Παπαδάκος, Σύμβουλος Β', προτείνει: 1)Νά μποῦν στίς ὁδη-
γίες ὅσα προτείνει ὁ κ. Μαραγκουδάκης καί 2) νά ἀντικατασταθοῦν
τά ἀρχηγικά ρήματα (ἐξοικείωση κλπ) τοῦ σκοποῦ μέ τά ἀντίστοιχα
ρήματα, γιατί μέ τά ἐνεργητικά αὐτά ρήματα ὑπονοοῦνται καί οἱ ψυ-
χολογικές διαδικασίες.

Ὁ κ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, συμφωνεῖ μέ
τόν κ. Παπαδάκο καί ἐπισημαίνει τήν ἐξῆς δυσκολία: Θά πρέπει καί
στό σκοπό τῶν ἄλλων μαθημάτων νά διατυπωθοῦν ψυχολογικές διαδικα-
σίες, ποῦ πιθανῶς νά εἶναι διαφορετικές ἀπό μάθημα σέ μάθημα ἤ ἀ-
κόμη καί ἀπό ἐποχή σέ ἐποχή.

Ὁ κ. Φλουρῆς βλέπει ἀπαιτητικό τό σκοπό τοῦ μαθήματος τῶν
θρησκευτικῶν ποῦ διατυπώνεται γιά τό δημοτικό σχολεῖο, γιατί εἶ-
ναι δύσκολο νά ὁλοκληθεῖ καί δέν ἐπιτρέπει τήν ἔρευνα καί τήν
ἐπιλογιστική σκέψη.

Ὁ κ. Μελᾶς, Εἰσηγητής, πιστεύει ὅτι στό σκοπό κάθε μαθήματος
πρέπει νά ἐπιδιώκεται τό τέλειο. Αὐτό ἄλλωστε δέν δεσμεύει στή
πράξη.

Στή συνέχεια οἱ κ.κ. Κων/νος Θοῦσκας καί Γεώρ. Γρατσέας, Εἰ-
δικοί θεολόγοι, διευκρινίζουν ὁρισμένα σημεῖα τοῦ σκοποῦ τῶν θρη-
σκευτικῶν ποῦ εἶχαν ἀνάγκη θεολογικῆς ἑρμηνείας.

Τό Τμῆμα, μέ βάση τά στοιχεῖα ποῦ προέκυψαν ἀπό τήν ἐκτενή
συζήτηση καί ὕστερα ἀπό πρόταση τῶν Εἰδικῶν θεολόγων, τροποποιεῖ
ὡς ἐξῆς τή διατύπωση τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν
στό δημοτικό σχολεῖο, ποῦ εἶχαν προτείνει οἱ κ.κ. συνεισηγητές.

Η διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἔχει σκοπό:

Νά κάμει τά παιδιά κοινωνούς τῶν ἀληθειῶν τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς πίστεως καί νά τά βοηθήσει νά συνειδητοποιήσουν προοδευτικά τήν πνευματική σχέση μέ τό Θεό ὡς Δημιουργό καί Πατέρα, μέσα στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰδικότερα ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἐπιδιώκει:

α) Νά ἐδραιώσει στά παιδιά τήν ὀρθή πίστη πρός τό Θεό καί τήν ἀγάπη πρός τόν ἄνθρωπο.

β) Νά καλλιεργήσει σταθερή ἔφεση γιά τήν "Κατά Χριστόν" ζωή καί γιά τή ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς του σύμφωνα μέ τό θεῖο θέλημα.

γ) Νά συντελέσει στή συνειδητοποίηση τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν, ὅπως αὐτές πρέπει νά πραγματώνονται στή ζωή.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Παρδάκης

Ἡ γραμματέας

Εὐρυδ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 172/1977

Σήμερα, 19 Δεκεμβρίου 1977, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιουκας, Γεώργ. Παραγκουδάκης, Αν. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ιωάν. Χριστιάς, Διον. Μελάς, Εἰσηγητές, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδ. Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρία οἱ κ.κ. Δημ. Ἀνδριόπουλος, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλοι Β', γιατί ἔλειπαν μέ ἄδεια, καί ὁ Γεώργ. Φλουρῆς.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

Θ Ε Μ Α 1ο: Αὐτεπάγγελτη διατύπωση γνώμης γιά τό δελτίο ἀτομικότητος πού στάλθηκε γιά συμπλήρωση στά δημοτικά σχολεῖα τῆς χώρας.

Θ Ε Μ Α 2ο: Διατύπωση σκοποῦ καί γενικοῦ πλαισίου ὕλης τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στό δημοτικό σχολεῖο(συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Αὐτεπάγγελτη διατύπωση γνώμης γιά τό δελτίο ἀτομικότητος πού στάλθηκε γιά συμπλήρωση στά δημοτικά σχολεῖα τῆς χώρας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ - ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Α', ἐπανέρχεται σέ θέμα, πού συζητήθηκε ἐκτός ἡμερησίας διατάξεως σέ προηγούμενη συνεδρία τοῦ Τμήματος, καί ἀναφέρεται στό δελτίο ἀτομικότητος πού στάλθηκε ἀπό τήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας στά δημοτικά σχολεῖα γιά συμπλήρωση.

Συμπληρώνει ὅτι τό θέμα γίνεται πιό ἐπίκαιρο ὕστερα ἀπό σχετικά σχόλια, πού δημοσιεύτηκαν στόν ἡμερήσιο τύπο, καί τήν προσωπική διαπίστωση ἀπό μέλη τοῦ Τμήματος τῶν δυσχερειῶν, πού συναντοῦν οἱ δάσκαλοι στή συμπλήρωσή του. Στή συνέχεια προτείνει νά συζητηθεῖ τό θέμα αὐτεπάγγελτα μέ βάση τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Πετρουλάκη, Εἰδικοῦ Συμβούλου παρά τῷ ΚΕΜΕ, πού εἶχε παρακληθεῖ νά ἑτοιμάσει.

Ἔπειτα ὁ κ. Ν. Πετρουλάκης εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

"Μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ὀρθότητας τοῦ ἐρωτήματος γιά τή συμπλήρωση τοῦ ἀτομικοῦ δελτίου ἀπαιτοῦνται εἰδικές γνώσεις, πού δέν μπορεῖ νά ἔχουν ὅλοι οἱ δάσκαλοι. Συγκεκριμένα γιά τήν εὕρεση τοῦ "Δείκτη Νοημοσύνης" δέν εἶναι ἀνάγκη νά ἐνεργηθεῖ στό μαθητή τέστ.

Ἐπίσης γιά τόν προσδιορισμό τῶν εἰδικῶν νοητικῶν ἱκανοτήτων θά πρέπει νά ἐφαρμοσθεῖ τέστ προσωπικότητος, διαφερόντων κλπ., πού νά μπορεῖ νά μετρήσει ἤ τουλάχιστο νά ἐκτιμήσει κατά κάποιο τρόπο τά ἐννέα ἐπί μέρους χαρακτηριστικά. Τό ἴδιο μποροῦμε νά ποῦμε καί γιά τίς δέκα ἐπί μέρους περιπτώσεις τῆς βουλήσεως καί τοῦ συναισθήματος. Ἀκόμη καί γιά τά δέκα χαρακτηριστικά τά σχετικά μέ τήν κοινωνικότητα, ὅπως καί γιά τά τέσσερα εἴδη τῶν διαφερόντων.

Ὁλόκληρη ἡ διαδικασία συμπληρώσεως ἀποτελεῖ στήν οὐσία τή σύνταξη ψυχογραφήματος γιά κάθε μαθητή. Ὅπως εἶναι φυσικό κάτι τέτοιο εἶναι δύσκολο νά γίνει, ἄν λάβουμε ὑπόψη μας τήν ἔλλειψη σχετικῆς ἐμπειρίας ἐκ μέρους τῶν περισσοτέρων δασκάλων, τήν ἔλλειψη σταθμισμένων κριτηρίων γιά τίς περισσότερες περιπτώσεις, τίς τεχνικές καθαρά δυσκολίες καί ἄν ἀκόμη ὑπῆρχαν τέστ -ἔλλειψη βοηθῶν ἐργαστηρίων, μεγάλος ἀριθμός μαθητῶν κατά δάσκαλο, ἔλλειψη διαθέσιμου χρόνου κλπ.

Η πρόχειρη συμπλήρωση τοῦ δελτίου ἀπό ἁπλή ἐκτίμηση τῶν πραγμάτων εἶναι τελείως ἀντιδεοντολογική καί ἀντιεπιστημονική καί περικλείει ἀρκετούς κινδύνους, ἄν λάβουμε ὑπόψη μας τά σφάλματα, πού κατ' ἀνάγκη θά γίνουν. Ἀπό τό ἄλλο μέρος συνηθίζει ὁ δάσκαλος νά θεωρεῖ πώς ἡ κρίση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κάτι τό πολύ ἁπλό, ἀφοῦ σέ διάστημα ἴσως ὀλίγου χρόνου θά μπορέσει νά σκιαγραφήσει τά χαρακτηριστικά τῆς προσωπικότητας, ἐργασία γιά τήν ὁποία ὁ ψυχολόγος θά χρειασθεῖ πολλές ἡμέρες.

Σέ ἐπέκταση, μέ διαφορά μόνο βαθμοῦ, μποροῦμε νά ἀναφερθοῦμε καί στή συμπλήρωση τῶν ὑπολοίπων στηλῶν τῶν σχετικῶν μέ τίς συζυγικές καταστάσεις, τό παιχνίδι καί τήν κινητικότητα, τίς ἐξωσχολικές δραστηριότητες καί τίς καλλιτεχνικές ἱκανότητες.

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω θεωρῶ πώς τό ὅλο θέμα τῆς συμπληρώσεως τοῦ δελτίου ἀτομικότητος γιά ὅλους τούς μαθητές ἀπό τούς δασκάλους τους εἶναι βαρύτατο ἔργο, πού τουλάχιστο μέ τίς σημερινές δυνατότητες καί προοπτικές δέν θά ἔχει τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα. Οἱ δάσκαλοι θά βρεθοῦν σέ δυσκολότατη θέση, γιατί οἱ περισσότεροι ἀναλαμβάνουν ἔργο πέρα ἀπό τίς ἱκανότητές τους καί χωρίς νά ἔχουν στή διάθεσή τους τά ἐπιστημονικά ὄργανα καί ἐφόδια πού ἔχουν ἀνάγκη.

Γιά νά μή ἐκφυλισθεῖ ἡ ἀξιέπαινη, ὁπωσδήποτε προσπάθεια συντάξεως ἀτομικῶν δελτίων εἶναι ἀνάγκη:

1) Νά ἀναταλεῖ γιά τώρα ἡ συμπλήρωση τοῦ δελτίου ἀτομικότητος μέ τή γενική μορφή πού ἔχει σήμερα.
2) Νά περιορισθεῖ κατ' ἀρχήν ἡ συμπλήρωση ἀτομικῶν δελτίων ἀπό τούς δασκάλους ἐκείνους πού θά δηλώσουν στό Διευθυντή τους ὅτι ἔχουν τή δυνατότητα καί τίς ἀπαιτούμενες ψυχοτεχνικές γνώσεις γιά τήν ἐργασία αὐτή.
3) Νά χρησιμοποιηθοῦν οἱ μετεκπαιδευθέντες δάσκαλοι ὡς πυρῆνες γιά τήν ἐνημέρωση τῶν λοιπῶν συναδέλφων τους στή χρήση τῶν ψυχοτεχνικῶν μεθόδων, ὥστε βραδέως ἀλλά σταθερά νά ἀρχίσει ἡ συμπλήρωση τῶν δελτίων μέ προοπτική ὁλοκληρώσεως τοῦ ἔργου ἡ τριετία.

4) 'Η ἀρχή νά γίνει ἀπό τούς μαθητές τῆς Α' τάξεως".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Πετρουλάκη καί 2) Τήν ἐκτενή συζήτηση, πού ἀκολούθησε,

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

'Επειδή α) Ἔχει ἀρκετές ἐπιφυλάξεις ὡς πρός τό περιεχόμενο τοῦ δελτίου ἀτομικότητος καί κυρίως σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ψυχολογικό του μέρος(σημειώνεται ὅτι τό δελτίο αὐτό ἀτομικότητος ἔχει συνταχθεῖ ἀπό τήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας χωρίς γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ) καί β) πιστεύει ὅτι δέν ἔχουν, ἐπί τοῦ παρόντος, ὅλοι οἱ διδάσκαλοι τήν ἀπαραίτητη προπαιδεία καί τά μέσα γιά νά ἀνταποκριθοῦν στίς ἀπαιτήσεις πού προβάλλει ἡ συμπλήρωση τοῦ δελτίου ἀτομικότητος, προτείνει

α) 'Εφόσον τό δελτίο ἀτομικότητος ἔχει φθάσει ἤδη στά σχολεῖα, νά ἀναταλεῖ τουλάχιστο ἡ συμπλήρωση τῶν στηλῶν πού ἀναφέρονται:

1. Στή νοητική κατάσταση
2. Στίς εἰδικές νοητικές ἱκανότητες
3. Στίς καλλιτεχνικές ἱκανότητες
4. Στά διαφέροντα
5. Στή βούληση-συναίσθημα καί
6. Στήν κοινωνικότητα

β) Νά σταλεῖ τό δελτίο ἀτομικότητος στό ἁρμόδιο Τμῆμα τοῦ ΚΕΜΕ γιά σχετική γνωμοδότηση.

Θέμα 2ο. Διατύπωση σκοποῦ καί γενικοῦ πλαισίου ὕλης τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στό δημοτικό σχολεῖο(συν. συζητήσεως).

Τό Τμῆμα, ἐπειδή πέρασε ἡ ὥρα, θά συζητήσει γιά τό θέμα αὐτό σέ ἐπόμενη συνεδρία του.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

'Ο Προεδρεύων

Κ. Ν. Ραφτάκης

'Η γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ(ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 173/1977

Σήμερα, 21 Δεκεμβρίου 1977, ήμέρα Τετάρτη καί ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Έκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Έπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Άθήνα).

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκη, Σύμβουλο Β', οἱ κ.κ. Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Παπαδικος, Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Άριστ. Βουγιουκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Άν. Μπενέκος, Νικ. Πετρουλάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιᾶς, Διον. Μελᾶς Εἰσηγητές, καθώς καί ή γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου μέ βαθμό 7ο.

Στή συνεδρία ἔλαβαν μέρος, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ προεδρεύοντος τοῦ Τμήματος καί οἱ κ.κ. Γεώργ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' τῆς Μέσης Έκπ/σεως, Κων/νος Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ Τμήματος Μέσης Έκπ/σεως.

Δέν ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Δημ. Άνδριόπουλος, Βασ. Κονιδιτσιώτης, γιατί εἶχαν ἄδεια καί ὁ Γεωργ. Φλουρῆς.

Θέμα ἡμερήσιας διατάξεως

Διατύπωση σκοποῦ καί γενικοῦ πλαισίου ὕλης τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στό δημοτικό σχολεῖο (συνέχεια συζητήσεως).

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Θεμ. Βαρδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει τό ἐρώτημα ἄν μετά τή διατύπωση τοῦ σκοποῦ θά ἀκολουθήσει ἀμέσως ή ἀνάπτυξη τῆς ὕλης σέ γενικές ἑνότητες ἤ θά προταχθοῦν στοιχεῖα, πού θά ἀναφέρονται στίς εἰδικότερες ἐπιδιώξεις, τά μέσα καί τή μέθοδο. Σχετικά ἀναφέρεται στό δεύτερο μέρος τῆς εἰση-

γήσεως τῶν κ.κ. συνεισηγητῶν, πού προτείνουν μέτρα γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.

Ὁ κ. Κων/νος Φούσκας παίρνει τό λόγο καί λέγει ὅτι τίθεται θέμα ἐγκρίσεως ἀπό τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας στοιχείων πέρα τοῦ σκοποῦ καί τῆς ὕλης. Θεωρεῖ σκόπιμο τό δεύτερο μέρος τῆς εἰσηγήσεως, πού θεολογικά εἶναι ὀρθό, νά ἀποτελέσει ἰδιαίτερο τεῦχος.

Ἀπαντῶντας στόν κ. Φούσκα ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος λέγει ὅτι τό Τμῆμα συντάσσει πρόγραμμα μέ σκοπό νά βοηθήσει τό διδάσκαλο καί, κατά συνέπεια, θά πρέπει νά παραθέσει ὅ,τι στοιχεῖο θά τόν ἐξυπηρετήσει, ἄσχετα ἀπό τήν τελική μορφή πού θά πάρει τό κείμενο (ἐνιαῖο ἤ σέ χωριστά τεύχη).

Ἔπειτα συζητοῦνται τά μέτρα πού προτείνουν οἱ κ.κ. συνεισηγητές γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.

Ὁ κ. Φούσκας ἀναφέρεται στό στοιχεῖο (β) τῆς εἰσηγήσεως σχετικά μέ τό παράδειγμα τοῦ δασκάλου καί παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ὑπερβολική ἡ ἀπαίτηση νά φθάσει ὁ διδάσκαλος τά ἰδεῶδες.

Ἐκφράζει τό φόβο μήπως αὐτό δημιουργεῖ πρόβλημα.

Ἀπαντῶντας ὁ κ. Βαρδάκης λέγει τά ἑξῆς:

" Θίγετε ἕνα σημεῖο πού εἶναι ἡ προβληματική τοῦ δασκάλου ὅτι δηλ. ὁ διδάσκαλος πρέπει νά ἐνσαρκώσει τά ἰδεῶδες ἐνῶ σάν ἄνθρωπος εἶναι ἀτελής. Νομίζω ὅμως ὅτι τό παράδειγμα τοῦ δασκάλου ἔχει μεγάλη σημασία στό δημοτικό σχολεῖο"

Ὁ κ. Γεώργ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', διατυπώνει ἐπιφυλάξεις στό ἴδιο σημεῖο τῆς εἰσηγήσεως, πού ἔθιξε ὁ κ. Φούσκας.

Στή συνέχεια ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος ἀναφέρεται σέ πρόταση τοῦ κ. Μαραγκουδάκη, πού ἔχει διατυπωθεῖ στήν προηγούμενη συνεδρίαση καί καλύπτει τή ψυχολογική διαδικασία γιά τήν οἰκείωση ἀπό τό μαθητή τῶν Θρησκευτικῶν ἀληθειῶν.

Ὁ κ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΥΣΕ, θεωρεῖ σημαντική τήν πρόταση τοῦ κ. Μαραγκουδάκη καί προτείνει νά προηγηθεῖ συνεργασία τοῦ κ. Μαραγκουδάκη μέ τούς κ.κ. συνεισηγητές, μέ σκοπό τό

συνδυασμό τῶν ἀπαιτήσεων πού προβάλλει ὁ ψυχολογικός παράγοντας καί τῶν μέτρων πού προτείνονται.

Τό Τμῆμα ἀποδέχεται τήν πρόταση τοῦ κ. Μπενέκου.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Ἡ γραμματέας

Παρδίκης

Εὐρ. Παπανικολάου